János evangélium 14/21 ígérete alapján prófétai módon kapta és írta:

LORBER JAKAB

JÉZUS GYERMEK ÉS IFJÚKORA

Forrás: www.jezusatyank.hu

javított kiadás, 2023

János evangélium 14/21 ígérete alapján prófétai módon
kapta és írta:

LORBER JAKAB

JAKAB EVAGÉLIUMA

Jézus gyermek- és ifjúkora

Előszó, melyet Maga az Úr jelentett ki gyermekkori történetéhez való bevezetésképpen 1843. július 22-én Lorber Jakab szolgája által, kit e mű leírásának eszközéül kiválasztott.

I.

Én (Jézus) amaz ismeretes időben harmincéves koromig ugyanúgy éltem, mint bármely jól nevelt fiú, ifjú, majd férfi. Mózes törvénye szerinti életmódommal a Bennem lévő Istenséget – mint bárkinek Engem önnönmagában – előbb fel kellett keltenem.

Magamnak is, mint bármely más, közönséges embernek, előbb hinnem kellett egy Istenben, majd minden elgondolható önmegtagadással, mind nagyobb szeretettel Őt egyre jobban felfognom, és így lassanként az Istenséget előbb teljesen meghódítanom.

Így váltam Én, mint maga az Úr, élő példaképévé minden ember számára. Tehát Engem is bárki éppúgy felölthet, miként Én a Bennem levő Istenséget felöltöttem. Hit és szeretet által önállóan éppen úgy teljesen eggyé válhat Velem, miként Én mint Istenember, a maga végtelen teljességében egy vagyok az Istenséggel.

II.

A kérdésre, hogy Jézus gyermekkori csodái és istenszellemi tevékenysége hogyan függenek össze ifjú és férfi éveiben való mintegy elszigetelt emberi voltával, majd az azok alatt művelt csodáival, ha ez években Ő csak embernek képzelendő – feleletül szolgáljon egy fa megfigyelése tavasztól őszig.

Tavasszal csodásan virágzik a fa, és nagy tevékenység szállja meg. A virágok lehullása után ismét tétlennek látszik, ősz felé azonban újra teljes tevékenységében mutatkozik a fa. Bizonnyal csodálatos gyümölcsei megzamatosodnak, megszínesednek – szebbek lesznek, mint azelőtt virágai –, és megérnek. A nekik juttatott áldás megszabadul kötelékeitől, s mint ilyen, ölükbe hullik az éhes gyermekeknek.

A szív szemével az ember felfoghatja e képet, de sohasem a világi ész szemével. A kérdéses helyek – anélkül, hogy Jézus Istenségét megsértené, hanem ezt szilárdan megtartva a szív hitében (ami az Isten iránti szeretet világossága), mihelyt az ember szívéből kifolyólag megtisztul – nagyon is könnyen megmagyarázhatóak. Az Istenség teljességének az ember Jézussal való teljes egyesülése nem egyszerre, egy csapásra következett be, hanem, mint Isten vezetése alatt minden csak lassan-lassan, hasonlóan Isten Szellemének az emberi szívben való fokozatos feléledéséhez; teljesen pedig csak a kereszthalál után, habár az Istenségnek egész teljessége már ott lakozott a Gyermek Jézusban, csodák művelésére azonban csak szükség esetén merült fel.

Jézus testi halála az Istenség legmélyebb leereszkedése minden anyag ítéletébe, és így éppen ezáltal lehető teljes újjáteremtése a Teremtő és teremtmény közti viszonyoknak. Csak Jézus halála által válik Isten Maga tökéletes emberré, és a teremtett ember ily legfelsőbb isteni kegyelemtől Isten újonnan nemzett gyermekévé – tehát Istenné. Teremtményként csak így állhat szemben Teremtőjével, mint Annak bevégzett képmása. Csak így láthatja benne, ismerheti fel és szeretheti mindenek felett Istenét, Teremtőjét és Atyját. Csak így beszélhet Vele, és így nyerhet teljes, örök, elpusztíthatatlan életet Istenben, Istenből és Isten mellett. Ezáltal azonban megtört a Sátán hatalma (akarata) is annyiban, hogy többé nem képes megakadályozni az Istenségnek az emberekhez, és fordítva, az embereknek az Istenséghez való teljes közeledését.

Még rövidebben szólva: Jézus halála által az ember már tökéletes bizalommal érintkezhet Istennel, és Sátán nem képes többé közbelépni. Ezért a sírhelyet kereső asszonyokról az Írás így szól: „Menjetek el, mondjátok meg testvéreimnek!”[1] Bár a külső formában Sátán működése még folyton észlelhető, az egyszer meghasadt függönyt az Istenség és az emberek közt azonban soha többé visszahelyezni nem tudja, és így a régi, Isten és ember közti áthághatatlan szakadékot sem tudja többé újból visszaállítani.

A dolognak e rövid magyarázatából minden szívében gondolkodó és látó ember könnyen és világosan beláthatja Jézus testi halálának végtelen nagy hasznát! Ámen

Jakab evangéliuma

Jézus gyermekkoráról szóló leírás azon időtől kezdve, midőn József magához vette Máriát.

Jakab, József egyik fia jegyezte fel az itt következő adatokat, de írását idővel annyira eltorzították, hogy nem lehetett autentikusnak[2] tekinteni, és felvenni az Írásokba.

Én azonban megadom neked[3] Jakab eredeti evangéliumát, de csupán az említett időtől kezdve. Jakab ugyanis feljegyezte Mária életrajzát is születésétől fogva, miként a Józsefét is. – Írd hát az első fejezetet:

József munkaköre. Mária kisorsolása a templomban. Isten tanúsága József mellett. József imája. Mária József házában.

József pedig házat épített Názáret és Jeruzsálem közti vidéken.

1. E házat egy előkelő jeruzsálemi polgár emeltette szállásnak, mert a názáretbelieknek Jeruzsálemig nem volt hol megszállniuk.
2. A templomban nevelt Mária pedig hajadonná érett. Mózes törvénye

szerint szükségessé vált, hogy a templomból kiadják.

3. Hírnököket küldtek ezért egész Júdeába, kihirdetvén, hogy jöjjenek az atyák, és ha valakit méltónak találnának, fogadja be a leánykát házába.
4. Mikor Józsefhez is eljutott a hír, tüstént letette szekercéjét, és sietett Jeruzsálembe a meghatározott templombeli gyülekező s tanácskozó helyre.
5. Midőn három nap múlva a jelentkezők az előre megjelölt helyen ismét összegyűltek, minden kérő egy-egy liliomszálat adott a papnak, aki a szálakkal nyomban a templom belsejébe ment, s ott imádkozott.
6. Imáját elvégezve, ismét kijött, s kinek-kinek visszaadta a maga virágszálát.
7. Ám a liliomok csakhamar megfoltosodtak; csupán az utoljára Józsefnek átadott maradt friss és makulátlan.
8. Egyesek megütköztek ezen, és részrehajlónak, tehát érvénytelennek minősítették a próbát, s egy másik próbát kértek helyébe, amihez hamisság nem fér hozzá.
9. A pap emiatt kissé felháborodva, azonnal magához hívatta Máriát, galambot adott kezébe, s felkérte, hogy lépjen a csoport közepébe, s ott bocsássa szabadon a galambot.
10. A többiekhez pedig így szólt a galamb elengedése előtt: „Lássátok, ti, Jehova jeleinek hamis félremagyarázói! E galamb ártatlan, tiszta állat, mely nem érti meg beszédünket,
11. hanem csupán az Úr akarata szerint él, s csak Isten mindenható nyelvét érti!
12. Tartsátok liliomszálaitokat magasra; akinek virágjára és fejére a galamb rászáll, miután a leányzó elereszti, az nyerje el Máriát!”
13. A kérők ebben megnyugodtak, és mondták: „Igen, ez legyen a csalhatatlan jel!”
14. Mikor Mária a pap intésére elbocsátotta a galambot, ez nyomban József felé repült, liliomszálára ereszkedett, s onnan tüstént fejére.
15. A pap mondta: „Így akarta ezt az Úr! Derék mesterember, a csalhatatlan sors neked jutott osztályrészül, hogy elnyerd az Úr szüzét! Fogadd tehát őt az Úr nevében, további oltalom végett tiszta hajlékodba! Ámen.”
16. Amint ezt József meghallotta, így felelt a papnak: „Lásd, felkent szolgája az Úrnak, Mózes törvénye szerint, aki Istennek, a Seregek Urának hűséges szolgája volt, aggastyán vagyok én már. Még felnőtt fiaim is vannak odahaza. Régóta özvegy vagyok; gúny tárgyává leszek Izráel fiai előtt, ha befogadom e leánykát házamba!
17. Változtasd meg ezért még egyszer a választást, hadd maradjak kívül, hogy ne számítsanak a kérők közé!”
18. Erre a pap felemelte kezét, és szólt Józsefhez: „József! Féld Istenedet, Uradat! Avagy nem tudod, mit tett Dátánnal, Kórával és Abirámmal?
19. Lásd, a föld meghasadt, s mindnyájukat elnyelte ellenszegülésük miatt!

Úgy véled, veled nem eshet meg hasonló?

20. Mondom neked: mivel láttad és tapasztaltad Jehova csalhatatlan jelét, engedelmeskedjél az Úrnak, a Mindenhatónak s Igazságosnak, Aki mindenkor megfenyíti azokat, akik elpártolnak, s akaratának ellenszegülnek!
21. Egyébként aggódva aggódj, nehogy a te házaddal is akképpen cselekedjék az Úr, miképpen Dátánnal, Kórával és Abirámmal cselekedett!”
22. Erre Józsefet nagy aggodalom fogta el, s rettegésében így szólt a paphoz: „Imádkozzál értem, hogy az Úr ismét kegyelmes és irgalmas legyen hozzám, és azután add nekem az Úr szüzét, akarata szerint!”
23. A pap bement, és imádkozott a szentély előtt Józsefért. Az Úr szólt az imádkozó paphoz:
24. „Meg ne szomorítsd a férfit, akit én választottam meg, mert nála igazabb nincs Izráelben, sem az egész Földön, sem a mennyekben trónom előtt!
25. Eredj ki, s add az általam nevelt szüzet a Föld férfiai e legigazabbjának!”
26. Ekkor a pap mellét verve mondta: „Ó Uram, Ábrahám, Izsák és Jákob mindenható Istene! Irgalmazz nekem bűnösnek; most felismerem, hogy népedet meg akarod látogatni!”
27. A pap erre felállt, kiment, és az Úr nevében áldva adta a leányt az aggódó Józsefnek,
28. mondván: „József, az Úr igaznak talált téged, azért választott ki sok ezer közül! Ezért most menj békével! Ámen.”
29. József vette Máriát, és szólt: „Legyen meg mindenkor Uramnak, Istenemnek egyedül szent akarata! Amit Te adsz, ó Uram, az mindenkor jó, azért szívesen és jóindulattal fogadom el az adományt kezedből! Áldd meg őt számomra, engem pedig az ő számára, hogy méltó legyek rá színed előtt, most és mindenkor! Legyen meg a Te akaratod! Ámen.”
30. Mialatt József az Úr előtt ezeket mondta, szívében erőt nyert; Máriával kiment a templomból, s elvitte őt Názáret vidékére, szegényes hajlékába.
31. Félbemaradt munkája ezalatt várt rá, azért nem is maradhatott ezúttal otthonában, hanem így szólt Máriához:
32. (József:) „Mária, lásd, magamhoz vettelek Isten akarata szerint az Úr és Istenem templomából. Ám most nem maradhatok nálad, hogy megóvjalak, hanem itt kell hagynom téged, ugyanis el kell mennem a vállalt építkezést folytatni azon a helyen, amelyet útközben mutattam!
33. De lásd, nem maradsz egyedül itthon! Van egy jámbor, igazszívű zsellérasszony rokonom; majd veled lesz ő és legifjabbik fiam. Isten kegyelme s áldása el nem hagy téged!
34. Hamarosan hazajövök ismét négy fiammal, s vezetőd leszek neked az

Úr útján! Isten, az Úr pedig őrködjék feletted s házam felett! Ámen.”

Az új függöny a templomban. Mária munkája a függönyön

Az időben a templomban szükség volt még egy kárpitra, mivel a régi itt-ott már nagyon megrongálódott.

1. Ezért a papok tanácsot ültek, és mondták: „Készíttessünk új függönyt az Úr templomába a károsodás betakarására,
2. mert az Úr ma-holnap eljöhet, miként meg van írva. S vajon mit szólna, ha a templomot így veszendőbe menni látná?”
3. A főpap szólt: „Ugyan ne ítéljetek ily vakon, mintha az Úr, Kinek szentélye a templomban van, nem látná a templom dolgát!
4. Mégis hívjatok hét szeplőtlen szüzet Dávid törzséből, s majd kisorsoljuk, hogyan legyen kiosztva a munka!”
5. A szolgák erre elindultak, megkeresni a Dávid nemzetségbeli szüzeket, de nagy nehezen mindössze csak hattal jelentek meg a főpapnál.
6. A főpap azonban emlékezett, hogy a néhány héttel korábban Józsefre bízott Mária szintén Dávid nemzetségéből való, s rögtön tudatta ezt a szolgákkal.
7. A szolgák rögtön elindultak, és jelentették Józsefnek. József elment, és újra a templomba vitte Máriát a templomszolgák kíséretében.
8. Midőn a szüzek egybegyűltek az előcsarnokban, hamarosan eljött a főpap, s mindnyájukat elvezette az Úr templomába.
9. Midőn ott egybegyűltek, megszólalt a főpap:
10. (A főpap:) „Halljátok, ti szüzek Dávid törzséből! Dávid Isten akarata szerint elrendelte, hogy a templomot a szentélytől elválasztó függönyön finom munkát végző szüzek mindenkor az ő törzséből valók legyenek.
11. Végrendelete értelmében a sokféle munkát sorsolás útján osszuk ki, és a szüzek a reájuk eső munkát legjobb tehetségük szerint végezzék!
12. Nézzétek, előttetek az elnyűtt függöny, és itt az arany asztalon vannak különféle nyersanyagok feldolgozásra.
13. Tehát sorsoljatok tüstént, hogy kitűnjön, ki fonja az arany- és gyapotfonalat,
14. ki a selyemfonalat, aztán a jácintszínűt, a skarlátot és a valódi bíbort!”
15. A szüzek félénken sorsoltak, mialatt a főpap fölöttük imádkozott. Amint sorsoltak az előírt rend szerint, kitűnt, hogy hogyan osszák fel (egymás között) a munkát.
16. Mária szűzre, Anna és Joakim leányára esett a skarlát és a valódi bíbor.
17. A szűz hálát adott Istennek a kegyelmes elismerésért és a fenséges munka kiosztásáért az Ő dicsőségére; vette a munkát, és József

kíséretében ismét hazatért.

18. Hazaérve, Mária jó kedvvel azonnal hozzálátott a munkájához. József nagy szorgalmat kívánt neki, megáldotta, s íziben elindult az építkezéshez.
19. Abban az időben történt ez, midőn Zakariás a füstáldozat bemutatása közben, némi hitetlensége következtében megnémult, amiért helyébe helyettest választottak, ki alatt e munkát kisorsolták.
20. Mária rokona volt mind Zakariásnak, mind helyettesének, amiért kétszeresére növelte szorgalmát, hogy mentől előbb, lehetőleg elsőnek készüljön el munkájával.
21. De ő nem dicsvágyból kétszerezte meg szorgalmát, hanem – véleménye szerint – pusztán azért, hogy Istennek, az Úrnak nagy örömet szerezzen azáltal, hogy mielőbb és lehető legjobban végezze munkáját.
22. Először a skarlát megmunkálására került a sor, melyet nagy figyelemmel kellett fonni, nehogy a fonal itt-ott vastagabb vagy vékonyabb legyen.
23. Mária a skarlátfonalat oly mesteri módon fonta meg, hogy mindenki, aki csak megfordult József házában, Mária rendkívüli ügyességén roppant csodálkozott.
24. Rövid három nap alatt Mária elkészítette a skarlátot, s azonnal a bíborhoz látott. Mivel pedig ezt folyton meg kellett nedvesítenie, munka közben gyakran kiment korsójával vizet meríteni.

Egy angyal bejelenti az Úr születését. Mária alázatos odaadása.

Egy péntek reggel Mária ismét vette vizeskorsóját, és kiment, hogy megtöltse vízzel, s íme egy hang szólt hozzá:

1. „Üdvöz légy, az Úr kegyelmében gazdag! Az Úr veled van, te áldott az asszonyok között!”
2. Mária nagyon megijedt e hang hallatán, mert nem tudta, honnan eredt, és ezért fürgén jobbra-balra tekintgetett, felfedezni azonban senkit sem tudott, aki beszélhetett volna.
3. Gyötrő félelme azért csak fokozódott; sietve fogta a megtöltött vizeskorsót, s visszasietett a házba.
4. Amint remegve odaért, nyomban letette maga mellé a korsót, ismét kezébe vette a bíbort, munkaszékére ült, s nekikezdett ismét serényen fonni a bíbort.
5. De még alig fogott hozzá, az Úr angyala máris a serény szűz előtt állt, és szólt hozzá:
6. „Ne félj, Mária! Hiszen végtelen nagy kegyelemre találtál az Úr színe előtt; lásd, teherbe esel Isten Szavától!”
7. Midőn ezt meghallotta Mária, fontolgatni kezdte e szavakat, ám értelmét nem tudta felfogni. Azért így szólt az angyalhoz:

8. „Miképpen történjen ez? Hiszen még korántsem vagyok férfi felesége, nem is kötöttem még férfival soha ismeretséget, hogy az hamarjában feleségül vegyen – miként más asszonyok – én is teherbe esném, s hozzájuk hasonlóan szülnék."
9. Az angyal azonban szólt Máriához: „Halld, Istennek választott szüze! Nem akként történik ez, hanem az Úr ereje árnyékol be téged!"
10. Azért a Szentet is, Aki tőled születik, ‚Mindenható fiának' fogják nevezni.
11. Mihelyt megszületik, a ‚Jézus' nevet add neki, mert Ő a népét megváltja a bűnöktől, az ítélettől és az örök haláltól."
12. Mária leborult az angyal előtt, s mondta: „Lásd, én csak szolgálóleánya vagyok az Úrnak, legyen tehát velem akarata szerint, miként szóltál!" – Erre az angyal eltűnt, s Mária újból munkájához fogott.

Mária gyermeki ártatlan társalgása Istennel és a fentről való válasz.

Miután az angyal eltűnt, Mária dicsérte és magasztalta Istent, az Urat, és szólt önmagában, szívében:

1. „Ó, mi vagyok a Te szemedben, Uram, hogy ilyen kegyelemmel vagy irántam?
2. Teherbe essem, anélkül hogy férfit valaha ismertem volna; hiszen nem tudom, mi különbség van köztem s férfi között!
3. Tudom-e, hogy valójában mi az: teherbe esni? – Ó Uram, lásd, nem tudom!
4. Hát tudom-e, mi az – ahogy szokták mondani: egy asszony szül? Ó Uram, tekints rám kegyesen; hiszen csak tizennégy éves szolgálóleány vagyok, csak beszélni hallottam róla – de valójában semmit sem tudok róla!
5. Jaj, mi lesz velem, szegénnyel, ha teherbe esem, és nem tudom, milyen ez az állapot!
6. Mit szól majd hozzá József atya, ha megmondom neki, vagy ha ő veszi talán észre, hogy viselős vagyok?
7. Rossz ugyan nem lehet a terhes állapot, különösen mikor egy szolgálóleányt – mint hajdan Sárát – maga az Úr választja ki!
8. Már gyakran hallottam a templomban, hogy mily örömük van az asszonyoknak, ha teherben vannak.
9. Tehát a terhesség valami igen jó, és felette boldogító dolog lehet, s bizonnyal én is örülök majd, ha Isten nekem megadja, hogy teherbe essem.
10. De mikor, mikor fog ez megtörténni, s hogyan? Vagy már megtörtént? Már teherbe estem? Vagy csak ezután esem még?
11. Ó Uram! Te Izráelnek örök Szentje, jelezd szegény szolgálóleányodnak, mikor lesz ez, hogy dicsérjelek és magasztaljalak érte."

12. E szavaknál Máriát fényes éterlehelet érintette, s fölötte szelíd hang szólt hozzá:
13. „Mária, ne aggódjál hiába; fogantál, s az Úr veled van! Fogj munkádhoz, s fejezd be, mert a jövőben a templom számára nem készül több efféle!”
14. Mária erre leborult, imádta Istent, s dicsérte, magasztalta Őt e kegyelméért. Miután pedig dicséretét befejezte, felemelkedett, s kezébe vette munkáját.

Mária befejezett munkáját átadja. Mária és a főpap. Mária útja Erzsébet nagynénjéhez.

Mária néhány nap alatt a bíborral is elkészült; miután rendezgette, fogta a skarlátot, s a bíborhoz tette.

1. Majd hálát adott Istennek kegyelméért, hogy munkáját ily szerencsésen elvégezhette, arra a fonatot tiszta gyolcsba takarta, s útnak eredt Jeruzsálem felé.
2. Az építkezésig, hol József dolgozott, egymaga ment, de onnan Jeruzsálembe a templomig ismét elkísérte őt József.
3. Odaérve, tüstént átadta a munkát a főpapnak.
4. Ez jól megszemlélte a skarlátot és a bíbort, a munkát kiválónak találta, s a következő szavakkal dicsérte és üdvözölte Máriát:
5. (A főpap:) „Mária, ez nem a te természetes ügyességed. Munkádban az Úr vezette kezedet!
6. Naggyá tett azért Isten; te a Föld minden asszonya között Istentől, az Úrtól áldott leszel, mert elsőként hoztad el munkádat a templomba az Úrnak!”
7. Mária azonban alázattal és örömmel telt szívvel szólt a főpaphoz:
8. „Szentélyében méltó szolgája az Úrnak! Ó ne nagyon dicsérj, és ne helyezz a többiek fölé; mert e munka nem az én érdemem, hanem csupán az Úré, Aki kezem vezette.
9. Övé legyen érte minden dicséret, dicsőség, magasztalás, minden szeretetem és imádságom szüntelen!”
10. Mondta a főpap: „Ámen, Mária! Isten tiszta szüze, jól beszéltél az Úr előtt! Tehát menj ismét békességgel! Az Úr legyen veled!”
11. Mária erre felemelkedett, és Józseffel ismét az építkezés helyére ment, hol a (test) erősítésére kenyeret, tejet és vizet vett magához.
12. Az építkezés helyétől félnapi járóföldre, a hegységen túl, lakott Máriának egy nagynénje: Erzsébet. Őt szerette volna meglátogatni, s ezért kikérte József engedelmét.
13. József azonnal beleegyezett, s vezetőül adta mellé idősebb fiát, kinek addig kellett őt elkísérnie, míg Erzsébet házát megpillantotta.

Mária csodálatos fogadtatása Erzsébetnél. Mária alázata és bölcsessége. Asszonyok evangéliuma. Mária visszatérése József házába.

Erzsébethez, vagyis házához érkezve, félénk kedéllyel kopogtatott az ajtón, a zsidók szokása szerint.

1. Erzsébet azonban hallván e halk kopogtatást, magában ezt gondolta: ‚Vajon ki kopog ilyen szokatlanul halkan?
2. Szomszédunk gyermeke lesz; mert férjem, ki még néma, és várja a templomban nyelve megoldatását, nem lehet!
3. Munkám viszont fontos; talán félre tegyem szomszédom neveletlen gyermeke miatt?
4. Nem, nem teszem, mert ez a munka a templom számára való, és fontosabb, mint egy gyermek csínye. Bizonnyal ismét nem akar mást, mint ismert módján engem ingerelni és kigúnyolni!
5. Én tehát a munkámnál szépen ülve maradok, csak hadd kopogtasson sokáig a gyermek!’
6. Mária azonban még egyszer kopogtatott, és Erzsébet testében a gyermek szökdelt örömében, s az anya halk hangot hallott a szökdelő gyermeke tájáról. A hang ezt mondta:
7. „Anyám, menj, menj sietve, mert az én Uram és a te Urad, az én Istenem és a te Istened anyja az, aki kopogtat az ajtón, s téged békében meglátogat!”
8. Amint ezt Erzsébet meghallotta, azonnal letett mindent kezeiből, szaladt, s ajtót nyitott Máriának.
9. Majd szokás szerint áldást mondott rá, tárt karjaiba fogadta, s így szólt hozzá:
10. (Erzsébet:) „Ó Mária, te áldott az asszonyok között! Áldott vagy te az asszonyok között, s áldott a te méhednek gyümölcse!
11. Ó Mária, Istennek te legtisztább szüze! Honnan e nagy kegy(elem), hogy Uramnak, Istenemnek anyja látogat meg?”
12. Mária azonban mit sem értve mind e titkokból, szólt Erzsébethez:
13. „Ah kedves nagynéném! Hiszen csak barátságos látogatóba jöttem hozzád; micsoda dolgokat beszélsz itt rólam, amiket én nem értek? Hát komolyan teherben járok már, hogy anyának nevezel?”
14. Erzsébet így válaszolt Máriának: „Nézd, mikor másodszor kopogtattál ajtómon, gyermekem, kit szívem alatt hordok, örömében szökdécselt, s tudatta velem ezeket, és előre üdvözölt téged énbennem!”
15. Erre Mária feltekintve az égre, megemlékezett arról, amit Gábriel főangyal kijelentett neki, bárha mindazokból még semmit sem értett, s így szólt:
16. „Ó Ábrahám, Izsák és Jákob nagy Istene! Ugyan mivé tettél engem? Mi vagyok én, hogy boldognak nevezzen engem a Föld minden nemzedéke?”
17. Erzsébet felelt: „Ó Mária, Istennek választottja! Lépj házamba, és erősödjél meg; majd társalgunk, és együttesen dicsérjük és

magasztaljuk Istent minden erőnkből!”
18. Mária követve Erzsébetet házába, evett, ivott, megerősödött, és jókedvű lett.
19. Erzsébet sok mindent kérdezgetett Máriától, hogy mit tapasztalt, mialatt a templomban tartózkodott az Úrnak nevelt gyermekeként, és hogy milyen hatással volt reá.
20. Mária felelt: „Drága, az Úrtól szintén fölöttébb megáldott nagynéne! Úgy vélem, e dolgok nekünk nagyon magasak, és mi asszonyok oktalanul cselekszünk, ha olyan dolgokról tanakodunk, melyek fölé az Úr Áron fiait helyezte.
21. Tehát úgy vélem, hogy mi asszonyok engedjük át az isteni dolgokat Istennek és azoknak, akikre Isten bízta, s ne tépelődjünk.
22. Istent szeretve mindenek felett, és megtartva parancsait, teljesen magunkhoz illő módon élünk; ami ezen felül van, az ama férfiakra tartozik, kiket az Úr hív és választ meg.
23. Úgy vélem, kedves nagynéném, ez így rendjén van; azért engedd el nekem a fecsegést a templomról, mert sem jobb, sem rosszabb nem lesz általa! De ha majd tetszik az Úrnak, akkor megfegyelmezi és átalakítja a templomot megfelelő időben!”
24. Erzsébet e szavakban felismerte Mária mély alázatát és szeretetét, s így szólt hozzá:
25. „Igazad van, Istennek kegyelemmel telt szüze! Hiszen ilyen indulattal kell is, hogy az ember megtalálja a legmagasabb kegyelmet Isten előtt!
26. Mert ahogyan te beszélsz, csak a legtisztább ártatlanság beszélhet, s aki eszerint él, az bizonyára igaz életet él Isten és az egész világ előtt!”
27. Mária mondta: „Az igaz élet nem magunké, hanem az Úré, és az nagy kegyelem!
28. Aki azt hiszi, hogy önmagától igaz életet él, az Isten előtt legkevésbé igaz; de aki vétkét folytonosan beismeri Isten előtt, ez az, aki Isten előtt igaz életet él!
29. Én azonban nem tudom, hogyan élek, életem az Úr merő kegyelme. Tehát nem is tehetek mást, mint hogy szeressem, dicsérjem és magasztaljam Őt mindenkor, minden erőmből! Ha életed olyan, mint az enyém, cselekedjél hasonlóan, és ez az Úrnak nagyobb tetszésére lesz, mintha még oly sokat csevegnénk is egymással a templom viszonyairól!”
30. Erzsébet valóban felismerte, hogy Máriából isteni Szellem árad, ezért felhagyott a templomra vonatkozó kérdéseivel, és megnyugodott – Istent dicsérve és magasztalva – akaratában.
31. Ily módon töltött Mária teljes három hónapot Erzsébetnél, és szolgálóként segítette őt minden házi munkájában.
32. Eközben József is befejezte építkezését, s fiaival ismét otthon volt, ahol kicsi, persze csak bérelt földjét művelte.
33. Egyik este (József) így szólt legidősebb fiához: „Jóél, menj, és

kantározd fel holnapra a szamaramat, ugyanis el kell mennem Máriáért!

34. A leányka, immár három hónapja van távol házamtól, s én nem tudom, mi van vele.
35. Bárha a megnémult főpap feleségénél van is, mégsem lehet tudni, mentes-e a ház minden megkísértésétől annak, ki Évát is megkísérte!
36. Ezért holnap elindulok, és elhozom a leánykát, nehogy idővel Izráel fiai megszóljanak, és az Úr megfenyítsen a leányka miatti gondatlanságomért."
37. Jóél József szava szerint cselekedett. Jóél alig hogy elkészült munkájával, Mária ott is állt a ház udvara előtt. Köszöntötte Józsefet, és kérte, hogy fogadja be ismét házába.
38. József, Mária e megjelenésén egészen meglepődve, mindjárt megkérdezte: „Te vagy az, házam hűtlenje?"
39. Mondta Mária: „Igen, én vagyok – de házadhoz hűtlen nem lettem, mert én már régóta szívesen itt lettem volna, de egyedül nem mertem a hegységen átjönni; te pedig nem küldtél értem senkit! Tehát kénytelen voltam ily soká elmaradni!
40. De most három lévita meglátogatta Zakariás feleségét; midőn ismét hazatértek Jeruzsálembe, magukkal vittek, elhoztak földed határáig, majd megáldottak engem és házadat, s útjukat tovább folytatták. Én pedig siettem hozzád, kedves József atyám!"
41. Bár József szerette volna Máriát megdorgálni hosszú elmaradásáért, mégsem vitte rá a lelke; először, mert Mária hangja az ő nemes szívét igen megérintette, másodszor önmagát hibáztatta, hogy oly soká nem küldött el senkit Máriáért.
42. Tehát magához engedte a leánykát, hogy megáldja. Mária Józsefhez ugrott, és kedveskedett neki, mint a legártatlanabb gyermekek szoktak szüleiknek és egyéb jótevőiknek kedveskedni.
43. Józsefet ez igen meghatotta, lelkét magasztos öröm töltötte el, és mondta: „Nézd, szegény ember vagyok, és már koros, de gyermeki szereteted elfelejteti szegénységemet és öreg voltomat! Az Úr adott téged nekem nagy örömömre, tehát örömest akarok dolgozni, hogy neked, gyermekem, egy jó falat kenyeret szerezzek!"
44. E szavaknál könnyek csordultak ki az öregember szeméből. Mária azonban fürgén felszárította az ő nedves arcát, s hálát adott Istennek, hogy oly jó nevelőatyát adott neki.
45. Ez idő alatt viszont József hirtelen úgy hallotta, mintha zsoltárokat énekelnének háza előtt.

József sejtelmei és jövendölése. Mária vigasza. Az áldott vacsora. Mária terhessége láthatóvá lesz.

József magasztos sejtelmekkel volt telve, s így szólt Máriához: „Uram

gyermeke! Általad sok örömet kapott házam! Lelkem magasztos sejtelmekkel van telve!

1. De azt is tudom, hogy akiket az Úr szeret, azokat mindenkor szenvedéssel látogatja meg; tehát kérjük Őt mindenkor, legyen hozzánk mindig kegyelmes és irgalmas!
2. Sőt lehetséges, hogy az Úr általad s általam megújítani akarja a régi, korhadt frigyszekrényt.
3. Ha ilyesmi folyamatban lenne, akkor jaj nekem s neked, mert akkor ugyancsak kemény munkán kell keresztülmennünk. – De erről szót se többet!
4. Aminek jönnie kell, az bizonnyal el is jön, s mi nem leszünk képesek azt meggátolni; de ha eljön, akkor majd mindenható kézzel ragad meg minket, és mi remegni fogunk Annak akaratától, Aki megvetette a Föld alapját!"
5. Mária mit sem értve mindezekből, e szavakkal vigasztalta az igen aggodalmas képű Józsefet:
6. „Kedves József apa! Ne aggódjál az Úr akarata miatt, hiszen tudjuk, hogy gyermekeinek Ő mindenkor csak a javukat akarja! Ha az Úr van velünk, miként Ábrahámmal, Izsákkal és Jákobbal volt, s miként még sohasem hagyta el azokat, kik Őt szerették! Ugyan mi baj, mi gonosz érhet minket?"
7. József megnyugodott e vigasztól, és szíve minden erejéből hálát adott Istennek, hogy Máriában ilyen vigasztaló angyalt adott neki, majd így szólt:
8. „Gyermekek! Már késő este van; énekeljük el a dicsérő éneket, fogyasszuk el áldott vacsoránkat, és térjünk pihenni!"
9. Ez meg is történt. Mária sietve hozta a kenyeret, József pedig szétosztotta. Mindnyájan elcsodálkoztak azon, hogy a kenyér ez alkalommal felette jó ízű volt.
10. József mondta: „Minden dicséret az Úré! Amit Ő megáld, az mindenkor jó, s a legjobb ízű!"
11. Mária kedves bölcsességgel hozzáfűzte: „Lásd, kedves atyánk, ne is félj tehát az Úr látogatásaitól; hiszen ezek is az Ő drága áldásai!"
12. József mondta: „Igen, igen, te tiszta leánya az Úrnak, igazad van! Hiszen teljes türelemmel akarom elviselni, akármit ró is rám az Úr: mert az Ő terhe nem lesz túlságosan nehéz, és igáját csak nem teszi igen keménnyé, – mert haragjában is jóságos és irgalmas Atya. Ezért legyen meg mindenkor szent akarata."
13. Erre a jámbor család nyugalomra tért, s otthon dolgozott a következő napokon.
14. Mária teste napról napra teltebb lett. Mivel ezt észrevette, igyekezett állapotát – amennyire csak tehette –, József és fiai előtt elrejteni.
15. További két hónap múlva azonban rejtegetése már mit sem használt, s József gyanakodni kezdett, s titkon tanácskozott egyik názáreti

barátjával Mária különös állapotáról.

Az orvos véleménye. József kihallgatja Máriát. Mária magyarázata.

József barátja szakértő volt, egy orvos, ki ismerte a füveket, és bábáknak veszélyes születéseknél nem ritkán segítséget nyújtott.

1. Ez elment Józseffel, s titkon megtekintette Máriát. Miután megtekintette, szólt Józsefhez:
2. „Hallgass meg testvérem, Ábrahámban, Izsákban és Jákobban! Házadat nagy baj érte, ugyanis a leányzó előrehaladottan terhes.
3. De magad is oka vagy ennek, mert lásd, már hat hónapja, hogy oda voltál építkezésed miatt! Mondd, ugyan ki vigyázott volna a leányzóra?”
4. József felelt: „Nézd, Mária alig töltött idehaza három hónapot egyhuzamban, és ez kezdetben volt, amikor házamba jött; azután Erzsébet nagynénjénél töltött teljes három hónapot.
5. Két hónapja annak is, hogy az én állandó felügyeletem alatt áll, s én soha sem láttam senkit, aki akár nyíltan, akár titkon eljött volna hozzá!
6. Távollétem ideje alatt amúgy is a legjobb kezekben volt; fiam, ki Erzsébethez elkísérte, szentül megesküdött azelőtt, hogy – szükség esetét kivéve – még ruháját sem fogja illetni egész úton.
7. Így egész határozottan tudom, hogy Máriának, az én házamra vonatkozólag, teljesen tisztának kell lennie. Hogy Zakariás házát illetően is ez az esett áll-e, az persze egy egész már kérdés!
8. Talán a templomban történt meg ez vele egy ottani szolga által? Az Úr óvjon ilyen véleménytől. Ilyesmit az Úr már régen kiderített volna a főpap mindenkori bölcsessége által!
9. Már tudom, mit cselekedjem, hogy az igazságnak nyomára jussak! – Te barátom, most már hazamehetsz békességben, és én szigorú vizsgálat alá vetem házamat!”
10. József barátja nem késlekedett, s hamarosan távozott József házából. József mindjárt Máriához fordult, s így szólt hozzá:
11. „Gyermek! Milyen arccal tekintsek fel Istenemre? Mit szóljak felőled?
12. Vajon nem mint tiszta szüzet nyertelek-e a templomból, s nem őriztelek-e híven mindennapi imámmal és a házamban levő hívek által?
13. Kérve kérlek, mondd meg nekem, ki az, aki megcsalni, és ilyen gyalázatosan megsérteni merészelt engem, Dávid egy fiát, s téged, aki ugyanabból a házból sarjadzottál!
14. Ki csábított el, és ki gyalázott meg téged, az Úr szüzét? Ki volt képes legtisztább értelmed ennyire megzavarni, s belőled második Évát tenni?
15. Velem valósággal Ádám régi története ismétlődik meg, mert téged – Évához hasonlóan – nyilván kígyó csábított el!
16. Tehát felelj kérdésemre! Szállj magadba, mert engem nem fogsz

megtéveszteni. – Erre József bánatában egy hamuval töltött zsákra borult arcával, és sírt.

17. Mária pedig nagy félelmében remegett, sírni és zokogni kezdett, s nagy félelmében és szomorúságában szólni sem tudott.
18. József ismét felkelt a zsákról, és kissé mérsékeltebb hangon szólt Máriához:
19. „Mária, Isten gyermeke, kit Ő maga vett oltalmába, miért tettél ilyent velem? – Miért alacsonyítottad le ennyire lelkedet, s feledkeztél meg Istenedről?
20. Hogy tehettél ilyent, te, ki a szentélyben nevelkedtél, és ételedet angyalok kezéből nyerted, s Istennek e fényes szolgái mindenkori játszótársaid voltak? Ó szólj, és ne hallgass előttem!”
21. Mária erre megemberelte magát, s így szólt: „József apa, te igazságos szigorú ember! Mondom neked: amilyen igaz az, hogy Isten él, olyan igaz az is, hogy tiszta és ártatlan vagyok, és hogy férfiút nem ismerek ez óráig!”
22. József megkérdezte: „Honnan ered akkor az, akit szíved alatt hordasz?”
23. Mária felelt: „Lásd, még gyermek vagyok, és nem értem Isten titkait! De hallgass meg! Elmondom neked, hogy mi történt velem! De ez is olyan igaz, mint ahogy egy igaz Isten él felettünk!”

Mária elmondja a titokzatos, szent eseményeket. József bánata, gondja és elhatározása. Az Úr figyelmeztetése. Mária József házában marad.

Mária mindent elmondott Józsefnek, ami őt érte, amikor még a bíboron dolgozott, s beszédét e bizonyítással erősítette meg:

1. „Azért apa, még egyszer mondom neked: Amilyen igaz, hogy Isten él, oly igaz, hogy tiszta is vagyok, és férfit én nem ismerek, s szintoly kevéssé ismerem Isten titkát, melyet most szívem alatt kell – saját nagy kínomra – viselnem!”
2. Erre József elnémult Mária előtt, és erősen megijedt, mert Mária szavai ugyanis aggódó lelkébe mélyen behatoltak, s ő remegve látta titkos sejtelmét beigazolódni.
3. Erre hányni-vetni kezdte magában, hogy mitévő legyen, és szólt szívében:
4. ‚Ha a világ előtt elrejtem cáfolhatatlan bűnét, mert én nem annak tartom többé, akkor vétkesnek találnak az Úr törvényével szemben, s a biztos büntetést nem kerülöm el.
5. Ha pedig benső meggyőződésem ellenére (megvásárolható) bűnösnek nyilvánítom Izráel fiai előtt, holott amit szíve alatt visel – kétségtelen állítása szerint – csak angyaltól származhat,
6. akkor Isten előtt olyanná válok, mint aki ártatlan vért kiszolgáltatott a halál ítéletének!
7. Mit kezdjek hát vele? – Titkon elhagyjam őt, azaz titkon eltávolítsam

magamtól, s rejtsem el valahol a hegységben, a görög határ közelében? Vagy várjam be az Úr napját, amikor majd kijelenti nekem, hogy mit cselekedjem?

8. De ha holnap vagy holnap után Jeruzsálemből hozzám jön valaki, és felismeri Máriát, mi lesz akkor? A legjobb lesz, ha titkon eltávolítom őt anélkül, hogy gyermekeimen kívül más tudomást szerezne róla?
9. Ártatlanságát az Úr idővel bizonyára ki fogja deríteni, s akkor mindent megmentettünk és megnyertünk; tehát így legyen az Úr nevében!'
10. József ezt titkon tudatta Máriával, ki előkészülve alkalmazkodott József jóakaratú szándékához. Minthogy már késő este volt, nyugalomra tért.
11. József is elszenderült sokféle gondolatai közben, és íme, álmában megjelent neki az Úrnak egy angyala; és így szólt hozzá:
12. „József, ne aggódjál, Mária, az Úr legtisztább szüze miatt! Hiszen akit szíve alatt hordoz, Isten szent Szellemének nemzése; és ha meg fog születni, nevezd Jézusnak!"
13. Erre József álmából felébredt, s dicsérte az Urat, Istent, Ki ily kegyelemben részesítette őt.
14. De mivel már reggel volt, Mária is jött Józsefhez, a tervezett útra készülten, és jelezte, hogy már itt lehet az indulási idő.
15. József azonban átkarolta a leányt, keblére szorította, s így szólt: „Mária, te tiszta, énnálam maradsz! Ma az Úr hatalmas bizonyságot adott nekem felőled, mert Aki tőled születik, azt ‚Jézusnak' nevezzük."
16. Mária ebből rögtön megértette, hogy az Úr beszélt Józseffel, mert ugyanazt a nevet hallotta, melyet az angyal nevezett meg neki, noha ő erről említést nem tett Józsefnek.
17. József ezek után szorgosan gondját viselte a leánynak, hogy semmit se nélkülözzék, amire ez állapotban szüksége volt.

A római népszámlálás. József nem vesz részt a jeruzsálemi néptanácsban. Az áruló Annás.

Ez események után két héttel nagy tanácsot ültek Jeruzsálemben, minthogy Jeruzsálemben lakó rómaiaktól meghallották, hogy a császár az egész zsidó népet meg akarja számláltatni.

1. E hír nagy rémületet keltett a zsidók között, kiknek meg volt tiltva, hogy az embereket megszámlálják.
2. Ezért a főpap egy nagy gyűlést hívott egybe, melyre a véneknek, s műértő mesterembereknek mind – amilyen József is volt –, meg kellett jelenniük.
3. József viszont építőfa miatt a hegységben volt néhány napig.
4. A jeruzsálemi küldönc ez idő alatt a nagygyűlésre szóló meghívóval Józsefhez ért. Mivel Józsefet nem találta otthon, megbízta a legidősebb fiát, hogy mihelyt József hazaér, haladéktalanul adja tudtára a

meghívást.

5. József már másnap reggel hazaérkezett. Fia, Józsé, rögtön tudatta vele a jeruzsálemi ügyet.
6. József azonban mondta: „Most öt napig jártam a hegyekben, tehát nagyon elfáradtam, s lábaim nem bírnának, ha előbb nem pihenném néhány napot; ezért kénytelen vagyok Jeruzsálem meghívásáról ezúttal lemondani!
7. Különben is ez az egész gyűlés egy lyukas garast sem ér. Róma hatalmas császára, ki kormánypálcáját immár a szkíták országai fölött is suhogtatja, ugyancsak keveset fog tanácskozásunkkal törődni, s azt fogja tenni, amit ő akar. Azért szépen itthon maradok!”
8. Ám három nap múlva Jeruzsálemből bizonyos Annás nevű nagy írástudó jött Józsefhez, s így beszélt Józsefhez:
9. „József, te műértő és írástudó férfi Dávid törzséből! Meg kell, hogy kérdezzelek, miért nem jöttél a gyűlésre?”
10. József azonban Annáshoz fordulva mondta: „Nézd, öt napig voltam a hegyek között, s nem tudtam a meghívásról.
11. Hazaérkezve, Józsé fiamtól megtudtam a hírt. Túl fáradt és gyenge voltam ahhoz, hogy nyomban Jeruzsálembe útra kelhettem volna! Azonkívül úgyis felismertem az első pillanatra, hogy az egész nagygyűlés keveset vagy semmit sem fog használni.”
12. Mialatt József ezeket magyarázta, Annás körülnézett, és szerencsétlenségre meglátta az előrehaladott állapotú szüzet.
13. Erre szó nélkül ott is hagyta Józsefet, és amint csak tudott, sietett Jeruzsálembe.
14. Lélekszakadtan odaérve, rögtön a főpaphoz sietett, és mondta neki:
15. (Annás:) „Hallgass meg, s ne kérdezd, hogy Dávid fia miért nem jött e nagygyűlésre! Én hallatlan rémtettet fedeztem fel házában!
16. Íme, József, kinek Isten és te azzal adtál bizonyságot, hogy rábíztad a szüzet, leírhatatlanul mélyen és durván vétett Isten előtt és ellened!”
17. A főpap Annás hírén megrémülve, röviden ezt kérdezte: „Hogy-hogy, mi módon? Mondd a teljes igazságot, vagy a halál fia vagy még ma!”
18. Annás folytatta: „Íme, a Mária szüzet, kit Isten bizonysága alapján Istennek e templomából elvitt, hogy megoltalmazza, ő derekasan meggyalázta; közeli várandós volta élő bizonysága ennek!”
19. A főpap közbeszólt: „Nem, József ezt sohasem tette! Vajon hamis bizonyságot adhat Isten?”
20. Annás azonban felelt: „Küldd el a legmegbízhatóbb szolgáidat, s meggyőződöl, hogy a szűz komolyan közeli várandós; de ha nem az, akkor akarom, hogy itt kövezzetek meg!”

A főpap kételyei Mária állapota miatt. Mária és József letartóztatása és kihallgatása.

A főpap egy ideig gondolkodott, és így szólt magában: ‚Mit tegyek? Annás a szűz megválasztása miatt féltékeny; féltékeny ember tanácsára sohase hallgassunk.

1. Ha Mária mégis ilyen állapotban volna, s én közömbösen veszem a dolgot, mit szólnak majd Izráel fiai? Milyen felelőségre vonnak majd engem?
2. Én tehát titokban mégis szolgákat küldök Józsefhez, hogy a baj bebizonyosodása esetében a szüzet Józseffel együtt nyomban ide hozzák!’
3. A főpap így gondolta, és így is határozott. Titokban bizalmas szolgákat hívatott, és közölte velük, hogy mi történt József házában, s hamarosan el is küldte őket Józsefhez azzal a határozattal, hogy mit tegyenek az esetben, ha a dolog bebizonyosodnék.
4. A szolgák elsiettek Józsefhez, és úgy találtak mindent, amint a főpap leírta nekik.
5. A legidősebbik közülük így szólt Józsefhez: „Lásd, azért küldtek ide a templomból, hogy meggyőződjünk, mi van a szűzzel, minthogy a főpap füléhez rossz hírek jutottak!
6. Mi sajnos beigazolva látjuk sejtelmét; azért ellenkezés nélkül kövess minket Máriával a templomba, hogy a főpap ajkáról meghalljad az igazságos ítéletet.”
7. József Máriával a szolgákat ellentmondás nélkül követte a törvény elé a templomba.
8. Midőn a főpap elé érkezett, a meglepett főpap komoly hangon rögtön megkérdezte tőle:
9. „Mária, miért tetted ezt nekünk, és alacsonyítottad le lelkedet ennyire?
10. Megfeledkeztél az Úrról, te, aki a szentélyben nevelkedtél, s napi táplálékod angyal kezéből kaptad?
11. Dicsérő énekeit mindenkor hallottad, s felvidultál, játszottál és táncoltál Isten színe előtt! – Beszélj, miért tettél ilyet?”
12. Mária azonban keservesen sírni kezdett, s nagy zokogás és sírás között mondta: „Amilyen igaz, hogy Izráel Istene él, olyan igaz az is, hogy tiszta vagyok, s férfit soha nem ismertem! Kérdezd meg az Isten választotta Józsefet!”
13. Erre a főpap Józsefhez fordulva megkérdezte tőle: „József, esküvel kényszerítlek az örökkön élő Isten nevében, mondd meg leplezetlenül, hogyan történt ez? Te tetted?”
14. Mondta József: „Mindenre, ami szent előtted és előttem, mondom néked, amilyen igaz, hogy él az Úr, az én Istenem, olyan igaz az is, hogy tiszta vagyok e szűz előtt, valamint előtted és Isten előtt!”
15. A főpap válaszolt: „Hamis bizonyságot ugyan ne szólj, hanem igazat beszélj Isten előtt! – Én azt mondom neked: Te orozva tartottad menyegződet, nem adtad hírül a templomnak, s fejed nem hajtottad az örökkévaló Hatalmas keze alá, hogy megáldotta volna magodat! Ezért

beszélj igazat!”
16. József elnémult a főpap beszédére, s egy szót sem válaszolt, mert túl keserűen és igazságtalanul vádolta a főpap.
17. Mivel József mélyen hallgatva állott a főpap előtt, és nem volt képes szólni, rögtön a főpap szólalt meg:
18. „Add vissza a szüzet, ahogyan az Úr templomából megkaptad, amikor oly tiszta volt, mint a felkelő nap a legderültebb reggelen!”
19. József könnybe lábadt szemmel állt ott, és megszólalt egy mély sóhaj után:
20. „Ábrahám, Izsák és Jákob Ura és Istene! Én, szegény aggastyán, mi gonoszat tettem Színed előtt, hogy ennyire sújtasz?
21. Szólíts el a világból; mert e gyalázatot túl nehéz elviselnem, ki mindig igaz lelkű voltam Előtted és a világ előtt!
22. Megfegyelmezted atyámat, Dávidot, mert vétett Uriás ellen.
23. Én viszont még sohasem vétettem ember, sem állat ellen, sem senkinek a tulajdonához hozzá nem nyúltam, s a törvényt mindig megtartottam utolsó pontjáig. Ó Uram, hát miért sújtasz?
24. Ó mutass egy Ellened elkövetett bűnömet, és szívesen elszenvedem a tűz büntetését! De ha mégis vétettem Előtted, legyen átkozott a nap és óra, amikor születtem.”
25. A főpap elkeseredett József e beszédén, s nagy lelki felindulásban mondta:
26. „Jól van, mivel nyilvánvaló bűnödet Isten előtt tagadod, megitatom veletek Isten átokvizét, s majd megnyilvánul bűnötök magatok és a nép szeme előtt!”
27. A főpap nyomban vette az átokvizet, megitatta Józseffel, s törvény szerint egy e célra meghatározott, Jeruzsálem közelében levő hegységbe küldte őt.
28. Hasonlóan a szűznek is adott a vízből, hogy megigya, s őt is a hegységbe küldte.
29. Ám három nap múlva mindketten sértetlenül visszatértek. Az egész nép csodálkozott, hogy semmi bűn nem lett rajtuk nyilvánvaló.
30. A főpap maga is módfelett elcsodálkozva szólt hozzájuk: „Miután az Úr, az Isten nem lelt rajtatok bűnt, úgy én sem ítéllek el titeket, hanem ártatlannak s szabadoknak nyilvánítalak!
31. Minthogy a szűz már várandós, legyen vezeklésképpen a feleséged, mivel tudtom nélkül lett várandós. Más férje soha többé ne is legyen, még ha fiatalon is özvegy lenne! Így legyen! Most pedig menjetek ismét békével!”
32. József vette Máriát. Örömtelten hazájába indult dicsérve és magasztalva Istenét. Öröme annál nagyobb volt, mert most már Mária jog szerinti neje lett.

Augustus császár népszámláltatási parancsa. József új gondjai és vigasza.

József jókedvűen töltötte a következő két hónapot házában Máriával, aki most már felesége volt, s dolgozott Mária fenntartásáért.

1. Ezen idő elteltével, és Mária a szülés előtt állva, újabb csapás érte, amely Józsefet nagy aggodalomba ejtette.
2. Ugyanis Augustus római császár minden országában elrendelte, hogy birodalmának minden népét meg kell számlálni, s osztályozzák azt adó és újoncozás céljából.
3. A názáretbeliek sem voltak kivéve a parancs alól, s József kénytelen volt elmenni Betlehembe, Dávid városába, ahol a római összeíró bizottság székelt.
4. Midőn meghallotta a parancsot, mely miatt úgyis behívták már a jeruzsálemi gyűlésre, így szólt magában:
5. (József:) „Én Uram, én Istenem! Súlyos csapás ez számomra éppen ez időben, mikor Mária olyan közel van a szüléshez!
6. Ugyan mit tegyek? – Fiaimat úgyis be kell íratnom, mert ők sajnos fegyverkötelesek a császár számára; de mit tegyek – ó Uram nevedért – Máriával?
7. Itthon nem hagyhatom, mert vajon mit tenne, ha szülési fájdalmait érezné?
8. Ha pedig elviszem, ki kezeskedik, hogy ideje nem éri-e útközben, s akkor nem nyújthatok neki segítséget?
9. Ha sikerülne Róma hivatalnokai elé is elvinnem, miként írassam be őt?
10. Talán mint feleségemet, – erről rajtam kívül és a főpapon kívül eddig senki sem tud!
11. Valóban, szinte szégyenlem ezt Izráel fiai előtt, mert hiszen ők tudják, hogy én hetven éven felüli aggastyán vagyok! Vajon mit szólnak majd, ha az alig tizenöt éves gyermeket – méghozzá előrehaladottan terhes állapotban – beíratom mint jogos feleségemet?
12. Vagy írassam be mint leányomat? – Izráel fiai tudják, hogy Mária honnan való, s hogy nem a leányom!
13. Ha beíratom őt, mint az Úrtól rám bízott szüzet, mit szólnak nekem egyesek, akik még nem tudják, hogy igazoltam magamat a templomban, ha meglátják Máriát az előrehaladott terhes állapotban?
14. Már tudom ismét, mit tegyek; megvárom az Úr napját! Majd megcselekszi azon az Úr, én Istenem, amit akar! Ez lesz a legjobb! Így legyen hát!”

A régi barát vigasztaló szavai. József rendelkezései az utazáshoz. A fentről való vigasztaló bizonyság. A vidám indulás.

Még aznap jött Józsefhez egy öreg, bölcs barátja Názáretből, s így szólt hozzá:

1. „Testvér! Nézd, az Úr így vezeti népét mindenféle sivatagon s pusztán át! Akik jóakarattal követik, ahova kormányozza, azok eljutnak az igazi célhoz!
2. Senyvedtünk Egyiptomban, siránkoztunk Bábel láncai alatt, s az Úr mégis megszabadított minket!
3. Most a rómaiak bocsátották ránk sasaikat; ez az Úr akarata! Azért tegyük meg, amit Ő akar; mert bizonnyal tudja, hogy miért akarja így!”
4. József jól értette, hogy mit mondott barátja. Miután barátja megáldotta, és ismét eltávozott, József szólt fiaihoz:
5. „Hallgassatok meg! Az Úr azt akarja, hogy utazzunk mindannyian Betlehembe; ezért legyen kedves az Ő akarata, és tegyük, amit akar.
6. Te, Jóél, nyergeld fel a szamárkancát Mária számára, s vedd a támlás nyerget; és te Józsé, kantározd fel az ökröt, s fogd be a targonca elé, amelyen majd élelmet viszünk magunkkal.
7. Ti, Sámuel, Simon és Jakab, rakjatok fel a targoncára tartós gyümölcsöt, kenyeret, mézet és sajtot, s vegyetek belőle annyit, hogy el legyünk látva tizennégy napra! Ugyanis nem tudjuk, mikor kerül ránk a sor, mikor szabadulunk meg, és mi történik Máriával útközben! Tehát tegyetek a targoncára friss gyolcsot és pelenkákat is.”
8. A fiak igyekeztek mindent elrendezni úgy, miként József elrendelte.
9. Miután pedig József akarata szerint mindent megtettek, visszajöttek és jelentették Józsefnek.
10. József letérdelt egész háznépével, imádkozott, s az Úrnak kezébe ajánlotta magát, és az övéit mind.
11. Elvégezve imáját, dicsőítését s magasztalását, hangot hallott, mintegy a házán kívülről, mely így hangzott:
12. „József, te hű fia Dávidnak, ki Isten szíve szerint való férfi volt!
13. Amikor Dávid az óriással viadalra indult, vele volt az angyal keze, kit az Úr rendelt mellé; lásd, atyád hatalmas győző lett!
14. Veled azonban Maga az Úr van, Ki mennyet és Földet teremtette; Ki Nóé idején negyven nap és éjjel hagyta esni az esőt, s vízbe fojtott minden Neki nem tetsző teremtést,
15. Ki Ábrahámnak Izsákot adta, Ki népét kivezette Egyiptomból, Ki Mózessel rettenetes módon beszélt a Sinai hegyen!
16. Lásd, Ő van házadban testileg, s veled tart Betlehem felé is. Azért ne félj, mert nem engedi meg, hogy egy hajszálad is meggörbüljön!”
17. Midőn József meghallotta e szavakat, boldog lett, hálát adott Istennek e kegyelméért, s rögtön mindenkit indulásra szólított.
18. Felemelte Máriát, a lehető legpuhábban és kényelmesebben elhelyezte őt az állat hátán, megfogta a gyeplőt, s vezette a szamárkancát.
19. A fiúk pedig a megrakott targonca körül utána hajtottak a szamár ügetése szerint.
20. Egy idő múlva azonban József átadta a gyeplőt legidősebb fiának; maga pedig Mária oldala mellé ment, mivel Mária olykor-olykor

elgyengült, s önmagát nem volt képes megtartani a nyeregben.

Mária látszólagos szeszélyei az úton. Szülési fájdalmai megkezdődnek. Mária elhelyezése egy közeli barlangban.

1843. augusztus 23.

Így jutott el jámbor társaságunk Betlehemtől határányira, és megpihent a szabadban.

1. József utánanézett Máriának. Úgy találta, hogy nagy fájdalmai lehetnek; azért nagy zavarában így gondolkodott:
2. ‚Vajon mit jelent ez? Mária arca nagy fájdalmat mutat, s szeme könnybe lábadt! Talán eljött az ő ideje?'
3. József még egyszer szemügyre vette Máriát, s íme, legnagyobb meglepetésére nevetni látta!
4. Azért tüstént megkérdezte őt: „Mária, mondd, mi megy végbe benned? Arcod hol tele fájdalommal látom, hol ismét hamar mosolyogva, s nagy örömtől sugárzónak."
5. Mária erre így válaszolt: „Nézd, két népet láttam magam előtt! Az egyik sírt, s szükségszerűen vele sírtam.
6. A másik derült örömben járt-kelt előttem, megörvendeztetett, és derültséget keltett bennem, azért nekem vele kellett nevetnem és örvendeznem. – Ez az, ami arcomon a fájdalmat s örömet kiváltotta."
7. Ezt hallva, József ismét megnyugodott, mert tudta, hogy Máriának gyakran voltak látomásai; ezért aztán továbbutazásra szólította őket, s elindultak Betlehem felé.
8. Betlehemhez közeledve, Mária egyszerre így szólt Józsefhez:
9. „Hallgass meg József! Aki bennem van, hatalmasan szorongat, álljunk meg pihenni!"
10. József nagyon megijedt Mária e hirtelen kijelentésétől, mert szeme láttára bekövetkezett az, amitől a legjobban tartott.
11. Ezért azonnal megállította őket. Mária közben újra szólt Józsefhez:
12. „Emelj le a szamárról, mert Aki bennem van, hatalmasan szorongat, és kikívánkozik, s nem vagyok képes tovább ellenállni a szorongattatásnak."
13. József azonban mondta: „Ugyan az Istenre! Hiszen látod, hogy itt sehol nincs szállás, ugyan hova vigyelek?"
14. Mária felelt: „Nézd, ott a hegyoldalban van egy barlang, alig van ide száz lépésre, oda vigyetek. – Továbbmennem lehetetlen!"
15. József az úti járművével nyomban arra tartott, s nagy szerencsére némi szénát és szalmát talált a barlangban, mely pásztoroknak karámul szolgált, s amiből Máriának legott szükségfekhelyet készítettek.

Mária a barlangban. József bábát keres Betlehemben. József csodálatos tapasztalata. A természet tanúságtétele. József találkozik a bábával.

Amint a fekhely elkészült, József tüstént a barlangba vitte Máriát. Fekhelyre feküdve, megkönnyebbülést érzett e helyzetben.

1. Mialatt Mária megkönnyebbülten feküdt, József mondta fiainak:
2. „Ti ketten legidősebbek, vigyázzatok Máriára, és szükség esetén nyújtsatok neki kellő segítséget, különösen te, Jóél, e téren némi gyakorlatra tettél szert názáreti barátom mellett!”
3. A másik háromnak pedig azt parancsolta, hogy lássák el a szamarat, az ökröt, és a targoncát is állítsák be a barlangba, mely meglehetős tágas volt.
4. József mindent jól elrendezve, így szólt Máriához: „Én felmegyek a hegyre, és atyám városába sietve, bábát akarok keresni, hogy idehozzam őt kellő segítségedre!”
5. József e szavakra kilépett a barlangból; – már elég késő alkonyat volt, s a csillagokat az égen jól lehetett látni.
6. Hogy azonban mily csodás dolgokat tapasztalt József e kilépésnél a barlangból, azt közölje saját szavaival, melyeket fiaihoz intézett, miután a bábával visszatért a barlangba, és Mária már megszült.
7. József szavai így hangzottak: „Gyermekek, nagy dolgok előtt állunk! Most homályosan megértem azt, amit ama hang ideutazásunk előtt való este nekem mondott. Valóban, ha az Úr nem lenne jelen – bár láthatatlanul is – az általam látott csodadolgok nem történhettek volna meg!
8. Hallgassatok meg! – Amikor kiléptem, és elmentem, úgy éreztem, mintha nem is járnék! Láttam a felkelő teliholdat, a csillagokat keleten és nyugaton, s íme, minden csendesen állt. A Hold nem hagyta el a Föld szélét, s a csillagok a nyugati szélen nem akartak alászállni!
9. Aztán láttam sok madár sereget seregre ülni a fák ágain. Mindmegannyi tekintetével erre fordult, s remegett, mint közelgő, nagy földrengések idején, helyeikről sem kiáltással, sem kődobással nem voltak elkergethetőek.
10. Ismét körültekintettem a föld színén, s nem messze tőlem láttam sok munkást, kik egy étellel telt tál körül ültek. Egyesek mozdulatlanul tartották kezüket a tálban, s nem voltak képesek ételt kiemelni.
11. Akik viszont már korábban kiemelték a falatot, nem voltak képesek szájukat megnyitni, hogy a falatot elköltsék. Mindnyájuk arca felfelé irányult, mintha nagy dolgokat látnának az égen.
12. Azután juhokat láttam juhászoktól hajtva, ám a juhok mozdulatlanul álltak, s amikor a juhász a nyugvó juhokra akart ütni, a karja megdermedt a levegőben, s nem volt képes megmozdítani.
13. Ismét láttam egész nyáj bakot; ezek a víz fölött tartották szájukat, s mégsem voltak képesek inni; úgy tűntek, mintha teljesen megbénultak volna.

14. Láttam kis patakot is, melynek nagy zuhanása volt a hegyről, és lám, a víz megállt, s nem folyt le a völgybe! – Ilyennek látszott a földszínén minden, mintha élettelen és mozdulatlan lett volna.
15. Mikor pedig ott álltam vagy mentem, nem tudva, hogy állok-e vagy megyek-e, végre ismét láttam életet!
16. Egy asszony lejött a hegyről egyenesen felém, s mikor egészen hozzám ért, megkérdezett: „Ember, hova mégy ilyen későn?”
17. Így szóltam hozzá: „Bábát keresek; mert ott a barlangban van valaki, aki vajúdik!”
18. Az asszony megkérdezett: „Izráelből való ő?” – Ezt feleltem: „Igen, úrnőm, én is, ő is Izráelből valók vagyunk; Dávid a mi atyánk!”
19. Az asszony tovább kérdezett: „Ki az, aki a barlangban vajúdik? Feleséged, rokonod vagy szolgálóleányod?”
20. Én feleltem: „Rövid idő óta Isten és főpap előtt a feleségem lett; mikor teherbe esett még nem volt a feleségem, hanem csak oltalmamba fogadtam házamba a templomtól Isten bizonysága révén, mert azelőtt a szentélyben nevelték fel!
21. Ne csodálkozz terhességén, mert Aki benne van, az Isten Szellemének csodás nemzéséből ered!” – Az asszony csodálkozott rajta, és szólt hozzám: „Ember, mondd meg az igazat!” – Én azonban így szóltam: „Jöjj és lásd, győződjél meg magad róla saját szemeddel!”

Jelenség a barlangnál. A bába álma és prófétai beszéde. A bába Máriánál és a Gyermeknél. A bába nővére kételkedik Mária szüzességén.

1843. augusztus 25.

Az asszony beleegyezett, és követte Józsefet a barlangba; amint a barlanghoz értek, hirtelen sűrű fehér felhő lepte azt be, úgy hogy bejáratát nem találták meg.

1. E jelenségen a bába nagyon elcsodálkozva így szólt Józsefhez:
2. „Lelkemmel nagy dolog történt a mai napon! Ma reggel csodás látomásom volt, melyben minden úgy alakult, ahogyan most a valóságban láttam, még látom, és még jobban fogom látni!
3. Te ugyanaz a férfi vagy, aki látomásomban velem szembe jött; ugyanúgy előtte láttam nyugodni az egész világot dolgainak közepette, és láttam a barlangot, amint felhő borította el, s veled beszéltem, amint most beszélek.
4. Még több csodálatosat is láttam a barlangban, amikor nővérem, Salómé, követett, akivel egyedül látomásomat reggel bizalmasan közöltem!
5. Mondom azért előtted és Uram, Istenem előtt: Izráelt nagy üdv érte! Nagy szükségünk közepette fentről küldött szabadító jött!”
6. A bába e szavaira a felhő a barlang nyílása elől szétfoszlott, s hatalmas

fény áradt a barlangból a bába és József felé úgy, hogy szemük nem bírta elviselni. A bábaasszony így szólt: „Tehát minden igaz, amit álmomban láttam! Ó boldog férfi! Ez itt több mint Ábrahám, Izsák, Mózes és Illés!”

7. E szavakra az erős fény lassan-lassan elviselhetőbbé lett, s a Kisded láthatóvá lett, amint éppen először elfogadta az anyja mellét.
8. A bába belépett Józseffel a barlangba, megtekintette a Kisdedet és anyját, s midőn mindent a legcsodálatosabban megoldva talált, így szólt:
9. „Valóban, valóban, ez ama Megváltó, Kit az összes próféták megénekeltek, Ki kötelék nélkül már szabad lesz az anyaméhben; ezzel jelezve, hogy a törvény minden kemény kötelékét meg fogja oldani!
10. Vajon mikor látta valaki, hogy újszülött gyermek anyja melle után nyúlt volna?
11. Ez szemlátomást azt bizonyítja, hogy e Gyermek egykor, mint férfi, a világot szeretet szerint fogja megítélni, s nem a törvény alapján!
12. Halld, e szűz boldog férje! Minden a legnagyobb rendben van. Engedd, hogy kilépjek a barlangból. Nehezen lélegzem, mert érzem, hogy nem vagyok elég tiszta, hogy a te és én Istenem és Uram legszentebb közelségét elviselhessem!”
13. József megrettent a bába e szavai hallatán, mialatt (a bába) a barlangból a szabadba sietett.
14. Kilépve a barlangból, nővérével, Salóméval találkozott kint, aki a megtudott látomás miatt követte. Így szólt Salóméhoz:
15. (A bába:) „Salómé, Salómé, gyere és tekintsd meg reggeli látomásomat valóban bebizonyulva! Szűz szült[4] a való teljességében, miként azt emberi bölcsesség és természet soha nem képes megérteni!”
16. Salómé azonban így válaszolt: „Amilyen igaz, hogy Isten él, előbb nem tudom hinni, hogy szűz szült volna, míg meg nem vizsgáltam őt saját kezemmel!”

Salómé tapasztalatai a barlangban. Salómé megállapítása, büntetése és megbánása. Az angyal figyelmeztetése. Salómé gyógyulása.

1843.aug. 26.

Miután Salómé így beszélt, belépett a barlangba, és mondta:

1. „Mária, a lelkemet nem kis vita foglalkoztatja; kérlek tehát, készülj, hogy sokat tapasztalt kezemmel megvizsgáljalak, s lássam, hogyan áll a dolog szüzességed állapotával!”
2. Mária engedelmesen alkalmazkodott a hitetlen Salómé kívánságának, és hagyta, hogy megvizsgálja.
3. Salómé azonban gyakorlott kezével megérintve Mária testét, nagy jajongásba tört ki, és kelleténél hangosabban mondta:

4. „Jaj, jaj nekem istentelenségemért s nagy hitetlenségemért, hogy az örökké élő Istent akartam megkísérteni, mert íme, ide nézzetek, kezem megég Istennek énirántam, nyomorult iránt való nagy haragja tüzében!”
5. E szavakkal azonnal térdre borult a Kisded előtt, és mondta:
6. „Ó atyáim Istene! Minden dicsőségnek mindenható Ura! Gondolj reám, hogy én is Ábrahám, Izsák és Jákób magvából való vagyok!
7. Ne szégyeníts meg, Izráel fiai előtt, hanem add vissza ép tagjaimat!”
8. És íme, az Úr angyala rögtön ott állt Salómé mellett, és szólt hozzá: „Urad és Istened meghallgatta kérésedet; lépj a Kisdedhez, és hordozd Őt, s nagy üdvben lesz részed!”
9. Salómé ezt meghallván, térden járult Mária elé, és elkérte tőle a Kisdedet.
10. Mária szíves jóindulattal adta oda a Kisdedet, s így szólt hozzá: „Váljon üdvödre az Úr angyalának szavai szerint; az Úr irgalmazzon neked!”
11. Salómé karjára vette a Kisdedet. Térdelve hordozta Őt, és így szólt mihelyt karján volt:
12. „Ó Istenem! Te Izráel mindenható Ura, Ki öröktől fogva kormányzol s uralkodol! Itt született meg az igazságnak minden, minden teljességében a királyok Királya Izráel számára, Ki hatalmasabb lesz Dávidnál, az Isten szíve szerint való férfinál! Örökké dicsérlek és magasztallak Téged!”
13. E szavak után Salómé íziben teljesen meggyógyult. Szíve leghálásabb töredelmében visszaadta a Kisdedet Máriának, és ezzel megigazultan ment ki a barlangból.
14. Alighogy kint volt, hangosan kiáltani akart a csodák nagy csodájáról, s mindjárt kezdte nővérének is elmondani, ami vele történt.
15. Ám felülről megszólalt egy hang: „Salómé, Salómé, senkinek ne hirdesd, hogy mily rendkívüli dolog történt veled! Mert előbb még el kell jönnie az időnek, mikor az Úr Maga fog önmagáról tanúságot tenni szavakkal és tettekkel!”
16. Salómé erre elnémult, s József kiment, és kérte a két nővért, hogy térjenek be ismét a barlangba Mária kívánságára, nehogy valaki észrevegye, mily rendkívüli dolog történt a barlangban. A két nővér újból alázattal belépett a barlangba.

Egyéb csodás események a barlangban. Az angyalok hajnali éneke. A pásztorok imádása. Az angyal magyarázó szavai Józsefhez.

Amint így együtt voltak a barlangban, József fiai megkérdezték atyjukat:

1. „Apánk, most mit tegyünk? Mindent rendbe hoztunk. Az út elfárasztotta tagjainkat; nem pihenhetünk le?”
2. József mondta: „Gyermekeim, hiszen látjátok, hogy az Úr mily

végtelen kegyelemben részesített mindnyájunkat; tehát őrködjetek, és dicsérjétek Istent velem egyetemben!

3. Hiszen láttátok, hogy mi történt Salóméval a barlangban, mert hitetlen volt, azért ne legyünk álmosak, ha az Úr meglátogat minket!
4. De menjetek oda Máriához, s érintsétek meg a Kisdedet! Hátha rögtön megerősödnek szempilláitok, mintha több órán át jól aludtatok volna!”
5. József fiai odamentek, és megérintették a Kisdedet; a Kisded rájuk mosolyogva, kinyújtotta feléjük kezét, mintha testvéreiként felismerte volna őket.
6. Efelett mindnyájan elcsodálkoztak, és mondták: „Valóban, ez nem közönséges gyermek! Ugyan ki látott ilyet, hogy egy éppen megszületett gyermek ily isteni boldogsággal üdvözöljön valakit?
7. Ráadásul a legkomolyabban hirtelen annyira megerősödtünk minden tagunkban, mintha sohasem utaztunk volna, és otthon volnánk teljesen kipihent testtel!”
8. Erre József mondta: „Látjátok, milyen jó volt a tanácsom! De most érzem, hogy erősen hűvösödni kezd; tehát vezessétek ide a szamarat és az ökröt! Az állatok majd letelepednek körülöttünk, s némi meleget fognak kelteni lélegzetükkel és kipárolgásukkal, és ezért magunk is húzódjunk Mária köré!”
9. A fiai úgy tettek. Amikor a két állatot Mária közelébe vezették, ezek mindjárt lefeküdtek Mária fekhelyének felső részéhez, és szorgalmasan leheltek Mária és a gyermek fölé, s jól megmelegítették őt.
10. A bába megjegyezte: „Valóban, Isten előtt nem lehet csekély az, akinek még az állatok is úgy szolgálnak, mintha eszük és értelmük volna!”
11. Salómé válaszolt: „Ó testvérem, úgy látszik, hogy az állatok többet látnak, mint mi! Amire mi még alig merünk gondolni, az állatok már imádják is Őt, Aki teremtette őket.
12. Hidd el, testvérem, amilyen igaz, hogy Isten él, olyan igaz, hogy az ígért Messiás van előttünk; mert mi tudjuk azt, hogy magánál a legnagyobb próféta születésénél sem fordultak elő ily csodás események.”
13. Mária így szólt Salóméhoz: „Isten, az Úr, nagy kegyelemben részesített téged, hogy megláthatod, amitől önön lelkem is megrendül.
14. Ám hallgass róla, miként az imént megparancsolta neked az Úr angyala, különben keserű sorsba jutunk!”
15. Salómé erre megfogadta Máriának, hogy élete végéig hallgatni fog, és a bába is követte nővére példáját.
16. Így tehát nyugalom költözött a barlangba. De a napkelte előtti első órában hatalmasan hangzó dicsénekeket hallottak a barlang előtt.
17. József rögtön kiküldte legidősebb fiát megnézni, hogy mi az, és ki énekelné ilyen hatalmasan Isten dicsőségét a szabadban.
18. Jóél kiment, és látta, hogy a mennybolt minden térsége – fent és alant – meg volt telve számtalan miriádnyi ragyogó angyallal. Ámulva sietett

vissza a barlangba, és elbeszélte mindnyájuknak, amit látott.

19. Mindnyájan nagyon csodálkoztak Jóél elbeszélésén, s kimentek, hogy meggyőződjenek Jóél kijelentésének igazságáról.
20. Midőn meglátták az Úr eme dicsőségét, ismét visszatértek a barlangba, és Máriának is bizonyságot tettek róla. József így szólt Máriához:
21. „Halld, az Úr legtisztább szüze, méhed gyümölcse valóban Isten Szent Szelleme általi fogamzás, mert a mennyek is mind bizonyságot tesznek róla!
22. De hogyan járunk, ha az egész világnak igazán meg kell tudnia, hogy mi történt itt? Merthogy nem csupán mi látjuk, hanem a többi emberek is, hogy a mennyek minden terén át, milyen bizonyság tündöklik számunkra, azt a pásztorok felfelé irányított ábrázatán észleltem,
23. akik egyhangúan énekeltek a hatalmas angyali karral, mely láthatóan tölti meg most a mennyek minden terét, fentről egészen le a földig.
24. Énekszavuk együtt hangzott az angyalokéval: ‚Ti, mennyek, harmatozzátok le az Igazat! Béke a földön a jóakaratú embereknek! Dicsőség a magasságos Istennek Abban, Ki az Úr nevében jön!'
25. Látod, ó Mária, ezt hallja és látja most az egész világ. El is jön majd üldözni minket, és nekünk el kell menekülnünk hegyen-völgyön át!
26. Úgy gondolom, hogy mihelyt elvégeztem a beírást – aminek még ma reggel meg kell történnie – távozzunk innen, amilyen gyorsan csak lehet, s vonuljunk vissza Názáretbe, s onnan át a görögökhöz, kik közül néhányat jól ismerek. – Egy véleményen vagy velem?"
27. Mária azonban így szólt Józsefhez: „De hiszen látod, hogy ma még nem hagyhatom el e fekhelyet; tehát bízzunk mindent az Úrra! Ő vezérelt, oltalmazott meg minket eddig is, úgy bizonnyal továbbra is vezérel majd, és híven megoltalmaz minket!
28. Ha a világ elé akar állítani, mondd: hova meneküljünk, hogy meg ne leljenek minket?!
29. Tehát legyen meg az Ő akarata! Amit Ő akar, az jó lesz úgy. Látod, itt mellemen nyugszik Az, Kit mindez illet!
30. Ez pedig minálunk marad, tehát Isten nagy dicsősége sem hagy el, bárhova menekülnénk is!"
31. Mária még alig ejtette ki ezeket, két angyal állott a barlang előtt, sok pásztor élén, jelentvén a pásztoroknak, hogy itt született meg, Kinek dicsőítő énekeik szólnak.
32. A pásztorok beléptek a barlangba, letérdepeltek a Kisded előtt, és imádták Őt. Az angyalok is seregestül jöttek, és imádták a Kisdedet.
33. József elképedve nézett fiaival Mária és a Kisded felé, és szólt: „Ó Istenem, mi ez? Önnönmagad öltöttél testet e Gyermekben?
34. Másként hogyan volna lehetséges, hogy maguk a Te szent angyalaid imádják Őt? De ha Te, ó Uram, itt vagy, akkor mi van a templommal és a szentéllyel?"
35. Egy angyal Józsefhez lépve mondta: „Ne kérdezd, és ne legyen rá

gondod, mert az Úr a Földet választotta irgalma színhelyéül, s most meglátogatja népét, miként megjövendölte gyermekei, szolgái és prófétái ajkával!

36. Ami most a szemed láttára történik, ez Annak akarata szerint van, Aki szent és szentnél szentebb!”
37. Az angyal erre elhagyta Józsefet, ismét odament, hogy imádja a Kisdedet, Aki az imádókra mind tárt karocskákkal mosolygott!
38. Amidőn a Nap felkelt, eltűntek az angyalok; de a pásztorok maradtak, és tudakozódtak Józsefnél, hogy mindez hogyan ment végbe.
39. József válaszolt: „Halljátok, amilyen csodásan nő a fű a földből, akként történt e csoda is! De ki tudja, hogy a fű miképpen nő? Oly keveset tudok én is megjelenteni e csodáról! Isten így akarta, ez minden, amit mondhatok.”

József beírási gondja. A bába beszámol Kornélius századosnak. József és Kornélius.

1843. aug. 30.

A pásztorok e válasszal megelégedve, Józsefet tovább nem kérdezték, hanem elmentek, és mindenféle erősítőt hoztak áldozatul Máriának.

1. Amidőn a Nap már egy óráig sütötte a Földet, József megkérte a bábát:
2. „Hallgass meg, barátnőm és testvérnőm Ábrahámból, Izsákból és Jákobból! Az összeírás roppant a lelkemre nehezedik, és én mit sem óhajtanék inkább, mint ezen túl lenni!
3. De én nem tudom, hogy a városban hol tartják; azért engedd, hogy Salómé itt maradjon Máriánál, te pedig vezess el fiaimmal a római századoshoz, aki az összeírást vezeti!
4. Hátha mindjárt sorra kerülünk, mert bizonnyal az elsők leszünk.”
5. A bába mondta Józsefnek: „Hallgass meg, kegyelemmel telt férfi! A Rómából való Kornélius százados házamban lakik, mely a városban majdnem az elsők egyike.
6. Abban van az ő hivatalszobája is. Pogány ugyan, de jó és igazságos ember. Elmegyek hozzá, és elmondok neki mindent a csoda kivételével, s úgy vélem az ügy el lesz intézve.
7. Ez ajánlat tetszett Józsefnek, aki úgyis idegenkedett a Rómaiaktól, de különösen félt az összeírástól. Azért ezenfelül meg is kérte a bábát, hogy tegye meg ezt.
8. A bába elment, és ágyban találta Kornéliust – ő még fiatal volt, és reggel soká szeretett aludni. Elmondott neki mindent, ami szükséges volt.
9. Kornélius mindjárt felkelt, magára vette a tógáját, s így szólt a gazdasszonyhoz: „Asszony, mindent elhiszek neked, de azért mégis odamegyek veled, mert erős vágyat érzek amiatt!

10. Beszéded szerint innen nincs messze, tehát még idejében visszatérhetek íróasztalomhoz. Vezess rögtön oda!”
11. A bába megörült ennek, és odavezette az általa jól ismert, derék fiatal századost, ki megvallotta neki a barlang előtt, és mondta: „Ó asszony, milyen könnyen megyek én Rómában a császárhoz, s mily nehezemre esik e barlangba belépni!
12. Ez valami különös kell, hogy legyen! Mondd, tudsz-e valamilyen okot; mert tudom, hogy igazlelkű zsidónő vagy!”
13. A bába azonban mondta: „A nagy császárnak jó századosa! Csak várakozzál egy pillanatig itt a barlang előtt; majd bemegyek, és elhozom neked a megfejtést.”
14. Bement, és elmondta Józsefnek, hogy maga a százados várakozik künn a barlang előtt, s hogy be szeretne jönni, de egy neki megmagyarázhatatlan oknál fogva, nem merészkedik.
15. Mikor József ezt hallotta, megindultan mondta: „Ó Istenem, mily jó vagy te, hogy azt is örömömre változtatod, amitől leginkább féltem! Azért Tied legyen egyedül minden dicséret s minden tisztelet.”
16. E szavakkal kisietett a barlangból, és Kornélius lábaihoz borult mondva: „A nagy császár hatalmi képviselője, légy könyörületes irántam, szegény aggastyán iránt! Nézd, a fiatal feleségem, kit templombeli sorsolás útján kaptam, itt vált meg a magzatától ma éjjel, s mivel én csak tegnap értem ide, azért nem jelentkezhettem azonnal nálad!”
17. Kornélius felemelve Józsefet, így szólt: „Ó férfi, ne aggódj miatta, már rendben van minden! De engedd, hogy belépjek a barlangba, s lássam, hogyan vagy elszállásolva.”
18. József bevezette Kornéliust a barlangba. Ám amidőn Kornélius megpillantotta a Kisdedet, amint feléje mosolygott, elálmélkodott a Kisded viselkedésén, és így szólt: „Zeuszra, ez nagyon ritka! Mintha újra születtem volna, s még sohasem éreztem magamban ily nyugalmat és örömöt! – Valóban, ma hivatalszünet van, s én a vendégetek maradok.”

Kornélius kérdései a Messiásról és felismerései a barlangban. Az angyalok intő szavai.

1843. augusztus 31.

József ennek roppant megörülve, így szólt a századoshoz: „A nagy császár hatalmi képviselője! Ugyan mivel viszonozhatom én, szegény ember, nagy barátságodat? Mivel szolgálhatok neked e nedves barlangban?

1. Miként vendégelhetlek meg magas állásodhoz képest? Nézd, e targoncán van mindenem, részben Názáretből valók, részben ajándékok az itteni pásztoroktól!

2. Ha ezekből élvezni tudsz valamit, akkor legyen minden szádba vett falat ezerszeresen áldott!”
3. Kornélius azonban mondta: „Jó férfi, ne aggódjál énmiattam! Hiszen itt a gazdasszonyom, ő majd gondoskodik a konyháról, hogy mindnyájan jól lakjunk e pénzdarabért, amelyet a császár feje ékesít.”
4. Ezzel a százados egy aranyérmet adott át a bábának, és rábízta, hogy gondoskodjék egy jó ebédről és vacsoráról, sőt mihelyt a gyermekágyasnak lehetséges, jobb lakásról is.
5. József azonban mondta Kornéliusnak: „Ó csodálatos barátom, ne okozz magadnak miattunk költséget és fáradságot, mert e néhány napra, melyet még itt töltünk – hála az Úrnak, Izrael Istenének – úgyis jól el vagyunk látva!”
6. Erre a százados mondta: „A jó az jó, de a jobb az jobb! Azért csak hadd történjen meg, és engedj ezzel a te Istenednek is egy örömteli áldozatot bemutatnom, mert lásd, én minden nép isteneit tisztelem!
7. Tehát a tiedet is akarom tisztelni, mert ő tetszik nekem, amióta megláttam templomát Jeruzsálemben! S nagy bölcsességű istennek kell lennie, mivel ti oly nagy művészetet tanultatok tőle!”
8. József mondta: „Ó barátom, ha lehetséges volna, hogy meggyőzzelek Istenünk egyedüli egységes voltáról, mily szívesen tenném ezt legnagyobb örökkévaló üdvödre!
9. De én csak gyarló ember vagyok, s nem vagyok arra képes; de te keresd meg könyveinket, és olvasd őket, minthogy olyan jól ismered a nyelvünket. Majd olyan dolgokra találsz, melyek a legnagyobb ámulatba ejtenek!
10. Kornélius mondta: „Jó férfi, amit te most barátságosan ajánlottál, én már megtettem. Találtam is valóban bámulatosat.
11. Többek között ráakadtam egy jövendölésre, melyben a zsidóknak új király van megígérve örökre; mondd, tudod-e a jövendölés magyarázata szerint, hogy mikor jön el ez a király, és honnan?”
12. József itt kissé zavarba jött, és egy idő múltán így szólt: „Ez a mennyekből fog jönni, az örökké élő Isten Fiaként. Birodalma nem lesz e világból, hanem a szellem és igazság világából való!”
13. Kornélius szólt: „Igen, értelek, de azt is olvastam, hogy e király egy istállóban fog megszületni e város mellett egy szűztől! Hogyan értelmezendő ez?”
14. József válaszolt: „Ó jó ember, éles elméd van neked! Nem mondhatok neked egyebet, mint: menj, és tekintsd meg a leánykát az újszülött Gyermekkel! Ott meglátod majd, amit megtalálni szeretnél!”
15. Kornélius odament, s élesen szemügyre vette a szüzet a Kisdeddel, hogy bennük felfedezze a zsidók jövendő királyát.
16. Meg is kérdezte Máriát, hogy mily módon esett olyan korán teherbe.
17. Mária azonban felelt: „Igazságos férfi! Amily igaz, hogy Istenem él, oly igaz az is, hogy férfit én soha nem ismertem!

18. Történt azonban háromnegyed éve, hogy az Úrnak egy küldöttje jött hozzám, s kevés szóval közölte velem, hogy teherbe fogok esni Isten Szellemétől.
19. Úgy is történt; teherbe estem, anélkül hogy férfit valaha ismertem volna. Nézd, a csodálatos ígéret gyümölcse itt van előtted! De Isten a tanúm, hogy mindez így történt.”
20. Kornélius erre a két nővérhez fordulva mondta: „Hát ti mit szóltok e történethez? Elmés ámítás-e ez az öreg férfi részéről, jó ürügy a vak, babonás néppel szemben, hogy a törvényes büntetést ily módon kikerülje?
21. Én ugyan tudom, hogy a zsidók efféle esetre halálbüntetést szabtak! Vagy komolyan volna valami a dologban? Ez előző esetben is rosszabb volna, mert legszigorúbban alkalmazni kellene a császári törvényt, mely szerint minden lázítót már csírájában meg kell fojtani! Ó mondjátok meg az igazat, hogy tudjam, hogyan állok e különös családdal!”
22. Salómé azonban szólt: „Hallgass meg, ó Kornélius, nagy császári hatalmadra kérlek! Nehogy komoly és törvényes szándékaid legyenek e szegény, és mégis oly végtelen gazdag családdal!
23. Mert elhihetted nekem, és ezen igazságért fejemmel szavatolok: e családnak a menny minden hatalmassága rendelkezésére áll, mint neked a karod; erről a legelevenebb módon bizonyságot nyertem.”
24. Kornélius erre még jobban megdöbbent, és Salómétól kérdezte: „Tehát Róma szent istenei is, Róma hősei, fegyverei és legyőzhetetlen hatalma? Ó Salómé, mit beszélsz?”
25. Salómé így válaszolt: „Igen, úgy van, ahogyan mondtad! Én erről teljesen meg vagyok győződve; ha azonban nem tudod elhinni, menj ki, s tekints a Napra. Ma már négy órája világít, és lásd, még keleten áll, s nem mer továbbhaladni.”
26. Kornélius kiment, megnézte a Napot, hamarosan újra visszatért, és elálmélkodva mondta: „Valóban, igazad van; ha a dolog e családdal áll vonatkozásban, akkor még Apollón[5] isten is engedelmeskedik neki!
27. Tehát Zeusznak[6], az istenek leghatalmasabbjának kell itt lennie, és Deukalion[7] meg Pirrha[8] ideje megújulni látszik; ha pedig így van, ezt az esetet nyomban kell jelentenem Rómának!”
28. E szavaknál két hatalmas angyal jelent meg. Ábrázatuk világított, mint a Nap, és ruhájuk, mint a villám. Így szóltak: „Kornélius, hallgass még magaddal szemben is arról, amit láttál, különben még ma elpusztulsz Rómával együtt!”
29. Erre Kornéliust nagy rémület szállta meg. A két angyal eltűnt; Kornélius Józsefhez ment, és így szólt: „Ó férfi, végtelenül több ez, mint a zsidók leendő királya! Az van itt, Kinek rendelkezésére állnak a mennyek és poklok mind. Ezért hadd távozzam innen ismét, mert nem vagyok méltó, hogy Istennek ilyen közelségében tartózkodjam!”

József szavai az ember szabad akaratáról és tanácsa. Kornélius gondoskodása a jámbor családról.

1843. szeptember 2.

József, maga is teljesen meghökkent Kornélius kijelentésétől, és így szólt: „Hogy mily nagy e csoda önmagában, magam sem tudnám neked megmondani!

1. De hogy nagy és hatalmas dolgok állnak mögötte, azt elhiheted nekem, mert csekély dolgok miatt nem mozdulnának meg ilyenképp Isten örök mennyeinek összes hatalmasságai!
2. Azért szabad akaratában még nincsen meggátolva senki sem, és ki-ki tehet, amit akar. Ez tűnik ki abból a parancsból, melyet az Úr két angyala neked adott.
3. Mert lám, az Úr mindenhatóságánál fogva éppúgy megköthetné az akaratunkat, mint az állatok akaratát, és akkor kellene cselekednünk akarata szerint!
4. De nem teszi. Helyébe csak szabad parancsolatot ad, melyből megláthatjuk, mi az Ő szent akarata.
5. Így te sem vagy életed legparányibb részében a legkevésbé is megkötve, tehát tehetsz, amit akarsz! Ha vendégem akarsz ma maradni, maradj; de ha nem akarsz, vagy nem mersz, akaratod szintúgy teljesen szabad.
6. Ha azonban tanácsot adhatnék, mindenesetre azt tanácsolnám és mondanám: Ó barátom, maradj! Hiszen jobb kezekben most alig vagy a világon másutt, mint itt, az összes mennyei hatalmak látható védelmében!”
7. Kornélius mondta: „Igen, te igazságos ember az Istenek, a te Istened és minden ember előtt, tanácsod jó, el is akarom fogadni, és nálad maradok holnap reggelig!
8. Csak annyira távozom el gazdasszonyommal tőled, hogy intézkedhessek – ha már e barlangban vagytok – mindnyájatok jobb elszállásolásáról!”
9. József mondta: „Jó ember, tégy, amint tetszik; az Úr, a mi Istenünk egykor megfizet érte!”
10. Erre a százados a bábával a városba ment, és először minden utcában kihirdettette, hogy a hivatal aznap szünetel. Majd harminc katonát vett maga mellé. Ágyneműt, sátrakat és tüzelőfát adott nekik, hogy mindezt vigyék ki a barlanghoz.
11. A bába kellő mennyiségű ételt s italt vitt magával, és még többet hozatott maga után.
12. A barlangba érve, a százados tüstént három sátrat állíttatott fel: egy kényelmeset Mária számára, egyet magának Józsefnek és fiainak, s egyet a bábának és nővérének.

13. Mária sátrába friss és igen puha ágyat állíttatott, és a sátrat még egyéb szükséges dolgokkal is ellátta. Ugyanily célszerűen rendezte be a többi sátrat is. Majd tűzhelyet rakatott szolgáival hevenyében, maga megrakta fával, és meggyújtotta a barlang felmelegítésére, mely ez évszakban különben meglehetősen hűvös volt.

Kornélius a családnál a barlangban. A pásztorok és a százados. Az új, örök Szellemnap. Kornélius elbúcsúzik. József elismerő szavai a pogány százados jóságáról.

1843. szeptember 4.

Kornélius így látta el a jámbor családot, s nála maradt egész nap és egész éjjel.

1. Délután azonban ismét jöttek a pásztorok, hogy imádják a Kisdedet, és mindenféle áldozati ajándékot hoztak.
2. Ám midőn a barlangban meglátták a sátrakat és a római századost, menekülni akartak tőle való nagy félelmükben;
3. ugyanis többen közülük megszöktek az összeírás elől, s féltek az ily szökevényekre rótt büntetéstől.
4. A százados azonban hozzájuk ment s mondta: „Ne féljetek tőlem, elengedem minden büntetéseteket; de gondoljátok meg, hogy annak meg kell történnie a császár akarata szerint. Tehát jöjjetek holnap, és én oly gyengéden s enyhén bánok veletek, amennyire csak lehet.
5. Tapasztalva, hogy Kornélius mily szelíd ember, a pásztorok elvesztették félelmüket, és másnap mindnyájan jelentkeztek feliratkozni.
6. A pásztorokkal való e beszélgetés után a százados megkérdezte Józsefet: „Vajon a Nap ezentúl sohasem hagyja el keletet?”
7. József mondta: „Ez a **Nap**, mely most kelt a Földnek, soha többé! Ám természetesen folytatja régi útját az Úr akarata szerint, s néhány órácska múlva lenyugszik!”
8. József e prófétai szavakat mondta, de alapjában véve alig tudta és értette maga is, hogy mit beszélt.
9. A százados azonban megkérdezte Józsefet: „Mit mondasz? Lásd, nem fogtam fel szavaid értelmét. Beszélj velem értelmesebben!”
10. József mondta: „Eljön az idő, amikor melegedni fogsz e **Nap** szent sugaraiban s fürödni Szellemének áradatában!
11. De többet nem mondhatok neked, és magam sem értem valójában, amit most mondtam. Az idő azonban fel fogja neked tárni – midőn én már nem leszek – az örök igazság merő teljességében!”
12. A százados tovább nem kérdezte Józsefet, s megtartotta e mélységes szavakat lelke mélyén.
13. Másnap a százados üdvözölte az egész családot, és biztosította őket,

hogy mindaddig gondoskodik róluk, ameddig csak ott tartózkodnak, és szívébe zárta őket egész életére.

14. Majd teendői után látott. Ismét pénzdarabot adott a bábának, hogy gondoskodjék a családról.
15. Miután a százados elment, József így szólt fiaihoz: „Gyermekek, hogy van az, hogy pogány ember jobb, mint sok zsidó? Talán idevonatkozik Ézsaiás szava, mely így szól: Íme, szolgáim ujjongjanak derült örömükben. Ti pedig kiáltozzatok szívfájdalmaitokban, s ordítsatok nyomorúságtokban!" – József fiai így válaszoltak: „Igen, apánk, az íráshely[9] itt teljességében megmagyarázza és megérteti magát".

Hatnapos tartózkodás a barlangban. Angyali utasítás a gerlicékről. A Kisded körülmetéléséről és Mária azonos értelmű álma. Katonai őrségállás a barlang előtt.

1843. szeptember 5.

Így töltött József hat napot a barlangban. Kornélius naponként meglátogatta őket, és serényen gondoskodott, nehogy e család valaminek is szükségét lássa.

1. Hatodik nap kora reggel egy angyal jött Józsefhez és szólt: „Szerezz magadnak egy pár gerlicét, és vonulj nyolcadik nap Jeruzsálembe!
2. Mária áldozza fel a gerlicéket a törvény szerint, a gyermeket pedig metéljék körül, és nevezzétek el, miként azt neked és Máriának megjelentették.
3. A körülmetélés után jöjjetek ismét ide, és tartózkodjatok itt addig, amíg meg nem jelentem nektek, hogy mikor és hova vonuljatok innen!
4. Te, József, hamarabb fogsz útra készülni, de meg kell mondanom neked, hogy egy érverésnyivel sem jutsz el hamarabb, mint amikor Az akarja, Aki nálad van a barlangban!"
5. E szavakra eltűnt az angyal. József Máriához ment, és elmondta ezt neki.
6. Mária azonban így szólt Józsefhez: „Hiszen én mindenkor az Úr szolgálója vagyok, tehát legyen nekem szava szerint!
7. Ma viszont egy álmom volt, s ez álmomban előfordult mindaz, amit te most megjelentettél nekem. Azért gondoskodjál csak a gerlice párról, s nyolcadik nap én bízvást veled tartok az Úr városa felé!"
8. E jelenet után hamarosan éppen a százados jött reggeli látogatásra. József mindjárt közölte vele, hogy miért kell nyolcadik nap Jeruzsálembe menniük."
9. A százados rögtön felajánlotta Józsefnek minden alkalmatosságát, és vinni akarta őket Jeruzsálembe.
10. József megköszönte e felséges jóakaratot, és szólt: „Nézd, Uramnak, Istenemnek akarata az, hogy úgy vonuljak be Jeruzsálembe, ahogyan

ide jöttem!

11. Azért úgy akarom e rövid utat is megtenni, hogy az Úr meg ne büntessen engem engedetlenségemért.
12. Ha azonban ez alakalommal akarsz valamit tenni, akkor szerezz két gerlicét, melyeket áldozatul bemutassunk a templomban, és tartsd fenn e lakhelyet!
13. A kilencedik nap én újból visszajövök, és addig maradunk itt, amíg az Úr kívánni fogja tőlem."
14. Kornélius megígérte Józsefnek, hogy mindezeket teljesíti. Majd elment, és maga hozott Józsefnek egész galambdúccal gerlicéket, melyekből Józsefnek a legszebbeket ki kellett választania.
15. A százados ezek után ismét teendői elintézésére ment. Estig a barlangban hagyta a galambdúcot, ahonnan ismét elvitte.
16. Nyolcadik nap pedig, midőn József elment Jeruzsálembe, Kornélius a barlang elé őrséget állíttatott. Az őrök senkit sem engedtek ki- és bemenni, kivéve József két idősebb fiát és Salómét, aki ellátta őket étellel-itallal, mert a bába is velük ment Jeruzsálembe.

A Kisded körülmetélése.[10] Mária megtisztulása. A Kisded bemutatása a templomban. Az istenfélő Simeon és a Gyermek.

1843. szeptember 06.

Nyolcadik nap délután – jelenlegi számítás szerint három óra tájt – a Kisdedet a templomban körülmetélték, Jézus névvel nevezték el, melyet az angyal megjelentett, még mielőtt anyja méhében fogant volna.

1. Minthogy Mária legmesszebbmenően beigazolt szüzessége mellett a tisztulási idejét is betöltöttnek tekintették, egyben megtisztulása is megtörtént a templomban.
2. Ezért Mária mihamar a körülmetélés után karjába vette a Kisdedet. Bevitte a templomba, hogy Józseffel együtt bemutassák az Úrnak Mózes törvénye szerint.
3. Így van megírva Isten törvényében: „Minden elsőszülöttet az Úrnak kell szentelni,
4. és áldozzanak fel egy pár gerlicét vagy két galambfiókát!"
5. Mária egy pár gerlicét áldozott, s az áldozati oltárra helyezte. A pap vette az áldozatot, és megáldotta Máriát.
6. Volt Jeruzsálemben egy Simeon nevű ember, ki felette jámbor és istenfélő volt. Várta Izráel vigasztalását, mert Istennek Szellemével volt megtelve.
7. E férfihoz már előbb így szólt az Úr Szelleme: „Nem látod meg addig tested halálát, amíg meg nem látod Jézust, az Isten Felkentjét, a világ Messiását!"
8. Ezért most tiszta, benső indításra a templomba ment, mikor József és

Mária a Gyermekkel együtt még éppen ott tartózkodtak, s megcselekedtek mindent, amit a törvény megkívánt.
9. Midőn megpillantotta a Kisdedet, a szülőkhöz ment, és kérve kérte őket, hogy engedjék meg Őt rövid időre karjára venni.
10. A legjámborabb szülők ezt szívesen megengedték az öreg, jámbor embernek, kit jól ismertek.
11. Simeon karjába vette a Kisdedet, dédelgette, bensőségesen dicsérte Istent, és végül így szólt:
12. „Uram, bocsásd el szolgádat békességben a Te beszéded szerint;
13. mert szemeim látták az Üdvözítőt, Akit megígértél az atyáknak és prófétáknak!
14. Ez Az, akit Te minden népek számára készítettél!
15. Világosságul a pogányok megvilágosítására és világosságul népednek, Izráelnek!"
16. József és Mária elcsodálkozott Simeon e szavai fölött, mert még nem értették meg, amit kijelentett a Gyermekről.
17. Simeon Máriának ismét visszaadta a Kisdedet, megáldotta mindkettőt, majd így szólt Máriához:
18. „Ez lesz sokak bukására és feltámadására Izráelben, és jel lesz, melynek ellene mondanak!
19. Lelkedet is majd tőr járja át, hogy sokak szívbéli szándéka nyilvánvalóvá váljon."
20. Mária nem értette meg Simeonnak e szavait, mégis szíve mélyében megőrizte őket.
21. Azonképpen cselekedett József is, szívében hatalmasan dicsérve és magasztalva Istent.

Anna prófétanő a templomban és bizonyságtétele.

1843. szeptember 7.

Volt pedig ez időben egy Anna nevű prófétanő, Fánuel leánya, Áser törzséből.

1. Ő már igen öreg volt. Olyan jámbor volt, hogy miután fiatal korában egy férfival összekelt, Isten iránti szeretetből hét évig nem meztelenítette le magát férje előtt, és ez idő alatt megtartotta szüzességét.
2. Nyolcvanadik évében özvegy lett. Mihamar a templomba ment, és azt többé nem hagyta el.
3. Itt kizárólag csak az Úristennek szolgált imádsággal és böjtöléssel, éjjel-nappal önszántából.
4. Ez alkalommal már négy évet töltött ily módon a templomban. Most

szintén odament, Istent, az Urat dicsérni. Miként az Isten Szelleme sugallta neki, akként szólt mindazokhoz, akik Jeruzsálemben a Megváltóra vártak.

5. Miután befejezte prófétai szavait, ő is elkérte a Kisdedet, Istent dicsérve és magasztalva dédelgette Őt.
6. Anna ismét visszaadta Máriának a Kisdedet e szavakkal: „Boldog és áldott vagy te, ó szűz, amiért Uramnak anyja vagy.
7. De meg ne kívánd, hogy téged magasztaljanak érte! Csak Az méltó arra, Aki kebledet szopja, hogy mindnyájan dicsérjük, magasztaljuk és imádjuk!”
8. E szavakra a prófétanő ismét visszatért. József meg Mária, miután mintegy három órát töltöttek a templomban, elhagyták azt, hogy egy rokonnál keressenek szállást.
9. Amint odaértek, a házat zárva találták, mert a rokon ezúttal szintén Betlehemben volt az összeírásnál.
10. József nem tudta, hogy mitévő legyen. Késő este lett, miként a napok e legrövidebb évszakában lenni szokott. Ház már alig volt nyitva ez időben, hiszen a szombat előestéje volt.
11. Túl hideg volt ahhoz, hogy a szabadban töltsék az éjjelt, mert a mezőket dér lepte be, sőt még hideg szél is fújt.
12. Mialatt József erősen gondolkodott ezen, és kérte az Urat, hogy segítse ki e bajból,
13. egy fiatal, előkelő izráelita jött gyors léptekkel Józsefhez, és megkérdezte őt: „Ugyan mit csinálsz ily későn az utcán málháiddal? Nem vagy te izráelita, nem tudod a szokást?”
14. József így felelt: „Nézd, Dávid nemzetségéből vagyok! A templomban voltam, hogy áldozatot mutassak be az Úrnak, közben ránk esteledett. Most már nem találok szállást, és nagy félelembe estem feleségem s Gyermeke miatt.”
15. A fiatal izráelita mondta Józsefnek: „Jöjjetek velem, majd bérbe adok nektek szállást egy garasért, vagy annak értékéért.”
16. József Máriával – aki az állaton ült –, valamint három fiával követte az izraelitát pompás házába. Ott megszállt egy alacsony kamrában.

A szállásadó gazda tapasztalatai Józseffel, Máriával és a Kisdeddel. Nikodémus felismeri az Urat.

1843. szeptember 9.

Reggel, mikor József már elkészült betlehemi útjára, jött a fiatal izráelita, hogy elkérje a bérösszeget.

1. Amint a kamrába lépett, legott oly rettegés szállta meg, hogy egy hangot sem volt képes kiejteni.
2. József hozzálépett és mondta: „Barátom, nézd, amit kívánsz tőlem egy

garas fejében, azt vedd, mert nincs pénz birtokomban!”

3. Az izráelita csak most tért kissé magához, és remegő hangon mondta: „Názáreti férfi, csak most ismerlek fel! József, az ács vagy te. Ugyanaz vagy, kire kilenc hónapja sorsolás útján az Úr szüze esett!
4. Itt van ugyanaz a szűz! Hogyan oltalmaztad meg, hogy anyává lett tizenötödik évében? Mi történt itt?
5. Valóban, te az atya nem lehetsz! Hiszen férfiak a te korodban és az egész Izráelben elismert istenfélelmeddel nem tesznek ilyet!
6. De vannak felnőtt fiaid, vajon jótállsz-e ártatlanságukért? Szemmel tartottad-e őket folyton? Megfigyelted-e minden gondolatukat, cselekedetüket és magatartásukat?”
7. József így válaszolt a fiatalembernek: „Én is felismertelek. Nikodémus vagy, Benjámin fia, Lévi törzséből! Hogyan akarsz te kifürkészni engem, mikor az nem tartozik rád? Engem kifürkészett az Úr, szentélyében és az átok hegyén, s igazolt a magas tanács előtt. Vajon mi vétket akarsz rajtam és fiaimon találni?
8. Eredj a templomba, s fürkéssz a magas tanácsnál. Kellő bizonyságot fognak neked adni egész házam felől!
9. E szavak a fiatal, gazdag embernek mélyen szívébe hatoltak. Nikodémus így szólt: „De hát az Istenért, ha így van, mondd, hogyan történhetett, hogy e szűz szült? Csoda ez, vagy természetes dolog?”
10. Erre fel a jelenlevő bába lépett Nikodémushoz és mondta: „Ember! Itt a bérgaras az ínséges szállásért! Tovább azonban ne tartóztass minket hiába, mert még ma Betlehembe kell érnünk!
11. De gondold meg, hogy házadban ma Ki talált ínséges szállásra egy garasért! Bizony, bizony, arannyal és drágakövekkel ékesített legpompásabb szobáid silányak lennének Istennek e dicsőségéhez képest, Amely e kamrában megszállt! Ez legfeljebb raboknak való!”
12. Eredj és érintsd meg a Kisdedet, hogy szemedről leessék a durva lepel, és meglásd, hogy Ki látogatott meg téged! Nekem, a bábának, régi jogom megengedni, hogy megérintsd a Kisdedet.”
13. Nikodémus erre odament, hogy megérintse a Kisdedet. Midőn megérintette, benső látása rövid időre megnyílott úgy, hogy látta Isten dicsőségét.
14. Nyomban leborult a Gyermek előtt, imádta és mondta: „Mily kegyelem, mily irgalom lakozhat Tebenned, ó Uram, hogy így látogatod meg népedet!
15. De most mi legyen e házammal, mi énvelem, ki Isten dicsőségét ennyire félreismertem?”
16. A bába szólt: „Maradj meg mindenben, amint vagy, de hallgass mélyen mindarról, amit láttál, különben Isten ítéletét vonod magadra!” Erre Nikodémus visszaadta a garast, és sírva ment ki. Majd arannyal és drágakövekkel díszítette e kamrát. József azonnal útnak eredt.

A család visszatérése Betlehembe. Szeretetteljes fogadás a barlangban.

1843. szeptember 11.

Este, még egy órával alkonyat előtt, a magasztos utasok ismét Betlehembe értek, és bevonultak a már ismert barlangba.

1. A két visszamaradt fiú, Salómé és a százados tárt karokkal jöttek elébük, és szorgosan kérdezgették a visszatérőktől, hogy milyen volt az útjuk.
2. József mindent elmondott, ami őket érte. Végül azt is megvallotta, hogy még semmit sem evett e napon útitársaival együtt, mert a fölötte csekély készlet a gyenge Máriának is alig volt elég.
3. Mikor a százados ezt Józseftől meghallotta, tüstént a barlang hátterébe ment, és bőven hozott a zsidóknak megengedett ételekből, mire így szólt Józsefhez:
4. „Tessék, áldja meg a te Istened, és áldd meg te is szokásod szerint. Erősödjetek meg tőle, s lakjatok vele jól mindnyájan!"
5. József hálát adott Istennek, megáldotta az ételeket, majd jókedvvel evett Máriával, fiaival és a bábával.
6. A Kisded nehéz lett Máriának egész napon át, ezért így szólt Józsefhez:
7. „József, nézd, csak volna mellettem egy kis hely, hogy letehessem a Kisdedet, hogy karomat kissé megpihentessem, akkor mindennel el volnék látva, és maga a Kisded is nyugodtabban erősödhetne meg alvásában."
8. A százados még alig hallotta meg Mária e kívánságát, legott visszaugrott a barlang hátterébe. Előhozott egy kis etetőjászlat, amely juhok számára való volt – olyanfajta, mint manapság[11] vidéken, vendéglők előtt szokott lenni, csupán alacsonyabb.
9. Salómé tüstént legszebb szalmát és friss szénát vett, kibélelte vele a jászolkát, befedte azt tiszta lepellel, ekként puha kiságyat készítve a Kisdednek.
10. Mária friss vásznakba pólyálta a Kisdedet, keblére szorította, megcsókolta, majd a többi jelenlevő is mind, mire a menny és föld Ura számára bizony igen szegényes ágyacskába fektette.
11. Szép csendesen aludt a Kisded. Mária most nyugodtan ehetett és erősödhetett az ételektől, melyeket a fölötte jószívű százados készített.
12. Étkezés után Mária így szólt ismét Józsefhez: „József, vettesd meg ágyamat, mert igen elfáradtam az úttól, azért nyugalomra térnék!"
13. Salómé így válaszolt: „Ó, Uram anyja! Arról már régen gondoskodtunk, jöjj és lásd!"
14. Mária felkelt, ismét fogta a Kisdedet, a jászlat is sátrába vitette, s ekként nyugalomra tért. Ez volt az első éjszaka, melyen Mária a szülés után nyugodtan pihent.
15. A százados serényen fűttette a tűzhelyet, fehér köveket melegíttetett, melyekkel körülrakatta Mária sátrát, nehogy Mária a Kisdeddel fázzék,

mert hideg éj volt ez, melyen a víz a szabadban keményre fagyott.

A perzsa karaván. Heródes. Mária vigasza.

1843. szeptember 12.

Másnap reggel József így szólt: „Minek időzzünk még itt tovább? Mária megerősödött, tehát térjünk oda, ahol mégis rendes hajlékunk van!”

1. Amint József már útra kezdett készülődni, ismét visszaérkezett hozzájuk a százados, kinek már virradat előtt valami dolga volt a városban, és így szólt Józsefhez:
2. „Isten kegyelmére méltó férfiú! Te hazafelé készülsz? De ma, holnap és holnap után nem tanácsolom ezt neked!
3. Ugyanis éppen most értesültem embereim által, akik Jeruzsálemből korán ideérkeztek, hogy három nagy perzsa karaván vonult oda be.
4. A mágusoknak három fővezére szorgosan tudakozódott Heródesnél a zsidók újszülött Királya felől.
5. Heródes mint görög származású, római hűbérfejedelem, mit sem tudva a dologról, a főpapokhoz fordult, hogy ők tudassák vele, hol kell megszületnie az újonnan Felkentnek.
6. Ők kijelentették neki, hogy ennek Júdeában, éspedig Betlehemben kell megtörténnie, mert úgy van megírva.
7. Heródes arra elbocsátotta a papokat. Egész szolgaszemélyzetével ismét a három vezérhez tért, hogy értesítse őket arról, amit a papoktól kitudakolt.
8. Azt ajánlotta a háromnak, hogy Júdeában nagy gonddal keressék meg a zsidók Felkentjét. Ha megtalálnák, akkor haladék nélkül térjenek vissza őhozzá, hogy ő is menjen oda, és bemutassa hódolatát a Gyermeknek!
9. De, szeretett József barátom, tudod-e, hogy sem a perzsákban, de legkevésbé az uralomvágyó Heródesben én nem bízom?
10. A perzsák állítólag mágusok, és különös csillag által fedezhették fel a születést. Ezt én éppenséggel nem akarom kétségbe vonni. Ha már itt a Fiúcska születésénél előfordulhattak ily nagy csodák, akkor Perzsiában is megeshetett ilyesmi.
11. De épp ez a körülmény a dolog bökkenője, minthogy nyilván e Gyermeket illeti. Ha a perzsák megtalálják, akkor Heródes is megtalálja,
12. s mi ugyancsak a sarkunkra állhatunk, hogy kikerülhessük a vén róka karmait.
13. Amint mondtam: legkevesebb három napig még itt kell maradnod e félreeső helyen, mialatt a királykeresőket bizonyára jó útra fogom téríteni; mert lásd, én itt tizenkét légió katonának parancsolok. Többet nem kell felemlítenem megnyugtatásodra. Íme, tudod a legszükségesebbeket, tehát maradj! Én pedig ismét elmegyek, s dél tájt

újra felkereslek.”

14. József e hírre – családjával együtt megfélemlítve – maradt, és teljes megadással várta Isten akaratát, hogy mi lesz e különös végzésből.
15. Odament Máriához, hogy elmondja neki, amit az imént a századostól hallott.
16. Mária így szólt: „Legyen meg az Úr akarata! Mily keserves dolgok történtek már eddig is velünk. Az Úr mindent mézzé változtatott.
17. Bizonyára a perzsák nem fognak minket bántani, ha valóban hozzánk jönnek. Ha pedig feltételhez kötött erőszakkal jönnének, Isten kegyelméből bírjuk a százados oltalmát!”
18. József így szólt: „Mária, mindez rendben van; nem is félek én annyira a perzsáktól, de Heródestől, e ragadozó állattól emberi formában, őtőle félek, aki ellen a százados is berzenkedik.
19. Hiszen a perzsák útján bebizonyosodhat, hogy Fiacskánk az újonnan felkent Király, és akkor rút futásnál egyéb számunkra nem marad!
20. Mert akkor századosunk is római állami érdekekből, üdvére való tekintettel ellenségünkké lesz, s ahelyett, hogy megmentsen, kénytelen lesz minket üldözni, ha nem akarja, hogy őt császárjától elpártoltnak tekintsék!
21. Ő ezt bizonyára titkon be is látja, minthogy maga mondta el nekem Heródest illető, nem jelentéktelen aggályait.
22. Úgy vélem, azért is várat minket három napig itt. Ha jól alakul a dolog, akkor bizonyára barátunk marad,
23. de ha rosszul alakul, akkor kéznél vagyunk neki, hogy Heródes kegyetlenségének kiszolgáltasson minket. Ezenfelül nagy kitüntetésben is részesülne császárától, hogy egy zsidó királyt ily elmés módon juttatott a másvilágra, aki egykor az államnak veszélyessé válhatott volna.”
24. Mária azt mondta: „József! Ne aggaszd magad és engem hiába! Lásd, megittuk az átokvizet, és semmi bajunk sem esett. Miért is aggódjunk, mikor e Gyermekkel kapcsolatban Istennek annyi dicsőségét láttuk és tapasztaltuk?
25. Legyen, ahogy legyen, én mondom neked: az Úr hatalmasabb a perzsáknál, Heródesnél, a Róma császáránál és a századosnál, tizenkét légiójával együtt! Tehát légy nyugodt, amint látsz engem nyugodt lenni!
26. Különben meg vagyok győződve, hogy a százados inkább mindent mozgósítani fog, mintsem kényszerülve ellenségünkké válna.”
27. Erre a jó, jámbor József ismét megnyugodva várta a századost. Fiaival fűttette a barlangot, és némi gyümölcsöt főzetett Mária, a maga s fiai részére.

József aggódása. A perzsák megérkezése. A százados csodálkozása. A három

bölcs tanúságtétele a Gyermekről.

1843. szeptember 14.

Dél lett, de a százados ezúttal késedelmeskedett. József aggodalmas várakozásban számlálta a pillanatokat, de a százados nem jelent meg.

1. József ezért az Úrhoz fordult és mondta: „Uram és Istenem! Kérlek, ne aggassz engem annyira, már öregember vagyok, és minden porcikámban meglehetősen gyenge.
2. Azért erősíts meg, és tudasd velem, hogy mit tegyek, hogy Izráel fiai előtt szégyent ne valljak!
3. Mialatt József ekként imádkozott, íme – szinte lélekszakadva – megérkezett a százados, és így szólt Józsefhez:
4. „Nagyra becsült férfiú! Épp most jövök egy menetelésről, melyet egy teljes légióval, a Jeruzsálem felé vezető út közel egyharmadáig tettem meg, hogy kikémleljek valamit a perzsákról.
5. Fel is állítottam mindenféle kémeket, de ez ideig semmit sem tudtam felfedezni. Légy nyugodt, mert ha jönnek, akkor rá kell bukkanniuk felállított őrszemeimre!
6. Ott pedig nem valami könnyű lesz keresztültörniük, hogy ide jussanak, mielőtt én ki nem hallgatom, és meg nem bírálom őket. Ezért rögtön megyek, hogy megerősítsem az őrséget. Estére nálad leszek.”
7. Ezzel a százados újból elsietett. József pedig Istent dicsőítette, és így szólt fiaihoz: „Most terítsetek, és te Salómé, kérdezd meg Máriát, hogy akar-e velünk az asztalnál ebédelni, avagy vigyük neki az ételeket ágyához?”
8. Közben Mária vidáman jött ki a sátrából a Kisdeddel, és így szólt: „Mivel elég erős vagyok, veletek akarok ebédelni az asztalnál, csak hozzátok ide a jászlat a Kisded számára!”
9. József megörült ennek. Mária elé tette a legjobb falatokat. Valamennyien az Urat, Istent dicsérve, ettek, ittak.
10. Még alig ebédeltek meg, a barlang előtt nagy zaj keletkezett. József kiküldte Jóélt, hogy nézze meg, mi az.
11. Amint Jóél kinézett az ajtón – a barlang bejárata immár ácsolt volt –, egész karaván perzsát látott megrakott tevékkel, és aggodalmas hangon mondta:
12. „József apám! Az Istenre, elvesztünk! Nézd, itt vannak a hírhedt perzsák nagy teve és szolgahaddal!
13. Sátrakat vernek, az egész barlangot körülvéve letelepednek nagy félkörben. Három arannyal, ezüsttel és drágakövekkel ékített vezér aranyos zsákokat csomagol ki. Úgy látszik, a barlangba akar jönni!”
14. E hír majdnem szavát vette a jóságos Józsefnek. Rebegve alig tudta kimondani: „Uram, kegyelmezz nekem, szegény bűnösnek! Igen, most végünk van!” – Mária eközben sietve fogta a Kisdedet, hogy sátrába vigye, és így szólt: „Csupán halálom után ragadhatjátok el tőlem!”

15. József az ajtóhoz ment fiaitól követve, és lopva kinézett, hogy mit űznek a perzsák.
16. Midőn megpillantotta a felállított sátrakat, aggodalma megkétszereződött szívében, úgy hogy buzgón kezdett fohászkodni: az Úr csak ez egyszer szabadítsa ki őt e nagy bajból.
17. Amint úgy esedezett, jött a százados teljes hadi felszerelésében, ezer harcos kíséretében, és harcosait felállította a barlang mindkét oldalán.
18. Ő maga pedig odament, és megkérdezte a három mágust, hogy miért és hogyan érkezhettek ide ily észrevétlenül.
19. A három egyértelműen szólt a századoshoz: „Nehogy ellenségnek tarts minket, hiszen láthatod, hogy nem viselünk magunknál fegyvert, sem nyíltan, sem titkon!
20. Csillagvizsgálók vagyunk Perzsiából. Van egy ősrégi jövendölésünk, miben meg van írva, hogy ez időben megszületik a zsidóknál a királyok Királya, kinek születését csillag fogja jelezni.
21. Akik a csillagot meglátják, keljenek útra. Vonuljanak oda, ahova e hatalmas csillag vezéreli őket. Ahol a csillag megállapodik, ott meg fogják találni a világ Üdvözítőjét.
22. Nézd, ezen istálló felett állapodott meg a csillag, melyet még fényes nappal is bizonyára mindenki megláthat. Ez vezetett minket ide. Itt, ez istálló felett megállt. Mi bizonnyal akadálytalanul értük el a helyet, ahol a csodák Csodája élve jelen van, egy újszülött Gyermek, királyok Királya, az urak Ura öröktől fogva!
23. Őt meg kell látnunk, imádnunk, és hatalmas hódolatunkat neki bemutatni! Ezért ne torlaszold el utunkat, mert rossz csillag bizonyára nem vezetett minket ide!”
24. A százados ekkor megtekintette a csillagot; igen csodálkozott rajta, mert először nagyon alacsonyan állott, másodszor a fénye majdnem olyan erős volt, mint a természetes Napé.
25. Miután a százados minderről meggyőződött, így szólt hármukhoz: „Helyes, szavaitokból és a csillag által meggyőződtem, hogy őszinte szándékkal jöttetek ide. Csak azt nem látom be, hogy mit kerestetek először Heródesnél, Jeruzsálemben? Azt az utat is a csillag jelezte?
26. Miért nem vezetett csodás vezetőtök tüstént ide, ha ez a ti rendeltetésetek helye? Erre adjatok még feleletet, különben nem juttok a barlangba!”
27. A három azonban mondta: „A nagy Isten tudja ezt! Bizonyára ez is tervében volt, mert közülünk senkinek sem jutott eszébe, még távolról sem, hogy Jeruzsálem felé közeledjünk.
28. Elhiheted nekünk, hogy a jeruzsálembeliek egyáltalán nem tetszettek nekünk, legkevésbé pedig Heródes fejedelem! De minthogy ott voltunk, s az egész város feszülten figyelt minket, tehát meg kellett mondanunk, hogy mi a szándékunk!
29. A papok értesítettek a fejedelem által, ki arra kért minket, hogy mi

hozzunk neki hírt a megtalált Királyról, hogy ő is menjen, és bemutathassa hódolatát az új Királynak.”

30. A százados azonban mondta: „Azt soha meg nem teszitek, mert én ismerem e fejedelem szándékát; inkább túszokul maradtok itt! De most bemegyek, és beszélek rólatok a Gyermek atyjával.”

A három bölcs imádja az Urat a Gyermekben. A három bölcs beszéde és szelleme.

1843. szeptember 16.

Amint József meghallotta mindezeket, szorongatott szíve megkönnyebbült, és mivelhogy hallotta, hogy a százados hozzá is megy, fogadására készült.

1. A százados belépett, üdvözölte Józsefet, és így szólt hozzá: „Nagyra becsült férfi!
2. A künn várakozó napkeletiek csodálatos vezetés útján ide jutottak. Élesen megvizsgáltam őket, és semmi gonoszat nem találtam bennük.
3. Istenük ígérete szerint a Kisdednek kívánják bemutatni hódolatukat, azért úgy vélem, hogy bebocsáthatod őket a legcsekélyebb félelem nélkül, ha neked tetszik.”
4. József ezt mondta: „Ha így van, dicsérni és magasztalni akarom Istenemet, mert ismét súlyos kő esett le szívemről!
5. Mária azonban az előbb kissé megrémült, midőn a perzsák a barlang köré kezdtek telepedni, azért mégis megnézem inkább, hogyan van, nehogy a vendégek váratlan bejövetele még jobban megrettentse, mint az imént.”
6. A százados helyeselte József ezen előrelátását, hogy előbb Máriával tudassa mindazt, amit megtudott.
7. Mária így szólt derűs kedéllyel: „Békesség a Földön mindazoknak, akik hív és jó szívvel Istentől irányítható akarattal bírnak!
8. Csak jöjjenek, ha jelzi az Úr Szelleme, és arassák le hűségük áldását! Cseppet sem félek tőlük.
9. De mihelyt belépnek, mégis állj mellém, mert mégsem illene, hogy egymagam fogadjam őket a sátorban!”
10. József úgy válaszolt: „Mária, ha elég erős vagy, kelj fel a Kisdeddel, vedd a jászlat, és fektesd őt bele magad elé! Azután jöhetnek a vendégek és bemutathatják hódolatukat a Kisdednek.”
11. Mária tüstént teljesítette József akaratát, mire József közölte a századossal:
12. „Íme, kész vagyunk. Ha a három be akar lépni, már jelezhetjük nekik, hogy szegénységünk szerint teljesen elkészültünk fogadásukra.”
13. Erre a százados kiment, hogy behívja őket. Ezek legott földre borultak, hálát adtak Istennek az engedélyért, majd megfogva az aranyos

zsákokat, a legnagyobb istenfélelemmel mentek a barlangba.

14. A százados megnyitotta az ajtót, és hárman a legmélyebb hódolattal beléptek; ugyanis belépésük pillanatában hatalmas fény áradt a Gyermekből.
15. Mihelyt a három bölcs a jászolhoz néhány lépésnyire közeledett, menten arcra borultak, és imádták a Kisdedet.
16. Egy óráig feküdtek ekként, a legnagyobb istenfélelemben elragadtatva és meghajoltan a Gyermek előtt. Csak azután emelkedtek fel, és térdelve még mindig könnyekkel teli szemüket a Kisdedre szegezték, hogy lássák az Urat, a végtelenség és örökkévalóság Teremtőjét.
17. A három bölcs neve: Kaspara (Gáspár), Melkeór (Menyhét), Baltehazara (Boldizsár).
18. Az első – Ádám szellemének társaságában – mondta: „Istent tiszteljétek, dicsérjétek, dicsőítsétek! Hozsánna, hozsánna, hozsánna Istennek, a hármas Egynek örökkön-örökké!”
19. Erre fogta az aranyhímzésű zsákot, amelyben harminchárom font finom tömjén volt, és a legnagyobb tisztelettel átnyújtotta Máriának e szavakkal:
20. „Vedd bátran, ó anya, csekély bizonyságául annak, amitől egész lényem örökké telve marad! Fogadd a silány, külső adót, mellyel minden gondolkodó teremtmény mindenható Teremtőjének szíve mélyéből örökké tartozik!”
21. Mária fogta a nehéz zsákot, és átadta Józsefnek. Az ajándékozó felemelkedett, az ajtónál újból letérdepelve, imádta az Urat a Gyermekben.
22. Itt a második is felemelkedett. Ő mór volt – Kain szellemének társaságában –, és elővette a valamivel kisebb, de ugyanazon súlyú, legtisztább arannyal telt zsákot, és e szavakkal nyújtotta át Máriának:
23. (Melkeór:) „Ami a szellemek és az emberek földi Királyához méltó, abból csekély áldozatot mutatok be Neked, dicsőség örök Urának! Fogadd, ó anya, ki megszülted, mit az összes angyalok nyelve sohasem lesz képes kimondani!”
24. Mária átvette a második zsákot is, átadta Józsefnek. Erre az áldozatot bemutató bölcs felkelt, az előzőhöz ment, és ugyanúgy cselekedett, mint az.
25. Majd a harmadik is felkelt, vette a legfinomabb aranymirhával telt zsákot – ami akkoriban a legbecsesebb fűszer volt –, és e szavakkal nyújtotta át Máriának:
26. „Ábrahám szelleme van társaságomban, ő látja most az Úr napját, melyet oly vágyva-vágyott meglátni!
27. Én, Baltehazara, kis adományban áldozom azt, ami méltó a gyermekek Gyermekéhez. Fogadd, ó minden Kegyelemnek anyja. Ám szívemben jobb áldozatot hordozok: a szeretetem az, amely legyen e Gyermeknek örökös, igazi áldozatom!”

28. Mária a harminchárom font nehéz zsákot szintén átadta Józsefnek. E bölcs is felemelkedett, az elsőhöz ment, imádva a Kisdedet. A befejezett ima után mindhárman kimentek oda, ahol sátraik fel voltak állítva.

Mária rámutat Isten kegyelmes vezetésére. Isten áldott ajándéka: szent akarata, kegyelme és szeretete.

1843. szeptember 19.

Amint a három bölcs már teljesen kint volt a barlangból, és sátraikban nyugalomra tértek, Mária így szólt Józsefhez:

1. „Látod, látod, te aggodalmas, gonddal telt férfi, mily fenséges és jó a mi Urunk, Istenünk, mily atyai módon gondoskodik mirólunk!
2. Ugyan kinek jutott volna közülünk eszébe ilyesmi, még álmába is? Nagy rémületünkből ily áldást fakasztott, s ily örömmé változtatta minden félelmünket és gondolatunkat!
3. Akikről azt tartottuk, hogy a Kisded életére törnek, épp azok részéről tapasztaltuk, hogy oly hódolattal viseltetnek Iránta, amilyennel mi csak Istennek, Urunknak tartozunk.
4. Azonfelül meg is ajándékoztak minket oly gazdagon, hogy értékéből tekintélyes birtokot vehetünk, ahol – bizonyára az Úr akarata szerint – gondoskodhatunk ez isteni Gyermek felneveléséről!
5. Ó József, szeretett Uramnak ma hálát akarok adni, dicsőíteni és magasztalni akarom Őt egész éjjel, hogy szegénységünkkel szemben oly kegyes volt, hogy most könnyen segíthetünk magunkon. Mit szólsz, kedves József apa?"
6. József mondta: „Úgy van Mária, Isten végtelenül jó azokhoz, kik Őt mindenek felett szeretik, és csak Belé vetik reménységüket. De én úgy vélem, hogy ezek az ajándékok itt nem minket illetnek, hanem a Kisdedet. Tehát nincs rá jogunk, hogy azokat tetszés szerint felhasználjuk.
7. A Kisded neve Jézus, és a Legmagasztosabb fia; azért elsősorban előbb meg kell kérdeznünk a fennkölt Atyát, hogy mi történjen e kincsekkel!
8. Ahogyan Ő rendelkezik velük, úgy cselekszünk majd. Az Ő akarata nélkül azonban nem nyúlok hozzá soha életemben, inkább a világ legverejtékesebb munkájával szerezném egy darab áldott kenyeret.
9. Eddig is az Úrtól áldott kezem munkájával tápláltalak téged és fiaimat. Isten segítségével azért ezután is képes leszek rá.
10. Azért nem tekintem ezeket az ajándékokat, hanem pusztán az Úr

akaratát, kegyelmét és szeretetét.

11. E három a legnagyobb ajándék, ami leghatalmasabb módon áldott meg minket mindenkor: szent akarata a legkedvesebb tömjén nekem; kegyelme a legtisztább, legnehezebb arany; és szeretete a legbecsesebb mirha.
12. E három ajándékot félelem nélkül pazarul használhatjuk mindenkor. De ehhez a tömjénhez, aranyhoz és mirhához itt az aranyos zsákokban nem nyúlhatunk az első három főkincs nélkül, mely még mindig a legbusásabb kamatot jövedelmezte mostanáig.
13. Így cselekszünk, kedves Mária, és tudom, hogy az Úr tetszéssel fog ránk tekinteni, és eme tetszése legyen legnagyobb kincsünk!
14. Mit gondolsz, kedves Mária, igazam van-e, vagy nincs? Nem ez-e a leghelyesebb eljárás e kincsekkel?"
15. Mária könnyekig meghatódva, dicsérte József bölcsességét. Erre a százados József nyakába borulva mondta:
16. „Te még igaz ember vagy Istened akarata szerint." A Kisded is mosolyogva nézett Józsefre, felemelte egyik karocskáját, és úgy tett, mintha megáldaná a felettébb jámbor Józsefet.

A perzsák hazatérére. József türelmetlensége. Kornélius megnyugtató szavai.

1843. szeptember 20.

A három bölcs összeállt tanácskozni egy sátorban, hogy mitévők legyenek.

1. Megtartsák-e Heródesnek adott szavukat, vagy szegjék meg azt most első ízben.
2. Ha más utat kellene is választaniuk, az a kérdés: melyiket válasszák, hogy hazájukba bizton visszajussanak?
3. Egyik a másikat kérdezte: Vajon e csodás csillag, mely idevezetett minket, ismét hazavezet-e más úton?
4. Amint így tanakodtak, nyomban egy angyal lépett közéjük, így szólt hozzájuk: „Ne aggódjatok hiába, az út már egyengetve van!
5. Amilyen egyenes a déli napsugár földre esése, éppen olyan egyenesen vezetnek majd titeket holnap hazátokba, Jeruzsálemet elkerülve."
6. Erre az angyal eltűnt. A három nyugalomra tért. Majd kora hajnalban elindulva, a legrövidebb úton – az egyetlen Istenbe vetett igazi hittel – hamarosan hazájukba értek.
7. Aznap reggel József megkérdezte a századostól, hogy meddig kell még neki a barlangban időznie.

8. A százados a legbarátságosabban így szólt Józsefhez: „Nagyra becsült férfi! Úgy hiszed, hogy én itt tartalak téged, fogolyként?
9. Ó, micsoda gondolat! Hogyan tudnálak én – Istened hatalma előtt csupán, mint féreg a porban – téged bármikor fogva tartani? Ám, amit hozzád való szeretetem cselekszik, az nem fogság!
10. Ami hatalmamat illeti, afelől szabad vagy te minden órában, és odavonulhatsz, ahova akarsz. De szívemet illetően nem vagy ilyen szabad. Ez persze mindenkorra itt tartana téged, mert leírhatatlan erővel szeret téged Fiacskáddal együtt!
11. Légy nyugodt még néhány napig, azonnal kémeket küldök Jeruzsálembe, és megtudakolom, hogy mit tesz az ősz róka, miután a perzsák megszegték adott szavukat.
12. De akkor majd én is tudom, hogy mihez tartsam magam, és meg foglak védeni e dühöngő zsarnok minden üldözésétől.
13. Elhiheted nekem, hogy Heródes szívem legnagyobb ellensége, és meg akarom őt verni, ahol csak tehetem.
14. Persze, hogy csak százados vagyok, és még magam is a Szidonban és Szmirnában[12] székelő, és Ázsiában tizenkét légiónak parancsoló, felsőbb katonai parancsnoknak alárendeltje.
15. De én nem vagyok közönséges Centurio[13], hanem római patrícius[14], és címemnél fogva vele együtt parancsolok az ázsiai tizenkét légiónak. Ha nekem szükségem van az egyikre vagy a másikra, akkor nem kell előbb Szmirnába üzennem, hanem patrícius létemre csupán parancsolnom, és a légiónak engedelmeskednie kell nekem. Ezért számíthatsz rám, ha Heródes megmozdulna ellened!”
16. József megköszönte a százados szívélyes gondosságát, majd hozzáfűzve mondta:
17. „Hallgass meg, tiszteletre méltó barátom! Lásd, az imént is éber figyelemmel gondoskodtál rólunk a perzsák miatt, de mit használt mindaz?
18. A perzsák ezer szemed ellenére is látatlanul érkeztek ide, s már régen felütötték táborukat, mielőtt te egyet is észrevettél volna közülük.
19. Nézd, ha az Úr, az én Istenem, nem oltalmazott volna meg, ugyan hol lennék már a te segítségeddel? Mielőtt még feltűntél volna, a perzsák már régen megölhettek volna családommal együtt!
20. Mint legmelegebb hálával telt barátod, mondom neked: Emberi segítség mit sem ér, mert az ember semmi Isten előtt!
21. De ha az Úr, az Isten segíteni akar, mert csak egyedül Ő tud segíteni: ne fáradozzunk sokat. Hiszen a fáradozásunk ellenére is minden úgy fog történni, ahogyan az Úr akarja, és sohasem úgy, ahogyan mi akarjuk.
22. Tehát szüntesd meg a fáradságos és veszélyes kémkedést Jeruzsálemben, amiből először kevés fontosságú dolgot tudnál meg, másodszor ha kitudódik, még súlyos bajba is kerülhetnél miattam!

23. Az éjjel az Úr bizonyára úgyis megmutatja nekem, hogy Heródes mit fog cselekedni, és hogy mit kell nekem tennem! Ezért légy nyugodt velem együtt, hadd rendelkezzék pusztán az Úr velem és teveled, úgy minden jóra fordul!”
24. József e beszéde igen meghatotta a százados kedélyét; fájt neki, hogy József nem fogadta el segítségét.
25. József így szólt: „Jóságos, kedves barátom! Fájlalod, mert nem tanácsoltam neked, hogy továbbra is gondoskodjál rólunk.
26. De ha helyes megvilágításban nézed a dolgot, szükségszerűen ugyanezt kell gondolnod!
27. Nézd, közülünk ki hordozta valaha a Napot, a Holdat és a csillagokat mind? Közülünk ki parancsolt valaha a szélnek, viharnak és villámnak?!
28. Ki ásta a hatalmas tenger medrét? Közülünk ki szabta meg a nagy folyó útját?
29. Melyik madarat tanítottuk meg sebes repülésre, s mikor rendeztük tollazatát? Mikor alkottuk számára zengzetes, énekdús gégéjét?
30. Vajon hol az a fű, melynek élő magvát mi alkottuk volna növéséhez?
31. Lásd, mindezt az Úr cselekszi naponta! Minthogy az Ő hatalmas, csodás működése minden pillanatban végtelen szeretetével teljes gondviselésére emlékeztet, ne csodálkozzál, ha barátságosan figyelmeztetlek, hogy Isten előtt minden emberi segítség a semmiség porába omlik!”
32. E szavak a századosban ismét kedvezőbb hangulatot keltettek. De ennek ellenére titkon mégis elküldte kémeit Jeruzsálembe, hogy megtudakolják, mi történik ott.

József és Mária álma. Az Egyiptomba való menekülés előzményei.

1843. szeptember 23.

Éjjel álmában Józsefnek, valamint Máriának angyal jelent meg, és ezt mondta:

1. „József, add el a kincsedet, és végy még néhány málhás állatot, mert családoddal együtt Egyiptomba kell menekülnöd!
2. Íme, Heródes nagy haragra lobbant, s elhatározta, hogy megöli az egy és tizenhárom év közötti gyermekeket mind, mivel a bölcsek rászedték őt.
3. Meg kellett volna jelenteniük, hogy hol született meg az új Király, s akkor kiküldte volna pribékjeit, hogy megöljék a Gyermeket, aki az új Király.
4. Ám, mi a mennyek angyalai azt az utasítást kaptuk az Úrtól, még mielőtt e világra jött volna, hogy gonddal vigyázzunk mindarra, ami biztonságotokat illeti.

5. Azért jöttem most hozzád, hogy megjelentsem neked, hogy mit fog Heródes cselekedni, amiért nem ejtheti birtokába emez Egyet.
6. A százados maga is kénytelen lesz segítséget nyújtani Heródesnek, hacsak nem akarja, hogy ez beárulja a császárnál; azért már holnap indulj útnak!
7. Ezt megjelentheted a századosnak is, és ő majd segítségedre lesz a sietős elindulásnál! Így legyen annak nevében, Ki ímhol él, és Mária emlőjét szopja!"
8. József erre felébredt, hasonlóképpen Mária is, ki aggódó hangon mindjárt magához hívta Józsefet, és elmondta neki az ő álmát.
9. Mária elbeszéléséből József mindjárt felismerte saját látomását, mire így szólt: „Mária, ne aggódjál! Még délelőtt túl vagyunk a hegyeken, és hét nap múlva Egyiptomban leszünk.
10. Minthogy immár hajnalodik, íziben megyek, és a gyors indulásra elkészítek mindent."
11. József három legidősebb fiával fogta a drágaságokat, elvitte egy beváltóhoz, ki mindjárt ajtót nyitott, és pénzen kellő értékben mindent beváltott neki.
12. Arra egy málhásállat-kereskedőhöz ment a beváltó szolgájával együtt, és még hat teherhordó szamarat vett, és ilyképpen felszerelve tért vissza a barlangba.
13. Ott már várta őt a százados, aki mindjárt elmondta neki, hogy mily gyalázatos, kegyetlen híreket hoztak neki Jeruzsálemből.
14. József nem igen csodálkozott rajta, hanem csak azt mondta, az Istenbe vetett bizalom hangján:
15. „Tisztelt barátom! Amit itt megjelentesz, mindezeket még sokkal pontosabban tudomásomra adta az Úr – miként tegnap jeleztem –, hogy mi mindenre szánta el magát Heródes!
16. Lásd, még magadnak is segedelmet kell nyújtanod neki, minthogy Betlehem körül, és magában a városban is, a néhány hetes kortól tizenkét éves korig mind le akarja gyilkoltatni, hogy enyémet is kivégeztethesse.
17. Ezért még ma el kell innen menekülnöm oda, ahova majd elvezet az Úr Szelleme, hogy megmeneküljek Heródes kegyetlensége elől.
18. Ezért kérlek, mutasd meg nekem a legbiztosabb utat Szidon felé, mert egy óra múlva már útnak kell erednem.
19. A százados ezt meghallván, roppantul megharagudott Heródesre, engesztelhetetlen bosszút esküdve, ezt mondta:
20. „József, amily igaz, hogy most nappal lesz, és a Nap már a láthatáron áll, oly igaz az, hogy él a te Istened, oly igaz az, hogy én, mint Róma legnemesebb patríciusa inkább keresztre köttetem magam, mintsem hogy megtorlatlanul hagyjam az ádáz zsarnok e vállalkozását!
21. Nyomban magam vezetlek jó védőkísérettel e hegységen át. Ha pedig biztonságban tudlak, akkor visszatérek, és legott gyorsfutárt küldök

Rómába, hogy tudomására hozzam a császárnak, hogy Heródesnek mi van szándékában.

22. Én minden lehetőt elkövetek, hogy itt meghiúsítsam e szörny szándékát.”
23. József így válaszolt: „Jóságos, tiszteletre méltó barátom! Ha valamit tehetsz, akkor védd meg legalább a gyermekeket a háromtól tizenkét éves korúakig! Ez hatalmadban lesz!
24. De az újszülötteket két éves korig nem lesz hatalmadban megmenteni!
25. Az előbbiek megmentését sem leszel képes erőszakkal alkalmazni, hanem pusztán okossággal sikerül!
26. Az Úr azonban vezérelni fog ez okosságban. Azért ne sokat gondolkodjál, hogy mitévő légy, mert az Úr titokban vezetni fog!”
27. A százados így felelt: „Nem, nem! A gyermekek vére ne folyjon; inkább katonai erőt alkalmazok!”
28. József így válaszolt: „Ugyan mit tehetsz, ha Heródes egy egész római légióval éppen most hagyja el Jeruzsálemet? Saját hatalmaddal akarod felvenni a harcot? Azért tégy úgy, ahogy az Úr vezetni fog, hogy szépszerével a három-tizenkét éveseket mégis megmentsd!” A százados most engedett.

A menekülés. Búcsú a századostól. Rablók megtámadják Józsefet és azok menekülése. Megérkezés Tíruszba Cyréniushoz.

1843. szeptember 26.

A századossal történt eme megbeszélés után József így szólt fiaihoz: „Készüljetek, és szereljétek fel a teherhordó állatokat!

1. Nyergeljétek fel részemre és részetekre a hat új szamarat, és Mária részére az öreg kipróbáltat. Élelemből vigyetek, amennyit tudtok. Az ökröt a targoncával hagyjuk itt a bábának irántunk való figyelmessége emlékéül és jutalmául.
2. Így jutott az ökör a targoncával a bába birtokába, ki semmiféle munkára többé nem használta.
3. Salómé azonban megkérdezte Józsefet, hogy szabad-e neki is velük vonulnia.
4. József ezt mondta: „Az tőled függ; tudod, hogy szegény vagyok, és fizetést nem adhatok neked, ha cselédem akarsz lenni.
5. De ha módodban áll, és velem együtt tudsz gondoskodni élelemről, ruházatról, akkor követhetsz!

6. Salómé így felelt: „Hallgass meg, te a nagy Dávid király fia! Nem csak magam, hanem a te egész családod részére is telne a vagyonomból, akár száz évig is.
7. Hiszen én gazdagabb vagyok világi javakban, mintsem gondolnád. Csak várj egy óráig, és én kincsekkel megrakva itt állok útra készen!”
8. József mondta: „Salómé, nézd, te fiatal özvegy és anya vagy, tehát fiaidat is magaddal kell hoznod.
9. Lásd, ez sok munkával jár, és nekem egy perc vesztegetni való időm sincs, mert három óra múlva már bevonul ide Heródes, és elől̋rsei és futárjai már egy óra múlva!
10. Ebből láthatod, hogy lehetetlen készülésedre várakoznom.
11. Úgy vélem, hogy jobban teszed, ha itt maradsz, mert akkor nem tartóztatsz fel. Viszont ha egykor az Úr akarata szerint ismét visszajövök, újra Názáretbe telepszem le.
12. Ha már szolgálatomra akarsz lenni, akkor menj alkalomadtán Názáretbe, és béreld ki telkemet további három, hét, vagy akár tíz évre is, nehogy idegen kezekre jusson!”
13. Salómé elállt kívánságától, és megelégedett e megbízással.
14. Ezek után József átölelte a századost, és megáldotta. Majd felkérte Máriát, hogy üljön a teherhordó állatra a Kisdeddel.
15. Az indulásra minden kész lévén, a százados így szólt Józsefhez: „Nagyra becsült férfiú! Vajon megláthatlak-e még valaha téged és a Kisdedet az anyjával?”
16. József mondta: „Alig telik el három év, én, a Kisded és az anyja ismét üdvözölni fogunk téged. Efelől bizonyos lehetsz; ám most hadd induljunk! Ámen.”
17. József erre felült állatára, fiai is követték példáját. József megragadta Mária teherhordó állatának gyeplőjét, és az Urat dicsőítve, kivezette a barlangból.
18. Mikor mindnyájan kiértek a szabadba, József észrevette, hogy a városból nagy embersokaság tolong kifelé, hogy az újszülött elvonulását meglássa, minthogy megtudták a hazatérő bábától és a beváltótól, hogy ez fog történni.
19. Józsefnek kelletlenül jött a bámészkodás. Kérte az Urat, hogy mielőbb akadályozza meg e tétlenkedő emberek bámészkodását.
20. Íme, sűrű köd ereszkedett le az egész városra, és alig láttak ötlépésnyire.
21. A nép efölött elkedvetlenedett, és ismét visszatért a városba. József – a százados és Salómé kíséretében – észrevétlenül elérhette a közeli hegységet.
22. Júdea és Szíria közötti határra érkezve, a százados védlevelet adott Józsefnek, Cyrénius Helytartó címére, aki Szíria fölé volt rendelve.
23. József ezt köszönettel fogadta, és a százados így szólt: „Cyrénius nekem testvérem, többet nem kell mondanom; tehát utazz

szerencsésen, és úgy is jöjj vissza!” Ekkor a százados visszatért Salóméval, és József az Úr nevében továbbhaladt.

24. Dél felé elérte a hegység teljes magasságát, Betlehemtől tizenkét órányi távolságra, amely már egészen Szíriában feküdt. A rómaiak Cöleszíriának is nevezték.
25. Józsefnek ugyanis e kerülő utat kellett megtennie, mert Palesztinából Egyiptomba nem vezetett biztosabb út.
26. Az útirány a következő volt: első nap Bostra nevű kis városka közelébe ért, ahol meghált, az Urat dicsérve. Itt történt, hogy rablók támadtak rá, hogy kifosszák.
27. Meglátva a Kisdedet, arcra borultak, és imádták Őt, majd rettegve menekültek a hegységbe.
28. Másnap József innen újból magas hegységen vonult át, és estére Panea városka vidékére ért, mely egy Palesztina és Szíria között fekvő északi határhelység.
29. Paneától harmadnap elérte Fönícia tartományt, és Tírusz közelébe jutott, ahol másnap Cyréniushoz ment védlevelével, ki ez időben dolgai elintézése miatt Tíruszban tartózkodott.
30. Cyrénius a legbarátságosabban fogadta Józsefet, és megkérdezte őt, hogy mivel lehet segítségére.
31. József így szólt: „Segíts meg, hogy mielőbb Egyiptomba érjek!” Cyrénius ezt válaszolta: „Jó ember! Nagy kerülőt tettél meg, mert hiszen Palesztina sokkal közelebb fekszik Egyiptomhoz, mint Fönícia! Most mégis keresztül kell vándorolnod Palesztinán, onnan mehetsz Szamariába, onnan Joppéba, Askalonba, Gázába, onnan Gerasba, és csak onnan jutsz az arab Eluszába!”
32. József elszomorodott, hogy ennyire eltévedt. Cyrénius azonban megszánta őt, és ezt mondta: „Jó ember, fájlalom bajodat. Bár zsidó vagy és a rómaiak ellensége, de minthogy fivérem, az én mindenem, úgy szeret téged, én is teszek neked egy szívességet!
33. Nézd, holnap kicsi, de biztos hajó indul innen Osztracíne felé, azzal három nap alatt odaérsz. Ha Osztracínében vagy, már Egyiptomban is vagy. Majd védlevelet is adok neked, melynek értelmében akadálytalanul időzhetsz Osztracínében, és ott vásárolhatsz is magadnak valamit. Ma pedig vendégem vagy. Tehát hozasd be a málhádat!”

József és családja Cyréniusnál Tíruszban. Cyrénius és a Kisded. Cyrénius új tapasztalata.

1843. szeptember 28.

József kiment, és családját ama ház elé vezette, ahol Cyrénius lakott. Cyrénius nyomban megparancsolta szolgaszemélyzetének, hogy lássák el

József teherhordó állatait.

1. Cyrénius bevezette Józsefet Máriával és öt fiával legszebb lakosztályába, melyben drágakövektől, aranytól s ezüsttől minden csak úgy ragyogott.
2. Álltak egy fehér, finom csiszolatú márványasztalon nagy számú, körülbelül láb magasságú jól formált korintuszi ércszobrok.
3. József megkérdezte a Helytartót, hogy mit ábrázolnak ezek az alakok?
4. A Helytartó kedvesen válaszolt: „Jó ember! Ezek a mi isteneink. A törvénynek megfelelően meg kell vennünk őket Rómából, és tartanunk kell őket, még ha nem is hiszünk bennük.
5. Én csupán remekművekként tekintem őket, és csak mint olyanoknak van ezen istenalakoknak előttem némi értékük, de máskülönben mindenkor csak méltó megvetésemmel kell találkozniuk."
6. József erre megkérdezte Cyréniust: „Halld, ha így gondolkodol, akkor hiszen Isten és vallás nélküli ember vagy! Nem nyugtalanítja ez lelkiismeretedet?"
7. Cyrénius mondta: „A legkevésbé sem, mert ha más Isten nincs, mint ezek az ércből valók, akkor minden ember is inkább Isten, mint e dőre érc, melyben élet nincs! De úgy vélem, létezik valahol egy igaz Isten, aki örökké élő és mindenható, miért is megvetem e régi értelmetlenséget."
8. Cyrénius emellett nagy gyermekbarát is volt, miért is közeledett Mária felé, ki karján tartotta a Kisdedet, és megkérdezte az anyát, hogy nem fárad-e el a gyermek folytonos hordozásában?
9. Mária így szólt: „Ó, hatalmas ura az országnak! Persze, hogy már igen elfáradtam, de e Gyermekem iránti nagy szeretetem elfeledteti minden fáradtságom!"
10. A Helytartó így szólt Máriához: „Lásd, én is igen szeretem a gyermekeket! Nős vagyok ugyan, de a természet, vagy Isten nem áldott meg utóddal. Ezért idegen gyermekeket, sőt nemritkán a rabszolgákét is gyermekeim gyanánt fogadom be örökbe.
11. Ezzel nem akarom azt mondani, hogy te is add nekem a tiédet, mert ő az életed.
12. Kérni azonban kérnélek, add Őt a karomra, hogy csak kissé dédelgessem és becézzem!"
13. Mivel Mária a Helytartóban ily szívélyességet talált, így szólt: „Aki olyan szívű, mint te, emez én Gyermekemet karjába veheti!"
14. Erre Mária átadta a Kisdedet a Helytartónak, hogy dédelgesse. Mihelyt a Helytartó a Kisdedet karjára vette, oly gyönyörteljes érzés fogta el, melyet azelőtt még soha sem érzett.
15. Ide-oda hordozta a Kisdedet a teremben, és közben megközelítette vele az istenek asztalát is.
16. E megközelítés azonban legott az összes bálványszobrok létébe került, mert úgy elmállottak, mint a viasz az izzó vason.

17. Cyrénius efölött elrémült, és mondta: „Mi ez? A kemény érc merőben úgy széjjeloszlott, hogy nyoma sem maradt meg! Te palesztinai bölcs, magyarázd meg ezt nekem! Tehát te bűvész vagy?”

Cyrénius élesen kihallgatja Józsefet. Kornélius védlevele, József védbeszéde.

1848. szeptember 29.

József módfelett csodálkozott, és ekként szólt Cyréniushoz: „Hallgass meg, ez ország hatalmas Helytartója! Nem lehet előtted ismeretlen, hogy népem törvényei szerint minden bűvészt el kell égetni.

1. Ha tehát bűvész lennék, nem lehettem volna ily öreg, amilyen vagyok, mert mint olyan már régen a főpapság kezébe estem volna Jeruzsálemben!
2. Ezért nem mondhatok itt egyebet, mint hogy e jelenség bizonyára a Gyermek szent voltával függ össze.
3. Ugyanis már születésénél is olyan jelek történtek, melyeken mindenki megrettent: az egek megnyíltak, a szelek elhallgattak, a patakok és folyók folyásukban megrekedtek, a Nap a látóhatáron megállt.
4. A Hold három óra hosszat nem mozdult ki helyéből; akként a csillagok sem. Az állatok nem ettek, nem ittak, s minden, ami különben él és mozog, halotti nyugalomba merült. Magam is úton voltam, s kénytelen voltam megállni.
5. Cyrénius ezt meghallván, így szólt hozzá: „Tehát ez ama nevezetes gyermek, kiről fivérem e szavakat írta:
6. ‚Testvérem! Egy újságról kell, hogy értesítselek: Betlehem közelében egy fiatal, zsidó származású nőnek gyermeke született, kiből csodálatos erő árad. Azt vélem, hogy egy istenektől való gyermek ez!
7. Atyja azonban tetőtől talpig oly becsületes ember, hogy közelebbi vizsgálatot nem merek indítani.
8. Ha talán rövidesen Jeruzsálembe térnél, akkor nem lenne rád nézve érdektelen, e férfit Betlehemben meglátogatni. Én mindig úgy vélem, hogy e gyermek titkos Jupiter[15], vagy legalábbis Apollón[16]. Jöjj, és ítélj magad!’
9. Lásd, jó ember, ennyit ismerek a dologból! Amit azonban most mondtál, az merőben ismeretlen előttem. Mondd meg hát, vajon te ugyanaz a férfi vagy-e, kiről fivérem Betlehemből jelentést tett?”
10. József mondta: „Úgy van, hatalmas uram, én ugyanaz vagyok! De boldog lehet fivéred, hogy többet nem jelentett meg e Gyermekről!
11. Mennyei szózatot kapott ugyanis, hogy hallgasson a történtekről. Ha többet mondott volna, valóban Rómával is az történt volna, ami szemed láttára most ezen istenalakokkal történt, melyek itt álltak az asztalon!
12. De üdv neked és fivérednek, ha hallgattok, mert áldottjai lesztek az Úrnak, ez örökkön élő Istennek, menny és Föld Teremtőjének!”

13. E szavak nagy tiszteletet gerjesztettek benne József iránt, és a Gyermektől való félelmében azonnal visszatette Őt Mária karjába.
14. Majd ismét Józsefhez fordulva, ezt mondta: „Te jó, becsületes ember, jól figyeld meg, hogy mit mondok neked!
15. Most egy jó gondolat járta át az agyamat. Halljad és felelj nekem!
16. Nézd, ha e gyermek isteni eredetű, akkor neked is, mint atyjának, annak kell lenned, mert ex trunko non fit Mercurius[17], és tövisen nem terem szőlő! Tehát közönséges embertől nem sarjadhat istenektől való gyermek!
17. Te mégis közönséges embernek látszol, valamint a mögötted álló öt fiad is. Még az anyán sem látszik – bár jó erkölcsű zsidónő –, hogy hasonlatossága lenne az istenekhez!
18. Ahhoz nagy, szinte földöntúli szépség kell, meg nagy bölcsesség, miként azt a hagyományokból tudjuk ama nőkről, akikkel egyszer az isteneknek állítólag dolguk volt. Ehhez persze erős hit szükséges, amivel én egyáltalán nem rendelkezem.
19. Ezenkívül még valamire kell, hogy figyelmeztesselek: hogy te ezzel az Istentől való Gyermekkel Egyiptomba akartál menni, de eltévedve idejutottál. Ezért szomorú és zavart lettél, midőn megjelentettem neked, hogy milyen messze tévesztetted el az Egyiptomba vezető utat!
20. Vajon a te Istened, vagy Róma istenei előtt ismeretlen volna a Betlehemből Egyiptom felé vezető út?
21. Nézd, ezek goromba ellentmondások, melyek halmozódnak, minél inkább kutatja az ember a dolgot. Amellett még fenyegetést is használtál Róma pusztulására vonatkozóan, ha én vagy fivérem elárulná a gyermeket!
22. De hát istenek miért fenyegessenek gyönge halandókat, mintha félnének tőlük? Hiszen csak a földre kell toppanniuk, és mindenkinek vakon kell engedelmeskednie hatalmas akaratuknak!
23. Ezért ez állításod csak gyenge ürügynek tűnik fel előttem, hogy megtévessz, nehogy felismerjelek, ki vagy tulajdonképpen: zsidó bűvész-e, ki Egyiptomba megy, hogy ott a mesterségével megkeresse kenyerét, mert hazájában nem biztos az élete?!
24. Vagy furfangos zsidókém vagy, ki az uralomvágyó Heródestől megvesztegetve kikémleld, milyen helyzetben vannak a rómaiak parti erődítményei?!
25. Persze, hogy itt van a fivérem védlevele, meg az a levél, melyet az imént említettem, de hát erről még nem beszéltem fivéremmel. Ezen okmányok hamisak is lehetnek, mert az én fivérem írása is hamisítható!
26. A magam részéről mindkettőnek tartalak: bűvésznek is, kémnek is. Igazold magad a legalaposabban, különben foglyom vagy, és méltó büntetésedet ki nem kerülöd!”
27. József e beszéd alatt merően Cyrénius arcába nézett, és így felelt: „Indíts futárt Kornélius fivéredhez e két levéllel, hadd igazolja ő, vajon

ily gyalázatosan áll-e a dolog, mint amilyen rossz véleményen te vagy!
28. Ezt megkövetelem tőled, mert becsületemet az örökkévaló Isten igazolta, és pogány ne tiporja szét! Ha Róma patríciusa vagy is, én a nagy Dávid királynak vagyok sarja, kitől remegett a földkerekség, s ezért nem engedem, hogy megbecstelenítsen egyetlen pogány is!
29. Addig nem távozom el mellőled, míg becsületemet ismét helyre nem állítottad, mert ama becsülettől, melyet Isten adott nekem, egy pogány se fosszon meg!"
30. Ezen erélyes szavak meghökkentették Cyréniust, mint Helytartót, ki életnek és halálnak korlátlan ura, még senkit sem hallott magával szemben így beszélni. Ezért azt gondolta magában: ‚Ha ez az ember velem szemben nem lenne valami rendkívüli erő tudatában, így nem beszélhetne. Tehát egészen másként kell vele kezdenem a beszédet.'

Cyrénius szelídebb magyarázata. A becsület a szegények kincse. A Gyermekről.

1843. október 02.

Ezek után Cyrénius ismét Józsefhez fordult, és így beszélt: „Jó ember, nem kell azért rám megharagudnod, mert azt csak meg fogod engedni, hogy nekem, a Helytartónak jogomban áll puhatolódzni valakinél, hogy meglássam ki fia!

1. Hogy pedig ez alól veled sem tehettem kivételt, bármennyire is szerettem volna megtenni, csak a végzetes asztalra kell pillantanod, mely díszét vesztette. Be kell látnod, hogy magadfajta embereket kissé élesebben kell szemügyre venni, mint a közönséges legyek módjára jelentéktelenül ténfergőket.
2. Azért úgy vélem, hogy nem sértettelek meg vele, ellenkezőleg kitüntettelek, és úgy beszéltem veled, mint ahogy a Helytartóhoz illik.
3. Nézd, én egyes-egyedül idejövetelednek valódiságáról akartam megbizonyosodni, mivel igen jelentősnek tekintettelek téged!
4. Azért is támasztottam felőled tudatosan kételyeket, hogy teljes mivoltodban lépj fel előttem.
5. Beszéded azonban megmutatta, hogy olyan ember vagy, akihez nem tapad megtévesztés. Azért sem fivérem újabb tudósítására, sem máshonnan való felsőbb igazoló okmányra nincs szükségem, mert látom, hogy talpig becsületes zsidó vagy. – Mondd, kell-e ennél több?"
6. József mondta: „Barátom, nézd, szegény vagyok, te pedig hatalmas Úr! Az én gazdagságom Istenem iránti hűségem és szeretetem s mindenkivel szemben való teljes becsületességem.
7. Te azonban a császár iránti hűséged mellett még világi javakban is igen gazdag vagy, miket én nélkülözök. Ha valaki megsérti becsületedet, mindazonáltal megmaradnak világi javaid.

8. De mi marad meg nekem, ha elvesztem becsületem? Világi kincsekkel te megveheted a becsületedet, de mivel vegyem meg én?
9. Azért a szegény ember rabszolga lesz a gazdag szemében, ha egyszer elvesztette becsületét és szabadságát. Ha azonban titkon kincsei vannak, akkor becsületét és szabadságát ismét megvásárolhatja.
10. Te azonban megfenyegettél, hogy foglyodul ejtesz, szólj, nem vesztettem volna el minden becsületemet és szabadságomat?
11. Vajon nem védekeztem ez elől joggal, mikor te, Szíria Helytartója, Tírusz meg Szidon társhelytartója kérdőre vontál?"
12. Cyrénius azt mondta: „Jó ember, kérlek most, feledjük el a történteket!
13. Nézd, a Nap közel áll a láthatárhoz. Szolgáim az étteremben tálaltak. Jöjjetek velem és erősödjetek meg! Ugyanis nem római, hanem a te néped ételeit készíttettem el, melyeket szabad ennetek. Tehát kövessetek engem, mint barátotokat – rám való minden neheztelés nélkül!"
14. Ezután József követte Cyréniust Máriával és öt fiával az étkező terembe. Módfelett elálmélkodott úgy az étkezőtermen, mint az asztali eszközök leírhatatlan pazar voltán, melyek nagyobbára színaranyból és ezüstből, meg értékes drágakövekből készültek.
15. Minthogy e gazdag edények csupa pogány istenek alakjával voltak díszítve, József így szólt Cyréniushoz:
16. „Barátom, úgy látom, hogy valamennyi asztali edényed isteneiddel van díszítve; te azonban ismered e Gyermekből áradó erőt.
17. Nézd, ha én asszonyommal és Gyermekével asztalhoz ülnék, te legott elvesztenéd gazdag eszközeidet és edényeidet mind.
18. Azt tanácsolom tehát: rakass fel vagy sima, dísznélküli edényeket, vagy egészen közönséges agyagból valókat, máskülönben nem állok jót aranyodért és ezüstödért!"
19. Cyrénius ezt meghallván Józseftől, megijedt és íziben teljesítette József tanácsát. A szolgák mindjárt egészen sima agyagedényekben hozták az ételeket; az aranyból és ezüstből valókat félrerakták.
20. A kíváncsiság azonban mégis csábította Cyréniust, hogy a Gyermek közelébe hozzon egy pompás aranykelyhet, hogy meggyőződjék, vajon a Gyermek közelében az aranyra is olyan pusztító hatással lesz-e, mint imént az ércalakokra volt?
21. Cyréniusnak e kíváncsiság valóban a becses kehely ideiglenes elvesztésébe került.
22. Midőn a kelyhet ilyképp elvesztette, megrettent, és ott állt, mintha villám sújtotta volna.
23. Csak egy idő múlva mondta: „József, te nagy ember, te jót tanácsoltál nekem, ezért hálás vagyok neked!
24. De átkozott legyek, ha előbb eltávozom innen, míg tőled meg nem tudom, kicsoda e gyermek, hogy ilyen erő lakozik benne!"
25. Erre József Cyréniushoz fordult, és elmondta neki a Gyermek

fogantatási és születési történetét.

26. Mihelyt Cyrénius ezt Józseftől szilárd hangon meghallotta, legott leborult a Gyermek előtt, s imádta.
27. Lám e pillanatban ott állt az elpusztított serleg a padlón – de egészen simán – Cyrénius előtt ugyanolyan súlyban. Cyrénius felkelt, s nem tudta, hova legyen örömében és boldogságában.

Cyrénius pogány ajánlata a Kisdedre vonatkozóan. József helyes válasza. Prófétai szavak a szellemi életnapról.

1843. október 04.

E lelkes kedélyhangulatban Cyrénius így beszélt Józsefhez: „Hallgass meg, nagy ember! Ha én császár lennék, akkor javadra lemondanék a trónról és a császári koronáról.

1. Ha Augustus császár tudná e Gyermekről, amit én tudok most, ő ugyanazt tenné. Bár sokat tart is arról, hogy ő a Föld leghatalmasabb császára, ám azt is tudom, hogy minden istenit mennyire maga fölé helyez.
2. Ha akarod, írok a császárnak, és előre biztosítalak, hogy a legnagyobb hódolattal vonultat fel Rómában. A Gyermeknek, mint a legfelsőbb isten kétségtelen fiának, a legnagyobb és leggyönyörűbb templomot építteti.
3. Felmagasztalja Őt benne a végtelenségig, és porba alázza magát az Úr előtt, Kinek minden természeti és isteni erő engedelmeskedik.
4. Hogy a Gyermeket illetően ez az eset áll fenn, arról immár másodszor is meggyőződhettem, mert előtte még Jupiter sem védekezhet, és hatalmának semmiféle érc nem állhat ellen!
5. Amint mondtam, ha akarod, akkor még ma küldök követet Rómába! – Valóban, a nagy császárvárosban ez végtelen szenzációt keltene, ami a büszke papság tekintélyét bizonyára kissé lefokozná. Hiszen már úgy sem tudják, hogy az emberiséget hogyan csalják meg és csapják be a javukra leghasznosabb módon.”
6. József viszont azt válaszolta Cyréniusnak: „Kedves, jóságos barátom! Hát úgy véled te, hogy fontosnak tartja Róma tiszteletét Az, Kinek a Nap, a Hold, a csillagok meg a Föld minden eleme kell, hogy engedelmeskedjék?
7. Ha azt akarta volna, hogy világszerte bálványként tiszteljék Őt, akkor az egész világ szeme láttára örök, végtelen isteni Fenségében szállt volna a Földre. De azáltal a világok pusztulásra lettek volna ítélve.
8. Ám Ő a világ alacsonyságát választotta, hogy üdvössége eljusson a Föld határáig, miként meg van írva a próféták könyveiben. Ezért állj el a Rómába való üzenésedtől!
9. Ha azonban Rómát a föld színéről eltörölve akarod látni, akkor

cselekedjél, ahogy neked tetszik! Lásd, Ő a világ, a nagyok és hatalmasok bukásának okául jelent meg; de eljött a lelki(ekben) szegények megváltására, bánatosok vigasztalására és a halálban lévők feltámasztására!

10. Szívemben ezt szilárdan így hiszem; e hitemet azonban csupán előtted jelentettem meg, más ne hallja meg ajkamról.
11. De őrizd meg ez igéket is – mint a legszentebbet – a szívedben mindaddig, míg fel nem kel számodra életednek új Napja, akkor jól fogsz járni!”
12. József e szavai nyilakként hatottak Cyrénius szívébe, annyira megváltoztatták szándékát, hogy nyomban kész lett volna minden tekintélyéről lemondani, és az alacsonyságot választani.
13. József így szólt: „Barátom, barátom! Maradj, ami vagy, mert hatalom a magadfajta emberek kezében Isten áldása a népre! Mert, lásd, ami vagy, nem önmagadtól vagy, sem Róma által, hanem egyedül Isten által! Tehát maradj, ami vagy!” – Erre Cyrénius dicsérte az ismeretlen Istent, majd asztalhoz ült: jókedvűen evett, ivott József és Mária társaságában.

József hálaimája jó hatással volt Cyréniusra. József szavai a halálról és örök életről. A kegyelem eredménye.

1843. október 05.

Noha a rómaiak hosszantartó lakomákat tartottak, Cyrénius ez alól mégis kivételt képzett.

1. Hacsak a római császár tiszteletére hébe-korba nem kellett ily nagy lakomát adnia, akkor az étkezés nála csak rövid ideig tartott; lévén egyike ama filozófusoknak, akik azt tartják, hogy az ember nem azért él, hogy egyék, hanem azért eszik, hogy éljen. – Ehhez pedig nem kellenek napokig tartó dőzsölések.
2. Így a megszentelt étkezés is csak rövid, csupán a test erősítéséhez szükséges ideig tartott.
3. E rövid étkezés után József hálát adott az Úrnak ételért, italért, s ezért megáldotta a vendéglátót.
4. Cyréniust igen megindította ez áldás, és így szólt Józsefhez: „Ó, mily magasztosan áll a te hited az én hitem felett! Mennyivel közelebb állsz te a mindenható Istenséghez, mint én!”
5. Mennyivel inkább vagy ennélfogva ember, mint én valaha is lehetnék!”
6. József azonban válaszolta Cyréniusnak: „Te olyasmit mondasz, amit épp az imént adott neked az Úr!
7. Én azt mondom neked: Maradj meg annak, ami vagy; de a szívedben pusztán egyedül az Isten, az örökkévaló Úr előtt alázd meg magadat, és igyekezz mindenkinek titkon jót tenni, akkor olyan közel vagy

Istenhez, mint atyáim: Ábrahám, Izsák és Jákob.

8. Nézd, hiszen a mindenható Isten látogatott meg téged e Gyermekben; te karodon hordoztad Őt! Mi többet akarsz még? Mondom neked: Meg vagy mentve az örök haláltól, és halált többé sem látni, sem érezni, sem ízlelni nem fogsz magadon!”
9. Cyrénius erre örömében felugrott, mondván: „Ó, ember! Mit beszélsz te? Nem fogok meghalni?
10. Ó mondd, hogyan lehetséges ez? Mert lásd, mostanáig még senkit sem kímélt meg a halál! Tehát valóban az örökké élő istenek sorába vesznek fel úgy, ahogy most élek?”
11. József azonban mondta: „Nemes barátom, nem értettél meg! De megmondom neked, hogyan ment volna végbe földi életed.
12. Ha te e kegyelem nélkül haltál volna meg, súlyos betegség, fájdalom, bánat és kétségbeesés öldökölte volna szellemedet és lelkedet a testtel együtt, és eme halál után számodra nem maradt volna más, mint énednek gyötrő, tompa tudata.
13. Ez esetben olyasvalakihez hasonlítanál, akit saját összeomló háza félholtra zúzott, s elevenen maga alá temetett, s neki így éreznie és teljesen elkeseredetten ízlelnie kell a halált anélkül, hogy képes lenne magán segíteni.
14. Ha azonban meghalsz emez isteni kegyelemben, akkor csak a súlyos testet veszik le rólad, s te örök, tökéletes életre ébredsz, melyben már nem kérdezed többé: Hol az én földi testem?
15. Amikor pedig az élet Ura elszólít, szellemi szabadságod szerint önmagad veted le tested úgy, mint egy ócska, kelletlen ruhát!”
16. E szavak roppant nagy hatással voltak Cyréniusra. Leborult a Gyermek előtt és mondta: „Ó, mennyek Ura, tarts meg hát e kegyelemben!” A Gyermek viszont rámosolygott, és egyik karocskáját föléje emelte.

Cyrénius csodálkozik Mária bölcsességén. Mária vigasztaló szavai. Isten nélkül nincs bölcsesség a földön.

1843. október 06.

Ezek után Cyrénius felkelt, és így szólt Máriához: „Ó, a Föld asszonyainak és anyáinak te legboldogabbja! Ugyan mondd, hogyan érzel szívedben, mikor bizonnyal teljesen meg vagy győződve, hogy menny és Föld a karodon pihen?”

1. Mária azonban mondta: „Barátom, hogyan kérdezheted azt, aminek saját szíved a szószólója?
2. Nézd, mi ugyanazon a földön járunk, melyet Isten teremtett Önmagából. Csodáit lábunkkal mi folyton-folyvást tapossuk. Mégis milliónyi ember él, aki saját kezének műve előtt szívesebben térdet hajt, mint az örökké igaz, élő Isten előtt!

3. Ha pedig Isten nagy alkotásai sem képesek az embereket felébreszteni, miként eszközölje ki azt Gyermek a pólyában?
4. Azért csak keveseknek adatik meg, hogy e Gyermekben az Urat felismerjék! Azok ismerik fel csupán, akik hozzád hasonlóan jóakaratúak!
5. A jóakaratúaknak ellenben nem szükséges hozzám jönniük, hogy én nyilvánítsam ki, mit érzek szívemben.
6. A Gyermek maga fogja kinyilatkoztatni magát szívükben. Majd megáldja őket, és megérezteti velük, hogy az anya mit érez, aki karján hordozza a Gyermeket.
7. Boldog, túl boldog vagyok, hogy karomon hordozhatom e Gyermeket.
8. De sokkal boldogabbak lesznek a jövőben azok, kik Őt szívükben fogják hordozgatni!
9. Hordozd te is Őt kiirthatatlanul szívedben, és részesülni fogsz abban, miről hitestársam, József, biztosított!"
10. Cyrénius a bájos Mária eme szavait meghallván, nem tudott eléggé csodálkozni az ő bölcsességén.
11. Ezért így szólt Józsefhez: „Halljad, te földi emberek legboldogabbja! Ugyan ki keresett volna valaha ily bölcsességet fiatal asszonyodban?
12. Valóban, ha léteznék valahol egy Minerva[18] az ugyancsak elbújhatna e bájos anya elől!"
13. József szólt: „Lásd, minden ember bölcs lehetne a maga módján Isten által. Őnélküle azonban nincs a földön bölcsesség.
14. Ebből magyarázható meg az asszonyom bölcsessége is.
15. Minthogy az Úr állatok szájával is szólt már emberekhez, hogyne tehetné azt emberek ajkán át?
16. De most hagyjuk ezt, mert úgy vélem, ideje lesz a holnapi elutazásról gondoskodnunk."
17. Cyrénius azonban mondta: „József, ne gondolj vele, mert arról már régen gondoskodtam. Magam kísérlek el holnap Osztracínébe".

József megjövendöli a gyermekgyilkolást. Cyrénius dühös Heródesre. A szerencsés egyiptomi út. József áldása a hajósokra és Cyréniusra.

1843. október 09.

József erre így szólt Cyréniushoz: „Nemes barátom! Jó és nemes a te szándékod, azt aligha leszel képes megvalósítani.

1. Mert lásd, még ez éjjel levelek érkeznek hozzád Heródestől, melyekben felszólít, hogy az összes kétéves korig való gyermekeket a part mentén szedd össze, és küld őket Betlehembe, hogy ott Heródes őket megölje!
2. Te azonban ellenszegülhetsz Heródesnek; ám szegény fivérednek politikai okokból barátságos arcot kell e gonosz játékhoz vágnia, nehogy kitegye magát a kígyók e legmérgesebbje marásának.

3. Hidd el nekem, hogy mialatt én most nálad vagyok, azalatt Betlehemben gyilkolnak, száz anya tépi kétségbeesésben ruháját gyermeke kegyetlen elvesztésén.
4. Mindez e Gyermek miatt történik, Kiről a három perzsa bölcs szellemi értelemben azt állította, hogy Ő lesz a zsidók Királya.
5. Heródes emögött világi királyt értett, s ezért akarja megölni a Gyermeket, mert ő maga akarja Júdea uralmát örökségileg megszerezni; fél, hogy a Gyermek elragadja tőle! – Holott e Gyermek csak azért jött a világra, hogy megváltsa az emberiséget az örök haláltól."
6. Cyrénius ezt meghallván, Heródes elleni dühében felugrott, és így szólt Józsefhez:
7. „Hallgass meg, Isten embere! E szörnyeteg ne használjon engem eszközéül. Még ma elutazom veled, és te harmincevezős hajómon kényelmes éjjeli szállásra találsz.
8. Legmegbízhatóbb és az istenekre felesküdt tisztsegédeimnek pedig megadom az utasítást, hogy hogyan bánjanak a követekkel, kik majd a hozzám intézett sürgönnyel ideérkeznek.
9. Lásd, ezeket titkos rendeleteink értelmében, addig kell őrizetben tartani, amíg vissza nem érkezem.
10. A leveleket elszedik tőlük, és anélkül hogy Heródes küldöncei megtudnák, utánam küldik, hogy én meglássam, mi a tartalmuk.
11. Tehát így megtudom, hogy mi a levelek tartalma, még azt is tudom, hogy meddig fogok elmaradni. Ha utókövetek jönnének, majd azokat is befogadja a várótorony addig, míg újra vissza nem térek.
12. Családod hadd készüljön fel az útra, és mi biztos hajónkba azonnal beszállhatunk."
13. József belenyugodott, és egy óra múlva mindenki kényelmesen elhelyezkedett. József teherhordó állatainak is elég helyük volt. Északi szél fújt, és jól haladtak.
14. Hét napig tartott az út. Mind a matrózok, mind a hajósok erősítgették, hogy a legcsekélyebb nehézség nélkül még sohasem járták be evezve e vizeket, mint most.
15. Amin ez idő tájt annál inkább csodálkoztak, minthogy ilyenkor szerintük Neptunus[19] igen különös az ő elemében, mikor alkotásait rendbe hozza a tenger mélyén, és szolgáival tanácskozik.
16. Cyrénius azonban közbevetette a csodálkozó hajósoknak: „Halljátok, van kétféle ostobaság: az egyik szabad, a másik parancsolt.
17. Ha a szabadban volnátok, akkor lehetne rajtatok segíteni; de mivel a parancsoltban vagytok, ami szentesítve van, azért nem lehet rajtatok segíteni.
18. Tehát megmaradhattok annál, mintha Neptunus elvesztette volna szigonyát, és pikkelyes karjával nem merné megbüntetni vétkünket, amit rajta elkövettünk!"

19. József pedig kérdően közbevágta: „Vajon nem szokás-e a hajósokat megjutalmazni? Mondd meg, és illendőképpen megteszem, nehogy megszóljanak minket!”
20. Cyrénius azonban mondta: „Hagyd ezt, mert lásd, ezek rendelkezésem alatt állnak, és zsoldot kapnak; azért ne legyen egyébre gondod!”
21. József viszont így szólt: „Ez való és igaz! De hát ők is emberek, mint mi. Legyünk emberekhez illően előzékenyek velük szemben.
22. Ha ostobaságuk parancsolt is, szenteljék bőrüket a parancsnak, szellemüket azonban szabadítsa meg az én adományom!
23. Azért hadd jöjjenek ide, hogy megáldjam őket, és hogy kezdjék megérezni szívükben, hogy számukra is felvirradt a kegyelem és megváltás Napja!”
24. Erre Cyrénius összehívta a hajósokat, és József a következő szavakat intézte hozzájuk:
25. „Hallgassatok meg Róma és ezen uratok hív szolgái! Hűségesen és szorgalmasan vezettétek a hajót. Jó jutalom legyen részetek általam, kinek ez utazás szólt.
26. Ám szegény vagyok, sem aranyom, sem ezüstöm nincs. Isten kegyelmét azonban gazdag mértékben bírom, és ez Annak az Istennek a kegyelme, Kit ti az ismeretlennek neveztek.
27. A nagy Isten e kegyelmet öntse kebletekbe, hogy eleven szelleműek legyetek!”
28. E szavak nyomán végtelen boldogság szállta meg valamennyiüket, s mindnyájan dicsérni és magasztalni kezdték az ismeretlen Istent.
29. Cyrénius elcsodálkozott József áldásának e hatásán, és kérte Józsefet, hogy áldja meg őt is.

Az áldás hatása Cyréniusra. József alázatos önvallomása. Megérkezés Egyiptomba.

1843. október 11.

Nagy örömérzet szállta meg Cyréniust is, úgyhogy így szólt: „Halljad nagyra becsült férfi! Én most ugyanazt érzem, amit éreztem, midőn karomon tartottam a Kisdedet.

1. Tehát te azonos természetű vagy vele? Vagy honnan ered az, hogy ugyanazt az áldást érzem?”
2. József azonban mondta: „Nemes barátom! Nem éntőlem, hanem egyedül a menny és Föld Urától ered ez az erő!
3. Engem ily alkalmakkor csupán áthat, hogy azután áldóan áradjon beléd; önmagam azonban nem bírok vele, mert egyedül Isten minden mindenben!
4. Ám tiszteld szívedben ezt az egy igaz Istent, úgy áldásának teljessége sohasem távozik tőled!

5. Most barátom nézd, az Úr mindenható segítségével elértük e partot, amint veszem észre, Osztracínében még távolról sem vagyunk!
6. Vajon merre fekszik az, hogy aztán oda tartsunk? Mert lásd, a Nap alkonyodik! Mit tegyünk? Tovább menjünk, vagy maradjunk holnapig?"
7. Cyrénius szólt: „Nézd, mi a nagy öböl torkolatában vagyunk, melynek legbensőbb sarkában Osztracíne fekszik, a gazdag kereskedőváros.
8. Körülbelül három óra alatt odaérhetünk. Ha azonban éjjel érkezünk oda, akkor bajosan találnánk szállást! Úgy vélem, töltsük ma az éjjelt a hajón, és holnap induljunk oda."
9. József azonban mondta: „Ó barátom, ha csak három órán múlik, akkor ne töltsük itt az éjjelt! Hajód ugyan hadd maradjon itt, hogy e városban feltűnést ne kelts, és én titkon rendeltetésem helyére jussak.
10. Mert ha a római helyőrség észrevenné a római Helytartó hajóját, akkor nagy tisztelettel kellene fogadnia téged.
11. Nekem pedig, mint barátodnak nolens volens[20] osztoznom kellene megtiszteltetésedben, ami valóban roppant kellemetlenül érintene.
12. Ennek okáért igen óhajtanám az azonnali továbbutazást! Lásd, állataim eléggé pihentek, és rövid idő alatt könnyen elvisznek bennünket Osztracínébe!
13. Fiaim erősek, gyalog mehetnek, mert jó lábúak. Te szükséges szolgáiddal igénybe veheted az öt állatot, s így könnyűszerrel a már nem messze fekvő várost elérnénk."
14. Cyrénius beleegyezett József tanácsába. A hajót hű hajósok őrizetére bízta, majd magához vett négy szolgát, és József teherhordó állatára szállt, s azonnal elindult Józseffel a város felé.
15. Két óra alatt célhoz értek. Amint a városba bevonultak, a kapuőrség védlevelet kért tőlük.
16. Cyrénius felismertette magát az őrmesterrel, ki azonnal tisztelgésben részesítette, s mindjárt elszállásolásáról is gondoskodott.
17. Társaságunkat ilyenképpen a legcsekélyebb akadály nélkül fogadták e városban, és a legelőnyösebb módon elhelyeztették.

Cyrénius majorságot vesz Józsefnek.

1843. október 12.

Cyrénius reggel mindjárt küldöncöt menesztett a katonai helyőrség parancsnokához azzal az üzenettel, hogy mihamarabb menjen el hozzá, de minden dísz nélkül.

1. A parancsnok Cyréniushoz ment, és mondta: „Nagy császárnak felséges helyettese Cöleszíriában, és Tírusz és Szidon legfőbb parancsnoka! Hadd halljam akaratodat!"
2. Cyrénius mondta: „Nagyra becsült parancsnokom! Először azt

kívánom, hogy ezúttal ne részesíts tisztelgésben, mert inkognitóban[21] utazom.

3. Másodszor pedig szeretném tőled megtudni, nincs-e errefelé valami szerény lakóház magában a városban, vagy legalább nem messze a várostól valami kisebb majorság megvételre, vagy bérbe.
4. Ugyanis szeretnék egy fölöttébb megbecsülendő s tiszteletre méltó zsidó család számára effélét venni.
5. A család általunk jól ismert okoknál fogva a ravasz Heródes által üldöztetve menekülni kényszerült Palesztinából, s most római becsületességünknél és mindenkori szigorú igazságosságunknál keres oltalmat.
6. Én behatóan megvizsgáltam e család minden körülményét, s fölötte tisztának és igazságosnak találtam. De érthető, hogy Heródes alatt nem tud megélni, amint az is érthető, hogy Palesztina és Júdea egy részének e réme Róma legnagyobb ellensége.
7. Úgy vélem, megértettél, mit akarok ezzel mondani! Azért tehát szeretnék e család számára valami efféle kisebb hasznavehetőséget megvenni.
8. Ha ismersz ilyet, légy szíves, jelentsd; mert lásd, ezúttal nem sok időt töltünk itt, ugyanis fontos elintéznivalók várnak rám Tíruszban, ezért mindezt még ma el kell rendezni."
9. Az őrparancsnok így szólt Cyréniushoz: „Főméltóságú uram! Könnyű a dolgon segíteni. Magam építtettem nem messze a városon kívül egy igen csinos villát gyümölcsössel és három szép gabonafölddel.
10. Nekem ugyan nincs elegendő időm, hogy kellőképpen foglalkozzam vele. Teljes tulajdonomat képezi; ha akarod, a védjoggal együtt száz fontért eladó, és adómentesen birtokba vehető."
11. Cyrénius ezt meghallván, kezét nyújtotta az őrparancsnoknak, szolgái által elhozatta pénzes zacskóját, és készpénzzel rögtön kifizette látatlanban a majorságot az őrparancsnoknak. József tudta nélkül, az őrparancsnok kíséretében kimentek, hogy megszemléljék a vételt.
12. Miután a neki nagyon tetsző majort megszemlélte, rögtön meghagyta szolgáinak, hogy maradjanak a villában addig, míg ő a családdal visszajön.
13. Majd a parancsnokkal a városba ment. Pergamenre írták a véd- és birtoklevelet; majd elköszönt tőlük, és örömtelten Józsefhez sietett.
14. József mindjárt megkérdezte Cyréniust: „Jóságos barátom, hálát kell adnom Istenemnek, hogy olyan szívvel áldott meg téged, hogy oly sok barátságot tanúsítottál mindeddig velem szemben!
15. Most meg vagyok mentve, és az éjjel felséges szállásom volt! De itt kell maradnom. Mi lesz a jövőben? Hol fogok lakni, hogyan tartom fel magamat? – Lásd, emiatt nyomban széjjel kell néznem."
16. Cyrénius mondta: „Helyes, nagyra becsült férfi és barátom! Családod hadd csomagolja fel holmidat, s vonulj rögtön velem mindenestül, és a

várostól néhány százlépésnyire megnézünk majd valamit, mert a városban tudakozódásom szerint semmi sem kapható!” – Józsefnek ez tetszett, és megtette, amit Cyrénius kívánt.

József a majorságba érkezik Cyréniussal. József és Mária hálája.

1843. október 13.

Midőn Cyrénius Józseffel és családjával a vásárolt villa elé ért, József így szólt Cyréniushoz:

1. „Nemes barátom! Itt tetszenék nekem; pompa nélküli lakóház, gyönyörű gyümölcsössel, tele datolyával, fügével, gránátalmával, naranccsal, almával, körtével és cseresznyével, szőlővel, mandulával, dinnyével és nagy konyhakerttel.
2. Amellett még legelő is van és három gabonaföld – ez mind biztosan még hozzátartozik!
3. Valóban, fényeset és pompásat nem kívánok. De e haszonhajtóan berendezett majorságot, mely a júdeabeli Názáret mellett fekvő bérletemhez nagyon hasonlít, azért ezt szeretném vagy kibérelni, vagy megvásárolni!”
4. Cyrénius erre elővette a birtok- és védlevelet, és e szavakkal nyújtotta át Józsefnek:
5. „Az Úr – a te és immár az én Istenem is –, áldja meg! Ezennel átadom neked e majorság adómentes, teljes birtokjogát.
6. Amit cserjével s cölöpkerítéssel bekerítve látsz, e fekvőséghez tartozik! A lakóház mögött még tágas istálló is van szamarak és tehenek számára! Találsz két tehenet is benne. Teherbíró állat úgyis van elegendő szükségletedre.
7. Ha pedig idővel ismét hazádba visszatérnél, akkor eladhatod e vagyont, és vehetsz magadnak valahol másikat.
8. Egyszóval, te, dicső barátom, mostantól fogva teljes birtokosa vagy e majorságnak, és azt tehetsz vele, amit akarsz.
9. Én azonban ma, holnap, holnapután még itt maradok, hogy Heródes követei annál tovább várjanak rám.
10. Csak e rövid időre akarom e majorság használatát, irántad való nagy szeretetből megosztani.
11. Nekem ugyan csak parancsolnom kellene, és számomra azonnal át kellene engedni a császári palotát; először, mert császári teljhatalommal vagyok felruházva.
12. Másodszor meg azért, mert a császár közeli rokona is vagyok.
13. Ám mindezt mellőzöm irántad, de kiváltképpen e Gyermek iránti nagy tiszteletből és szeretetből, kit visszavonhatatlanul legalább is a legfelsőbb Isten fiának tartok!”
14. József e meglepetéstől annyira meghatódott, hogy hálás örömében

inkább csak sírni, mint nevetni tudott.

15. Máriával szintúgy történt, csak ő előbb vett megindultságán erőt. Háláját azzal fejezte ki, hogy odament Cyréniushoz, és a Kisdedet Cyrénius karjára tette. Cyrénius meghatottan így szólt: „Ó, én nagy Uram, Istenem! Vajon bűnös is méltó-e, hogy Téged a karján hordozzon? Ó légy hozzám kegyelmes és irgalmas!”

Az új otthon megtekintése. Cyrénius érdeklődése Izráel történelme iránt.

1843. október 14.

Miután József felocsúdott meglepetéséből, Cyréniussal egyetemben mindent megtekintett.

1. Mária is megnézett mindent, miután Cyrénius karjáról elvette a Kisdedet, és nagy öröme telt az Úr nagy jóságosságában, amiért földiekben is ennyire gondoskodott róluk.
2. Midőn mindent megnéztek, és a tiszta lakóházba betértek, Mária nagy boldogan így szólt Józsefhez:
3. „Ó drága, szeretett Józsefem! Fölöttébb örülök, hogy az Úr ily jóságosan gondoskodott rólunk.
4. Nekem egyáltalán úgy tűnik, mintha az Úr a régi rendet megfordította volna!
5. Mert lásd, egykor Izráel fiait Egyiptomból kivezette az ígért Palesztina földjére, melyet akkoriban Kánaánnak neveztek.
6. Most pedig ismét Egyiptomot tette az ígéret földjévé, menekülvén velünk, vagyis Önnönmaga vezetett minket ide, ahonnan hajdan atyáinkat kiszabadítva, a pusztán át az ígéret földjére vezetett, mely tejjel-mézzel folyó volt.”
7. József mondta: „Mária, kedélyes megjegyzésedben igazság van.
8. Én azonban azon a véleményen vagyok, hogy állításod csak e mostani helyzetünkre illik.
9. Általánosságban azonban nekem úgy tetszik, mintha az Úr azt tette volna velünk, amit egykor Jákob fiaival tett, midőn éppen Kánaán földjén tört ki a nagy éhínség.
10. Az izráeliták akkor Egyiptomban maradtak Mózesig. Mózes azonban ismét hazavezette őket a pusztán keresztül.
11. Azt hiszem, hogy mi is így járunk majd. Minket sem temetnek el itt; kellő időben majd nekünk is vissza kell térnünk Kánaánba.
12. Atyáink hazavezetésére ugyan Mózes kellett, hogy szülessék, mi azonban már köztünk tudjuk Mózes Mózesét!
13. Tehát úgy vélem, hogy így lesz, ahogyan mondtam.”
14. Mária e szavakat megőrizte szívében, és Józsefnek igazat adott.
15. Cyrénius is figyelmesen hallgatta e beszédet, és értésére adta Józsefnek, hogy a zsidók őstörténetéről szeretne közelebbi ismeretet

szerezni.

Közös étkezés. József elmondja a teremtés, az emberiség és a zsidó nép történetét. Cyrénius óvatos jelentést küld a császárhoz.

1843. október 16.

József megparancsolta fiainak, hogy lássák el az állatokat, azután nézzék meg, hogy hogyan állnak élelem dolgában!

1. A fiúk mentek, és mindent József akarata szerint cselekedtek: az állatokat ellátták, a teheneket megfejték.
2. Majd az éléskamrába mentek, és bőségesen találtak lisztet, kenyeret, gyümölcsöt és több edényt tele mézzel.
3. Az őrparancsnok ugyanis nagy méhész volt a Rómában szokásos iskola szerint, amit még egy akkori római költő is megénekelt.
4. Hoztak kenyeret, tejet, vajat és mézet Józsefnek a lakószobába.
5. József mindent megtekintett, Istennek hálát adott, és megáldotta az ételeket mind, majd az asztalra tette, s megkérte Cyréniust, hogy üljön asztalhoz.
6. Cyrénius örömmel teljesítette József óhaját, mert szintén nagy barátja volt a tejnek és mézes kenyérnek.
7. Az étkezés alatt József röviden elmondta Cyréniusnak a zsidó nép történetét, az emberi nem teremtésével együtt.
8. József mindent oly velősen és következetesen adott elő, hogy Cyrénius teljesen megértette, hogy József a leghitelesebb igazságot beszélte.
9. Mialatt egyrészt gyönyörködött, másrészt azonban szomorkodott római hozzátartozóiért, jól tudva róluk, hogy milyen gyalázatos sötétségben voltak.
10. Ezért így szólt Józsefhez: „Magasztos férfi, s most életem legnagyobb barátja!
11. Nézd, jó ötletem támadt! Amit most tőled hallottam, mindarról értesíteni fogom közeli rokonomat, Augustus császárt, de csak úgy, mintha véletlenül hallottam volna egy, nekem különben ismeretlen, tisztességes zsidótól.
12. Nevedet és hollétedet távolról sem említem meg, mert ugyan miért haljon meg Róma legjobb embere, Augustus császár, a testvérem, örökre?”
13. József ezúttal beleegyezett, és Cyrénius még három napig Osztracínében tartózkodott. Írását külön hajóval elküldte Rómába a császárnak, egyedül ez aláírással: Testvéred Cyrénius. –
14. E tudósítás átolvasása megnyitotta Augustus császár szemét. Utána kezdte a zsidókat megbecsülni. Sőt alkalmat is adott, hogy kis járulék fejében igazi római polgárokká felvegyék.
15. Egyszersmind azonban a pogányság minden kifinomult hirdetőjét

száműzte valamilyen ürügy alatt Rómából.
16. A különben oly kedvelt költőt is, Ovidiust[22], hasonló okoknál fogva – miket megtudni nem lehetett – Rómából száműzték. Így a papságnak sem volt Augustus alatt a legjobb dolga.

Cyrénius elutazása. A gyermekgyilkosság vészhíre. Cyrénius levele Heródeshez.

Csak negyedik napon búcsúzott el Cyrénius, miután a városkapitánynak kiváltképpen szívére kötötte e család védelmét bármely bántalom ellen.

1. Amint pedig elbúcsúzott, az egész család a tengerig akarta őt kísérni, ahol hajója horgonyzott.
2. Ám Cyrénius ezt barátságosan elutasította, mondván: „Szeretett, magasztos barátom! Maradj háborítatlanul itt!
3. Nem tudható ugyanis, hogy milyen utókövetek érték be hajómat, és milyen hírekkel.
4. Ha immár teljes biztonságban is vagy, mégis óvatosnak kell lennem, nehogy a követektől valaki megtudja, hogy miért látogattam ezúttal Egyiptomba januárban!”
5. József jól megértette Cyréniust, és odahaza maradt. Megáldotta jótevőjét a ház pitvarán.
6. Cyrénius erre azzal az ígérettel, hogy Józsefet nemsokára ismét meglátogatja, négy szolgájával elindult, és gyalogszerrel hamarosan elérte hajóját.
7. Odaérve, őt nagy ujjongással fogadták, – de utána azonban jajongással is.
8. Sok szülő oda menekült Palesztina partjairól a gyermekgyilkos Heródes üldözése elől, s itt hanyatt-homlok elmondták, hogy Heródes mily kegyetlenséget követett el Betlehem körül és Palesztina déli részén a római katonák segítségével.
9. Cyrénius nyomban levelet írt a jeruzsálemi helytartónak és Heródesnek magának másikat – azonos tartalommal.
10. A levél röviden így szólt: „Én, Cyrénius, a császár fivére és Ázsia s Egyiptom legfőbb Helytartója, a császár nevében megparancsolom, hogy kegyetlenségeiteket azonnal szüntessétek be.
11. Ellenkező esetben Heródest lázadónak tekintem; törvény szerint méltóképpen és jogos haragomhoz mérten megbüntetem!
12. Kegyetlenségeit tartozik a jeruzsálemi helytartó pontosan megvizsgálni, s engem róla haladéktalanul értesíteni, hogy ez ádáz zsarnok el ne kerülje tettének méltó büntetését!
13. Íratott ‚Augustus’ hajómon, Osztracíne partján, a császár nevében, annak helyettesétől Ázsiában és Egyiptomban, de különösen a Cöleszíria, Tírusz és Szidon tartományok Helytartója: *Cyrenius vice Augusti*[23]”

A levél hatása és következménye. Heródes csalfasága. Cyrénius második levele Heródeshez.

A jeruzsálemi helytartó, valamint Heródes elszörnyülködött Cyrénius e levelén, üzelmeiket beszüntették, s követeket küldtek Tíruszba, kik értesítsék Cyréniust, hogy milyen fontos okoknál fogva cselekedték ezt.

1. Rikító színekkel ecsetelték az amúgy is kétes perzsa küldöttséget, sőt állították, hogy igen fontos, titkos nyomokat fedeztek volna fel, melyek szerint még Cyrénius fivére, Kornélius is, mint annak feje, részes e titkos, teljességgel ázsiai jellegű összeesküvésben.
2. Ugyanis megtudták, hogy Kornélius oltalmába vette a zsidóknak emez új királyát.
3. Heródes szándéka az volna, hogy követeket küld Rómába, ha Cyrénius neki kellő biztosítékot nem nyújt.
4. Cyrénius vesse Kornéliust a legszigorúbb vizsgálat alá, hogyha nem, a jelentés minden bizonnyal elmegy a császárhoz.
5. E válasz, melyet Cyrénius már ismét Tíruszban kapott, eleinte meghökkentette.
6. De csakhamar erőt vett magán; Isteni Szellemtől vezettetve a következő sorokat írta Heródesnek:
7. „Hogyan szól Augustus titkos rendelete esetleges cselszövések felfedezésére? Ekként szól: ‚Ha valaki valamilyen titkos cselszövést felfedez, akkor viselkedjék nyugodtan, és mindent jelentsen be rögtön az ország legfőbb államhatóságának!
8. Sem különleges helytartó, de még kevésbé hűbérúr ne tegye ujját sem a kardjára a legfőbb államhatóság határozott parancsa nélkül, amely előzetesen mindent megvizsgálni tartozik.
9. Egy időelőtti kezdeményezés ugyanis sehol sem okozhat az államnak nagyobb kárt, mint éppen ilyen ügyben.
10. Az összeesküvők ilyen esetben visszavonulnak, s tervezett műveleteiket még nagyobb furfanggal, valamint kedvezőbb körülmények között céljukat el nem tévesztve, végrehajtják!’
11. Ez a legbölcsebb császár idevonatkozó sajátszavú parancsa!
12. Vajon eszerint cselekedtetek-e? – Fivérem, Kornélius, eszerint cselekedett. Ő a zsidók leendő királyát tüstént hatalmába ejtette.
13. Nekem kiszolgáltatta, és én már régen a legigazságosabb rendelkezések szerint jártam el vele szemben ama hatalmamnál fogva, mely Ázsiában és Egyiptomban megillet.
14. Fivérem mindezekre rámutatott, ám süket fülekhez beszélt.
15. Valóságos pártütőkként fogtatok a gyermekgyilkolásba fivérem óvása ellenére, azon felül szüntelenül fel is szólítottatok, hogy támogassalak titeket. – Hát ez a császári törvény kezelése?
16. Mondom nektek: a császár már mindenről értesült, és felhatalmazott, hogy váltsam le a jeruzsálemi helytartót, bár rokonságban van velem. Heródesre meg tízezer font aranyat rójak ki.
17. A hivatalától megfosztott helytartó öt napon belül köteles nálam jelentkezni, és Heródes a rászabott pénzbírságot harminc nap alatt

köteles leróni. Ellenkező esetben hűbérjogától megfosztottnak nyilvánítják. *Fiat*[24]! *Cyrénius vice Augusti!"*

1.
2.

A Heródeshez írt levél hatása. Heródes és a helytartó megérkezik Tíruszba. A megfélemlített nép izgalma. Pilla Marónius Cyrénius előtt.

Cyrénius ezen levele ejtette csak nagy rettegésbe mind a jeruzsálemi helytartót, mind Heródest.

1. Heródes és a helytartó, név szerint Pilla Marónius, ennek okáért sietve Cyréniushoz indult:
2. Heródes azért, hogy a pénzbírságból valamit lealkudjon, és a helytartó amiatt, hogy tisztségébe újból felvegyék.
3. Midőn ezek nagy kísérettel Tíruszba értek, a nép megrémült. Azt vélték, hogy itt is folytatja kegyetlenségét Cyrénius beleegyezésével.
4. Cyrénius azonban mit sem tudva e jelenség okáról, eleinte meghökkent.
5. Azután összeszedte magát, és barátságosan megkérdezte a népet: mi az, és mi történt, hogy oly rémüldözve kiabálnak előtte?
6. Ám a nép kiáltotta: „Itt van a kegyetlenek legkegyetlenebbje, aki Palesztinában sok ezer ártatlan gyermeket legyilkoltatott!"
7. Cyrénius csak most értette meg a nép félelmének okát; megvigasztalta őket, mire a nép ismét megnyugodva eltávozott.
8. Alig vonult el a nép, máris jelentkezett a kettő.
9. Először Heródes lépett Cyrénius elé. Mélyen meghajolva a császári fenség előtt, engedelmet kért, hogy szólhasson.
10. Cyrénius erős felindulásban mondta: „Beszélj te, kinek a pokol túl jó ahhoz, hogy adjon méltó nevet! – Beszélj te, leggonoszabb söpredéke a legalsóbb pokolnak! Mit akarsz tőlem?"
11. Heródes egészen elsápadva Cyrénius dörgő szavaitól, remegve mondta: „Róma dicsőségének ura! Megfizethetetlen nagy az általad diktált bírság, tehát engedd el a felét!
12. Zeusz legyen a tanúm, hogy amit tettem, azt Róma iránti igaz buzgalmamban tettem!
13. Persze, hogy kegyetlenül cselekedtem, de másként nem volt lehetséges, mert a nagyon is fényes perzsa küldöttség nyilván késztetett arra, amennyiben megcsalt adott szava ellenére."
14. Cyrénius azonban mondta: „Hordd el magadat, saját érdekedben – gonosz hazug! Mindent tudok! Vállald haladéktalanul a bírságot, vagy nyomban lefejeztetlek!"
15. Erre Heródes vállalta a pénzbírságot, mégpedig a visszakövetelt hűbérlevél záloga ellenében, melyet csak a bírság lerovása után adtak ismét vissza.

16. Cyrénius erre meghagyta, hogy távozzék, és magához parancsolta Pilla Maróniust.
17. Marónius azonban az előtérben hallván Cyrénius hangját, inkább mint holttest, sem mint ember lépett Cyrénius elé.
18. Cyrénius azonban mondta: „Pilla, szedd össze magad, hiszen te rá voltál kényszerítve! Tőled fontos felvilágosítást akarok; ezért hívattalak! Reád nem vár bírság, hanem szívednek Istennel szemben való bűnbánata."

A Pilla Marónius helytartó kihallgatása Cyrénius által. A helytartó szépítgető kísérletei. Lelkiismereti kérdés, majd Marónius vallomása.

Cyréniusnak e megszólító beszédére nagy kő esett le Pilla Marónius melléről. Érverése szabadabban lüktetett, és nemsokára képes volt Cyréniusnak felelni.

1. Midőn Cyrénius meglátta, hogy Pilla Marónius magához tért, a következőket kérdezte:
2. „Mondom neked, felelj lelkiismeretesen kérdésemre! Minden kitérő felelet ugyanis jogos visszatetszésre fog nálam találni!
3. Mondd, ismered te ama családot, melynek elsőszülöttje a zsidóknak úgynevezett új királya?"
4. Felelt Pilla Marónius: „Igen, személyesen ismerem a zsidó papok jelentése révén. Atyját Józsefnek hívják, ki elsőrendű ács egész Júdeában s fél Palesztinában, és Názáret közelében lakik.
5. Becsületessége az egész országban, valamint Jeruzsálemben ismeretes. Körülbelül tizenegy hónapja egy hajadont kellett oltalmába fogadnia a zsidó templomból, azt hiszem, valami sorsolás folytán.
6. E leány valószínűleg az erényes ács távollétében, kissé korán hódolt Venusnak[25], teherbe esett, mire azután e férfinak tudtommal súlyos nehézségeket kellet elviselnie a zsidó papság részéről.
7. Ennyit ismerek e dologról. De ami lebetegedését illeti a leánynak – akit e férfi még lebetegedése előtt vett feleségül, hogy a szégyent elkerülje, mitől hitsorsosai részéről tartott – mondom, ennek kapcsán a nép között roppant titokzatos mondák keltek szárnyra, melyekkel tisztába jönni nem lehet.
8. A betlehemi népszámlálás alkalmával betegedett le, éspedig egy istállóban; ennyit megtudhattam.
9. Minden egyéb teljesen ismeretlen előttem; ezt mondtam Heródesnek is.
10. Heródes azonban úgy vélte, hogy Kornélius az előtte gyanús családot a perzsák segítségével el akarta rejteni valahol a nép között, hogy vitássá tegye hűbéri trónját, jól tudván, hogy fivéred nem barátja neki.
11. E túlzott kegyetlenséghez is azért folyamodott, hogy ezzel inkább Kornélius tervét meghiúsítsa, minthogy elfogadja ez új királyt.
12. Tehát ő inkább a fivéred elleni bosszúból, mint az új királytól való

félelemből vitte véghez e gyermekgyilkolást. Ez mindaz, amit e különös eseményről mondhatok.”

13. Cyrénius folytatta: „Eddig úgy tűnik ki szavaidból, hogy igazat szólsz ugyan, de hogy amellett Heródest is némiképpen fehérre akarod mosni, az semmi esetre sem kerülte ki figyelmemet.
14. Mondom pedig neked: miként azt megírtam, Heródes tette semmivel sem menthető!
15. Ugyanis megmondom neked, hogy miért követte el Heródes ezen embertelen kegyetlenséget.
16. Halld! Heródes maga a leguralomvágyóbb ember, akit a föld valaha táplált.
17. Ha megtehetné, és ő csak némileg megfelelő hatalommal rendelkeznék, akkor velünk, rómaiakkal még ma megtenné azt – Augustust sem kivéve –, amit a legártatlanabb gyermekekkel tett! Értesz?
18. Ő csak azért fogott e legembertelenebb gyermekgyilkolásba, mert úgy vélte, hogy ezzel tekintélyes szolgálatot mutat nekünk, rómaiaknak, és önmagát igazi római hazafinak tünteti fel, hogy ennek fejében a császár az én tisztségemet is hűbéri fejedelemsége mellé bízza.
19. Ezáltal hozzám hasonlóan – vice Caesaris[26] – korlátlanul diszponálhatna az egész római hatalom egyharmada fölött, s akkor teljesen különválva Rómától, függetleníthetné magát, hogy úgy tűnjön fel, mint Ázsia és Egyiptom fölött való egyedüli uralkodó.
20. Értesz? – Lásd ez ennek a vén utálatnak általam jól ismert terve. Ahogyan én ismerem, úgy ismeri őt immár Augustus is!
21. Most pedig kérdezlek téged, mondd meg fejvesztés terhe alatt az igazat: Vajon Heródes eme tervéről te semmit sem tudtál, midőn gyalázatos eszközévé téged felbérelt?
22. Beszélj! De gondold meg, hogy minden igaztalan, kitérő szó az életedbe kerül! Előttem ugyanis hajszálpontosan ismeretes e dolog minden pontja.”
23. Pilla Marónius itt újra halálsápadt lett, és ezt hebegte: „Igazad van, én is tudtam, hogy miben sántikált!
24. De ármánykodó gonosz szellemétől tartva, teljesítenem kellett kívánságát, hogy ezzel elpusztítsam egy még nagyobb intrika alapját.
25. Olyan alaposan pedig mégsem ismertem, amint most általad megtudtam, mert ha ismertem volna, ő már nem élne!”
26. „Helyes – mondta Cyrénius –, a császár nevében megkegyelmezek ugyan életednek, tisztségedbe azonban addig nem helyezlek vissza, amíg lelked ki nem gyógyul egy súlyos betegségből! Nálam ápolnak. Helyedet azonban egyelőre fivérem, Kornélius fogja betölteni; ugyanis lásd, én nem bízom meg benned többé. Tehát itt maradsz, míg meg nem gyógyulsz!”

Pilla Marónius teljes vallomása. Cyrénius, a bölcs bíró.

Pilla Marónius meghallván Cyrénius emez ítéletét, remegő hangon megszólalt.

1. „Jaj nekem, minden el van árulva! Én Köztársasági vagyok, s ez a császár tudomására jutott! Jaj, el vagyok veszve!”
2. Cyrénius azonban mondta: „Jól tudtam, hogy milyen szellem szülöttjei vagytok, és hogy mi kapcsolt téged a gyermekgyilkolásban Heródeshez.
3. Azért is cselekedtem úgy, ahogyan cselekedtem.
4. Valóban, ha nem származnál velem együtt Róma első házából, kegyelem nélkül fejedbe került volna.
5. Ha nem éppen a keresztfára tűzettelek volna! De megkegyelmeztem neked, mert Heródes téged félrevezetett; és mert velem s Augustus császárral együtt Róma első patríciusainak[27] egyike vagy.
6. Tisztségedbe azonban addig nem jutsz vissza, míg Heródes él, és amíg teljesen meg nem gyógyulsz!
7. Itt tartózkodásod feltételeit pedig azáltal fogod teljesíteni, hogy ellentmondás nélkül aláveted magad annak a munkának, amit rád rovok, valamint hogy szigorúan az én szemem előtt folytasd életmódodat.
8. Tavasszal pedig hivatalos útra kelek Egyiptomba; oda majd elkísérsz.
9. Ott egy öreg bölcs lakik a városon kívül. Az ő szeme elé állítalak; ő majd feltárja minden betegségedet!
10. Majd elválik ott az első pillanatra, hogy állításaid mennyire megbízhatóak.
11. Jól készülj tehát, mert ott többet fogsz találni, mint a delfi orákulumot[28]!
12. Olyan Bíró elé is kerülsz ott, aki éles tekintetével úgy megolvasztja az ércet, mint a viaszt! Tehát jól készülj fel! Ennél az elhatározásomnál megmaradok!”

Cyrénius utazása Egyiptomba és érkezése Osztracínébe. József és Mária elhatározása, hogy üdvözöljék Cyréniust. A Kisded első szavai.

A tavasz hamarosan beköszöntött. Ezen a vidéken ez már február közepén kezdődik.

1. Cyrénius Egyiptomba való utazását azonban csak március közepére tűzte ki, mely hónapot rendesen katonai ügyeknek szánták a rómaiaknál.
2. Amint tehát március közepe eljött, Cyrénius csakhamar ismét felszereltette hajóját, s Pilla Maróniussal éppen tizenötödikén útnak indultak Egyiptom felé.
3. Az utat most öt nap alatt tették meg.

4. Osztracínében Cyrénius minden katonai pompával fogadtatta magát. Ezúttal ugyanis nagy katonai szemléket kellett tartania, és látogatásokat tennie.
5. Ezért kellett magát ezúttal teljes tiszteletadással fogadtatnia.
6. Cyrénius megérkezése ily módon nagy feltűnést keltett, ami az ismert villánkig is elhatott.
7. József ennek okáért beküldte a városba két legidősebb fiát, hogy járjanak tüzetesen utána, mi az oka az egész város eme mozgolódásának.
8. A két fiú sietve elindult, és csakhamar azzal a jó hírrel tért vissza, hogy Cyrénius érkezett meg a városba, s hogy hol lakik.
9. József ezt meghallván, így szólt Máriához: „Halld, e nagy jótevőnket nyomban meg kell látogatnunk, s a Kisded sem maradhat el."
10. Mária e hír hallatán örömmel telt meg szívében, és szólt: „Ez magától értetődik. Hiszen a Kisded Cyrénius tulajdonképpeni kedvence!"
11. Mária azonnal a már erősen megnőtt Kisdedre új, saját készítésű ruhákat adott, s megkérdezte őt anyai szeretetében és ártatlanságában:
12. „Ugye, kedvenc Fiacskám, én szeretett Jézusom, Te is jössz velünk a kedves Cyréniust meglátogatni?"
13. A Kisded élénken mosolygott Máriára, és tisztán ejtette ki első szavait, melyek így hangzottak:
14. *„Mária! Most én követlek téged, míg egykor te követsz engem!"*
15. E szavak oly fenséges hangulatot keltettek József házában, hogy emiatt a Cyrénius meglátogatásáról majdnem megfeledkeztek.
16. Ám a Kisded maga figyelmeztette Józsefet, hogy szándékát el ne halassza, minthogy Cyréniusnak sok dolga van az emberek javára.

József és Mária a díszfelvonulásnál. Találkozás Cyréniussal. Hazatérés Cyrénius kíséretében.

József és Mária mindjárt a nem hosszú útnak indult. József legidősebb fia elkísérte őket, megmutatva nekik a legközelebbi utat a városba, melyben Cyrénius tartózkodott.

1. De amint a nagy térre értek, az már annyira tele volt katonákkal, hogy nem lehetett miattuk a vár bejáratához jutniuk.
2. József mondta Máriának: „Szeretett asszonyom, ami az emberek számára lehetetlen, az lehetetlen marad számunkra!
3. Ilyen lehetetlenség most az is, hogy a várba jussunk e sűrű katonasoron át. Forduljunk azért egyenesen vissza, és várjunk kedvezőbb alkalomra.
4. A Kisded is ijedten nézi e marcona katonasorokat. Még könnyen megijedhetne, és meg is betegedhetne tőle, aminek akkor mi lennénk az oka. Tehát térjünk ismét vissza."

5. Mária azonban mondta: „Kedves József! Nézd, ha a szemem nem csal, akkor az a férfi amott, ki éppen az előtt az utolsó sor előtt erre jön – fényes sisakkal – maga Cyrénius!
6. Tehát várjunk egy keveset, míg idejön. Tán meglát minket, s jelzi, hogy mit tegyünk: odamenjünk-e, vagy nem.”
7. József mondta: „Igen, kedves asszonyom, igazad van; ez nyilván maga Cyrénius!
8. De nézz csak erősen arcába annak a másik vitéznek, aki mellette lépdel. Ha ez nem a hírhedt jeruzsálemi helytartó, akkor ne hívjanak engem Józsefnek!
9. Vajon mit tesz ez itt? Jelenléte nekünk szólna? Cyrénius rútul kiszolgáltatott volna minket Heródesnek?
10. A legjobb a dologban még az, hogy nem ismer sem téged, sem engem személyesen. Tehát még megmenthetjük magunkat újabb meneküléssel beljebb Egyiptomba.
11. Ha ugyanis ismerne téged vagy engem, akkor máris el volnánk veszve, mivelhogy alig van már tőlünk húszlépésnyire, s azonnal megfoghatna minket.
12. Azért tüstént húzódjunk hátra, különben végünk van, ha meglát minket Cyrénius, aki bizonyára még jól ismerhet minket!”
13. Most Mária megijedt, és íziben menekülni akart. Ám a néptolongás nem engedte őket elmenekülni, mert a kíváncsiság oly sok embert hajtott a térre, hogy ezeken át lehetetlen volt keresztülnyomakodniuk.
14. József ezért így szólt: „Ami lehetetlen, az lehetetlen marad. Adjuk meg tehát magunkat az isteni akaratnak! Az Úr bizonnyal most sem hagy el minket!
15. De óvatosságból mégis hajoljunk arccal egymás felé, hogy legalább Cyrénius ne ismerjen fel arcunkról!”
16. Eközben Cyrénius meglehetősen szorosan Józsefhez ért, és kissé félre is tolta őt az útból. József azonban a tolongás miatt nem tudott hátrább húzódni, ezért Cyrénius jobban megnézte makacs emberét, s mindjárt felismerte Józsefet.
17. Amint Józsefet és Máriát meglátta, meg a reá mosolygó Gyermeket, szeme az örömtől könnyekkel telt meg. Igen, Cyrénius úgy megörült, hogy alig tudott beszélni.
18. De amint csak tudott, erőt vett magán, mohón megragadta József kezét, szívére szorította, és mondta:
19. „Magasztos barátom! Látod az én ügyemet!
20. Ó bocsáss meg, hogy még nem látogathattalak meg; de éppen most van vége a (csapat)szemlének! Azonnal elvonultatom a csapatokat kaszárnyáikba.
21. A parancsnoknak is rövid parancsot adok holnapra. Azután átöltözve, rögtön itt leszek és hazakísérlek!”
22. Ezzel örömtelten még Máriához és a Kisdedhez fordult. A Gyermeket

becézve kérdezte:

23. „Ó életem, én mindenem, ismersz-e még? Szeretsz-e engem, te legkedvesebb Kisded?”
24. A Kisded, karocskáit messze kitárva és Cyrénius felé emelve, nyájasan rámosolygott, és érthetően mondta:
25. „Ó, Cyrénius! Jól ismerlek és szeretlek téged, mert te is olyan nagyon szeretsz! Jöjj, jöjj csak hozzám, mert meg kell, hogy áldjalak!”
26. Ez sok volt Cyrénius szívének. Karjára vette a Kisdedet, és szívére szorítva, így szólt:
27. „Igen, Életem! A karomon hordva, veled akarom kiosztani a parancsot a népek hosszú békéjéhez!”
28. Erre a parancsnokot magához szólította, teljes megelégedésében részesítve őt, megparancsolta, hogy vonultassák el a csapatokat, és három napig élelmezzék az ő költségén. Majd meghívta a parancsnokot, több kapitánnyal együtt, vendégül József majorságába.
29. A mindjobban csodálkozó Pilla Marónius kíséretében, Cyrénius, amint volt, maga hordozva a Kisdedet, Józseffel és Máriával kivonult a villába, hol szolgái rögtön ünnepi vendégséget készítettek. Ez azonban nagy feltűnést keltett a városban. A nép rajongott Cyréniusért, minthogy ily nagy gyermekbarátot ismert meg benne.

József félénk kérdése Pilla Marónius miatt. Cyrénius nyugtató válasza. Megérkezés a majorságba.

Józsefnek minden megfelelt, szívében buzgón dicsérte Urát, Istenét, szorongó aggodalmának emez igen szerencsés fordulatért.

1. De mégis Marónius feszélyezte őt kissé, nem tudva még valójában, hogy tulajdonképpen mit tesz itt Heródes e barátja.
2. Ezért még az úton, egészen észrevétlenül Cyréniushoz közeledve, kissé halkan megkérdezte őt:
3. „Te nemes emberbarát! E hős, ki itt előtted megy, vajon nem Marónius-e Jeruzsálemből?
4. Ha ő az, Heródesnek e barátja, ugyan mit tesz itt?
5. Talán valamiképpen megneszelte, hogy itt vagyok, és fel akar kutatni és letartóztatni?
6. Ó, nemes emberbarát! Ne hagyj tovább e nyugtalanító bizonytalanságban!”
7. Cyrénius azonban megragadta József kezét, és mondta ugyancsak egészen halkan:
8. „Ó szeretett, magasztos barátom, ne félj te legkevésbé sem ettől az egykori jeruzsálemi helytartótól.
9. Még ma meggyőződhetsz róla, hogy neki sokkal több oka van tőled félnie, mint neked tőle.
10. Mert lásd, többé ő nem helytartó Jeruzsálemben, hanem az én foglyom,

amint látod, és állását addig nem foglalja el, míg teljesen meg nem gyógyul!

11. Én azonban éppen temiattad hoztam őt magammal, mert mikor a palesztinai kegyetlenkedés miatt kihallgattam,
12. azt állította, hogy téged és Máriát személyesen ismer. De amint most kitűnik egyikteket sem ismeri.
13. Ez máris a mi malmunkra hajtja a vizet.
14. Ő azonban mit sem tud arról, hogy te itt vagy. Ne is áruld el semmiképpen magad.
15. Ő csupán egy bölcs férfit vár, ki belsejét ki fogja tárni.
16. Ez pedig nem más, mint te. Azért hoztam őt kijelentésem szerint ide, hogy ismerje meg benned ama bölcs férfit, mégpedig saját javára.
17. Már eleve is rettentően fél tőled, és sápadt arcáról következtetve, bizony máris azon a véleményen van, hogy te vagy emez általam kiszemelt férfi.
18. Ettől a kevéstől egyelőre teljesen megnyugodhatsz. A következmények mindezt a legtisztább megvilágosításba fogják helyezni!”
19. Midőn József ezt Cyréniustól meghallotta, igen megörült, titkon értesítette Máriát és legidősebb fiát, hogyan viselkedjenek Maróniussal szemben, nehogy kiderüljön valami Cyrénius tervéről. Így óvatosan értek a villához, ahol lakomát készítettek, az előbbi említés szerint.

Vendégség Józsefnél. Mária alázata.

A lakoma elkészült, és a meghívott vendégek is megjöttek. Cyrénius, mind ez ideig még a Kisdedet dédelgette, Ki vele játszott és enyelgett, most visszaadta Őt Máriának, és az evésre jelt adott.

1. Mindnyájan a tiszta asztalhoz ültek. Mivel nem volt rajta illő ruha, Mária a Kisdeddel egy oldalszobába ment, és József fiainak asztalához ült.
2. Cyrénius azonban csakhamar észrevette ezt, maga sietett a kedves anya után, és mondta:
3. „Ó, legkedvesebb anyja emez Életemnek, ugyan mi szándékod van?
4. Hiszen te és Gyermeked a legfontosabbak vagytok előttem. Te vagy társaságunk királynője, s éppen te ne vennél részt örömvendégségemen, melyet éppen a te kedvedért rendeztem itt?
5. Ó lásd, ez egyáltalán nem járja, azért csak jöjj gyorsan a nagyszobába, és ülj jobbomhoz. Baloldalt pedig a te hitvestársad üljön!”
6. Mária azonban így szólt: „Nézd, kedves uram, ruhám nagyon szegényes, hogyan hatna ez fényes öltözeted mellett?”
7. Cyrénius azonban mondta: „Ó, kedves anya, ha aranyból való öltözetem, melyet semmire sem becsülök, zavarna téged, úgy nyomban inkább elhajítanám, s helyette a legközönségesebb matrózzubbonyt venném fel, csakhogy téged ne nélkülözzelek asztalomnál.”

8. Cyrénius nagy leereszkedéséről meggyőződve, Mária visszatért, és karján a Gyermekkel Cyrénius mellé ült az asztalhoz.
9. Mikor mindnyájan az asztalnál ültek, a Kisded mosolyogva folyvást Cyréniust nézte. A Gyermek iránti merő szeretetből Cyrénius sem tudta szemét levenni Róla.
10. Egy ideig kibírta Cyrénius, de azután a Gyermekhez való szeretete túláradt.
11. Ekkor megkérdezte a kedves Kicsit: „Ugye, Te Életem, ismét szeretnél hozzám a karomra jönni?"
12. A Kisded bájosan Cyréniusra mosolygott, és ismét igen tisztán mondta:
13. „Ó, kedves Cyréniusom! Hozzád nagyon szívesen megyek. Mivel te annyira szeretsz, azért szeretlek Én is oly nagyon!"
14. Erre Cyrénius a Gyermek felé nyújtotta karját, magához vette, és buzgón dédelgette.
15. Mária azonban tréfásan így szólt a Kisdedhez: „Be ne szennyezd valahogyan Cyrénius urat!"
16. Cyrénius magasztos meghatottságában mondta: „Ó, kedves anya! Oly tiszta kívánnék lenni, hogy e Gyermeket méltón hordozzam a karomon!
17. E Gyermek engem csupán megtisztíthat, de soha be nem szennyezhet!"
18. Erre ismét a Gyermekhez fordulva szólt: „Én Kisdedem, ugye még nagyon tisztátalan, nagyon méltatlan vagyok rá, hogy Téged hordozzalak?"
19. A Kisded azonban újra tisztán beszélt: „Cyrénius, aki úgy szeret Engem, mint te, az tiszta, és Én szeretem őt, miként ő Egem!"
20. Cyrénius egészen elragadtatva tovább kérdezte a Kisdedet: „De hát hogyan van, én Kisdedem, hogy alig néhány hónapos létedre már ily tisztán és értelmesen beszélsz? Szerető édesanyád tanított erre?"
21. A Kisded azonban szelíden mosolyogva egészen felegyenesedett Cyrénius karján, és mint egy kis fejedelem ekként szólt:
22. „Cyrénius, ez nem a koron, nem a tanításon múlik, hanem azon, hogy milyen a szellem. Tanulnia csak a testnek és a léleknek kell, ellenben a szellemnek már megvan mindene önmagában Istentől.
23. Bennem pedig az igazi, Istenből való Szellem teljhatalommal él. Lásd, azért tudok beszélni már ily korán."
24. E feleleten Cyrénius, valamint az egész társaság a csodálkozástól elképedt. A parancsnok maga mondta: „Zeuszra! E Gyermek válasza már most megszégyeníti összes bölcseinket! Ehhez képest mi Platón[29], Szókratész[30] és más száz bölcs?! Hát még férfi korában vajon mit fog e Gyermek cselekedni?"
25. Cyrénius mondta: „Bizonyára többet, mint bölcseink isteneinkkel együttvéve!"

Marónius magas véleménye a Kisdedről. Cyrénius meglepődöttsége

Maróniusról.

Cyrénius a Kisded eme csodaszavai után csakhamar az egyre sápadtabb Maróniushoz fordult, és így szólt hozzá:

1. „Pilla Marónius! Mit szólsz e Gyermekhez? Láttál, avagy hallottál-e valaha Hozzá hasonlót?
2. Nem nyilván több ez, mint Zeuszról szóló hitregénk, mely szerint ő állítólag egy kecskétől nyert táplálékot egy szigeten?
3. Nem sokkalta több-e, minta Róma alapítóiról, egy anyafarkas neveltjeiről szóló kérdéses hagyomány?
4. Beszélj, mit tartasz erről? Mert azért vagy kísérőm, hogy hallj, láss és tanulj valamit, és hogy előttem megítéld!”
5. Pilla, amennyire csak tudott, erőt vett magán, és mondta:
6. „Ázsia és Egyiptom fenséges hadvezére, mit mondjak én, szegény parány itt, ahol az ókori világ legnagyobb bölcseinek el kell némulniuk, és Apollón[31] és Minerva[32] bölcsességét a legszánalmasabb módon, mint a Vulkán tüzes üllőjén szétverik!
7. Nem mondhatok itt egyebet, minthogy: az istenek a földre küldték a közülük való legbölcsebb Istent. Egyiptomot választották hazájául, mint az istenek által régen kedvelt országot, mely havat és jeget nem ismer!”
8. Cyrénius, kissé mosolyogva, így szólt: „Bizonyos tekintetben igazad van.
9. Csak annyiban látszol tévedni, hogy e Gyermeket az istenek közül valónak nevezted!
10. Mert nézd, hiszen itt ül a Gyermek apja, anyja, és ezek emberek, miként magunk!
11. Hogyan származhatna ugyan tőlük a minden istenek Istengyermeke?
12. Ezenfelül az Olümpia[33] fenséges lakói hatalmas módon meg is járnák vele, ki szerfeletti bölcsességének túlsúlyával csakhamar végképpen tönkretenné őket.
13. Kérlek tehát, hogy tarts más tekintetben magaddal tanácsot, különben annak a veszélynek teszed ki magad, hogy e tüntetésedért az istenek mind egyszerre támadnak reád, és elevenen állítanak Minos[34], Aiakus[35] és Radamanthys[36] elé, végül Tantalus[37] mellé téve.”
14. Erre Marónius meghökkent, és rövid idő múlva mondta: „Konzuli, császári Fenség! Úgy hiszem, e három alvilági bíró ítélőszéke már veszendőben van, és az isteneknek is – amint látszik –, már csak hült helyük az Olimposzon[38].
15. Legyenek csak nekünk bölcs embereink, kik bölcsességüket bizonnyal nem a pocsolyákból szívták, akkor isteneink tanácsát hamar megtanuljuk nélkülözni!
16. Valóban e Csodagyermek szavát máris többre becsülöm, mint három Olimposzt tele újdonsült istenekkel!”
17. Cyrénius mondta: „Ha ez komoly meggyőződésed, mindent

megbocsátok neked, de erről majd még beszélgetünk. Tehát egyelőre szót se többet!”

A vendégség vége. Pilla Marónius kihallgatása Cyrénius által. Marónius vallomása.

Az étkezés után, amely Cyréniusnál sohasem tartott tovább két óránál, a parancsnok és a centuriok[39] ismét a városba tértek azzal a határozott paranccsal, hogy e napon több tisztelgés nem lesz.

1. Miután mindnyájan eltávoztak, Cyrénius személyesen behatóan tüzetes vallatóra fogta Maróniust.
2. Ezért József és Mária jelenlétében, ki viszont a Kisdedet tartotta karján, megkérdezte tőle:
3. „Marónius! Midőn Tíruszban, Heródes után kihallgattalak, azt mondtad, és erős hittel bizonyítottad, hogy ama becsületes, názáretvidéki ácsot, Józsefet, te személyesen ismered.
4. Szintúgy ismersz egy bizonyos Máriát is, kit ugyanaz az ács feleségül vett, vagy csupán oltalmába vett volna a templomból.
5. Adj tehát most, mialatt e házigazdámnál ráérünk, róluk tüzetesebb leírást!
6. Ugyanis megtudtam e napokban, hogy e család valóban itt, Egyiptomban tartózkodnék, és ez egész más, mint akit fivérem nekem kiszolgáltatott, és akit még jó őrizet alatt tartok.
7. Mert annyi jogérzet és emberség a Heródessel való szörnyű társulásod ellenére is csak él benned, hogy elismered, miszerint fölöttébb kegyetlen lenne ártatlan embereket – bárhonnan valók is legyenek – ok nélkül fogva tartani.
8. Add tehát a hírhedt párnak pontosabb leírását, hogy felkereshessem őket e vidéken, minthogy államtörvényeink ezt szigorúan megkövetelik.
9. Ezt annál jogosabban követelhetem tőled, mert magad vallottad be nekem, hogy személyesen ismered e családot, akinek kézre kerítésére mindent el kell követnem.”
10. Erre Marónius megint nagy zavarba jött, nem tudva, hogy mit szóljon, mert sem Józsefet, sem Máriát azelőtt nem látta.
11. Csak egy idő múlva szólt ötölve-hatolva:
12. „Konzuli, császári Fenség! Jóságodra és elnézésedre támaszkodva, Zeuszra és a többi istenekre esküvel be kell vallanom, hogy a szóban forgó Józsefet ama Máriával együtt legkevésbé sem ismerem!
13. Tíruszbeli vallomásom csak üres kibúvó volt, hiszen akkor még gonosz módon meg akartalak téveszteni.
14. Most azonban meggyőződtem, hogy te egyáltalán nem vagy megtéveszthető. Ezért hát az én szándékom is megváltozott; eszerint a teljes valóságot vallottam.”

15. Cyrénius erre a beszélni akaró Józsefnek intett, hogy még hallgasson, és így szólt Maróniushoz:
16. „Ha így állok veled, akkor még hosszabban fogunk egymással elszórakozni, mert csak most ismerlek fel teljes államveszélyes embernek! Felelj hát végérvényesen minden kérdésemre!”

Marónius védőbeszéde. József a békebíró. Cyrénius nemes ítélete.

Marónius így felelt Cyréniusnak: „Konzuli, császári Fenség! Hogyan is lehetnék még az államra veszélyes Heródesnek híve?

1. Hiszen most belátom, hogy eme ádáz zsarnok Ázsia egyeduralmára tör.
2. Talán segítsem őt ebben? Hogy volna ez lehetséges? Heródes a maroknyi jeruzsálembeliekkel legfeljebb a zsidógyerekekre merészkedhetett kezet emelni.
3. Már ezzel az erőszakosságával is olyan kudarcot vallott, hogy hasonló vállalkozással minden időkre felhagy!
4. Én úgyis csak kényszerű eszköze voltam, s ez ádáz zsarnok akarata szerint kellett cselekednem, minthogy Rómával fenyegetett meg!
5. Mivel most már világosan látom általad, hogy hogyan állnak az ügyek, és hatalom sincs a kezemben, sőt ilyennel bírni nem is akarok,
6. valóban nem látom be, hogyan és miképpen lennék az államra nézve veszélyes ember?
7. Tarts magadnál Róma iránti hűségem örökös túszaként, s boldogabbá teszel, mintha ismét Palesztina és Júdea helytartójává tennél.”
8. E szavakat Marónius teljes komolysággal mondta, és beszédéből kétszínűség nem volt kivehető.
9. Ezért Cyrénius így szólt hozzá: „Helyes, fivérem, hiszek neked, mert szavaidban sok komolyságot találtam!
10. De szavaid teljes igazságának megerősítésére még valaminek híján vagyok, és ez, ama bölcs férfi ítélete, kit már Tíruszban megemlítettem.
11. S lásd, eme férfi, az orákulumok orákuluma, itt áll előttünk!
12. E férfi átlátta legtitkosabb gondolataidnak rugóit is, azért most megkérdezzük őt, hogy mit tart rólad!
13. Történjen az ő kijelentése szerint! Ha ismét helytartóvá iktat Jeruzsálemben, még ma Jeruzsálem helytartójává leszel.
14. Ha azonban ezt felette bölcs okoknál fogva nem teszi meg, túszom maradsz!”
15. Evégből megkérdezte Józsefet, aki így válaszolt: „Legnemesebb barátom, Cyrénius! Szerintem Marónius íme tiszta, s te habozás nélkül ismét visszaadhatod állását!
16. Mi azonban a mindenható, örök Isten kezében vagyunk, vajon mely hatalom árthatna nekünk?”
17. Cyrénius erre felemelte kezét, és mondta: „Akkor tehát e bölcs élő Istenére meg is esküszöm neked, Pilla Marónius, hogy mostantól fogva

újból jeruzsálemi helytartó vagy!”

18. Marónius azonban mondta: „Add e tisztséget másnak, és tarts engem magadnál barátodként; ez engem boldogabbá tesz.”
19. Cyrénius így szólt: „Tehát légy a tiszttársam, ameddig Heródes él, és csak azután az egész zsidóország helytartója!” – Marónius hálásan elfogadta ez ajánlatot.

József Heródes utáni érdeklődése. Marónius válasza. Heródes koronája és halálának oka.

Ezek után József így szólt Maróniushoz: „Uramnak és Istenemnek nagy kegyelméből felismertem, hogy nincs benned többé gonosz akarat.

1. Azért add tudtomra, amiként megfigyelhetted, hogy milyen szívvel viseltetik Heródes ama gyermekekkel szemben, kiket a zsidók új királya miatt legyilkolt!
2. Nem lágyult-e meg a gyermekek ártatlan vére és az anyák jajongatása által?
3. Vajon mit tenne, ha netalán egy újabb hír révén megtudná, hogy az igazi mégsem volt a sok legyilkolt gyermek között?
4. Mit tenne, ha értesülne róla, hogy az igazi gyermek valahol Júdeában vagy Palesztinában még épségben él?”
5. Marónius erre elhűlve nézett Józsefre, és kevés vártatva mondta:
6. „Valóban, legbölcsebb férfiú! Erre nem mondhatok egyebet, mint:
7. Ha bölcsességeddel visszaélve, Heródestől tízezer font aranyat kérnél azért, hogy elárulod neki az igazi gyermeket,
8. e temérdek pénzösszeget bizonnyal előre megkapnád tőle!
9. Az arany ugyanis semmi e zsarnoknak uralomvágyához képest.
10. Van annak annyi aranya, hogy színaranyból házakat építhetne, tehát alig veszi valamibe. De ha biztosíthatná magának trónját, minden aranyát a tengerbe dobná, és érte megszámlálhatatlan embert gyilkolna meg!
11. Lásd, engem eleinte arannyal, gyémántokkal, rubinokkal és óriási gyöngyökkel akart megvesztegetni.
12. Csakhogy igazi, római patríciusi erényem szigorúan visszautasította ezt az öreg vérebnek.
13. Ez csak még jobban fellobbantotta haragját, mire színlelt hazafias okoknál fogva Rómával fenyegetett.
14. Mivel nem volt kibúvóm, kénytelen voltam megtenni kívánságát. Adott nekem egy saját kezűleg írt bizonyítékot, mely szerint ő a Rómával szemben való teljes számadást magára vállalta.
15. Ezért kénytelen voltam úgy cselekedni, ahogyan bizonyára te is ismered.
16. Hogy azonban ez ideig jó nem várható tőle, erről teljesen meg lehetsz győződve!

17. Azt hiszem, a fúriák emez igazi királyáról, ez élő medúzafőről neked, te nagy bölcs, alig kell többet mondanom!”
18. József így válaszolt: „Az örökkévaló, egységes igaz Isten áldjon meg e hűséges szavaidért!
19. Hidd el nekem, még meggyőződöl róla, hogy az örökkévaló, igazságos Isten az emberek eme söpredékének még e világon olyan koronát tesz a fejére, amitől ország-világ elámul!”
20. Erre a Kisded magasra emelte kezét, és újból egész tisztán kimondta: „Heródes, Heródes! Számodra nincs átkom! De olyan koronát fogsz viselni e világon, mely nagy kínodra lesz, és fájdalmasabb lesz, mint az arany terhe, melyet Rómának kellett fizetned!”
21. Azon időben, midőn a Kisded ezeket Egyiptomban kiejtette, Heródest tetvek lepték el, és cselédségének Heródes hátralevő napjaiban nem volt egyéb teendőjük, mint őt tetvektől tisztogatni, melyek állandóan szaporodtak, és végül is teste halálát okozták.

Cyrénius haragja Heródes gonoszsága miatt. A Kisded hosszú karja.

Cyrénius azonban ezt meghallván Pilla Maróniustól, valamint József és Kisded állításait, eliszonyodva kifakadt:

1. „Ó, a végtelenség legfőbb uralkodójának ti örök hatalmasságai! Hát nincsenek már villámaitok, hogy Róma e szörny alattvalójára csapnátok?
2. Ó, Augustus Cézár[40], én jó fivérem! Milyen fúria vakította el szemed, midőn Palesztinát és Júdeát e förtelmességnek adtad hűbérül, a Tartaros[41] feneke – az igazi Orkus[42] e söpredékének?!
3. Nem, nem, egyszerre sok ennyit hallani! –Marónius miért nem mondtad meg ezt, amikor Tíruszban kihallgatáson állt előttem Heródes?
4. Rögtöni ítélettel nyomban leüttettem volna medúzafejét!
5. S már régen méltóbb hűbéres volna e görög rém helyén!
6. De immár mit tehetek? Büntetését lerótta; másikkal most nem sújthatom, tovább nem büntethetem őt!
7. No de várj, te vén véreb, te hiénák hiénája! Olyan hajszát rendezek ellened, amiről az összes fúriák nem álmodtak még soha!”
8. Marónius, József és Mária remegett Cyrénius bősz haragja láttán. Nem tudták, mit határozott magában.
9. Nem is mert tőle senki kérdezősködni, mert kedélye túlságosan felindult volt.
10. Egyedül a Kisded nem mutatott félelmet Cyrénius hatalmas hangja miatt, hanem folytonosan nyugodtan arcába nézett.
11. S midőn Cyrénius lelki vihara kissé lecsendesült, a Kisded egyszeriben ismét egész tisztán így szólt Cyréniushoz:
12. „Ó, Cyrénius! Hallgass meg! Gyere hozzám, végy a karodra, és vigyél

ki a szabadba, majd ott mutatok neked valamit!”

13. E szavak úgy hatottak Cyrénius sebzett szívére, mint a balzsam. Tüstént tárt karokkal a Kisdedhez ment, szeretetteljes, szelíd módon karjára vette. József, Mária és Pilla Marónius kíséretével, kivitte a szabadba.
14. A szabadba érve, a Kisded érthető szavakkal mindjárt megkérdezte Cyréniust:
15. „Cyrénius! Kettőnk közül kinek van hosszabb karja? Mérd az enyémet a tiedhez!”
16. Cyréniust idegenül érintette e kérdés, nem tudva, mit feleljen a Gyermeknek; mert nyilvánvalóan látta, hogy az övé háromszor akkora, mint a Kisded mindkét karocskája együttvéve.
17. A Kisded azonban ismét mondta: „Cyrénius! Te sokkal hosszabbnak látod a magad karját, mint az Enyémet.
18. Ám Én mondom neked, hogy az Enyém mégis sokkal hosszabb a tiednél!
19. Látod előttünk, ott jókora távolságban azt a bálvánnyal díszített magas oszlopot?
20. Nyúlj innen a te hosszabb karoddal odáig, rántsd le, azután morzsold össze ujjaiddal!”
21. Cyrénius azonban még jobban megdöbbenve, mint az előbb, így szólt rövid szünet után: „Ó, Kisdedem, én Életem, erre Istenen kívül ugyan senki sem képes!”
22. A Kisded azonban kinyújtotta karját az oszlop felé, mely jó ezer lépés távolságban állott. Erre az oszlop ledőlt, és rögtön porrá lett.
23. Arra így szólt a Kisded: „Ne törődj tehát Heródessel hiába, hiszen tovább ér az Én karom, mint a tied! Heródes megkapta a jutalmát. Te azonban bocsáss meg neki, miként Én megbocsátottam, úgy jobban jársz; mert ő is csak a földnek egy vak fia!” – E szavak elvették Cyrénius minden haragját. Titokban pedig kezdte a Gyermeket valósággal imádni.

Pilla Maróniust rémületbe ejti a szobor ledöntése. Pogány felfogása Józsefről. Cyrénius óvatosságra figyelmezteti Józsefet.

Pilla Marónius azonban e csodálatos jelenség láttán annyira megrémült, hogy egész testében remegett, mint a nyárfalevél nagy viharban.

1. József azonban hamar észrevette Marónius nagy szorongását. Odament hozzá és szólt:
2. „Pilla Marónius, miért remegsz annyira? Bántott valaki?”
3. Marónius így felelt Józsefnek: „Ó férfiú, kihez hasonló nincs e földön, könnyű neked, mert isten vagy, kinek minden elemnek engedelmeskednie kell!
4. De én csak gyenge, halandó ember vagyok, kinek élete, mint amaz

oszlop léte, a kezedben nyugszik!

5. Gondolatoddal pillanat alatt megsemmisíthetsz engem, miként bizonnyal az egész világot is!
6. Hogyne remegnék tőled, minthogy bizonyára összes isteneinknek leghatalmasabb ősatyja vagy, ha ugyan tényleg ők léteznének valahol.
7. Amaz oszlop már emberemlékezet óta Jupiter Statornak[43] volt szentelve. A viharok és hullámok mind visszariadtak iránta való nagy tiszteletből!
8. Íme, csecsemő gyermeked elpusztította! Ha pedig már kiskorú gyermeked is tehet ilyet, minő hatalom lakozhat még tebenned?!
9. Engedd azért, hogy imádjalak, én, a föld legméltatlanabb férge!”
10. József azonban mondta: „Hallgass meg, Marónius barátom és testvérem! Te nagyon tévedsz!
11. Én nem vagyok több tenálad; csak halandó földi ember vagyok! Ha azonban tudsz hallgatni életedért a világ előtt, úgy elmondok valamit!
12. Ha azonban nem hallgatsz, nem lesz sokkal jobb sorsod, mint amaz oszlopnak!
13. Hallgass meg tehát, ha meg akarsz és meg mersz hallgatni!”
14. Marónius erre térden állva kérte Józsefet, hogy el ne mondjon neki semmit, mert véletlenül egyszer mégis elszólhatná magát, és akkor vége lenne.
15. József azonban mondta: „Légy teljesen gondtalan emiatt! A menny és a Föld Ura sohasem büntet valakit véletlennek okáért!
16. Azért félelem nélkül meghallgathatsz. Amit elmondok, nem pusztít el, hanem örökké megtart!”
17. Cyrénius még imádva, dédelgetve a Kisdedet, odament Józsefhez, és így szólt hozzá:
18. „Legnagyobb, legkedvesebb barátom! Hagyd Maróniust most, amint van. Magam akarom őt előbb beavatni, holnap azután a legfőbb avatásban részesítheted őt.”
19. József ebben megnyugodott, és az egész társaság ismét a lakóházba tért.

Cyrénius és József versengő szeretete egy lélek üdvéért. József szavai a testvér és ember iránt való szeretetről. Miért van két szemünk, két fülünk, de egy szánk?

Estére azonban Cyrénius így szólt Józsefhez: „Barátom, isteni fivérem! Mennyire sajnálom, hogy ma éjjel nem maradhatok nálad.

1. Nagyon sajnálom, hogy a holnapi napot délutánig államügyeknek kell szentelnem.
2. Délután három óra tájt azonban Maróniussal ismét hozzád jövök, akkor majd előkészítésem után a szent felavatásban részesítheted őt!
3. Mert lásd, nagy súlyt fektetek arra, hogy e különben ismeretekben

gazdag embert megmenthessük a te Istened szent iskolája révén, melyet egyedül helyesnek és elevennek tartok.”

4. József mondta: „Igen, fenséges barátom! Ez helyes és méltányos, mert az Úrnak misem kellemesebb, mintha szeretettel bánunk ellenségeinkkel, (sőt) időbeli és örökkévaló jólétükről gondoskodunk.
5. Tekintsünk minden bűnöst tévelygő testvérünknek, akkor minket Isten is tévelygő gyermekeinek fog tekinteni.
6. Ellenkezőleg csak rosszakaratú teremtményeinek (tart minket), akiket mindenkor ítéleteinek alávet, és elpusztít efemeridák[44] módjára.
7. Mert lásd, az Úr azért adott nekünk embereknek két szemet és csupán egy szájat a szólásra, hogy egy szemmel nézzük az embereket, mint embereket, a másikkal azonban testvéreknek tekintsük őket!
8. Ha az emberek hibáznak előttünk, tartsuk nyitva a testvérszemet, és hunyjuk be az emberszemet.
9. Ha pedig a testvérek hibáznak előttünk, akkor hunyjuk be a testvérszemet, és irányítsuk az emberszemet önmagunkra. Ekként tekintsük önmagunkat a hibázó testvérekkel szemben hibázó embereknek.
10. Az egy ajakkal azonban valljunk mindannyian egyenlően egy Istent, egy Urat és egy Atyát, akkor majd mindnyájunkat gyermekeinek vall!
11. Mert Istennek is van két szeme és egy ajka; egyik szemével teremtményeit nézi, a másikkal meg gyermekeit!
12. Ha egymást testvéri szemmel nézzük, akkor atyai szemmel néz minket az Atya.
13. Ha pedig mi emberi szemmel tekintjük egymást, akkor Isten minket csak teremtői szemmel tekint, és ugyancsak egy ajka gyermekeinek az Ő szeretetét, vagy teremtményeinek az Ő ítéletét hirdeti!
14. Tehát helyes és méltányos, hogy Marónius testvérünkről gondoskodjunk!”
15. Erre József megáldotta Cyréniust és Maróniust; ezek ketten kíséretükkel a városba tértek. József pedig ellátta házigazdaságát.

Jakab kíváncsisága, és rendreutasítása a kis Megváltó által. Jakab sejtelme, hogy ki a Gyermek.

Estére Mária a már fáradt Kisdedet a bölcsőbe fektette, melyet József már ott Osztracínében készített.

1. Rendesen József legifjabb fia volt a dajka, s most is ringatta a Kisdedet, hogy aludjék.
2. Mária a konyhába ment, hogy elkészítse a vacsorát.
3. A ringató fiú azonban szerette volna, hogy a Kisded most kissé hamarabb aludjék el, mert bátyjaival szerette volna megnézni egy diadalívnek kivilágítását, melyet időközben nem messze a villától, Cyréniusnak emeltek.

4. Ezért szorgalmasan ringatta a Kisdedet, dalolt és fütyörészett mellette.
5. Ám a Kisded csak nem akart elaludni. Ha megállt a ringatással, a Kisded mindjárt mozdulni kezdett, ismét jelezve a ringatónak, hogy még nem alszik.
6. Dajkánkat ez majdnem kétségbe ejtette, mert künn a sok égő fáklyától már egészen világos lett.
7. Úgy határozott tehát, hogy a Kisdedet, bárha ébren van is, kissé otthagyja, hogy a látványosságot kissé megbámulja odakünn.
8. Amint azonban Jakabunk kissé felemelkedett, a Kisded így szólt: „Jakab, rosszul jársz, ha most itt hagysz!
9. Hát nem érek Én többet, mint az az ostoba látványosság odakinn, meg hiú kíváncsiságod?
10. Íme, a csillagok és az angyalok mind irigyelnek téged e szolgálatodért, melyet Nekem nyújtasz. Te pedig türelmetlenkedel miattam, és el akarsz hagyni!
11. Valóban, ha megteszed ezt, nem érdemled meg, hogy testvérednek nevezz!
12. Csak eredj ki, ha a világ látványosságát jobban szereted Nálam!
13. Lám, az egész szoba tele van angyalokkal, kik készek Nekem szolgálni, ha neked terhedre van emez Irántam való kicsi és könnyű szolgálatod."
14. E beszéd nyomban elvette Jakab minden kedvét a kimenéstől.
15. A bölcsőnél maradt, és valósággal bocsánatot kért a Kisdedtől, majd ismét szorgalmasan tovább ringatta Őt.
16. A Kisded így szólt Jakabhoz: „Legyen neked minden megbocsátva, de máskor többé ne hagyd, hogy a világ megvesztegessen!
17. Mert én több vagyok mind a világoknál, mind az egeknél, mind az embereknél és angyaloknál!"
18. E szavak majdnem életébe kerültek Jakabnak, mert lassan tudtára ébredt, hogy Ki rejlik e Gyermek mögött
19. Mária, József és a többi négy fiú immár bejött a szobába, és leültek az asztalhoz. Jakab pedig rögtön elbeszélte, mi történt vele.

Isten és a világ iránti szeretetről, Dávidról, Salamonról és Cyréniusról. A Kisded megáldja testvéreit.

Midőn Jakab elbeszélése véget ért, József így szólt Jakabhoz:

1. „Bizony, így van ez, és így lesz mindenkor, a legcsekélyebb dolgokban is Istent jobban kell szeretnünk, mint a világ minden dicsőségét!
2. Mert ugyan mit nyújt az embernek a világ minden rikító dicsősége?
3. Dávidnak magának menekülnie kellett saját fia elől, és Salamonnak végezetül keservesen kellett tapasztalnia az Úr előtti kegyvesztettségét, mert túlságosan átadta magát a világ dicsőségének!
4. Isten azonban minden másodpercben új élettel ajándékoz meg minket.

Hogyne kelljen Őt jobban szeretnünk legkisebb mivoltában is, mint a világot, mely mulandó, és tele van döggel, szennyel?

5. Mi azonban mindnyájan meg vagyunk róla győződve, hogy e Kisdedünk felülről való, és neve: Isten Fia.
6. Ő Istennek tehát nem csekély része, ennek okáért illő is, hogy jobban szeressük, mint az egész világot.
7. Nézzétek a pogány Cyréniust! Nem nekünk szól az, amit velünk cselekszik, hanem a Kisdednek. Szíve azt mondja neki, hogy – az ő fogalma szerint – a legfelsőbb Istenlény áll e Gyermekkel legszorosabb kapcsolatban; azért féli és szereti Őt.
8. Ha pedig pogány ember tesz ilyet, mennyivel inkább kell hasonlóan cselekednünk nekünk, akik teljességgel tudjuk, hogy a Kisded honnan való, és Ki az Atyja!
9. Figyelmünk tehát mindenkor a Kisdedre irányuljon, mert e Gyermek több, mint mi és az egész világ!
10. Vegyetek rólam példát, és lássátok, mily súlyos áldozatokat hoztam már én, öregember, ez Istengyermeknek!
11. Ám könnyen és nagy szeretettel hoztam, mert jobban szeretem Istent, mint az egész világot.
12. De vajon veszítettünk-e vele bármikor is valamit? – Ó, nem! Mi minden áldozat után csak nyertünk.
13. Tehát gondolkozzatok és cselekedjetek ti is mindannyian akként, és sohasem fogtok semmit veszíteni, hanem mindenkor csak fölöttébb nyerni!
14. Amellett e Gyermek amúgy is szelíd természetű, úgyhogy valóban öröm Vele lenni!
15. Csak nagy ritkán sír hangosan. Még sohasem volt beteg. Ha dédelgetik, oly élénken és vidáman tekintget körül, s oly szívélyesen mosolyog mindenkire, hogy az ember könnyekig meghatódik tőle.
16. Most, hogy csodálatos módon egyszerre beszélni is kezdett, az ember agyonszoríthatná merő szeretetből!
17. Gondoljátok meg azért jól, gyermekeim, kicsoda e Gyermek; viseljétek gondját és ápoljátok szorgosan.
18. Különben illendően megbüntethetne titeket, ha kevesebbre becsülnétek Őt, mint legfőbb javunkat, a világ semmitmondó balgaságainál!”
19. E beszéd mind az öt fiút sírásra fakasztotta. Mindannyian felálltak az asztaltól, és körülvették a Gyermek bölcsőjét.
20. A Kisded is barátságosan tekintett a testvérekre, megáldotta őket, és mondta: „Ó, testvérek, legyetek hozzám hasonlóak, ha örökké boldogok akartok lenni!” A testvérek sírtak, és amaz estén semmit sem ettek.

Éjjeli nyugalomra térés. A Kisded figyelmeztetése a közelgő viharról. József

kételkedik a vihar kitörésében. A menekülő Cyrénius érkezése.

József fiai azonban már nem akarták a bölcsőt elhagyni, mert a szeretet túl hatalmasan megragadta őket isteni kis Testvérük iránt!

1. Minthogy pedig már meglehetősen későre járt az idő, József mondta a fiúknak:
2. „Ti már eléggé megmutattátok, hogy szeretitek a Kisdedet.
3. Már késő éjjel van, és holnap ismét korán lesz nappal; térjetek tehát az Úr nevében nyugodni!
4. A Kisded immár alszik, állítsátok óvatosan a bölcsőt anyja ágyához, és azután menjetek hálószobátokba!”
5. József még alig ejtette ki ezeket, a Kisded felütötte szemét, és így szólt:
6. „Maradjatok az éjszakára mindnyájan itt, és tartsátok fenn a hálószobát idegeneknek, akik ma még ide menekülnek!
7. Mert mihamar hatalmas vihar látogatja meg e vidéket, melyhez hasonlót még sohasem hallottatok errefelé.
8. De senki közületek ne féljen, mert senkinek egy hajszála sem görbül meg!
9. Ezért az ajtókat be ne zárjátok, hogy a menekülők menedékre találjanak e házban!”
10. József megijedt a Gyermek e jövendölésén, és azonnal kisietett, hogy megnézze, merről jön a vihar.
11. Odakünn azonban sehol sem vett észre egy felhőcskét sem. Az ég tiszta volt, s még szellőcske sem lengedezett.
12. Síri nyugalom borult az egész tájra, s közelgő viharnak semmi jele.
13. József tüstént visszatért, s Istent dicsőítve mondta:
14. „A Gyermek talán álmodott, mert viharnak sehol semmi jele sincs!
15. Az égbolt mindenfelé tiszta, s szellőcske sem lengedez. Ugyan hogyan keletkeznék itt vihar?”
16. József még alig mondta ki e szavakat, egyszerre ezer mennydörgésszerű csattanás hallatszott. A föld oly erősen megrengett, hogy a városban több ház és templom összedőlt.
17. Közvetlen utána oly heves orkán kezdett tombolni, hogy a közeli tengert ölmagasságnyira behajtotta a városba, s a nép a hatalmas földlökés által felébresztve, a városból kisietett a magasabban fekvő helyekre.
18. Cyrénius maga is, Maróniussal és teljes kíséretével csakhamar gyorsan menekülve, a villába jött Józsefhez, és elbeszélte neki azon irtózatos látványokat, miket a földrengés és vihar előidézett.
19. József azonban megnyugtatta Cyréniust, és elmondta neki, hogy mit beszélt annak előtte a Kisded. Cyrénius erre könnyebben lélegzett, és a vihar tombolása már nem ijesztette oly nagyon, mivel jó menedékhelyen érezte magát.

A növekvő vihar. Az alvó Kisded. A természet és az Istenbe vetett hit evangéliuma.

Midőn Cyrénius ismét teljesen megnyugodott, odament a bölcsőhöz, és keblében nagy gondolatokkal nézte a Kisdedet.

1. A Kisded azonban egészen nyugodtan aludt, a vihar irtóztató tombolása nem zavarta őt alvásában.
2. Ám rövid idő múlva az orkán oly hevesen kezdte a házat döngetni, hogy Cyrénius beszakadástól félt.
3. Így szólt ennek okáért Józsefhez: „Magasztos barátom! Úgy vélem, a vihar egyre növekvő ereje folytán mégis el kellene hagynunk ezt az épületet.
4. Hiszen bárminő szilárd is e ház, egy hatalmas szélforgatag könnyen megragadhatja, és mindnyájunkat omladéka alá temethet.
5. Tehát meneküljünk inkább idején, mert mégsem lehetünk biztosak afelől, nem történik-e itt is olyasmi, mint bent a városban!”
6. Erre a Kisded hirtelen újra kinyitotta mennyei, isteni szemét, és rögtön felismerte Cyréniust, s igen érthetően így szólt hozzá:
7. „Cyrénius, ha te Nálam vagy, akkor nem kell félned a vihartól!
8. A viharok is, miként a világok mind, Istened kezében vannak!
9. Viharoknak kell lenniük, mert kell, hogy elriasszák a pokolnak testté vált gonoszát!
10. De a körülöttem lévőknek sohasem árthatnak, mert a viharok is ismerik Urukat, és semmit sem cselekszenek terv nélkül.
11. Mert amaz Egy, Aki fölöttébb szeretetteljes, bölcs és mindenható, zabolájukat kezében tartja.
12. Cyréniusom, ne félj tehát itt Énnálam, és győződjél meg, hogy senkinek a hajszála sem fog meggörbülni!
13. E viharok pontosan tudják, Ki lakozik itt.
14. Nézd, hiszen ma este az emberek is tűzzel mutatták be tiszteletüket neked, ki csupán ember vagy!
15. Itt azonban Olyasvalakit tisztelnek a viharok, Aki több mint csupán ember! Helytelennek találod ezt?
16. Látod, ez a természet dicsőítő éneke, mely Urát és Teremtőjét dicséri. Hát ez nem illő?
17. Ó, Cyrénius! A levegő, mely hozzád ér, megérti Azt is, Aki teremtette. Ezért is dicsőítheti!”
18. A nemsokára ismét elalvó Kisded eme szavai mindannyiukat elámították, és Cyrénius letérdelt, hogy titkon imádja őt.

Vészhír. A pogány bálványpapok követelése. Cyrénius tanácstalansága. A Kisded legjobb tanácsa.

Ily módon telt el egy nyugalmasabb óra, és immár nem törődtek olyan

nagyon a vihar irtózatos dühöngésével és tombolásával.

1. Egy óra letelte után azonban gyorsfutárok jöttek Cyréniushoz József házába, és elbeszélték neki a következőket:
2. „Fenséges hatalmas Úr! Hallatlan dolgok történnek!
3. A földből több helyen tűz tör elő.
4. Repülő tűzoszlopokat hajt az orkán ide s tova, és ezek mindent, amit elérnek, elpusztítanak!
5. Semmi sem elég szilárd és erős, hogy rettenetes erejüknek ellenálljon!
6. A papok ezt mondták, hogy az istenek mind haragra gerjedtek, s mindannyiunkat meg akarnak semmisíteni!
7. De így is van, mert a Gerberus[45] ugatása tisztán hallható, s a fúriák[46] táncolgatnak mindenfele. Vulkán[47] már a felvilágra irányította tűzhelyeit.
8. Mindenható Ciklopszai[48] szilajul szétrontanak házat, hegyet.
9. Neptun[49] minden hatalmát egybevetette.
10. Hegyekhez hasonlóan hajtja fel a tengert, és mindnyájunkat bele akar fullasztani.
11. Ha íziben nagy emberáldozatokat nem mutatnak be a rettentő haragra gerjedt isteneknek, mindannyiunknak vége!
12. Ezer ifjút, ezer szüzet határoztak meg a papok engesztelésképpen, és minket azért küldtek sietve hozzád, hogy tőled a fiatot elnyerjük!”
13. Cyrénius megrettent e hír fölött, és nem tudta, hogy most mit kezdjen.
14. A papoknak nyílegyenesen nem mert ellenszegülni állampolitikai okokból.
15. Az áldozatot azonban helybenhagyni, szívének még lehetetlenebb volt, mint a papoknak ellentmondani.
16. A Kisdedhez fordult tehát, ki éppen felébredt, és tanácsát kérte e rettenetes ügyben.
17. A Kisded azonban mondta: „Légy nyugodt! A vihar egy perc alatt lecsendesül, és azok, kik embereket akartak lemészárolni, már nincsenek! Légy ezért nyugodt én Cyréniusom!”

Cyrénius felelete. A három vérszomjas pap vár az engedélyre. Cyrénius óvatossága.

A gyorsfutárok még mindig vártak Cyrénius felső rendeletére!

1. Cyrénius azonban felkelt a bölcső mellől, és így szólt a futárokhoz:
2. „Menjetek a papokhoz, és származtassátok át nekem az áldozatra szánt ifjak és szüzek listáját!
3. Meg kell győződnöm, hogy igazságos-e a választás!”
4. A gyorsfutárok elrohantak a vihar után már teljesen beállott szélcsendben.
5. A városba érve, rémületükre a paplakot már nagy romhalmazzá válva találták, mely alatt, három alpap kivételével, a felsőbbek mind

odavesztek.

6. A futárok ezért mihamar visszatértek, és hírül vitték Cyréniusnak, mi történt a papokkal.
7. Cyrénius immár teljesen meggyőződve a Kisded állításának helyességéről, nem tudta, hogy mit tegyen, és újból a Kisded tanácsát akarta kérni.
8. De abban a pillanatban már jött is a három, még életben maradt alpap.
9. Ezek is sietve kérdezték, hogy most mit tegyenek, mert újabb földlökés palotájuk alá temette az isteneknek mindama jámbor szolgáit, mialatt a nagy áldozásra már fel voltak készülve!
10. Az ezer ifjú és ezer leány már készen áll a nagy áldozásra ama téren, ahol Jupiter oszlopa állott, mely azonban szintén teljesen megsemmisült.
11. Fogjanak-e rögtön az áldozáshoz, vagy csak napfelkeltével?
12. Felfüggeszteni semmi estre sem lehet, mert azáltal az istenek bizonnyal még nagyobb haragra lobbanhatnának az emberek hálátlansága és hűtlensége miatt!"
13. Cyrénius így válaszolt a három papnak:
14. „Ma az áldozat semmiképpen sem foganatosítható, holnap reggel pedig halálbüntetés mellett előbb nem, míg személyesen el nem rendelem!"
15. Erre a három alpap elhagyta Cyréniust, és ama térre ment, ahol a szegény áldozatok sírtak és jajgattak. Halálfélelmükben az istenekhez emelték kezeiket, és kérték, hogy őket kíméljék meg.
16. Cyrénius azonban már alig bírta bevárni a következő reggelt, mert igen nagyon sajnálta a gyötrődő áldozatokat, kiknek ily iszonyatos éjt kellett elszenvedniük.

A fiatal emberáldozatok éjszakája. A három ördögi pap. Cyrénius benső felháborodása és igazságos ítélkezése.

Midőn a három alpap az áldozattérre ért, rögtön kihirdette az áldozati őröknek, valamint a szegény, halálfélelemmel küszködő fiatal áldozatoknak, hogy az előre meghatározott és meghamisítatlan áldozást csak reggel kezdik el, mert ezt a fenséges Cyrénius maga rendelte el.

1. Hogy milyen hangulatot keltett e hír a kétezer áldozat között, nem kell bővebben leírni annak, aki a történelmi hagyományokból tudja, hogy az efféle áldozatokat a különféle istenek megengesztelésére különböző módon meg is kínoztattak és ölettek.
2. Némelyek számára nagyon felháborító lehetne meghallani mindezen ezerfajta kínzásmódot, ezért mellőzzük ezeket.
3. Helyette azonban látogassuk meg mindjárt kora reggel Cyréniussal, Maróniussal és Józseffel az áldozóteret, s ott kissé nézzünk körül!
4. Korán, a csodás tiszta hajnalban, hárman a meghatározott térre indultak.

5. Cyrénius a legnagyobb elkeseredéssel már távolról hallotta az áldozandó ifjúság iszonyatos jajongását.
6. Meggyorsította tehát lépteit, hogy mielőbb véget vessen e borzalmas jeleneteknek.
7. A térre érve, megrökönyödött a három alpap embertelen érzésén, mert már sóvár vággyal lesték Cyréniusnak az öldöklésre adandó parancsát.
8. Cyrénius a papokat rögtön magához hívta, és megkérdezte tőlük: „Mondjátok, egy cseppet sem szánjátok e gyönyörű ifjúságot kegyetlen módon legyilkolni? Nincs számukra részvét a szívetekben?"
9. A papok mondták: „Ahol az istenek éreznek, ott az emberségérzet megszűnt!
10. Az istenek számára semmi az emberek élete – gyakran csak utálat. Ez tehát minket, földön való szolgáikat is természetük szerint hangol; azért nem érezhetünk irgalmat magunkban.
11. Ellenben kéjt és ujjongást érzünk afelett, hogy mily pontosan szolgálhatunk az isteneknek.
12. Így már most is módfelett örülünk a magas istenek által amúgy is csak ritkán kívánt áldozatok lemészárlásának!"
13. E kijelentés oly erős lökést adott Cyrénius szívébe, hogy a papok iránt való dühében remegni kezdett.
14. Rövidesen megemberelve magát, ismét szólt a papokhoz: „Mi lenne viszont, ha maga Zeusz volna jelen, és ezen áldozatoknak visszaadná életüket? – Mit tennétek akkor?"
15. A papok így válaszoltak: „Akkor az áldozást annál biztosabban kellene megkezdeni, mert ez csupán papi buzgalmunknak próbatétele lenne!
16. Ha megkönyörülnénk a kijelölt áldozatokon, akkor Zeusz gonosz vétkeseknek tekintene minket, villámmal és mennydörgéssel semmisítene meg!"
17. Cyrénius tovább kérdezte a papokat: „Vajon mit követett el akkor a többi felséges pap az istenekkel szemben, hogy palotájukban oly szégyenletes módon elpusztultak?"
18. A papok így feleltek: „Hát nem tudod, hogy az összes istenek és papjaik fölött még egy kérlelhetetlen fátum[50] uralkodik?
19. Ez ölte meg a papokat, valamint ez ingerelte fel előbb az isteneket is. Az isteneket nem ölheti meg, de igenis az itt-ott még halandó papokat!"
20. „Helyes – mondta Cyrénius –, ma éjfél után hozzám jött e fátum, és azt parancsolta, hogy mentsem meg mind e fiataloknak az életét – helyette pedig titeket áldozzalak fel; ezt is oly biztosan, mint hogy engem Cyréniusnak hívnak és fivérem, Julius Augustus Cézár Rómában uralkodik legfőbb konzulként és császárként. – Mit szóltok e hírre?"
21. E rémhírre a három papot megkötöztette, és előkészíttette őket a kivégzésre.

József enyhítésért való közbenjárása. Cyrénius dühe a halálra ítélt három pap iránt. A papok könyörgése kegyelemért.

József erre Cyréniushoz lépett, és megkérdezte őt: „Nagyra becsült, kedves barátom! Komoly szándékod e három bálványszolgát megölni?”

1. Cyrénius haraggal telve e legérzéketlenebb embertigrisekkel szemben – így szólt Józsefhez:
2. „Igen, magasztos barátom! Itt példát akarok statuálni[51], hogy a nép belássa miszerint én semmit nem torolok meg annyira, mint a teljes szeretetlenséget!
3. Egy ember ugyanis szeretet és minden részvétérzet híján a legnagyobb baj a földön.
4. Az összes vadállatok bárányok vele szemben, és a pokol fúriái alig nevezhetőek rossz tanítványoknak hozzá képest.
5. Ezért egy igazi uralkodó első és legfőbb kötelességének tekintem az ilyen utálatosságok kiirtását és teljes elpusztítását a föld színéről!
6. Papok oktassák ugyan a népet, de kiváltképpen a szeretetre! Mindenki előtt jó példával járjanak!
7. De ha ezen első néptanítók és vezetők fúriákká válnak, mi legyen akkor tanítványaikból?
8. Azért el az ilyen bestiákkal[52]! Csupán a legkínosabb halálnemen gondolkodom. Ha megtaláltam, azonnal pálcát törünk fölöttük!”
9. József azonban alig mert Cyréniusnak ellenvetést tenni, mert túl komolyan mondta e szavakat.
10. Egy idő múlva a három pap kegyelemért könyörögve, leborult Cyrénius előtt azzal az ígérettel, hogy életüket biztosan megváltoztatják, és készek papi voltukról is ott helyben lemondani.
11. A kegyelem elnyerése érdekében pedig a papi törvényekre apellálták[53], mely ekként és nem másként határozta volna meg eljárásukat.
12. Cyrénius azonban mondta: „Hát úgy vélitek, ti gonosztevők, hogy nem ismerem a papi törvényeket?
13. Halljátok, a rendkívüli áldozati törvény így hangzik: Ha valamely nép feslettsége folytán láthatóan hűtlen lett az istenekhez, és az istenek arra háborúval, éhínséggel és döghalállal meglátogatják, akkor a papok intsék a népet javulásra.
14. Ha a nép megtér, akkor a papok ismét áldják meg, és azonkívül tegyék kötelességévé a népnek, hogy az istenek kiengesztelésére bizonyos áldozatot aranyban, marhában és gabonában hozzon a papok elé, kik ezen áldozatokat felszenteljék, és belőle füstölőszert készítsenek.
15. De ha léteznék valahol oly konok és megtéríthetetlen nép, mely a papokat kigúnyolná, akkor fogják el a papok a gúnyolódókat gyermekeikkel együtt, és oktassák őket földalatti helyiségekben fenyegető vesszővel hét hónapig!
16. Ha a vétők megtérnek, helyezzék őket szabadlábra. Ha pedig nem térnek meg, hányják őket kardélre – s csak azután rakják tűzre az

istenek engesztelésére!

17. Vajon nem így szól a régi, bölcs áldozati törvény? – Volt-e itt háború, éhínség és döghalál? Elpártolt-e e szép ifjúság az istenektől? Oktatták-e őket előbb hét hónapig? – Nem! Hanem becsvágyból és bujaságból akartátok őket megölni.
18. Ezért kell, hogy meghaljatok, mint a saját törvényetek ellen a legnagyobb vétkezők.”

József szelíden szót emel Cyréniusnál az Úr ítéletére való rámutatással. Cyrénius engedékenysége. A három pap színleges halálra ítélése javulás céljából.

Cyréniusnak e magyarázata után József újból hozzálépett, és így szólt:

1. „Cyrénius, te nagy, fenséges barátom és testvérem! Úgy vélem, bízd e tényleg rosszakaratú három bálványszolga megbüntetését az Úrra!
2. Hidd el, senki sem tesz az Úrnak, menny és Föld mindenható Istenének tetsző szolgálatot, még akkor sem, ha a legnagyobb gonosztevőt kivégezteti.
3. Bízd tehát e három pap igazságos megfenyítését gondtalanul a Mindenhatóra, és az Úr majd megáld ama büntetés által, amit e háromnak biztosan juttat, ha felette nagy bűnbánat és javulás által meg nem térnek.”
4. József e szavai gondolkodóba ejtették Cyréniust afelől, hogy mit tegyen most tulajdonképpen.
5. Egy idő múlva úgy határozott, hogy a három papot legalább erős halálfélelemnek teszi ki, megtorlásul azért, amit ők a szegény ifjúságnak okoztak.
6. Cyrénius így szólt tehát Józsefhez: „Legbensőbb, magasztos barátom és testvérem! Tanácsodat jól meglatoltam, s meg is fogadom!
7. Csak e pillanatban nem tehetem! Eme gonosz szolgák felett pálcát kell törnöm, hogy a legkínosabb halálra ítéljem őket!
8. Ha azután huszonnégy órai halálfélelmet elszenvedtek, akkor kérj tőlem a nép előtt e vesztőhelyen számukra fennszóval kegyelmet és a halálbüntetés megsemmisítését.
9. Én nyilván meghallgatlak, s azután a törvény rendje szerint megkegyelmezek e három gonosz életének.
10. Úgy vélem, hogy helyes lesz így, mert lásd, azonnal nem kegyelmezhetek meg nekik, minthogy a papi törvényt gonoszul megszegték, és közveszélyes gonosztevőknek ismertem fel őket.
11. A törvény szerint meg kell hallaniuk halálos ítéletüket. Ha ez megtörtént, csak akkor léphet rendkívüli esetekben az ítélet végrehajtása helyébe a megkegyelmezés.
12. Én tehát nyomban hozzálátok a munkához!”
13. József méltányolta ezt. Erre rögtön magához szólította a bírákat,

liktorokat[54] és poroszlókat[55], és ezt mondta nekik:

14. „Hozzatok három vaskeresztet és láncokat ide! Erősítsétek a kereszteket a földbe, és fűtsetek huszonnégy óráig a felállított keresztek körül!
15. Ha ezalatt kellően megtüzesedtek, akkor eljövök, és felhúzatom a három gonoszt a három tüzes keresztre! Fiat!"
16. Erre Cyrénius pálcát vett, összetörte, a három lábához vetette, és így szólt:
17. „Most meghallottátok ítéleteteket! Készüljetek, mert ti méltók vagytok ily halálra! Fiat!"
18. Mint ezer villám, úgy sújtotta ez ítélet a hármat, kik menten üvölteni és jajongni kezdtek, és az isteneket mind segítségül hívták.
19. Arra mindjárt biztos őrizet alá vették őket, és a poroszlók azonnal a törvényházba mentek, hogy előhordják a rendelt kínzóeszközöket. Cyrénius, József és Marónius azonban rögtön ismét hazatért.

Mária aggályai a Kisded mindenhatóságával szemben. József nyugtató elbeszélése. Miért menekült Júda hatalmas oroszlánja Heródes elől. A legyilkolt gyermekek boldogsága. Pilla (szellemi) érettsége.

Midőn Cyrénius Józseffel és Pilla Maróniussal ismét a villa felé közeledett, Mária karján a Gyermekkel nagy aggodalommal hármuk elé ment, és rögtön megkérdezte Józsefet:

1. „Józsefem, szeretett hitvestársam! Mondd meg nekem, mi történt az ifjúsággal?
2. Mert ha az itt bizonnyal nem ritkán előforduló elemi viharoknál mindig áldozatokat szoktak bemutatni, akkor mi sem lehetünk biztonságban Gyermekünkkel!
3. Bár nagy is az ő hatalma – e hatalmának ellenére –, mégis menekülnünk kellett Palesztinából Heródes elől.
4. Ebből én ily következtetésre jutottam: bizonyos esetekben még kevés hatalma van a Gyermeknek, tehát a mi kötelességünk Őt mind e veszélyektől megóvni!"
5. József így szólt Máriához: „Ó, maga az Úr által rám bízott hitvestársam, ne félj te emiatt!
6. Mert lásd, e gyalázatos engesztelő áldozatra kiszemelt ifjúság egy hajszálához sem nyúltak!
7. Kedves Cyréniusunk rögtön szabadon bocsátotta őket, és helyettük izzó kereszteken való legkínosabb halálra ítélte azt a három papot, akik tegnap nálunk Cyréniustól a fiatalságnak lemészárlása iránti beleegyezését kérték.
8. Ám – magunk közt szólva – csak látszatra. Holnap reggel az ítélet végrehajtása helyett kegyelmet nyernek!
9. Ez a lecke bizonnyal okulásukra lesz, minek következtében a jövőben

biztosan nem javasolnak hasonló bálványengesztelő áldozatot.

10. Légy tehát, kedves asszonyom, teljesen gondtalan, és ne feledd, hogy az Úr, kinek szeretetében mostanáig oly biztonságban lehettünk, a jövőben sem szolgáltat ki minket a pogányok hatalmának!"
11. Mária teljesen megnyugodott József e szavai által, és az arca újból felderült.
12. A Kisded anyja arcába mosolyogva így szólt:
13. „Mária, ha valaki oroszlánt akként megszelídített volna, hogy a szelíd teherhordó állathoz hasonlóan hordozgatná őt,
14. úgy véled, hogy lehetséges neki az oroszlán hatalmas hátán félnie egy futó nyúltól?"
15. Mária elámult e szavak bölcsességén, felfogni azonban nem tudta azokat.
16. A Kisded ennek okáért még egyszer igen komoly arccal szólt Máriához:
17. „Én vagyok ama júdabeli hatalmas oroszlán, ki hátán hordoz téged. Hogyan félhetsz te azoktól, kiket egy lehelettel elfújhatok, mint üres pelyvát?
18. Úgy véled, hogy azért menekültem Heródes elől, hogy dühe miatt biztonságban legyek?
19. Ó, nem! Én csak azért menekültem, hogy megkíméljem őt, mert ha ábrázatom meglátta volna, örök végét jelentette volna!
20. A miattam legyilkolt kisdedek azonban már felette boldogok országomban. Naponta körülöttem vannak, és már teljesen felismerik Bennem örökkévaló Urukat!
21. Lásd, Mária, így állnak a dolgok! Hallgass tehát Rólam mindenütt, miként meg van parancsolva. De a magad számára jól tudjad, Ki az, Akit Istenfiának kellett nevezned, és úgy is nevezted!"
22. E szavak Máriát teljes mivoltában megrázkódtatták, mert most teljesen belátta, hogy az Urat hordja karján.
23. Ám Marónius is, ki Mária mögött állt, meghallotta a Gyermek szavait, és azonnal leborult a Gyermek előtt.
24. Cyrénius csak most fedezte fel Máriát. Eddigelé ugyanis egyik kíséretében levő titkárral elegyedett beszédbe.
25. Ezért hirtelen a Gyermekhez sietett, üdvözölte és dédelgette. A Kisded hasonlóan cselekedett, mondván: „Cyrénius, emeld fel Maróniust! A problémája meg van oldva. Most már felismerhet Engem! – Érted mit akarok ezzel mondani?"

Cyrénius rendelete a katonai gyakorlatok elmaradása ügyében. Indulás a városba. A Jézus gyermek feltételei a három halálra ítélt pap javára.

Midőn az egész társaság ily módon a villához ért, Cyrénius rögtön a városba küldte adjutánsát[56], és tudatta vele, hogy ezen és a következő

napokon sem díszszemle, sem kivonulások ne legyenek.

1. Így volt ez a rómaiaknál rendkívüli alkalmakkor, hogy bizonyos jelenségeknél, úgymint a hold- vagy napfogyatkozás, erős fergeteg,
2. tüzes meteor, üstökös, egy őrült hirtelen fellépte, az úgynevezett eskórtól[57] való megszállás,
3. hasonlóképpen rendkívüli kivégzések alkalmával szokásaik nem engedték meg a rómaiaknak, hogy egyszersmind más államügyekre is vállalkozzanak.
4. A különben nemes lelkű rómaiak az effajta napokat mind szerencsétlen napoknak vagy az istenek különös napjainak tartották, miket meg kell szentelniük, nem pedig önnön ügyeikre fordítaniuk.
5. Bár Cyrénius önmaga éppen nem is adott sokat ezen üres szokásokra, mégis betartotta a népre való tekintettel, mert a nép még erősen csüngött az ily dőreségeken.
6. Miután pedig az adjutáns elment, Cyrénius így szólt Józsefhez: „Legnemesebb testvérem és barátom! Most készíttesd el a reggelit! Reggeli után pedig hadd térjünk valamennyien a városba, s ott szemléljük meg a vihar pusztításait.
7. Ez alkalommal bizonnyal e helységnek sok szegény és szerencsétlenül járt polgárára akadunk, és majd minden lehető módon segítünk is rajtuk.
8. Azután a kikötőt tekintjük meg, és megvizsgáljuk, hogy hajóink mennyire rongálódtak meg.
9. Bizonnyal nem kis munka akad majd ott fiaid számára, kiket nyomban fő építésvezetőknek akarok kinevezni, minthogy éppen e városban amúgy is nagy a hiány építőiparosokban.
10. Egyiptom ugyanis építőművészeti tekintetben távolról sem az, ami egykor ezer évvel ezelőtt, a régi fáraók idejében volt."
11. József mindjárt teljesítette Cyrénius kívánságát. Kenyér, méz, tej és különféle gyümölcs volt az egyszerű reggeli.
12. Étkezés után pedig Cyrénius és az egész asztaltársaság felkelt, és szándékához képest azonnal a városba akart vonulni.
13. A Kisded azonban magához szólította Cyréniust, s így szólt hozzá: „Cyréniusom, te a városba vonulsz, hogy valamiképpen segíts a nyomorba jutott polgárságon, s legnagyobb óhajod, hogy veled legyek!
14. Igen, hiszen veled is akarok vonulni, de hallgatnod kell Rám, és tanácsomat el kell fogadnod!
15. Lásd, a legnagyobb szükséget szenvedők épp azok a hármak, kiket te huszonnégy órai halálos félelemre ítéltél.
16. Nézd, Én nem lelem örömömet e nyomorultak kínszenvedéseiben. Vonuljunk tehát oda először, és segítsünk a legszerencsétlenebbeken. Csak azután látogassuk meg a kevésbé szerencsétleneket a városban és a tengerparton!
17. Ha ezt megteszed, akkor veled vonulok; de ha nem, itthon maradok!

18. Mert lásd, Én is Úr vagyok a magam módján, és tehetek, amit akarok anélkül, hogy hozzád alkalmazkodnék. Ha azonban tanácsomat megfogadod, akkor igenis alkalmazkodom hozzád.”

Cyrénius válaszút előtt áll. A Kisded tanácsa. Marónius a római jog hozzáértője. A három pap megkegyelmezése, halála. Megelevenítésük a Gyermek által.

Midőn Cyrénius ezeket meghallotta a számára mindeneknek felette álló kis Bölcsőszónoktól – ahogyan Őt néha nevezte –, meghökkent és nem tudta, hogy tulajdonképpen mit tegyen.

1. Egyrészt mint hadvezér és legfőbb Helytartó ingatagságáért roppantul megszégyenítve látta magát a nép előtt,
2. másrészt pedig mégis túl nagy tekintélyben állt előtte a Gyermek beigazolt hatalma.
3. Egy ideig gondolkodott, azután így szólt mintegy önmagához:
4. „Ó, Szküllа[58], ó Kharübdisz! Ó, hitrege Herkulesről[59] a válaszúton!
5. Itt áll a hős két örvény között; ha kitér az egyiknek, elkerülhetetlenül belebukik a másikba!
6. Mit tegyek most? Hová forduljak? Mutatkozzam a nép előtt első ízben ingatagnak, és tegyem meg e hatalmas Gyermek akaratát?
7. Vagy cselekedjem amúgy is igen enyhe határozatom szerint?”
8. Itt a Kisded újból magához szólította Cyréniust, és mosolyogva mondta: „Kedves barátom, te üres tojásokat üres diókkal kavargatsz egybe!
9. Vajon mi a Szküllа? Mi a Kharübdisz? Mi a hős Herkules Én előttem? Kövess Engem, és e semmiségekkel semmi dolgod nem lesz!”
10. Cyrénius magához térve ingatagságából, így szólt a Gyermekhez:
11. „Igen, Életem, én kis bölcsőbeli Szókratészem[60], Platónom[61], Arisztotelészem[62], téged akarlak kielégíteni, bármi származzék belőle!
12. Hadd induljunk tehát a vesztőhelyre, és ott tüstént változtassuk át ítéletünket kegyelemmé!”
13. Itt Marónius is Cyréniushoz közeledett, és egészen csendesen így szólt hozzá:
14. „Császári, konzuli Fenség! Teljesen egyetértek a Kisded tanácsával, mert éppen most jutott eszembe, hogy halálbüntetés papi ügyekben sohasem hozható papokra a római *pontifex maximus*[63] beleegyezése nélkül.
15. Kivéve, ha ők államellenes lázítók, ezek azonban nem azok, hanem csak vakbuzgók ügyükben.
16. Ezért igen méltányolom a Gyermek tanácsát. Követése csak hasznodra lehet, de sohasem károdra!”
17. Cyrénius örült Marónius e megjegyzésének, miért is nyomban útnak indult az egész társasággal.

18. A vesztőhelyre érve, a három papot a legkínosabb haláltól való félelemben már szinte élettelenül találta.
19. Közülük csak egynek volt még annyi lélekjelenléte, hogy Cyrénius előtt nagy fáradsággal felemelkedve, kegyesebb halálnemet kért.
20. Cyrénius azonban így szólt hozzá, valamint a másik kettőhöz: „Tekintsetek e Gyermekre, Kit az anya karján hordoz! Ő visszaadja az életeteket. Így tehát én is megajándékozlak vele, s visszavonom ítéletemet!
21. Álljatok fel, és járjatok szabadon! Fiat! Ti őrök, bírák, liktorok és pribékek! Vonuljatok el mindenestül! Fiat!"
22. E kegyelmi szózatra mindhárom életét vesztette; ámde a Kisded föléjük tartotta kezét. Ők újból életre kelve, rögtön egészen derülten követték kis Életmentőjüket.

A város megtekintése. Az orkán jó hatása. A szent Kisded szavai a kardról.

A vesztőhelyről gyorsan eltávoztak, és az egész társaság a városba tért a három kegyelmet nyert pap kíséretében.

1. Amint a társaság a város nagy terére ért, éspedig a nagy templom és a még nagyobb papi palota hatalmas romhalmaza elé,
2. Cyrénius a kezét feje fölött összecsapva, felkiáltott:
3. „Milyen változás van itt! Igen, így valóban csak egy Isten hatalma működhet!
4. Nem sok idő kell hozzá, a Mindenhatóságnak egy intése is elég, hogy az egész földkerekséget porrá változtassa!
5. Ó, emberek! Akartok-e Az ellen küzdeni, Ki az elemeknek parancsol, amelyek intésének engedelmeskednek?!
6. Bírák akartok lenni ott, hol az Istenség mindenhatósága parancsol, és uralkodni akartok, ahol az örökkévaló Uralkodónak egy legyintése darabokra zúz titeket?
7. Nem, nem! Bolond vagyok, hogy kardomat még derekamon hordom, mintha hatalma lenne!
8. El veled, nyomorult vasdarab! Itt, e romhalmazban a legjobb helyed! Igazán kardom Te légy, Kit az anya karján hord!"
9. Cyrénius hirtelen ledobta derekáról kardját díszövével együtt, és teljes erővel a romhalmazba akarta hajítani.
10. A Kisded azonban, Kit Cyrénius mellett Mária karján hordozott, így szólt hozzá:
11. „Cyrénius! Ne vidd véghez szándékodat! Mert valóban, aki úgy viseli a kardot, mint te, az méltóan viseli!
12. Aki a kardot fegyverként használja, az dobja el magától.
13. Aki pedig pásztorbotként használja, az tartsa meg. Mert ez az akarata Annak, Kinek menny és Föld örökké engedelmeskedni tartozik!
14. Te ugyan pásztoruk vagy azoknak, kik kardod könyvébe vannak írva.

15. Tehát övezd csak körül magad ismét méltó tisztelettel, hogy néped felismerhesse benned az ő pásztorát!
16. Ha nyájad csupa bárányból állna, akkor botra nem lenne szükséged!
17. De igen sok kos is van közte. Ezért inkább még egy botot adnék hozzá, semhogy ez egyet tőled elvenném!
18. Való igaz: Istenen kívül nincs hatalom, de ha Isten hatalmat adott neked, akkor ne dobd el magadtól, amit Isten átka ekként rendezett!”
19. E szavak Cyréniust rögtön a kard felövezésére bírták, magában folyton csendesen imádva a Kisdedet.
20. A három pap pedig hatalmasan elálmélkodott e Gyermek bölcsességén.

A Gyermek és József bölcsességén elcsodálkozó három pap. József rövid ismertetése a római istenek mitológiájáról.

A három pap a legnagyobb tisztelettel közeledett Józsefhez, megkérdezve őt, hogy hogyan jutott e gyermek ily csodálatos bölcsességhez, és hogy mennyi idős már.

1. József így szólt hozzájuk: „Kedves barátaim! Ne kérdezzétek ezt idő előtt, mert korai felelet életetekbe kerülhetne!
2. Kövessetek azonban minket, és hagyjátok el sok isteneteket! Higgyétek, hogy mennynek-földnek csak egy igaz Istene van, és hogy emez egy, igaz Isten az, kit Izráel népe Jeruzsálemben imád és tisztel. Akkor majd megtudjátok magatokban és e Gyermektől, honnan ered az Ő bölcsessége.”
3. A papok mondták: „Ó ember, különös szavakat beszélsz itt!
4. Tehát főisteneink Zeusz, Apollón, Merkur, Vulkán, Plutón, Mars és Neptun; Juno, Minerva és Venus és mások semmik, csak emberi fantázia szülöttjei?”
5. József válaszolt: „Hallgassatok meg, barátaim! Valamennyi istenetek ősapáitok fantáziájából keletkezett, kik az egy Istent még igen jól ismerték.
6. Ezek pedig kiváló költők és dalnokok voltak ez ország régi királyainak udvarában – jóllehet helyes megfeleléssel – az egy, igaz Isten tulajdonságait személyesítették meg!
7. Jupiter az öröktől való Atya jóságát és szeretetét jelképezte. Apollón az Atya bölcsességét és Minerva e bölcsesség hatalmát ábrázolta.
8. Merkur az egy Isten mindenütt való jelenlétét jelentette mindenható akarata által.
9. Venus, Isten lényének dicsőségét, szépségét és örökkévaló fiatalságát rajzolta meg.
10. Vulkán és Plutón az egy Istennek az egész Föld felett való teljhatalmát jeleníti meg.
11. Mars az isteni komolyságot és ítéletet mutatta be, és az elítéltek számára a halált.

12. Neptun érzékeltette az egy Isten Szellemét az összes vizekben, melyek által Ő a Földet megeleveníti.
13. Ilyenképpen a régi Ízisz[64] és Ozírisz[65] az isteni, megtámadhatatlan szentséget tükrözte, mely az örökkévaló szeretet és bölcsesség önnönmagában.
14. Ily módon a többi, alsóbbrendű Isten is mind nem jelentett egyebet, mint az egy Isten tulajdonságait megfelelő képekben!
15. Emez ábrázolás igen dicséretes volt. Nem tudtak egyebet, minthogy mindez csak egy Istent jellemez számtalan hatásának különféle megnyilvánulásában.
16. Idővel azonban érdek, önzés és uralomvágy megvakította és elsötétítette az embereket.
17. Elvesztették a szellemet, és nem maradt egyéb, mint külső anyag. Pogányokká váltak, ami annyit tesz, hogy goromba materialistákká váltak. Ennek következtében elvesztették az egy, igaz Istent. Külső, csupasz, meg nem értett képeken rágódtak ebek módjára, amelyek mohón rágódnak a puszta csontokon, melyekhez hús már nem tapad! – Megértettetek?”
18. A három egymásra bámulva, így szólt: „Valóban, te jártasabb vagy vallásunkban, mint mi! De honnan tudod te ezeket?”
19. József így felelt: „Legyetek csak türelemmel! Majd megmondja azt a Gyermek. Kövessetek tehát minket, s ne forduljatok ismét vissza!”

Cyrénius és a három pap. A romok alatt levők megmentése. A Kisded általi csodálatos segítség. Tetszhalottak felébresztése.

A három pap nem kérdezősködött tovább, mert oly emberre akadtak Józsefben, ki Egyiptom ősi titkaiba mélyen beavatottnak látszott, ami különben csupán az ország legfőbb papjainál fordult elő.

1. Cyrénius hátrafordult, és megkérdezte a három papot, hogy papi társaikból hányan vesztették el életüket?
2. A három mondta: „Hatalmas Helytartó, pontosan nem tudjuk a számot megadni.
3. Többet, mint hétszázat azonban biztosan eltemettek a romok, bele nem számítva a mindkét nembeli növendékeket.”
4. „Jó – mondta Cyrénius –, mindjárt pontosabban meg akarunk győződni a dologról!”
5. Erre Cyrénius megkérdezte Józsefet, hogy nem volna-e tanácsos a romok által eltemetetteket kiásni.
6. József így válaszolt: „Sőt ez kötelességünk is, mert lehet, hogy a katakombákban itt-ott még életben vannak növendékek, kiket megmenteni szigorú kötelességünk.”
7. Amint Cyrénius ezt meghallotta, késlekedés nélkül kétezer munkást fogadott, kiknek azonnal a romok eltakarításához kellett fogniuk.

8. Néhány óra múlva már hét holttestet húztak elő, akik éppen a katakombák vezetői voltak.
9. Cyrénius szólt: „Valóban, ezeket sajnálom, mert az ő segítségük nélkül nem megyünk sokra a számos folyosóval bíró földalatti labirintusban.”
10. A Kisded azonban így szólt Cyréniushoz: „Cyréniusom! Ami a katakombákat illeti, azokban nem sok érdemleges található.
11. Ezeket már évszázadok óta nem használják, és telve vannak iszappal és mindenféle féreggel.
12. Ennek a hét katakombavezetőnek ez már csak a nevük volt, közülük még egy sem lépett katakombákba.
13. Ám, hogy elhidd, amit mondok, megmondom azt is, hogy e hét vezető teljesen nem halt meg, hanem csak nagyon kábultan fekszik itt; ez okból ismét életre kelthetők.
14. Dörzsöltesd halántékukat, mellüket, kezüket és lábukat erős nőkkel, és kábultságukból ők mihamar fel fognak éledni.”
15. Cyrénius mondta a Kisdednek: „Ó életem, ha te megilletnéd őket, akkor is bizonyára felébrednének!”
16. A Kisded erre így felelt: „Tedd meg, amit tanácsoltam. Nem szabad a kelleténél többet cselekednem, hogy áldás helyett kárhozatára ne legyek a világnak!”
17. Cyrénius ugyan nem értette meg e szavakat, de ennek ellenére megfogadta a Kisded tanácsát.
18. Rögtön tíz erős hajadont hozatott, hogy dörzsöljék a hét vezetőt.
19. Néhány perc múlva mind a hét felébredt, és megkérdezték a körülállókat, hogy mi történt velük, és mi történik itt.
20. Cyrénius azonnal jó szállásba vezettette őket. A nép pedig elképedt e felébresztésen, és nagy tiszteletben részesítette a hajadonokat.

Az irgalmasság műve. Az intelligens vihar. Cyrénius helyes sejtelme. Látogatás a kikötőben.

Majd tovább ástak. Cyrénius közben azt a parancsot bocsátotta ki, hogy mindama nem összeroncsolt hullákat egy bizonyos, gyékénnyel borított helyre arccal a földre fektessék.

1. Csak a nagyon összeroncsoltakat égessék meg, vagy temessék el nyolclábnyi[66] mélyre az általános temetőben a szokásos módon.
2. A kevéssé összeroncsoltakon azonban tegyenek hasonló élesztési kísérletet, mint ama hét vezetőn.
3. Ha kiderül, hogy egyik-másik ismét életre kel, akkor rögtön vigyék szállásra a többiekhez!
4. Miután ezt elrendelte, Cyrénius eltávozott társaságával, hogy más városrészeket is szemügyre vegyen.
5. Legnagyobb meglepetésére azonban azt találta, hogy sehol polgári ház nem sérült meg.

6. Ám az isteneknek egy temploma sem volt többé látható, amely halomra nem dőlt volna. Egyetlenegy, kicsi, becsukott kivételével, melyre ez volt írva: „Az ismeretlen Istennek!”
7. A társaság, nagy néptömeg kíséretében, bejárta az egész nyolcvanezer lakosságú, nem jelentéktelen várost. Cyrénius ekkor magához szólította Józsefet, és ezt mondta neki:
8. Hallgass meg, magasztos barátom és testvérem! Titkon valósággal nevetnem kell a földrengés és a vihar különös hatásán.
9. Nézz csak oda! Mily nyomorultan épült házak állnak ez utcasorban itt előttünk! Száraz kövek habarcs nélkül – eléggé idomtalanul egymás tetejére rakva.
10. Az ember azt hinné, hogy szilárdságuk egy csak valamennyire nehéz ló dobogása által előidézett megrázkódtatásnak is alig képes ellenállni.
11. Ám nézd, ezen igazi hangyaépítmények sértetlenül állnak itt. Nincs közöttük egy is csak legkevésbé megsérülve,
12. mialatt ezen máról-holnapra épült házak közepette az évezredekre való szilárdsággal épített templomok sorra, gyalázatos romhalmazzá váltak mind.
13. Vajon mit szólsz ez igazán különös jelenséghez? Nem kézzelfogható-e, hogy mind a földrengés, mind a vihar igen intelligens módon végezte munkáját?
14. Valóban, meg kell vallanom nagy örömmel:
15. Ha a te Fiacskád mindenható ujjaival a vihar társaságában nem játszadozott kissé a templomok között, akkor ne hívjanak Cyréniusnak!”
16. József válaszolt: „Tartsd meg önmagadnak, amit hiszel, s ne mond el senkinek, mert alighanem így lesz!
17. Most pedig menjünk a kikötőbe, hogy lássuk, nem akad-e ott munka számomra.” Cyrénius nyomban megfogadta József tanácsát, és a tengerpart felé tartott.

Csekély kár a kikötőben. Visszatérés. Mária a gyaloghintóban. Szándékos kerülő.

A tengerparthoz érve, ahol a hajók számára való kikötő részben a természet, részben az emberek művészete által létesült, Cyrénius ugyancsak nem kevésbé csodálkozott.

1. Kár ugyanis sehol sem volt felfedezhető, kivéve, hogy Cyrénius pompás hajóján az összes úgynevezett mitológiai díszítések a lehetőségig megsemmisültek.
2. Cyrénius ennek okáért szólt Józsefhez: „Tiszteletre méltó barátom! A fennforgó körülmények között kevés teendőjük lesz fiaidnak.
3. Nézd, egyik hajó sem szenvedett más kárt az én hajóm kivételével. Az istenek valószínűleg megkóstolták a tengervizet.

4. Ennek roppant örülök. Én bizonyára nem illesztem őket többé a hajómra.
5. Istenedé legyen minden dicséret és tisztelet!
6. Fiaid én mindamellett a hajómon itt-ott mutatkozó kis javításokért úgy fogom jutalmazni, mintha valami nagy munkát végeztek volna.
7. József így szólt Cyréniushoz: „Ó barátom és testvérem! Ne gondolj nagyon fiaim keresetével!
8. Lásd, én nem a keresetért, hanem azért jöttem volna fiaimmal szíves segítségedre, hogy ezzel jó szolgálatot tegyek neked ily építkezési tekintetben. De téged megsegített az Úr, ami jobb. Te most könnyen nélkülözheted az én segítségemet.
9. Mi már úgyszólván mindent megtekintettünk! Tehát úgy vélem, minthogy ezúttal meglehetősen késő délután lett, hogy térjünk ismét haza, és vegyük a többit szemügyre holnap."
10. Cyrénius mondta: „Én is e véleményen vagyok, mert a szegény anyát már sajnálom. Ezért igyekezzünk mielőbb hazajutni."
11. Rögtön egy gyaloghintót hozatott számára, hogy hazavigyék a Kisdeddel.
12. A Kisded nyomban jelentkezett Cyrénius mögött, és így szólt hozzá:
13. „Tedd ezt mindenesetre, minthogy az anya már igen elfáradt hordozásomban!
14. Hazatértedben azonban nem szabad – szándékodhoz képest – a papok terén át venned utadat!
15. Ugyanis, ha ott vinnél el az anyával, ahol immár százan is feküsznek a gyékényeken,
16. akkor hirtelen megelevenednének mind, és néked is, az egész népnek is, ítéletszámba menne, ami nagy kárára lenne mindenkinek.
17. Így azonban, emberi segítséggel, titkos befolyásom mellett, az éj folyamán majd új életre támadnak.
18. Ezzel a csoda látszatát elkerüljük, s téged és néped megkímél egy a szellemet örökre megölő kárhozattól."
19. Cyrénius szívében fennen örvendve, pontosan megfogadta e tanácsot. A gyaloghintót pillanat alatt előteremtették, és Mária a Kisdeddel helyet foglalt abban.
20. Cyrénius olyan utat jelölt meg, melyen az egész társaság – beleértve a három papot is – hamar és kényelmesen József villájába ért.

A Kisded és Jakab.

Ismét a villába érve, József nyomban fiaihoz ment, akik éppen az ebédkészítéssel voltak elfoglalva, s így szólt hozzájuk:

1. „Jó, jó, fiaim! Kívánságomat megelőztétek. Ma azonban három vendéggel többen vagyunk, azzal a három pappal, kik ma reggel a halálnak voltak kitéve.

2. Ezeket különös szívélyességgel kell látnunk, hogy barátainkká váljanak mennyei Atyánk elismerésében.
3. Ő minket fiainak választott ama szövetség révén, melyet atyáinkkal kötött.
4. Te pedig Jakab, eredj ki rögtön az igen elfáradt anya elé, és vedd le kedves Gyermekünket!
5. Helyezd Őt nyomban nyugalomra. Már Ő is szemlátomást el van fáradva, s a bölcsőbe kívánkozik."
6. Jakab rögtön szaladt a gyaloghintóból éppen kiszálló Máriához. Nagy szeretettel és örömmel rögtön levette karjáról a Kisdedet.
7. Ám a Kisded is hasonló nagy örömöt mutatott Jakab iránt. Karján ugrándozva és mosolyogva, csipdeste és ráncigálta őt, ahol karocskáival csak érhette.
8. A három pap pedig – roppant tisztelettel viseltetve a Gyermekkel szemben – nagyon elcsodálkozott. Felszabadultan örültek, hogy e Gyermekben valami igazi gyermekit is felfedeztek.
9. Egyikük pedig odament Jakabhoz, és jó héber nyelven megkérdezte tőle:
10. „Mondd csak, mindig ily eleven e gyermekek Csodagyermeke? Az ember szinte azt mondhatná, hogy csintalan. Ilyenek más gyermekek persze csak két-három éves korukban szoktak lenni."
11. A Kisded azonban maga felelt Jakab helyett:
12. „Bizony, bizony, barátom! Akiket Én szeretek, azokkal incselkedem: csipdesem és ráncigálom őket. Ez csak azokkal történik, kik Engem úgy szeretnek, miként Jakab, és kiket úgy szeretek Én, mint Jakabomat.
13. De azért én sem bántom őket! – Ugye Jakabom, neked nem fáj, ha csipdeslek és cibállak?"
14. Jakab most is mindjárt könnyeivel küzdve, így válaszolt: „Ó, drága, isteni testvérkém, hogyan is bánthatnál Te engem?!"
15. A Kisded válaszolt Jakabnak: „Jakab testvérem! Te valóban szeretsz Engem!
16. De Én is szeretlek téged úgy, ahogy azt sohasem leszel képes eléggé felfogni!
17. Lásd, kedves testvérem, a mennyek tágak és végtelenül nagyok. Számtalan fénylő világot ölelnek fel, miként a föld egy harmatcseppet.
18. E világok számtalan hozzád hasonló boldog lény hordozói. De közülük egy sem boldogabb nálad, drága testvérem! Most még nem értesz meg, de idővel majd jól megértesz. Aludni azonban nem óhajtok most, mikor az emberek ébren vannak körülöttem. Nálad akarok maradni."
19. E beszéd Jakabunk szívét újból megrendítette úgy, hogy sírt szeretetörömében. A kérdező pap pedig majdnem a föld alá süllyedt a Gyermek iránti félénk tisztelettől és nagyrabecsüléstől.

Cyrénius is kíván az incselkedésből. A Gyermek válasza. Ígéret az eljövendő szellemi birodalomról. Mária módja, hogyan kell a Gyermek nem érthető szavait befogadni.

Cyrénius, ki a Kisded szavait szintén jól hallotta, íziben a Kisdedhez ment, és szeretetteljesen megkérdezte Tőle:

1. „Ó Életem, akkor Te engem bizonnyal nem szeretsz annyira, mert engem még sohasem csipdestél és cibáltál, amikor karjaimon tartottalak!”
2. A Kisded azonban mondta: „Ó Cyrénius! Ne búsulj emiatt, mert lásd mindaz a kellemetlenség, amit te Miattam eltűrtél, nem volt egyéb, mint Részemről való csupa csipkedés és cibálás, mert annyira szeretlek.
3. Érted most, mit mondtam?
4. Azonban még gyakrabban is csipkedlek és cibállak majd téged, és hozzád való csupa szeretetből rossz is leszek hozzád!
5. Ám halld: azért mégsem kell tőlem félned, mert nem lesz bajod, mint ahogy eddig sem volt. Megértesz, kedves Cyréniusom?”
6. Cyrénius szívében legmélyebb tisztelettel, egészen meghatódva szólt:
7. „Igen, igen, Te életem! Jól értelek, mily nagy dolgot mondtál nekem!
8. De ettől eltekintve mégis szeretném, hogy engem is kissé csipdess és ráncigálj, mint testvéredet!”
9. A Kisded így szólt Cyréniushoz: „Ó, kedves barátom! Csak nem akarsz gyermekesebb lenni, mint Én?
10. Hát azt hiszed, hogy akkor jobban szeretlek?
11. Lásd, nagyon tévedsz, mert lehetetlen téged jobban szeretnem, mint ahogy amúgy is szeretlek!
12. Valóban, te sem leszel képes soha a hozzád való szeretetem nagyságát és erejét teljesen felfogni és megérteni!
13. Halljad már, nem múlik el egy saeculum[67], hogy Róma sokszorosan be ne vonuljon váramba!
14. Bár az ideje még nincs itt, de hidd el: te már annak küszöbén állsz, hova mihamar sokan lépnek!
15. Érts meg! – Nem testileg, hanem szellemileg lépnek be az eljövendő, örökkévaló birodalmamba.”
16. A Gyermek e szavai nagy izgalmat keltettek az összes jelenvoltak között, és Cyrénius nem tudta, mit kezdjen velük.
17. A mellette álló Máriához fordult, és megkérdezte, vajon érti-e, amit az isteni Kisded kijelentett?
18. Mária azonban mondta: „Ó barátom! Ha közönséges emberfiú volna, akkor mi emberek meg is értenénk őt.
19. De minthogy felsőbbrendű lény, azért nem értjük meg. De őrizzük meg minden szavát magunkban, az idők folyama majd feltárja azokat igaz világosságukban.”

Cyrénius Józsefhez fordul a Kisded ígéretének értelmezése miatt. József és Marónius válasza. A három pap félelme.

Most kijött a villából József, és a már kész ebédre hívta társaságát.

1. Cyrénius azonban telve egymást keresztező gondolatokkal, magához szólította Józsefet, és elbeszélte neki, amit az imént a Kisded, majd Mária mondott.
2. Mindjárt megkérdezte a jó Józsefet is, hogy miként értelmezendők e szavak és beszédek.
3. József az izgatott Cyréniusnak ezt válaszolta:
4. „Ó barátom és testvérem! Vajon ismeretlen előtted ama hitrege, mely egy emberről tesz említést, ki egykor Ízisz köpenyét akarta szellőztetni?"
5. Cyrénius e váratlan kérdés miatt egészen meglepődve, közbevetette:
6. „Ó magasztos barátom! A regét én jól ismerem. Amaz ember nyomorultul elpusztult. Tulajdonképpen mit akarsz te ezzel a kérdéssel mondani?"
7. József így felelt Cyréniusnak: „Kedves barátom, semmi egyebet, mint ezt: Több van itt, mint Ízisz.
8. Azért fogadd meg asszonyom tanácsát, és örökké jól jársz!"
9. Pilla Marónius is mellette állt, és így szólt ez alakalommal:
10. „Konzuli, császári Fenség! Noha én különben még igen buta vagyok az efféle dolgokban, ez egyszer mégis úgy tűnik fel nekem, mintha pontosan megértettem volna e bölcset."
11. Cyrénius közbevetette: „Ha biztos vagy benne, szerencsés vagy.
12. Én azonban egyelőre nem dicsekszem ezzel!
13. Bár különben nem bárgyú az én agyam, most felmondja a kellő szolgálatot."
14. Marónius mondta: „Én a magam részéről így értelmezem a dolgot: ne nyúljunk távoli dolgok után, mert ahhoz kurta a kezünk!
15. Persze, hogy nagy megtiszteltetés volna az embernek, ha szerencsés Phaetón[68] lenne.
16. De hát mit tehet a gyenge halandó, ha a Nap felette túlságosan magasan halad útján?
17. Be kell érnie fényével, és a Napot kísérő megtiszteltetést és hatalmat egész jóindulatúan át kell engednie azoknak, kiknek bizonyára hosszabb karjuk van, mint a gyenge halandónak!
18. Ám, hogy e gyermek láthatatlan karja milyen hosszú, arról tegnap meggyőződhettünk.
19. Ugye konzuli, császári Fenség, jól értettem meg, amit e bölcs mondott?"
20. Erre Cyrénius, szívében lecsendesedve, igazat adott Maróniusnak. Józseffel jókedvűen a villába tértek, és megerősödtek a gyümölcs étkektől.

21. A három pap alig merte a szemét is kinyitni, mert úgy vélték, hogy a Gyermek vagy Zeusz, vagy pláne a Fátum maga.

A három bálványpap vaksága, félelme és menekülési gondolatai.

Miután megebédeltek, és már mindenki felkelt az asztaltól, a papok egyike Józsefhez lépve, a legmélyebb alázattal így nyilatkozott:

1. „Uranus[69], vagy legalábbis Saturnus[70] mint Zeusz atyja! Mert te bizonyára ez vagy a valóságban, noha az előbb a városban istenségedet elrejteni igyekeztél.
2. Ezt azért tetted, hogy minket próbára tégy, hogy felismerünk-e komolyan, vagy sem.
3. Csak egy ideig ismertünk téged félre. Bocsánatot kérünk nagy vakságunkért.
4. Gyermeked előbbi beszéde azonban világosságot gyújtott mindnyájunkban, és mi immár pontosan tudjuk, hogy hányadán állunk.
5. Tehát boldogíts minket azáltal, hogy tudatod velünk, hogyan áldozzunk teneked, az isteni nődnek és gyermekednek, bizonyára mindenhatóságod által megifjodó Zeusznak!”
6. József elámult a három pap e hirtelen megváltozásán, holott pogányságuk téves alapját tisztán és jól érthetően kifejtette imént a városban.
7. Gondolkodott tehát, hogy most mit feleljen neki. – A Kisded közben Józsefhez kívánkozott.
8. Midőn Jakab karjain a Gyermeket odavitte, nyomban így szólt Józsefhez:
9. „Hagyd e szegényeket, s ne dorgáld meg őket, hiszen vakok, alszanak és álmodnak!
10. Tartsd itt őket néhány napig; testvéreim majd felébresztik őket alvásukból és álmukból. S majd ha meglátják, hogy ti magatok is miként imádkoztok Istenhez, majd elejtik Uranusukat, Saturnusukat és Zeuszukat.”
11. E szavak teljesen megnyugtatták Józsefet, ki rögtön ajánlotta a három papnak, hogy maradjanak addig nála, amíg majd valami módon gondoskodnak róluk.
12. A három pap azonban a félő tisztelettől lélegzetet is alig mert venni. Annál kevésbé merték visszautasítani ez ajánlatot, mivel egyáltalán nem tudták, hogy tulajdonképpen hányadán vannak.
13. Elfogadták az ajánlatot, de maguk között rebesgettek:
14. „Ah, ha lehetséges volna innen elszaladnunk, hogy a földnek valamelyik legutolsó zugába elbújjunk, mily boldogok lennénk akkor!
15. Így azonban itt kell maradnunk a nyilvánvaló főistenek színe előtt, ó mily kín ez nekünk, legméltatlanabbaknak!”
16. Cyrénius azonban észrevette e három pap rebesgetését. Odalépett, és

kérdőre akarta őket vonni.

17. A Kisded közbeszólt: „Cyrénius, maradj veszteg! Előttem nem ismeretlen, ami e három pap lelkében végbemegy.
18. Tervük, vakságuk és ostoba félelmük gyümölcse, és nem irányul egyébre, minthogy elmenekülnének előlünk valamely legtávolabbi földzugba.
19. Lásd, ez az egész, és emiatt nem kell mindjárt felgerjedned.
20. Csak bízd az ítéletet itt, e házban Rám. Biztos lehetsz, hogy senkit sem ér majd igaztalanság!”
21. Cyrénius ezzel megelégedett, és Józseffel ismét kiment a szabadba. A három pap pedig a kiutalt szobájába tért.

Osztracíne város keletkezésének mondája.

A szabadba érve, sok mindennek megbeszélésébe kezdett József és Cyrénius, mialatt Mária a házban a Kisdedet látta el.

1. József fiai a gazdaságban munkálkodtak, aminél Cyrénius szolgaszemélyzete sokat besegített.
2. József és Cyrénius között, Pilla Marónius kíséretében több kevésbé tartalmas beszélgetés után szóba került egy fontos pont is, és ez így hangzott Cyrénius ajkáról:
3. „Magasztos barátom és testvérem! Nézd e város és terjedelmes környéke, mely még a város kormányzatához tartozik, nyolcvanezer embert biztosan számlál.
4. Köztük a te hitedből és vallásodból csak igen kevés van.
5. Tudomásom szerint többé-kevésbé évezredek óta nagyobbára bálványimádók.
6. Bálványtemplomaik mind ez ősrégi városban vannak. E városról a mítosz[71] azt tartja, hogy az istenek háborúja alkalmával maga Zeusz építette a gigászokkal[72], éspedig a Föld eme gigászai fölötti győzelme jeléül.
7. Állítólag Mercuriusznak[73] össze kellett gyűjtenie a gigászok csontjait; a tengerbe kellett süllyesztenie, miáltal ez az ország keletkezett volna.
8. E gigászcsontokra azután Zeusz egy álló hónapig homokot és hamut esőztetett volna, közbe-közbe nagy és nehéz köveket is.
9. Zeusz arra az öreg Cerest[74] utasította, hogy termékenyítse meg e Földet, és a közepén, nem messze a tengertől, építsen várat, vagy várost a nagy győzelem jeléül.
10. Zeusz utána maga támasszon a földből népet, hogy ez országot és várost minden időre lakja.
11. Ezen ismertetésemből könnyen láthatod, hogy éppen ez a nép, mint alig más e földön, még erősen azt véli, hogy ugyanazon városban lakik, melyet maguk az istenek építettek.
12. Ennek okáért láthatsz te itt ócskánál ócskább házakat. Senki sem mer

az istenek művén valamit kijavítani, nehogy ellenük vétkezzék.

13. Különösen a vén Ceres lett volna az, aki Mercur és Apollón segítségével, saját kezűleg építette volna a templomokat.
14. E hitrege még erős hite e különben jóindulatú népnek, mely szegénysége ellenére igen vendégszerető, s kivételesen becsületes.
15. De mi lesz itt a teendő, ha a nép netán a templomok helyreállítását fogja kívánni?
16. Vajon felépítsék-e a templomokat, vagy sem? Vagy meg kellene téríteni őket a te tanodhoz?
17. Ha ezt megtennék, mit szólnának a szomszéd népek, akik szintén nem ritkán meglátogatják e várost, mely persze régi időktől fogva inkább rom, mint tulajdonképpen város?”

József figyelmeztetése az Istenbe vetett bizalomra. Osztracíne város végéről.

Továbbá szólt Cyrénius: „Ó barátom! Itt elkelne a jó tanács!

1. Ha van ilyen valódi, isteni bölcsességed élő kamrájában, adj belőle!
2. Mert valóban, mentől többet gondolkodom e dolog felett, annál aggályosabb és bonyolultabb lesz az!”
3. József erre így szólt Cyréniushoz: „Hallgass meg nemes barátom! E zavarból nagyon könnyen kisegíthetlek!
4. Jó tanácsot akarok adni, mely megmutatja neked, hogy mi legyen ez alkalommal teendőd.
5. Lásd, te most szívedben az én élő hitemmel azonosulsz, és velem együtt szereted és tiszteled az egységes, igaz Istent.
6. Mondom pedig: Amíg gondoskodol, addig Isten nem is tesz számodra semmit!
7. Amint azonban minden gondodat Reá bízod, és mással nem törődöl, s csak azzal gondolsz, hogy mindjobban megismerd és szeresd éppen emez Istent,
8. akkor ő mindenben segítségedre lesz. Mindaz, ami ma még görbének látszik, holnap egyenes lesz előtted.
9. Tehát csak takaríttasd el a romokat a városban ott, ahol mindenesetre emberek vannak alájuk temetve, ami éppen folyamatban van.
10. Azonban a többi templom mind, melynek omladéka alatt legfeljebb néhány otromba értéktelen, megcsonkított bálvány fekszik, csak hadd heverjen romokban!
11. Amit ugyanis az elemek pusztítanak el, az e vak népnek annyit jelent, mintha az istenek pusztították volna el.
12. Azért nem is fognak igyekezni, hogy újra felépítsék a templomokat. A nép szinte fél, hogy az istenek akarata ellen tevékenykednék, s nagy büntetést vonna magára.
13. Papok pedig már nincsenek, akik az istenek követelésének kitalált ürügye alatt a saját előnyükért a nép keze és vagyona által erre

vállalkoznának. –

14. Viszont akik még itt vannak, azok többé nem építenek bálványoknak templomokat.
15. Így tehát egészen gondtalan lehetsz emiatt, mert a menny és Föld Ura a legjobbakat fogja cselekedni javadra és az egész nép számára!
16. Ez idő tájt pedig amúgy is hasonló sors ér több várost, amennyiben romba dőlnek itt is, ott is. Így kevéssé fog feltűnni, ha ez a régi város tíz év alatt teljesen rommá válik.”
17. József e beszéde vigasztalta Cyréniust, és újra egészen jókedvűen visszatért a lakásba.

Cyrénius szolgáival visszatér Osztracínébe. Mária imádkozik. József vigasztaló szavai.

Az étkezőszobába érve, Cyrénius megkérdezte Józsefet: „Kedves barátom, én mindenem! Szívemet és agyamat most jó gondolat járta át.

1. Mit gondolsz, nem lenne-e helyénvaló, hogy amiről odakinn beszélgettünk, s amiről kedélyem megvigasztalására te a legjobbakat és legvigasztalóbbakat mondtad,
2. ha azon ügyben a jelenlevő három papot is kihallgatnám ezt illető véleményükre vonatkozólag?”
3. József mondta: „Ha szavam még nem elég neked, – te vagy itt az úr, és megnyugtatásodra tehetsz, ami neked tetszik.
4. Mégis a véleményem, hogy ezekkel a papokkal itt nem sokra megyünk, ameddig engem Uranusnak, vagy Saturnusnak és a Kisdedet megifjodó Zeusznak tartják!
5. Ha ezek szerint megkérdezed őket, mert számodra fontos, akkor nyilván hozzám és a Kisdedhez utasítanának.”
6. Mihelyt Cyrénius ezt meghallotta Józseftől, rögtön elállt kívánságától, és így szólt:
7. „Most egészen tisztában vagyok. Kedélyem teljesen megnyugodott, és további időmet újra nyugodtan a rendes államügyeknek szentelhetem.
8. Immár beesteledett, tehát szolgaszemélyzetemmel ismét a városba térek.
9. Holnap délután újból nálad leszek! Ha azonban tanácsodra valamiképpen mégis szükségem lenne, akkor magamhoz kéretlek téged még délelőtt.”
10. József erre megáldotta Cyréniust és Maróniust. Cyrénius még a bölcsőhöz ment, gyengéden megcsókolta az alvó Kisdedet.
11. Majd felkelt, és könnyes szemmel távozott.
12. Menet közben százszor is visszatekintett a villára, mely számára immár becsesebb volt, mint a világ minden kincse.
13. József is áldást áldásra küldött Cyrénius után, ameddig Cyrénius csapatából csak valamit is láthatott.

14. Miután Cyrénius már nem volt látható, József ismét a házba tért Máriához, ki éppen – mint rendesen ez időben – mélyen magába szállva, Istenhez imádkozott.
15. Mihelyt Mária észrevette Józsefet, felkelt, és ezt mondta: „Kedves hitvestársam! Valóban ez a nap teljesen kicserélt engem. A világ nem nyereség az ember számára!”
16. József felelt: „Hűséges feleségem, igazad van! De úgy gondolom: amíg velünk az Úr, addig a világban sem veszítünk semmit! Azért légy vidám! Holnap ismét a régi Nap fog számunkra újonnan, gyönyörűen felkelni. Egyedül az Úré legyen minden tisztelet örökké! Ámen.”

Mária alázatos lelkületéről. József és fiai hálaéneke. Jó hatás a három bálványimádóra.

Mária, ki kezdettől fogva sohasem szerette a szószaporítást, sem az asszonyok módjára az utolsó szóval élni nem akart, szívében megelégedett József emez egészen egyszerű és éppoly rövid vigaszával.

1. Majd nyugalomra tért, József által szívében az Úrnak ajánlva.
2. József erre fiaihoz ment, és így szólt: „Gyermekek! Az est gyönyörű és szép, menjünk ki a szabadba!
3. Ott Isten nagy, szent templomában dicséneket zengünk majd, s megháláljuk az Úrnak mindama végtelen sok jótéteményét, amiben a világ kezdetétől fogva minket és atyáinkat részesített.”
4. József fiai menten otthagytak mindent, és követték atyjukat.
5. Ő egy szabad kis dombra vezette őket, mely a villától mintegy százlépésnyi távolságban feküdt. József birtokához tartozott, és körülbelül húszölnyi[75] magas volt.
6. E mozgolódást a három pap is észrevette, és úgy vélte, hogy az istenek talán az Olimposzba térnek az éjjel, hogy ott általános tanácskozást tartsanak a többi istennel.
7. Csakhamar felkeltek tehát, és nagy tikon, csendben József után somfordáltak.
8. A dombhoz érve, egy sűrű lombú fügefa alatt hallgatóztak, hogy vajon miben állapodnak meg a vélt istenek az Olimpuszon.
9. De mennyire kezdtek maguk között álmélkodni, mialatt a vélt, elsőrendű isteneket hatalmas és elragadó módon hallották imádni és dicsőíteni az *egy* Istent.
10. Különösen hatottak rájuk Dávid egyik Zsoltárának[76] következő versei:
11. „Úristen, Te vagy nekünk menedékünk mindenkor! Mielőtt a hegyek lettek, a Földet és a világot megteremtetted, öröktől fogva örökké Te vagy Isten!
12. Ki engeded meghalni az embereket, és ezt mondod: ‚Jöjjetek ismét, emberek fiai!’
13. Mert ezer esztendő előtted annyi, mint a tegnapi nap, amely elmúlt,

mint egy őrváltásnyi idő éjjel.

14. Ki, mint egy áramlást, tovaözönleni engeded őket. Olyanok lesznek akkor, mint az álom. Hasonlóak lesznek az elhervadt fűhöz:
15. reggel virágzik, hamarosan elhervad, estére lekaszálják, majd elfonnyad.
16. Haragod műveli, hogy így elmúlunk, és dühöd, hogy oly hirtelen kell odavesznünk.
17. Mert Magad elé állítod gonoszságunkat, és fel nem ismert vétkeinket orcád világossága elé.
18. Minden mi napunk ezért múlik el haragod által, és éveinket, mint fecsegést töltjük el.
19. Életünk kora mintegy hetven esztendő, vagy ha több, nyolcvan esztendő. Ha pedig becses volt, akkor fáradságos, és munkával volt telve, mert olyan gyorsan tovatűnik, mintha elrepülnénk innen.
20. De vajon ki hiszi, hogy Te ennyire neheztelsz, és ki fél eme dühödtől?
21. Taníts meg minket meggondolni, hogy meg kell halnunk, hogy okossá váljunk!
22. Fordulj ismét felénk Uram, és légy kegyes a Te szolgáidhoz!
23. Tölts el minket korán a Te kegyelmeddel, akkor dicsőíteni fogunk Téged, és örvendünk Tebenned egész életünkön át.
24. Ismét örvendeztess meg minket, miután oly sokáig sújtottál, és oly sokáig a szerencsétlenségben voltunk!
25. Mutasd meg szolgáidnak műveidet, és méltóságod azok gyermekeinek!
26. Urunk, Istenünk, légy hozzánk kedves, és mozdítsd elő kezünk munkáját; igen kezünk munkáját tedd maradandóvá!"
27. Ők hárman ez éneket tisztán meghallván, azonnal ismét szobájukba tértek.
28. Egyikük szólt a másik kettőhöz: „Valóban ezek nem lehetnek istenek, kik így imádnak egy Istent, sőt elismerik felettük való haragját és dühét!"
29. Mondta egy másik: „Alapjában véve ez volna a legkevesebb, de hogy ez az ima teljesen reánk illett, ez a bökkenő!
30. Most azért csend, az imádkozók visszajönnek! Holnap mélyebben megvizsgáljuk a hallottakat. Legyünk tehát mára csendben, mert jönnek!"

Az aranyos reggel. József és fiai mezei munkáknál. Jóél kígyómarástól meghal. Hazatérés és jajveszékelés otthon. A Kisded vigasztaló szavai. A halott Jóél feltámasztása.

József utasította fiait, hogy esetleges munkájukat még fejezzék be, és azután térjenek nyugodni.

1. Ő maga pedig, mivel fáradságot kezdett tagjaiban érezni, tüstént lepihent.

2. Így zárult be ezen eseménydús nap.
3. Másnap, mint rendesen, Józsefünk már jóval napkelte előtt talpon volt, s fiait is munkára keltette.
4. Ő ugyanis azt mondta: „A hajnali óra aranyat ér; amit akkor teszünk, az áldottabb, mint az egész napi fáradság!”
5. József tehát – Jakab kivételével, kinek a Kisdednél kellett maradnia –, négy idősebb fiával tüstént kiment a szántóföldre, hogy megmunkálják.
6. A legidősebb fiú igen szorgalmasan dolgozott, és meg akarta előzni a többi hármat.
7. De lám, amint az ásót nagy serényen a földbe szúrta, egyszerre igen mérges kígyót emelt ki a földből.
8. A kígyó gyorsan feléje kúszott, és lábába harapott.
9. A három fiatalabb testvér ugyan odasietett, és agyonverte a kígyót. A bátyjuk lába mindamellett szemlátomást dagadt. Szédülés fogta el, és mihamar holtan összerogyott.
10. József és a három fiatalabb testvér jajongni kezdett. Istenhez könyörögtek, hogy ébressze életre Jóélt.
11. József megátkozta a kígyót, és így szólt hármukhoz: „Kígyó többé soha ne kússzon e földre!
12. Emeljétek fel bátyátokat, és vigyétek haza. Az Úrnak bizonyára tetszhetett, hogy elvette családfenntartómat.”
13. A három testvér sírva emelte fel Jóélt, és hazavitte. József ruháját megszaggatta, és jajongva követte őket.
14. A házhoz érve, Mária a jajongásra ijedten kijött a Gyermekkel, és Jakab is követte őt.
15. Jajveszékelésbe tört ki mindkettő, mihelyt meglátták az életétől megfosztott Jóélt és a szaggatott ruhájú Józsefet.
16. Mihamar kijött a három pap is, és nem kis mértékben ijedtek meg a hulla láttára.
17. Az egyik pap szólt Józsefhez: „Csak most hiszem el teljesen, hogy te is ember vagy. Ha Isten volnál, akkor gyermekeid miként halhatnának meg, és hogyne támasztanád fel őket nyomban?”
18. A Kisded közbeszólt: „Tévedtek mindnyájan; Jóél elkábult ugyan és alszik, de nem halt meg.
19. Hozzatok ide egy tengerihagymát, rakjátok sebére, és ő mihamar jobban lesz!”
20. József nagy sietve előhozott ilyen hagymát, és Jóél sebére rakta.
21. Jóél néhány pillanat múlva újra magához tért, és megkérdezte őket, hogy mi történt vele.
22. A körülállók elmondtak neki mindent, Istent dicsérve és magasztalva megmentéséért. A három papot nagy tisztelet töltötte el a Gyermek iránt – de még nagyobb tiszteletben állt előttük a hagyma.

József áldozati fogadalma. A Kisded ellenvetése és utalása Istennek tetsző áldozatra. József tiltakozásának hatálytalanítása a Kisded által.

József erre a hálószobába tért egész családjával. Hangosan dicsérte és magasztalta Istent, majd egy óráig.

1. József fogadalmat is tett, miszerint kötelezné magát, hogy mihelyt ismét Jeruzsálembe kerül, áldozatot mutat be az Úrnak.
2. A Kisded azonban szólt Józsefhez: „Hallgass meg! Úgy véled, hogy az Úrnak kedve telik ebben?
3. Ó, akkor nagyon tévedsz! Sem az égőáldozatokban, sem az állatok vérében, éppolyan kevéssé a lisztben, az olajban és gabonában Istennek kedve nem telik,
4. hanem pusztán csak a bűnbánó, megtört, alázatos szívben, mely Őt mindenek felett szereti.
5. Ha azonban van valami felesleged, akkor adj azoknak, akik mezítelenek, éhesek és szomjasak, ez esetben helyes áldozatot mutatsz be az Úrnak!
6. Tehát feloldalak a templom iránti fogadalmad és kötelezettséged alól, minthogy ehhez teljes hatalmam van.
7. Egykor azonban Jeruzsálemben magam töltöm be fogadalmad oly módon, hogy az egész Föld az örökkévalóság számára megtelik vele!”
8. József karjára vette a Kisdedet, megcsókolta, és így szólt hozzá:
9. „Legeslegdrágább kis Jézusom! Józsefed neked hálát ad ugyan teljes szívéből, csodálatos kijelentésed legszentebb igazságát felismerem,
10. de lásd, Isten, a Te és mindnyájunk Atyja, mégis elrendelte ezt Mózes és a próféták által, és megparancsolta nekünk, gyermekeinek, hogy megtartsuk.
11. Ó mondd, isteni, csodálatos eredetű Fiacskám, bírsz-e azzal a joggal, hogy a mennyekben lakozó Atyánk törvényét megszüntesd?”
12. A Kisded így felelt: „József, ha meg is mondanám neked, hogy Ki vagyok, nem hinnéd el, mert te csak az embernek fiát látod bennem!
13. De ennek ellenére is ezt mondom neked: Ahol Én vagyok, ott van az Atya is; ahol pedig Én nem vagyok, ott az Atya sincs!
14. Én most itt vagyok, és nem a templomban. Ezek szerint hogyan volna az Atya a templomban?
15. Érted ezt? – Lásd, ahol a szeretete van, ott a szíve is. Ám az Atya szeretete Bennem van, következésképpen a szíve is.
16. Tehát ahogy senki nem hordja az ő szívét magán kívül, úgy az Atya sem. Ahol a szíve van, ott van Ő is. Érted?”
17. E szavak Józsefet, Máriát s az öt fiút mélységes, szent sejtelmekkel töltötték el. Majd kimentek, és szívükben dicsérték az oly közeli Atyát. Mária ezek után a reggeli készítéséhez látott.

Reggelinél. Reggeli mosakodás kérdése. A három pap ellenkezése és

nevelése engedelmességre a Kisded által. A papok jelentős kérdése. József zavarodottsága a kérdést illetőleg.

A reggeli hamarosan elkészült, minthogy ez nem állott egyébből, mint egy fazék felforralt tejből, némi kakukkfűvel kevert mézből és kenyérből.

1. Mária maga hozta az asztalhoz, és asztalhoz hívta Józsefet, az öt fiút és a három papot is.
2. József csakhamar megjelent karján a Gyermekkel, és Őt átadván az anyának, asztalhoz ült.
3. Ott nyomban az Urat dicsőítő énekébe fogott. Amint befejezte, szokás szerint megkérdezte, hogy megmosakodtak-e mindnyájan.
4. Mária, az öt fiú és a Kisded mondta: „Mindannyian jól megmosakodtunk!"
5. József válaszolt: „Úgy, akkor ehettek is! De hogyan áll a dolog ti hármatokkal? Vajon megmosakodtatok-e ti is?"
6. A három pap azonban mondta: „Minálunk reggel nem szokás vízzel mosakodni, hanem igenis este.
7. Reggelente olajjal kenjük be magunkat, hogy a Nap heve oly nyomasztóan ne hasson."
8. József válaszolt: „Az jó lehet, mert ha a ti házatokba jönnék, akkor hasonlóan cselekedném veletek együtt.
9. Minthogy azonban ti most nálam vagytok, vegyétek figyelembe az én szokásomat. Ez jobb, mint a tietek."
10. A papok azonban kérték, hogy ettől kíméljék meg őket.
11. József erre a papoknak el akarta engedni a mosakodást.
12. A Kisded azonban megszólalt: „Valóban kővé váljon minden falat a gyomrukban, ha tisztára nem mosakodnak vízzel, mielőtt részt vesznek azon asztalnál, melynél Én jelen vagyok!"
13. E szavakra a három pap rögtön letett eddigi szokásáról, vizet kért és megmosakodott.
14. Miután pedig megmosakodtak, József tüstént asztalhoz hívta őket.
15. A papok még vonakodtak, és nem mertek odamenni; ők ugyanis féltek a Gyermektől.
16. A Kisded azonban szólt: „Ha ezennel vonakodtok asztalhoz ülni, és velünk az áldott reggelit elfogyasztani, akkor meghaltok!"
17. A papok erre rögtön asztalhoz ültek, és nagy félő tisztelettel ettek a Gyermek előtt.
18. Midőn pedig a reggelit elköltötték volna, József ismét felkelt, és bemutatta Istennek az ő hláját.
19. A papok azonban megkérdezték őt: „Melyik Istennek adsz te hálát? Nem e Gyermek a legfőbb, igaz Isten? Hogy-hogy hálálkodhatsz te még másnak?"
20. E kérdés annyira megdöbbentette Józsefet, hogy nem tudta, mit válaszoljon rá.
21. A Kisded azonban mondta: „József, ne aggódjál hiába! Amit e három

beszélt, be fog teljesülni. Most azonban ne legyen gondod, mert te mégis csak egy Istenhez és Atyához imádkozol.”

A szeretet mint igazi imádság Istenhez. Jézus mint Isten Fia. A három pap pogány gondolkodása. A Kisded közbeszólása.

József megcsókolta a Kisdedet, és mondta: „Valóban, ha az Atya szíve nem lenne Benned, Te sohasem lennél képes ily szavakra!

1. Mert ugyan hol az egész földkerekségen van korodhoz képest egy gyermek, ki képes volna önmagából oly szavakra, melyeket bölcs még soha ki nem ejtett?
2. Mondd azért, vajon teljesen Téged imádjalak-e mint Istenemet és Uramat?”
3. Józsefnek a Kisdedhez intézet eme kérdése meglepte az összes jelenlevőket.
4. A Kisded azonban szelíden mosolyogva, így szólt Józsefhez: „József, vajon tudod-e igazából, hogyan imádkozzék az ember Istenhez?
5. Lásd, nem tudod teljességgel, azért megmondom neked.
6. Halld meg! Szellemben és igazságban imádkozzék az ember Istenhez, nem pedig ajkával, ahogy a világ gyermekei teszik, kik úgy vélik, hogy azáltal szolgálnak Istennek, ha ajkukat egy ideig mozgatják.
7. Ha azonban szellemben és igazságban akarsz imádkozni, akkor szeresd Istent a te szívedben, és mindenkivel tégy jót, baráttal és ellennel, akkor a te imád igaz lesz Isten előtt.
8. Ha azonban valaki bizonyos időkben csak az ajkát mozgatta kissé Isten előtt, és eközben mindenféle világi dologra gondolt, ami jobban szívén feküdt egész üres imájánál, sőt jobban, mint maga Isten – mondd, imádság-e ez?!
9. Valóban, milliónyi ily imát Isten épp úgy hallgat meg, mint ahogy egy kő meghallgatja a kiáltó szavát!
10. De ha szeretet által imádkozol Istenhez, akkor nem kell megkérdezned, hogy Engem mint legszentségesebb Istent és Atyát imádj-e.
11. Aki ugyanis így imádkozik Istenhez, az Hozzám is imádkozik, minthogy az Atya és Én egy szeretet és egy szív vagyunk.”
12. E szavak mindnyájukat tiszta belátásra bírták, és most már tudták, miért nevezzék Jézust Isten Fiának.
13. József keble legfőbb mennyei boldogsággal telt meg.
14. Mária titkon ujjongott a Kisded fölött, és szívében megtartotta e szavakat mind; ugyanígy József fiai is.
15. A három pap azonban így szólt Józsefhez: „Minden idők magasztos bölcse!
16. Néhány szót szeretnénk veled egyedül tárgyalni ama dombon, ahol tegnap este oly szívélyes és épületes módon imádkoztál fiaiddal Istenedhez.”

17. A Kisded azonban rögtön közbeszólt:
18. „Úgy vélitek, hogy füleim nem érnek el szátokig a dombra? Ó, tévedtek! Füleim ugyanolyan messze érnek, mint karjaim. Tehát csak tárgyaljatok itt Előttem!”

A három pap vaksága és ostobasága. Az eleven szívbéli istentiszteletről.

A három pap emiatt nagy zavarba jutott, és nem tudta, mitévő legyen. A Kisded jelenlétében ugyanis nem merték óhajukat Józsefnek feltárni.

1. A Kisded azonban rájuk nézve, igen szilárd hangon így szólt:
1. „Bálványt akartok csinálni Belőlem is?
2. Ott, ama dombon templomot akartok emelni, bele faragott képet helyezni arany oltárra, majd e faragott képnek a magatok módján áldozni.
3. Kíséreljétek csak meg, ilyesmire vállalkozni – valóban, mondom nektek: az első, aki emiatt egy lépést tesz, és csak egy ujját is kinyújtja, menten a halál fia.
4. Ha Nekem mégis templomot akartok emelni, akkor azt elevenen a szívetekben építsétek fel.
5. Én ugyan eleven vagyok, s nem halott. Tehát eleven templomokat akarok, és sohasem halottakat.
6. Ha pedig már hiszitek, hogy az Istenség teljessége Bennem testileg lakozik, vajon nem elég templom vagyok akkor Magam előttetek? Miért legyen Énelőttem még egy faragvány és kőből készült templom?
7. Ki több: Én, vagy egy semmitmondó templom és egy Rólam való faragvány?
8. Ha az Élő van nálatok és köztetek, mire legyen akkor jó és alkalmas a halott?
9. Ó, ti vak balgatagok! Nem több az, hogyha szerettek, mint ha ezer templomot is építenétek Nekem kőből, és azután ezer évig mozgatnátok azokban szátokat a faragott képek előtt cicomás ruhában?
10. Ha pedig jönne hozzátok egy szegény meztelen ember, éhen és szomjan,
11. ti pedig azt mondanátok: ‚Ez félisten, mert eme magasztos lények ugyanis így jelennek meg.
12. Csináljunk róla képet, és helyezzük azt templomba, hogy tisztelhessük!’
13. Mondjátok, ha ezt megtennétek, segítenétek-e valamiképpen ama szegény emberen, még ha színaranyból is készítenétek képét?
14. Nem szolgálna-e inkább a szegény javára, ha felöltöztetitek, azután étellel-itallal ellátnátok?
15. De nem elevenebb-e Isten a Föld bármely emberénél, mivelhogy Istenből származik minden élet?
16. Vak talán Isten, Ki a Napot teremtette, és neked látó szemet adott?

17. Avagy süket, Ki füledet alkotta? Érzéketlen az, Ki érzést adott neked?
18. Lám, mily balga gondolat és beszéd volna az ilyen!
19. Isten eszerint maga a legtökéletesebb élet, tehát a legtökéletesebb szeretet! Ebből kifolyólag hogyan akarnátok Őt mint halottat imádni és tisztelni?
20. Gondoljátok meg ezt, hogy vakságotokból kigyógyuljatok!”
21. E beszéd földre terítette a három papot. Felismerték a szent igazságot, s többet nem beszéltek e napon.

A tanítás jó hatása. Házi élet. A vak koldusasszonyról és a fürdővíz általi gyógyulásáról

A papok ekképp megnyilvánítván legmélyebb tiszteletüket, ismét kiutalt szobájukba tértek, és alkonyatig ott maradtak.

1. Nem beszéltek semmit, hanem mindnyájan a csodásan beszélő Gyermek szavain gondolkodtak.
1. József pedig Istent dicsőítette szívében, és bensőségesen adott hálát azért a végtelen kegyelemért, hogy Isten Fiának nevelőatyja lett.
2. Miután József Máriával és fiaival ekképpen dicsőítette és magasztalta Istent, és miután Mária is ellátta a Kisdedet,
3. Őt ismét Jakabnak adták át. József ezután összevarratta Máriával megtépett ruháját, majd négy fiával ismét kiment a szántóföldre, hogy megmunkálják.
4. Mária ezalatt a lakóház berendezését tisztította, hogy tiszta legyen a vendégek fogadására, kik megígérték, hogy délután újból eljönnek.
5. A takarítás befejeztével ismét megnézte a Kisdedet, nincs-e valamire szüksége.
6. A Kisded szopni kívánt, majd fürdőt, mégpedig tiszta, hideg vízben.
7. Mária tüstént megtette mindezt, és miközben a Kisdedet fürdette, egy vak nő jött Máriához a szobába, sokat panaszkodva nyomoráról.
8. Mária azonban így szólt e vak nőhöz: „Látom ugyan, hogy nyomorúságban vagy, de vajon mit tehetek segítségedre?”
9. A nő mondta: „Hallgass meg! Az éjjel csodás álmom volt.
10. Azt láttam, hogy ragyogó fényt sugárzó gyermeked volt. A gyermek emlődet és fürdőt kívánt tőled.
11. Fürdője friss víz volt, s mialatt fürösztötted a gyermeket, a víz tele lett fényes csillagokkal.
12. Ekkor eszméltem rá, hogy vak vagyok, és nem csekély mértékben csodálkoztam, hogy miként láthatom én mindezt.
13. Te pedig így szóltál hozzám: ‚Asszony, vedd e vizet, mosd meg a szemed, és látni fogsz!’
14. Én nyomban a víz után akartam nyúlni, hogy szememet megmossam. Ám felébredtem, és most is vak vagyok.
15. Ma reggel pedig így szólt hozzám valaki: ‚Menj ki, és keress! Majd

megtalálod az asszonyt a gyermekkel! Előbb nem akadsz más házra, csakis egyedül arra!’
16. Itt vagyok most nagy fáradságom, félelmem és veszélyem céljánál!”
17. Ekkor Mária odanyújtotta a vak nőnek a fürdővizet, hogy megmossa vele arcát. Az asszony azon pillanatban látó lett.
18. Az asszony nem tudta, mit kezdjen a merő hálától és örömtől. Rögtön ki akarta kürtölni az eseményt egész Osztracínében. Mária azonban kifejezetten megtiltotta ezt az asszonynak.

A meggyógyított asszony hálája. Jakab felvilágosítást ad Mária viselkedéséről. Az asszony Mária jövőjéről szól. Mária szerénysége. József hazatérése.

A nő megkérte Máriát, nem engedné-e meg neki, hogy nála maradjon egy ideig, hogy szolgálhassa azt a házat, melyben őt e nagy üdvösség érte.

1. Mária azonban mondta: „Asszony ez nem éntőlem függ, magam is csak cselédje vagyok uramnak.
1. Várj egy ideig, míg hitvestársam megjön a szántóföldről. Majd ő megadja a kellő választ.”
2. A nő erre Mária lábához borult, hogy mint egy istennőt imádja. Túlságos nagy csodának tekintette szeme világának gyógyítását, minthogy vakon született.
3. Mária azonban szigorúan visszautasította az ilyesmit, és egy másik szobába távozott.
4. Az asszony emiatt sírva fakadt, mert úgy vélte, hogy megbántotta legnagyobb jótevőjét.
5. Jakab azonban, ki ugyanazon szobában a Kisdedet dédelgette, a nőre tekintve így szólt:
6. „Miért sírsz, mintha bántott volna valaki?”
7. Az asszony mondta: „Ó, kedves ifjú! Hiszen azt bántottam meg, ki szemem világával ajándékozott meg! Hogyne sírnék hát?”
8. Jakab azonban mondta: „Ó, ne törődjél ezzel. E fiatalasszony, ki a fürdővizet nyújtotta neked, szelídebb a gerlicénél, így őt megbántani soha nem is lehet.
9. Ha akarná is valaki megsérteni, nem tudja megtenni.
10. Hiszen ő tízszer is megáldja az illetőt megbántásáért, és maga kéri újra a sértő barátságát oly módon, hogy a legkeményebb kő sem tud ellenállni.
11. Lásd, ilyen jó ez az asszony! Tehát ne búsulj! Biztosítalak, hogy éppen Istenhez imádkozik érted!”
12. Így is volt. Mária tényleg imádkozott e nőért, hogy világosítsa meg elméjét annak belátására, miszerint ő (azaz Mária) is csak gyarló nő.
13. Mária nemes volt ugyan a legnagyobb mértékben, nem csupán származása miatt (mint király leánya), hanem neki öröme tellett abban,

hogy mindenütt és mindenki előtt megalázkodjék.

14. Kis idő múlva a jóságos, kedves Mária ismét visszatért, és valóban bocsánatot kért az asszonytól, ha talán túl keményen szólt volna rá.
15. Mária e viselkedésén csaknem meghasadt a hálás nő szíve a Mária iránti merő szeretettől.
16. Szeretetének teljes elragadtatásában így szólt:
17. „Ó nememnek te tiszta lelke, amit imént megtiltottál, népek fogják egykoron megtenni!
18. A Föld minden asszonya között bizonnyal te vagy az első, ki annál biztosabban szövetségben állsz a magasságos istenekkel, mert valódi, isteni erényeiden kívül oly kimondhatatlanul kedves, nyájas és szép is vagy!”
19. Mária azonban mondta: „Kedves asszony, holtom után tegyenek velem az emberek, amit akarnak. Életem ideje alatt ellenben ne történjen ilyesmi!”
20. József ekkor négy fiával visszajött. Mária azonnal Józsefhez vezette az asszonyt, és elbeszélte neki mind e történteket.

József befogadja a meggyógyult asszonyt. Az asszony élettörténete. József vigasztaló szavai.

Amint a nő megtudta, hogy József Mária hitvestársa, megkérte Józsefet, hogy maradhatna-e az ő házában.

1. József így szólt a nőhöz: „Ha ily kegyelemben részesültél, amint azt feleségem tudtomra adta, és te ezért e házzal szemben hálás szeretnél lenni, hát maradhatsz.
1. Lásd, földem eléggé terjedelmes, és van több háziállatom, valamint tágas házam.
2. Foglalkozásból tehát nem lesz hiány, lakásra való hely is van bőven.
3. Feleségem amúgy is gyengébb testalkatú, tehát jó szolgálatot teszel vele nekem, ha itt-ott segítesz neki a házimunkában.
4. Minden szükségedről gondoskodom, bért azonban nem adhatok neked, mert magamnak sincs pénzem.
5. Ha ezzel az ajánlattal meg vagy elégedve, úgy itt maradhatsz kedved szerint, ám nem valamely vélt kötelességérzetből.”
6. E szavak fölötte boldoggá tették a teljesen szegény, árva nőt, ki fölötte dicsérte ama házat, melyben őt oly sok jó érte.
7. József erre megtudakolta tőle születési helyét, korát és vallását.
8. A nő válaszolt: „Minden tiszteletre méltó férfiú! Római születésű vagyok, és egy hatalmas patrícius leánya.
9. Öreges külsőm nem felel meg koromnak, minthogy alig húsz éve vagyok a Föld lakója.
10. Vakon születtem. Szüleimnek azt ajánlotta egy pap, hogy vigyenek Delfibe[77], ahol Apollón könyörületéből majd elnyerem szemem világát.

11. Mikor szüleim e tanácsot kapták, tíz éves és hét hónapos voltam.
12. Szüleim, kik igen gazdagok voltak, és engem, mint egyetlen leányukat fölötte szerettek, megfogadták a tanácsot.
13. Hajót béreltek, hogy velem Delfibe tartsanak.
14. De alig voltunk három napig a tengeren, hatalmas vihar támadt, mely nagy sebesen e vidékre hajtotta a hajót.
15. A parttól mintegy kétszáz öl távolságban – ahogy azt életmentőm gyakran elbeszélte –, a vihar szirthez csapta a hajót.
16. Kívülem és életmentőmön, egy matrózon kívül minden elpusztult. Jóságos szüleim is odavesztek.
17. Hogy szülővárosomba visszajussak, arravaló alkalom többé nem adódott. Öt éve meghalt már a matróz is. Én most e helységnek nyomorgó és bútól felemésztett, árva koldusasszonya lettem.
18. De mivel ekkora kegyelemre találtam az istenek előtt, és szemem világát megnyertem, és láthatom jótevőimet, szívesen elfelejtem nagy bánatomat.”
19. Az idősebbnek vélt nő emez elbeszélésére mindenki sírva fakadt. József megszólalt: „Ó, ne búsulj, te szegény árva! Majd sokszorosan visszanyered itt a szüleidet!”

Az asszony kérdése a sokszoros szüleit illetőleg. József magyarázata. Az asszony Józsefet Zeusznak véli. József visszautasítja a feltételezést.

Az idősebbnek vélt asszony azonban nem értette meg teljesen Józsefet, hogy mit értett szüleinek többszörösen való visszanyerésén. Azért megkérdezte:

1. „Ó, kedves, fölötte jóságos ember, kinek házában oly végtelenül csodás, nagy kegy ért! Vajon mit értesz azon, hogy én többszörösen találnám meg itt elveszett szüleimet?”

1. József így szólt hozzá: „Valóban, házamban gyermekeimmel mindenben egyenlő részed legyen életed végéig.
2. Majd megismerheted itt nálam az egyedüli és örökkévaló igaz Istent, aki téged teremtett, és imént visszaadta szemed világát.
3. Igen, ismerd meg a valóságosan létező Uradat és Istenedet. Ő maga oktasson téged.
4. Egy magas rangú római emberrel is találkozni fogsz e házamban, aki majd elintézi ügyedet Rómában.
5. Ez a római Cyrénius, Augustusnak fivére.
6. Ő bizonnyal ismerte szüleidet, és tanácsomra biztosan szüleid ügyében is eljár érdekedben. Ily módon szellemileg és testileg többszörösen is lesznek szüleid.
7. Mondd, ha test szerint való szüleid élnének is valahol, tehetnének-e érted többet?
8. Visszaadták volna-e szemed világát, és megmutatták volna-e az egyedüli, örök, igaz Istent?
9. Test szerint való szüleid gondodat viselték volna ugyan, de az időre nézve itt azonban örök időkre el leszel látva, hacsak el akarod fogadni ezt a gondviselést.
10. Mondd, eszerint mi több: földi szüleid, kiket a tenger elnyelt, vagy a mostaniak, kiknek az egy Isten nevében a tenger is engedelmeskedni tartozik?”
11. Az vendégnő erre József iránti merő nagyrabecsülése és szeretete miatt teljesen elnémult.
12. Azt vélte – miként itt-ott már amúgy is hallotta suttogva beszélni, mintha Zeusz valahol Osztracíne táján laknék –, hogy ő most éppen annak megtestesült jelenlétében áll.
13. József azonban csakhamar felismerte a nő balhitét, és szólt hozzá:
14. „Ó, leányom! Nehogy többnek tarts, mint ami vagyok, legkevésbé pedig nem létező valaminek!
15. Én hozzád hasonló ember vagyok, egyelőre elégedjél meg ezzel, idővel majd világosabb lesz körülötted; legyen tehát elég mostanra.
16. De hozzátok be az ebédet, utána majd többet is tanulunk megismerni! Így legyen!”

A három böjtölő pap. Az új jövevény alázata. József őt leányává fogadja. A Kisded áldása és öröme.

József fiai nyomban kimentek, hogy behozzák az ebédet.

1. József azonban mondta: „Mi van a három pappal? Velünk ebédelnek-e, vagy ma talán inkább szobájukban ennének?
1. Menjetek ki, s tudakoljátok meg! Legyen az ő kívánságuk szerint!”
2. A fiúk mentek és megkérdezték a hármat. Ezek azonban nem szóltak semmit; csak jelezték a fiúknak, hogy naplemente előtt nem fognak sem beszélni, sem enni, sem inni.
3. A fiúk erről tájékoztatták Józsefet, aki megnyugodva mondta:
4. „Ha ők ezt lelkiismereti ügyükké tették, akkor vétenénk ellenük, ha fogadalmuk hűségében meg nem hagynánk őket!
5. Üljünk hát az Úr nevében asztalhoz, és költsük el hálásan, amiben Isten részesített.”
6. A vendégnő azonban mondta: „Ó, ura e háznak! Túlságosan jó vagy, nekem mi értékem sincs. Azért nem vagyok méltó arra, hogy asztalodnál egyem, inkább a ház pitvarán költeném el a leghálásabban, amit jóságod nekem juttat.
7. Meg az én nagyon is rongyos ruháim és mosdatlan testem sem illő egy olyan úr asztalához, amilyen te vagy.”
8. József így szólt fiaihoz: „Menjetek, és négy korsóval hozzatok be vizet. Állítsátok be Mária mellékszobájába.
9. Te, asszonyom pedig menj, mosdasd és fésüld meg a nőt, és öltöztesd legjobb ruháidba!
10. Ha ekként tiszta és ünnepi öltözetű lesz, vezesd közénk, hogy idegenkedés nélkül költse el velünk az ebédet!”
11. Fél óra alatt teljesítve lett József akarata. A koldusasszony helyett megtisztálkodva egy bájos, félénk és fölötte hálás leány állt ott, kinek arcán csak a korábbi nyomorúság nyomai voltak láthatóak.
12. Vonásaiban nagy szépség volt, és szeméből mély alázat, de mély szeretet is sugárzott.
13. Józsefnek öröme tellett e gyermekben, és mondta: „Ó Uram! Köszönöm, hogy engem választottál ki e szegény teremtés megmentésére! Legszentebb nevedben teljesen leányommá akarom őt fogadni!”
14. Erre fiaihoz fordulva szólt: „Nézzétek szegény nővéreteket, és fivéreiként üdvözöljétek őt!”
15. József fiai sok örömmel tették ezt, és végül a Kisded is megszólalt:
16. „Miként ti, úgy Én is befogadom őt. Ez jó cselekedet, amiben sok örömöm telik!”
17. A leány azonban, a Kisdedet ekként beszélni hallván, elcsodálkozott és szólt: „Ó csoda, hogy ez a Kisded úgy beszél, mint egy Isten!”

Kedves jelenet a Kisded és a leány között. A szent titok veszélyei. A leány túláradó boldogsága és öröme.

A leány rögtön a Kisdedhez ment és szólt:

1. „Ó, mily rendkívüli Csodagyermek vagy te!
1. Igen, te ugyanaz a ragyogó Kisded vagy, akiről csodamódon megálmodtam, hogy anyja megfürösztötte őt, s utána ugyanaz a fürdővíz megadta a szemem világát.
2. Igen, igen, Te isteni Kisded! Te ajándékoztál meg szemem világával! Te vagy Üdvözítőm! Te vagy az igazi delfi Apollón!
3. Igen, Te szívemben máris több vagy, mint Róma, Görögország és Egyiptom istenei mind!
4. Ó, mily fenséges, isteni Szellem lakozhat Tebenned, Aki nyelved ily korán megoldotta, s Általad ily üdvhozó és hatalmas módon már most felismerteti magát!
5. Üdv tinektek, Föld embereinek, kik nagy sötétségben és nyomorúságban éltek velem!
6. Itt a mennyeknek Napja, miként nekem, nektek, vakoknak is visszaadja a látást!
7. Ó, Róma, a Földnek te hatalmas diadalmaskodója! Lásd, itt mosolyog rám ama Hős, Ki romhalmazzá változtat téged!
8. Falaidra feltűzi majd zászlait, és te sírba szállsz. Mint a vihar szertefújja a laza polyvát, úgy leszel te is szertefújva!”
9. A Kisded pedig kezét nyújtotta a leányzónak, s hozzá kívánkozott.
10. A leány nagy örömmel vette magához, édesgetve, becézgetve Őt.
11. A Kisded pedig játszadozott a leány dús fürtjeivel, s egészen halkan megszólította:
12. „Valóban hiszed-e, kedves nővérem, eme szavakat, miket az imént mondtál, midőn a fivérem karján voltam?”
13. A leány is ugyanolyan halkan válaszolt a Kisdednek:
14. „Igen, Üdvözítőm, Te világosságom, Te első reggelem Napja – most annál szilárdabban hiszek bennük, minthogy Magad kérdezted tőlem.”
15. A Kisded erre mondta: „Boldog vagy, hogy szívedben is úgy hiszed, amint mondtad!
16. De mondom neked: semmit jobban ne titkolj, mint e hitvallomásodat.
17. Az élet ellensége még sohasem hegyezte úgy a fülét, mint éppen ez időben.
18. Tehát hallgass Rólam, és ne árulj el, ha azt akarod, hogy az ellenség téged örökre meg ne öljön!”
19. A leány ezt erélyesen megfogadta, és azon idő alatt, amíg a Kisdedet dédelgette, oly tökéletes módon megifjodott és megszépült, hogy körülötte mindnyájan szerfelett elcsodálkoztak. A leány pedig a merő boldogságtól nem tudta, hova legyen. Oly boldog volt, hogy ujjongott, és repesett az örömtől.

Cyrénius és Pilla megérkezése. József elmondja a leány esetét. Cyrénius szerelemre lobban.

Mialatt a leány még legnagyobb örömében úszik, Pilla Marónius társaságában éppen Cyrénius jött Józsefhez, miként azt előtte való este megígérte.

1. József és Mária nagy, szívélyes örömmel fogadta őt. Cyrénius szólt:
2. „Ó, magasztos barátom és testvérem, mi lelt titeket, hogy nagy örömömre olyan derültek vagytok?"
3. József azonban Cyréniust rögtön a leányra figyelmeztetve mondta:
4. Nézd ott a leányt, karján a Kisdeddel mély boldogságba merülve, örömünk előidézője!"
5. Cyrénius közelebbről pillantotta meg a lányt, majd így szólt Józsefhez:
6. „Talán dajkalánynak fogadtad őt? Honnan jött e szép izráelita leányzó?"
7. József a kíváncsiságtól égő Cyréniusnak így válaszolt:
8. „Ó, magasztos barátom! Nézd, csoda hozta őt e fedél alá! Vakon jött hozzám, éltes, igen szegény koldusasszony külsejével.
9. Ám a Kisded csodás hatalma révén elnyerte a szeme világát. Majd kitűnt, hogy alig húsz nyarat ért leányzó, és hogy árva. Leányommá fogadtam ennek okáért! Tulajdonképpen ez a mi nagy örömünk oka."
10. Mialatt a leány merő gyönyörében Cyréniust még észre sem vette, noha ő teljes fényében volt jelen, Cyrénius a leányt egyre nagyobb tetszéssel nézve, így szólt Józsefhez:
11. „Ó barátom, ó testvérem! Mennyire sajnálom most, hogy magas rangú patrícius vagyok.
12. Valóban, mindent odaadnék, ha zsidó lennék, és feleségül kérhetném tőled e gyönyörű zsidónőt.
13. Hiszen te tudod, hogy szabad és gyermektelen vagyok. Ó, mi lehetne számomra egy ilyen általad megáldott nő!"
14. József Cyréniusra mosolygott, s megkérdezte őt: „Hát mit tennél, ha e leány nem zsidó, hanem hozzád hasonló magas rangú római születésű lenne?
15. Ha egy patríciusnak volna egy leánya, kinek szülei egy Delfi felé való úton tengerbe vesztek?"
16. Cyrénius elképedve nézett Józsefre, és néma szünet után mondta:
17. „Ó magasztos barátom és testvérem! Mit beszélsz most? Kérlek, fejezd ki magad értelmesebben, mert úgy látom, hogy e dolog közelebbről érint engem!"
18. József azonban mondta: „Magas barátom! Lásd, mindennek megvan az ideje, tehát te is türtőztesd kissé magad, mert majd maga a leány ad tudtodra mindent!
19. Te pedig számolj be nekem, hogyan áll a dolog a templom omladéka alól kiásott tetemekkel?"

Beszámoló a kétszáz látszólagos halott újraélesztéséről. Cyrénius növekvő érdeklődése a leány iránt. A régi római házassági jogról.

Cyrénius azonban szólt Józsefhez: „Ó, barátom, testvérem! Ne gondoskodjál a tetemekről! Az éjjel ugyanis életre keltek vagy kétszázan. Én ma egész délelőtt ezek ellátásáról gondoskodtam.

1. Ha pedig még több sértetlen tetemet találnánk az omladék eltakarítása folyamán, majd azokról is gondoskodnak akként, miként ez az eddigiekkel történt.
2. Lásd röviden ez az egész, és távolról sem érdekel most annyira, mint e leányzó, ki a te, számomra teljesen hiteles kijelentésed szerint egy római szerencsétlenül járt patríciusnak a leánya.
3. Hadd tudjam meg hát előbb pontosan, hogy miként áll e gyermek dolga, hogy mindent felajánlhassak, ami ez árva javára szükséges.
4. Lásd, miként már az imént is mondtam, szabad ember vagyok, és gyermekeim nincsenek. Vajon lehetne-e őt jobban ellátni, mintha én, a császár fivére, hites feleségemmé teszem őt?
5. Mindenek előtt a leány története egyre inkább a szívemen fekszik.
6. Szerezz hát rögtön alkalmat, hogy beszélhessek e gyönyörű gyermekkel, és kellő módon tanácskozzam vele!”
7. József szólt Cyréniushoz: „Magas barátom és testvérem! Te azt állítod, hogy szabad volnál, holott Tíruszban magad mondtad, hogy nős vagy, csak nincsenek gyermekeid.
8. Te második feleséget vehetsz ugyan, ha az első gyermektelen, de hogy nős ember létedre hogyan lehetsz még szabad, azt nem értem. Magyarázd meg ezt világosabban!”
9. Cyrénius ez alkalommal elmosolyodott és mondta: „Kedves barátom! Látom, hogy nem vagy jártas a római törvényekben, tehát már kell, hogy bővebb felvilágosításban részesítselek – hallgass meg tehát!
10. Nézd, nekünk rómaiaknak háromféle nősülési jogunk van. Kettő ezek közül nem kötelező, kötelező közülük csak egy.
11. A két nem kötelező törvény szerint akár egy rabszolganőt is elvehetek, de azért még sincs hites feleségem, hanem csak egy törvény által megengedett ágyasom. Én amellett mégis szabad vagyok, és bármikor elvehetek egy rangomhoz méltó igazi feleséget.
12. Az első két nem kötelező törvény közti különbség csak az, hogy az első esetben csupán konkubinát[78] vehetek el – a legcsekélyebb kötelezettség nélkül, hogy őt valaha is igaz feleségemmé tegyem.

13. A második esetben leköthetek magamnak egy hozzám illő családból való leányt is annak szülei által, azzal a feltétellel, hogy törvényes feleségül veszem őt, ha két vagy három gyermekem születik tőle, kik közül legalább is egy fiú.
14. Csak a harmadik esetben áll elő az a szorosan kötelező törvény, miszerint Hymen[79] oltára előtt egy arra való pap által szoros házassági kötelékbe lépek jogérvényes feleséggel. Ezek után már nem szabad, hanem nős vagyok.
15. Nálunk tehát sem az összekelés (nuptias capere), sem a megvizsgálásra való házasság (patrimonium facere), hanem pusztán a valóságos házasság (uxorem ducere) szünteti meg a nőtlen állapotot a most érvényben levő törvényeink szerint.
16. Jogunkban áll tehát a *nuptias capere*, a *patrimonium facere* és az *uxorem ducere*; csupán az utóbbi szünteti meg nőtlen voltunkat.
17. Lásd, én annál inkább szabad vagyok, mert az ágyastárstól nincsenek gyermekeim, sőt szabad lennék még akkor is, ha volnának, mivel ágyastárstól való gyermekeknek nálunk nincs joguk atyjukra, csupán ha atyjuk a császár beleegyezésével örökbe fogadja őket.
18. Most mindent tudsz, azért kérlek hát, közöld velem bizalmasan a leányka történetét, mert elhatározott szándékom, hogy vele nyomban teljes házasságba lépjek."
19. Amint József ezt Cyréniustól meghallotta, így szólt: „Eszerint magam akarom a leányt értesíteni és előkészíteni, nehogy az ajánlat elgyengítse, vagy akár halálát okozza."

József megismerteti a leánnyal Cyréniust. Cyrénius csodálatos felfedezése. Tullia ifjúkori szerelme Cyréniusnak.

Erre József a még mindig a Kisdeddel foglalkozó leányhoz ment, megráncigálta ruháját, és így szólt hozzá:

1. „Halld, drága leányom! Komolyan nem vetted még észre, hogy ki van itt? Tekints csak fel és lásd!"
1. Erre a leány felébredt mámorából, s meglátta a ragyogó Cyréniust!
2. Megijedt és félénken kérdezte: „Ó kedves József atyám, kicsoda e ragyogó férfiú? Mit akar itt? Honnan jött?"
3. József mondta a leánynak: „Ó ne félj, Tullia leányom! Nézd, ez az a fölötte jó Cyrénius, a Császár fivére, Ázsia és Afrika egy részének Helytartója.
4. Ő bizonnyal elrendezi majd ügyedet Rómában, mert te már az első tekintetre igen kedves lettél neki.
5. Menj oda, kérd, hogy hallgasson meg! Add elő élettörténetedet, és biztos lehetsz, hogy nem fogsz süket füleknek beszélni!"
6. A leány azonban mondta: „Ó kedves atyám! Nem merem én ezt megtenni. Tudom, hogy ilyen úr rettentő szigorral vizsgál ily

alkalmakkor. Mindjárt halállal fenyeget, ha csupán egy be nem bizonyítható pontot talál.

7. Szegénységemben már egyszer így jártam, midőn szintén ilyen úr kezdett faggatni, hogy honnan való volnék.
8. Mikor híven elmondtam mindent, szigorú módon bizonyítékokat követelt tőlem.
9. Mivel pedig ilyeneket teljes árvaságomban és puszta szegénységemben előkeríteni nem tudtam, legszigorúbb hallgatást parancsolt rám, sőt halállal fenyegetett, ha még többet beszélnék róla valakinek.
10. Kérlek, te sem árulj el, különben biztosan végem van!”
11. Erre Cyrénius, aki e halk beszélgetést hallgatta, odalépett Tulliához, és így szólt hozzá:
12. „Ó Tullia! Ne félj attól, aki mindent fel akar ajánlani, hogy téged oly boldoggá tegyen, amennyire csak lehet!
13. Ne mondj egyebet, csak atyád nevét, ha még megjegyezted magadnak; többre nincs szükségem!
14. De ne félj, még ha el is felejtetted volna atyád nevét! Csak olyan drága maradsz előttem, mivel e legjobb barátomnak vagy a leánya!”
15. Ebből Tullia bátorságot merítve, szólt Cyréniushoz: „Valóban, ha szelíd szemedben csalódom, akkor a világon minden hazugság! Ezért megmondom, jó atyámat hogyan hívták.
16. Neve: *Victor Aurelius Dexter Latii*. Ha a császár fivére vagy, nem lehet e név előtted ismeretlen.”
17. Amint Cyrénius meghallotta e nevet, láthatólag megindult, és megtört hangon mondta:
18. „Ó Tullia, hiszen ő anyámnak édes fivére! Igen, igen, róla tudom, hogy törvényes feleségétől volt egy vakon született leánya, akit mindenek felett szeretett.
19. Ó, mily sokszor megirigyeltem őt e boldogságáért, ami tulajdonképpen szerencsétlenség volt. De neki az egész világnál többet jelentett a vak Tullia.
20. Sőt magam is egészen szerelmes voltam e vak Tulliába, mikor még alig volt négy-öt éves. Gyakran esküdtem magamban, hogy ő, vagy senki más lesz egykor igaz feleségem.
21. Ó Istenem! Most itt találom ugyanazt a mennyei Tulliát, mennyei, isteni barátom házában!
22. Istenem! Istenem! Sok ez egyszerre jutalmul nekem, gyenge halandónak ama csekélységért, amit tettem, aki semmi vagyok előtted, Uram!” Erre az elerőtlenedett Cyrénius egy székre rogyott, és csak idő múltán szedte ismét össze magát, hogy Tulliával tovább beszélgessen.

Cyrénius megkéri Tullia kezét. A házasság evangéliuma.

Miután Cyrénius magához tért, így szólt Tulliához: „Tullia! Nem

nyújtanád-e nekem kezedet, s lennél jog szerinti igaz feleségem, ha szívem legmélyéből megkérnélek?”

1. Tullia viszont e kérdést tette fel: „Vajon mit tennél velem, ha megtagadnám?”

1. Cyrénius kissé ingerülten, de mindig a legjobb szívből felelt:
2. „Akkor feláldoznám vágyamat Annak, Kit karodon hordozol, és azután szomorúan eltávoznék!”
3. Tullia Cyréniust tovább kérdezve, mondta: „Hát mit tennél akkor, ha Annak tanácsát kérném ki, Aki karomon pihen, hogy mitévő legyek?
4. Ő pedig ellenezné ajánlatod elfogadását, és felszólítana, hogy maradjak e ház híve, mely oly felette barátságosan befogadott!”
5. Cyrénius kissé meghökkent e kérdésnél, de kissé zavartan így felelt:
6. „Akkor, gyönyörűséges Tulliám, persze ellentmondás nélkül el kellene állnom kívánságomtól!
7. Mert halandó nem szegülhet szembe az Ő akaratával, Kinek az elemek engedelmeskednek.
8. De kérdezd meg tüstént a Kisdedet, hogy minél előbb megtudjam, miként állok!”
9. Ám a Kisded rögtön felegyenesedett, és mondta: „Én nem vagyok Ura annak, ami a világé. Tőlem tehát szabadok vagytok a világiakban.
10. Ha azonban igaz szeretettel viseltettek egymás iránt, akkor ne törjétek meg azt!
11. Előttem más házassági törvény nem érvényes, mint amely lángoló betűkkel van szívetekbe írva.
12. Ha viszont emez élő törvény értelmében már az első meglátásra is egymásra ismertetek és egybekapcsolódtatok (lelketekben), ne váljatok el többé, ha Előttem vétkezni nem akartok!
13. Én semmiféle világi házassági köteléket nem tartok érvényesnek, hanem pusztán a szívbélit.
14. Aki ezt megszegi, az valóságos házasságtörő Előttem!
15. Te, Cyréniusom, hatalmas szeretettel fogadtad e leányt szívedbe, azért ne fordítsd el tőle szívedet!
16. Tenéked pedig, leány, már első tekintetre lángba borult a szíved Cyrénius iránt, azért már is felesége vagy előttem, és nem kell előbb azzá lenned!
17. Mert előttem nem érvényes külső tanács vagy ellenzés, hanem csupán szívetek tanácsa érvényes előttem.
18. Maradjatok ehhez örökké hívek, ha valóságos házasságtörőkké nem akartok lenni Előttem!
19. Átkozott legyen pedig, aki világi okokból ellenzi azt a szeretetet, mely Tőlem való!
20. Vajon mi több: a Belőlem való eleven szeretet, vagy a pokolból eredő világi ok?
21. De jaj ama szeretetnek is, mely a világon alapszik – átkozott legyen

az!”

22. A Kisded eme szavai rémületet keltettek mindenkiben, és senki sem mert házassági ügyekben tovább beszélni.

Az isteni Kisded további magyarázata a holt házassági törvényekről és az élet régi törvényeiről. A fejbeli és szívbéli szeretet különbségéről. Tullia vallomása a Kisded istenségéről.

Mivel pedig a Kisded e beszédére mindnyájan rémülten tekintettek maguk elé, senki sem mert megszólalni. A Kisded újra megnyitotta ajkát, mondva:

1. „Mit álltok mind oly szomorúan Körülöttem? Hiszen nem bántottalak titeket!
1. Neked megadtam, kedves Cyréniusom, amit szíved szomjúhozott; neked is, te kedves Tullia, mi többet akartok hát még?
2. Helyeseljem talán az eleven házasságtörést, miközben ti emberek a holt házasság megszegésére szabtatok halálbüntetést?
3. Ugyan mily kívánság lenne ez? Vajon ami az *életben* történik, nem több-e annál, mint ami a halálban van ítélet alatt?
4. Úgy vélem, örüljetek; de ne szomorkodjatok azért, mert ez így van!
5. Aki szeret, vajon szívével szeret-e, avagy fejével?
6. Ti pedig házassági törvényeiteket nem szívetekből, hanem csupán fejetekből merítettétek.
7. Az *élet* azonban csak a szívben van. Onnan árad az ember minden részébe, tehát fejébe is, melynek önmagában nincs élete, hanem halott.
8. Amennyiben ti már a fejből eredő törvényeket szentesítettétek, mennyivel inkább méltányosabb akkor a szív eleven, örök törvényeit tisztelni!
9. Örüljetek hát, hogy Én, az Eleven köztetek, ragaszkodom az *élet* törvényeihez. Ha viszont nem tenném, már régen mindnyájatokra az örök halál szállt volna.
10. Azért jöttem pedig e világra, hogy Általam a halál minden műve és törvénye megsemmisüljön, és helyébe az élet régi törvényei lépjenek!
11. Ha Én eleve megmutatom nektek, hogy mik az élet törvényei, és mik a haláléi, ugyan mivel bántalak titeket? Miért szomorkodtok miatta, és féltek tőlem, mintha az élet helyett a halált hoztam volna számotokra?
12. Ó ti balgák! Bennem a régi, örök *élet* jött hozzátok; azért örüljetek tehát, és ne szomorkodjatok többé!
13. Te Cyréniusom, vedd el a nőt, kit Én adok neked, s te Tullia, vedd a férfit, akit valóban Én vezettem hozzád! Egymást sohase hagyjátok el!
14. Ha majd a testi halál egymástól elválaszt titeket, a túlélő fél szabad legyen külsőleg, a szeretet azonban örökké tartson! Ámen.”
15. A Kisded eme szavai mindenkit a legnagyobb ámulatba ejtettek.
16. Tullia, legnagyobb istenfélelemtől merően remegve, mondta:
17. „Ó emberek! E Gyermek nem emberfia, hanem Maga a legfőbb

Istenség!
18. Így ember nem tud beszélni, hanem csupán egy Isten – így csak Isten, mint Maga az *élet alapja* ismerheti az *élet törvényeit*, és Ő képes felkelteni azokat bennünk!
19. Mi emberek azonban halottak vagyunk mindnyájan! Miként találhatnók meg hát az *élet* törvényeit, és alkothatnók meg őket, mint olyanokat?
20. Ó Te legszentebb Gyermek! Csak most ismerem fel világosan, amit az előbb sejtettem: *Te* vagy mennyeknek és Földnek öröktől fogva való Ura! Azért minden imádságom Téged illessen!”

Cyrénius a Kisded áldását kéri házasságára. A Kisded követelménye. Cyrénius belső küzdelme. A Kisded szilárd akarata. Eudokia jövetele.

Tulliának e magasztos beszéde egészen fellelkesítette Cyréniust. Erre odalépett Tulliához, ki még karján tartotta a Kisdedet, és igen megindultan így szólt a Kisdedhez:

1. „Ó Életem, szívem igaz Istene! Minthogy már oly kegyesen egybekötöttél e leánnyal, kérem én, szegény bűnös, áldásodat is, hogy Hozzád hűséges maradjak egész életemen át!”
1. A Kisded mihamar felegyenesedett, és mondta: „Igen, kedves Cyréniusom! Megáldalak téged Tullia feleségeddel!
2. De érette a mostanig volt jegyesedet Nekem kell adnod!
3. Ha nem teszed, házasságtörő bűnödben maradsz Előttem; mert te szeretted azt az asszonyt, és még mindig igen szereted!
4. Ha azonban átszolgáltatod Nekem ama nőt, és őt teljesen Nekem adod és áldozod, úgy bűnödet is Nekem adtad.
5. Azért jöttem pedig e világra, hogy a világ embereinek minden bűnét Magamra vegyem, és azt örökre kiirtsam szeretetem által, ennek isteni színe előtt! – Így legyen!”
6. Cyrénius e felszólításra eleinte kissé meghökkent, mert neje drága pénzen vásárolt rendkívül szépséges görög rabszolganő volt.
7. Nagy szépségéért nagyon szerette őt, noha gyermekei nem voltak tőle.
8. E görög nő már harmincéves volt ugyan, de ettől függetlenül olyan szép volt, hogy a gyenge elméjű pogányok Vénusként imádták volna őt.
9. Ezért a felszólítás kissé erős volt jó Cyréniusunk számára. Jobban szerette volna, ha ez nem következett volna be.
10. A Kisded azonban nem zavartatta Magát, hanem szilárdan állt követelése mellett.
11. Minthogy pedig Cyrénius látta, hogy a Kisded követeléséből egyáltalán nem akar tágítani, így szólt hozzá:
12. „Ó Életem! Lásd, feleségem, a szép Eudokia igen szívemhez nőtt, és én nehezen fogom őt nélkülözni.

13. Valóban, ha lehetséges lenne, inkább Tulliát hagynám meg neked, semhogy a fölötte szép Eudokiát mellőzzem.”
14. A Kisded azonban Cyréniusra mosolyogva, így szólt: „Hát cserekereskedőnek tartasz Engem?
15. Ó lásd, az ugyancsak nem vagyok! Avagy oly lénynek tartasz, kivel kiejtett szava felett lehetne alkudni?
16. Ó, mondom neked, ha így szólnál hozzám: ‚Szüntesd meg az egész látható mennyet és látható Földet!’ – úgy előbb meghallgatnálak, minthogy egy szót visszavonnék!
17. Bizony mondom neked: A Nap, a Hold s a csillagok, valamint e Föld is elmúlnak. Elavulnak és megsemmisülnek ugyan, miként egy ruha, de szavaim sohasem!
18. Ezért neked is hamarosan ide kell hozatnod Eudokiát, és csak akkor nyered el Általam megáldva Tulliát.
19. Ha pedig vonakodol, akkor engedem, hogy Eudokia meghaljon – de azután már Tulliát sem adom neked.
20. Mert amit cselekszel, azt szabadon kell cselekedned. Egy ítélet alatti tevékenységnek nincs értéke Előttem.
21. Ha Eudokia meghal, te már irányított ítélet alatt vagy, és nem lehetsz többé Tullia férje.
22. Ha azonban feláldozod Nekem Eudokiát, akkor valóban szabad vagy, és Tullia igaz feleséged lehet.
23. Az Én rendem szerint azonban két feleséged nem lehet, mert kezdetben csak egy férfit és egy nőt teremtettem.
24. Cselekedjél tehát, miként hozzád szóltam, nehogy ítélet alá essél!”
25. A Gyermek e szavai ama hirtelen elhatározásra bírták Cyréniust, hogy kihozatja a városból Eudokiát.
26. Cyrénius magával hozta Eudokiát Tíruszból, de nem engedte, hogy valaki meglássa, nehogy nagy bájaival megigézzen valakit.
27. Még most sem bízta őt másra, csupán József legidősebb fiára és Pilla Maróniusra.
28. Ők ketten Cyrénius testőrségének kíséretében Cyrénius székhelyére siettek, és csakhamar József lakására hozták a szép Eudokiát. Eudokia azonban nagyon csodálkozott efölött, nem tudván, honnan van ez, hogy Cyrénius őt első ízben idegen férfiakkal hozatta el.

Cyrénius ismételt kérelme Eudokiát illetőleg. A Kisded szilárd kitartása a „nem” mellett. Eudokia felhördülése. Cyrénius szellemének győzelme. Mária vigasztaló szavai.

Midőn Cyrénius Eudokiát Tulliával szemben meglátta, úgy találta, hogy Tulliánál jelentékenyen szebb, és fájt neki, hogy mindenkorra el kell tőle válnia.

1. Ezért még egyszer megkérdezte a Kisdedet, hogy legalább mint a

Tullia cselédjét és társalgónőjét nem tarthatja-e meg.

1. A Kisded azonban mondta: „Cyréniusom! Vehetsz a házadba cselédet, amennyit csak akarsz.
2. Eudokiát itt kell hagynod, éspedig azért, mert javadra Én így akarom!”
3. Amint Eudokia mindezt látta és megértette, hogy e Csecsemő parancsolóan miként felelt Cyréniusnak,
4. megborzadva szólt: „De az istenekre! Mi ez? Egy kiskorú gyermek parancsol annak, kinek szavától Ázsia és Egyiptom retteg?
5. S a nagy uralkodó félve hallgatja az oly határozottan parancsoló gyermeket, és készségesen enged szavának?
6. Ó, nem lesz ám az oly könnyű, ahogy e csecsemő véli!
7. Mégis merő szégyen lenne rád nézve, te hatalmas Cyrénius, ha e gyermektől parancsolni engedsz magadnak! Légy hát férfi és római!”
8. Cyrénius alighogy meghallotta ezeket Eudokiától, felizgultan mondta:
9. „Igen, Eudokia! Épp most akarom neked megmutatni, hogy férfi és római vagyok.
10. Valóban, ha e Gyermek, Akit Tullia dédelget, nem is lenne isteni eredetű, de hasonlóan szólna hozzám, mint Ő, akkor is engednék Neki.
11. E Gyermek azonban legfelsőbb isteni származású, azért annál inkább engedelmeskedem Neki, bármit kívánjon is tőlem.
12. Ugyan mit szeretnél inkább: vagy megtenni, amit e gyermekek Gyermeke akar, vagy örökre meghalni?”
13. Cyréniusnak emez Eudokiához intézett szavai nagy hatással voltak rá.
14. Bár sírni kezdett, amiért egyszeriben annyi dicsőséget kellene elhagynia,
15. de arra is gondolt, hogy egy Isten szaván nem lehet változtatni, és így belenyugodott e végzésbe.
16. Mária erre odalépett Eudokiához, és így szólt hozzá: „Eudokia! Ne bánkódjál e cserén!
17. Csak csekély dicsőséget adtál oda, hogy érette sokkalta nagyobb másikat nyerj.
18. Lásd, én is király leánya vagyok. A királyi dicsőség azonban régen elmúlt, most pedig az Úrnak egyik szolgája vagyok, s ez nagyobb dicsőség a világ minden királyságánál!”
19. E szavak igen nagy hatással voltak Eudokiára, s ezzel kezdte megszeretni József házát.

Eudokia felvilágosítást kér a Gyermekről. Mária kérése türelemre. A Kisded Eudokia karján és beszélgetésük.

Eudokia megkérdezte Máriát, honnan van a Kisdednek e hatalma és e legfelsőbb isteni természete?

1. Hogyan történhetett, hogy Cyrénius most ennyire a Kisded szavának befolyása alatt áll?

1. Mária azonban igen kedvesen szólt Eudokiához: „Kedves Eudokia! Nézd, nem minden dorongot törhetünk ketté térdünkön!
2. Idő kell mindenhez; nem kell siettetni a dolgot! Jó türelemmel érünk legtovább!
3. Ha nálam leszel egy ideig, majd megtudsz mindent. Egyelőre pedig hidd, hogy e Gyermek nagyobb Róma minden hősénél és istenénél!
4. Nem érezted tegnap előtt a vihar nagy hatalmát?
5. Lásd, Annak hatalmas kezétől származott, Kit Tullia még dédelget.
6. Amit pedig a vihar e hatalma a városbeli templomokkal tett, azt megtehetné az egész Földdel is!
7. Egyelőre eleget tudsz, és többet a magad üdvéért nem szabad tudnod.
8. Ha azonban érettebb leszel, majd többet is megtudsz.
9. Kérlek ezért a magad üdvéért, hallgass erről bárki előtt; ha pedig beszélsz róla, ítélet alá esel!”
10. Mária e szavai megnyugtatták Eudokiát, ki igen eltűnődött magában azon, amit Máriától hallott.
11. Mária ekkor odament Tulliához, ismét elvette karjáról a Kisdedet, és így szólt Tulliához:
12. „Nézd, téged már megáldott e Fiacskám, és te boldog leszel örökre.
13. De ott a szegény Eudokia, ki eddig még nem érezte a Kisded áldásának végtelen jótéteményét! Tehát Eudokia karjára is akarom a Kisdedet tenni, hogy megérezze, micsoda hatalom árad Belőle.”
14. Mária ezután odavitte a Kisdedet Eudokiához, és ezt mondta neki:
15. „Íme, Eudokia: Az én, meg a te Üdvöd! Vedd rövid időre karodra, és érezd, mily édes ily Gyermek anyjának lenni!”
16. Eudokia nagy tisztelettel vette a Kisdedet karjára.
17. Mégis félt e titokzatos Gyermektől, és alig mert Vele megmozdulni.
18. A Kisded azonban mosolyogva mondta: „Ó, Eudokia! Ne félj Tőlem! Én nem vagyok a te megrontód, hanem Üdvözítőd!
19. De rövidesen jobban megismersz, mint ahogy most ismersz Engem.
20. Azután többé nem fogsz félni Tőlem, hanem szeretsz Engem, amiként Én szeretlek!” – E szavak eloszlatták Eudokia félelmét. Most ő is kezdte becézni és édesgetni a Kisdedet.

Cyrénius hálája. A szerény József nemes mivolta és bölcsessége. Cyrénius Józsefre bíz nyolc szegény gyermeket nevelésre.

Most Cyrénius szólt Józsefhez: „Magasztos barátom és testvérem! Házadban a legnagyobb szerencse ért engem minden tekintetben. Mondd mily jutalmat kívánsz tőlem magadnak?

1. Ó mondd, legcsekélyebb mértékben is hogyan fizethetem meg, amit velem tettél?
1. De nehogy beszámítsd e villát, mely részedre jutalomként kissé nagyon is csekély és nyomorúságos valami.”

2. József felelt: „Ó testvérem, barátom! Ugyan mit tartasz rólam?
3. Azt véled, hogy jótéteménykalmár vagyok, és jót csupán jutalomért teszek?
4. Ó de nagyon tévedsz, ha azt hiszed felőlem!
5. Nem ismerek valami nyomorultabbat egy megfizetett jótevőnél és jótéteménynél!
6. Valóban átkozott legyek, és legyen a nap, az óra, amelyben születtem, ha csak egy statert[80] is elfogadnék.
7. Tehát vedd csak egész bátran magadhoz feleségedet, a megtisztult Tulliát. Amit vele és még sok szegénnyel cselekszel, azt mindenkor a veled tett cselekedeteim jutalmául fogom tekinteni s elfogadni.
8. E házat azonban kíméld meg minden dotációtól[81], mert amim van, az mindnyájunknak elég. Minek kell ennél még több?
9. Talán azt véled, hogy Eudokia ellátásáért valami díjat fogok kérni? – Ó emiatt légy nyugodt!
10. Leányommá fogadom őt, és nevelem majd Isten kegyelmében.
11. Ám hol az atya, aki valaha megfizettette volna leánya nevelését?
12. Mondom neked, Eudokia többet ér mind a világoknál. Tehát nincs a világon az a jutalom, ami csak megközelítőleg is felajánlható volna érte.
13. A nagy jutalom pedig, melyet minden tettemért kaptam, Eudokia karján pihen!”
14. Cyrénius József e nagy önzetlenségét látván, nagyon megindultan így szólt:
15. „Bizony, te egyedül állsz az emberek embereként Isten és a Föld minden lakója előtt.
16. Téged szavakkal magasztalni, hiábavaló fáradság lenne, mert fölötte állsz minden emberi szónak!
17. De tudom, mit tegyek, hogy megmutassam, mily nagyon tisztellek és becsüllek.
18. Olyan ajándékot adok neked, melyet bizonnyal nem utasítasz el magadtól!
19. Nézd, van nálam, Tíruszban, három leányka és öt fiú, akiknek egészen szegény szüleik már elhaltak.
20. Majd idehozatom e kedves gyermekeket, hogy felneveld őket!
21. Teljesen bizonyos lehetsz afelől, hogy fenntartásukról gondoskodni fogok.
22. Vajon ezt is megtagadnád tőlem? Nem, Józsefem, fennkölt testvérem, ezt bizonnyal nem teszed!”
23. József meghatottan szólt: „Nem, testvérem! Ezt nem tagadhatom meg tőled! Csak küldd el minél előbb ide e gyermekeket. Minden szükségükben a legjobban akarok róluk gondoskodni.”

Cyrénius aggálya a házasság érvényessége miatt. József jó tanácsa. Cyrénius nagy öröme.

Cyrénius Józsefnek e biztosítása által teljesen kielégítve, így szólt:

1. „Magasztos barátom! Most már minden óhajom beteljesült, nincs immár több kívánnivalóm!
1. Csak egy fatális[82] körülmény forog még fenn nagy boldogságomnál, és ez a következő:
2. A mennybeli Tullia Istentől megáldott igaz feleségem ugyan, de származásom szerint római vagyok, és ezért már a nép miatt is szükséges, hogy pap által formális bizonyságképpen megáldassam magam.
3. E megáldást pedig csak Hymen-nek egy főpapja végezheti. Csak általa lesz a frigy jogerős.
4. De miképpen intézzük el ezt itt, a három alpapon kívül egy sincs életben."
5. József szólt Cyréniushoz: „Mit tépelődöl nem fontos dolgokon?
6. Ha ismét visszakerülsz Tíruszba, találsz ott elég papot, akik pénzért megáldanak, ha ez áldásra éppen súlyt helyezel.
7. De ha maradsz, ahogy vagy, akkor jobban teszed, hiszen úr vagy a magad törvénye felett!
8. Ám emlékszem, egy rómaitól hallottam egy ízben, hogy fennállna Rómában egy titkos törvény, amely így szólt:
9. ‚Ha férfi egy leányt feleségül választ néma, bolond vagy kiskorú gyermek jelenlétében,
10. és ezek a megválasztásnál jóindulatúak és mosolyognak, akkor a házasság teljesen érvényes, csupán az illetékes papnak be kell jelenteni.'
11. Ez alkalommal persze egy kis fénylő áldozat nem hiányozhat.
12. Kell-e még egyéb, ha e titkos törvény valóban fennáll?
13. Engedd, hogy a nálam levő három pap idejöjjön, adnak ők neked bizonyítványt arról, hogy egy még alig négy hónapos rád mosolygó és téged megáldó gyermek jelenlétében Tulliát te feleségül választottad!
14. Ha bírod ezen egészen ártatlan bizonyítványt, és van némi aranyad: mi kell még több az egész római nép számára?"
15. Cyrénius valósággal ugrándozott örömében, és így szólt Józsefhez:
16. „Fennkölt testvérem, valóban teljes igazad van! Ily törvény tényleg fennáll, csak kezdetben nem jutott rögtön eszembe!
17. Most minden a legjobb rendben van. Rendeld tehát ide a három papot, és én mindjárt értekezem velük e pontról!" – József tüstént meghagyta a még mindig néma három papnak, hogy lépjenek a szobába.

A papok meggondolása. Cyrénius vállalja a felelőséget. Házasságkötés Tulliával.

1. A három pap rögtön bejött, s egyikük így szólt: „Csupán a Helytartó parancsa oldhatja meg ma nyelvünket.
1. Ma reggel ugyanis megesküdtünk, hogy egész napon át nem szólunk egy szót sem, és nem veszünk magunkhoz egy falatot sem.
2. Amint mondtam, most este megszegjük fogadalmunkat, mert a Helytartó rákényszerít minket. Ő vállaljon értünk felelőséget!”
3. Cyrénius szólt: „Én bizony nem kényszerítettelek titeket, de ha ezt lelkiismereti furdalással teszitek, akkor én nagyon szívesen magamra vállalom a számadást!
4. Annak házában vagyok, Akit az efféle számadások alapjában véve illetnek. Ezért úgy hiszem, hogy e számadáspróba nem lesz oly nehéz, ahogyan ti balga módon képzelitek.”
5. József szólt: „Ó testvér, a próba már kész, csak mondd meg hármuknak, mit kívánsz tőlük!”
6. A papok egyike azonban megelőzte Cyréniust, megkérdezvén tőle, hogy mit tehetnének neki.
7. Cyrénius egészen rövidre fogva beszédét, előadta kívánságát.
8. A három azonban mondta: „A törvény helyes, a cselekmény hasonlóképpen. Mi csupán alpapok vagyunk, s bizonylatunkat majd nem tekintik érvényesnek.”
9. Cyrénius megmagyarázta nekik, hogy ez esetben, főpap hiányában, bármely alpap kötelessége is főpapi hivatást és jogot gyakorolni.
10. A papok azonban mondták: „Ez helyes, de nézd, midőn két nappal ezelőtt főpapi hatalmat akartunk gyakorolni, kárhoztattál minket!
11. Ha most újra főpapi jogot gyakorlunk, nem kárhoztatnál-e minket újra?”
12. Cyrénius kissé ingerülten így felelt: „Akkor azért kárhoztattalak el titeket, mert főpapi jogot teljesen törvényellenesen akartatok gyakorolni.
13. Most ellenben törvényes joggal álltok szemben. Ha eszerint cselekedtek, bizonyára nem kell kárhoztatásomtól tartanotok!
14. Inkább jutalomban részesültök, amely életfenntartásotokat biztosítja, és a Rómának hozandó áldozat sem marad el!”
15. A papok szóltak: „Helyes, de mi hárman, immár nem tartozunk az istenekhez, valamint Róma pogányságával sincs több dolgunk.
16. Vajon érvényes lesz-e bizonyítványunk, ha megtudják Rómában, hogy Izráel hitére tértünk át?”
17. Cyrénius szólt: „Ti is tudjátok, mint én, hogy Rómában pénzért minden bizonyítvány érvényes!
18. Tehát tegyétek meg, amit tőletek kívánok! A többi nem rátok tartozik; arról majd én gondoskodom.”
19. E biztosítás arra indította a papokat, hogy Cyréniusnak a kívánt bizonyítványt kiállítsák, és ezzel őt megáldják.
20. Midőn Cyrénius e bizonyítvány birtokában volt, csak akkor nyújtotta

kezét Tulliának, és emelte hiteles nejévé.
21. Gyűrűt adott neki, és rögtön királynői ruhákat hozatott számára a városból.

Tullia királyi ruhában. Eudokia fájdalma. A Kisded vigasztaló szavainak hatása Eudokiára. Eudokia örömkönnyei. Mária részvéte.

A királynői ruhákat Tullia részére rövid idő alatt előteremtették, és felöltöztették vele.

1. Mária azonban ismét vette ruháját, kimosta, majd újra megtartotta azt magának.
1. Cyrénius persze, hogy királynői ruhákat akart érte Máriának adni.
2. Mária is, József is magától értetődően ünnepélyesen elutasította.
3. Eudokia azonban valódi, királyi pompájában meglátván Tulliát, szívét mégis szorongás fogta el, úgyhogy titkon sóhajtozni kezdett miatta.
4. Ám a Kisded szólt hozzá: „Eudokia, mondom neked, ne sóhajtozzál a világ miatt, hanem bűneid miatt sóhajtozzál, akkor jobban jársz.
5. Nézd, Én több vagyok, mint Cyrénius és Róma. Ha Én a tied vagyok, akkor többel bírsz, mintha tied lenne az egész világ!
6. Ha Engem azonban teljesen akarsz bírni, akkor meg kell bánnod bűnödet, mi miatt gyermektelen vagy.
7. Ha a Hozzám való szeretetben bűneidet megbánod, csak azután ismerhetsz meg az Irántam való szereteted mértéke szerint, hogy tulajdonképpen Ki vagyok!
8. Ha pedig megismersz, akkor boldogabb leszel, mintha magának a császárnak a felesége lennél!
9. Lásd, a császárnak erős őrséget kell tartania, hogy el ne űzzék trónjáról.
10. Én azonban elégséges vagyok Önmagamnak. Szellemek, napok, holdak, földek és az összes elemek engedelmeskednek Nekem. Őrségre nincs szükségem, sőt megengedem, bűnös voltod ellenére is, hogy karodon hordozz.
11. Tehát nyugodjál meg, és ne sírj, mert elnyerted, amit Tulliáról levettek, midőn a királynői ruhákat felöltötte.
12. És ez végtelenül több, mint ama aranytól csillogó, halott és halált okozó királynői ruhák.
13. Hiszen te az életet hordozod karodon, és a halált sohasem ízleled meg, ha Engem szeretsz!”
14. A Kisded eme szavai oly üdvös hatással voltak Eudokiára, hogy boldog csodálkozásának fennkölt örömében sírni kezdett.
15. Mária azonban észrevette, hogy Eudokia szemei örömkönnyekben fürödnek, ezért hozzáment, és megkérdezte:
16. „Bájos Eudokia, mi van veled, hogy szemedben édes könnyeket pillantok meg?”
17. Eudokia, mély örömsóhaj után ezt válaszolta:

18. „Ó te, a Föld anyái között legboldogabb anya! A Kisded csodásan beszélt hozzám.
19. Valóban, halandó emberek nem, bármely világi nagyságban is, csak istenek lehetnek képesek ily szavakra.
20. Keblem nagy gondolatokkal és sejtelmekkel van tele. Mint rejtett mélységből szállnak föl bennem fényes csillagokhoz hasonlóan; ezért sírok elragadtatásomban.”
21. Mária szólt: „Eudokia, légy türelemmel! A csillagok után majd jön a Nap; s csak ennek fényében látod meg, hol vagy! – De most csend, mert jön Cyrénius!”

Cyrénius hálája. A Kisded áldása és tanítása a szeretetről és a házasság életevangéliumáról. József meghívója a menyegzőre. Cyrénius visszatérése a városba.

Midőn Cyrénius Tulliával odament Eudokiához, aki még karján tartotta a Kisdedet, így szólt a Kisdedhez:

1. „Ó Életem, mindenem! Neked köszönöm e nagy, csodás boldogságomat!
1. Csupán csekélységet tettem Érted, és Te oly kimondhatatlanul megjutalmaztál. A világ legboldogabb emberévé teszel.
2. Ó hogyan hálálhatom meg ezt Neked valaha, én szegény bűnös?”
3. A Kisded közben felegyenesedett, jobb kezét felemelve szólt:
4. „Ó szeretett Quirinus Cyréniusom! Megáldalak téged és nődet, Tulliát, hogy boldogan éljetek egymással e világon!
5. De arra is figyelmeztetlek: sohase becsüld túl világi boldogságodat, hanem tartsd a világot boldogságával egyetemben az *ámítás színhelyének*, úgy igaz bölcsességgel élvezed a világi életet.
6. Lásd, minden a világon éppen ellenkezője annak, aminek előtted mutatkozik. Csupán a szív mélyéből fakadó szeretet való és igaz
7. Ahol szeretet nélküli életet találsz, ott nem élet, hanem halál lakozik.
8. Ahol azonban a valódi szeretet nyugalma folytán a halált véled, ott élet honol, és senki sem pusztíthatja el.
9. Te nem tudod, mily ingó alapon állsz. Én azonban tudom, ezért mondom mindezeket neked!
10. Csak ezerölnyi mélyre áss, és tátongó örvényre akadsz, mely elnyel!
11. Ne áss tehát a világban túl mélyen, és ne örülj a világi mélység felfedezéseinek.
12. Mert ahol valaki túl mélyre ás a világba, ott meg is szerzi önnön pusztulását.
13. Sohase bízzál ama helyben, amelyen állsz. Ingó az, és elnyelhet, ha felásod, és aknát építesz a földbe!
14. Gondold meg, hogy a világon minden megölhet, mert minden önmagában hordja a halált, csupán a szeretet nem, ha tisztaságában

megőrzöd!

15. De ha világi dolgokkal elegyíted a szeretetet, megnehezül, és meg is ölhet téged akár testileg, akár szellemileg.
16. Maradj eszerint a tiszta, önzetlen szeretetben. Szeresd mindenek felett Atyádként és Teremtődként az egy Istent, és szeresd az embereket testvéreidként, mint önmagadat, úgy örök életed lesz e szeretetedben! Ámen.”
17. A Kisded e bölcs szavai oly mély tiszteletet keltettek Cyréniusban és az összes jelenlevőkben, hogy remegtek egész testükben.
18. József odament Cyréniushoz, és mondta: „Testvér, végy erőt magadon, és vonulj e ház áldásával a városba! Egyelőre rejtsd el mindazt, amit itt hallottál és nyertél! Holnap pedig jöjj, és tartsd meg itt a menyegződet!” – Cyrénius rögtön a városba tért Tulliával és kíséretével.

Új meglepetés József házában. Idegen, fehérruhás ifjak háztartásban való segítése.

Midőn Cyrénius már meglehetősen késő este József házából övéivel a városba tért, József így szólt fiaihoz:

1. „Gyermekeim! Induljatok, és intézzétek el gazdaságunkat. Lássátok el a teheneket és szamarakat, azután készítsetek vacsorát, még pedig jót és frisset. Hiszen ma új lányomat vidám vacsoránál még örökbe kell fogadnom és megáldanom!”
1. Erre József fiai rögtön mentek, és József parancsa szerint cselekedtek.
2. Ám mennyire elámultak, midőn az istállóban több, fehérbe öltözött ifjút találtak, kik József állatait nagy serényen ellátták.
3. József fiai megkérdezték tőlük, hogy kinek parancsára cselekszik ezt, és kinek a szolgái.
4. Az ifjak azonban mondták: „Mi mindenkor az Úr szolgái vagyunk, és az Úr parancsolta ezt nekünk, ezért cselekedtük.”
5. József fiai tovább kérdezték az ifjakat: „Kicsoda a ti Uratok, és hol lakik? Talán Cyrénius az?”
6. Az ifjak mondták: „A mi Urunk a tietek is, tinálatok lakik, de nem Cyrénius az Ő neve!”
7. József fiai ekkor úgy vélték, hogy ez nyilván maga saját atyjuk, ezért így szóltak az ifjakhoz:
8. „Ez esetben gyertek velünk, hogy atyánk, ki e ház ura, tényleg elismer-e titeket szolgáinak!”
9. Az ifjak feleltek: „Fejjétek meg előbb a teheneket, majd veletek megyünk azután, és bemutatkozunk uratoknak!”
10. Ezzel a fiúk fogták a tejesedényeket, és háromszor annyit fejtek, mint máskor, amikor bármilyen jól is ellátták a teheneket.
11. Efölött mértéken felül elcsodálkoztak, és nem tudták elmagyarázni

maguknak, hogy miként adhattak a tehenek most oly sok tejet.
12. Midőn pedig a fejést elvégezték, így szóltak az ifjak:
13. „Minthogy munkátokkal készen vagytok, hadd menjünk be a házba, ahol Uratok és Urunk lakozik!
14. De atyátok jó vacsorát is rendelt; ezt el kell előbb készíteni, mielőtt az Úr hajlékába lépünk!”
15. Az ifjak ezúttal a konyhába mentek, és lám, itt is már több ilyen ifjú szorgoskodott a felséges vacsora elkészítése körül.
16. Józsefnek azonban feltűnt, hogy a fiúk munkája a szokásos időnél kissé tovább tartott. Ezért kiment megnézni, hogy mit tesznek.
17. De mennyire csodálkozott, amint a konyhát tele munkásokkal találta!
18. Mindjárt megkérdezte fiait, hogy az Isten szerelmére, mi történt.
19. Ám az ifjak feleltek: „József, ne aggódjál, ami itt történik, az Isten nevében történik! De előbb hadd készítsük el a vacsorát, közelebbi felvilágosítást majd Magától az Úrtól tudod meg.”

Mária csodálkozása a tovább tartó megpróbáltatásokon. A vigasztaló József. Az angyalok istenfélelme a Kisded előtt. A Kisded beszéde a főangyalokhoz. A közös vacsora.

József íziben visszament a szobába, s elbeszélte Máriának és Eudokiának a látottakat, és ami történik odakünn a konyhában.

1. Mária és Eudokia ezen igen megdöbbent, és Mária szólt:
1. „Ó nagy Isten, hát egy másodpercig sem lehetünk biztonságban látogatásaidtól! Alig tette ki a lábát az egyik, máris száz új lép a helyébe!
2. Ó Urunk, hát már nem szánsz nekünk semmi nyugalmat? Talán már újra meneküljünk, és ezúttal a rómaiak elől? Avagy mit jelentsen e jelenség?”
3. József azonban szólt: „Kedves Mária, ne aggódjál! Lásd, világ vándorai vagyunk mindnyájan, és az Úr a vezetőnk!
4. Teljesen belenyugodva szent akaratába, követjük Őt, akárhova vezet is. Egyedül Ő tudja, hol és mi a legjobb számunkra!
5. Nézd, te mindig félsz, ha az Úr valami új dologgal áll elénk. Én azonban örülök neki, mert tudom, hogy az Úr mindenkor a javunkat szolgálja!
6. Ma reggel erősen próbára tett az Úr; nagyon szomorú voltam miatta.
7. De e szomorúság nem tartott sokáig, mert a megmartat feltámasztotta az Úr, és a halott él!
8. Tégy hasonlóképpen, ez sokkal jobb lesz neked, mint gyermekes félelmed és aggályoskodásod!”
9. József e szavai megnyugtatták Máriát. Most pedig maga is kíváncsi lett a konyhabeli szakácsokra.
10. Fel is kelt, hogy megnézze őket. De azon pillanatban léptek József fiai

ételekkel terhelten a szobába, és az ifjak a legnagyobb tisztelettel követték őket.

11. Amint a Kisded közelébe értek, hirtelen térdre borultak, és imádták Őt.
12. A Kisded felegyenesedett, és így szólt az ifjakhoz: „Keljetek fel, ti végtelen mennyeim főangyalai!
13. Meghallgattam kéréseteket. Szeretetetek itt, alacsonyságomban is szolgálni akar. Nekem azonban, öröktől fogva való Uratoknak, még sohasem volt szolgálatotokra szükségem!
14. De mivel szeretetetek oly hatalmas, maradjatok itt három napig, és szolgáljátok e házat! A házbelieken kívül ne tudja meg senki sem, hogy kik vagytok!
15. Most pedig üljetek vacsorához: nevelőatyámmal, szülőanyámmal, e leánnyal, ki karján tart, a három keresővel és testvéreimmel!”
16. Erre felkeltek az ifjak. Mária fogta a Kisdedet, és mindnyájan leültek az asztalhoz. Miután Józseffel a dicséneket énekelték, igen boldogan és vidáman ettek, ittak.
17. A főangyalok ifjak alakjában a boldogságtól sírva, mondták:
18. „Valóban, örökkévalóságok múltak el szemeink előtt a legnagyobb gyönyörrel telve.
19. De mindeme gyönyörrel telt örökkévalóságokat meghaladja e pillanat, melyben az Úr asztalánál étkezünk, igen, gyermekei asztalánál, kiknél Ő minden teljességében van! Ó Urunk, minket is engedj gyermekeiddé válni!”

Mária beszélgetése Zúriellel és Gábriellel. A Kisded utalása új rendre a mennyekben és Földön. Eudokia tudásszomja a főangyalokat illetőleg.

Miután a vacsorát elköltötték, és Józseffel mindnyájan hálaéneket zengtek az Úrnak, az ifjak egyike ekként szólt Máriához:

1. „Mária, áldott a Föld asszonyai között, már nem emlékezel reám? Nem vagyok-e az, aki a templomban oly gyakran játszadozott veled, és mindenkor jó ételt és édes italt hozott számodra?”
1. Mária meghökkenve szólt: „Igen, felismerlek: te Zúriel főangyal vagy! Sokszor ingerkedtél velem, mialatt beszéltél hozzám, de nem engedted, hogy meglássalak.
2. Gyakran órák hosszat kellett könyörögnöm, míg rávehettelek, hogy mutatkozzál.”
3. Az ifjú szólt: „Lásd, áldott anya, ez az Úr akarata volt, Aki téged túlontúl szeret.
4. Amint a szíved, mely a szeretet székhelye, folyton dobog, és egész lényed böködi és ingerli,
5. olyan fajtájú az Úr szeretete is, mely kedveseit folyton bökdösi, cibálja és ugratja, s éppen ezáltal életet is teremt, melyet ezzel tartóssá tesz az örökkévalóság számára.”

6. Mária e magyarázatnak igen megörült, és dicsérte az Úr nagy jóságát.
7. Egy másik ifjú azonban ugyancsak Máriához fordulva kérdezte: „Áldott szűz! Ismersz-e engem is? Nem sokkal több mint egy éve, hogy meglátogattalak Názáretben."
8. Mária megismerte őt hangjáról, és mondta: „Igen, igen, te Gábriel vagy. Valóban, hasonló nincs hozzád, hiszen a legnagyobb üzenetet te hoztad a Földnek és az üdvöt minden népnek."
9. Az ifjú így válaszolt Máriának: „Ó szűz! A kezdeti szavaidban tévedtél, mert az Úr ugyanis velem megkezdte, hogy a legnagyobb tettek kivitelezéséhez a legkisebb és legcsekélyebb eszközöket igénybe vegye.
10. Azért én a legcsekélyebb és a legkisebb vagyok Isten birodalmában, nem pedig a legnagyobb! A Földnek a legnagyobb és legszentebb üzenetet ugyan én hoztam,
11. de nem mintha nagyságra hozzám nem volna hasonló, hanem éppen fordítva, a legkisebb és legcsekélyebb vagyok Isten birodalmában!"
12. Mária Józseffel együtt elcsodálkozott az ifjú nagy alázatán.
13. A Kisded szólt: „Ez angyalnak igaza van. Kezdetben a legnagyobb volt a Hozzám legközelebb álló.
14. De fellázadt, velem egyenlő akart lenni, túl akart tenni rajtam, és ezért eltávolodott tőlem.
15. Ez okból teremtettem mennyet és Földet; azt a rendet alkottam, hogy csupán a csekély legyen Hozzám legközelebb!
16. Most pedig Magam választottam a világ alacsonyságát Magamnak. Ezért csak azok lesznek Előttem a legnagyobbak, kik Hozzám hasonlóan a világban, valamint önmagukban is a legcsekélyebbek és legalacsonyabbak.
17. Igazad van tehát Gábrielem, és az anyának is igaza van, mert te úgy vagy a legnagyobb, hogy a legcsekélyebb vagy magadból és önmagadban!"
18. Amint a Kisded e szavakat Gábrielhez beszélte, az ifjak mind hamarosan térdre borultak, és imádták Őt.
19. Eudokia pedig el-eltűnődött, nem tudván, minek tartsa e csodaszép ifjakat.
20. Hallotta ugyan, hogy főküldötteknek nevezték őket, éspedig Isten birodalmából, – de Eudokia inkább Palesztinát, valamint Felső-Egyiptomot tartotta volna annak. Ez okból megkérdezte, hogy talán küldöttek-e ők?
21. Egy ifjú így szólt: „Eudokia, légy türelemmel, hiszen itt maradunk három napig. Ez idő alatt majd megismerkedünk mi közelebbről!" Eudokia ezzel megelégedve, hamarosan nyugalomra tért.

Készülődés az éjjeli nyugalomra. Háromszáz rabló éjjeli aljas terve. A

támadás. Az angyalok győzelme.

József szólt: „Gyermekek és barátok! Késő este lett; itt az ideje nyugalomra térnünk!”

1. Az ifjak mondták: „Igen, József apa, igazad van. Térjetek mindnyájan, kik még halandó testben vagytok, üdítő nyugalomra!
1. Mi ellenben majd házad elé vonulunk, és őrizzük azt!
2. Az élet ellensége ravasz módon megtudta, hogy az Úr itt lakozik, és elhatározta, hogy éjjel gyilkolva rajtaüt házatokon.
3. De hát azért vagyunk mi itt, hogy megóvjuk e házat. Ha majd az ellen jön, nagyon rosszul fog járni.”
4. József és Mária, a még éber Eudokia, a három pap és József fiai megijedtek e hírre.
5. József mondta: „Eszerint nem pihenek le, hanem veletek virrasztok egész éjjel!”
6. Az ifjak azonban mondták: „Legyetek mindnyájan egész nyugodtak, elegen vagyunk mi magunk. Van elég erőnk is, hogy az Úr akarata szerint akár az egész teremtést is semmivé változtassuk!
7. Hogyan is félhetnénk tehát egy maroknyi gyáva bérgyilkostól?
8. Lásd, ennyiből áll az egész dolog: A tönkrement papságnak néhány barátja a Sátán fáradozása révén megtudta, hogy Cyrénius e ház által nagy barátja lett a zsidóknak.
9. Ezét titkon összeszövetkeztek és összeesküdtek, hogy ez éjjel e házra törnek, és mindenkit, akit benne találnak, legyilkolnak.
10. Mi már régen előre tudtuk e tervet, és eljöttünk, hogy e házat megoltalmazzuk.
11. Légy egészen nyugodt, majd meglátod holnap, hogyan dolgoztunk érted az éjjel!”
12. Mihelyt József az ifjaktól meghallotta a védelemnek e hív biztosítását, dicsérte és magasztalta Istent.
13. Azután Eudokiának mutatta meg hálószobáját, megáldotta őt, mint leányát, ki elsőként tért nyugalomra.
14. Erre Mária is ugyanazon szobába ment a Kisdeddel, és ezúttal az ágyba vette Őt magához.
15. Végül szobájába tért a három pap is. József és a fiúk azonban az étkezőben maradtak őrködni.
16. Közben az ifjak kimentek, és a ház köré telepedtek. –
17. Mire éjfél lett, a városból a villa felé vezető útról fegyverzörejt hallottak.
18. Néhány perc múlva József egész házát háromszáz felfegyverzett férfi fogta körül.
19. Midőn azonban ezek a házba akartak hatolni, az ifjak felkeltek, és egy pillanat alatt az egész sereget – egy szál ember kivételével – megfojtották.
20. Emez egyet azonban megkötözték, és tanúnak másnapig kamarába

zárták.
21. Ekként József házát csodásan megmentették, s ezután békében és biztonságban maradt minden jövendő támadástól.

Előkészületek Cyrénius menyegzőjére. A fürdőző Kisded előtti tisztelet. A megölt gyilkosok feltámasztása a Kisded fürdővize által.

Reggel már kora hajnal előtt József házában mindenki tevékenykedett.
1. Az ifjak József fiaival együtt az istállót és a konyhát látták el; hiszen sok mindent kellett Cyrénius lakodalmára előkészíteniük.
1. Maga József pedig egypár ifjúval, Zúriellel és Gábriellel kimentek, hogy megtekintsék a hullákat, és megkérdezte kettőjüket:
2. „Mi legyen ezekkel? Cyrénius megérkezése előtt mégis csak el kellene őket temetnünk.”
3. Az ifjak azonban mondták: „József! Ne legyen gondod miattuk, hiszen éppen a Helytartónak kell meglátnia, hogy milyen hatalom lakozik e házban!
4. E hullák azért itt maradnak, amíg Cyrénius megjön. Ő majd eltakaríttathatja őket.”
5. József ebbe belenyugodott, mire mindhárman bementek a házba.
6. Amint a szobába léptek, Mária éppen a Kisdedet fürösztötte, aminél Eudokia igyekezett segédkezni.
7. A két ifjú, mellén keresztbetett kézzel állt meg, míg a Kisded fürösztése tartott.
8. Miután a Kisdedet megfürösztötték, és ismét tisztába öltöztették, magához szólította Józsefet egy ügyben, és mondta:
9. „József! A házhoz tartozó e területen senki ne veszítse el életét!
10. Az ügy pedig, amiért szólítottalak, az, hogy vedd e vizet, és tedd el!
11. Ha pedig Cyrénius kijön a városból, és meglátja a megölteket, vedd e vizet, és locsold meg őket. Mihelyt felébrednek, a polgári törvényszék elé vezessék őket.
12. De előbb mindegyik hulla kezét kötözzétek hátra, hogy nyomban felébredésekor fegyvert ne ragadhasson, és ne védekezzék.”
13. Amint József ezt meghallotta, a két angyal segítségével azonnal a Kisded szavai szerint cselekedett.
14. Alig kötözték meg az utolsó hulla kezét, Cyrénius nagy kísérettel, teljes pompában máris jött a városból.
15. De megdöbbent e megkötözött hullák láttán, és mohón kérdezte, hogy mi történt ott.
16. Miközben József mindenről beszámolt, odahozatta magának a vizet, és mindjárt meglocsolta a hullákat, mire azok mintha mély álomból ébredtek volna fel.
17. Cyrénius erről értesülve, nyomban az állami fogházba vitette a feltámasztottakat.

18. Miután mindezeket, az életben maradttal együtt, erős őrizet alatt bekísérték, Cyrénius menyasszonyával a szobába tért, és ott szerfelett dicsérte, magasztalta Izráel Istenét.

Cyrénius lehangoltsága az árulók miatt. József figyelmeztetése az Úr segítségére. Cyrénius és az angyalok. József tájékoztató szavai. Az angyalok csodatevő hatalma.

E jelenség mégis kissé elkedvtelenítette Cyréniust, nem tudva, mitevő legyen ez árulókkal.

1. Ezért Józsefhez lépett, hogy tanácskozzék vele. József így szólt:
1. „Légy vidám, testvérem az Úrban! Egy hajad szála sem görbül meg miatta!
2. Lásd, bizonyára te vagy legnagyobb barátom és jótevőm a földön! De vajon mit használt volna nekem minden barátságod ma éjjel?
3. E felbérelt gyilkosok megfőzhettek, megsüthettek volna az éjjel anélkül, hogy róla valamit is megtudtál volna előbb, mint ma reggel, amikor már senkit sem találtál volna életben.
4. Ki volt ebben megmentőm? Ki látta át már régen a Gonosz titkos terveit, és küldött idegen segítséget?
5. Lásd, az Úr volt, az én Istenem és a te Istened! – Légy tehát vidám, mert te is az Úr mindenvédő kezében vagy. Ő nem engedi, hogy csak egy hajad szála is meggörbüljön!”
6. Meghatott szívvel mondott Cyrénius a Kisdeddel foglalatoskodó Tulliája oldalán Józsefnek köszönetet e vigaszért.
7. Egyszersmind Cyrénius meglátta a két gyönyörű ifjút, és észrevette, hogy a konyhában még több van.
8. Megkérdezte Józsefet, honnan volnának eme gyönyörű, felette finom lényű ifjak, talán ők is megmentett szerencsétlenek?
9. József azonban így felelt: „Lásd, minden úrnak vannak szolgái; te pedig immár tudod, hogy az én Kisdedem is Úr!
10. Nézd, ezek az Ő szolgái; s ők azok, kik e házat ma éjjel megóvták a pusztulástól.
11. De ne találgasd, hogy mely országból valók ők. Ezzel ugyanis semmire sem mégy, mert e segítők leírhatatlan erejűek és hatalmúak.”
12. Cyrénius mondta: „Akkor tán félistenek, miként meseszerű tanunkban fordulnak elő?
13. Hogyan? Hát nektek is volnának egy Isten mellett ily félisteneitek, kik hivatva vannak az embereknek, valamint a főistennek jó szolgálatot tenni?”
14. József szólt: „Ó testvér, roppantul tévedsz! Figyeld meg, hogy félistenekről nálunk szó sincs.
15. Ellenben vannak üdvözült szellemeink, akik már Istennek angyalai. Ezek azonban egykor szintén a Földön éltek, miként mi.

16. Testi életed érdekében mindazonáltal hallgass erről, amit most megtudtál tőlem, mintha sohasem hallottál volna róla semmit!”
17. Cyrénius szájára tette ujját, és megesküdött, hogy hallgat róla mindhalálig.
18. Erre a két ifjú odalépett Cyréniushoz, és mondta:
19. „Gyere ki velünk, hogy megmutassuk neked erőnket!”
20. Cyrénius kiment velük, és lám, a messze háttérben eltűnt egy hegy az ifjak egy szavától!
21. Cyrénius csak most látta be okát, hogy miért kell hallgatnia. Hallgatott is róla egész életén át mindazokkal együtt, akik vele voltak.

Különbség az Úr és szolgái hatalma között. Hasonlat a szerető Atyáról és gyermekeiről. Cyrénius kérdése az angyalok rendeltetésével kapcsolatosan.

Hatalmának e bizonyságtétele után a két ifjú ismét bement Cyréniussal a szobába, ahol József, Mária a Kisdeddel, Eudokia és a három pap, Marónius és Cyréniusnak egyéb kísérete volt.

1. József nyomban odalépett Cyréniushoz, és megkérdezte őt:
1. „Nos, főméltóságú testvérem és barátom, mit szólsz az Úr eme szolgáihoz?”
2. Cyrénius mondta: „Ó magasztos testvérem! Közöttük és az Úr között csaknem nincs is különbség, ezek éppen olyan hatalmasak, mint Ő!
3. A Kisded elpusztította legutóbb keze egy legyintésével Zeusz nagy szobrát.
4. E szolgák pedig egy szóval elpusztítottak egy egész hegyet! Mondd, mi itt a különbség Úr és szolga között?”
5. József így válaszolt Cyréniusnak: „Ó barátom, végtelen nagy a különbség közöttük!
6. Lásd, az Úr mindezt Magamagából cselekszi örökké; szolgái azonban csak akkor tehetnek ilyet, ha az Uruk akarja.
7. Az Ő akarata nélkül önmagukból éppen olyan kevésre képesek, mint én és te. Önerejükből egy a napon lebegő porszemet sem képesek összemorzsolni.”
8. Cyrénius viszont megjegyezte: „Értelek, helyes, amit mondtál, és nem szorul bővebb magyarázatra.
9. De ha mindezt az Úr műveli, és a szolgáknak önmagukból nincs erejük, akkor mire valók ezek Neki?”
10. József mondta: „Nézd, dicső, kedves testvérem, itt a Kisded! Fordulj Hozzá e kérdéssel, majd Ő megadja a legjobb választ!”
11. Cyrénius megtette ezt. Erre a Kisded felemelkedett és mondta:
12. „Cyrénius, te most férj vagy, és az éjjel már megtermékenyítetted feleségedet, hogy utódod legyen.
13. Mondom neked, hogy még tizenkét gyermeked fog születni. Ha pedig te tizenkét gyermek atyja leszel, mondd, mire valók ők neked? Miért és

mi célból akarsz te egyáltalán gyermekeket?
14. Nem tudod talán ügyeidet nélkülük kellően és derekasan elintézni?”
15. Cyrénius meghökkent, és idő múltán, kissé zavartan így szólt:
16. „Ami helytartói államügyem elintézését illeti, az halad a maga útján, evégből nekem nincs szükségem gyermekekre!
17. Csak a szívemben érzek nagy szükséget gyermekek után, és e szükségérzet neve: *szeretet*.”
18. A Kisded mondta: „Ha azonban lesznek gyermekeid, nem fogod-e őket – irántuk való tiszta szeretetből – belevonni ügyeidbe, és nem adsz-e majd nekik hatalmat és erőt, mert a gyermekeid, és nem teszed-e őket hatalmas szolgáiddá?”
19. Cyrénius mondta: „Ó Uram, ezt bizonnyal megteszem.”
20. A Kisded újból közbeszólt: „Na látod, ha már te ember létedre teszed ezt gyermekeid iránti szeretetből, miért ne tegye meg Isten szentséges Atyaként gyermekeivel, irántuk való végtelen szeretetéből?”
21. E válasz mindent megmondott Cyréniusnak. Legmélyebb tisztelettel töltötte el őt, valamint a jelenlevőket, és ezután többet már nem kérdezett.

A lakodalom elrendezése. Az ünneplő ruházat felöltése. Az angyalok öltözetének ragyogása. Cyrénius és a többiek elfogódottsága. Az ünneplő ruhák újbóli levetése.

Immár bejöttek József fiai, és így szóltak atyjukhoz: „Apánk, a gazdag reggeli elkészült!

1. Ha akarod, elrendezzük a nagy asztalt, azután felrakjuk az ételeket!”
1. József mondta: „Jól van gyermekeim! Tegyétek meg, de öltsétek fel új ruháitokat, mert most reggel megtartjuk Cyrénius menyegzőjét!
2. Nektek is az asztalnál kell ülnötök, ezért szintén öltözködjetek fel lakodalmi módon. Most menjetek, és tegyetek meg mindent, ami jó, helyes és illő!”
3. Az asztal elkészítése után a fiúk mentek, és megtették, amit József parancsolt nekik.
4. De odalépett Józsefhez a két ifjú is, és mondta:
5. „József apánk! Ugyan, mint vélekedel! Nézd, a rajtunk levő ruházat csak munkaruhánk, vajon mi is menyegzői díszbe vágjuk magunkat?”
6. József így válaszolt: „Ti az Úr angyalai vagytok, és e ruhátok amúgy is a legszebb lakodalmi ruha, minek ékesítsen titeket más?”
7. Az ifjak azonban mondták: „Mi senkit sem akarunk megbotránkoztatni. Amit te fiaidnak parancsoltál, azt mi is meg akarjuk tenni, és lakodalmi öltözetünkben akarunk asztalodnál jelen lenni.
8. Engedd meg, hogy kimenjünk, és fiaidhoz hasonlóan ruhát váltsunk!”
9. József szólt: „Tegyétek meg, amit bizonyára az Úr akaratától kifolyólag szükségesnek tartotok! Hiszen ti mindenkor az Úr szolgái

vagytok, tudjátok is mindenkor az Ő akaratát, tehát cselekedjetek aszerint!”

10. A két ifjú kiment, és József fiaival és a többi ifjúval rövidesen annyira fénylő ruhában jött vissza, mint a hajnalpír legszebb bíborában.
11. Ábrázatuk, kezük, lábuk pedig úgy sugárzott, mint a felkelő Nap.
12. Cyrénius és összes kísérete megrettent e végtelen dicsfénytől s ragyogástól.
13. Cyrénius aggályos sietséggel szólt Józsefhez:
14. „Magasztos barátom! Most láttam házad végtelen dicsőségét! Engedj, hogy távozzam, mert e dicsőség megemészt engem!
15. Miért is parancsoltad meg fiaidnak az átöltözködést? Enélkül bizonyára az Úr szolgái is megmaradhattak volna előző, nekem oly jóleső egyszerűségükben és fénytelenségükben.”
16. A sok fény láttára József lélegzete is szinte akadozott, végül megemberelte magát, és megparancsolta fiainak, hogy vegyék fel munkaruhájukat.
17. A fiúk mentek és megtették, de az ifjak is mentek, és ruhát váltottak, mire József fiaival ismét előbbi egyszerűségükben tértek vissza.
18. Cyrénius szíve most megkönnyebbült, és immár asztalhoz ülhetett nejével és bajtársaival.
19. Így az asztal felső részét Cyrénius foglalta el övéivel, míg József és Mária a Kisdeddel, Eudokia, József fiai és az ifjak az asztal alsó részét foglalták el. József dicséneke után mindnyájan ettek és ittak.
20. Egyes kapitányok az ezredessel úgy vélték, hogy most valósággal az Olympban, az istenek asztalánál ülnek. Nem tudtak hova lenni a merő gyönyörtől. József házának mibenlétéről ugyanis mit sem tudtak.

Az előírt húsvét ünneplésének kérdése és József gondja emiatt. Az angyalok nyugtató magyarázata húsvéttal kapcsolatosan. József újabb aggódása a jelenlevő pogányok miatt. A Kisded csodálatos válasza.

Midőn a teljes egy óráig tartó felséges reggeli lakomát befejezték, József elénekelte a dicséneket, és mindnyájan felemelkedtek az asztaltól.

1. Aznap a szombatnak előnapja volt, azaz péntek, amire a zsidó húsvéti ünnepek következtek. Ez okból József némileg bánkódott, mert nem tudta, hogy ez ünnepeket hogyan ülje meg csupa római közt.
1. Azt is tudta, hogy ezek csak úgy, mint más napon, húsvét szombatján is meglátogatnák őt.
2. Ezért bánkódott, hogy miként szentelje meg e rendkívüli nagy szombatot.
3. Az ifjak azonban őt körülvették, és mondták: „Hallgass meg minket, te igazságos, de hasztalanul aggodalmaskodó férfiú!
4. Tudod, hogy ez idő tájt Jeruzsálemben Isten angyalai is megjelentek főangyalok, kerubok és szeráfok képében.

5. Folyton a szentélyben laktak, miként tudod, és asszonyod is tudja.
6. Azt is tudod ugyan, hogy mi csak az Urat követjük, és nem a jeruzsálemi templomot, így most mi sem vagyunk a templomban.
7. Mikor az Úr a jeruzsálemi templomban lakozott, mi szintén ott laktunk.
8. Ám Ő most itt lakozik, és itt vagyunk mi is, hogy megünnepeljük veled a húsvétot. Közülünk egy sincs a templomban, mely most alaposan faképnél van hagyva.
9. De jobban milyen módon ünnepelnél, mintha hozzánk hasonlóan cselekednél?
10. Mi pedig, lásd, holnap is azt tesszük, amit ma tettünk, és még tenni fogunk, és ez helyénvaló.
11. Tégy hasonlóképpen, így a szabbat és minden ünnep Urának teljes jelenlétében velünk együtt helyesen ünnepeled meg a szombatot és a húsvéti ünnepet!
12. Kérdezd meg a legfennköltebb Kisdedet, és Ő majd ugyanazt mondja, és híven feltárja neked!"
13. József mondta: „Ez mind helyes, jó és igaz, de mi történik Mózes törvényével? Megszűnik?"
14. Az ifjak mondták: „Te igaz ember, tévedsz! Mondd, Mózes valaha is Jeruzsálembe rendelte-e a húsvét megtartását?
15. Nem rendelte-e az ünnepet pusztán csak oda, ahol az Úr van a frigyszekrénnyel?
16. De lásd, az Úr immár nincs a frigyszekrénnyel, hanem veled és házaddal testileg!
17. Mondd hát, hol tartsuk meg Mózes szerint törvényszerűen a húsvéti ünnepet?"
18. József mondta: „Ez esetben persze itt tartandó meg az ünnep! De mit teszünk az itt lévő sok pogánnyal?"
19. Az ifjak mondták: „Ó Dávid igaz fia, ne gyötrődjél emiatt, hanem tégy, ahogy mi majd teszünk, úgy minden helyes lesz!"
20. A Kisded erre magához kívánta Józsefet – ez alkalommal az ifjak leborultak a Kisded előtt –, és így szólt hozzá:
21. „József, ahogy ma, úgy holnap és holnapután. Ne aggódjál a körülmetéletlenek miatt, jobbak ők a körülmetélteknél.
22. Nem az előbőr körülmetélése a fontos, hanem a *szív* körülmetélése.
23. E rómaiak nemes körülmetélt szívűek, ezért is tartom meg a húsvéti ünnepet velük és nem a zsidókkal!"
24. E szavak ismét helyreállították Józsefben az egyensúlyt. Erre felvidult, és összes húsvéti gondjait az ifjakra bízta.

Cyrénius Józsefet a várba hívja meg húsvétra. József zavara. A Kisded nyugtató szavai. József megérti, hol tartandó az igazi húsvét.

Miután a húsvét ünneplését ekként elhatározták, József is mindenbe

belenyugodott.

1. Cyrénius odalépett Józsefhez, és így szólt: „Magasztos barátom és testvérem, lásd ma én voltam a vendéged, és estig az is maradok.
1. Holnap azonban váramban kis ünnepélyt rendezek, amire meghívom egész házad népét, ahogy itt együtt van.
2. Remélem, nem utasítod el a barátságomat.
3. Nem azért hívlak, hogy azzal kárpótoljalak, hanem irántad és egész házad iránt való nagy szeretetemből és tiszteletemből kifolyólag cselekszem ezt.
4. Lásd, holnaputánra megállapítottam elutazásomat, és nem időzhetek itt addig, amint eleinte feltettem magamban.
5. Sürgős teendők ugyanis arra késztetnek, hogy tervemet megváltoztassam.
6. De éppen ez okból bírnék egyszer szerencsével, hogy téged megvendégeljelek, éspedig bizonyára egy hozzád méltó módon."
7. József itt újból meghökkent, és nem tudta, hogy mit tegyen. Előtte volt a szent húsvét szombatja, melyet legalábbis házában akart megülni.
8. Így szólt Cyréniushoz: „Legbecsesebb barátom és testvérem az Úrban!
9. Holnap van nálunk, zsidóknál a legfontosabb ünnepnap, melyet minden zsidónak legalább a ház pitvarán kell megülnie, ha már nem vonulhat a jeruzsálemi templomba.
10. Keserű szemrehányással kellene magamat illetnem, ha törvényeink e legfőbbjét megsérteném.
11. Ezért igazán nem ígérhetek tehát e tekintetben semmit!
12. Ha azonban hozzám jössz, és tervezett ünnepélyedet házamban akarod tartani, mely tulajdonképpen a tied is, akkor igen szívesen látlak."
13. Cyrénius közbevágta: „De testvérem – szavaid szerint – hitetlenebb vagy te énnálam, a született pogánynál?!
14. Vajon kicsoda a te Gyermeked? Nem az Úr-e, Kitől minden törvényed származik kezdettől fogva?
15. Nem az Ő szolgái-e ez ifjak? Nem áll Annak jogában a törvényeket meghatározni, Aki oly mindenhatóan nyugszik a fiatal anya karján?
16. Mit tennél, ha Ő meghallgatna engem, akkor is feljebbvalónak tartanád ünnepnapodat, mint az isteni szavát?"
17. Erre felkelt a Kisded, és mondta: „Igen, helyesen beszéltél Cyrénius, csak tartsd mindezt magadban.
18. Holnap pedig mindnyájan vendégeid leszünk. Mert ahol Én vagyok, ott vannak az igazi húsvéti ünnepek.
19. Hiszen Én vagyok Izráel fiainak Megszabadítója Egyiptomból!"
20. Midőn ezt József meghallotta, elejtette húsvétját, és elfogadta Cyrénius meghívását.

József kérdései az utóbbi napok eseményeire vonatkozóan. Cyrénius

válasza.

József tehát belenyugodott a húsvéti ünnepekre vonatkozó elhatározásba. Majd megkérdezte Cyréniust, hogy mennyire mentek a templom omladékának eltakarításával és a kiásottakkal.

1. Cyrénius mondta: „Ó, magasztos testvérem és barátom! Csak ne legyenek gondjaid ezek miatt.
1. Hiszen én már megtettem a belátásom szerinti legjobb intézkedéseket!
2. Az omladékot már eltakarították az utolsó kövecskéig. A teljesen agyonzúzott papokat eltemették. A megmentetteket pedig holnapután Tíruszba viszem, ahol majd intézkedem megfelelő módon.
3. Lásd, így áll, véleményem szerint a lehető legjobban és legigazságosabban e dolog.”
4. József mondta: „Valóban jobban egy atya sem gondoskodhatott volna gyermekeiről. Teljesen megnyugtattál.
5. De vajon az összeesküvőkkel mit teszel, kik tegnap éjjel házamra törtek?”
6. Cyrénius mondta: „Lásd, ezek felségárulók, miáltal halálos büntetésre méltóak!
7. Te azonban tudod, hogy én a vérontásnak nem vagyok barátja, hanem csupán ellensége!
8. Azért elengedtem nekik a halálbüntetést. Jól érdemelt büntetésüket azonban úgy módosítottam, hogy életfogytiglan rabszolgák legyenek!
9. Úgy vélem, e büntetés a halálbüntetés helyett nem lesz túl nagy, különösen, ha a teljesen megjavultaknak titokban a szabadulási lehetőséget is meghagyjuk.
10. Ezek is Tíruszba kerülnek, ahol majd további intézkedéseket indítanak.”
11. József mondta: „Kedves testvérem! Itt is teljesen az isteni rend szerint cselekedtél, amiért mint valóban bölcs Helytartót csak dicsérhetlek!
12. Most azonban még valami terhelné szívemet! Itt van a három alpap, tanácsod szerint, mi történjen ezekkel?”
13. Cyrénius mondta: „Ó, magasztos barátom és testvérem! Róluk is gondoskodtam!
14. Az immár úgy, mint én gondolkodó Marónius magához veszi őket, és hivatalnokoknak alkalmazza majd azon hivatalban, melyet neki juttatok.
15. Mondd, helyes ez? Valóban, ha nagyobb és mélyebb volna belátásom, bizonyára jobban is intézkedhetnék!
16. De így legjobb véleményem szerint cselekszem, úgy gondolva, hogy Urad, Istened megáldja jó akaratomat, ha nem is ered legjobb belátásból!”
17. József mondta: „Az Úr már megáldotta belátásodat, miként akaratodat is, amiért a legjobb intézkedéseket máris foganatosítottad!
18. De most még egyet! Mikorra küldöd el ama nyolc gyermeket, kik

között öt fiú és három leány van?”

19. Cyrénius mondta: „Testvérem, barátom, ez lesz az első gondom, mihelyt ismét Tíruszba érek.
20. De most fölöttébb barátságos idő van, vonuljunk ki a szabadba, és dicsőítsük a mi Urunkat!” József tüstént mozgósította egész házát.

Kirándulás a hegyre. Találkozás vadállatokkal. Azok megfenyítése a két ifjú által.

Cyrénius kíséretével, Marónius a három pappal, József Máriával és a Kisdeddel, a két ifjú és Eudokia képezték a menetet.

1. Mária és Eudokia szamarakon ültek, melyeket a két fijú vezetett.
1. A többi József fiaival odahaza maradt. Segítettek a ház dolgát végezni, s jó ebédet készíteni, melyet persze csak este fogyasztottak el.
2. Volt pedig a városon kívül egy cédrusfákkal benőtt négyszáz ölnyi magas hegy.
3. E hegyet a pogányok szentségként tisztelték, ezért nem is döntöttek rajta fát.
4. Csupán egy, a papok által épített út vezetett a tetejére, amelyen nyitott templom állt, melytől távoli és gyönyörű kilátás nyílt mindenfelé.
5. E meglehetősen messzire terjedő hegyen azonban – sűrű erdős volta miatt – állandóan sok fenevad is tartózkodott. Ezek a hegy megmászását bizonytalanná és veszélyessé tették.
6. A három pap jól ismerte a hegy eme tulajdonságát. Mihelyt a hegy lábához értek, Cyréniushoz lépve, megjelentették ezt neki.
7. Cyrénius válaszolt: „Hát nem látjátok, hogy nem félek?
8. Miért is félnék? Hiszen közöttünk van minden mennyek és világok Ura és két mindenható szolgája!”
9. A papok Cyrénius eme szavaira megemberelték magukat, és ismét visszaléptek. A menet serényen haladt hegynek fel.
10. De amint az egész társaság már mintegy félórája az erdő mélyében volt, hirtelen három hatalmas oroszlán ugrott ki az erdő sűrűjéből, és elrekesztették Cyrénius útját.
11. Cyrénius efölött nem csekély mértékben megijedve, segítségért kiáltott.
12. A két ifjú rögtön előlépett, megfenyegette a három oroszlánt, melyek egy pillanat alatt ordítva elhagyták a helyet.
13. Nem tértek vissza a sűrűbe, hanem az út szélén kísérték a társaságot, nem bántva senkit.
14. Midőn pedig az egész társaság ismét egy fél órával tovább jutott, egy egész karaván oroszlán, párduc és tigris került velük szembe.
15. Amint e veszedelmes karaván meglátta a két ifjút, megoszlott az út két oldalán, és teret nyitott társaságunknak.
16. E jelenet Cyrénius kíséretéből sokaknak félelmetes és tiszteletet gerjesztő volt, hogy alig mertek tovább lélegzeni.

17. Ám midőn észrevették, hogy e bestiák a Kisded közelében miként rogytak le és remegtek, világosság fakadt a félénk pogányok lelkében, és kezdték sejteni, ki lakozik e Gyermekben.

Eudokia és Tullia elájulása. Mérges kígyók a hegytetőn. A hegy megtisztítása a Kisded által. A társaság álmélkodása.

A bestiakaraván nem fordult vissza, hanem kissé morogva, tovább vonult útján.

1. Eudokiát Mária oldalán, valamint Tulliát is Cyrénius oldalán, aki most szorosan a két szamár előtt ment, ennek láttára ugyan kis ájulás fogta el.
1. József és Mária azonban annyi bátorságot öntött beléjük, hogy csakhamar elszállott minden félelmük.
2. A menet ismét akadálytalanul tovább haladt, és a hegy teljes magasságáig semmi sem állta útját.
3. Ám a hegytetőre érve, azaz ama gyönyörű szabadba, melynek legmagasabb pontján templom állt – újabb akadály támadt.
4. A templom környékén a legmérgesebb csörgőkígyók és viperák valósággal táboroztak.
5. Százával sütkéreztek a tágas, szabad téren a templom körül.
6. Amint e fajzat a közeledő társaságot meglátta, csörögni, nyelvét öltögetni és sziszegni kezdett.
7. Cyrénius kísérete emiatt egészen megdermedt az ijedtségtől. Különösen Tullia járt rosszul, ki gyalog menve, teljesen eszméletlennek látszott, és nagy rémületében szeme előtt látta vesztét.
8. De nem csupán az emberek, a három oroszlán is bizonyos félő hangokat hallatott, s lehetőleg szorosan az emberekhez simult.
9. Cyréniust ugyan nem zavarta e látvány, feszélyezte azonban felesége és kísérete miatt.
10. Józsefhez fordult tehát, és szólt: „Testvér, mondd az Úr e két szolgájának, hogy fenyegessék meg e fajzatot!”
11. József válaszolt: „Arra nincs szükség!
12. Lásd, ebben főmester az asszonyom. Csak hadd léptessen előre állatán.
13. Majd meglátod, hogy e fajzat hogyan futamodik meg előle!”
14. Mária a Kisdeddel karján, szamarán előre ment.
15. Midőn a bestiák meglátták őt, hirtelen villámgyorsasággal elmenekültek, és sehol sem lehetett többé megpillantani egyet sem.
16. Ezen Cyrénius egész kísérete elcsodálkozott, és sokan ámulva kérdezték egymástól:
17. ‚Vajon nem Hygea-e ez, kinek egy intésére állítólag szintén engedelmeskedtek a kígyók mind?’
18. Cyrénius közben meghallotta e kérdéseket, és válaszolt: „Mit beszéltek ti Hygeáról, ki sohasem létezett?

19. Több van itt Junonál, aki szintén nem létezett soha: e magasztos bölcsnek a legfőbb Isten által kiválasztott felesége ez.”
20. Cyrénius egész kísérete meghökkent, tovább azonban egyikük sem mert kérdezősködni.

A veszélyes templom. Fekete legyek raja. A templom beomlása. Szabadban a fügefa alatt.

Miután a hegytető ily módon megtisztult az egész csúszómászó fajzattól, Cyrénius így szólt szolgáihoz:

1. „Menjetek a templomba, söpörjétek ki, és terítsétek be az oltárt tiszta kendőkkel, azután rakjátok rá a hozott ételeket!
1. Majd e szép kilátású templomban egy kis erősítőt veszünk magunkhoz!”
2. Cyrénius szolgái rögtön teljesítették e parancsot.
3. Mihelyt mindent elrendeztek, Cyrénius meghívta Józsefet és Máriát, hogy kövessék a kilátótemplomba, hogy ott kis erősítőt vegyenek magukhoz.
4. József azonban mondta: „Testvérem, mondom neked, sietve hozass ki mindent a templomból, különben összedől, mielőtt megmented dolgaidat!
5. Nézd, ez már egy fölöttébb régi, omladozó és laza épület, és egykor a papok nagy gyalázatosságainak helyéül szolgált.
6. Ezért már csak néhány benne lakozó, gonosz szellem tartja egybe.
7. Ha belépek e düledező épületbe feleségemmel és Gyermekével, akkor a gonosz szellemek elmenekülnek, és az egész templom porladó romokban szakad ránk.
8. Kérlek, fogadd meg tanácsomat, úgy jól jársz!”
9. Cyrénius nagyot nézett, de József tanácsát menten mégis megfogadta.
10. Szolgaszemélyzete azonban még alig végzett teendőjével – holott siettette a dolgot –, a templomból nagy tömeg fekete legyet láttak vad zümmögés között elmenekülni.
11. E jelenségnél József odaszólt a szolgákhoz: „Gyorsan siessetek ki a templomból, különben kárt szenvedtek!
12. Mint szélvésztől ragadtatva, Cyrénius szolgái úgy szöktek ki József e kiáltására a templomból.
13. De még alig értek ki legnagyobb sietséggel néhány lépésnyire a templomból, ez nagy robajjal máris összeomlott.
14. Mindnyájan megrökönyödve csapták össze kezüket fejük fölött. Maga a három hű oroszlán is elinalt ez alkalommal; utóbb azonban újra visszatért.
15. Minden oldalról egymást kérdezgették ez esemény okáról. A pogányok között – Cyrénius kivételével – senki sem tudott erről felvilágosítást adni.

16. Amint a társaság az ijedelemtől kissé magához tért, Cyrénius megkérdezte Józsefet, hogy hol volna olyan biztos hely, ahol megteríthetnének.
17. József egy teljesen szabad, kis zöld helyet mutatott egy virággal és gyümölccsel tele fügefa alatt.
18. Cyrénius nyomban odaküldte szolgáit, megtisztíttatta a helyet, nagy csínnal megteríttette, s szétrakatta a különféle kihozott frissítőt.

Étkezés a szabadban. A császári palota a lángok martaléka lesz. Cyrénius felindulása. József higgadt válasza.

Cyrénius arra újra meghívta Józsefet, hogy kezdjen a frissítők fogyasztásához Máriával, a Kisdeddel és Eudokiával együtt.

1. József erre rögtön odament, letelepedett övéivel az alsó végen, és az ételeket megáldva, evett és ivott.
1. József példáját követte a két ifjú is, majd az egész társaság.
2. Ekként jókedvűen együtt ülve ettek és ittak.
3. Közben a Cyrénius oldalán ülő Marónius észrevette, hogy Osztracíne város felett hatalmas füstoszlop kezdett emelkedni,
4. valamint a kissé távolabbi tengerparton ugyancsak sűrű füstoszlopok szállnak fel.
5. Rögtön jelentette Cyréniusnak, ki tüstént felismerte, hogy a városban éppen az ő palotája áll lángokban, és sejtette, hogy a kissé távolabbi tengerparton is az ő hajói égnek.
6. Mintha ezer villám érte volna, úgy pattant fel Cyrénius, és kiáltotta:
7. „Az Isten szerelmére! Mit kell látnom?! Hát Osztracíne, ez a hozzátok való jóságom gyümölcse?
8. Valóban, a tigris dühévé akarom átváltoztatni eme jóságomat! Gazságtokért meglakoltok, miként még fúria nem bűnhődött a pokol fenekén.
9. Fel, barátaim és testvéreim! Nincs itt többé maradásunk! Fel, fel e gazok elleni méltó bosszúra!”
10. Cyrénius egész kísérete villámgyorsan felugrott e rettentő kiáltásra, és hirtelen mindent összekapkodott.
11. Csupán József maradt az övéivel nyugodtan ülve, és alig nézett oda, ahol a tűz égett.
12. Cyrénius észrevette ezt, és indulatosan rászólt Józsefre:
13. „Ugyan milyen barátom vagy te, hogy szerencsétlenségem láttán képes vagy ily nyugodtan ülni?
14. Hisz tudod, hogy nélküled a sok ragadozó bestia miatt nem biztos e hegyi utam!
15. Tehát, kelj fel, és helyezz biztonságba, különben magad ellen is haragítasz!”
16. József egész higgadtan szólt: „Nézd, te haragra lobbant római, éppen

most nem engedelmeskedem neked!
17. Ugyan mit tennél, ha vagy két óra múlva leérnél? Nem lesz-e addigra már minden a lángok martaléka?
18. Úgy vélem, a bosszúállásra még mindig van idő elég!
19. Ha nem pattantál volna úgy fel, valóban szóltam volna a két ifjúnak, és ezek pillanat alatt végét vetették volna a tűznek.
20. De minthogy oly hevesen pattantál fel, hát vonulj le magad, és oltsd el haragoddal a tüzet.”

Cyrénius Tullián keresztül kedvező hangulatba kísérelі hozni Józsefet. József baráti szavai. Tűzoltás két ifjú akaratereje által.

József e teljes komolysággal mondott szavai roppant hatással voltak Cyréniusra, aki nem tudta, hogy mit feleljen.

1. Szólni sem mert még valamit a láthatólag kissé felindult férfihoz.
1. Ezért így szólt Tulliához: „Menj a bölcs férfihoz, és add elő megbocsátható szorultságomat, és kedélyemnek ebből eredő felindultságát!
2. Kérd bocsánatát, és biztosítsd, hogy soha többé nem szerzek neki több ilyen percet!
3. Csak most ne hagyjon cserben, s ne tagadja meg segítségét!”
4. József azonban jól megértette, mit beszélt Cyrénius Tulliához.
5. Erre felkelt, odament Cyréniushoz, és mondta: „Nemes barátom és testvérem az Úrban! Ez idáig még nem volt szükségünk közbenjáróra.
6. Mindig nyíltan vallottuk meg egymásnak kölcsönös ügyeinket, bajainkat!
7. Miért legyen tehát feleséged közbenjáró, mintha ketten nem volnánk magunknak elegen?
8. Talán úgy véled, hogy én megharagudhatnék valamiért?
9. Ó lásd, akkor nagyon tévednél bennem. Komolyságom csak a hozzád való szeretetem gyümölcse!
10. De rossz barát az olyan, aki szükség esetén barátja komoly tanácsára nem akar hallgatni.
11. Nézd, ha volna valami a dologban, ami most úgy aggaszt, akkor biztosítva lehetnél afelől, hogy legelőször én figyelmeztettelek volna rá, ahogy máskor még mindig megtettem.
12. Itt azonban egyéb nem forog fenn, mint teljesen üres szemfényvesztés ama gonosz szellemek részéről, kik innen megfutamodtak.
13. Most vak bosszút esküsznek ellenünk, és nyugtalanítani akarnak, amiért elűztük őket régi fészkükből.
14. Lásd, ez az egész! Ha megkérdeztél volna, mielőtt felizgattad magad, még csak a földről sem kellett volna felkelned!
15. Te azonban rögtön érzékeidben bíztál, és céltalanul felizgattad magad teljesen hiába!

16. Most viszont csak ülj le ismét teljesen lecsillapulva, s nézd a tüzet fesztelen tekintettel, és biztos lehetsz, hogy hamar véget ér!”
17. József e kijelentése Cyrénius számára persze, hogy körülbelül az volt, mint a borjúnak az új kapu.
18. Ám ő mégis elhitte, amit József mondott, noha semmit sem értett a dologból.
19. József erre így szólt Cyrénius jelenlétében a két ifjúhoz:
20. „Tekintsetek ti is ama helyre, ahol az innen elkergetettek rakoncátlankodnak, hogy testvérem megnyugtatására véget érjen!”
21. A két ifjú ezt megtette, és azon pillanatban a tűznek már nyoma sem volt lelhető.
22. Cyrénius csak most értette kissé jobban, hogy József mit mondott neki, és újra felvidult.
23. A két ifjú tekintélye azonban, miként a Józsefé is, óriásian gyarapodott előtte.

A Kisded az élet kellemetlen cibálásáról oktat. József magyarázata a természet csodálatos jelenségeiről.

Miután minden újra a rendes kerékvágásba visszabillent, a Kisded felegyenesedve így szólt Cyréniushoz:

1. „Hallgass meg, nemes szívű férfiú! Emlékszel-e még, mikor Jakab testvért hajánál fogva cibáltam?
1. Akkor azt akartad, hogy a te hajad is cibáljam meg!
2. Megígértem, és lásd, ígéretem máris teljesítem!
3. Eszerint mindaz a bajnak látszó sok meglepetés, ami azóta ért, nem egyéb, mint az ígért, hajadnál fogva való cibálás!
4. De ha a jövőben ismét előfordulnak és érnek téged ilyenek, emlékezzél e szavaimra, és ne félj semmitől!
5. Haragos sem légy, mert egy hajad szála sem vész el! Akivel ilyeneket teszek, azt szeretem, és annak nincs mitől félnie, sem ezen, sem a másvilágon.”
6. A Kisded e magyarázatánál könnyek gyűltek Cyrénius szemébe, és a merő szeretettől és hálától nem tudta, hova legyen.
7. Sok körülálló pogány is hallotta a Kisded e beszédét, és szerfelett elámult, hogy miként tud e negyedéves Kisded oly tökéletes bölcsességgel és tisztasággal beszélni.
8. Egyesek Józsefhez fordultak, és megkérdezték tőle, hogy miként van, hogy a Kisded e legzsengébb korában ily tökéletességgel beszél?
9. József erre vállat vonva mondta: „Kedves barátaim! A nagy Földön és kivált az élet terén a legcsodásabb jelenségek mutatkoznak itt-ott.
10. Szemeink előtt történnek ugyan, de vajon ki tudja meghatározni a teremtő Istenség titkos törvényeit, melyek szerint ezeket műveli?
11. Valóban mi magunk is legnagyobb csodaként naponta tapossuk

lábainkkal a csodák tömegét anélkül, hogy figyelembe vennénk őket.

12. De vajon ki tudja közülünk, hogy miként keletkezik e számtalan csodamű: a fű, a fa, a féreg, a szúnyog, a hal a vízben?
13. Számunkra bizony nem marad más hátra, mint hogy szemléljük e csodákat, és magasztaljuk, dicsérjük és imádjuk azok nagy, szent Mesterét!”
14. József e magyarázata teljesen megnyugtatta a kérdező pogányokat.
15. E pillanattól fogva egészen más szemmel nézték az egész természetet.
16. Majd elszéledtek e szabad hegy minden oldalán, szemlélve a teremtés csodáit.
17. Cyrénius azonban mégis titokban Józsefhez fordulva, megkérdezte őt, hogy komolyan nem tudná-e ezt?
18. József erősítgette, és mondta: „Fordulj a Kisdedhez vele; Ő bizonnyal majd a legjobb felvilágosítást adja neked!”

Cyrénius kérdése a három hónapos Gyermek csodálatos beszédképességéről. Az angyalok csodálatos, bölcs válasza a Kisded titokzatos lényéről.

Cyrénius mindjárt a legalázatosabban a Kisdedhez fordulva mondta:

1. „Én Életem, Mindenem! Ha tudja is az ember, hogy Ki vagy, mégis hallatlanul csodás, hogy Te mint három hónapos Kisded, oly tökéletesen, s fölötte bölcsen beszélsz!
1. Ezért szeretnék e hegyen, hol már oly sok, igen csodás dolog történt, némi világosságot nyerni tőled. Nem mondanál néhány szót?”
2. A Kisded azonban mondta: „Nézd, ott József oldalán a két szolga; fordulj hozzájuk, majd ők megmondják neked!”
3. Cyrénius rögtön megfogadta e tanácsot, és a két ifjúhoz fordult e kérdéssel.
4. Ők mondták: „Nézd, ez tisztán mennyei dolog. Ha meg is mondanánk neked, mégsem lennél képes megérteni!
5. Természet szerinti emberek ugyanis nem képesek felfogni a tiszta mennyeit, mert szellemük még nem szabad, megkötve tartják a világi anyagok.
6. Te pedig még nagyobbára szintén anyagszerű vagy, így majd azt sem tudod megérteni, amit meg fogunk neked magyarázni!
7. Te most felvilágosítást kívánsz, és az Úr parancsára meg is adjuk neked.
8. Megértését ám nem adhatjuk meg hozzá, mert te még test szerint való ember vagy.

9. Nézd, a Kisded emez emberi mivoltában nem is beszélhet még veletek, mint földi emberekkel.
10. Erre csak egy év múlva lesz félig-meddig képes.
11. De a Kisded szívében az örök, mindenható Istenség telje lakozik.
12. Ha most a Kisded általad hallható és fölöttébb bölcs módon beszél, akkor nem a látható Gyermek, hanem a Benne lakozó Istenség beszél a te – e célból felébresztett – kedélyedbe.
13. Te úgy hallod a szavakat, mintha az általad látható Kisded beszélné.
14. De valójában nem így van, hanem akkor csak az előtted láthatatlan Istenség beszél.
15. Amit mintegy kívülről vélsz hallani, azt te csak önmagadban hallod! Mindenkinek az esete ez, aki a Kisdedet beszélni hallja!
16. Hogy pedig erről meggyőződjél, állj innen tetszésed szerinti távolságra, ahol a Kisded természetes hangját már nem hallanák!
17. A Kisded majd beszél hozzád, és te Őt úgy fogod a távolból hallani, mint egészen közelről. Menj és győződjél meg!”
18. Cyrénius mit sem értve mindebből, mégis elment a hegytetőn vagy ezerlépésnyire.
19. Egyszerre egész világosan és érthetően hallotta a Kisded hívását, mely így hangzott:
20. „Cyrénius, fordulj csak gyorsan vissza, mert alattad tigrisekkel telt barlang van.
21. Ezek szimatolni kezdenek, tehát siess vissza, mielőtt megpillantanak!”
22. Mihelyt Cyrénius ezt meghallotta, rögtön szélsebesen visszafutott onnan, és egészen elképedve állt meg. Tovább akart kérdezni, de végre nem tudta, mit is akart tulajdonképpen kérdezni. Hiszen csodás volt számára e tapasztalat.

Cyrénius bevallása tudatlanságáról a szellemi dolgokban. Kérelme világosságért. Az angyalok válasza, mint magas és világos bizonyság az Úr emberré válásáról és lényéről. A Kisded áldása Cyréniusra.

A két ifjú tovább nem beszélt. Cyrénius azonban e magyarázat által túl kíváncsi lett, semhogy megnyugodhatott volna.

1. Amint idő múlva Cyrénius újra erőt vett magán, így szólt a két ifjúhoz:
1. „Ti bizonyára öröktől fogva fennkölt szolgái Istennek! Magyarázatotok csodásan magasztos, és túlságosan vonzza teljes mivoltomat, semhogy megelégedhetnék azzal, amit nekem mondtatok és mutattatok!
2. Most felismerem, hogy minden magasabb bölcsességnek teljesen híján való észbeli és természet szerinti ember vagyok, aki alig lát egy arasszal annál többet, mint amit megfog.
3. De hát nem volna lehetséges csak egy kevéssel is több betekintést adnotok?
4. Alázattal kérlek titeket, tegyétek meg ezt! Nyissatok meg egy bennem

bizonnyal rejtve szunnyadó mélyebb megismerő képességet.

5. Legalább azt értsem meg világosabban, amit tudtomra adtatok!”
6. A kettő azonban mondta: „Nézd, te különben kedves barátunk és testvérünk! Te egy idő előtti lehetetlenséget kérsz!
7. Ameddig te húsban élsz, addig nem foghatod fel a legmagasabb isteni bölcsesség dolgait!
8. Gondold meg, az Úrnak, Istennek, Ki végtelen és örök teljességében itt e Kisdedben lakozik, számtalan miriád leggyönyörűbb és fölöttébb nagy világa van, melynek végtelenül kis részét apró csillagokként láthatod éjnek idején.
9. Ő ezek bármelyikét kiválaszthatta volna a Föld helyett, hogy rajta emberré legyen. Mégis e Földet választotta, mely mindama számtalan világtest közül minden tekintetben a legsilányabb és a legrosszabb!
10. Ám Neki, a végtelenség örök Urának ez így tetszett; megcselekedte, miként szemünk előtt van.
11. De úgy véled, szüksége volt talán tanácsunkra, avagy beleegyezésünkre?
12. Ó lásd, ez alapos tévedés volna! Ő öröktől fogva egyedül cselekszi, amit akar, és soha még senki sem volt a tanácsadója!
13. De vajon ki kérdezheti meg és mondhatja: ‚Uram, mit csinálsz, miért csinálod?’
14. Ő a legfőbb tökéletesség, a legfőbb bölcsesség, a legfőbb szeretet és szelídség Önmagában.
15. Ő az egyedüli, legfőbb erő és hatalom. Ha a megsemmisítés egy gondolata lenne csak keblében, minden a leggyorsabb pillanat alatt visszasüllyedne a semmiségbe.
16. Lásd, ennek ellenére, mint gyenge emberfia engedi, hogy egy gyenge zsidó szűz karján becézzék.
17. Ő, Ki öröktől fogva végtelen fajtájú, megszámlálhatatlan napot, világot és lényt táplál éltető és bölcsen célra vezető, igen gazdag módon, e Földön egy tizenöt éves szűz gyenge mellét szopja!
18. Ő Maga – mint az élet alapélete – öltötte fel a halál, a bűn köntösét, és húsba, vérbe rejtőzött.
19. Hát ehhez mit szólsz? Hogy tetszik ez neked? Nem szeretnél erről is több világosságot?
20. Ám lásd, amily kevéssé fogod ezt teljességében valaha is felfogni, éppoly kevéssé mondható neked több el e legfelsőbb Gyermek korai beszéléséről!
21. De szeresd minden benned való erőből, és el ne áruld Őt sehol, akkor e szeretetben is találsz majd valamit, amit különben maguk a mennyek sem tudnak neked kinyilatkoztatni soha.”
22. E szavak Cyréniust oly roppant tisztelettel töltötték el a Gyermekkel szemben, hogy azon nyomban leborult előtte, és sírva mondta: „Ó Uram! Sohasem leszek méltó e kegyelemre, melyet itt élvezek!”

23. A Kisded mondta: „Cyrénius, állj fel, és ne árulj el! Hisz ismerem szívedet, és szeretlek téged, s most megáldalak téged!” Cyrénius, a tisztelettől és szeretettől remegve, nyomban felkelt.

Közelgő zivatar. József tanácsa. Az oroszlánok erdőbe menekülése.

A többiek, akik a hegy tágas fennsíkjának minden részén elszéledtek, aggodalmas ábrázattal jöttek vissza.

1. Egyiptom déli részéből ugyanis hatalmas fekete felhőket láttak felszállni, melyek mindenkor nagy viharok előfutárjai.
1. Északnak, Osztracíne felé, még minden tiszta volt, de annál rémítőbben festett az ég a hegység felett délnyugaton.
2. A visszatérők ezért gyors hazatérést ajánlottak.
3. Cyrénius azonban mondta: „Ha itt lesz a kellő ideje, majd tudtunkra adják e hatalmas bölcsek.
4. De ameddig ők nyugodtak, addig ebből nem csinálunk gondot magunknak.”
5. Marónius és az ezredes azonban közbeszólt: „Igazad van! De menj át e kis magaslaton, nézz körül, és bizonnyal a mi véleményünkön leszel!
6. Hiszen ott úgy fest, mintha a fúriák mind egyszerre felgyújtották volna a földet!”
7. Cyrénius azonban megkérdezte a kissé szunnyadó Józsefet:
8. „Barátom és testvérem! Hallottad, hogy ezek milyen hírrel jöttek ide?”
9. József válaszolt: „Elszunnyadtam, és alig tudom, miről volt szó köztetek.” Cyrénius szólt: „Hát kelj fel, és gyere velem e magaslatra, s rögtön meglátod beszédünk tárgyát!”
10. József erre felkelt, és a magaslatra ment Cyréniussal.
11. Odaérve, Cyrénius nyomban megmutatta a közelgő vihar fölötte fenyegető képét.
12. József kérdezte: „Igen – de mit akarsz ezzel?
13. Menekülni? – Hová? Legkésőbb negyedóra múlva itt a zivatar!
14. Osztracíne futólépésben másfél órányira van, és a vihar már rég elér minket, még mielőtt a hegy felső részén átjutunk.
15. Mi lesz majd a veszélyes szakadékban, ha a bestiák néhány légiója körülfog minket, amit nagy viharoknál szeretnek tenni?
16. Ha ezenfelül felhőszakadásból eredő, elsöprő áradatok utolérnek minket, és kíméletlenül magukkal sodornak a mélységbe, mit csinálunk akkor?
17. Maradjunk inkább itt a tetőn. Itt legfeljebb megázhatunk, míg az erdőben mindenféle veszedelem érhet.”
18. Cyrénius megfogadta József tanácsát, s mindketten visszatértek a

fügefa alá.
19. Ám kísérete mindemellett igen aggályosan nézte, különösen mikor látták, hogy a három oroszlán egyszerre felugrik, s az erdőbe menekül.
20. Marónius erre megszólította Józsefet: „Lásd, a három hű bestia, bizonnyal előre érezve ama veszedelmet, ami ránk vár, oltalmat nyújtó futásnak eredt! Vajon ne cselekedjünk-e hasonlóan?”
21. József válaszolt: „Az ember ne az állattól, hanem a természet Urától tanulja, hogy mitévő legyen.
22. Én azonban úgy vélem, hogy okosabb vagyok az állatnál. Azért maradok, s itt várom be a vihart, és majd csak azután indulok útnak, feltéve, ha lesz!” Ezzel mindnyájan beérik, és ott maradnak aggodalmas várakozásban.

Ködben a hegytető. A pogányok istenektől való félelme. Cyrénius bátorságágának megnyilvánulása és élce a kitörő viharban. Jézus hatalmi szavára lecsillapodó zivatar.

Negyedóra sem múlott el, mikor a hegy csúcsa egyszerre oly sűrű ködbe borult, hogy egészen besötétedett.

1. Cyrénius egész társasága jajgatni kezdett, és mondta:
2. „Na tessék, itt van! Zeusz itt ugyancsak szépen ellát minket!
3. Most ne mondjuk: Távol Zeusztól, távol a villámtól!
4. Hanem itt csúnyán elpusztulhatunk mind, mert halandók sohase közeledjenek kelleténél jobban az istenekhez, ha nyugodtan akarnak a Földön élni!”
5. Cyrénius azonban kissé élcesen szólt: „Fittyet hányok én a ti isteneitekre!
6. Találtam egy jobb Istent, Kinél ez nem áll: távol tőle, távol a villámtól is!
7. Hanem éppen fordítva: távol Tőle, távol az Élettől, és nagyon közel az öldöklő villámhoz!
8. Hozzá közel pedig azt is jelenti, hogy közel az Élethez, és távol az öldöklő villámtól!
9. Nem is ijesztget engem e köd, tudva, hogy az öldöklő villámtól mégis távol vagyunk!”
10. Cyrénius azonban még alig ejtette ki ezt, cikázó villám csapott éppen a társaság előtt a földbe, melyet mihamar egy légió követett.
11. Ez kissé meglepte Cyréniust, és bajtársai szóltak: „Hogy tetszik az előbbi kijelentésed után?”
12. Cyrénius szólt: „Nagyon jól! Hiszen ez egy óriási látványosság, aminél még egyikünk sem vesztette el életét!
13. Nekem úgy tűnik fel, mintha isteneitek észrevették volna itt a császár fivérét és még egészen más Valakit, s ezért üdvözölnek így.”
14. Egy kapitány azonban Cyrénius társaságából, ki még meglehetősen

erősen állott az istenek papucsa alatt, így szólt az élcelődő Cyréniushoz:

15. „De kérem császári, konzuli Fenségedet, nehogy az istenekkel itt élcelődjék. Hisz a fürge Mercurius könnyen értesíthetné Zeuszt, és egy csapásra mindnyájan odavesznénk!”
16. Cyrénius még jobban tréfálkozva mondta: „Kedves kapitányom! Emiatt egészen nyugodtan ülj a földre!
17. Mercurius ugyanis örök szobafogságot kapott Zeusztól. Zeusz magát viszont egy egészen más Juno úgy felpofozta, hogy örökre se nem látott, se nem hallott.
18. Tehát légy e tekintetben egészen nyugodt, mert ettől fogva Zeusznak nem igen lesz dolga mennydörgéssel és villámlással.
19. Ez alkalommal ám egyre hevesebben kezdett villámlani, és rémesen dörögni. A kapitány megjegyezte:
20. „Ó császári, konzuli Fenséged, bizonyára még igen megbánja e gyalázó beszédet!”
21. Cyrénius válaszolt: „Ma biztosan nem; talán holnap, ha ráérek!
22. Nézd, ha hozzád és még sok egyéb balgához hasonlóan félnék az istenektől, akkor éppen most e tűztenger alatt, nem így beszélnék.
23. De mert az isteneket többé egyáltalán nem félem, ezért beszélek így.”
24. Ezzel a kapitány le volt torkolva, és többet nem mert beszélni a császári fenséggel.
25. Egy villám pedig éppen most József, Mária meg a két ifjú közé csapott le.
26. Ekkor felemelkedett a Kisded, és mondta: „Álcázd le magad, te szörnyeteg!”
27. E szóra hirtelen minden felhő leesett. Az ég egészen tiszta lett, helyette azonban egy tömeg csúszómászó féreg vált a földön láthatóvá.
28. A két ifjú azonban a földre tekintett, és a férgek részben az erdő felé menekültek, részben pedig megsemmisültek.
29. E jelenet mindenkit elnémított, ki Cyréniussal a hegyen tartózkodott, nem tudván, miként történt ez.

A gondolkodóvá vált római ezredes tudásvágya és Cyréniussal való beszélgetése a természeti törvényekről és azok törvényhozójáról. Hazatérés a hegyről.

Hosszas csodálkozás után az ezredes nagy szerényen Cyréniushoz közeledvén, mondta:

1. „Tudom, hogy Fenséged, miként Róma több fennkölt feje is, sokat foglalkozott természettudománnyal!
2. Ami engem illet, én ugyan mindig inkább katona voltam, mint természettudós.
3. Ez itt, a szemünk láttára történt nagyon is különös jelenség azonban

gondolkodóba ejt.

4. De nem látom semmi más okát, mint tényleg csak azt a csodásat, ami e zsidógyermek különös hatalmából magyarázható meg!
5. Komolyan nem volna azonban más oka? Vajon nincsenek-e a természetben bizonyos titkos törvények, melyek szerint ilyesmi éppen úgy létrejön, mint máskülönben az eső, a jégeső, meg a hó?
6. Ó adjon Fenséged egy kis világosságot, hogy én is értsek belőle valamit, és itt ne álljak, mint valami illír harisnyája."
7. Cyrénius szólt az ezredeshez: „Ó barátom, rosszul gondoltad meg, hogy hozzám fordultál ez ügyben.
8. Hiszen én is annyit értek belőle, mint te. Hogy törvény szerint történt, annyi bizonyos.
9. A törvény mibenlétét azonban aligha ismeri más valaki, mint a természet nagy Törvényadója!
10. De, hogy jogunkban áll-e nekünk halandóknak a nagy törvényadót e törvény mibenléte felől megkérdezni, ez – legalább nekem – teljesen ismeretlen."
11. Az ezredes azonban szólt: „Nézze Fenséged, hiszen itt a bölcs zsidó, itt a csodás gyermeke meg a figyelemre méltó két ifjú, kik fényes öltözetükkel ma reggel annyira kihoztak sodrunkból!
12. Mi lenne, ha e csodálatra méltó dologban hozzájuk fordulnánk?"
13. Cyrénius mondta: „Próbáld meg, ha van hozzá bátorságod!
14. Nekem ugyan ez alkalommal nincs, mert tisztán felismertem, hogy ők egészen másfajta lények, mint mi."
15. Az ezredes mondta: „Bátorságban éppen nem szűkölködöm.
16. De ha Fenséged e véleményen van, én bizonnyal nem akarok áruló lenni, és megelégszem járatlanságommal!"
17. József pedig így szólt Cyréniushoz: „Testvérem! Tűzd ki az indulás időpontját, már leáldozófélben van a Nap!"
18. Cyrénius ezt megtette. Rövid idő múlva úton voltak visszafelé. Két óra alatt teljesen akadálytalanul elérték a villát.

Fogadtatás József házában. Jóél elbeszélése. A három oroszlánról.

Visszatérve a villához, József fiai, különösen pedig a visszamaradt ifjak, a legszívélyesebben üdvözölték a társaságot.

1. A fiúk nyomban megjelentették József atyjuknak mindazt, amit ezalatt csináltak, és hogy miként teljesítették a legpontosabban akaratát.
1. Legidősebb fia egyszersmind elmondta Józsefnek, hogy mily csodálatos dolgok történtek ezen idő alatt Osztracíne vidékén.
2. „Különösen – így mondta az elbeszélő –, a székhely hirtelen kigyulladása riasztotta meg a város minden lakóját.
3. Még mialatt azon fáradoztak, hogy a tüzet eloltsák, a hatalmas tűz egyszerre elaludt, és többé nyoma sem volt.

4. Ezután hirtelen azt láttuk, hogy a hegy tüzes felhőkbe burkolózik, és ezer villám cikázik rajta keresztül-kasul.
5. Ekkor a Sinai hegyre gondoltunk, mely Isten nagy kinyilatkoztatásának idején ugyanolyan lehetett.
6. Nagyon aggódtunk miattatok. Az ifjak azonban megvigasztaltak minket, és mondták, hogy senkinek egy haja szála sem fog meggörbülni.
7. Ám, amint a hegy így tüzes felhőkbe kezdett burkolózni, csakhamar mégis igen megrémültünk:
8. Három rettenetes oroszlán ugrott nagy sebesen felénk a hegyi út felől.
9. Ezért nagyon megijedtünk. Az ifjak azonban mondták: Ne féljetek, ez állatok Annak lakásán keresnek oltalmat, Kinek mindenek engedelmeskednek.
10. Így is volt. A három oroszlán nyomban a kocsiszínnek tartott, ahol most is nyugodtan vannak.
11. Odamentünk a zivatar után néhány ifjúval, s megtekintettük az óriási állatokat.
12. Ekkor hamarosan felkeltek, a megadásnak és barátságnak felismerhetetlen jeleit adták."
13. József mondta: „Helyes fiaim, mi is megéltük mindezt. Elbeszélésed csaknem kissé hosszúra nyúlt!
14. Most azonban menjetek, és terítsétek meg az asztalt. Mindannyiunknak erősítőre van szükségünk, mert a hegyjárás kissé megviselt minket!"
15. A fiúk a többi ifjúval rögtön a konyhába és ebédlőbe mentek, s rövidesen a legszebb rendbe hoztak mindent.
16. Cyrénius mondta: „Valóban csodálom, hogy e három bestia idemenekült, ahelyett hogy barlangjába rejtőzött volna.
17. Végül még itt is maradnak a háznál, és hűségesen őrzik azt, amint ez állatfajtáról már van hasonló példánk!"
18. József mondta: „Én mindenbe belenyugszom, ami az Úrnak tetsző!
19. De lehet, hogy az állatok majd veled mennek hajódra, hogy megoltalmazzanak."
20. Cyrénius válaszolt: „Úgy majd én is belenyugszom, amit az Úr akar – holott az Úr oroszlánok nélkül is megóvhat!"
21. Erre előjött a három oroszlán, és barátságosan Cyrénius köré állt.
22. Cyrénius ismét szólt: „Valóban, komolyan különös ez, kedves testvérem! Neked csak mondanod kell valamit, és nyomban meg is történik az!"
23. A két ifjú azonban mondta: „E három állat még jó szolgálatodra lesz az éjjel.
24. Az Úr ugyanis mindenkor a legalkalmasabb eszközöket tudja, melyekkel valakin segít.
25. Persze, hogy ilyen állatok többször voltak már isteni szolgálatban. Azért lettek most is megválasztva, hogy szolgálatodra legyenek egy rád

váró dologban. Így legyen!”

Étkezés József házában. A Kisded figyelmeztetése az elkövetkezendő éjjeli merényletre Cyrénius ellen a várban. Cyrénius hazatérése. Az oroszlánok, mint testőrök. A támadás. Isten ítélete a merénylők fölött.

A megbeszélés után a három oroszlán újra elhagyta Cyréniust, és a kocsiszínbe tért.

1. Cyrénius ugyan még többet akart volna e jelenségről Józseffel beszélgetni, de éppen jöttek József fiai, jelentvén, hogy az ebéd kész, és az asztal terítve van.
2. József erre rögtön meghívta az egész társaságot, hogy lépjen az ebédlőbe, és erősödjék az asztalnál étellel, itallal.
3. E meghívásra mindnyájan az ebédlőbe tértek; ettek a megáldott ételekből, s csillapították szomjukat citromos vízzel.
4. Az egyórányit tartó étkezés után József hálát adott Istennek, és megáldotta az összes jelenlevő vendégeket.
5. A Kisded pedig magához kívánta Cyréniust. Midőn Cyrénius a legmélyebb alázattal Hozzá közeledett, mondta a Kisded:
6. „Ma éjjel egy áruló kis csorda tör rád hálószobádban.
7. Én azonban melléd adom e három oroszlánt. Hagyd őket a szobádban úgy, amint követnek.
8. Ha majd az árulók a terembe lépnek, a három oroszlán hirtelen dühösen nekik ront, és szétmarcangolja őket.
9. Neked azonban egy hajad szála sem görbül meg! Ne félj hát az oroszlánoktól, ők teljesen urukat látják tebenned!”
10. Cyrénius ezt szívből megköszönte a Kisdednek, és számos csókkal halmozta el. Hasonlóan tett a felesége, Tullia is, ki mit sem hallott arról, amit a Kisded az imént Cyréniussal beszélt.
11. Midőn már besötétedett, Cyrénius társaságával útnak indult. Miután még egyszer megismételte másnapra szóló meghívását, áldottan a városba tért.
12. De alig, hogy kitette lábát a pitvaron, máris kéznél volt a három oroszlán, és nyomon követte Cyréniust lakásába.
13. Miközben Tulliával fekhelyére tért, az oroszlánok köréje feküdtek, villogó szemeiket szüntelenül merően a bejárati ajtóra szegezve.
14. Cyrénius szolgái még többször jártak ki és be, az oroszlánok azonban nem vették őket figyelembe.
15. A második őrváltáskor azonban húsz beburkolózott férfi jött halk lépéssel Cyrénius termébe, és nesztelenül a fekvőhely felé közeledett.
16. Kihúzott tőreikkel már alig álltak ötlépésnyire a fekhelytől.
17. A három oroszlán egyszerre irtózatos ordítással nekik rontott. Néhány pillanat alatt darabokra tépték őket, és egyikük sem menekült meg e támadás elől.

18. Ily támadásra egyikük sem számított. Az első roham a legnagyobb rémületbe s zavarba ejtette mindnyájukat, és védekezés eszükbe sem jutott.
19. Ez okból a kivezető utat sem találta meg egyikük sem, és így az oroszlánok dühének martalékává lettek.
20. Cyrénius ily csodásan menekült meg ez éjjel a három oroszlán által, és másnap nem kevéssé csodálkozott, mikor a szobában megpillantotta a széttépett hullákat.

Cyrénius szolgáinak kihallgatása. A szolgák félelme. Az áruló felfedezése. Az oroszlán csodálatos ítélete.

Cyrénius rögtön felkeltette a szolgákat. Magához hívta őket, hogy kérdőre vonja ez árulás mibenléte felől.

1. A szolgák megijedtek e látványtól, és a haragos Helytartónak mondták:
2. „Szigorú, igazságos és hatalmas Főúr! Az istenek legyenek tanúink, hogy minderről semmit sem tudtunk!
3. Mindnyájan a halál fiai legyünk, ha a legkevesebb részünk is volt ebben, avagy csak legkevésbé is tudtunk róla!”
4. Cyrénius mondta: „Hordjátok ki e hullákat, és temessétek el őket a vár előtti térségen, elrettentő például azok részére, akik esetleg még hozzájuk hasonlóan gondolkodnak!”
5. A szolgák azonban igen féltek a Cyrénius ágyát még szigorúan őrző három oroszlántól, és mondták:
6. „Ó Urunk, Urunk! Nem merünk mi semmihez hozzányúlni. A három bestia rettentő dühösnek látszik, és azt tehetné mivelünk is, amit e pártütőkkel!”
7. Cyrénius mondta: „Akinek tiszta a lelkiismerete, álljon elő, és győződjék meg róla, hogy ez állatok is tisztelik a hűséget!”
8. Cyrénius e beszédére egynek híján mind előlépett, és az oroszlánok semmiképpen sem bántották őket.
9. Cyrénius azonban megkérdezte a visszamaradtat: „Hát te miért maradsz hátra, holott látod, hogy az oroszlánok cseppet sem bántják társaidat?”
10. A kérdezett válaszolt: „Uram, Uram, irgalmazz nekem, mert a lelkiismeretem nem tiszta!”
11. Cyrénius megkérdezte tőle: „Vajon miben áll lelkiismereted tisztátalan volta? Beszélj, ha nem akarsz meghalni!”
12. A kérdezett mondta: „Uram, Uram, tegnap reggel óta tudtam ez árulásról, de nem akartam róla jelentést tenni, mert száz font ezüsttel megvesztegettek.
13. Azt gondoltam, hogy úgyis megmenekülsz, amint azt ama bölcs adakünn a villában megmondta. Tehát elfogadtam az ezüstöt.”
14. Cyrénius erre felugrott, és szólt hozzá: „Tehát minden őszinte

emberbarátnak kell, hogy egy ördög is legyen szolgái között!

15. Te nyomorult gazfickó, ide gyere az Isten ítélete elé! Ha ez az ítélet megkegyelmez, akkor én sem ítéllek el!
16. De ha ezen ítélet előtt nem lelsz kegyelmet, máris el vagy ítélve örökre!”
17. Erre a kérdőre vont szolga rettegni kezdett, és ájultan összerogyott.
18. Ekkor az egyik oroszlán felemelkedett, megindult az ájulthoz, megfogta azt kezénél fogva, s egészen óvatosan Cyrénius elé vonszolta, ahol a vétkes mozdulatlanul fekve maradt.
19. Majd ugyanazon oroszlán mohón a szomszédos, nyitott helyiségbe ugrott, ott megragadott egy göngyöleget, melyet előhúzott, és ezer darabra tépte szét.
20. Most előkerült a száz font ezüst, melyet a szolga hallgatásáért kapott.
21. Cyrénius nem kevéssé csodálkozott e jelenségen.
22. Az oroszlán azonban karjánál fogva ismét megragadta a bűnöst, behúzta a mellékhelyiségbe, és pontosan ama helyre fektette, ahol előbb a göngyöleg volt.
23. Ott farkával néhányszor megpaskolta, ami az ájultat magához térítette, de egyébként nem bántotta.
24. Arra az oroszlán ismét előbbi helyére tért vissza, és két pajtásával egészen nyugodtan viselkedett.
25. A szolgák ezután Cyrénius parancsára a hullák eltakarításához fogtak. Cyrénius pedig dicsérte és magasztalta Izráel Istenét, hogy ily csodálatosan megmentette őt. Egy óra múlva a hálóhelyiség újra ki volt takarítva.

Tullia felébredése mély álmából. Cyrénius beszámolása a történtekről. Örömteli találkozás és viszontlátás Józseffel.

Tullia csak akkor ébredt fel erősítő alvásából, miután a hálószobában már nyoma sem volt az éjjel történteknek.

1. Cyrénius megkérdezte tőle, hogy nyugodtan aludt-e.
2. Tullia ezt erősítette neki, mivel – úgymond – a hegyi út nagyon kifárasztotta őt.
3. Cyrénius mondta: „Ez nagy szerencse volt rád nézve!
4. Mert ha az éjjel ébren lettél volna, nagy rémületet kellett volna kiállnod!
5. Egy órával ezelőtt e szoba még borzalmas látványt nyújtott.”
6. Tullia elámulva kérdezte Cyréniust, hogy mi volt az, és mit történt.
7. Cyrénius megmutatta Tulliának a három oroszlánt, és fölemelt hangon mondta:
8. „Tullia! Nézd, ezek szörnyű állatok! Ha felingerlik őket, az állati erő, düh és kegyetlenség királyai ők.
9. Jaj a vándornak a vadonban, ahol ezek tanyáznak.
10. Mi sem menti meg őt dühük elől! Egy ugrás, és az ember szétmarcangoltan fekszik a sivatag izzó porában.
11. Mégis vannak emberek, kikkel szemben ezek az állatok mennyei géniuszok[83].
12. E három ragadozó állat megmentett kettőnket az emberek dühe elől, és húsz pártütőt tépett szét e helyiségben.”
13. Tullia eliszonyodott férje elbeszélésén, és kérdezte:
14. „Hogyan történt ez? Miért nem tudtam én róla? Ha te már előbb tudtad, miért nem szóltál nekem?”
15. Cyrénius válaszolt: „Tullia, én csak azt tudtam, hogy az éjjel történik valami.
16. Azt, hogy pontosan mi és hogyan, nem tudtam. Én csak annyit tudtam, amennyit barátom isteni Gyermeke kinyilvánított nekem.
17. De hogy neked nem szóltam róla, annak irántad való nagy szeretetem az oka, drága kis feleségem!
18. Lásd, immár túl vagyunk rajta. Izráel Istene csodásan megmentett minket a gyalázatos pusztulástól.
19. Szívünk mélyében szeretjük, dicsérjük és magasztaljuk is Őt ezért egész életünkben!
20. Minthogy már felöltöztél, hadd menjünk a magasztos család fogadtatására, hogy még a városkapu előtt fogadjuk őket.”
21. Cyrénius erre megparancsolta szolgáinak, hogy az ünnepélyre mindent jól előkészítsenek és elrendezzenek.
22. Majd meghagyta az áruló szolgának, hogy kövesse őt a város kapuja elé.
23. De ugyanazon pillanatban a várnak más részéből előjött Marónius a három pappal, jelentvén Cyréniusnak, hogy a magasztos család már közeledik a várhoz.
24. Cyrénius erre mindnyájukat cserbenhagyta, és dobogó szívvel sietett

József barátja elé, aki azonban már az első lépcsőn tárt karokkal jött elébe Máriával, a Gyermekkel és az egész mennyei kíséretével.

Cyrénius beszámolója és József kritikája. Szeretet és együttérzés jobb, mint a szigorú igazságosság. Cyrénius köszönete. A társaság Cyrénius nagy hálószobájában.

Cyrénius a legnagyobb bensőséggel ölelte át Józsefet, és kevés szóval tudatta vele, hogy mi történt az éjjel a várban.

1. József erre megjegyezte: „Legkedvesebb barátom és testvérem az Úrban! Amit te el akarsz nekem mondani, azt én már annak megtörténte előtt oly hajszálpontosan tudtam, amiként tényleg megtörtént.
2. Egyet azonban nem úgy kellett volna tenned, ahogyan megtetted.
3. Azt ugyanis, hogy a nyílt téren temettetted el a széttépett tetemeket.
4. Te ugyan igazságos politikából tetted ezt, hogy hasonló kísérletektől visszatartsd a többi népet.
5. E módszer azonban nem tartós. Nézd, a világon semmi sem tart rövidebb ideig, mint az ijedtség, a félelem és a szomorúság!
6. Tehát az ezeket keltő eszköz sem tartósabb egy hajszállal sem, mint maguk az általuk szült hatások.
7. Ha pedig valaki az ítéletnek e jelképeit szellemének szabadságával lerázta, akkor felbőszül, és kétszeres dühvel esik a kegyetlen bírónak.
8. Vezesd tehát az embereket mindenkor örökké tartó szeretettel, és igyekezzél az ily szükséges, de mindamellett borzalmat keltő példákat a nép előtt elrejteni, akkor mindig élvezni fogod a nép szeretetét.
9. Mondom neked: Jobb minden alkalommal egy cseppnyi részvét, mint egy palotára való legszigorúbb igazságosság!
10. Mert a szánalom az ellenséget és barátot egyaránt javítja, míg a legszigorúbb és a legjobb igazságosság az igazat büszkévé és gőgössé teszi.
11. A vétkest és elítéltet pedig elfojtott haraggal tölti el, és csak azon töpreng, hogy az igazon hogyan állhasson bosszút.
12. Ám a már megtörténtet meg nem történtté tenni nem lehet.
13. A jövőre nézve azonban jegyezd meg magadnak e szabályt: ez jobb az aranynál és a legtisztább aranynál.”
14. Cyrénius itt újra József nyakába borult, és mint egy fiú az atyjának, úgy köszönte meg e tanítást.
15. Arra az egész társaság Cyrénius hálóhelyiségébe tért, mely egy nagy teremből állott, miként Róma nagyjainál szokásos volt.
16. A rómaiak ugyanis azt mondták: ‚Alvása közben az ember mindig betegséget lehel ki magából.’
17. Ha nincs meg a hálószobában kellő tere a szétpárolgásra, akkor újra az emberre száll, és azt beteggé teszi!’

18. Ennek okáért gazdag rómaiaknak még szökőkútjaik is voltak, melyek a levegőt tisztították, és a rossz párákat felszívták.
19. Így e várban is Cyrénius hálóhelyisége volt a legnagyobb terem, melynek két szökőkútja volt széles vízmedencékkel, melyekben több tengeri hagyma úszkált.
20. A terem padlózatát fekete és barna márvány fedte, és az egész terem óegyiptomi pazar pompájú volt.
21. E teremben volt most az egész társaság, és régmúlt időbeli dolgokról beszélgetett, miközben Cyrénius szolgái buzgón azon fáradoztak, hogy minden parancsot a legjobban teljesítsenek a melléktermekben.

Az áruló megbánása. A három oroszlán szánalma a bűnbánóval szemben. Cyrénius nagylelkűségének csodás hatása a bűntudatos szolgára.

Az áruló szolga is ott állott a terem egyik sarkában, és mélyen megbánta magában az ura ellen elkövetett ballépést.

1. De reá senki sem gondolt, mert mindenki mély bölcsességű beszélgetésekbe merült.
2. Cyrénius hű szolgáinak meg amúgy is elég sok teendőjük volt az asztal elrendezésével, a konyhával és a különféle díszítések elhelyezésével.
3. Ennek következtében a szolgák sem gondoltak fölöttébb szomorú pajtásukra.
4. Ekkor a három oroszlán egyszerre felkelt, és Cyrénius bűnbánó szolgájához kullogva, megnyalogatták, és különféle kifejezésükkel mintegy szánakozásukat nyilvánították.
5. Marónius vette észre először az oroszlánoknak a szolgával szemben való e viselkedését, és jelentette ezt Cyréniusnak.
6. Marónius ugyanis féltette a szolgát, hogy a három bestia étvágyat kap rá.
7. Midőn Cyrénius észrevette áruló szolgájának eme különös helyzetét, akkor kezdte csak Józseffel e szolga vétkét megbeszélni.
8. József válaszolt: „Barátom és testvérem! Láss itt egy jelenetet abból, amit neked az imént a lépcsőn ajánlottam, megmutatva, hogy egy csepp szánalom többet ér, mint egy palotára való legjobb igazságosság!
9. E három állat jó példát mutat neked. Menj, és mint ember, tégy ennél jobbat!
10. A villától idefelé jövet az Úr szolgáinak egyikétől megtudtam, hogy feleséged előtt miként dicsérted ma reggel e három állatot.
11. Hogy van az, hogy most éppen e három állat mutatja meg neked, amit magadnak mindjárt eleinte kellett volna megtenned?
12. Lásd, az Úr folyton-folyvást tanítja az embert!
13. A világon semmi sem történik hiába. A napfényben egy lebegő porszemnek fordulatából is igaz bölcsességet tanulhatsz!
14. Mert azt istennek ugyanazon bölcsessége és hatalma vezérli és tartja

fenn, mint az égen a Napot és Holdat.

15. De ezt a jelenetet itt annál inkább az Úr erős intésének tekintheted, mely világosan megmondja neked, hogy mitévő légy.
16. Menj oda, és emeld fel e háromszorosan szegényt és süllyedtet! Menj oda, s emelj fel egy fölöttébb szomorú és bűnbánó testvért!
17. Hiszen őt az Úr készítette számodra, hogy leghűségesebb testvéreddé legyen!”
18. Miként Cyrénius meghallotta ezt Józseftől, a szolgához sietett, megfogta karját, és szólt:
19. „Testvér! Rútul vétkeztél ellenem, de minthogy bűnbánatot találtam nálad, emelkedjél ismét fel!
20. Mostantól fogva azonban nem mint szolga, hanem mint hű testvér állj mellém!”
21. Erre a szolga szíve megtört úgy, hogy hangosan jajgatott és siránkozott azon, hogy az emberek e legnemesebbje ellen miként véthetett.

Cyrénius testvéri beszédet intéz a bűnbánó szolgához és annak befogadása a társaságba. Az irigy szolgák és Cyrénius válasza.

Cyrénius azonban látván a szolgának e beismerését és nagy bűnbánatát, megvigasztalta őt, és szólt:

1. „Nézd, új testvérem az Úrban, mi emberek mindnyájan bűnösök vagyunk Isten előtt, és Ő mégis megbocsátja vétkeinket, ha beismerjük és megbánjuk azokat.
2. Mindamellett Isten szent, míg mi bűnösök vagyunk Előtte!
3. Ha pedig a Szent megbocsát, miért ne bocsássuk meg mi bűnösök egymás vétkét?
4. Ameddig az ember valóságos fúriává nem aljasodott, addig Isten kegyelme is vele marad.
5. De ha az ember e világon már teljesen ördöggé válik, akkor Isten is elveszi tőle kegyelmét, és átadja őt a pokol ítéletének.
6. Ama húszat, kik téged megvesztegettek, azért tépték szét az oroszlánok, mert ők már ördögök voltak.
7. Téged azonban megkíméltek, minthogy csupán elcsábítottak. Vak voltál, nem tudván, mit cselekszel.
8. Az Urunk, Istenünk nem vette el tőled kegyelmét, és megnyitotta szemedet úgy, hogy a benned való bűn teljes felismerésére jutottál.
9. Felismert bűnödet megbántad, és Isten megbocsátotta azt.
10. Ezért én is megbocsátom ellenem elkövetett vétkedet; barátommá és az Úrban való testvéremmé teszlek.
11. Felemellek ezért, s a szent és fennkölt társaságomhoz vezetlek.
12. Légy hát most bátor, és kövess, hogy magasztos barátom igazi testvéremmé áldjon téged!”
13. Cyrénius e gyönyörű beszéde a legjobb hatással volt az áruló szolgára.

14. A szolga ezáltal megvigasztalódva és megerősödve felkelt, és könnyeibe olvadtan követte Cyréniust a társasághoz.
15. Amint odaért, József kezét azonnal felemelve, megáldotta a szolgát, és csak ennyit szólt: „Az Úr legyen veled!”
16. Cyrénius erre megparancsolta, hogy rögtön fényes ruhákat hozzanak, és öltöztessék fel azokba a szolgát.
17. Mindjárt tiszteletbeli nevet adományozott neki, és testvérileg megcsókolta őt.
18. Majd egybehívta az egész szolgaszemélyzetet, bemutatta az új testvért, és megparancsolta, hogy engedelmeskedjenek neki.
19. A szolgák azonban kifogásolva mondták: „Milyen bíró vagy te, hogy az árulót felmagasztalod, minket pedig megalázol, kik mindenkor hűségesek voltunk irántad?”
20. „Hogy jó és irgalmas vagyok, mit bánt az titeket? – mondta Cyrénius. Ki szenvedett köztetek valamiben is hiányt énnálam? Mégsem tette még közületek soha senki életét értem kockára!
21. Ez azonban mindig az utolsó volt köztetek, és most életét kockáztatta értem. Cselekedete által megszabadultam ellenségeimtől: nem érdemli meg ezért a rangot?”
22. Erre a szolgák elnémultak, és megelégedve a válasszal, ismét munkájuk után láttak.
23. A mennyek egyik ifja pedig mondta: „Éppen így lesz egykor Isten birodalmában is: nagyobb öröm lesz egy bűnbánó bűnösön, mint kilencvenkilenc igazon, ki sohasem vétkezett.”

Előkészületek és meghívás a reggelihez Cyrénius által. A jeruzsálemi templom utánzása. Jézus mint élő frigyszekrény. A Kisded felavató beszéde. A szegények meghívása és megvendégeltetése.

Ez alkalommal elkészült a reggeli is, és az asztalokat megterítették.

1. Cyrénius szolgái jöttek, hogy jelentsék ezt Cyréniusnak.
2. Cyrénius odament, mindent megszemlélt, és miután mindent a legnagyobb és legjobb rendben talált, asztalhoz hívta a társaságot a nagy mellékterembe.
3. József ide belépve, nem győzött eléggé csodálkozni, minthogy e teremben úgy érezte, mintha Salamon jeruzsálemi kis templomában volna!
4. E berendezés Pilla Marónius műve volt, ki természetesen – mint egykori jeruzsálemi helytartó – kívül-belül jól ismerte e templomot.
5. Örömtelten megszólalt József: „Valóban, testvérem, Quirinus Cyrénius, jobb gondolatot nem is valósíthattál volna meg!
6. Én most az előünnepen vagyok, mint Jeruzsálemben! A templom kész lenne, csupán a szentély hiányzik belőle.
7. A kárpit ugyan itt van, de a frigyszekrény hiányzik mögötte.”

8. Cyrénius mondta: „Testvér! Úgy gondoltam, a Szentélyt te úgyis élőformában hozod magaddal, miért legyen hát itt mesterséges módon?”
9. József csak most ocsúdott fel meglepetési mámorából, és gondolt a Kisdedre és Máriára.
10. A Kisded azonban magához hívta Cyréniust (az angyalok itt arcra borultak), és így szólt hozzá:
11. „Cyrénius! Sokat tettél, hogy örömet szerezz a Föld legtisztább emberének. Ám egyet majdnem elfelejtettél!
12. Nézd, ma nagy, pompás vendégséget adsz!
13. Itt egyesült minden legjobb és legnemesebb, amit három világrész csak nyújt!
14. Ezt is helyesen teszed, mert valóban nagyobb megtisztelés az örökkévaló és végtelen világokon egy házat sem ért még, mint a tiedet.
15. Íme, előtted van Az, Ki előtt az összes mennyei hatalmak eltakarják ábrázatukat!
16. József jelezte neked, hogy a szentély üresen áll a templomban.
17. Lásd, így is van! Ám ez ne legyen így!
18. Küldd ki szolgáidat, hozzanak ide mindenféle szegény, vak, béna, nyomorék és nyavalyás embert!
19. Ezek részére is teríttess asztalt az utánzott szentélyben, és vendégeltesd meg őket ünnepélyesen; szolgáim ki fogják őket szolgálni.
20. Lásd, így majd megelevenül a szentély, és helyesebben fogja azt ábrázolni, mint a jeruzsálemi üres frigyszekrény.
21. Egyben gondoskodjál három bakkecskéről is. Dobd ezeket az oroszlánok elé, hogy azok is táplálkozzanak!”
22. Cyrénius erre megcsókolta a Kisdedet, és rögtön tanácsa szerint cselekedett.
23. Egy óra alatt a szentély megtelt szegényekkel, és az oroszlánok is megkapták részüket.

József hálaadó imája és alázata. Cyrénius szeretetből fakadó vitája Józseffel az asztali rend végett. József okos tanácsa és Cyrénius engedése.

Ily módon mindent elláttak és elrendeztek. József csak azután emelte fel szemét az égre, és adott hálát Ábrahám, Izsák és Jákob Istenének.

1. Csak hálaimájának befejezte után foglalt övéivel helyet Cyrénius királyi módon megterített asztalának végén.
2. Cyrénius azonban rögtön Józsefhez sietett, s így szólt hozzá:
3. „Nem, nem, fennkölt barátom és testvérem! Ez nem való; hiszen ez az

ünnepély neked szól, és nem nekem.
4. A te helyed tehát ott az asztalfőn van, nem pedig itt a végén!
5. Kelj fel tehát, s engedd, hogy magam vezesselek tieiddel együtt az asztalfőhöz, ahol aranyterítékek vannak.
6. Itt lent pedig az én embereim ülnek és fekszenek, mert magam rendeztem el akként!”
7. József azonban mondta: „Lásd, éppen azért, mert legőszintébb barátod és testvéred vagyok, e helyen maradok enyéimmel.
8. Előttem te semmit sem veszítesz, ha itt ülök is az utolsó helyen.
9. A nagy államhivatali bajtársaid előtt azonban sokat veszítenél, ha nem az első helyekre ültetnéd őket!
10. Hagyd tehát jóvá, amint van! A világon a világ legyen előnyben, ám Isten birodalmában fordítva lesz: ott az utolsók lesznek elsőkké Ábrahám, Izsák és Jákob asztalánál!”
11. Cyrénius azonban így szólt: „Ó testvérem! Örültem e napnak, hogy téged, a király fiát, királyi módon is tisztelhetlek meg.
12. Most azonban odavan örömömnek fele, éppen téged látva az asztal végén, kit mindez illet.
13. Testvérem, menj, és ülj legalább a középhelyre, hogy mégis közelebb legyek hozzád az asztalnál!”
14. József válaszolt: „De szeretett testvérem, csak nem leszel gyerekes?
15. Hisz tudod, hogy nekem mindenkor és mindenütt ama rendben kell maradnom, melyet az Úr szívemben megszab!
16. Tán meg akarsz kísértetni e rendet illetően?
17. Ültesd felülre nagyjaidat; te pedig mint úr ülhetsz, ahova akarsz, akit az asztalnál *minden* hely megillet.
18. Ezzel a dolog el van intézve. Az arany eszközökről majd felismerik nagyjaid az első helyet, és roppant megtisztelve fogják magukat érezni, ha tiszteletbeli helyeidet teljesen nekik engedve, magad alsóbbat választasz magadnak!”
19. Cyrénius megértette József szavait, s közben nagyjait az első helyekre utasította.
20. Ő maga pedig Tulliával az asztal közepéhez ült.
21. Így minden jól el volt rendezve. A nagyoknak örült a lelkük, hogy legfelül ülhettek.
22. Cyrénius vidám volt a közepén, és József övéivel fölöttébb derült, hogy eme fényes ünnepségnél is Isten rendjében maradhatott.

Az istenkereső kapitány kérdése. A pap helyes válasza az istenekről szóló tanításra és vallomása az egy igaz Isten mellett. József válasza a kérdezősködő kapitánynak.

A reggeli étkezés egy óráig tartott, mialatt mindenféléről esett szó.
1. Egy kapitány pedig, ki a hegymászásnál is ott volt, az étkezés végén

megkérdezte egyikét a három volt papnak:

2. „Hallgass meg! Lásd, isteneinkről szóló tanítás szerint minden csak úgy hemzseg az istenektől, akárhova nézünk.
3. Én azonban még sohasem láttam, vagy vettem észre valamit egy istenről!
4. Nem ritkán ezerféle dolgot is álmodtam, valamiféle istenségről azonban sohasem!
5. Vajon közülünk, a most élő emberek közül, ki léphet fel, és vallhatja igaz lelkiismerettel: Én láttam Zeuszt, vagy valamelyik más istenséget, és beszéltem vele?
6. Mi is csak úgy emberek vagyunk, mint azok, kik az ősidőben állítólag érintkeztek az istenekkel.
7. Ez okból nem látom be, hogy az istenek most miért hagytak így cserben minket, és miért nem törődnek már velünk.
8. Nem tudnál te erre mint volt pap valami elfogadható okot mondani?”
9. A pap szólt: „Kedves barátom, mindenre kérlek, csak ily botor dolgokról ne kérdezz többé!
10. Isteneink nem egyebek puszta efemeridáknál, melyek dőreségünk posványából származnak.
11. Minthogy pedig e dőreségünkben önnön posvány szülöttjeinknél jobbat nem tudunk felfedezni, hát ezeket tüntetjük ki, és mutatjuk be önmagunknak mint isteneket.
12. Templomokat emelünk nekik, melyekben azután dőreségünk lényegtelen szülöttjeit imádjuk.
13. Lásd, ezek amaz istenek, amiknek templomokat emeltünk, s amelyekben Róma bővelkedik!
14. Létezik ugyan egy igaz Isten; ám Ő mindenkor szent volt. Mint szívünkben legtisztátalanabb lények nem láthatjuk Őt, műveit azonban igen.
15. Ha pedig bővebbet akarsz ez igaz Istenről megtudni, fordulj ama tisztalelkű zsidóhoz. Esküszöm neked, bizonnyal közelebbről fogja Őt veled megismertetni!”
16. A kapitány megelégedett e válasszal, éppen ama feleletet nyervén, melyet már régen keresett.
17. Erre József elé indult, és előadta neki kérelmét.
18. József szólt: „Jó ember, mindennek megvan a maga ideje. Ha érett leszel, majd kitárul előtted. Egyelőre elégedjél meg ezzel az ígérettel!”

József és Cyrénius szándéka az utánzott szentélyt megtekinteni. A Kisded tiltakozása. József és Cyrénius zavarodottsága. Mária felvilágosító szavai. A Kisded jóváhagyása. A kapitány utólagos oktatása.

József az istenkereső kapitánnyal ily módon végezve, így szólt Cyréniushoz:

1. „Testvérem, hadd nézzük meg a szentélyt is!
2. Cyrénius készséges örömmel akarta becses barátja óhaját teljesíteni.
3. Ám a Kisded felállt, és így szólt Józsefhez:
4. „Hallgass meg, testem hű táplálója! Az imént magad mondtad az Istent kereső kapitánynak:
5. ‚Mindennek megvan a maga ideje. Ha érett leszel, majd kitárul a többi előtted! Ezen ígérettel elégedjél meg egyelőre!'
6. Íme, Én is ezt mondom e jelképes és utánzott szentélybe való belépés előtt:
7. Ezen belépésnek is megvan a maga ideje! Még nem vagytok mindnyájan érettek! De ha megértetek rá, ki fogom szolgáim által nyittatni!
8. Pillanatnyilag elégedjetek meg ezzel az ígérettel is!"
9. József és Cyrénius egymásra bámultak, és egyikük zavara felülmúlta a másikét.
10. József erre így szólt Máriához: „Jól áll a dolog: ha a Kisded már most szab nekem törvényeket, mikor még pelenkában a lába!
11. Mit cselekszik majd, ha tízéves lesz, és mit, ha húszéves?"
12. Mária így szólt Józsefhez: „Kedves József apa! Hogy lehetsz te is olyan gyenge?
13. Hisz az angyalok nagy alázatukkal mutatják neked, Ki e Kisded!
14. Meg az a sok is, ami körülöttünk történik, csupa a Napnál fényesebb bizonyíték az igazságok nagy és csodás igazságáról.
15. Lásd, én, a te hűséges asszonyod és szolgálód, észreveszem a Kisded szavainak szándékát.
16. Teljesítsd ez óhaját, és előre meg vagyok róla győződve, hogy a dolognak rögtön más fordulata lesz!"
17. József újra megkérdezte Máriát: „Mi az, amit tennem kellene?"
18. Mária mondta: „Tekints a kutató emberre, és mutasd meg neki bölcsen, amit keres, Akit távol vél magától, pedig oly közel van hozzá!"
19. A Kisded barátságos mosollyal nézett Józsefre, és fűzte hozzá:
20. „Úgy, úgy, kedves Józsefem, az asszonynak igaza van. Menj, és világosítsd fel a kapitányt!
21. Mert akik kérnek, keresnek és kopogtatnak, azok számára meg kell nyitni a birodalmamba vezető soká elzárt kaput!
22. Nem kell azonban ujjal egyenesen Rám mutatnod, mert időm még nincs itt. Te pedig tudod, hogy mindennek idő kell!"
23. József erre megcsókolta a Kisdedet. Majd a kapitányhoz menve, így szólt hozzá: „Gyere és halld! Ami után vágyódol, nyerd meg!" A kapitány örömmel figyelt József beszédére.

A kapitány kérdése a Messiást illetően. József beszéde a Messiás lényéről. Az alpap szavai a pogány templomok végéről. Az eleven templom az emberi

szívekben.

A kapitány ilyen formán megkapta Józseftől az Istenről szóló tan fő alapvonalait, és ezzel néhány célzást a Messiásra is.

1. Ezért mélyen elgondolkodott, és idő múltán megkérdezte, hogy mikor jön el majd e Messiás.
2. József így felelt: „E Messiás, Ki által az összes emberek a halál jármától felszabadulnak, és Aki a bukott földet ismét összekapcsolja a mennyekkel, már itt van!”
3. A kapitány fürkészett, és mondta: „Ha e Messiás már itt van, mondd, hol van, és miről ismerhető fel?”
4. József így felelt: „Nem áll módomban ujjal rámutatnom!
5. Ám ismertető jeleire vonatkozóan elmondhatok neked egyet-mást!
6. Lásd, a Messiás elsősorban a Legmagasztosabbnak, a neked eddig ismeretlen Istennek, élő, örök Fia lesz!
7. A legcsodálatosabb módon, a Legmagasabb egyedüli ereje által egy tiszta szűz fogadja majd méhébe.
8. Miután megfogamzik és megszületik, Isten legfőbb erejének minden teljessége lakozni fog benne.
9. Ha pedig a földön testileg lakozik, szolgái és küldöttjei a magasságos mennyekből a Földre szállnak; és titokban, vagy sokak előtt nyíltan szolgálni fognak Neki.
10. Szóval és tettel boldoggá teszi mindazokat, kik Őt szavai szerint cselekedetekben követik, és szívüket érte hevítik.
11. De azokat, kik nem akarják Őt felismerni, mindenható szava elítéli majd, melyet ércből való irónnal fog minden ember szívébe írni.
12. Szava nem olyan lesz, mint egy halandó emberé, hanem erővel és élettel teljes. Aki pedig szavait meghallgatja, s azokat szívében megtartja, hogy azok szerint cselekedjék, az a halált többé nem ízleli.
13. Lényében oly szelíd lesz, mint a bárány, és oly gyengéd, mint a gerlice.
14. Azonban még leggyengébb leheletének is engedelmeskedni fognak az összes elemek.
15. Ha majd halkan parancsol a szeleknek, akkor azok kitörnek, és a tengert fenékig felkavarják!
16. Amikor a háborgó tengerre tekint, a víz csendes tükörré változik át.
17. Ha a földre lehel, ez megnyitja régi sírjait, és minden halottját visszaadja az életnek.
18. A tűz hűsíteni fogja azt, aki eleven módon hordozza magában a Messiás szavait. –
19. Nos, kedves kapitányom, bírod a Messiás lényeges ismertetőjeleit, melyekről könnyen felismerheted Őt
20. Róla többet mondanom nem áll módomban. Hollétére azonban minden bizonnyal könnyen és hamarosan rá fogsz találni!”
21. E magyarázat ugyancsak hatott a kapitányra, annyira, hogy alig mert többet beszélni.

22. Erre a már előbb megszólított alpaphoz ment, így szólván hozzá:
23. „Odafigyeltél, mit beszélt e bölcsnél is bölcsebb zsidó?”
24. Az alpap szólt: „Mondom neked, minden szava mélyen hatott ámuló lelkembe!”
25. A kapitány válaszolt: „Mondd hát, mi lesz azután isteneinkkel, ha majd e számomra fölöttébb figyelemre méltó Világmessiás isteni erejének teljességében fellép?”
26. Az alpap szólt: „Nem érezted három napja a hatalmas orkán erejét?
27. Fenn a hegyen nem láttad-e egykori Apollón-templomunk hirtelen pusztulását, majd ama rákövetkező jeleket?
28. Lásd, így jár majd rövidesen Róma is: poros romokká válnak a templomok!
29. Ahol pedig most még Zeusznak áldoznak, ott rövidesen szétszórt kőhalmazt láthatsz! Ám helyettük az emberek szíveikben építenek majd élő templomokat!
30. Ezekben minden ember, akárcsak egy pap, bárhol és bármikor élő áldozatot mutathat be az egységes, igaz Istennek! Ennyit elmondhatok, többet nem! Akarsz többet? Nézd, ott vannak, kik többet tudnak énnálam. Ezért ne kérdezz tovább!”

A kapitány további kérdései. József beszéde a Messiás birodalmáról és a szeretetről, mint az igazság főkulcsáról. Az isteni világossághoz vezető helyes út. A társaság szentélybe lépése. Mária a nyomorultaknál. A vakok látóvá válnak.

A kapitány erre az alpapot sem kérdezte tovább, hanem mindjárt ismét odament Józsefhez.

1. Odaérve, nyomban elmondta neki mindazt, amit az alpaptól hallott.
2. Egyben meg is kérdezte Józsefet, hogy mit tartson komolyan minderről.
3. József felelt: „Mindarról, amit mondtak neked, tarts egyelőre annyit, amennyit mondtak.
4. Türelemmel várd be a többit, így jársz a legjobban!
5. Nézd, nem a kérdezésen, és nem a felelésen múlik a Messiás szent birodalma.
6. Pusztán türelemben, szeretetben, szelídségben és az isteni akaratban való teljes megnyugvásban áll.
7. Istennél semmit sem lehet elhamarkodni, semmit sem lehet kierőszakolni, legkevésbé pedig daccal elérni!
8. Ha az Úr jónak látja, majd nyersz magasabb kinyilatkoztatásokat is.
9. Szívedben azonban tüstént ébressz eleven szeretetet az általam tiszta módon kinyilatkoztatott Isten iránt. Ezáltal érsz legelőbb oda, ahova tulajdonképpen kívánkozol!
10. Igen, az ilyen szeretet eleven módon egyszerre többet ad, mint

amennyit akár egy millió holt kérdéssel szereznél!

11. A kapitány tovább tudakozódott, és mondta: „Helyes, nagyra becsült bölcs barátom! Mindezt meg akarom tenni; csak azt mondd meg, hogyan szerethetem a te Istenedet, akit még kevésbé ismerek?”
12. József szólt: „Ahogyan testvéredet és esetleges menyasszonyodat szereted, úgy szeresd Istent is!
13. Szeresd embertársaidat úgy, mint csupa Istenben való fi- és nővéredet. Ezáltal Istent is szereted!
14. Mindenkor és minden alkalommal tégy jót, akkor bírod Isten kegyelmét.
15. Légy irgalmas mindenkihez, úgy te is igaz, eleven irgalmat lelsz Istennél!
16. Továbbá légy mindenekben nyugodt, szelíd és igen türelmes. Kerüld a büszkeséget, gőgöt és irigységet, mint a pestist!
17. Ekkor az Úr hatalmas lángot ébreszt szívedben.
18. E szellemi láng erős fénye elűzi belőled a halál sötétségét, és akkor önmagadban lelsz olyan kinyilatkoztatásra, amelyben fényes módon, éltetően kapsz feleletet minden kérdésedre!
19. Lásd, ez a helyes út az isteni világossághoz és élethez! Ez az Isten iránti helyes szeretet; ez úton haladj!”
20. Midőn a kapitány meghallotta Józseftől emez erővel teljes tanítást, magába fojtotta még sok egyéb kérdését, és mély gondolatokba merült.
21. De ugyanekkor az ifjak is széjjelhúzták a függönyt, és József mindjárt megértette, hogy most itt az utánzott szentélybe lépés ideje.
22. Már messze e nagy terem mélyéből hatalmasan hangzó hálakiáltás hangzott a szegény megvendégeltek részéről.
23. De amint a fényes Cyrénius Józseffel és Mária a Kisdeddel teljesen belépett az utánzott szentélybe, a szegények egészen elérzékenyültek.
24. Cyréniusnak sok öröm- s részvétkönnyébe került e látvány, szintúgy Józsefnek és Máriának is.
25. Volt pedig sok vak, béna és mindenféle nyomorék is köztük, mert számuk több száz volt.
26. Mária ekkor titokban imádkozott, majd vette ama kendőt, mellyel a Kisdedet gyakran törülgette, és megtörülte vele a vakok szemét, amire mindnyájan visszanyerték szemük világát. E tett után a dicsérés és hálálkodás nem akart véget érni, ezért a társaság rövid időre visszatért a főterembe.

A betegek segítséget kérő kiáltása Mária felé. Mária utalása a Kisdedre. A betegek gyógyulása és oktatása az angyalok által. A kérdezősködő kapitány keresése a csodatevő után.

Csak idő múltán tért a magasztos társaság újra az utánzott szentélybe, ahol ismét a legnagyobb magasztalással fogadták.

1. A bénák, a nyomorékok és egyéb nyavalyások pedig ezt kiáltozták: „Ó gyönyörűséges anya, ki megsegítetted a vakokat, kérünk téged, szabadíts meg minket is nagy kínjainktól!”
2. Mária erre így szólt: „Miért kiáltoztok hozzám? Én nem nyújthatok nektek segítséget, hiszen hozzátok hasonlóan az Úrnak gyenge, halandó szolgálója vagyok!
3. Ám Ő, Kit karomon hordozgatok, megsegíthet, mert benne lakozik az isteni erő örök teljessége!”
4. A betegek azonban nem hallgattak Mária szavára, hanem csak még inkább kiáltoztak: „Ó gyönyörűséges anya, segíts rajtunk szegényeken, és szabadítsd meg minket kínszenvedéseinktől!”
5. Erre felkelt a Kisded, kinyújtotta a betegekre kezét, és legott meggyógyultak mindnyájan.
6. A bénák szarvasok módjára szökdeltek, a nyomorékok egyenesek lettek, mint a cédrusok a Libanonon, és a többi nyavalyás is mind megszabadult bajától.
7. Majd az angyalok a szegényekhez lépve, megparancsolták nekik, hogy hallgassanak, és az Istenországa Földön való közelségét hirdették nekik.
8. Ez esemény felébresztette kapitányukat mély merengéséből, és ő is a szentélybe ment a társaság után.
9. Odaérve, rögtön Józsefhez lépett, és megkérdezte tőle: „Magasztos barátom, mi történt itt? Hiszen nem látok itt sem vakot, sem bénát, sem nyomorékot, sem semmiféle nyavalyást többé!
10. Hogyan lehet? Hát csoda által gyógyultak meg mindnyájan, avagy csak alakoskodás volt előbbi nyomorult állapotuk?”
11. József mondta: „Menj, és beszélj magad azokkal, kiket most olyan titokzatosaknak látsz! A legjobban ők mondhatják meg neked, mi történt velük!”
12. A kapitány rögtön megtette, amit József ajánlott neki. Általában a kérdezgetés e kapitány gyenge oldala volt.
13. Mindenütt egy és ugyanazon feleletet kapta. Mindenütt ezt mondták: „Csodálatos módon gyógyultam meg!”
14. A kapitány ismét Józsefhez ment, és megkérdezte:
15. „Melyikőtök bír ilyen csodás erővel? Köztetek melyik egy isten?”
16. József válaszolt: „Nézd, ott állnak a szegény meggyógyultak!
17. Menj újra hozzájuk, és kérdezd meg őket! Majd ők helyesen felvilágosítanak!”
18. A kapitány rögtön ismét a szegényekhez fordult, és kérdezősködött a csodatevő ember felől.
19. A szegények mondták: „Nézz a nagy társaságra, az ő körükből jött a csodás gyógyulás!
20. Úgy látszik, a kis zsidónő viseli a hatalmat. Hogy miképpen? Ezt az istenek jobban fogják tudni, mint mi!”

21. A kapitány most sem tudott többet, mint azelőtt.
22. József azonban így szólt a kapitányhoz: „Nézd, te gazdag római vagy, tartsd el hát e szegényeket Isten iránti szeretetből, úgy többet fogsz megtudni. Ám mostanra elégedjél meg ennyivel!”

Cyrénius és a kapitány közti vetélkedés a jótéteményben. A tanácstalan kapitány és oktatása József által. Miből származik az igazi világosság?

A kapitány ezt meghallván Józseftől, nem sokáig habozott, hanem odament Cyréniushoz, és mondta:

1. „Császári, konzuli Fenség! Fenséged bizonnyal hallotta, hogy a bölcs zsidó mit ajánlott csekélységemnek!
2. Rögtön elhatároztam, hogy tanácsát pontosan teljesítem.
3. Ennélfogva kérem Fenségedet, hagyja jóvá amaz elhatározásomat, miszerint gondozásomba venném a szegényeket, mint önnön gyermekeimet!”
4. Cyrénius felelt: „Nagyra becsült kedves kapitányom! Sajnálom, hogy e magasztos élvezetet nem juttathatom neked!
5. Ugyanis éppen az imént fogadtam mindnyájukat gondjaimba!
6. Emiatt azonban nem kell búsulnod, találsz te még szegény embert.
7. Kövesd a bölcs zsidó tanácsát, és hasonló jutalmat aratsz!”
8. A kapitány most meghajolt Cyrénius előtt, azonnal Józsefhez ment, és mondta:
9. „No tessék, mit tehetek most, mikor Cyrénius már régen megelőzött?! Honnan vegyek én most szegényeket? Hisz itt együtt vannak valamennyien egész Osztracínéből!”
10. József itt barátságosan mosolygott a kapitányra, és így szólt hozzá:
11. „Ó legkedvesebb barátom, csak ne aggódjál emiatt! Hisz a Föld egyre inkább szűkölködött minden egyébben, mint szegényekben!
12. Nézd, nem kell, hogy éppen vakok, bénák, nyomorékok és egyéb nyavalyások legyenek!
13. Menj, és keresd fel a házakban a családokat, s győződjél meg sokféle szükségleteikről. Rögtön bőven találsz alkalmat, hogy feleslegeden kellőképpen túladj!
14. E város egészben úgyis inkább rom, semmint valamelyes félig-meddig is virágzó város.
15. Csak kutasd át sok polgárnak félig összeomlott lakását, és rögtön belátod a szegényekben való hiány miatti búsulásod hiábavalóságát!”
16. A kapitány azonban mondta: „Kedves bölcs barátom, valóban igazad van!
17. Csakhogy ama szegények kevés felvilágosítást adhatnak majd a jövendő Messiásról, minthogy azok velem együtt tévhitűek veled szemben!
18. Ezek itt annyi csodásat tapasztalva magukon, lassanként sok mindent

fel tudtak volna előttem tárni!”

19. József válaszolt a kapitánynak: „Ohó, kedves barátom! Hát te úgy véled, a szellemi dolgokról való kinyilatkoztatás a szegényektől függ?
20. Ó, akkor nagyon tévedsz! A kinyilatkoztatás pusztán önnön szíved és szellemed szeretetétől függ! Ha szeretetet gyakorolsz, akkor eme szeretet lángjától fakad benned világosság, nem pedig a szegények ajkáról!” A kapitány megelégedett e magyarázattal, és többé nem kérdezte, hogy mitévő legyen.

A karthágói hajó szombaton történő kijavításának kérdése. A Kisded beszéde a jó cselekedetek gyakorlásáról szombaton. A törvényhez ragaszkodó József engedetlensége. A hajó csodálatos kijavítása az angyalok által.

A kapitány e megnyugtatása után, Cyrénius parancsot adott az ezredesnek, miszerint a következő napra még egy hajót kellett felszerelnie, mellyel e szegényeket Tíruszba vigyék.

1. Az ezredes azonban mondta: „Császári, konzuli Fenség! Tudtommal csak még egy régi karthágói hajó van künn a kikötőben, mely azonban már igen rozoga.
2. Hajóépítők nincsenek e városban, csak itt-ott néhány nyomorúságos ács, kik üggyel-bajjal talán egy halászbárkát tudnak összetákolni.
3. Nagyon kérdéses tehát, hogy ama régi karthágói hajót hogyan fogjuk helyreállítani!”
4. Cyrénius szólt: „Ne aggódjál, mindjárt megleljük a módját!
5. Nézd, e bölcs zsidó – mestersége szerint – igen ügyes ács, hasonlóan öt fia is.
6. Megkérdezem őt, és meg vagyok róla győződve, hogy különösen e dologban a legjobb tanácsot fogja nekem adni.”
7. Cyrénius erre rögtön Józsefhez fordult, és előadta neki ezen ügyet.
8. József azonban mondta: „Barátom és testvérem! Minden rendben volna, csak ne volna ma a legnagyobb ünnepünk, amelyen semmiféle munkát nem szabad végeznünk!
9. De talán akadnak itt ácsok, kiket nem érint a mi szombatunk, ezeknek szívesen megadnám az utasítást.
10. Ám felemelkedett a Kisded, és mondta: „József, a szombat miatt szabad minden embernek jót tenni!
11. A szombat megünneplése nem annyira egész napon át való henyéléstől függ, mint sokkal inkább jó cselekedetekben áll.
12. Mózes ugyan szentül megparancsolta a szombat megünneplését, és parancsában minden szükségtelen s szolgai, fizetett munkát a szombat megsértésének jelzett, ami Isten színe előtt utálatosság.
13. De szombaton Isten akaratát cselekedni Mózes sohasem tiltotta meg!
14. Sehol sincs a törvényben megírva, hogy az ember szombaton hagyja az

ő testvérét tönkremenni!

15. Én pedig, mint a szombat Ura, ezt mondom: Szombaton is tegyetek mindenkor jót, így a leghelyesebben ünneplitek meg a szombatot!
16. De ha te, József, még látszólag sem mered áthágni Mózes törvényét ama hajó könnyű kijavítása által, akkor rögtön cselekedjék meg az Én szolgáim!”
17. József mondta: „Isteni Fiacskám! Igazad van ugyan; de megöregedtem a törvény megtartásában, és látszólag sem akarom azt áthágni!”
18. A Kisded erre rögtön szólította az ifjakat, és mondta: „Menjetek hát ti, és teljesítsétek akaratomat!
19. József jobban tiszteli a törvényt, mint a Törvényadót, és jobban a szombatot, mint a szombat Urát.”
20. Gyorsan, mint a gondolat, hagyták el az ifjak a termet, és a hajót helyreállítva, rögtön vissza is tértek!
21. Mindenki elcsodálkozott e gyorsaság felett, és sokan nem hitték el, hogy a hajó rendben volna. Ám mihamar küldöncök jöttek a kikötőtől, és bejelentették e tényt Cyréniusnak. Erre aztán az egész társaság kiment a partra a hajót megszemlélni, és elcsodálkozott az ifjak eme készségén.

A hajó megszemlélése. A kecses hajó. Cyrénius hálája József iránt. A Kisded felelete és utasítása a jótettekre a szegényeken.

Cyrénius pedig tüzetesen megtekintette a hajót, és kiszámította, hogy hány ember férhet el benne.

1. Úgy találta, hogy szükség esetén ezer embert is igen kényelmesen el lehet rajta helyezni.
2. Ez alkalommal Cyrénius a hajó rendkívüli szilárdságáról és kecses voltáról is meggyőződött.
3. Ez ugyanis nem látszott réginek, javítottnak, hanem az egész hajó olyan volt, mintha öntve lett volna.
4. Hézag sehol sem volt rajta felfedezhető, és a fáján évgyűrűket, bogokat, egyéb szálakat és likacsokat észrevenni nem lehetett.
5. Cyrénius mindezekről meggyőződvén, a hajóról – természetesen kellő kíséretével – a partra a társasághoz visszament, rögtön odalépett Józsefhez, és mondta:
6. „Magasztos barátom! Te a Föld embereinek legboldogabbja! A csodán én már nem csodálkozom semmit. Nagyon jól tudom, hogy Istennél minden dolog lehetséges.
7. Tudom, hogy ez nem csinált, avagy foltozott, hanem egy teljesen újjáteremtett hajó. De nem is csodálkozom ezen!
8. Valóban, az Úrnak egyaránt könnyű akár egy egész világot, akár egy ilyen hajót teremteni. Hiszen a Föld is egy hajó, mely sok embert hordoz a végtelenség tengerén.

9. De hogy nagy adósoddá tettél, ez gondolkodóba ejt, hogy miként róhatom le neked valaha emez adóságom!
10. Ugyanis e hajó, mely alig ért ennek előtte egy font ezüstöt, minthogy inkább hajóroncshoz, mint hajóhoz hasonlított, most felér tízezer font arannyal!
11. Most már a Herkules-oszlopokon át való útra, Britániába használható, valamint egész Afrika körülhajózására Indiáig!
12. Valóban, ilyen jármű világi használatra arannyal meg sem fizethető!
13. Lásd, magasztos barátom! Ez az, ami annyira gondolkodóba ejt: miként fogom neked e tartozásomat valaha leróni!
14. Amily igaz, hogy él a te Istened, és immár az enyém is, úgy hét nap alatt tízezer font lenne a kezedben, ha az aranyat becsülnéd.
15. De tudom, hogy arany a te szemedben iszonyat, azért elszomorít, hogy neked, legjobb barátomnak, kénytelen vagyok adósod maradni!"
16. József erre megragadta Cyrénius kezét, keblére szorította, és beszélni akart, ám az ő szemébe is könnyek tolultak e nemes római láttán.
17. Helyette azonban a Kisded emelkedett fel, Cyréniusra mosolyogva mondta: „Kedves Quirinus Cyréniusom! Bizony, mondom neked: Ha nevemben csak egy szegényt is befogadtál volna, máris többet tettél volna, mint amennyit tízezer ilyen hajó ér!
18. Te azonban több százat fogadtál rövid időn belül gondjaidba, és Nekem sok ilyen hajót kellene neked adnom, hogy földi értelemben kárpótoljalak érte!
19. Mert lásd, Nálam többet ér egy ember, mint egy egész világra való ilyen hajó! Ne gondolj tehát vélt adóságoddal!
20. Amit a szegényeknek teszel, azt Nekem is teszed. De nem e Földön jutalmazlak meg, hanem majd halálod után menten felébresztem lelkedet, és egyenlővé teszlek e szolgáimmal, kik a hajót kijavították!"
21. Cyrénius sírt, és megígérte, hogy mostantól fogva egész életét a szegény szenvedő emberiség javára szenteli. A Kisded erre felemelte kezét, és mondta: „Ámen!" – Majd megáldotta Cyréniust és a hajót.

Ebéd a várban. A kapitány szegényeket keres fel a városban. Visszatérése és Cyrénius általi megdicsérése. A Kisded áldó szavai.

Ekkor az egész társaság újra a városba és a várba tért, ahol eközben teljesen zsidó szokás szerinti ebéd készült.

1. Mindenki elfoglalta előbbi helyét, és megerősödött az ízletesen készített étkektől.
1. Csak az étkezés végén vette észre Cyrénius, hogy az ismert kapitány nincs a vendégek között.
2. „Hova lett, mit csinál?" – volt az általános kérdés az asztal felső, római részén.
3. Cyrénius ez okból Józsefhez fordulva, megkérdezte ezt tőle.

4. József így válaszolt: „Ne törődjél vele, elment a város szegényeit felkeresni!
5. Persze, hogy több gondja van a benső világosság feltalálásával, mint tulajdonképpen a szegényekkel.
6. De ez nem befolyásolja őt károsan dolgában, mert éppen e keresés közben fog magától ráakadni a helyes útra!”
7. Cyrénius ezt hallván, igen megörült, és szívében dicsérte a kapitányt.
8. De amint római részen ilyeténképpen különböző véleményeket tápláltak a kapitány távollétének okáról, nagy derülten maga állított be a társasághoz, és rögtön ezer kérdéssel ostromolták minden oldalról.
9. A kapitány, mint maga is nagy barátja a kérdéseknek, semmivel sem volt kevésbé barátja a feleleteknek is.
10. Tehát íziben odament Cyréniushoz, és kimentette magát, hogy ezúttal megszökött az ebéd elől.
11. Cyrénius kezét nyújtva a kapitánynak, így szólt hozzá:
12. „Valóban, még ha az ellenséggel állanánk is szemben, és te ily oknál fogva hagytad volna el harctered, nem vonnálak érte felelőségre!
13. Mert bizony, most belátom: többet ér, ha csak egy emberrel is jót teszünk, mintha Rómának megnyernénk a világ minden birodalmát!
14. Urunknak, Istenünknek fontosabb egy ember, mint minden egyéb az egész világon.
15. Mi is jóval többet cselekszünk Isten előtt, ha – miként testvérek – szeretetből gondját viseljük egy testvérnek testileg és lehetőleg szellemileg is.
16. Ez többet jelent annál, mintha síkraszállunk a leggonoszabb ellenségek ezrei ellen!
17. Igen, Isten előtt végtelenül dicsőbb testvéreink jótevőjének lenni, mint legnagyobb hősnek e bolond világban!”
18. A Kisded szólt: „Ámen! Így van, kedves Quirinus Cyréniusom!
19. Maradj meg ez úton. Valóban, ennél biztosabban egy sem vezet az örök élethez! Mert a szeretet az élet; akié a szeretet, azé az élet is!” Arra a Kisded tekintetével megáldotta Cyréniust és a századost.

A Kisded beszéde Cyréniushoz a szegények vezérlésének ügyében. Előfutárra utalás a pogányoknál. Kijelentés Jeruzsálem eleséséről a rómaiak kardja által.

E tárgyalás után az ifjak ismét szétnyitották a függönyt, és az egész társaság újra a szegényekhez ment! A Kisded felemelkedett, és megáldotta tekintetével a szegényeket.

1. Majd Cyréniushoz fordulva, így szólt hozzá bájos hangon:
2. „Kedves Quirinus Cyréniusom! Lásd e szolgáim, kiket itt finom alkatú ifjakként látsz, nevemben az egész teremtés fölött őrködnek!
3. Legparányibb intésükre minden világ, minden Nap engedelmeskedik nekik!
4. Ebből láthatod, hogy mily határtalan hatalommal ruháztam fel őket!
5. Ahogyan pedig rendezett vezetés céljából átadtam eme szolgáimnak a teremtést, úgy adom át neked az életnek e sokkalta nagyobb világait.
6. Lásd, e testvérek és testvérnők többet jelentenek, mint egész végtelenséget alkotó világtestek és Napok önmagukban.
7. Sőt mondom neked: egy bölcsőbeli gyermek több, mint a végtelen űrben levő összes anyagok!
8. Fontold meg tehát, hogy minő értéket nyersz tőlem ez adományban, és mily nagy dolgok fölé helyezlek!
9. Vezéreld e szegényeket minden szeretettel, szelídséggel és türelemmel a Hozzám való helyes úton, és egykoron sohasem leszel képes a jutalom nagyságát felmérni!
10. Én a te Urad, és a te Istened ezennel előfutárrá teszlek a pogányok birodalmában, hogy az, kit egykor a pogányokhoz küldök[84], könnyű befogadásra találjon náluk!
11. A jövőben azonban a zsidókhoz is küldök majd ilyen előfutárt.
12. De mondom neked: ennek kemény helyzete lesz, és amit ő arca verítékével fog tenni, azt te álmodban viszed végbe!
13. El is veszik ezért a világosságot a gyermekektől, és nektek adják egész teljességében!
14. Beléd ojtom, mint gyermekbe, azt a magot, mely egykoron ama fát növeli, amelyen házam számára örökké nemes gyümölcsök teremnek!
15. De a gyermekeknél levő fügefát elátkozom, melyet Ábrahám idején neveltem Sálemben, a Melkisédekben Önkezemmel épített városban, mert csak levelet terem!
16. Valóban, Én még mindenkor éheztem! Noha gyakran trágyáztattam meg a sálembeli fát jó kertészek által, mégsem hozott Számomra gyümölcsöt.
17. Ezért még mielőtt egy évszázad letelik, tiáltalatok, idegenek által essék el e város, melyet Önkezem épített gyermekeim számára! Fivéred fia ragadja meg a kardot Sálem ellen!
18. Amiképpen pedig gyermekeiddé fogadod most e szegényeket, azonképpen fogadlak majd Én is titeket, idegeneket gyermekeimmé, kik ki fogják taszítani a gyermekeket!
19. Jegyezd meg e szavakat, és cselekedjél szerintük rejtetten. Én pedig mindenkor megáldalak örök szeretetem és kegyelmem láthatatlan koronájával. Ámen!”
20. E szavak mindenkit elnémítottak. Az angyalok arcra borultak, és senki sem mert valamit beszélni, vagy kérdezni.

Cyrénius kérdése a Kisded isteni lényéről. József hivatkozása az Isten élő szavaira a prófétákban. József szemléltetésének helyreigazítása a Kisded által.

Csak egy idő múltán vonta Cyrénius Józsefet félre, és szólt hozzá:

1. „Nagyra becsült barátom és testvérem! Megértetted, hogy mit mondott nekem a Kisded?
2. Hallottad, hogy miként mondta ki ez egyszer egész nyíltan: ‚Én a te Urad és a te Istened?'
3. Ha hozzáveszem akaraterejét és a mennyek mennyéből való szolgáit, kik arcra borulnak mindig a Kicsike beszéde alatt, akkor e Gyermek a világ és minden rajta való dolog egyedüli, örök, valóságos Istene és Teremtője!
4. Barátom és testvérem, mit szólsz e vallomásomhoz? Így van-e, avagy másként van?"
5. József itt maga is meghökkent egy kissé, mert a Gyermeket Isten tökéletes Fiának tartotta ugyan, de Magának az Istenségnek nem tekintette.
6. Így szólt tehát idő múltán: „A Gyermeket Istennek tekinteni kissé merész dolog lenne.
7. A zsidók azonban Isten gyermekeinek tartják magukat, tehát ők Isten fiai.
8. Ez már így van Ábrahám apánk óta, ki szintén Isten fia volt; ezért azok vagyunk mi is, az ő utódai.
9. Voltak mindenkor nagy és kis prófétáink. Ha szóltak, Istenből szóltak. Isten mindig első személyben bírált és szólt.
10. Így az Úr mondta egyszer Ézsaiás[85] által: ‚Én vagyok az Úr, a te Istened, én kavarom fel a tengert, hogy hullámai zúgjanak. Cebaót[86] a nevem!
11. Én adom beszédemet szádba, s kezem árnyékával fedezlek be, hogy a mennyet megplántáljam, és a Földet megalapítsam, és így szóljak Sionhoz: Te vagy az Én népem!'
12. Nézd, ha a próféta így, első személyben is beszél, mintha maga az Úr lenne, de mégsem az Úr, hanem csak az Úr Szelleme beszél egy próféta szája által!
13. Lásd, így lesz az itt is: Isten hatalmas prófétát támasztott e Gyermekben, és már korán beszél szája által, miként egykor a Sámuel gyermek által!"
14. Cyrénius ugyan megnyugodott ebben, ám a Kisded Józsefet és Cyréniust kívánta Magához, s így szólt Józsefhez:
15. „József, te helyesen tudod, hogy az Úr többnyire első személyben beszélt a próféták szája által.
16. De tudod-e, mit mond az Úr egy ízben ugyancsak Ézsaiásnál[87]?
17. ‚Ki ez, Ki Edomból jön, Boszrából vörös ruhában, Ki oly ékes

öltözetében, és ereje nagy hatalmában lépdel?

18. Én vagyok Az, Ki igazságra oktatok, és Mester vagyok a segítségnyújtásban!
19. Miért oly vörös öltözeted, mint a szőlőtaposók ruhája?
20. Egyedül taposom a sajtót, és a népek közül senki sincs Velem! Ezért megtapostam őket felindulásomban, s haragomban összetapostam őket!
21. Ezért freccsent ruhámra életképességük. Én elhatároztam Magamban a bosszúállásnak egy napját. Az enyéim megváltásának esztendeje eljött!
22. Ugyanis körültekintettem: segítő nem volt. Rémület szállott meg, és nem volt, aki segítsen. Karomnak kellett segítenie, és haragomnak kellett Engem megtartania!
23. Ezért tapostam szét haragomban a népeket, részegítettem meg őket felindulásomban, s vérüket kiontottam a földre!' –
24. József! Ismered-e Azt, Ki Edomból jön, és jött, s most így szól hozzád: Én vagyok Az, Ki igazságra oktatlak, és Mester vagyok a segítségnyújtásban?"
25. E szavaknál József mellére tette kezét, és imádta a Kisdedet magában.
26. Cyrénius idő múltán igen halkan így szólt Józsefhez: „Testvérem! A Kisdednek e számomra persze túl bölcs beszédéből úgy látom, mintha mégis igazam volna!"
27. József szólt: „Igen, igazad van! De mostantól kezdve annál inkább hallgatnod kell róla, ha élni akarsz!" Cyrénius mélyen szívébe zárta ez intelmet, és figyelembe is vette egész életén át.

A kapitány kérdése szolgálati ügyekben. Cyrénius visszautasító válasza. A kíváncsiskodó kapitány beszélgetése a szép angyallal és a szeretet okozta estig tartó fájdalma.

E jelenet után a mi kapitányunk is Cyréniushoz lépett, és megkérdezte tőle, hogy estére hány embert rendeljen szolgálatára a várhoz.

1. Ezt azért kérdezte a kapitány, minthogy tudta, hogy Cyrénius még az este hajóra rakatja málháját, valamint ama több száz embernek való élelmet is, kiket Osztracínéből Tíruszba visz magával.
2. Cyrénius azonban ránézett a kapitányra, és mondta: „Kedves barátom! Ha csak most gondolnék rá, akkor rosszul viselném gondját hajómnak!
3. Az új hajó ellátásáról pedig, amely e szegényeket befogadja, gondoskodnak ma még úgy, hogy utasai közül egy sem lát szükséget!
4. Hát nem láttad, hogy a régi, karthágói hajót mily gyorsan állították helyre ezen ifjak?
5. Lásd, azon módon lehet, és lesz is ellátva minden szükségessel!
6. Ami pedig saját hajóimat illeti, ezek már régen fel vannak szerelve mindennel, ami egy évig elegendő, és a legszigorúbb esetben ezer ember számára is.
7. Ennek okáért egy ember se fáradjon miattam, hanem maradjon

mindenki császára szolgálatában!”

8. E válaszon elcsodálkozott a kapitány, minthogy Cyrénius különben nagy súlyt fektetett a katonai figyelmességre.
9. Erre megkérdezte Cyréniust: „Császári, konzuli Fenség! Eszerint ugyan kicsodák ezek az ifjak? Törzsökös egyiptomi bűvészek-e, vagy félistenek, avagy híres mágusok és csillagászok Perzsiából?”
10. Cyrénius mondta: „Kedves barátom! Sem egyik, sem a másik!
11. Ha éppen tudni akarod, hogy kicsodák ezen ifjak, menj, és kérdezd meg az egyiket, és majd tisztába jössz, anélkül hogy én hibát ejtenék!”
12. A kapitány meghajolt Cyrénius előtt, és nyomban egyik jelenlévő ifjúhoz fordulva mondta:
13. „Hallgass meg te szeretetre méltó, gyönyörűséges, legszebb, engem egészen elbűvölő, te minden képzeletem felülmúlóan felséges, végtelenül gyengéd, te megfoghatatlan szépségeddel nyelvemet megbénító, l-l-le-ges-leg-delibb ifjú!
14. No, mit-mit is-s akar-tam tu-u-lajdon-képpen ké-érdez-ni?”
15. Közben a teljes mennyei szépség tündöklésébe átmenő ifjú így szólt a kapitányhoz:
16. „Ezt mégis csak tudod! Csak rajta, kérdezz, te kérdések barátja, szívesen megfelelek mindenre!”
17. A kapitány azonban teljesen elolvadt az ifjú túlságos szépségétől, s egy szót sem tudott kiejteni.
18. Csak midőn az ifjú fel nem fogható szépségének nézésével betelt, kért az ifjútól egy csókot.
19. Erre az ifjú megcsókolta a kapitányt, és mondta: „Ezzel kötelék legyen köztünk örökre! Keresd csak ama bölcs zsidó közelebbi ismeretségét, általa sok világossághoz juthatsz!”
20. A kapitány azonban olyannyira beleszeretett az ifjúba, hogy a merő szeretettől nem tudott magán segíteni, és kérdését teljesen elfelejtette.
21. E szeretet estig kínozta őt, büntetésképp volt a kapitány kérdezősködő kedvéért. Estére már ismét kigyógyult, és többé nem volt kedve ilyen ifjú megközelítésére.

Cyrénius titkos aggodalma a hajó ellátását illetően. Az angyal tanácsa. Cyrénius hálabeszéde Józsefhez és a Kisdedhez. József jövendölése Cyrénius úti kalandjáról.

Este még vacsora készült, majd ennek elköltése után előkészületeket tettek a másnapi elutazásra.

1. Cyrénius és kíséretének tudtával azonban az új karthágói hajó még

semmivel sem volt megrakva és ellátva. Cyrénius ezért titkon mégis aggódott.

1. Egy ifjú hozzálépve mondta: „Quirinus! Titokban sem aggódjál semmiért.
2. Lásd, amire most gondolsz, a legszebb rendben van már régen.
3. Csak intézkedjél aziránt, hogy e házadban távolléted alatt kellő rend legyen. Minden egyébbel majd mi gondolunk, az Úr Cebaót Isten nevében!”
4. Cyrénius hitt – és semmit sem aggódott többé a hajók mibenlétét illetően.
5. Erre magához szólította a kapitányt, átadta neki a vár vezetését és gondozását.
6. Erre a kapitány ismét átvette a rendes szolgálatát.
7. Cyrénius eközben az ezredest szólította magához, és újra megbízta az e városban állomásozó katonaság feletti teljhatalommal.
8. A rómaiaknál ugyanis az ezredes nem vezényelhette a Helytartó jelenlétében a katonaságot saját belátása szerint, mert ilyenkor a Helytartó volt úgyszólván minden együttvéve.
9. Miután Cyrénius intézkedésével elkészült, odament Józsefhez, és mondta:
10. „Nagyra becsült, sőt azt mondhatnám, szentséges barátom és testvérem! Mi mindent köszönhetek neked, és különösen legszentebb Kisdedednek!
11. Hogyan, mikor, mivel leszek képes e nagy tartozásomat valaha leróni?
12. Nekem adtad Tulliát, csodásan megmentetted életemet!
13. Igen, fel sem tudom sorolni mindazt a rendkívüli, csodálatos jótettet, amiben ittlétem rövid ideje alatt részeltettél!”
14. József mondta: „Mennyi ideje, hogy nagy szorongattatásban voltam?
15. Akkor téged küldött elém az Úr Tíruszban mentő angyalaként.
16. Lásd, így mossa folyton egyik kéz a másikat az egyetemes emberiség nagy testén!
17. De ne beszéljünk tovább erről. Már beesteledett. A villa egyórányira van a várostól. Hadd készüljek, hogy hazavonuljak!
18. Áldásomat és az Úr áldását sokszorosan bírod te és bajtársaid, így bízvást elutazhatsz innen!
19. A három oroszlánt pedig vedd hajódba, jó szolgálatodra lesznek azok!
20. Vihar fog érni titeket, és Krétára téríti a hajót. Zsivány krétaiak rajtatok fognak ütni.
21. A három oroszlán majd akkor tesz neked újból jó szolgálatot!”
22. Cyrénius ez okból bártortalan lett. József azonban megvigasztalta őt, biztosítva, hogy senki sem szenved legcsekélyebb kárt sem.

Marónius, a három pap és Tullia hálálkodása. József hallgatásra kéri

Cyréniust. Cyrénius megtudakolja, mit mondhat el Augustus császárnak Jézusról.

Ekkor Pilla Marónius ment a három pappal együtt Józsefhez, és megköszönte neki mindazt a csodás jótéteményt.

1. József intette őt, hogy hallgasson mind e látottakról.
2. Marónius a három pappal együtt a legünnepélyesebben megfogadta ezt.
3. Erre odament Tullia, leborult Mária előtt, és hálája könnyeibe olvadt.
4. Mária azonban lehajolt a Kisdeddel, felemelte Tulliát, és így szólt hozzá:
5. „Áldott légy Annak nevében, Ki karomon nyugszik! E Gyermekről megemlékezve, légy mindig hálás szívedben; akkor üdvödet fogod Benne találni!
6. Nyelvedet pedig fékezd meg, és ne árulj el minket senkinek!
7. Ha eljön az ideje, majd maga az Úr nyilatkoztatja ki magát a világ előtt!"
8. Arra Mária elbocsátotta a még zokogó Tulliát.
9. József megszólította Cyréniust: „Barátom! Lásd, kíséretedből sokan tanúi voltak nem egy csodatettnek. Saját üdvük érdekében parancsold meg nekik, hogy ők is hallgassanak mindenről!
10. E tisztán isteni dolognak ugyanis minden árulóját halál éri, ha hallgatni nem akar!"
11. Cyrénius megígérte ezt Józsefnek, és biztosította őt, hogy soha senki egyetlen szót sem fog megtudni.
12. József pedig megdicsérte Cyréniust, és végezetül az ígért nyolc gyermekre emlékeztette őt, kik között öt a leány, és három a fiúgyermek.
13. Cyrénius mondta: „Ó barátom! Ez lesz az első dolgom!
14. De most csak egy kérdést még: Lásd, Tullia miatt még ebben az évben Rómába kell utaznom.
15. Fivérem, Augustus Cézár, aki már hallott egyet-mást – miként tudod –, bizonnyal többről is meg fog kérdezni.
16. Mit szóljak neki? Mennyiben avathatom e titokba ezt a nemes embert?"
17. József mondta: „Egyet-mást feltárhatsz előtte, de csak négyszemközt.
18. Figyelmeztesd őt, hogy ha hallgat, akkor zavartalanul megmarad császári méltóságában, miként utódai is.
19. De ha csupán egy szót ejt is el, akkor Isten azonnal megbünteti őt!
20. Másrészt, ha kikel a Mindenható ellen, úgy legott elmerül egész Rómával együtt!"
21. Cyrénius buzgón megköszönte Józsefnek e kioktatást. József megáldotta őt, és utána az övéivel a villa felé indult.

Az Úr terhe és megterhelése azok számára, akik magukban hordozzák Őt. Az eddig beszélőképes Kisded hirtelen elnémulása.

A városon kívül Mária Jakabnak adta át a Kisdedet, minthogy elfáradt, egész napon át hordozván a karján.

1. Jakab igen megörült annak, hogy ismét karjára kapta Kedvencét.
1. A Kisded pedig felpillantván, így szólt: „Kedves Jakabom, te Engem teljes szívedből szeretsz!
2. Ellenben ha nehéz lennék neked, vajon úgy szeretnél-e akkor is?”
3. Jakab válaszolt: „Ó legdrágább testvérkém! Ha olyan nehéz is lennél, mint én, mégis lángoló szívvel hordoználak karomon!”
4. A Kisded pedig mondta: „Testvérem! Most persze, nem leszek terhedre.
5. Egykor azonban eljön az idő, amikor nagy terhedre leszek.
6. Tehát jól teszed, hogy szeretettel már most szokol súlyomhoz!
7. Mert ha azután eljön a válságos idő, akkor teljes súlyomban is olyan könnyen fogsz hordozni, amint hordozol most – mint gyermeket!
8. Mondom neked: aki előbb, mint Gyermeket nem hordoz, az egykor elbukik teljes súlyom alatt!
9. Aki Engem mint kicsi, gyenge Gyermeket hordoz szívében, miként most te a karodon, annak férfikoromban is csak oly csekély terhére leszek!”
10. Jakab nem értve e magas szavakat, becézgetve kérdezte a Kisdedet:
11. „Ó legdrágább testvérkém, én Jézusom! Hát férfikorodban is fogod magad hordoztatni?”
12. A Kisded mondta: „Te minden erődből szeretsz, ez elég Nekem!
13. A te együgyűséged kedvesebb Nekem, mint a bölcsek ama bölcsessége, kik sokat számítgatnak és eleve megjelentenek, szívük azonban hidegebb a jégnél is.
14. Amit most még nem értesz meg, azt annak idején kézzel megfoghatod!
15. Ám nézd, még egészen zsengekorú Gyermek vagyok!
16. Lásd, nyelvem mégis meg van oldva, s úgy beszélek, mint egy meglett férfi!
17. Ha ilyennek maradnék, kettős lényhez lennék hasonló: a szem számára gyermek – a fül számára férfi.
18. Ez pedig nem maradhat így. Egy évre még megkötöm a nyelvem mindenkivel szemben a te kivételeddel.
19. Te pedig csak szívedben hallhatod hangomat!
20. Mikor pedig majd ismét a számmal beszélek, akkor szemed férfiasabbnak fog ugyan látni, füled azonban csak gyermek módra fog hallani.
21. Ám veled avégből közöltem ezeket, nehogy megbotránkozzál rajtam. Így legyen!”
22. Erre a Kisded ismét szótalan lett, és minden más csecsemőhöz hasonlóan viselkedett. E beszélgetés folyamán már el is érték a villát.

József állatainak csodálatos ellátása az angyalok által. József újbóli aggodalma a szombaton folytatott tevékenység miatt. Gábriel utalása a természet tevékenységére szombaton. Az igazi, szívbéli nyugalomról. Az angyalok eltűnése.

A villához érve, József nyomban megparancsolta négy idősebb fiának, hogy lássák el az állatokat, aztán térjenek nyugalomra.

1. Ők sietve mentek mindezt elintézni, de hamarosan visszatérve, jelentették Józsefnek:
1. „Apánk, csodás dolog: mind a szarvasmarhák, mind a szamarak meg vannak abrakolva és itatva, mégis abrakos kosaraik s itatóvedreik színültig telve! Hogyan lehetséges ez?”
2. József személyesen ment megnézni, és megbizonyosodott négy fia állításáról.
3. Visszatérve, megkérdezte a még jelenlevő ifjakat, hogy vajon ők tették-e ezt szombaton.
4. Az ifjak igenelték a kérdést. József azonban igen aggodalmasan szólt hozzájuk:
5. „Ugyan hogyan lehettek az Úr szolgái, ha nem szentelitek meg a szombatot?”
6. Gábriel azonban mondta: „Ó tiszta férfi, ugyan hogyan intézhetsz ilyen kérdést mihozzánk!
7. Nem múlott el ez a nap is, mint bármely másik? Nem kelt-e fel és szállt-e alá a Nap, mint bármely más, közönséges napon? Nem fújt-e a reggeli, déli és esteli szél ma is?
8. Midőn a tenger mellett álltunk, nem láttad-e annak mozgalmas hullámzását? Vajon miért nem akarta az a szombatot megünnepelni?
9. Hogy tudtál ma járni, kelni, enni és inni, és vehettél lélegzetet, s nem tiltottad meg szívednek, hogy dobogjon.
10. Lásd, te a szombat megsértésétől félő férfi, ami a világon van és történik, minden pusztán az Úrtól nyert tetterőnk által létezik, és általa mindent vezetünk és kormányozunk!
11. Ha pihennénk egy napot, szólj, nem nyomban tönkremenne-e az egész teremtés?
12. Lásd, ekként a szombatot csupán az Úrhoz való szeretetünk tevékenysége által kell megünnepelnünk, s nem pedig henyélő dologtalansággal!
13. Az Úrban való igaz nyugalom eszerint a szívbéli Hozzá való igaz szeretetben áll és az aszerinti szüntelen tevékenységben az örök rend fenntartására!
14. Minden egyéb emberi dőreséggel telt iszonyat Isten előtt.
15. Gondold meg ezt jól, és egy szombaton sem átallj jót tenni, akkor teljesen hasonlóvá leszel az Úrhoz, mindkettőnk Teremtőjéhez!”
16. E beszédre az ifjak valamennyien arcra borultak a Kisded előtt, majd eltűntek.

17. József azonban mélyen szívébe véste e szavakat, és utána többé nem volt olyan aggályos szombatnapokon.

Eudokia csodálkozása és nyugtalansága a gyönyörűséges ifjak eltűnése miatt. Mária megnyugtató szavai. Éjjeli nyugodalom. Eudokia vágyódása Gábriel után. Gábriel hirtelen megjelenése és eltávozása.

Az ifjak eltűnte után Eudokia megkérdezte Máriát, hogy kik voltak tulajdonképpen ezek az ifjak.

1. Eudokia ugyanis még pogány volt, és mit sem tudott a mennyek rendkívüli titkairól.

1. Hogy azonban ez alkalommal pogányok is látták az angyalokat, az onnan ered, hogy ezen idő alatt benső látásuk nyitva volt.

2. Az angyalok eltűnése eszerint nem volt egyéb, mint szellemi, benső látásuknak újólagos bezárulása.

3. Eudokiának ennek okáért úgy tetszett az angyalok eltűnése után, mintha mély álomból ébredt volna fel.

4. Ismét természetes mivoltában érezve magát, mindaz, amit egész napon át látott, hallott és tett, élénk álomnak látszott előtte.

5. Tehát Eudokia feltett kérdése Máriának meg is bocsátható.

6. Eudokia ismét teljesen külsőséges állapotában volt, és ez most pogány volt.

7. Mária azonban így szólt hozzá: „Eudokia! Hosszasabban leszünk mi még együtt, majd megérted te mindazt, ami most még homályos előtted!

8. Ma azonban pihenjünk le, mert igen fáradt vagyok!”

9. Eudokia külső tekintetre beérte ugyan e vigasszal, de szívében nőttön-nőtt a vágy.

10. József szólt: „Gyermekek! Éjjel van, zárjátok be a kapukat, és pihenjetek le!

11. Holnap még úgyis szombatutolja lesz, amelyen nem dolgozunk. Majd beszélhetünk még akkor.

12. Ma azonban dicsérjétek az Urat, és cselekedjetek tanácsom szerint!

13. Te pedig Jakab, készítsd el a bölcsőt, fektesd le a Kisdedet, és állítsd a bölcsőt anyja fekhelyéhez.

14. Te Eudokia, térj szintén hálószobádba, és édes alvással erősödjél meg az Úr nevében!”

15. Eudokia erre tüstént a neki szánt szobába tért, fekhelyére feküdt, de az álom távol maradt tőle,

16. mert tüzes kedélye nagyon felizgult az ifjak eltűnése miatt.

17. Ő ugyanis beleszeretett Gábrielbe, és ennek következtében sehogy sem tudott nyugtot találni, mert szerelmének tárgya oly hirtelen eltűnt szeme elől.

18. Amint pedig mindenki pihent és elaludt, Eudokia felkelt, ablakot

nyitott és kitekintett.

19. Ekkor hirtelen ott állt előtte Gábriel, így szólva hozzá: „Meg kell nyugtatnod szívedet!
20. Lásd, én nem vagyok hozzád hasonló ember, hanem csak szellem és Isten küldöttje!
21. A Kisdedet imádd, mert ő az Úr; majd nyugalmat ad szívednek!” – Ezután az angyal újból eltűnt, mire Eudokia megnyugodott.

Jakab vidáman játszadozik a Kisdeddel. Szóváltás Józseffel. Jakab találó kijelentése a Kisded Istenségét illetően. Eudokia álma és gyönyörű bizonyságtétele a Kisdedtől kiáramló fénysugárról.

Reggel, mint rendesen napkelte előtt egy órával, Józsefék házában már minden megélénkült. Maga a Kisded is élénken kapálódzott a bölcsőben, és vidáman, félig éneklő hangokat hallatott.

1. Jakab a maga módján játszadozott a Kisdeddel, és mindenféle kézmozdulatokat mutatva a végtelenség Urának énekelt, és fütyörészett mellette.
2. Mária még fekhelyén volt, amiért a reggeli imájába merült József némi szemrehányással illette Jakabot, hogy zajong, és nincs tekintettel az imádkozásra, meg a még szunnyadó anyára.
3. Jakab mentegetődzött: „Édesapám, a menny és Föld Urának öröme telik e Vele való foglalkozásomban.
4. Mi pedig csupán azt tegyük mindenkor, ami az Úrnak kedves!
5. Nézd, az Úrnak tetszik, amit teszek! Hogy lehet neked ellenedre?
6. Az anya meg bizonnyal nem szunnyadna olyan édesen, ha ketten, a Kisded meg én, nem zajongnánk így!
7. Kérlek hát, kedves apám, tekintsd ezt mentségnek, és ne illess ezentúl szemrehányással, ha olykor-olykor pajzánnak is látszom e rendeltetésemben, de az Úr előtt mindamellett kedves vagyok!”
8. József szólt: „Jó, jó, rendben van, hiszen szívesen látom, hogy a Kisdeddel oly jól tudsz bánni!
9. Csak ne csapj a jövőben oly zajt, ha látod, hogy valaki még alszik, és másvalaki Istenhez imádkozik!”
10. Jakab megköszönte Józsefnek ez intelmét, de arra megkérdezte őt mondván:
11. „Ha te Istenhez imádkozol, ahogyan most imádkoztál, milyen Istenhez imádkozol akkor?
12. Amit immár e Kisdedről tudok, aszerint lehetetlen, hogy még valamilyen nagyobb és igazabb Isten létezzék, mint e Kisded, a mennyből való világos tanúbizonyság folytán.
13. Hiszen ez a fennálló eset a próféták és a sok csodás bizonyság szerint.
14. Ha ezt mondja a próféta: Ki ez, aki jön Edomból, vereses ruhában Basrából, aki oly ékes öltözetében és ereje nagy hatalmában jár-kel? –

Én vagyok Az, Ki igazságra oktatok, és Mester vagyok a segítségnyújtásban!
15. Apám, e szavakat a Kisded tegnapelőtt Magára vonatkoztatta! Tehát ki Ő akkor? Mert ember csak nem mondhat ilyet magáról! Isten pedig csak egy van!
16. Ki tehát a Kisded, Aki így szól: Én vagyok Az, Ki igazságra oktatok, és Mester vagyok a segítségnyújtásban?”
17. József erre meghökkent, és mondta: „Bizony, igazad van, Jakab fiam! Jobb helyen vagy te a bölcső mellett, mint én imazugomban!”
18. E szavaknál legfőbb elragadtatásban Eudokia lépett ki szobájából. Olyan szép volt, mint a hajnalpír, és a bölcső előtt leborulva imádta a Kisdedet.
19. Miután félóráig ekként imádkozott, felemelkedett, és mondta: „Igen – igen, Te egyedül vagy Az, és Rajtad kívül nincs több!
20. Ma éjjel álmomban Napot[88] láttam az égen: üres és gyér fényű volt.
21. Egyszerre e Kisdedet láttam a Földön, Ki úgy fénylett, mint ezer Nap. Tőle erős fénysugár eredt az üres Napra, melyet át meg átragyogtatott.
22. E sugárkötegben fel és alálebegni láttam az angyalokat, kik itt voltak. Számuk végtelen volt, tekintetük pedig szüntelen e Kisdedre irányult. Ah, mily gyönyörű volt ez!”
23. Ez az elbeszélés előhozta Józsefet imazugolyából, és immár ő is a Kisdedet tekintette mindennek, és gyakran imádkozott a bölcsőnél.

Kedves reggel József házában. A Kisded fürösztése. József és Mária aggodalma a Kisded elnémulása miatt. Egy vak visszanyeri a látóképességét. Jakab derültsége.

Mária is felébredt ez alkalommal, szeméből kidörgölte az álmot, tüstént felkelt, megmosakodott, és a mellékszobában felcserélte hálóköntösét nappali ruhájával.

1. Rövidesen visszatért teljesen tisztán és megmosakodva, hasonlóan egy mennyei angyalhoz, oly szép, oly jó és jámbor volt, s oly gondosan alávetette magát az Úr akaratának.
2. Üdvözölte Józsefet, és megcsókolta őt, majd átölelte Eudokiát, és őt is megcsókolta.
3. E barátságos köszöntésre, ami az öreg Józsefnek mindenkor nehány örömkönnyébe került, szívében magát mélyen megalázva, Mária szeretetteljesen a bölcsőhöz térdelt, és imádkozva nyújtotta mellét a Kisdednek.
4. Miután a Kisded szopott, Mária rögtön friss fürdőt készíttetett, és rendes szokása szerint megfürösztötte a Kisdedet.
5. A Kisded élénken rúgkapált a fürdőmedencében, s szorgalmasan hallatta artikulálatlan hangját.
6. A Kisdedet megfürösztötték, megtörölték, és ismét friss ruhácskákba s

lábpelenkákba bújtatták.

7. Majd Mária megkérdezte tőle, hogy hogyan érzi magát, és hogy jól esnek-e neki a friss ruhácskák.
8. Hiszen Mária tudta, hogy a Kisded tudott beszélni, még pedig isteni bölcsen. De azt nem tudta, Jakabon kívül senki sem, hogy a Kisded ismét megkötötte a nyelvét.
9. Ezért mindnyájukat idegenül érintette, hogy a Kisded Mária kérdésére nem felelt.
10. Mária arra esdekelve kérte a Kisdedet, hogy csak egy keveset beszéljen. Ám a Kisded gyermekhangját hallatta, és beszélésről szó sem volt.
11. Ez nyugtalanná tette Máriát, valamint Józsefet is. Arra gondoltak, hogy nem vitték-e tán az angyalok az éjjel az Istengyermeket a mennybe – és nem hagytak-e helyette egy egészen közönségeset a bölcsőben.
12. A zsidóknál ugyanis közkeletű volt a gyermekek kicserélésében való hit.
13. Mária is, József is féltő aggódással tekintette a Kisdedet, hogy ugyanaz-e még.
14. Ám a legcsekélyebb különbözőséget sem tudták Rajta felfedezni sem a fején, sem másutt.
15. Mária ekkor így szólt: „Tegyétek el a fürdővizet! Keressetek egy beteget, és hozzátok ide!
16. Mostanáig mindig csodás gyógyerővel bírt e víz.
17. Ha a beteg meggyógyul, akkor még bírjuk Kisdedünket, ha nem gyógyul meg, akkor az Úrnak, Istennek úgy tetszett, hogy más gyermeket adjon a Sajátja helyett!
18. Jakab meg akart szólalni, a Kisded azonban jól érthetően megtiltotta ezt szívében, amire Jakab hallgatott.
19. József pedig rögtön a városba küldte legidősebb fiát, hogy keressen egy beteget.
20. Másfél óra múlva megérkezett egy vakkal, és Mária megmosta annak szemét a fürdővízzel, de a vak nem nyerte vissza szeme világát.
21. E jelenet elszomorította Máriát, Józsefet, a négy fiút és Eudokiát. Csak Jakab maradt vidám; karjára vévén a Kisdedet, dédelgette őt.
22. A vak azonban zúgolódott, úgy vélvén, hogy csak csúfot űztek belőle.
23. József megvigasztalta a vakot, és életfogytiglani ellátást ígért neki a vélt csúfolódás fejében. A vak ezzel megnyugodott.
24. József eközben észrevette Jakab derültségét, amit magával, mint atyával szemben bűnnek minősített.
25. Jakab azonban mondta: „Derült vagyok, tudva, hogy hányadán állok; ti ellenben szomorkodtok, mert nem tudjátok ezt! Hát nem tudjátok, hogy az ember ne kísértse meg Istent?”
26. Jakab e pillanatban a vakra lehelt, ki legott látóvá lett. Mindannyian megcsodálták Jakabot, de nem tudták, mire véljék a dolgot.

Jakab gyógyerejű leheletének kifürkészése József által. József kételyének bizonygatása.

Egy idő múlva József közelebb lépett Jakabhoz, és megkérdezte, hogy honnan került leheletébe ez az erő.

1. Jakab mondta: „Kedves apám! Benső szózatot hallottam, mely így szólt hozzám:
2. ‚Lehelj a vak arcába, s ő ismét visszanyeri látását!’
3. Lásd, én szilárdan hittem e benső szózatnak, aszerint cselekedtem, és a vak látó lett.”
4. József mondta: „Úgy lesz, amint mondtad!
5. Mégis honnan származott beléd ama hatalmas szózat? Hogyan észlelted?”
6. A vizsgázó Jakab így válaszolt: „Kedves apám! Hát nem látod Azt, Ki fürtjeimmel karomon játszadozik?
7. Úgy hiszem, Ő az, Ki bennem oly csodásan beszélt!”
8. József tovább faggatta Jakabot, kérdezvén:
9. „Tehát a Kisdedet még a valódinak tartod? Nem véled-e, hogy kicserélték volna?”
10. Jakab mondta: „Ugyan ki vagy mely hatalom cserélhetné ki a Mindenhatót?
11. Hiszen az angyalok mindenkor arcukra borultak, amikor a Kisded csodásan beszélt! Akkor hogyan bánhattak volna másképp a Mindenhatóval?
12. Én tehát ugyanannak és a valódinak tartom a Kisdedet, oly biztosan s igazán, amily biztosan és igazán én még sohasem hittem a kisdedek kicserélésében!”
13. József mondta: „Kedves fiam, hitednek itt nem valami szilárd bizonyítékát nyújtottad.
14. Hiszen ezzel szemben így szól Dávid: ‚Miért tombolnak a pogányok, s beszélnek hiábavalóságot az emberek?
15. Az ország királyai felkelnek, és az urak tanácskoznak egymással az Úr és az Ő Felkentje ellen:
16. Tépjük szét a kötelékeket, s dobjuk el magunktól kötelét!’
17. Lásd, fiam, e szavaknak szellemi értelmük van. A királyok: a hatalmak, és az ország: e láthatatlan hatalmak nagy birodalma. – De mi a szándékuk? Miről beszélnek?
18. Nem tűnik ki ebből az a lehetőség, hogy kezüket is az Úrra rátehetik?”
19. Jakab válaszolt: „Mindenesetre, ha az Úr megengedné!
20. De hiszen már az ének kezdetén e kérdés áll: Miért tombolnak a pogányok, és miért beszélnek hiábavalóságot az emberek?
21. Hát nem jelzi Dávid ezzel e hatalmak elégtelen voltát az Úrral szemben?
22. Lejjebb pedig kifejezetten ezt mondja: Ám az egekben Lakozó nevet

rajtuk, és megcsúfolja őket!
23. Majd egykor haragjában beszél velük, és megrettenti őket dühében!
24. Kedves apám, úgy vélem, Isten nagy énekesének e két strófája eléggé igazolja hitemet!
25. Eléggé bizonyítják, hogy az Úr mindenkor Úr marad, és hogy Rajta kicserélést elkövetni nem lehet!”
26. József elámult fia bölcsességén, és ismét az igazinak tartotta egész háznépével a Kisdedet. Dicsérte és magasztalta érte Istent.

József házi munkálkodása. A nyolc gyermek megérkezése. Nevelésükről gondoskodó Mária.

Ilyenformán ismét helyreállott a régi jó rend József házában.
1. József és fiai mindenféle házi eszközöket készítettek fából, és ezeket olcsó áron eladták a város lakóinak.
2. Ezt magától értetődően egyéb házi munkájuk mellett végezték.
3. Mária és Eudokia pedig a háztartást látta el; s ruhákat készítettek, olykor-olykor díszmunkákat is vállaltak városbeli, gazdag családoknak.
4. Mária ugyanis igen ügyes volt mindenféle műszövésben, és teljes ruhákat is tudott kötni.
5. Eudokia pedig jó varrónő volt, és jól tudott a tűvel bánni.
6. A család ily módon mindig megkereste a szükségeseket, s annyival bírt, hogy szükség esetén más szegényeket is istápolhatott.
7. Csak egy negyedév múlva érkezett meg a nyolc gyermek Tíruszból, természetesen Cyrénius megbízható barátainak kíséretében.
8. Tetemes, nyolcszáz font aranyból álló háztartási kosztpénzt hoztak magukkal.
9. József szólt: „A gyermekeket elfogadom ugyan, de pénzt nem, mert azon az Úr átka van!
10. Vigyétek hát ismét magatokkal, és adjátok át Cyréniusnak, ő fogja tudni, hogy miért nem fogadhatom el!
11. De adjátok át áldásomat és üdvözletemet!
12. Mondjátok meg neki, hogy szellemben végigkísértem hazafelé, s tanúja voltam mindennek, ami vele történt.
13. Áldásom kísérte őt mindig, valahányszor veszély fenyegette..
14. A három állatnak Kréta szigetén történt elvesztésén ne búsuljon; így akarta az Úr, Kit Cyrénius ismer.”
15. József erre megáldotta Cyrénius barátait, s nagy örömmel vette át a nyolc gyermeket, kik mindjárt igen otthoniasan érezték magukat József házában.
16. Cyrénius barátai arra ismét magukhoz vették az aranyat, s gyorsan visszatértek Tíruszba.
17. József pedig dicsérte Istent a gyermekek általi szaporulásért. Miután megáldotta őket, Mária vezetésére bízta őket. Mária jeles tanítónő volt,

minthogy minden lehetőre megtanították a templomban.

18. Megtanultak a gyermekek görög, héber és római nyelven olvasni és írni.
19. E három nyelven ugyanis majdnem minden embernek kellett abban az időben beszélnie, szükség esetén írnia is. A római nyelv annak idején körülbelül azt a szerepet játszotta, mint ma a gall[89], és jobb nevelésnél nem hiányozhatott.

Egyévi csodaszünet. Egy mór gyermek csodás gyógyulása Jakab által a Kisded parancsára.

Ez időszaktól fogva József házában az élet nyugalmas volt, és semmi csodálatos nem történt.

1. E nyugodt állapot egy teljes évig tartott. Akkorra a Kisded már egymaga tudott járni, valamint beszélni, s a többi nyolc gyermekkel játszani.
2. Ez idő tájt egy mór család jött beteg fiával József házába.
3. E család ugyanis meghallotta a városban, hogy csodaorvos van a házban, ki minden betegséget meggyógyít.
4. A beteg gyermek tízéves fiú volt, kit szánalmas módon gyötört egy gonosz szellem.
5. A szellem sem éjjel, sem nappal nem hagyta nyugton a fiút. Ide-oda dobálta, felpuffasztotta a hasát, miáltal elviselhetetlen fájdalmakat okozott neki.
6. Majd hol vízbe kergette őt, hol pedig tűzbe.
7. De amint e szellem József házában volt, nyugodt lett, és nem mozdult.
8. József pedig megkérdezte a görögül tudó atyát fiának állapota felől.
9. Az atyja híven elmondta Józsefnek mindazt, ami fiával elejétől fogva történt.
10. József erre odaszólította Jakabot – ki mint rendesen, tizenhat éves ifjú létére a Kisdeddel foglalkozott –, és közölte vele a mór család baját.
11. Jakab ezalatt a Kisdedhez fordult. Édesgette őt, s szívében beszélgetett Vele.
12. A Kisded azonban egészen hangosan, héber nyelven így szólt:
13. „Testvérem! Időm még sokáig nincs itt. De menj a beteg fiúhoz, kinek nemzedéke Kain jelét viseli.
14. Érintsd meg a mellgödrét balkezed mutatóujjával, s a gonosz szellem tüstént mindenkorra el fogja hagyni a fiút!”
15. Jakab nyomban odament, s úgy lett, amint a Kisded parancsolta.
16. A gonosz szellem akkor utoljára rángatta meg a fiút, és kiáltotta:
17. „Mit akarsz velem, te rettenetes? Hová térjek, minthogy idő előtt űzöl ki lakásomból?”
18. Jakab mondta: „Az Úr akarja ezt! Nem messze a tenger, annak legmélyebb fenekén telepedjél meg, és az iszap legyen további

lakhelyed! Ámen!”

19. A szellem e pillanatban elhagyta a fiút, ki máris meggyógyult.
20. A család erre meg akarta Józsefet jutalmazni. József azonban nem fogadott el semmit. Békével elbocsátotta a családot, és Istent dicsérte a fiú csodás gyógyulásáért.

Még egy fél évig tartó szünet. Jézus, mint vidám gyermek. Jakab látogatása Jonatánál.

Ezen eseménytől fogva újra fél év telt el teljes nyugalomban, és semmi csoda nem történt.

1. A Kisded benső ereje által ugyanis gondosan elkerült mindent, ami csodatettre bárhogyan alkalmat nyújtott volna is.
2. Eleven volt, és más gyermekekkel játszadozott, hogyha ráértek.
3. Legszívesebben Jakabbal járt-kelt, és ha egyedül voltak, egészen okosan csevegett vele.
4. A többi gyermekkel azonban csak úgy beszélgetett, mint más gyermekek szoktak kétéves korukban csevegni.
5. Élt pedig e vidéken egy kivándorolt zsidó, ki a közeli tengerben halászattal foglalkozott, és ebből a keresetéből élt.
6. E zsidó roppant nagy volt alakra nézve, s óriási erejű.
7. Egy pénteki reggel, nemsokára a reggeli után, Jakab fogta a Kisdedet, és József engedelmével e zsidóhoz ment, ki egyenes úton jó félórányira lakott József házától.
8. Jakab azért tette ezt, mivel e zsidó már több ízben meghívta őt, és minthogy a Kisded titokban megparancsolta neki.
9. Amint Jakab a Kisdeddel a halász házába ért, Jonata igen megörült, s rögtön finoman elkészített halat tett Jakab elé.
10. Jakab kedve szerint evett, és válogatott kis darabkákat Testvérkéjének is adott ízelítőül.
11. A Kisded látható étvággyal el is fogyasztotta ama kis adagokat, melyeket Jakab a szájába dugdosott.
12. Ez annyira megörvendeztette a halászt, hogy önkénytelenül könnyekig érzékenyült.
13. Jakab mihamar haza akart térni.
14. A halász azonban esdekelve kérte, hogy maradjon nála egész nap.
15. Este viszont – mondta – hazakísérlek kedves kis testvérkéddel együtt.
16. Neked ugyanis másfél óráig volt dolgod, minthogy e végig ilyen sekély tengeröblöt meg kellett kerülnöd.
17. Én majdnem kétölnyi magas vagyok, s a víz alig ér a legmélyebb helyen is derekamig.
18. Majd karomra veszlek a gyermekkel, átgázolom veletek a tengeröblöt, aztán egy jó adag friss, finom hallal rövid negyedóra alatt könnyűszerrel hazaviszlek titeket.”

19. Szólt rá a Kisded: „Jonata! Szándékod jó, csak nehéz ne legyek neked testvéremmel!”
20. Jonata mosolyogva mondta: „Ó én kedves Kisdedem! Ha százszor nehezebbek lennétek is, mint amilyenek vagytok, még mindig könnyen elbírhatnálak titeket!”
21. A Kisded mondta: „Jonata, csak egy kísérlettől függ. Próbálj meg egyedül az alig ötven öl széles öblön átvinni és visszahozni, majd megmutatkozik, hogy erőd hogyan bír kettőnket!”
22. Jonata e kísérletbe tüstént belement. Jakab beleegyezésével karjára vette a Kisdedet, átgázolta vele a tengeröblöt.
23. Odafelé könnyen ment, noha Jonata a Kisded súlyos voltán ugyancsak csodálkozott.
24. Visszafelé azonban a Kisded olyan nehéz lett, hogy Jonata szükségét látta, egy erős fát venni a kezébe, hogy rátámaszkodva, a Kisdedet a világ legnagyobb megerőltetésével partra vihesse.
25. Odaérve, nyomban letette a Kisdedet, ahol Jakab várakozott, és mondta a halász: „Jehováért! Mi ez? Hisz nehezebb az egész világ sem lehet, mint e gyermek!”
26. A Kisded mosolyogva mondta: „Úgy bizony, sokkal többet is vittél te most, mint amennyit az egész világ kitesz!”
27. Jonata azonban, alig magához térve, kérdezte: „Hogy értsem ezt?”
28. Jakab válaszolt: „Kedves Jonata, fogd a halakat, s száraz úton kísérj minket haza, és maradj nálunk az éjjel. Holnap majd világosságot nyersz rá!”
29. Jonata erre elővett legfinomabb halakkal telt három tartályt, és még délelőtt hazakísérte mindkettőjüket Józsefhez, ki nagy örömmel fogadta ifjúkori barátját. Elejétől fogva ők együtt jártak iskolába.

Jonata Józsefnél. Jonata alázata és szeretete a Gyermek iránt és imája.

Jonata átadta Józsefnek a három tartály halat, amellyel nagy örömet szerzett neki. József ugyanis nagy barátjuk volt a halaknak.

1. Majd így szólt Józsefhez: „Kedves ifjúkori barátom! Ugyan mondd, micsoda gyermeked van neked?
2. Valóban két-három évesnél több nem lehet, és olyan okosan beszél, mint egy meglett férfi.
3. Lásd, én, ki úgy viszek két ökröt a hónom alatt, mint te két bárányt, Jakabot a Kisdeddel nálam akartam tartani egész napra, és este a tengeröblöt átgázolva hozzád vinni.
4. Amint ez óhajomat tudattam Jakabbal, a Kisded megszólított, s nem csekély ámulatomra mondta:
5. ‚Jonata! Szándékod jó, csak nehezedre ne essünk!’
6. Hogy e gyermekesen aggodalmas kérdésre erőm tudatában mosolyognom kellett, az magától értetődő.

7. A Kisded azonban mondta: ‚Csak egy kísérlettől függ, hogy próbáljam meg őt a tengeröblön egyedül keresztülvinni és visszahozni, hogy meggyőződjem, nem lesz-e nagyon nehéz!'
8. Jakab beleegyezésével karomra vettem a Kisdedet, és átvittem a vízen.
9. Odafelé még elviselhető volt, de visszafelé botot kellett fognom, hogy rátámaszkodjam, és csak a világ legnagyobb megerőltetésével értem a túlsó partra.
10. Bizony elhiheted nekem, kedves barátom, a Gyermek olyan rém nehéz volt, hogy valóban azt hittem, egy világ súlya fekszik karomon!
11. Partra érve, gyorsan átadtam a Kisdedet Jakabnak, hogy kissé magamhoz térjek.
12. Azután megkérdeztem Jakabot, hogy mi az, hogy e Gyermek nehezebb egy világnál.
13. Ekkor a Gyermek felszólítatlanul ismét megszólalt, és mondta:
14. Most többet vittem volna, mint egy egész világot!
15. Barátom, mindennek tanúja volt Jakab fiad! Kérdezlek téged:
16. Jehováért, mondd, micsoda Gyermeked van neked? Valóban, természet szerinti nem lehet!"
17. József szólt Jonatához: „Ha tudnál hallgatni, mint egy fal – különben nagy veszélyben forogna életed –, úgy elmondanék neked, régi igazlelkű barátomnak egyet-mást."
18. Jonata megesküdött mondván: „Istenre és az egekre mondom: inkább ezerszer meghalok tűzben, mint hogy egy szóval is eláruljalak!"
19. József ekkor magával vitte őt kedvenc dombjára, s elejétől elbeszélte neki a Kisded történetét, amiről Jonata ez ideig egy kukkot sem tudott.
20. Jonata azonban ezt rövid elmondásban meghallván, térdre esett, és a dombról imádta a Kisdedet, Ki éppen a többi nyolc gyermek között sürgölődött.
21. Hosszú imája végén mondta: „Ó te boldogságok boldogsága! Az én Istenem, Teremtőm látogatott meg! Őt hordoztam, Ki az összes világokat s mennyeket hordozza! Ó te végtelen kegyelmek kegyelme! Ó Föld, érdemes vagy-e ily kegyelemre? Bizony, most megértem ez Istengyermek szavát: Többet vittél te egy világnál!" Jonata erre elnémult, és az elragadtatástól egy óráig egy szót sem tudott a száján kiejteni.

József vendégségbe hívja Jonatát. Jonata bűnvallomása. József legjobb tanácsa. A Kisded kedvenc tápláléka: Jonata szíve.

Jonata ily igazi bensőséggel elvégezve áhítatát, József így szólt hozzá:

1. „Kedves barátom! Te egyedül lakod kunyhódat három segéddel.
2. Ma pénteken, úgysem halászol, tehát maradj énnálam ma, miként holnap is!"
3. Jonata mondta: „Igen, barátom s testvérem! Ha nem volna az

Istengyermek, nálad maradnék ugyan!
4. De lásd, bűnös ember vagyok és tisztátalan minden tagomban!
5. Amióta a pogányok között élek, alig gondoltam Mózes rendeleteire, s inkább pogány, mint zsidó módon éltem.
6. Tehát nem maradhatok itt, ahol a Legszentebb lakozik!”
7. József mondta: „Testvérem! Megokolásod helyes, de nem fogadhatom el!
8. Lásd, az Úr, Ki még a pogányokkal szemben is olyan kegyelemmel viseltetik, veled szemben bizonnyal még kegyelmesebb lesz, minthogy te bűnbánó zsidó vagy!
9. Csak szeresd őt, és számíthatsz rá, hogy az Úr is mértéken felül fog szeretni!
10. Lásd, e nyolc gyermek és Eudokia is pogány volt; a Kisded mégis érintkezik velük, és szerfelett szereti őket!
11. Téged is nagy kegyesen fog fogadni, és úgy fog veled bánni, mint legjobb barátjával!”
12. E beszédre Jonata ismét nekibátorodott, és Józseffel újra a lakásba tért, ahol az ebéd már régen készen volt.
13. József asztalhoz szólított mindenkit. Mária vette a Kisdedet, s mint rendesen, József mellé ült az asztalhoz.
14. A Kisded azonban nem akarta a számára elkészített tejes ételt megenni.
15. Mária emiatt aggódni kezdett, azt vélve, hogy a Kisdednek valami baja lehet.
16. A Kisded azonban mondta: „Ugyan miért aggódol miattam?
17. Íme, Jonata jobb táplálékot hozott Nekem, ezt majd megeszem, és ettől valóban jól fogok lakni!”
18. Mária rögtön a halakat értette, melyek utoljára kerültek az asztalra.
19. A Kisded azonban mondta: „Mária nem értettél meg!
20. Nem a halakat értem, noha természetesen jobb ízűek, mint a tegnapi tej, mely már megtúrósodott, és amelyet Jóél friss helyett vett, hogy Nekem pépet főzzön.
21. Hanem Jonata nagy alázatát és nagy szeretetét értem, melyet már többször tanúsított Irántam, anélkül hogy ismert volna; ezt vélem!
22. Mondom neked Mária, Jonata erős ember az ő tagjaiban, szívének szeretete azonban még sokkal erősebb!
23. Ez az ő Irántam való szeretete amaz erőteljes étel, mely most táplál! De eszem majd halaiból is, a savanyú pép azonban nem kell!” – Jonata erre úgy megörült, hogy hangos sírásra fakadt.

Jóél megfenyítése a rosszul készített pép miatt. A Kisded elnézése. A gyermeknevelésről szóló tanítás.

Mária erre megízlelte a pépet, melyet Jóél a Kisdednek készített. Valóban úgy találta, hogy kissé savanyú, és hogy apró daraszerűen megaludt.

1. Erre rögtön beszólította Jóélt, ki a konyhában még nagy dolgosan sütögette a halakat.
2. Ahogy bement, az anya teljes komolysággal így szólította meg: „Jóél ízleld meg a pépet!
3. Hát olyan kevés tiszteletet tanúsítasz a Kisdeddel, Józseffel és velem, atyád hű feleségével szemben, hogy ilyet elkövethetsz?
4. Hát teheneink és kecskéink tőgyében nincs már friss tej?
5. Miért használtál tegnapi, már megsavanyodott tejet, mely hidegen megiható ugyan, ha valaki szomjas, de nem főve, mert akkor – különösen gyermekeknek – ártalmas?"
6. Ekkor József is megízlelte a pépet, és már egy kis mennydörgős mennykövet akart Jóélra bocsátani.
7. Ám a Kisded felkelt, és mondta: „Ó, emberek! Miért akartok Engem mindenben felülmúlni?
8. Hát nem elég az Én Jóélról való megjegyzésem? Miért akarjátok őt utánam teljesen elkárhoztatni?
9. Úgy vélitek, hogy Nekem tetszik eme szigorúságotok? – Ó nem! Nekem csak a szeretet, szelídség és türelem tetszik.
10. Jóél figyelmetlensége miatt ugyan büntetendő volt.
11. Amiatt tüstént meg is büntettem őt feddő megjegyzésemmel! E büntetés azonban elegendő. Mire való még a további megdorgálás és mennydörgős mennykő?
12. Minden atya helyesen teszi, ha rosszalkodó kis gyermekeit vesszővel bünteti, felnőtt fiainak azonban legyen mindig bölcs és szelíd tanítójuk.
13. Csak akkor fenyegessék meg a fiút, ha kikelne atyja ellen.
14. Hogyha megtér, álljon helyre a régi békesség.
15. Ha azonban nem tér meg, taszítsák el, és tiltsák ki az atyja házából s hazájából.
16. Jóél azonban nem vétett semmit. Csak a halak iránti előszeretete nem engedett neki annyi időt, hogy megfejjen egy kecskét.
17. Ezentúl bizonyára ezt sem teszi többé. Bocsássatok meg hát mindent neki!"
18. Ekkor a Kisded magához szólította Jóélt és mondta: „Jóél, ha úgy szeretsz Engem, mint Én téged, akkor a jövőben többé nem szerzel atyádnak és anyádnak ily bánatot!"
19. Jóél a megindulástól sírni kezdett, s térdre hullva bocsánatot kért a Kisdedtől, Máriától és Józseftől.
20. József mondta: „Kelj fel fiam! Amit az Úr megbocsát, azt én és anya is megbocsátjuk.
21. Most azonban menj, és nézz utána, mi van a halakkal!"
22. A Kisded is virgoncul hozzáfűzte: „Igen-igen! Csak menj, különben megégnek a halak, és aztán nem lesznek jók. Pedig Magam is akarok belőlük enni!"
23. E gondosság annyira megtetszett a többi nyolc gyermeknek, hogy

örömükben hangosan nevettek.

24. Ám a Kisded Maga is szívélyesen nevetett, s derült hangulatba ejtette az egész asztaltársaságot. Jonata szemei pedig az elragadtatástól örömkönnyekkel teltek meg.

A halevés. A Kisded kérdése Melkisédekről és Ábrahámról. Melkisédek jövőbeli rendjének teljes megvetéséről. Aki Jézusnak ad mindent, százszorosan visszakapja.

Jóél rövid idő múlva behozta rostélyon és asztalra tette a sült halakat.

1. József nyomban egy-egy jó adagot tett mindenki elé, és önmagáról sem feledkezett meg.
2. Ám a Kisded elé természetesen mit sem tett, mert Ő anyjáéból részesedett.
3. A Kisded azonban ezentúl nem elégedett meg ezzel, hanem szintén egész adagot követelt.
4. József ekkor szólt: „De drága Fiacskám, én Jézusom, nagyon sok lenne az neked!
5. Először, mert nem tudnád megenni, és másodszor, ha megennéd, megbetegednél tőle!
6. De nem látod, hogy anyának azért adtam nagyobb adagot, mert téged is el kell látnia?
7. Légy hát egészen nyugodt, Fiacskám, nem fogsz rosszul járni!"
8. A Kisded mondta: „Jól tudom én azt, és még egyebet is, amit te nem tudsz!
9. Azonban illendő lett volna mégis, hogy az Úrnak is egész adagot adj.
10. Vajon tudod-e, ki volt Melkisédek, Sálem királya? Nem tudod!
11. Én azonban tudom, és megmondom neked: Sálem Királya Maga az Úr volt. Ezt azonban Ábrahámon kívül senkinek sem volt szabad sejtenie.
12. Ezért borult le Előtte Ábrahám a földig, s adta jószántából oda mindenének tizedét.
13. József! Én ugyanaz a Melkisédek vagyok, és te olyan vagy, mint Ábrahám!
14. Vajon miért nem akarod nekem adni e jó halak tizedét?
15. Miért utasítasz az anyához? Vajon ki alkotta úgy a halakat, mint a tengert, Mária-e, vagy Én, Sálemnek Királya öröktől fogva?
16. Íme, öröktől fogva sajátomban vagyok itt, és te még egy egész adag halat sem akarsz Elém tenni!
17. Ezért el is következik ám, hogy az emberek egykoron jóval nagyobb adagokat tesznek testem anyja elé, mint Elém.
18. Nekem majd meg kell elégednem azzal, amit az anya elé tesznek. Ez pedig távol lesz Melkisédek rendjétől!"
19. József nem tudta, mit válaszoljon. De csakhamar megosztotta a maga részét, és a nagyobbik felét a Kisded elé tette.

20. A Kisded így szólt: „Aki Nekem valamit ad, és egy részt megtart magának, az nem ismer Engem.
21. Aki Nekem adni akar, az adjon Nekem mindent, különben nem fogadom el!”
22. József erre nagy örömmel a Kisded elé tolta még a maga részét is.
23. A Kisded felemelte jobbját, megáldotta a két részt, és mondta: „Aki egészét adja Nekem, az százszorosan nyeri vissza. Vedd ismét a halat eléd József, és egyél! Ami majd megmarad neked, csak azt add Nekem!”
24. József erre ismét elvette a halat, és sokat evett belőle. Mikor pedig már többet nem bírt enni, még annyi maradt meg, hogy elég lett volna tizenkét személy számára. – Majd a Kisded a maradékból evett.

Jonata kényes kérdést intéz Józsefhez a Kisded iránti álláspontjáról. József találó válasza.

E jelenet után, amely Jonatánnak sok öröm- és bánatkönnyébe került, Jonata így szólt Józsefhez:

1. „József, ifjúkori barátom! Mondd egész őszintén, mily végtelenül boldognak érzed magad, ha átgondolod hivatásod nagyságát?
2. Mit érzel, ha a Kisdedre tekintve, elevenen hívő szíved azt mondja: Íme, e Kisded Isten, Jehova-Cebaót!
3. Ő beszélt Ádámmal, Énókkal[90], Noéval, Ábrahámmal, Izsákkal és Jákobbal.
4. Ő megváltotta atyáinkat ez ország nehéz rabságából Mózes által. Maga adta a törvényt a pusztában.
5. Negyven évig táplálta a nagy népet ama pusztában, amelyben egy-egy tüskebokron és bogáncson kívül semmi sem terem.
6. Ő a szentek és próféták szájával beszélt.
7. Ó József, mondd, mondd meg nekem, mit érzel itt, mit érzel Annak jelenlétében, Aki a mennyet és Földet megalapította?
8. Ő teremtette az angyalokat, és megalkotta az első emberpárt, s megelevenítette őket örökké élő leheletével.
9. Avagy mondd, képes vagy-e beszélni, ha ezt végiggondolod?
10. Nem bénítja-e meg nyelvedet már a Gyermek látása is annyira, hogy az Örökkévaló iránti nagy hódolatból hallgatnod kell?”
11. József így válaszolt Jonatánnak: „Helyes, hogy e kérdést intézed hozzám.
12. De mondd, mit cselekedjem? Ez bizony így van, és nekem a Legmagasztosabbat akként kell elviselnem, mintha valami alacsony lenne, különben lehetetlen volna megállnom Előtte.
13. Lásd, Isten már csak Isten marad, és mi a teremtényei vagyunk! Ő minden, és mi mindannyian semmik vagyunk.
14. Számítva, ez a helyes arány. De vajon képes vagy-e gondolataidnak

akár a legmagasabb szárnyalásával is e viszonyon valamit változtatni?
15. Lásd, kérdéseid ezért hiúk! Volna akár akkora szívem is, mint a Föld, és fejem, mint az ég, s volnának olyan érzéseim és gondolataim is, melyektől megrendülnének az angyalok mind, mondd:
16. Mit szolgálnék ezekkel Annak, Ki úgy tartja jobbján az egész mindenséget, mint én egy homokszemet?
17. Vajon még jobban ember lennék-e ezáltal, és Isten kevésbé Isten?
18. Lásd, ezért hiábavaló e kérdésed! Mindaz, amit tehetek, az, hogy szeretem e Kisdedet minden erőmből, és teljesítem Neki azt a kellő szolgálatot, amit tőlem kíván!
19. A többi nagyra törő gondolatot mind teljesen elejtem, mert jól tudom, hogy legmagasztosabb és legnagyobb gondolatom is pusztán egy kérkedő hiábavalóság Isten nagyságával szemben!”
20. E felelet egészen más gondolatokra bírta Jonatát, és többé nem intézett Józsefhez ilyen kérdést.

Este József kedvenc dombján. A kis Jézus vajas kenyeret és mézet eszik. Jézus mély és bölcs szavai Ézsaiás könyvéből.

Amint már ismeretes, aznap péntek volt. Jakab pedig estefelé a Kisdeddel József kedvelt dombjára ment.

1. József és Jonata hamarosan követte példáját, és a dombra mentek ők is.
2. Jakab most is, mint rendesen, kis bögrében némi vajat és mézet vitt magával a Kisded számára, meg egy darabka búzakenyeret.
3. Abból gyakran dugdosott a Kisded szájába egy-egy darabkát. A Kisded ugyanis legszívesebben darabka mézes vagy vajas kenyeret evett.
4. Miután Jakab letette a kis bögrét egy padra, a Kisdeddel a szelíden emelkedő domb füvében fürgén kergetőzött.
5. Közben néhány méh és légy szállt a bögrére, és édes tartalmából kedve szerint lakmározott.
6. József észrevéve ezt, így szólt Jakabhoz: „Eredj, és takard be valamivel a bögrét, mert különben tartalmát hamar elfogyasztják a legyek és méhek!”
7. Jakab gyorsan odament a Kisdeddel, és el akarta kergetni a vendégeket a kis bögréből, de ezek nem engedelmeskedtek neki.
8. Ekkor a Kisded így szólt: „Jakab, add ide Nekem a bögrét, és meglátom, hogy engedetlenek-e a legyek és méhek Velem szemben is!”
9. Jakab a Kisded kezébe adta a bögrét. A Kisded háromszori gst-tel beleszíszegett a bögrébe, és legott eltűntek a legyek és méhek.
10. Jakab ekkor vajas és mézes kenyérdarabkát adott a Kisdednek, aki azt megelégedetten elköltötte.
11. Jonata pedig, ki megelőzőleg Egyiptom képes beszédéről beszélgetett egyet-mást Józseffel, észrevette e csekélységnek látszó műveletet, és

megkérdezte Józsefet, vajon van-e ennek is valamely mélybölcsességű jelentősége.

12. József így válaszolt: „Ezt éppen nem gondolom, mert nem minden kicsinyes cselekedetben rejlik bölcsesség.
13. Valahányszor szabadon hagy valaki vajat és mézet, megjelennek méhek és legyek is, hogy abból fogyasszanak.
14. E jelenség, mint ezernyi más, alkalomadtán felhasználható ugyan hasonlatként, de önmagában véve jelentéktelen e cselekedet!
15. A Kisded Józsefhez szaladva, vígan mondta:
16. „Kedves Józsefem, ez egyszer alaposan tévedtél!
17. Hogyan olvasod Ézsaiásnál? Nincs-e Rólam megírva: Vajat és mézet fog enni, hogy tudja megvetni a gonoszt, és kiválasztani a jót.
18. De mielőtt a Fiú megtanulná a gonoszt megvetni, és a jót kiválasztani, azt az országot, amelytől irtózol, elhagyja két királya.
19. Az Úr pedig olyan napokat hoz rád, népedre és atyáid házára, amilyenek még nem voltak, amióta Asszíria királya elszakította Efraimot Júdeától.
20. Sziszegni fog amaz időben Egyiptomban a vizek végén levő légynek és Asszíria földje méhének.
21. József, ami a próféta e szavaiban rejlik, ugyanaz rejlik e cselekedetben is.
22. Nyilvánosságra hozatalának ideje még nincs itt, noha már távol sincs!
23. De ismered-e a prófétaasszony fiát, kinek neve: Hamar-rabolj, Préda-siess!?
24. Ismered-e a Fiút, kit szűz szülni fog, és Immánuelnek nevez?
25. Lásd, mindez Én vagyok! Addig azonban ezt nem érted meg teljesen, míglen Én, mint Hamar-rabolj, Préda-siess és mint Immánuel a magasságból nem szólítok Magamhoz apát, anyát!”
26. A Kisded ekkor ismét Jakab felé futott. József és Jonata azonban nagyot néztek egymásra, és nem győztek eléggé csodálkozni a Kisded szavain, valamint az előbbi cselekedet csodás megegyezésén a próféta szavaival.

Jonata túlzott félelme és alázata a kis Jézussal szemben. József jó tanácsa. A Kisded kedves biztatása. Ki igazán bűnös? Jonata marad éjjelre.

Jonata pedig kissé magához térve a Kisded feletti csodálkozástól, így szólt Józsefhez:

1. „Testvérem! Való igaz, bármilyen erősen eltökéltem is, hogy ma és holnap nálad maradok, mégis aligha leszek képes szándékom mellett hűen megmaradni.
2. Mert nézd, minden túl szentnek tűnik fel előttem. Mintha magányban lennék, hol a vándornak minden, amire rápillant, azt mondja: ‚Itt számodra nincs hely, hanem csak szellemek számára!’

3. Azt is érzem, mintha egy roppant magas hegyen volnék, melynek csúcsán a távoli kilátás kies volta lebilincseli az elmét.
4. De a hideg, tiszta levegő csakhamar tudtára adja neki:
5. ‚Te rest és tisztátalan emberi teherhordozó állat, térj hamarosan haza bűzhödt otthonodba.
6. Mert itt, ahol a legtisztább éter legtisztább szellemei ringatódznak, tisztátalan léleknek nem lehet tartózkodnia!'
7. Mily tiszta volt Mózes, a nagy próféta, mégis ezt mondta neki az Úr, midőn látni kívánta Őt:
8. ‚Nem láthatsz Engem, a te Istenedet, hogy életben maradhass!'
9. Itt ugyanaz az Úr van Szentsége teljességében! Ő van itt, a minden próféták hirdetettje!
10. Hogyan is tudnám tehát látható jelenlétét tovább elviselni, Mózes törvényeinek én megrögzött megszegője?"
11. József azonban így szólt: „Kedves barátom és testvérem! Hiszen tudod, mi a fő dolog! Miért akarsz inkább hazatérni, mint ezt a törvényt eleven módon megtartani?
12. Szeresd az Urat minden erődből, és ne emlékezz állandóan bűneidre, akkor bizonyára jobban fogsz tetszeni az Úrnak, mint folytonos felkiáltásaiddal!
13. Várd be, míg a Kisded búcsúztat el. Majd ha ez megtörtént, akkor elhiheted, hogy méltatlan vagy Hozzá.
14. De ameddig ez nem következik be, addig maradj, mert igazabb otthonra, mint itt, bizony soha sehol sem találhatsz!"
15. Ekkor odament a Kisded és mondta: „Jól tetted, hogy Jonatát kissé megleckéztetted. Miért olyan önfejű, és miért nem akar itt maradni, holott annyira szeretem?"
16. Majd Jonatához fordult, és így szólt:
17. „Jonata, komolyan nem akarsz itt maradni? Ugyan mi bajod történik itt, hogy nem akarsz maradni?"
18. Jonata felelt: „Uram és Istenem! Lásd, durva bűnöket követtem el a törvény ellen!"
19. A Kisded azonban mondta: „Mit beszélsz te bűnökről? Egyet sem lelek benned!
20. Tudod-e, ki bűnös? Megmondom neked: az a bűnös, akiben nincs szeretet.
21. Benned azonban van szeretet, tehát nem vagy bűnös Előttem, minthogy Én, Ki Mózes felett öröktől fogva Úr vagyok, megbocsátottam bűneidet!"
22. Jonata sírt, és újból elhatározta, hogy marad, és a Kisdedhez közeledve becézgette őt.

A pehelykönnyű kis Jézus. Jonata csodálkozása. A Kisded mély bölcs szavai

Mózes törvényének súlyáról.

A Kisded így szólt, midőn Jonata becézgette és csókolgatta Őt:

1. „Jonata, próbálj meg Engem most vinni. Most bizonyára nem találsz olyan nehéznek, mint a tengeröbölben!”
2. Jonata örömmel és szeretetteljesen vette karjára a Kisdedet, és pehelykönnyűnek találta.
3. Ekkor így szólt a Kisdedhez: „Uram és Istenem! Hogyan értsem ezt?
4. Ott a tengernél egy világ terhe voltál számomra, itt pedig egy tollpihe vagy!”
5. A Kisded mondta: „Ahogyan veled, úgy történik majd mindenkivel!
6. Súlyos voltom ugyanis nem Énbennem, hanem Mózes törvényében rejlik.
7. Míg te Engem nem ismertél, hanem csak a törvényt, és a válladon hordtál, nem az Én súlyom, hanem csak a törvény súlya nyomta világként a válladat.
8. Most azonban szívedben felismertél Engem, a Mózes és a törvény felett álló Urat, és íme, a törvény súlya már nincs Velem, a törvény Uránál.
9. Szellemileg így fog járni a jövőben minden törvényhordozó!
10. Bizony mondom neked: a törvény igazai üvöltenek majd, és fogaikat csikorgatják.
11. Az Úr azonban a bűnösök házaiban fog asztalhoz ülni, s őket fogja meggyógyítani, és gyermekeivé fogadni.
12. Az elveszetteket keresem fel; a betegeket, a nehéz rabságban sínylődőket és szorongatottakat gyógyítom, váltom és szabadítom meg.
13. De megigazulatlanul vonuljanak ki házamból a törvény igazai!
14. Valóban, mondom neked: a vámost és a bűnöst fogom házamban magasztalni!
15. De az igazra azonban súlyos teher nehezedik házamban Magam előtt!
16. Igen, bűnös nő kenjen meg, és egy házasságtörő asszony vétkét a homokba akarom feljegyezni, és bűnösök érintsenek Engem.
17. De átkozott legyen a törvénylovag és írástudó, hogyha megérint!
18. Akiket a törvény súlya ölt meg, azokat kivonszolom sírjaikból.
19. De a törvény betűfalói előtt az élet kapuját olyan keskenyre szabom, mint egy tű fokát!”
20. József megrettent e szavakon, és így szólt: „De Gyermekem, micsoda rettentő dolgokat beszélsz te!
21. Hiszen a törvényt is Isten adta, hogyan lenne hát jobb a bűnös, mint az igaz?!”
22. A Kisded azonban így válaszolt: „A törvényt Isten adta ugyan, de nem a világ szerinti értelem, hanem a szív számára. Maga Mózes is az Isten iránti szeretetből adta az egész törvényt!
23. A törvény ugyan megmaradt, de a szeretet már régen kihalt.
24. Oly törvény pedig, amelyben nincs többé szeretet, mit sem használ, és

aki szeretet nélkül tartja be, az a törvény holt rabszolgája.

25. Ezért kedvesebb Előttem a pogány és a szabad bűnös, mint a törvény holt, megkötött rabja!”
26. József erre elhallgatott, és gondolkozott e szavak felett. A Gyermek pedig újra gyermeki dolgokról kezdett csacsogni Jonatával és az ő Jakabjával.

Este a dombon. József és Jonata telihold szemlélése. A Kisded figyelmeztetése a sokat tudásról a sok szeretet helyett. Isten arca. A Hold természete.

Minthogy pedig beesteledett, a Hold éppen teljes fénnyel kelt fel Osztracíne fölött.

1. Jonata e dombról csodálkozva nézte szép alakját, és gyönyörködve annak fényében, mély hallgatásba merült.
2. József észrevette ezt, és megkérdezte Jonatát: „Testvér, mit látsz a Hold fényes korongjában, hogy oly figyelemmel szemléled?”
3. Jonata így felelt: „Tulajdonképpen nem látok semmit a régi, folyton egyforma foltokon kívül.
4. De valahányszor így nézem a Holdat, mindig ezen gondolkozom: Vajon mik azok a foltok, és egyáltalában: mi a Hold? Honnan van, hogy hol egyáltalán nem látjuk, hol sarló alakban, hol emígy, hol amúgy?
5. Ha te talán bővebbet tudsz róla, add tudtomra, mert effélék igen érdekelnek engem!”
6. József mondta: „Kedves barátom! E tekintetben teljesen hasonlítunk egymáshoz.
7. Magam is épp olyan járatlan vagyok ez égitest különös mibenlétében, mint te.
8. Így hát csak igen keveset adhatok tudtodra e tekintetben! A Kisded bizonyára többet tud énnálam. Kérdezd meg őt!”
9. Jonata elfogultan megkérdezte a Kisdedet a Hold mibenléte felől.
10. A Kisded szólt: „Jonata, ha megmutatom neked a Holdat, akkor a Napot is akarod látni, majd a számtalan csillagot is!
11. Mondd, mikorra érne véget látás- és tudásvágyad?
12. Lásd, a sok tudás megterheli a fejet, és kellemetlenné teszi a földi életet!
13. De az Isten és testvéreid iránti sok szeretet kellemessé teszi a földi életet, és elveszi a haláltól való minden félelmet.
14. Hisz ez a szeretet önmagában az örök élet; akinek ez birtokában van, egykor az egész teremtést is megláthatja!
15. Mert akik Istent igazán szeretik, azok meglátják az Ő ábrázatát. Isten ábrázata pedig az, melyet Ő bölcsessége és öröktől fogva való mindenhatósága által teremtett.

16. Bölcsessége és mindenhatósága Isten ábrázata, szeretete pedig az Ő öröktől fogva való alaplénye.
17. Minthogy pedig már kérdeztél a Hold felől, hát megmondom neked, hogy az egy mellékföld. Vannak rajta hegyek, völgyek, termények, állatok és magadfajta lények.
18. De az a része, amelyet látsz, puszta, csupasz és üres; nincs annak sem vize, sem tüze.
19. Csak az a része hasonlít a Földhöz, amelyet nem látsz.
20. Fénye a Naptól ered. Fényváltozása pedig állásától, és percenként változik a Föld körüli forgása szerint. A foltok körül mélyebb és sötétebb vezeklési[91] helyek vannak.
21. Nos tudod, hogy mi a Hold. Meg vagy vele elégedve? – Jonata igenlően válaszolt, és mély gondolatokba merült.

Mária és a kis Jézus szíves, tréfás beszélgetése. József és Jonata a hold-étkezésnél. A holdfogyatkozás.

Mária pedig, miután Eudokiával befejezte kézimunkáját, Eudokia kíséretében szintén felment a dombra.

1. A Kisded eléje futott, és vígan ugrándozott a felséges anya körül.
2. Mária pedig a már meglehetősen nehéz Kisdedet kissé fáradt karjára vette, becézte, és tréfásan mondta:
3. „De nehéz vagy ma. Biztosan nagyon torkos voltál, és sok mézet, vajat és kenyeret ettél."
4. A Kisded mondta: „Érdemes is! A bögrécske akkora, hogy Jakab könnyen a markába rejtheti.
5. A kenyér darabka pedig, hogy nem szabad szélnek ereszteni, nehogy az íziben felkapja, mint valami száraz levelet.
6. Ettől bizonyára nem lesz az ember nehéz!
7. Meg kell neked mondanom, hogy komolyan igen éhes vagyok, és már előre örülök a vacsorának.
8. Lásd, József és Jonata éppen megette az egész Holdat, mégis éhesek, noha már nem nőnek.
9. Hogyan laktam volna Én jól e légy-uzsonnától, mikor Nekem még nőnöm kell?"
10. Mária így szólt a Gyermekhez: „Fiacskám, ma ismét rosszalkodol!
11. Nézd, ha József és Jonata megette volna a Holdat, akkor nem fénylene oly szépen az égen!"
12. A Kisded azonban mondta: „Asszony és anya! Nem vagyok én olyan rossz, csak nem értettél meg!"
13. De eredj hozzájuk, és rögtön te is kapsz egy kis ízelítőt a holdból!"
14. Mária erre elmosolyodott, Józsefhez ment, üdvözölte őt, s megkérdezte tőle, hogy min gondolkodik oly mélyen.
15. Miért néz Jonatával együtt oly szorgosan a teliholdba?"

16. József alig tekintett Mária felé, és így szólt: „Ugyan, ne háborgass megfigyelésemben!
17. Jonatával valamit meg akarunk fejteni! Jézus valamit jelzett, amit ki kell dolgoznunk. Maradj hát veszteg, és ne zavarj!”
18. Mária ekkor a Kisdedet nézte, Ki titokban mosolygott és mondta:
19. „Na látod-e, hogy József és Jonata még hogyan fogyasztja a Holdat? De csak várakozzál türelmesen itt, és hozass Nekem Jakabbal egy darabka kenyeret meg egy narancsot!
20. Hiszen József és Jonata holdfogyasztása csak még éhesebbé tesz, milyen már amúgy is vagyok”
21. Mária rögtön elküldte Jakabot, hogy hozza el, amit a Kisded kívánt.
22. Majd megkérdezte a Kisdedtől, hogy mikorra készülnek el a holdkibetűzéssel.”
23. A Kisded szólt: „Figyelj csak! Ma és most mindjárt holdfogyatkozás lesz, amely három óráig tart.
24. Ők ketten azonban nem tudják, hogy honnan ered. Azért majd úgy vélik, hogy komolyan elfogyasztották a Holdat, különösen Jonata!
25. E jelenség véget fog vetni e megfigyelésnek.
26. Azután, ha szükséges, majd kioktatom őket ismét, ahogyan máskor is szoktam.
27. Előbb azonban pórul kell járniuk, és látniuk kell, hogy számításaik dugába dőlnek!”
28. Alig ejtette ki a Kisded e szavakat, a Hold máris sötétbarna behajlást kapott.
29. Jonata vette ezt először észre, és figyelmeztette rá Józsefet.
30. József persze meglepetéssel ugyanazt észlelte, sőt még nagyobbat, minthogy a fogyatkozás nőttön-nőtt!
31. Csakhamar mindkettő aggódni kezdett. József megkérdezte a Gyermeket: „Gyermek, mi történik a Holddal?”
32. A Kisded így szólt: „Hiszen látod, hogy eszem, miért akarsz zavarni? Várj, míg végeztem a naranccsal, mint ti a Holddal. Azután majd tovább beszélek!”
33. József erre elhallgatott. Midőn a Hold teljesen elsötétedett, mindketten megijedtek, és mindnyájuknak a házba kellett térniük. Jonata pedig komolyan úgy vélte, hogy elfogyasztotta a Holdat.

A Hold további megfigyelése. Fény az árnyékos Holdon.

A házba érve, Jonata így szólt Józsefhez: „Testvér! Mi lesz e fatális esetből?

1. Szegény életemre mondom, nézz ki az ablakon: Az egész Hold szőröstül-bőröstül elfogyott!
1. Sötétnek meg rémesen sötét van most odakint!
2. Bizony, hallottam is már több ízben nagy tudású pogányoktól, hogy az

ember ne számlálja az ég csillagzatait, meg különben se szemlélje őket nagy figyelemmel.

3. Könnyen megtörténhet, hogy a földre hullanak.
4. Ha pedig az ember netán a saját vezércsillagát találná el, és az hullana le, akkor vége volna az embernek!
5. De hiszen a Hold is egy régi csillagzat, és meglehet, hogy ugyanezen különös törvénynek van alávetve!
6. Lehet, hogy eltaláltuk, és részletekben valahol a földre hullott le, mert egy egész tömeg darabkát (csillaghullát) láttam tovaszállni.
7. Vagy meg vagyunk szállva a Hold által, és holdkórosok leszünk, ami nagy csapás lenne ránk nézve!
8. Egyik biztos a kettő közül! Mert az, hogy a Hold már nem létezik, kézzelfogható dolog. De az, hogy ki fogyasztotta el, vagy hova lett, már más kérdés!”
9. József mondta: „Tudod mit, már többször hallottam, hogy néha a Hold is elsötétül, mint a Nap!
10. Ez az eset könnyen megtörténhetett, noha magam nem emlékszem, hogy valaha is láttam volna valami hasonlót!
11. Hallottam azonban öreg emberektől, hogy hébe-hóba Isten angyalai e két égi fényt úgy tisztítják meg, mint mi a lámpát, ha hamvas lesz a bele!
12. Ezalatt természetesen kissé sötét lesz a Földön, és ez most is megeshetett!
13. Mert az a mese, hogy sárkány nyeldesi el a két csillagzatot, túlságosan ostoba, és a legsötétebb pogányságba való!”
14. Mialatt József és Jonata így beszélgetett, a Hold a másik oldalán ismét látható kezdett lenni.
15. A gyermekek és József fiai észrevették ezt, és mondták: „Nini, a Hold már ismét kibújik!”
16. Mindketten kitekintettek, és Jonata szívéről kő esett le, mert újra megláthatta a Holdat.
17. Most József újra megkérdezte a Kisdedet, hogyan történik ez.
18. A Kisded pedig így szólt: „Ugyan hagyjátok a szegény Holdat előbb kilépni abból az árnyékból, amit a Föld vet, majd akkor meglátjuk, megváltozott-e!
19. Hiszen a Föld nem egy végtelen test, hanem gömbölyű, mint a narancs, melyet az imént elfogyasztottam!
20. Szabadon lebeg, és körülötte végtelen tér van. A Nap sugarai ezért folyton világíthatnak minden oldalára!
21. A nagy Földnek árnyékot is kell vetnie, és ha a Hold ebbe belejut, elsötétül. Máskülönben azt is a Nap világítja meg. Többet azonban nem mondhatok nektek!” – József és Jonata egymásra tekintett, és nem tudott rá mit felelni.

Jonata csodálkozása a Föld gömbölyűségén. Jézus mint a természettudomány professzora. A földgömb csodálói. A vacsora.

Csak idő múltán mondta Jonata Józsefnek: „Testvér! Ugyan kinek jutott volna valaha eszébe, még álmában is, hogy a Föld rettenetes nagy golyó?

1. Mi tehát csak a felületén lakunk e nagy golyónak?
1. De hát mit tegyek a tengerrel? Az is a golyóhoz tartozik, vagy azon úszik a tulajdonképpeni szilárd földgolyó?”
2. Erre felkelt a Kisded, és így szólt: „Hogy a merő tépelődés meg ne fosszon titeket a mai jótékony alvástól, már ki kell segítenem titeket álmotokból!
3. Lépjetek közelebb! Te pedig, Jakab, hozz hamar még egy szép narancsot!”
4. A narancs előteremtése után a Kisded kezébe vette azt, és kezdte magyarázni:
5. „Látjátok, ez a Föld! Most pedig azt akarom, hogy e narancs teljesen a Földhöz hasonlóvá legyen, mint annak parányi mása, és hegyek, völgyek, folyók, tavak, tengerek s emberek építette helységek legyenek rajta! Legyen!”
6. E pillanatban a legkisebb lépték szerint egészen tökéletes földgolyó volt látható a Kisded kezében.
7. Tengert, folyókat, hegyeket és városokat is egészen természethűen láttak e golyón, mely azonban a ‚Legyen!’ által persze százszor akkora lett, mint egy narancs.
8. Mindenki odatódult megszemlélni a földnek e kicsiben való csodás megalkotását.
9. József hamarosan meglátta rajta Názáretet és Jeruzsálemet, s ámult annak rendkívüli pontosságán.
10. Eudokia hamarosan hazájabeli Tébára[92] akadt, és meglepődött annak helyessége voltán.
11. Ekként ráakadtak Rómára is, és még egyéb ismert helységre.
12. Egy óránál tovább tartott e földgolyó szemlélgetése, és csak nem akart véget vetni.
13. Magának Máriának is annyira megtetszett e kis föld, hogy annak szemlélése nagyon felvidította őt.
14. A nyolc gyermek is szemével mintegy kővé váltan tapadt e földgolyóhoz.
15. A Kisded most – mint a földrajz professzora – körülményesen megmagyarázta a Föld lényegét, és mindnyájan megértették beszédét.
16. Midőn pedig a Kisded befejezte magyarázatát, így szólt Jakabhoz:
17. „Jakab most végy egy fonalat, és akaszd fel szabadon e golyót, hogy a tudásra vágyók holnap is munkára találjanak.
18. Mára azonban hagyjunk békét a Földnek, és magunk is pihenjünk le, tudniillik vacsora után.
19. Mert mialatt ti a Holdon és Földön rágódtatok, megéheztem és

megszomjaztam!”

20. József rögtön megparancsolta Jóélnak, a konyhamesternek, hogy készítsen vacsorát, és tegye az asztalra. Jóél másik három öccsével elment jó vacsorát készíteni.

Jonata a vacsora után vissza akar térni. A Kisded sikeresen megakadályozza Jonata eltávozását. Jonata alázata és hazatérése.

A vacsora elkészülte, majd elfogyasztása után Jonata így szólt Józsefhez:

1. „Testvérem! Kevés helyed lesz; ezért hadd térjek e szép éjszakán haza, ahol megtermett személyem számára megfelelő nagy fekhely is van!
2. Holnap azonban napkelte előtt egy órával ismét nálad akarok lenni!”
3. József azonban így szólt: „Testvérem, ha egyéb gondod nincs, csak egy megfelelően tágas fekhely, akkor bátran itt maradhatsz.
4. Nem engedhetem ugyanis, hogy házamban most hiány legyen ebben!
5. Nézd, emiatt balra a pitvarban van egy ajtó, mely egy igen tágas benyílóba vezet.
6. Abban én már jó fekhelyet rendeztettem el számodra!
7. Úgy vélem, elég terjedelmes lesz, tehát bátran itt maradhatsz!”
8. Jonata mondta: „Testvérem, igen jó vagy velem szemben, és én ugyancsak felismerem, hogy sehol sem vagyok úgy otthon, mint itt!
9. Arról is meg vagyok győződve, hogy részemre való fekhelyed elég nagy, és hogy jónál is jobb!
10. De lásd, valami nagy erő vonz hazafelé, most egyszerre meg oly erővel, hogy inkább repülni szeretnék, mint gyalog menni!”
11. József ezt hallván, így szólt: „Az akarat a tied! Tehetsz, amit akarsz, tehát távozhatsz, vagy maradhatsz!”
12. Jonata erre a Kisdedhez ment, és legalázatosabban elbúcsúzott Tőle.
13. A Kisded azonban így szólt: „Jonata! Ha éppenséggel el akarsz menni, ám mehetsz, de ne felejts visszatérni!
14. Azonban azt mondom, hogy az ez éjjeli halászatod a nagy hálóval ma semmit sem hoz neked.
15. Én meg egy cápát fogok a hálódba hajtani, mellyel vesződni fogsz egészen napkeltéig, reggel pedig el fogja szakítani legjobb halászszerszámodat!
16. Mégsem sikerül megfognod, mert a vízben való egyetlen farokütéssel megsemmisíti minden fáradságodat!”
17. Jonata ezt hallván a Kisdedtől, hirtelen megmásította akaratát, és így szólt Józsefhez:
18. „Testvérem, így hát maradok! Holnap ugyanis egy tartály válogatott halat akartam neked hozni:
19. Ez a gondolat vonzott oly erővel haza!
20. De most hallván a fogás kimenetelét, nálad maradok.
21. Hadd térjek hát a nekem szánt helyre, egészen nyugodtan fogok itt aludni, bármi történne is odahaza.”
22. A Kisded azonban így szólt: „Jonata! Így kedvesebb vagy Nekem, mintha szívedet el akarnád rejteni!
23. Most pedig mondom neked: „Térj haza, mert ma éjfélkor fontos szolgálatot teszel Nekem!”
24. Jonata erre felkelt, és József egész háznépétől megáldva, hazament.

Jonatát szeretettel fogadják otthon. Éjfélkor, viharban a tengerre eveznek ki. A hajótörést szenvedő Cyrénius megmentése.

Volt pedig mai számítás szerint tíz óra, midőn Jonata hazaért.

1. Hazaérve pedig ez időben, még igen tevékenyen találta három segédjét, feleségükkel és gyermekeikkel együtt. Ujjongani hallotta őket, és maguk között ekként beszéltek:
2. „De helyes volt, hogy urunk elutazott, és alkalmat adott annak bebizonyítására, hogy házának mily hű szolgái vagyunk!
3. Száz font tonhalat, száz font tokhalat, három fiatal cápát, tíz kardhalat, egy delfint és vagy kétszáz font kisebb nemes halat fogtunk ma!
4. Micsoda öröme lesz neki, ha ennyi sok halat fog találni!”
5. Ekkor Jonata jelentkezett, és valamennyien úgy futottak eléje, mintha atyjuk lenne, s elmondták neki a szerencsés fogást.
6. Jonata dicsérte és megcsókolta őket, majd így szólt: „Minthogy ma már olyan szorgalmasak voltatok, menjetek és hozzátok hát a nagy halakat: a cápákat, a kardhalakat, a delfint és tokhalakat felnégyelve a nagy füstölőkamrába.
7. Csináljatok tüstént erős füstöt mindenféle jó illatú cserjéből, nehogy a halak rothadásnak induljanak a hőségtől, és sózzátok be jól – különösen a cápákat és delfint. Ne takarékoskodjatok mellette a tengeri hagymával, meg a kakukkfűvel sem.
8. A tonhalakat, meg a többi kisebb halakat pedig tegyétek a nagy tartályba!”
9. Első segédje azonban így szólt: „Amit te most parancsoltál, az még nappal megtörtént, és már minden a legnagyobb rendben van!”
10. Jonata erre bement, és mindenről meggyőződve, mondta: „Gyermekek és testvérek! Ez nem közönséges fogás!
11. Itt felsőbb hatalom működött közre! Ezért várakozzunk ma éjfél utánig, és lássuk, hogy e felsőbb hatalom nem veszi-e igénybe erőnket!
12. Láttátok a nagy holdfogyatkozást? Ez biztos jele annak, hogy ma még szerencsétlenség ér valakit. Várjunk ezért éjfélig, nem szorul-e valaki segítségünkre!
13. Menjetek hát, és készítsétek indulásra a nagy vitorlást, melynek tíz erős evezője van!”
14. A három segéd elment, és teljesítette a parancsot.
15. De alighogy elkészültek a nagy bárkával, hatalmas szél kezdte felkavarni a tenger vizét.
16. Jonata ekkor így szólt három segédjéhez: „Tovább immár nem késlekedhetünk. Szólítsátok ide tíz fiatokat, és állítsátok őket az evezőkhöz! Te halászmester, ragadd meg a kormánylapátot, jó magam meg az első két nagy evezőt fogom húzni!
17. A vitorlát azonban vonjátok be, mert ellenszelünk van! Rajta tehát a Mindenható nevében, induljunk rögtön a nyílt tengerre!”
18. Miközben ily módon egy jó óráig kifelé tartottak, és sok dolguk volt a

hatalmas hullámokkal, erős jajgatást hallottak a nyílt tenger felől.

19. Jonata nagy bátran neki evezett, és negyed óra múlva egy nagy római hajóhoz ért, mely egy homokzátonyon erősen megfeneklett, és a hullámok nyomásától már igen oldalt dőlt.
20. Rögtön kötélhágcsókat vetettek, és mindenkit – szám szerint vagy százat – megmentettek. Élükön volt éppen Cyréniusunk Tulliával és Marónius Pillával.

A szerencsés partraszállás. Jonata öröme. A zátonyon megfeneklett hajó megmentése. A pihenés utáni együttes reggeli. József megérkezése övéivel Jonatánál.

Cyrénius megkérdezte az óriás termetű mentőt, hogyan hívják e vidéket, ahol ő most van, és hogyan őt, az életmentőt.

1. Jonata így válaszolt: „Uram! Idegennek kell lenned, hogy ismeretlen előtted ez az annyira jellegzetes vidék!”
2. Cyrénius mondta: „Egy-egy vidék nem ritkán hasonlít a másikhoz, és a holdvilágnál gyakran a saját hazáját sem ismeri fel az ember!
3. De különösen akkor bajos vidékeket felismerni, ha a kedély előzőleg halálfélelmen ment keresztül!
4. Tudtomra adhatod tehát, mi a neve e vidéknek, melyre e rettenetes vihar minket elsodort!
5. Jonata így válaszolt: „Kedves Uram! Hiszen tudod: szabály, hogy a megmentettnek nem szabad mindjárt megmondani, hol van!
6. Mert ha rendeltetési helyétől messze vetődött, elszomorodik, ha ezt a kiállott veszély után nyomban megtudja!
7. Ha pedig a vihar véletlen fordulata mégis közel vetette rendeltetési helyéhez, akkor az ilyen öröm az előbbi halálfélelemre életébe kerülhetne!
8. Legyen azért a megmentő kezdetben hallgatag, és csak bizonyos idő múlva adja a megmentettek tudtára, amit tudni kívánnak!”
9. Cyrénius ily választ nyerve a neki még ismeretlen megmentőtől, így szólt:
10. „Valóban, te nemes életmentő vagy, és kellő bölcsességed is van hozzá, ezért csak evezz neki gyorsan, hogy hamarosan partot érjünk!”
11. Jonata mondta: „Lásd, az öböl már itt van; keskeny révben végződik!
12. Ha szilárd nyugodt ponton volnánk, már régen láthatnók halászkunyhómat!
13. Rövid negyedóra múlva már régen szárazföldön leszünk, mert most igen kedvező a szelünk!”
14. Cyrénius e válasszal meg volt elégedve, és Jonata nyílsebesen végighajtott az öblön, s néhány perc alatt elérte a kívánt partot.
15. Amint a bárkát parthoz kötötték, mindnyájan nyomban kiszálltak. Cyrénius hangosan hálálkodott Izráel Istenének, hogy szeretteivel

egyetemben megmentette őt.

16. Jonata pedig hallván, hogy Cyrénius, kit ez időben nem ismert, Ábrahám, Izsák és Jákob Istenét dicsőíti, így szólt:
17. „Barátom, most kétszeresen örvendek, amiért izráelitát mentettem meg tebenned, mert én is Ábrahám fia vagyok!"
18. Cyrénius mondta: „Éppenséggel nem vagyok az, hanem római, de mégis ismerem Istened szentségét, ezért egyedül Őt vallom!"
19. Jonata így szólt: „Ez még jobb, holnap majd többet beszélünk róla. Mára azonban térjetek nyugodni!
20. Lásd, kunyhóim tágasak és tiszták, szalmám meg nagyon bőven van. Készítsetek tehát fekhelyet magatoknak. Én közben rögtön visszatérek, s megnézem, hogy hajótok nem indítható-e már el!"
21. Cyrénius ugyan mondta: „Barátom, arra még holnap is lesz idő!"
22. Jonata azonban így szólt: „Holnap szombat; akkor minden szolgai munka pihenjen! Ezért még napkelte előtt kell mindent rendbe hozni!"
23. Jonata erre ismét bárkájába szállott segédeivel, és minthogy a szél lecsendesült, annál gyorsabban evezett Cyrénius hajójához. A hajó kiszabadításával meg annál kevesebb dolga volt, minthogy ezúttal a tenger dagálya is segítségére volt a holdvilágnál.
24. Nyomban megragadta a vontató kötelet, a bárkához erősítette, és örömtelten evezett a meglehetősen mély öbölbe. Ekként az eléggé nagy hajót biztos kikötőjébe hozta, hol igen hosszú kötéllel parthoz erősítette, mert lehorgonyozni nem lehetett.
25. Jonata e jó kétórai munka után világos reggel hazament, és segédeivel három óra hosszat pihent.
26. Cyrénius és kísérete is elég soká pihent e reggelen.
27. Midőn Jonata jól megerősödve felébredt, dicsérte és magasztalta Istent a József Gyermekében, arra gondolva, hogy az mit beszélt hozzá.
28. Majd megparancsolta az asszonyoknak, hogy rögtön vágják le a legjobb tonhalakat, szám szerint harmincat, és pirítsák meg a sok vendég számára. E munkához összes embereivel együtt maga is hozzálátott.
29. Egy óra múlva, miután a reggeli elkészült, Jonata maga ment a kunyhóba megmentett vendégeit felébreszteni.
30. Cyrénius ébredt fel elsőnek. Igen megerősödöttnek és vidámnak érezte magát. Jonatát rögtön meg is kérdezte, hogy ott találta-e még a hajót.
31. Jonata mondta: „Kelj fel, és nézz ki ezen az ablakon!"
32. Cyrénius rögtön felkelt, kitekintett, és nagy hajóját egészen jó karban látta meg a kikötőben.
33. Ennek nagyon megörült, sőt hálás lett óriás megmentőjével szemben, és megindultan mondta:
34. „Ó barátom! Ilyen tettet nem lehet közönséges módon megjutalmazni. Valóban úgy akarom e tettet megjutalmazni, ahogyan azt csak egy császár teheti!"

35. Jonata azonban így szólt: „Hagyd azt barátom! Inkább gyere kíséreteddel a reggelihez!”
36. Cyrénius elcsodálkozva mondta: „Mit, még meg is akarsz vendégelni? Ó, nemes férfi! Csak tudjam meg előbb tőled, hogy hol vagyok, és ki vagy, akkor majd te is megtudod tőlem kilétemet, és nagy jutalomban fogsz részesülni!”
37. Erre mindnyájan felkeltek helyükről, hogy kövessék Jonatát a tágas kunyhóba, hol már várta a társaságot a reggeli. Mindannyian nagy élvezettel ették a jól elkészített halakat, és fölöttébb dicsérték Jonatát.
38. Jonata azonban mondta: „Ó, ne dicsérjetek engem, mert mindez nem az én nagy érdemem, hanem másvalakié!
39. Én csupán esetlen eszköze voltam Annak, Akii e célból, előre jelezte, hogy ez éjjel fontos szolgálatot kell teljesítenem!
40. Így is volt. Nagy bajodban rád találtam, és a megmentőd lettem! Ez a Magasságbeli akarata volt!
41. E szent akaratot teljesítettem! Az a tudat, hogy Isten akaratát Iránta való szeretetből teljesítettem, az én nagy jutalmam! Ha császár volnál, akkor sem adhatnál ennél nagyobbat!
42. Kérlek tehát, magadban se gondolj más jutalomra!
43. Csak hozd ismét rendbe nagy szép hajódat. Miután megtudom tőled rendeltetésed helyét, ezenfelül még tanáccsal és tettel is megsegítlek!”
44. Cyrénius ekkor így szólt: „Barátom, azt rögtön megtudod!
45. Lásd, rendeltetésem helye ezúttal Osztracíne Egyiptomban. Én vagyok ugyanis a Helytartó és a Császár fivére! Nevem Quirinus Cyrénius!”
46. E szavaknál Jonata térdre borulva kegyelmet kért, ha őt megsértette volna valamivel.
47. De amint Cyrénius fel akarta Jonatát emelni, József jött az egész háznépével Jonatát meglátogatni, minthogy Jonata ígérete dacára nem látogatta meg Józsefet.

Jonata és Cyrénius beszélgetése. József csodálkozása a hajó miatt. Jonata felvilágosítást ad. Az életmentő Jonata babonás felfogásáról. Megható találkozás a Kisded és Cyrénius közt.

József azonban nem ment mindjárt a kunyhóba, hanem hírvivőt küldött be, hogy adja tudtul ittlétét Jonatának.

1. Jonata mihamar felkelt, és így szólt Cyréniushoz:
2. „Császári, konzuli Fenség! Még egyszer bocsánatot kérek, ha megsértettelek volna valamiképpen egy jó szándékú gorombasággal!
3. Mivel énrajtam minden ostromba, úgy a nyelvem is olykor-olykor az.
4. De most ismét ki kell mennem, mert ma szomszédom és legtiszteltebb barátom látogatott meg engem.”
5. Cyrénius így szólt Jonatához: „Ó barátom! Legdrágább életmentőm! Tégy a tetszésed szerint, és ne vess ügyet rám, a te adósodra!

6. Most csak kissé jobb öltözetet veszek fel, és nyomban magam is követlek!”
7. Jonata ekkor elhagyta Cyréniust, és gyorsan kiment, hogy Józsefet fogadja.
8. József azonban ezalatt a part mentén kissé lesétált oda, ahol a hajó volt, hogy azt közelebbről megtekintse.
9. Jonata Józsefék után sietett, és csakhamar utolérte őket.
10. Miután üdvözölték egymást, Jonata a hozzá szaladó Kisdedet karjára vette és becézte.
11. József eközben ámulva kérdezte meg barátjától:
12. „De testvér, mondd, honnan van e hajód?
13. Avagy szállóvendégek érkeztek rajta?
14. Valóban, olyan fajta díszhajó ez, amilyenek csak Rómából szoktak jönni!”
15. Jonata így szólt: „Ó barátom! Lásd, ezért kellett nekem hajlékodat még tegnap elhagynom!
16. A szélvész tegnap az öblön kívül zátonyra vetett egy római hajót.
17. E Kisded kegyelme folytán sikerült fáradozásomnak a hajót a biztos pusztulástól megmenteni!
18. A megmentettek – szám szerint vagy százan – még a hajlékomban vannak, mely szerencsére elég tágas számukra.
19. Úgy vélem, hogy még ma elutaznak, minthogy rendeltetési helyük – amint mondták –, szerencsére úgyis városunk maga.
20. Ők ugyan még nem tudják, hol vannak, hiszen ezt nem szabad a megmentetteknek rögtön tudtul adni.
21. De, majd ha elutaznak, úgyis útbaigazítom őket!”
22. József megkérdezte Jonatától, nem nyilvánították-e ki a megmentettek, hogy kik, és honnan valók.
23. Jonata pedig így válaszolt: „Hiszen tudod, hogy titkot nem szabad kifecsegni!
24. Vagyis: ameddig nem távoztak el a megmentettek, nem szabad neveiket elárulni, mivel ez megártana nekik egy jövendőbeli utazásuknál!”
25. Ekkor a Kisded így szólt Jonatához: „Ó ember! Szíved nemes, és hamisság nem lakozik benne!
26. De, te a régi babonákban még igen bővelkedel!
27. Mindazáltal jobb itt hallgatni, mint beszélni, mert néhány pillanat múlva úgyis kiderül a dolog!”
28. Mialatt a Kisded ezeket mondta, Cyrénius kíséretével együtt kilépett a kunyhóból, és a hajó felé tartott, tehát pontosan abba az irányba, ahol József tartózkodott.
29. Közeledve, Cyrénius így szólt Tulliához: „Asszony! Nézz csak oda! Nem hasonlít a megmentőnknek ama társasága egészen ahhoz, akikért Osztracínébe utaznánk?

30. Az élő Istenre! Még sohasem láttam valami hasonlatosabbat! Nézd, házigazdánknak is éppen Kisded van a karján! A gyermek olyannak látszik, mint ama Szent, aki mennyei barátunké Osztracínében!”
31. Ekkor a Kisded a földre kívánkozott. Mihelyt szabad lett, nyomban a már közelgő Cyrénius elé szaladt.
32. Cyrénius megállt, és nagy figyelemmel pillantott a feléje szaladó Kisdedre.
33. A Kisded pedig, midőn Cyréniustól még vagy háromlépésnyire volt, így szólt:
34. „Cyrénius! Cyrénius! Kedves Cyréniusom! Lásd, hogyan sietek én eléd! Miért nem sietsz így Elém te is?”
35. Cyrénius ekkor felismerte a Kisdedet, legott térdre hullott Tulliával együtt, és valósággal kiáltozott:
36. „Ó Istenem! Ó Uram! Ki vagyok én, hol vagyok én, hogy Te, ó Uram, Teremtőm, Életem, Ki egyedül vagy mindenem, mindenem, elém jössz ezen előttem még idegen helyen?”
37. A Kisded pedig így szólt: „Kedves Cyréniusom! Te már jó helyen vagy: a te igazi helyed, ahol Én vagyok! Nézd, hiszen ott jön József, Mária, Eudokia, testvéreim és a te nyolc gyermeked!”
38. Cyrénius ekkor így szólt: „Ó, Te Életem! Sok boldogság ez egyszerre nekem! Erre boldogságában sírni kezdett, és a szent megilletődéstől szóhoz sem tudott jutni.

A szív meghajtásáról a térd helyett. Cyrénius üdvözli Józsefet. Próbák közepette az áldás.

Ekkor József is odament, és Máriával együtt örömében sírt, hogy barátját, Cyréniust két év múltán ismét megláthatta.

1. A Kisded azonban így szólt Cyréniushoz: „Cyrénius! Elég, ha a szívedet hajtod meg Előttem szeretetteljesen!
2. A térdedet egyenesen tarthatod! Hiszen nagyszámú kíséreted még nem ismer, és nem kell Engem e helyzet által elárulnod!
3. Tehát kelj fel a földről, és tégy úgy, amint József, Jonata, Mária és a többiek! Feleséged is keljen fel!”
4. Cyrénius erre felkelt Tulliával, azonnal karjára vette a Kisdedet, és dédelgette.
5. Karján a Kisdeddel Józsefhez lépett, és mondta:
6. „Légy szívem mélyéből üdvözölve! Mily nagyon is gyakran vágyódott utánad szívem!
7. De a fatális államügyek annyira feltorlódtak e két év folyamán, hogy nem tudtam időt szakítani arra, hogy szívem e magasztos, szent

követelményének eleget tegyek!

8. Csak most hoztam mindent annyira rendbe, hogy téged, szent barátomat meglátogathattalak.
9. De még most is, hogy szívem vágyát követtem, majdnem tönkrementem, ha minden bizonnyal e legszentebb Kisded mentőt nem küldött volna elém!
10. Ó barátom és testvérem! Sokat kellet e két év alatt kiállanom:
11. Üldözést, árulást, befeketítést a Császárnál és egyéb roppant kellemetlen dolgokat kellet elviselnem!
12. Ilyenkor azonban mindig arra gondoltam, amit egyszer két éve a legszentebb Kisded mondott, azaz Ő csipkedi és cibálja azokat, akiket szeret!
13. Tényleg, mindezek a kedélyem körüli viharok valóban nem voltak egyebek, mint e minden urak Urának merő becézései!
14. Bárhol kelt is ellenem hullám, mely szőröstül-bőröstül való elnyeléssel fenyegetett, megtörött egy hatalmasabb ellenhullámon!
15. Csak a puszta, üres habja maradt meg!
16. Egész épségben érkeztem el ide, a kiállt nagy veszély után, mely elnyeléssel fenyegetett mindent. Most a számomra fölöttébb szent társaságodban vagyok. Minden vihar, mely aggasztott, mintha örökre lecsendesedett volna!"
17. József erre átölelte Cyréniust, és mondta: „Igen, testvérem az Úrban! Ahogyan most mondtad, úgy is van!
18. Titokban mindig tudtam arról, ami veled történt. De minduntalan dicsértem az Urat azért, hogy annyira szeret téged!
19. Most azonban tekints arra dél és kelet felé, és könnyen felismered a várost, és még könnyebben a villádat!
20. Lásd el hát hajódat, és gyere velem, majd csak odahaza csevegünk a kedvünk szerint!"
21. Amint Cyrénius odapillantott, hamarosan ráismert a villára, higgadtságának teljesen vége volt, és nem tudott mindezeken eléggé csodálkozni.

Cyrénius úti körülményei miatt felvilágosításért fordul Józsefhez. A Kisded magyarázata. Jonata nagy jutalma.

Cyrénius ugyancsak elcsodálkozott, és midőn a tényállásról minden irányban meggyőződött, csak akkor kezdett egészen elképedve ismét rendesen beszélni, mondván Józsefhez:

1. „Igen, magasztos barátom! Legyen azonnal akaratod szerint!
1. De előbb még két dolgot el kell intéznem!
2. Először meg kell jutalmaznom nagy megmentőmet – mégpedig császári módon.
3. Másodszor még meg kell tudnom tőled, tulajdonképpen hogyan

történhetett meg, hogy éppen ide vetődtünk, ahova legkevésbé véltem!
4. Lásd, már Tírusztól kezdve állandó erős keleti szelünk volt, amely lassanként valóságos orkánná nőtt!
5. Majdnem tíz napig hajtott ez az ellenszél szerte-széjjel, Isten tudja, merre mindenfelé a nyílt tengeren.
6. Amint pedig tegnap éjfélkor e nagy mentő segítségével ismét partot éreztem lábam alatt, azt gondoltam, hogy Spanyolországban vagyok, éspedig a Herkules oszlopai[93] közelében!
7. Nos, a vélt Spanyolország helyett pontosan ott vagyok, ahova tulajdonképpen jutni akartam!
8. Ó testvérem, barátom! Csak kissé magyarázd meg ezt nekem!"
9. József szólt: „Barátom, de hát hadd vizsgálják meg előbb embereid a hajódat, hogy minden rendben van-e!
10. Isten kegyelméből majd csak azután adok tudtodra valamit tengeri utadról!"
11. Cyrénius így válaszolt a bölcs Józsefnek: „Ó barátom! Te ma igen különösnek tetszel nekem!
12. Megkísértesz ? Avagy mi szándékod van velem?
13. Hiszen a te és én Uram szombatja van ma, amelyet különben mindig fölötte nagyra tartottál!
14. Valóban nem értelek; azt sem tudom, miért akarsz ma munkára kényszeríteni!
15. Nézd, Ez itt, Aki szentül, szentnél szentebbül nyugszik karomon, bizonyára már régen rendbe hozta a hajómat, amiért Őt mindenekfelett szeretem!
16. Mire való volna hát az én gondom? Nagy veszélyben voltam, és sokat aggódtam.
17. Minden aggodalmam hiába való volt, mert egyes-egyedül Ő segített meg!
18. Nem is akarok én semmiről sem gondoskodni, és a hajómnak ma egészen biztosan békét hagyok! Nem helyes ez?"
19. A Kisded megcsókolta Cyréniust, és így szólt: „József, nevemben csak megkísértett téged, amiért te meg akartad Jonatát jutalmazni, mielőtt a villába vonultál volna vele!
20. Mondom pedig neked, egyáltalán ne jutalmazd meg Jonatát, hisz Magam vagyok az ő jutalma!
21. Rajta tehát, indulj Józseffel útnak, otthon majd meg fogsz mindent érteni!" – Cyrénius rögtön megtette, amit a Kisded neki tanácsolt, és mindnyájan a villa felé vonultak.

Üdítő együttlét a lombos fák árnyékában a dombon. Cyrénius tengeri utazásának megmagyarázása József által.

Midőn – Jonata szolgáinak kivételével – az egész társaság a majorságban

volt, József nyomban megparancsolta fiainak, hogy gondoskodjanak jó ebédről.

1. Jonata evégből átadta nekik azt a jó rakomány legnemesebb tonhalat, amit magával hozott.
2. Miután József ezt elrendelte, az ő kedvenc dombjára indult Cyrénius kíséretével és természetesen magával Cyréniussal, Máriával, Jonatával és a Kisdeddel, kit Cyrénius még a karján vitt.
3. Eudokia, Tullia, meg a nyolc gyermek sem maradt otthon, hanem követték a társaságot a terjedelmes dombra.
4. Odaérve, mindnyájan a József készítette padokra ültek, felfrissültek a rózsa-, mirtusz- és papiruszfák illatos árnyában.
5. A domb ugyanis két részre oszlott. Az egyik sűrűn be volt fásítva; ezt nappal használták.
6. A másik ellenben szabadon volt; csak estére és éjjelre volt szánva, hogy ott a friss levegőt élvezzék, meg a szabad kilátást mind a vidékre, mind az égboltozatra.
7. Tehát a domb gyönyörű lugasába érve, és ott helyet foglalva, Cyrénius megkérdezte Józseftől, vajon nem adná-e meg most tengeri útjának kívánt magyarázatát.
8. József felelt: „Igen, testvérem, itt van annak helye és ideje, tehát hallgass meg!
9. Lásd, a keleti szél Isten kegyelmét jelenti; ez viharosan hajtott téged Ahhoz, Akit most a karodon tartasz!
10. De még rendkívül sokan nem ismerik, és nem ismerik fel az Úr kegyelmét, hogy mikor és hogyan működik az.
11. Így te sem ismerted fel, hogy mi volt az Úr mindenható kegyelmének veled való szándéka.
12. Elveszettnek tartottad magad, s úgy vélted, hogy az Úr teljesen megfeledkezett rólad.
13. Lásd, mikor zátonyra jutottál az Úr leghatalmasabb kegyelme által, és elveszettnek hitted magad, csak akkor ragadott meg az Úr minden erejével, s megmentett téged minden pusztulástól!
14. Ez volt pedig mindig az Úr módja, és örökké is ez lesz azok vezetésében, akik a Hozzá való úton voltak s lesznek!
15. Vajon miért vezetett így téged az Úr? Lásd, mikor híre járt Tírusz körül, hogy hajóval erre készülsz, felbérelt lázadók összegyűltek.
16. Úszójárműveket szereztek maguknak, és gyilkos módon rád akartak rontani a nyílt tengeren!
17. Ekkor az Úr hirtelen erős keleti szelet támasztott.
18. E szél nagy sebesen elsodorta hajódat ellenségeidtől úgy, hogy nem tudták többé utolérni!
19. De minthogy ellenségeid mégsem vetették le rólad szemüket, hanem csak annál dühösebben üldöztek, az Úr kegyelme orkánná lett fölötted.
20. Ez az orkán tengerbe fojtotta ellenségeidet, és hajódat biztos helyre

vitte, honnan aztán teljesen megszabadultál! – Cyrénius megérted most eme tengeri utazásodat?”

Cyrénius hálája a Kisded iránt kegyelmes vezetéséért. Hogyan imádkozzunk? Az Úr emberré válásának fő oka. Cyrénius csodálkozik a nyolc gyermek előrehaladásán.

Cyrénius meghallván ezt Józseftől, rögtön a karján nyugvó Kisdedhez fordult, s így szólt Hozzá:

1. „Ó Te, Kinek nevét sohasem leszek méltó kiejteni! Ez tehát merő kegyelem volt Részedről, én Uram és Istenem!
2. Ám hogyan, mi módon köszönjem meg ezt Neked most, hogyan dicsőítselek, magasztaljalak e fölöttébb nagy kegyelemért?
3. Ugyan mivel viszonozhatom én, szegény, bárgyú ember ezt Neked, ó Uram, hogy oly végtelenül kegyes vagy irántam, s jobban óvsz, mint Önnön szívedet?”
4. A Kisded szólt: „Kedves Cyréniusom! Én még sokkal jobban szeretnélek, ha nem sóhajtanál fel folyton Előttem!
5. Ugyan mi hasznom Nekem s neked abból, ha így sóhajtozol Előttem?
6. Mondom neked, inkább légy vidám, és szeress Engem szívedben, miként a többi embert mind, úgy kedvesebb leszel Nekem, mintha minduntalan sóhajtozol hasztalanul és semmiért!”
7. Cyrénius fölöttébb gyengéden így szólt a Kisdedhez:
8. „Ó Életem! Hát nem szabad imádkoznom Hozzád, Istenemhez és Uramhoz?”
9. A Kisded azonban így válaszolt: „Ó igen, szabad, ám nem mindenféle vég nélküli felkiáltásokkal!
10. Imádkozzál csupán szellemedben, mely benned az Irántam való szeretet, s annak igazságában, ami a szeretet lángjából fakadó igazi világosság!
11. Hát úgy véled, hogy kövérebb, hatalmasabb és nagyobb leszek az emberek imájától, amilyen az ily imák nélkül már amúgy is vagyok?
12. Ó lásd, hiszen azért szálltam örök végtelenségemből e testbe, hogy az emberek inkább szeretettükkel imádjanak!
13. Emellett kíméljék meg szájukat, nyelvüket s ajkukat, minthogy az ilyen ima lealacsonyítja mind az imádót, mind az imádottat. Ez halott dolog, a pogányok sajátja!
14. Vajon mit teszel te jó barátaiddal s testvéreiddel, ha találkozol velük?
15. Lásd, örvendezel nekik, üdvözlöd őket, felajánlod nekik kezed, kebled s fejed!
16. Azonképpen légy Velem is, és Én sohasem fogok tőled többet kívánni!
17. Most pedig vidulj fel teljesen, és tekints kissé gyermekeid felé. Kérdezgesd ki őket, hogy mi mindent tanultak már!
18. Majd magadnak is nagyobb örömöd telik benne; Nekem is nagyobb

örömöt szerzel, mintha egymás után százszor is sóhajtanál és fel-felkiáltanál!”
19. Cyrénius erre láthatóan felvidult, és nyomban magához szólította nyolc gyermekét, és sokféléről kikérdezte őket.
20. A gyermekek azonban minden kérdésre olyan alapos és ismeretekben gazdag feleleteket adtak, hogy Cyrénius nem győzött rajtuk eléggé csodálkozni.
21. Bezzeg nagy lett Cyrénius öröme. Ám a gyermekek is örültek, hogy olyan okosak voltak. Cyrénius gazdagon megajándékozta mindnyájukat, s dicsérte a Mestert.

Sixtus fiú ajándéka Cyrénius atyának. A Föld lényéről és alakjáról tartott előadás. Igazolás a Kisded által.

Erre a három fiú közül a legidősebbik lépett Cyrénius elé, és így szólt hozzá:
1. „Apánk, Cyrénius Quirinus! Sok mindenféléről kérdeztél ki minket, és mi egy felelettel sem maradtunk adósok, efölött örömödet lelted mindnyájunkban.
2. Vajon irántunk való szeretetedért és gondoskodásodért nem fogadnál-e el tőlem is egy kis ellenajándékot?”
3. Cyrénius e kérdésen elmosolyodott, s így szólt a fiúhoz:
4. „Ajánlatod, kedves Sixtusom, szerfelett örvendetes és kedves; csak jobban kell körülírnod a tárgyat, mellyel meg akarsz ajándékozni!
5. Azután rögtön megmondom mindnyájatoknak, hogy elfogadhatom-e, vagy nem!”
6. Erre a fiú így válaszolt: „Ó apánk, Cyrénius Quirinus! Nem tárgy az, amit ajándékba akarunk s tudunk neked adni.
7. Ez új tudomány, amiről mostanáig bizonyára sejtelmed sincs!”
8. Cyrénius hallván ezt Sixtustól, így szólt hozzá:
9. „Halld, kedves Sixtusom! Ha így áll a dolog, akkor ajándékozhatsz nekem, amennyit csak akarsz, és én készségesen elfogadok mindent!”
10. Cyréniusnak e kijelentése után így szólt a fiú:
11. „Nos, ha néked, Cyrénius Quirinus apám, úgy tetszik, hallgass meg!
12. Bizonyára még sohasem hallottad a valójában, hogy milyen a Földünk, s milyen az alakja!
13. Ugyan mit gondolsz, milyen alakja van a nagy Földnek, amely mindnyájunkat hordoz és táplál Isten ebbeli kegyelme által?”
14. Cyrénius meghökkent e kérdésre, s nem tudta, hogy mit feleljen rá.
15. Némi vártatva szólt a fiúhoz: „Halld fiam! Kérdésed nagy zavarba ejt, minthogy nem tudok rá határozott feleletet adni!
16. Különféle sejtéseink vannak ugyan, de ott, ahol határozott igazságról van szó, nem hozhatók elő sejtések!
17. Ezért csak beszélj most magad, majd meghallgatlak, aztán megítélem

előadásodat!”

18. Erre a fiú József intésére beszaladt a házba, s nagy óvatosan kihozta azt a földgömböt, melyet a Kisded előtte való holdfogyatkozás miatt teremtett egy narancsból.
19. Amint Cyrénius meglátta ezt az alkotást, elcsodálkozva mondta: „Mi ez, talán a jelzett ajándék?
20. Hiszen az imént azt mondta, hogy az ajándék nem tárgy, hanem tudományos előadás!
21. Ez azonban éppen csak tárgy és nem tudományos előadás!”
22. A fiú azonban mondta: „Kedves Cyrénius Quirinus apánk, ez igaz ugyan, de a tárgyat nem adhatom neked ajándékba, mert nem az enyém!
23. Itt most szükség van rá, hogy megérts!”
24. Erre a fiú, akár egy tanár, kezdte magyarázni a Föld lényegét a földgolyó segítségével, mégpedig olyan alapossággal, ami Cyréniust legnagyobb ámulatba ejtette.
25. Amint a fiú befejezte, a Kisded így szólt Cyréniushoz: „Így van! Hogy pedig emléked maradjon róla, legyen e kis föld is a tied, míg egykor birodalmamban nagyobbhoz juttatlak!”

Cyrénius boldogsága az ajándék folytán és kérése Augustus császárt illetően. A Kisded mély és bölcs utalása az isteni rendre.

Cyrénius olyannyira megörült ez ajándéknak, hogy nem tudta, hova legyen a merő boldogságtól.

1. Csak egy idő múlva, miután a gyönyörű gömböt mindenfelől megszemlélte, s meggyőződött a neki ismeretes helyek roppant értékes ábrázolásáról, kezdett újra beszélni, mondván:
2. „József! Ez mégis csak élő bizonyság mindnyájunk számára Attól, Ki egykor a Földet is teremtette!
3. Mert ugyan mi nehezebb a Mindenhatónak, egy nagy Földet teremteni, vagy ilyen kicsit, oktatásunkra a nagyról, mely minket hordoz?
4. Úgy vélem, ez egy és ugyanaz!
5. Ó Isten, ó nagy Isten! A mindenfajta tökéletességnek mily végtelen teljessége lakozhat Benned, hogy eme csodadolgok Neked ennyire könnyen lehetségesek!
6. Aki Benned kedélyével elmerül, már boldog e világon is!
7. Akié vagy, és aki szeretve szívében hord, mily végtelenül boldognak mondható!
8. Ó mily undorítónak tűnik előttem a világi ember hiú tevékenysége!
9. Ó szegény fivérem, Augustus! Hacsak tudnád és ismernéd, amit most én tudok és ismerek, mily undorral töltene el ingadozó trónod!
10. Ó én kis Jézusom, én Életem és mindenem! Nem mutatnád meg mindenhatóságod által fivéremnek, mily értéktelen és rettentően

szennyes a trónja?”

11. A Kisded így szólt: „Figyeld meg a Föld összes teremtményeit!
12. Találsz köztük jót és rosszat veled szemben!
13. Úgy véled, hogy olyanok ők Velem szemben is?
14. Nézd, az oroszlán kegyetlen állat, és dühében életet nem kímél!
15. Vajon ilyennek találtad ezt az állatot Velem szemben is?
16. Semmiképpen – mondod – mert a puszták eme királya kétszer megmentette életemet!
17. Tehát így áll a dolog fivéreddel is. Ő nem lehet olyan, mint te, és te nem olyan, mint ő.
18. Azért alkottam annyiféle teremtményt, mert örök rendem következtében ez így szükséges!
19. Így kellet, hogy megtörténjen az is, hogy fivéred azzá lett, ami. Te is azzá lettél, ami vagy!
20. Ha azonban fivéred mondja: Uram, nem tudom, mi vagyok, és mit teszek, hanem a Te erőd van velem, s annak határozata szerint cselekszem!,
21. akkor fivéred igaz, miként te is, és nem kell miatta bánkódnod, mert egykoron mindenkinek tettei nyilvánvalókká lesznek!”
22. E beszéd ismét kedvezőbb gondolatokra terelte Cyréniust Augustus iránt, és újra kicsi földjét szemlélgette.

Cyrénius bizonygatja az Úr iránti szeretetét. A próba Tullia halála által. Cyrénius mély bánata. A Kisded megdorgálásának jó hatása Cyréniusra.

Amint Cyrénius ismételten nagy figyelemmel szemlélgette a földgolyót, a Kisded azt kívánta, hogy engedjék szabadon, hadd ugrándozzék kissé a dombon!

1. Cyrénius nagy gyöngéden a földre ültette őt, mondván:
2. „Ó Életem, üdvöm és mindenem! Csak a kezemből bocsátalak el testileg!
3. A szívemből soha-soha többé nem teszlek ki, ott immár kizárólag Te élsz! Igen, Te vagy az én egyetlen szeretetem!”
4. Valóban, ha Te vagy nekem, én Üdvözítőm, az egész világ minden kincsével együtt értéktelenebb számomra a puszta semminél!”
5. A Kisded erre felállott, ismét Cyréniushoz fordult, és így szólt:
6. „Mégis nálad kell maradnom, noha szeretnék egy kissé ugrándozni, mivel annyira szeretsz!
7. Ha folyton-folyvást kis földedet nézegetted volna, akkor ugyan kissé unatkoztam volna nálad!
8. Minthogy azonban egész szívedet és minden figyelmedet ismét felém fordítottad, nálad kell maradnom, és nem válhatok meg tőled!
9. De hallod-e, kedves Cyréniusom! Mit szól majd a feleséged, ki bizonyára meghallotta, hogy te pusztán Engem szeretsz?”

10. Cyrénius így szólt: „Uram, ha csak Te vagy Nekem, mit törődöm akkor feleségemmel és az egész világgal? Mindaz annyit ér nekem, mint a legkönnyebb pénzdarab!
11. Ó én Jézusom! Lehet-e nagyobb boldogság annál, mint Téged mindenekfölött szeretni, és viszontszereteted megkapni?
12. Azért inkább megvetném Tulliát, mint egy sáskajárást semhogy a Hozzád való szeretetemtől egy hajszálnyira is eltérjek!”
13. A Kisded azonban így szólt: „Cyréniusom! Ha kissé próbára tennélek, gondolod, hogy állhatatos maradnál akkor is?”
14. Cyrénius felelt: „Jelenlegi érzésem szerint elporlaszthatnád lábaim alól a földet is, és Tulliát ezerszeresen elvehetnéd tőlem, ha lehetséges volna, Irántad való szeretetemben mindezek dacára változatlan maradnék!”
15. Ekkor Tullia hirtelen a földre rogyott, mintha szélütés érte volna, és valóban meghalt.
16. Az összes jelenlevők ugyancsak megijedtek. Íziben jól kiforrt citromlevet és friss vizet hoztak, és élesztgették őt.
17. Ám minden hiába volt, mert Tullia valósággal meghalt!
18. Cyrénius azonban látván, hogy Tullia komolyan meghalt, eltakarta arcát, és nagyon elszomorodott.
19. De most megkérdezte a Kisded a gyászoló Cyréniustól: „Milyen színben tűnsz fel most előttem? Lásd, a föld még egész, és feleséged még távolról sem halt meg ezerszeresen, miként te azt kérted, és mégis szomorkodol, mintha a világon mindent elvesztettél volna!
20. Hát nem vagyok a Tied most is úgy, mint előbb, mikor mindened voltam? Hogyan gyászolhatsz annyira?”
21. Cyrénius itt mélyen felsóhajtott, és kétségbeesetten mondta: „Ó Uram! Én ugyan nem tudtam, mennyire volt becses nekem Tullia, amíg az enyém volt. Csak elvesztése mutatta meg az értékét!
22. Ezért gyászolok, és egész életemen át fogom őt gyászolni, aki oly nemes és hű hitvestársam volt!”
23. Itt a Kisded mélyen felsóhajtott, és így szólt: „Ó ti ingatag emberek! Mily kevés állhatatosság lakozik szívetekben!
24. Ha már jelenlétemben is ilyenek vagytok, milyenek lesztek, mikor majd nem leszek köztetek?
25. Cyrénius! Mi voltam neked néhány perce, és mi vagyok most?
26. Ábrázatod eltakarod Előttem úgy, mint a világ előtt, és szíved annyira megtelt szomorúsággal, hogy alig méltatod figyelmedre hangomat!
27. Mondom pedig neked: így még nem vagy méltó Hozzám!
28. Mert aki még jobban szereti feleségét, mint Engem, nem méltó Hozzám! Hiszen Én több vagyok, mint feleséged, kit hatalmam teremtett!
29. Mondom neked: a jövőben helyesebben tanácskozzál önmagaddal, különben nem látod e földön többé ábrázatomat!”

30. Erre a Kisded Józsefhez ment, és így szólt hozzá: „József, vitesd a halottat a kis kamrába, s helyezzék ravatalra!”
31. József azonban kérdezte: „Fiacskám, vajon nem éled fel többé?”
32. A Kisded így szólt: „Ne kérdezz felőle, mert az Én időm most még messze van, inkább tégy, amint mondtam!
33. Nézd, az asszony féltékeny lett Rám, midőn Cyrénius bevallotta Hozzám való szeretetét. E féltékenység és e szeretetirigység ölte meg őt oly gyorsan! Ezért ne kérdezz tovább, hanem helyeztesd őt a kis kamrában ravatalra, mert ő tényleg halott!”
34. József arra rögtön a házba vitte a hullát, majd egy kis mellékkamrában ravatalt készíttetett és ráhelyeztette.
35. Ekkor mindenki Cyréniushoz ment, és vigasztalták őt feleségének e hirtelen elvesztése miatt.
36. Cyrénius azonban csakhamar ismét leleplezte arcát, mint igazi hős felegyenesedett, és így szólt:
37. „Ó kedves barátaim! Ne vigasztaljatok hiába! Én már megvigasztalódtam saját szívemben!
38. Ennél jobbat ti valóban nem nyújthattok nekem!
39. Látjátok, csodálatosképpen itt adta nekem az Úr e nemes nőt, és itt vette el tőlem, mert egyedül Ő az Úr minden élet felett!
40. Legyen azért minden Neki feláldozva, és szent neve legyen érte örökké dicsérve és magasztalva!
41. Súlyos csapás ez ugyan testi szívemnek, ám annál éltetőbbnek is érzem szellemem számára.
42. Ezáltal szabaddá tett engem az Úr, és én most minden földi köteléktől mentesen Őhozzá tartozom egyedül, és szívemnek egyedüli, szent lakosa most Ő! Ezért ne vigasztaljatok, hiszen Ő az én örökre szóló vigaszom egyedül!”
43. Ekkor újra Cyréniushoz ment a Kisded, és így szólt hozzá: „Ámen, így legyen örökre!
44. Miként a lehelet, úgy múlnak el e földi évek, melyek alatt még itt működünk. De azután ott leszel te is, ahol Én örökké leszek, azok között, akik Engem úgy fognak szeretni, miként te! Így legyen örökké, örökké, örökké!”

Cyréniust ebédre hívja József. Cyrénius lemondása, hivatkozva a Kisded általi jóllakottságára. A Kisded dicséri Cyréniust.

Ekkor odamentek József fiai, és jelentették, hogy kész az ebéd.

1. József erre jelentette ezt Cyréniusnak, aki éppen teljes odaadással a Kisdeddel foglalkozott, és megkérdezte tőle, hogy bánatában képes lesz-e részt venni az ebéden.
2. Cyrénius mondta: „Ó magasztos testvér! Hát azt hiszed, hogy éhes vagyok?

3. Ide nézz! Ugyan hogyan éhezhet meg az ember Annak társaságában, Ki miriádokat és miriádokat táplál minden pillanatban?
4. Az általad vélt szomorúságomat illetőleg pedig az Iránta érzett szeretetem teljességéből ezt mondom:
5. Hogyan szomorkodnám az én Uram és a te Urad társaságában?
6. Lásd, ahol te egy búzaszemet vetsz a földbe, amely benne elrothad, ott Ő százat sarjaszt az egy helyébe!
7. Hiszen itt ez áll: ahol az Úr egyet vesz el, ott hamarosan ezret ad helyébe!
8. A féltékeny Tulliát ugyan elvette tőlem, de helyébe Önnönmagát adta!
9. Ó testvér! Mily végtelen kárpótlás ez csekély veszteségemért!
10. Feleségem helyett örökre Őt szabad szívemben a magaménak vallanom!"
11. József erre így szólt: „Ó Testvérem! Nagy lettél te az Úr előtt! Valóban pogány voltál, és most jobb vagy sok izráelitánál!
12. Sőt magamnak is be kell vallanom előtted: szíved és szád fölöttébb megszégyenít!
13. Az Úr akaratában való ilyen megnyugvást még sohasem észleltem magamon!"
14. A Kisded felállt, és így szólt: „József! Jól tudom, hogy miért téged választottalak ki. De nagyobb még sohasem voltál Előttem, mint éppen most, midőn pogány előtt ismered be gyengeségedet!
15. Minthogy Cyréniusnak már azt a bizonyságot adtad, hogy ő jobb sok izráelitánál, mondom neked:
16. ‚Cyrénius több, mint Ábrahám, Izsák és Jákob; több, mint Mózes és a próféták, és több, mint Dávid és Salamon!
17. Ezek tettei a hit és a szívükben való nagy istenfélelem által igazultak meg.
18. Cyrénius azonban elsőd, kit szeretetem keltett életre, és ez több, mint az egész Ószövetség, mely halott volt, míg Cyrénius teljesen eleven!
19. Te ismered a templom fenségét Jeruzsálemben: Salamon bölcsességének a műve az!
20. Ám e templom halott, miként mestere, ki a nőkért feláldozott engem!
21. Cyrénius azonban nagy önmegtagadással új templomot emelt Nekem szívében, melyben Én örökké fogok lakni, és ez több Salamon minden bölcsességénél!"
22. Cyrénius ekkor boldogságában sírásra fakadt. József is, Mária is mélyen szívébe zárta e szavakat, minthogy (a szavak) telve voltak erővel, valamint élettel.

A Kisded Cyréniust felszólítja ebédre és játszásra. Marónius és Mária ellenkezése. A Kisded hathatós közbeszólása. Tullia felélesztése.

Majd ismét így szólt a Kisded Cyréniushoz:

1. „Cyrénius! Szíved jóllakott, és ezen megtelítettséged neked örökre megmarad!
2. Tested azonban éhes, és neked erősödésre van szükséged ugyanazon célból, melyből magamnak is szükségem van természetes erősödésre!
3. Gyere tehát le Velem a házba, majd elfogyasztunk egy jó halat, melyet ma Jonata hozott magával, és testvéreim jól elkészítettek!
4. Mert meg kell mondanom, hogy a halakat sokkal jobban szeretem, mint az ízetlen, zsidó gyermektáplálékot, s már igen örülök egy jó darabkának!
5. Mondom neked, legkedvesebb Cyréniusom, ebéd után majd játszanod kell Velem, valamint a gyermekeid is ezt tegyék!
6. Nem vagy még öreg, tehát ugrándozhatsz és szaladgálhatsz Velem egy keveset!”
7. A Kisded eme tisztán gyermeki beszéde annyira felvidította Cyréniust, hogy teljesen elfeledkezett a halott Tulliáról, noha kísérete őt gyászolta.
8. Társaságában egyesek aggódni is kezdtek Cyrénius derűs állapota miatt, ami őrültnek tetszett nekik.
9. Marónius maga ment Cyréniushoz, és tudakozódott hogyléte felől.
10. A Kisded azonban maga felelt Cyrénius helyett, mondván:
11. „Ó Marónius! Ne aggodalmaskodjál barátom miatt! Egész életében még sohasem volt távolabb az őrülettől, mint most.
12. Vajha olyan egészséges volnál te, mint Cyrénius, akkor ily kérdéssel bizonnyal nem állanál elő jelenlétemben.
13. De gyere velünk az asztalhoz te is, hátha meggyógyít egy jó darabka hal!”
14. Cyrénius a Kisdeddel, Józseffel, Máriával, Jonatával, Eudokiával és a nyolc gyermekkel a házba tért, és Marónius is – igaz, hogy egy kissé mintha tűkön járt volna –, követte őket.
15. A nagy társaság többi része azonban gyászolt, és nem ment ebédelni.
16. Ebéd után pedig, mely mindnyájuknak nagyon ízlett, a Kisded Cyréniussal és a többi nyolc gyermekkel rögtön a szabadba kívánkozott, hogy játszanak.
17. Mária azonban mondta nekik: „Hallgass rám, Jézusom! Most sem Neked, sem a nyolc gyermeknek nem szabad játszanod; először, mert szombat van; másodszor, mert halott van a házban, ilyenkor nem szabad játszani, hanem szép csendesen és szerényen kell viselkedni!”
18. A Kisded így szólt: „Asszony! Milyen szellem késztetett arra, hogy Velem így beszélj?
19. Vajon több a szombat, mint Én. S több a halott asszony, mint akaratom?
20. Hogy pedig meglásd, hogy mind a szombat, mind a halott asszony felett állok; hogy ő ne gátoljon Engem örömömben, ébredjen fel!”
21. E szavaknál a hulla felemelkedett a ravatalról, és csakhamar bement a

szobába.

22. A Kisded megparancsolta, hogy adjanak neki valamit enni. Ő pedig Cyréniussal íziben a szabadba ment, mialatt a többiek mind fölöttébb elámultak a felélesztésen!

Cyrénius és a Kisded közti versenyfutás. Cyrénius mesterré lesz a felvett Mester által.

Amint a Kisded Cyréniussal meg a többi nyolc gyermekkel künn volt a szabadban, a Kisded így szólt Cyréniushoz:

1. „Nézd ott azt a fát! Vajon milyen messze lehet innen?
2. „Úgy vélem, lehet jó kétszáz lépésnyire!” – mondta Cyrénius
3. A Kisded mondta: „Fussunk hát versenyt, s győződjünk meg, hogy melyikünknek gyorsabb a lába!”
4. Cyrénius mosolyogva így szólt: „Ó Uram, természetes erővel bizonyára utolsónak fogsz a fához érni!”
5. A Kisded mondta: „Azt majd az eredmény mutatja meg, próbáljuk meg tehát!”
6. A versenyzők erre teljes erejükből szaladtak, és a Kisded ért legelőször a fához.
7. A fához érve, Cyrénius szinte lélekszakadtan mondta:
8. „Ó Uram, hiszen tudtam, hogy Te nem természetes módon fogsz szaladni, és így elsőnek érsz célt!
1. Téged ugyan láthatatlan erők visznek, engem csak rest lábaim!”
2. A Kisded azonban mondta: „Cyrénius! Ez egyszer ismét tévedtél, mert a te lábaidat éppen úgy, mint az enyéimet, láthatatlan erők éltetik!
3. Csak annyi a különbség, hogy Én az erők Mestere vagyok, te pedig csak tanítványa vagy!
4. De ha erőidet kellőképpen gyakorolni fogod, akkor mesteri módon használhatod azokat te is!
5. Most pedig szaladjunk vissza, s lássuk, ki éri el elsőnek a ház előtti teret!”
6. Cyrénius ekkor gyorsan lehajolt, felvette a Kisdedet, és Vele szaladt a térre, és jó elsőnek ért célt.
7. Odaérve, a Kisded mosolygott, és így szólt: „Ez igen mulatságos volt!
8. Lásd, te mindjárt mesteri fokra vitted fel! Látván a Mestert, felvetted Őt, és Vele magad is mesterré lettél!
9. Ám vond le ebből a tanulságot is: a jövőben önmagától senki sem lesz többé mester!
10. De amikor felveszi a Mestert, mester lesz a Mester által, Akit felvett.
11. Nem fontos, hogy ki tud gyorsabban szaladni; ennek ellenére igyekezzék mindenki előbb és elsőnek az Általam megmutatott célt elérni!
12. Aki azonban saját erejével kezdi pályafutását, utolsó lesz!

13. De aki úgy tesz, ahogyan te tettél most a második futamnál, az éppen, mint te, elsőnek is ér célhoz!
1. Most pedig térjünk át egy másik játékra, és derüljünk fel annál igazi gyermeki módon!”

A tanulmányos gödröcskejáték. A gödröcskék és azok rendje.

A Kisded erre Sixtushoz, mint Cyrénius gyermekeinek legidősebbjéhez fordult, és így szólt:

1. „Sixtus, menj, és formálj itt elül a letaposott úton tíz gödröcskét, mindenik egy arasznyira legyen a másiktól! Hogy aztán mi történjen velük, azt már tudod!
1. Előbb hozz ide tíz golyót, melyet agyagból készített nekünk Jakab játszásra. Egy kissé golyózunk velük, min azt már tudod, hiszen te tanítottál meg rá!”
2. Sixtus, azonnal megtette, amit a Gyermek kért.
3. Miután a tíz gödröcske készen lett, és az agyagból készült golyókat odavitték, a Kisded így szólt Cyréniushoz:
4. „Most ismét engedj szabadon, hogy megmagyarázzam neked és megmutassam, miként kell játszani! Ti többi gyerekek, ne szóljatok közbe, mert Magam akarom megmagyarázni Cyréniusnak a játékszabályt!”
5. Ekkor patetikus[94] hangon szólt a Kisded Cyréniushoz:
6. A játékszabályok ezek: háromlépésnyire kell állnod a gödröcskéktől, mielőtt guríthatsz!
7. Ha sikeresen gurítasz a tizedik, vagyis az utolsó és legtávolibb gödröcskébe, akkor te vagy a játszma királya. Ha a kilencedikbe kerülsz, miniszter vagy; a nyolcadikban pedig hadvezér leszel!
8. A hetedikben tartományi kormányzó, a hatodikban bíró, az ötödikben pap, a negyedikben földművelő, a harmadikban atya, a másodikban anya és az elsőben gyermek leszel!
9. Hogy a játék miként folytatódik, majd megmagyarázom, miután a gödröcskéket elfoglaltuk.”
10. Cyrénius mosolyogva vett egy golyót, gurított, és a golyó mindjárt az első gödröcskébe gurult.
11. A Kisded megkérdezte Cyréniust: „Meg vagy-e elégedve e helyeddel? Mint kezdőnek még kétszer szabad gurítanod!”
12. Cyrénius mondta: „Legdrágább Életem, Jézusom, maradok, ahol vagyok!”
13. A Kisded szólt: „Jól van, gurítsatok tehát egyik a másik után! Én pedig utoljára gurítok!”
14. A gyermekek elgurították golyóikat, de nem foglalták el az összes gödröcskéket, hanem gyakran ketten vagy hárman kerültek egy gödröcskébe!

15. Erre az egyik leány fennakadt, és így szólt: „De így akkor a kis Jézus mindenkor király kell, hogy legyen!”
16. A Kisded azonban így szólt a leányhoz: „Miért méltatlankodol emiatt, hiszen előttem gurítottál, miért vagy oly ügyetlen kezeddel?
17. Ezért ne neheztelj rám, mert ismét egeret küldök rád, melytől annyira félsz!”
18. Most a leány mit sem mondott, és megelégedett a második gödröcskéjével.
19. De a kilencedik, a nyolcadik, hetedik és hatodik gödröcske üres maradt, ezért így szólt Cyrénius a Kisdedhez:
20. „Lásd, én Életem! Nincs se miniszter, se hadvezér, se tartományi kormányzó, se bíró!
21. Vajon ki foglalja el e főállásokat?”
22. „E helyeket – mondta a Kisded –, magamnak kell betöltenem, mert szabadon maradtak! Az üres posztokat lefelé a királyi gödröcskében levőnek kell elfoglalnia!
23. Ha a miniszteri hely foglalt lenne, akkor a három alábbi poszt rámaradna. Mivel az betöltetlen, a négy gödröcske a királyra száll! – Nos, a gödröcskék el vannak foglalva, ezért elkezdhetjük a tulajdonképpeni játszmát!”

192. a fejezet

A játékszabályok. A leány elégedetlensége. Összekeveredés játék közben.

A Kisded tovább szólt Cyréniushoz: „Mivel a király én vagyok, mindegyikőtöknek engedelmeskednie kell Nekem!

1. Halljátok törvényeimet! A papok gödröcskéje legyen bölcs, komoly és jó!
2. Ha nevetsz, vagy ha másvalaki nevet, akkor hibázol, elveszted hivatalodat, és büntetésbe esel!
3. Te földműves gödröcskéje, légy tevékeny! Ha lanyha vagy, éhezned kell majd!
4. Te apa gödröcskéje, légy szeretetteljes gyermekeiddel szemben! Neveld őket helyesen és igazságosan, különben gúnyjuk tárgyává leszel!
5. Te anya-gödröcske, légy házias és istenfélő, hogy csecsemőid bölcsek legyenek!
6. Te jó, kedves gyermekgödröcském, maradj meg, amint vagy: a bölcsek állandó tanítójuk az Istenben való bölcsességre!
7. Nos, ezek a törvények, melyeket pontosan kell betartani!
8. Ha pedig valaki kegyelmet akar Tőlem, annak térden állva kell érte Hozzám jönnie!
9. Most menjetek és cselekedjetek, s hagyjatok Magamra! Neked, Cyrénius azonban, minthogy gyermek vagy, az apával és anyával kell

menned!"

10. Erre egy leány meg egy fiú, mint papok, nagy komolyan és méltóságteljesen elmentek, és egy kissé emelkedettebb helyre állottak.
11. Aztán két leány és egy fiú, mint földművesek mentek el, majd szorgos elfoglaltsággal sürgölődtek a földön, mintha a legfontosabb teendőjük lenne.
12. Arra ismét egy fiú és egy leány ment el komoly magatartással, és az atyát ábrázolták, mert az atya kell, hogy szívében anya is legyen, hogy igazi atya lehessen!
13. Azután az egyedüli anya ment, és utána a gyermek, vagyis Cyrénius. Az anya azonban félt gyermekétől, és nem mert vele beszélni, és bölcs tanácsokat adni neki.
14. Visszafordult tehát a királyhoz, és azt a kegyet kérte tőle, hogy más állást adjon neki.
15. A király azonban a papokhoz utasította őt, és ezek nevetni kezdtek, mikor látták, hogy az anya őfeléjük fut.
16. A király erre rögtön magához szólította a papokat, elmozdította állásukból, mert nevettek, holott bölcseknek, komolyaknak kellett volna lenniük, és a földművesek közzé dugta őket.
17. A földművesek pedig csakhamar perlekedni s veszekedni kezdtek egymás között. Ekkor a király odaszólította és megdorgálta őket, s ezzel lecsillapodtak.
18. Majd az anya odament újból, és más állást kért.
19. A király azonban mondta: „Minthogy te a szeretetet a maga bölcsességében ábrázolod, légy te a pap!"
20. Most az atya ment oda, és panaszkodott, hogy nincs anya, minthogy az anya pap!
21. Ekkor így szólt a király: „Fogd hát a gyermeket, menj, és légy az, ami az anya!"
22. Úgy is történt. A pap azonban nagy tekintélybeli követelésekkel lépett fel a földművesekkel szemben.
23. Így hamarosan összevissza kavarodott az egész. Ezért a király újból egybehívta valamennyiüket, és így szólt: „Látom, hogy nem értetek egyet, fogjunk tehát egy új gurításhoz!"

A második menet. Cyrénius a miniszteri gödröcskében. A leány elégedetlensége. A király hathatós megfélemlítési kísérlete. Az egércsoda.

Először ismét Cyréniusnak kellett gurítania, s golyócskája most a kilencedik gödröcskébe gurult. Ekkor Cyrénius gyermekei mondták:

1. „Apánk, Cyrénius! Ez aztán előléptetés: a gyermektől a miniszterig, mégpedig első dobásra!
2. Ha még egyszer gurítanál, biztosan a királygödröcskébe jutnál!"
3. Cyrénius mondta: „Gyermekeim, meg vagyok én e tisztséggel

elégedve, fogjátok tehát csak ti a golyóitokat és gurítsatok!

4. Azon legyetek, hogy gyakran jussatok a gyermekgödröcskébe, ott lesztek a legmegfelelőbb helyen!”
5. Erre nyomban Sixtus gurított, és a gyermekgödröcskébe jutott, aminek nagyon megörült.
6. Majd a legidősebb leány gurított, és ismét a másodikba, az asszonygödröcskébe talált.
7. A lány azonban újra zúgolódott, és így szólt: „Ah, hát megint én legyek az anya!”
8. A Kisded ekkor odament, kivette a gödörből a golyót, megint a leányka kezébe adta, és mondta:
9. „Nesze, te elégedetlen, guríts még egyszer, de vigyázz, hogy ismét anyává ne légy!”
10. A leányka újra gurított, megint ugyanabba a gödröcskébe került, és bosszúságában valósággal sírni kezdett.
11. A Kisded ismét a leányhoz lépve mondta: „Ó te uralomvágyó lény! Valóban, benned nem tagadja meg magát az ősasszony természete!
12. Mit tegyek veled, te kígyótermészet, te oroszlántalp?
13. Csak gyorsan egeret ide, hadd gyötörjön az, majd megváltozol attól!”
14. Ekkor rögtön térdre esett a lány a Kisded előtt, és sírva mondta:
15. „Kedves Jézusom, kérlek, csak egeret vagy patkányt ne, mert ezektől irtózatosan félek!
16. Hiszen ezerszer inkább anya leszek, minthogy csak egy egeret is lássak!”
17. A Kisded pedig mondta: „Ez egyszer még megkíméllek az egértől!
18. De ha még egyszer zúgolódol, tíz egeret bocsátok rád, hogy megszaglásszák lábadat!”
19. A lány ekkor csendes lett, mint egy egérke, s egészen türelmesen nézte, hogyan foglalta el a többi gyermek a többi gödröcskét.
20. Még azon sem akadt fenn, midőn egy másik lány az atyagödröcskét foglalta el, pedig legjobban mindig az bosszantotta őt, ha oda nem fiú került!
21. Végre ismét a leány gurított, és már megint a gyermekgödröcskébe jutott.
22. Most pedig titkos bosszúságában ajkába harapott.
23. A Kisded mosolygott, gallyat fogott, megérintette vele az összes golyókat, majd a gödröcskék felé lehelt, és a golyócskák helyett íziben egy-egy fürge egér kuksolt.
24. A leányka meglátva ez állatkákat, iszonyúan kiáltozni és szepegni kezdett, és elszaladt.
25. Ekkor kijött József, és megkérdezte: „Kedves Jézusom, mi van már megint a leánykával, hogy ennyire kiáltoz?”
26. A Kisded szólt: „Irigy, mint mindig. Ezért ismét rábocsátottam néhány egeret!”

27. József ez alkalommal elmosolyodott, és ment, hogy ismét megnyugtassa a lányt. A többi gyermek azonban nyugodtan tovább folytatta a játékot, ők ugyanis mit sem láttak az ijesztő egerekből.

A Kisded párbeszéde a meghökkent, makacs lánnyal.

Egy idő múlva visszajött a lány, s a Kisded rögtön megkérdezte, akar-e ismét tovább játszani.

1. A lány mondta: „Nézni, azt akarok, játszani azonban nem, mert engem hamar felbosszant valami, s akkor mindjárt rossz vagy velem!
2. Nem játszom tehát veled, nagyon félek tőled, aki azonnal egerekkel és patkányokkal állsz elő!”
3. A Kisded mondta: „Igen, de hát miért is vagy olyan ostoba, és miért bosszankodol dolgok felett, amelyeken nem veszíthetsz semmit, akár így, akár úgy dőlnek el?
4. Elégedjél meg azzal, amit a sors juttat neked, akkor nem jönnek rád többé sem egerek, sem patkányok!
5. Tekints Rám! Én mindig utoljára gurítok, s nem zúgolódom, pedig megilletne az elsőbbség!
6. Miért zúgolódol te, kinek, mint leánykának, magának a türelemnek kellene lenned?”
7. A leányka így szólt: „Mit tehetek én arról? Miért ilyen a kedélyem? Nem én adtam magamnak, így hát olyan vagyok, amilyen vagyok, és mást nem tehetek!
8. De mivel tudom, hogy ilyen vagyok, inkább nem játszom, semhogy ismét bosszankodjam, hogy aztán ismét egerekkel büntess!”
9. A Kisded pedig elfordult, és mintegy önmagának mondta: „Lásd, a világ gyermekei perlekednek Veled, és kifogásolják magukon művedet, mivel nem ismernek!
10. Ám egy dobás, és még egy dobás, és a világ gyermekei másképpen fognak Felőled gondolkodni!”
11. Erre a Kisded ismét megfordult, és így szólt a lányhoz: „Hát azért meg kit hibáztatsz, hogy olyan bosszús vagy, és most nem vagy megelégedve a sorsoddal?”
12. A leányka azonban így szólt: „Igazán, ha te, kedves Jézusom elkezded az embert kérdezgetni, akkor annak se vége, se hossza!
13. Ezáltal egy rém terhes gyermek vagy ilyenkor!
14. Mit tudom én, ki az oka annak, hogy én ilyen vagyok? Hiszen vagy te olyan kis próféta és csodagyermek, aki Istennel beszélhet.
15. Kérdezd meg Őt, ha lehetséges, Ő a legjobban fogja tudni, hogy miért vagyok én ilyen!”
16. Erre a Kisded közelebb lépett a lányhoz, és mondta: „Leány, ha ismernél, akkor másként beszélnél!
17. De minthogy nem ismersz, úgy beszélsz, ahogyan a nyelved nőtt!

18. Nézz fel a Napra! Mit gondolsz, mi az, és kitől ered fénye?”
19. A lány azonban már türelmetlenül mondta: „De hogy éppen engem veszel célba, hogy kérdéseiddel valósággal gyötörj!
20. Nézd, van ott még hét, ők békében vannak tőled. Eredj egyszer hozzájuk is, és zaklasd örökös kérdezősködéseddel!”
21. A Kisded mondta: „Ó leány! Lásd, azok egészségesek, s nincs székségük orvosságra. Te ellenben beteg vagy lelkedben, ezért megsegítenélek ugyan, ha olyan makrancos nem volnál.
22. Minthogy azonban ily önfejű vagy, bizony nehéz lesz rajtad segítenem!
23. Jegyezd azonban meg: Ha Isten mennyeinek egy angyala abban a kegyelemben részesülne, hogy őt akként kérdezgessem, mint téged, akkor az fölöttébb nagy boldogságából eredő fellobbanásában egy pillanat alatt elpusztítaná szeretetének tüze által az egész Földet!
24. De eredj Tőlem, nem kellesz többé Nekem, amiért oly durcás és önfejű vagy!” A lány ekkor elment, és titkon sírt. Jézus pedig mint király tovább dirigálta játszótársait.

Újabb viszályok a második gödröcskejátéknál. A harmadik forduló. A becsvágyó lány a minisztergödröcskében. A Kisded elleni izgatás.

A második játék folyamán azonban ismét némi civódás támadt a játékosok között.

1. Módfelett féltek a minisztertől, mert ez Cyrénius maga volt. A hadvezér, valamint a helytartó és bíró megmozdulni is alig mert a miniszterrel szemben, s titkon duzzogtak e rend miatt.
2. Különösen egypár leány volt elégedetlen, kik a helytartót és bírót játszották, mert semmit sem tehettek a miniszter beleegyezése nélkül.
3. Csak Sixtus volt teljesen elégedett az ő gyermek-gödröcskéjében.
4. A Kisded pedig látta ezt az egyenetlenséget, tehát újra összehívta mindnyájukat, s harmadízben guríttatott velük.
5. E gurításnál azonban Cyrénius a király-gödröcskébe jutott, s a Kisded a gyermek-gödröcskébe.
6. A gyermekek mind nagyon megörültek annak, hogy a kétéves és három hónapos Jézus is egyszer a gyermek-gödröcskébe jutott.
7. Még ama bizonyos lányka is visszajött, és így szólt a Kisdedhez: „Lásd, ez a te igazi helyed! Ennek örülök, hogy egyszer te is belejutsz ebbe az unalmas gödröcskébe!”
8. A Kisded azonban mondta: „Nézd, a miniszter-gödröcske még szabad, végy egy golyót, és guríts, hátha belekerülsz?!”
9. Ekkor a lány mégis megfogta a golyót és gurított, s csakugyan a miniszter-gödröcskébe került.
10. Látván pedig, hogy a miniszter-gödröcskében van, örömében lángvörös lett, hogy végre-valahára kielégült az ő becsvágya, s tréfásan szólt:
11. „Nos, Jézusom, örülj, majd megbüntetlek most, ha nem

engedelmeskedel!"
12. A Kisded mondta: „Tudod, hogy a gyermekeket nem illeti a törvény? Mit akarsz hát nekem tenni, és velem cselekedni?"
13. A lány így szólt: „Hadd kezdődjék a játék, majd mindjárt meglátod, nincs-e hatalma a miniszternek a gyermekek felett?"
14. Erre Cyrénius mint király kiosztotta a játékot, és mindenki a helyére ment, hol a hivatását gyakorolta.
15. A miniszter pedig különösen a papot tüzelte fel a Gyermek ellen, hogy ne engedje Őt magához térni.
16. Így a többi hivatal sem hajtott a Gyermekre.
17. Ekkor a Gyermek a királyhoz szaladt, s a játék szabályai szerint elpanaszolta neki üldöztetését.
18. A király mondta: „Ó Uram! Kevéssé vagyok én még e játék szabályaiba beavatva.
19. De minthogy a szabályok ellenére már ismét rendetlenség lopódzott a játékba, újból összehívom e kis társaságot, és ha akarod, rögtön újat guríthatunk!"
20. A Kisded mondta: „Igen, Cyrénius! Újat, s örökre utolsót!
21. Szólítsd hát egybe a gyermekeket, hogy megejtsük az utolsó próbát!"
22. Cyrénius egybeszólította a gyermekeket, szétosztotta a golyókat, és gurítottak.
23. Ezúttal a gyermekek mind, Cyréniussal együtt a gyermek-gödröcskébe gurítottak, egyedül csak Jézus gurított a király-gödröcskébe.
24. Gödröcskéje ekkor izzóvá vált, s golyócskája ragyogni kezdett, mint a Nap.
25. A Kisded fogta a fényt árasztó golyócskát, és az atya-gödröcskébe tette. Majd megkérdezte Cyréniust:
26. „Cyrénius! Érted-e már kissé e jelentőségteljes játékot?"
27. Cyrénius mondta: „Ó Uram, én Életem, hogyan értsem ezt?"
28. A Kisded szólt: „Hallgass meg hát! Megmagyarázom mindnyájatoknak tisztán és alaposan!"

A játék magyarázata. Korszakok: Ádámtól Mózesig, Mózestől Jézusig, Jézustól mostanig. Az Atya felismerése gyermeki állapotból.

A Kisded, akár egy zsinagógai bölcs tanító, rögtön beszélni kezdett:
1. „Ez a játék jelentősége: a teremtéstől kezdve, miként előtte, Isten volt az öröktől fogva való Úr! –
2. Az első dobás: az ősszellemek felébrednek, és nem akarják elviselni Isten dicsőségét, és nincs rend a játékban.
3. Ádámtól Noéig és Noétól Mózesig tart e játék.

4. A durcás leány a szeretet és a világ. A lánynak azonban ellenére van a szeretet.
5. Noé idején fenyegetésből áll a büntetése, miként a leányé az egerekből.
6. Ám a világ nem javul, hanem lassan-lassan megint bálványimádásba merül. Oltárokat, látható istenségeket és sok ceremóniát akar.
7. Az Úr ekkor Mózes alatt hívja egybe e játékosokat, és megejtik a második dobást.
8. Eleinte úgy látszik, hogy ezúttal kitesznek magukért. De csak egyszer fordítsak hátat Mózesnek, és kész az aranyborjú!
9. A leány a civódást csak itt kezdi igazán úgy, hogy aztán a fenyegetés megvalósulása által komolyan meg lesz büntetve.
10. A vízözön tehát inkább erős fenyegetés volt, mint büntetés.
11. A nép megbüntetése a pusztában azonban igazi büntetés volt, mert tűzzel történt, mint egykor Sodomában.
12. A dobásra megindul a játék. Eleinte jól megy, de pusztán félelemből, hiszen hiányzik a játék anyja, a szeretet, ki elment, mert nem uralkodhatott.
13. Ez ideig tartott e mózesi játék, felmorzsolódva merő lázongás és állandó félelem által.
14. Ismét egybehívja az Úr a kis sereget. A dobás megtörténik, és az Úr Gyermekké lesz.
15. Jött a szeretet, és egy bizonyos örömöt nyilvánít az Úr tehetetlen állapota fölött.
16. Ám a szeretet is gurít, és sikerül neki a trón első fokát elérni.
17. Ettől fogva üldözi az Urat haláláig, és nem hagy Neki nyugtot több mint ezer és kilencszáz évig, s mindenkit ellene bujtogat.
18. Akkor azonban a világuralom maga is belátja, hogy így tovább már nem mehet.
19. Következik az utolsó gurítás: az Úr ismét a régi Úr lesz! Állása heves buzgalommal és dobása kegyelemmel lesz teljes!
20. Erre az összes népek a gyermek-állapotból fogják felismerni az Atyát, mert Ő, mint olyan, szeretetének teljes hatalmában egyre jobban közeledik hozzájuk.
21. Ez lesz az utolsó dobás! Több ezentúl nem következik, mert az Atya azontúl örökké Atya marad!
22. Lásd, ez a játék értelme! De most térjünk ismét a házba, és lássuk, mi van a feléledt Tulliával! Kövessetek ezért mindnyájan!”

Mária és Eudokia törődése a feltámadt Tulliával. Egy prófétai kép Róma által bevezetett kultuszról Máriát illetőleg, és az Úr tulajdonképpeni szeretőinek rejtett kis köréről.

Amint beértünk a házba, alig vették észre kis társaságunkat, mert még mindenki teljesen a feltámasztott Tulliával volt elfoglalva.

1. Egyesek vigasztalták őt, mások meg foglalatoskodtak körüle, és figyelték őt, attól tartva, hogy újból meghal.
2. Még maga Mária és Eudokia is vele volt elfoglalva, és mindenféle frissítőt hoztak neki.
3. József fiai Jakabbal közben együtt vacsorát készítettek.
4. Csupán József és Jonata ült a mellékszobában egy szalmapadon, és hajdankori eseményekről beszélgettek.
5. A belépőket is egyedül ők vették észre. Ez okból felálltak, Cyrénius és a Kisded elé mentek, és természetesen a legbarátságosabban fogadták őket.
6. A Kisded azonban nyomban Józsefhez szaladt, és így szólt hozzá:
7. „Még meddig akarják e balgák az újra felélledt Tulliát vigasztalni, üdíteni és erősíteni?
8. Eléggé jól él már régen, és ideje előtt nem hal meg újból. Mit akarnak hát a balgák?”
9. József mondta: „Mit törődünk vele? Hadd teljen benne örömük, hisz nem veszítenek vele semmit!”
10. Erre a Kisded szólt: „Ez nyilvánvalóan igaz ugyan, és nem is akarok Én ezzel sokat törődni!
11. De úgy vélem, ez is való volna: Ha már a feltámasztott annyira csodálatra méltó, akkor a Felébresztőt sem volna szabad túlságosan figyelmen kívül hagyni!”
12. József mondta: „Igazad van Fiacskám! De mit tehetünk?
13. Hogyha bemutatlak nekik, mint csalhatatlan Feltámasztót, ez annyit jelentene, mint Téged azok előtt, kik még egyáltalán nem ismernek, idő előtt elárulni!
14. Ha pedig Te csodálatos módon lehelnél a kedélyükbe ily ismeretet, akkor ez ítéletüket eredményezné!
15. Hagyjuk tehát őket olyanoknak, amilyenek! Mi pedig maradjunk itt titkon együtt szellemben és igazságban!
16. Ha azonban majd beleundorodnak a római asszony vigasztalásába és bámészkodásába, majd jönnek ők, és közösségre fognak lépni velünk!”
17. A Kisded így szólt: „Ebben is a jövő egy képét lássátok!
18. Így majd egykor azok, kik a mi fedelünk alatt lesznek, sokat fognak a holt római nővel vesződni világi dolgok miatt!
19. Máriának sok lesz a dolga a rómaiak között és a római nővel!
20. Ezek a házunkban levők azonban mégsem lesznek a híveink, hanem sokkal inkább olyanok lesznek, amik most, vagyis pogányok, és nem Engem fognak figyelembe venni, hanem csupán Máriát!
21. Az Én valódi társaságom minden időkben rejtett lesz, és kicsi marad a világ előtt!
22. Tullia vak koldusnő volt, és élővizem által látóvá lett,
23. majd a pogányok nagy birodalmának egyik asszonyává lett.
24. Az ő féltékenysége azonban halálát okozta.

25. Újból feltámasztottam, hogy éljen. Élni él, de még nem akar Engem észrevenni!
26. Vajon ítélet által figyelmeztessem őt Magamra?
27. De még várok egy ideig, és látni akarom, hogy a római nő nem emelkedik-e fel, és nem jön-e Hozzám, az ő Feltámasztójához! – József érted e képet?”

József kérdései a mai pogányságról. Jézus nagy kinyilatkoztatása emberré válásának fontos és egyetemes voltáról. Számtalan világ, nap és föld céljáról. Egy nyáj, egy pásztor.

József ezt hallván a Kisdedtől, így szólt:
1. „Ó isteni Fiacskám! Lelkem mélyében megértettelek.
2. De meg kell vallanom, hogy ezzel nem valami kellemes kinyilatkoztatást tettél nekem!
3. Mert ha Utánad, miként Előtted is, az emberek legnagyobb része pogány és bálványimádó marad, mire való akkor emez eljöveteled?
4. Mire való végtelen örök szentséged megaláztatása? Csupán keveseken akarsz segíteni? Miért nem mindenkin?”
5. A Kisded azonban mondta: „Ó József, mennyi a hiábavaló kérdésed!”
6. Még sohasem szemlélted a csillagos eget? Lásd, minden csillag, melyet látsz, egy-egy világ, melyen szabad emberek laknak, miként itt!
7. Számtalan van, melyet halandó ember szeme még nem fedezett fel. Lásd, e megaláztatásom mindnyájuknak szól!
8. Ám hogyan és miért, azt legvilágosabban birodalmamban fogod egykor meglátni!
9. Ne csodálkozzál tehát, hogy ilyet jövendöltem neked e Föld embereiről!
10. Hiszen számtalan sok földem van, és mind e számtalan soknak szüksége van eljövetelemre!
11. Mégpedig azért van rá szükségük, mert e szükségességet saját, örök Rendem követeli, melyből mind e Föld, mind ama számtalan sok többi is keletkezett!
12. Tehát a Földön bizony úgy lesz az, amint előre megmondtam!
13. De azért emez eljövetelemnek örök, szent célja mégsem lesz hiábavaló!
14. Mind e számtalan világnak, napnak és földnek saját pályája van, és a pályáknak végtelen sokféle iránya!
15. Mindenütt mások a törvények, és mindenütt más a rend.
16. Végre azonban mégis az Én egyetlen alaprendembe illeszkednek, és a nagy főcélnak felelnek meg, akárcsak a test tagjai és azok működése.
17. Végül a Föld embereivel is így lesz, és egykor szellemben mégis mindnyájan meg fogják érteni, hogy csak egy Isten, egy Atya, és Őbenne csak egy tökéletes élet van!
18. Ám, hogy hogyan és mikor?, az Annál marad, Ki most kijelentette ezt

neked!
19. Előbb azonban még sok szélnek kell a Föld fölött fújnia.
20. Még sok víznek kell az égből aláhullnia, és sok fának kell elégnie, míglen ezt fogják mondani:
21. Íme, most egy nyáj van és egy pásztor, egy Isten, és csak egy ember a végtelen sok közül, egy Atya és egy Fiú a számtalan sokban és számtalan sokból!”
22. A Kisded e beszédére Cyrénius, Jonata és József haja az égnek meredt, és József mondta:
23. „Ó Kisded! Szavaid mind megfoghatatlanabbak, csodálatosabbak és valóban rémesebbek lesznek!
24. Vajon ki képes azok végtelen mélységét felfogni? Beszélj tehát velünk értelmi képességünknek megfelelően, különben elpusztulunk beszédednek ekkora mélységétől!”
25. A Kisded azonban mosolyogva szólt: „József, lásd, éppen ma nagy kedvem van, hogy neked oly kinyilatkoztatásokat tegyek, melyek hallatára mindnyájan megborzadjatok!
26. Teljesen lássátok be, hogy valóban az örökkévalóság tökéletes Ura lakozik Bennem, és így köztetek! – Tehát hallgassatok meg tovább!”

További kinyilatkoztatás Jézus által. Jézus haláláról, kiengesztelő tanításáról, feltámadásáról, az életkapu kinyitásáról. Figyelmeztetés a világi emberek számára.

A Kisded folytatta: „József, hát ahhoz majd mit szólsz, ha a világ gyermekei a sátán segélyével egykor megragadják és megölik az Urat?
1. Mint valami rablógyilkost ragadják meg, és a világi ítélőszék elé hurcolják, ahol a pokol szelleme működik!
2. Ezáltal majd keresztre szegezik a dicsőség Urát!
3. Ha majd megtörténik Vele, amit kijelentettek Róla a próféták, kiknek szavait ismered, vajon mit szólsz ehhez?”
4. Ezt hallván a Kisdedtől, mindhárman igen megijedtek, és József nagy hevesen mondta:
5. „Jézusom, isteni Fiacskám! Valóban csak Veled ne történjen ilyesmi!
6. Átkozott legyen örökre a kéz, mely erőszakkal valaha is Hozzád nyúl, és viselőjének lelke a lehető legnagyobb kínok között lakoljon gonoszságáért!”
7. Cyrénius Jonatával együtt szintén József pártjára állt, és így szólt:
8. „Hát, ha ez valaha megtörténhetne, akkor mától fogva valóban a legkegyetlenebb zsarnok leszek!
9. Kétszázezer gyakorlott harcos áll az én parancsom alatt. Csak egy intésembe kerül, halált s pusztulást hoznak az egész világra!”
10. Mintsem egy vakmerő emberi ördög e Gyermekre tegye sátán kezét, inkább elpusztíttatom az embereket mind az egész földön!”

11. A Kisded mosolyogva mondta: „De hát akkor mégis megmaradnak harcosaid! Ki fogja őket a világból kipusztítani?
12. Lásd, kedves Cyréniusom! Aki tudja, hogy mit tesz, és igazságtalanságot követ el, az vétkezik, s a gonoszság elkövetője!
13. De aki nem tudja, hogy mit tesz, és úgy követ el igazságtalanságot, legyen neki megbocsátva, mivel nem tudta, hogy mit cselekedett!
14. Csupán ha valaki jól tudja, hogy mit kellene tennie, és önmagától nem követne el igazságtalanságot, ámde, mikor ilyenre kényszerítik, nem szegül ellen, és gonosztettet visz végbe, az a pokol rabszolgája, és maga hárítja nyakára az ítéletet.
15. A pokol azonban jól tudja, hogy vak eszközökkel jobban tud cselekedni, mint látókkal.
16. Ezért folyton a vakokat tartja zsoldjában, és éppen e vakok feszítik majd keresztre a dicsőség Urát!
17. De hogyan büntetnéd meg a vakot, ki az úton megbotolva, elesnék, s eltörné kezét-lábát?
18. Hatalmaddal tehát maradj szépen odahaza, mert sokkalta több bajt, mint üdvöt okozna a földön!
19. Légy biztosítva, hogy Az, Kit az emberek vakságukban test szerint megölnek, szellemben és ereje hatalmában nem hal meg, hanem saját erejéből s hatalmából csakhamar ismét feltámad.
20. Éppen ezáltal nyitja meg az örök élet útját minden teremtmény számára!”
21. Cyrénius heves hangja azonban Tullia társaságát is figyelmessé tette a kis csoportra.
22. A Kisded azonban visszautasította a társaságot, és mondta: „Menjetek csak a dolgotokra, mert ami itt történik, nem való nektek, ti vakok!” – Ekkor a társaság ismét visszavonult.

Jézus komoly szavai Máriához. Jövendölés az Úr és követői megvetéséről.

Mária, Eudokia és Jakab szintén a visszautasítottak között volt.

1. Mária azonban mégis bement. Eudokia meg Jakab is követte őt.
2. Mária lehajolt a Kisdedhez és mondta:
3. „Halljad Fiacskám! Te rettentő rossz vagy!
4. Ha ajtót mutatsz már most, mit teszel majd később, ha férfi leszel?
5. Lásd, ilyen rossznak nem szabad lenned azzal szemben, aki Téged szíve alatt hordozott nagy aggodalmak és kínok közepette!”
6. A Kisded szerető komolysággal tekintett Máriára, és mondta:
7. „Mit nevezel Engem Fiacskádnak? Hát már nem tudod, mit beszélt hozzád az angyal?
8. Hogyan kell nevezned azt, ami tőled született?
9. Íme, az angyal így szólt: ‚Ami tőled születik, Isten Fiának, a Legfelsőbb Fiának fogják nevezni!’

10. Minthogy ez bizonnyal ekképpen van, és nem másképpen, hogyan nevezel akkor a te Fiacskádnak?
11. Ha Én a te fiad lennék, többet törődnél Velem, mint Tulliával!
12. De minthogy nem vagyok a fiad, jobban is a szívedhez nőtt Tullia, mint Én!
13. Ha odakünn ugrándozom valahol, és ismét bejövök az ajtón, Énelém nem jön lángoló szívvel senki!
14. Én már olyan lettem itt, mint a szolgáknak és szolgálóknak a mindennapi kenyér, senki sem tárja ki karjait Felém!
15. De ha valami városbeli pletykálkodó jön, rögtön teljes tiszteletadással fogadjátok!
16. Így van most is az ostoba Tulliával is, ki Tőlem visszakapta életét.
17. Engem, Életadóját alig vesztek figyelembe!
18. Mondd magad, rendjén van-e ez?
19. Nem vagyok-e Én több, mint valamely ostoba városi pletykálkodó, és nem több-e, mint ez a Tullia?
20. Ó, örvendjetek ti, majdan Engem követő szolgáim mindnyájan! Ahogyan most Én járok, úgy fogtok járni ti is!
21. Pártfogóitok a szemetes zugba fognak titeket állítani, mikor trécselő fivéreik és nővéreik meglátogatják őket!" – E szavak mélyen bevésődtek Mária szívébe, és azután nagyon magába szállt miattuk.

Jakab beszélgetése a kis Jézussal. Jézus panasza az irántuk való csekély figyelemért.

E szavakra Jakab is lehajolt a Kisdedhez, mondván:

1. „Halljad szeretet Jézusom, zsenge Öcsikém! Te alig vagy elviselhető, ha egyszer rossz kezdesz lenni!
1. Nem hibáztatnál engem is, mint Mária anyát?
2. Megteheted ugyan, de akkor majd én is zsémbelek rád, amiért nem hívtál a játékhoz, holott oly szívesen lettem volna ott!"
3. A Kisded azonban mondta: „Ó ne aggódjál amiatt Jakab, hogy meg foglak szólni!
4. Irányomban való állandó figyelmességed ugyanis már ismeretes Előttem!
5. Emellett bizony gyakran közös is a sorsunk, amikor csak úgy jársz te is, mint Én!
6. Lásd, ha gyakran magaddal viszel, majd ismét hazahozol valahonnan, olykor-olykor a városból is, ha ott éppen valami dolgod akad.
7. Elébünk nem jön senki! Minket nem kísérnek el, és ha megint hazajövünk, elénk nem jön egy lélek sem.
8. Ahogyan egyedül mentünk el, úgy is térünk haza!
9. Ha hébe-korba egy negyedórával elkésünk, ezenfelül még derekasan ki is kapunk!

10. Otthon meg éppenséggel nem mozdulhatunk, ha azt nem akarjuk, hogy megszapuljanak.
11. Beszélnek bár gyakran sok mindenféléről, mondd, vajon mis is azok az érdekes dolgok közé tartozunk-e, akikről naponta néhány szó esik?
12. Bezzeg, így van, ha egy városbeli ismerős jelenti be magát, és mondja: ‚Hétfőn meglátogatlak!'
13. Házunk már három nappal előre örül neki, utána meg még három napig beszél róla.
14. Amikor eljön a barát, mindenki eléje szalad, és ha eltávozik, háza kapujáig kísérik őt.
15. Ha azonban mi megyünk el, vagy jövünk, egy macska sem moccan a házban.
16. Inkább azt halljuk, ha amolyan beszédes városi szószátyár jön: ‚Jakab, most szépen menj ki a Kicsivel!'
17. Mi akkor kíséret nélkül rögtön kivonulunk. Előbb nem szabad visszatérnünk, míg a szószátyárnak nem tetszett a ház teljes kíséretében ismét eltávozni!
18. Csak akkor jövünk mi is számba, mikor Cyrénius, vagy Jonata jön, feltéve, ha fontos tárgyalnivalók nem képeznek akadályt.
19. Ne aggódjál, hogy olyasmit mondok majd, ami fájdalmat okozna neked. Hiszen mi ketten egy színvonalra vagyunk helyezve, ami a tekintélyt és a szeretetet illeti!
20. Ha egész nap nem mukkanunk, s nem moccanunk, akkor jók vagyunk! De ez a ‚jó' a mi teljes jutalmunk is! Meg vagy vele elégedve? – Én nem!"
21. József és Mária ezeket meghallván, bánkódtak. A Kisded azonban megnyugtatta őket, és mondta: „Csak kissé másként a jövőben! Ami elmúlt, elmúlt!" – Jakab sírt szívében való nagy örömében.

József vallomása a Kisded előtt. Az álarc és okosság különbségéről. Az Úr tartózkodása a világ elől ítélete miatt. Máriának szóló intelem az első szeretetre.

József erre magához szólította a Kisdedet, és így szólt hozzá:

1. „Hallgass meg! Amit most mondok, azt nem Miattad mondom, hanem az ittlévők miatt.
2. Én ugyanis jól tudom, hogy Te mindenkor átlátod a legtitkosabb gondolataimat is. Nem kell hát Neked semmit sem mondanom. De igenis, hogy azok is tudják, akik itt vannak, hogy mit beszélek Hozzád!
3. Lásd igaz, hogy gyakran voltunk lagymatagok Veled szemben.
4. E lagymatagság azonban csak álarc volt Hozzád való benső tiszteletünknek s szeretetünknek, nehogy híred fusson e kegyetlen világban!
5. Ugyan ki ismerné jobban a világot, mint Te? Ezért Te látod be

leginkább, hogy eddigi, Irántad való nyilvános viselkedésünknek ilyennek kell lennie, hogy biztonságban legyünk Teveled!
6. Kérlek ezért, bocsásd meg nekünk szívünk sok, színlelt hidegségét, ami azonban meglátásodra mégis mindig úgy lángba borult, mint a hajnalpír!
7. Jövőben azonban nyíltan is úgy akarunk Veled szemben viselkedni, amint azt benső ösztönünk parancsolja!”
8. E megszólítás után a Kisded így szólt: „József, igazat szóltál! De ettől eltekintve, mégis nagy a különbség álarc és okosság között!
9. Az álarc elhidegíti a kedélyt, az okosság ellenben felmelegíti azt.
10. Minek kell azonban álarc ott, ahol az okosság is elégséges? Minek színlelés, ahol a természetes bölcsesség ezernyi biztosítékot nyújt?
11. Nem Én vagyok-e az Úr, Kinek egyetlen intésére engedelmeskednie kell az egész végtelenségnek? Hisz ez nem egyéb, mint csupán egy Belőlem származó, Általam maradandóvá tett gondolat, és a számból egy kimondott szó!
12. Ha azonban az egyedüli, valóságos Úr Én vagyok, hogyan volna kedélybeli álarcod hatásosabb a világ előtti biztonságomra nézve, mint egy örök hatalmammal telített egész világ?
13. Lásd, számból egy lehelet, – és az egész látható világ nincs többé!
14. Úgy képzeled hát, hogy szükségem van a te kedélyes álarcodra avégből, hogy megóvjam Magamat veled együtt a világ cselvetéseitől?
15. Ó nem, arra nincs szükségem! Én nem félelemből tartózkodom rejtetten a világ elől!
16. Csupán az ítélet miatt van, hogy a világ el ne kárhozzék, ha gonosz mivoltában felismerne Engem!
17. A világ üdve miatt tehát legyetek a jövőben okosak!
18. Az álarccal azonban maradjatok távol Tőlem, mert ez a legjobb beállításában is a pokol szüleménye!
19. Te pedig Mária, térj vissza a te első szeretetedhez, különben sokat fogsz egykor bánkódni, amiért most szíved álarca által hidegen bánsz Velem a világ miatt!”
20. E beszéd megtörte Mária szívét, aki szívének minden erejével megragadta a Kisdedet, odaszorítva az ő szívéhez, s anyai szeretetének legnagyobb hevével dédelgette.

A nagy különbség az ember és Isten szeretete között. Példázat a feleséget kereső bölcs királyról. Szellemes hasonlat Tullia viselkedését illetőleg.

Miután Mária a Kisdedet egy ideig így dédelgette, nagy félénken megkérdezte Tőle:

1. „Jézusom! Fogsz-e engem, a Te szolgálódat ismét szeretni, ahogyan a szolgáló Téged örökké szeretni fog?
2. A Kisded barátságosan mosolygott Máriára, és mondta:

3. „Micsoda gyarló kérdést intéztél ismét Hozzám!
4. Ha Én jobban nem szeretnélek, mint te Engem, bizony, mi volnál te akkor?
5. Lásd, ha az összes napok hevével szeretnél is, ezen szereteted mégis semmi volna ama szeretethez képest, ahogyan Én a leggonoszabb embert még haragomban is szeretem!
6. Maga az Én haragom is nagyobb szeretet, mint a te legnagyobb szereteted.
7. Hát még tulajdonképpeni szeretetem, mellyel veled szemben viseltetem?
8. Ugyan hogyan választottalak volna meg szülőmnek, ha nem szerettelek volna – jobban, mint azt az örökkévalóság valaha is felfoghatja?
9. Látod, milyen gyarló tehát e kérdésed? Most pedig menj, és hívd ide Tulliát!
10. Fontos dolgokat kell megbeszélnem vele!”
11. Mária most hirtelen engedelmeskedett, elment, és odahívta Cyrénius feleségét.
12. Tullia félénken ama szobába lépett, melyben a Kisded volt. A Kisded felállt, és így szólt Tulliához:
13. „Te feltámasztott Tullia, halljad! Volt egyszer egy férfias szépséggel teljes nagy király, ki még nőtlen volt, és telve igazi isteni bölcsességgel.
14. E király így szólt önmagához: ‚Elmegyek, hogy feleséget keressek magamnak olyan idegen helyen, ahol senki sem ismer.
15. Önmagamért akarok ugyanis feleséget, ki bölcs férfi voltomért szeressen, nem pedig, mert nagy király vagyok!’
16. Birodalmából tehát a messze idegenbe utazott. Egy városba ért, hol csakhamar egy családdal megismerkedett.
17. Választása a ház leányára esett. A leánynak nagy volt az öröme, mert kérőjében nagy bölcsességet ismert fel.
18. A király azonban így gondolkozott: ‚Azért szeretsz, mert engem látva, alakom és bölcsességem lebilincsel.
19. De akarom látni, vajon igazán szeretsz-e! Ez okból koldusnak öltözködöm, és ily módon többször foglak háborgatni.
20. Neked azonban legkevésbé sem szabad gyanítanod, hogy a koldusruha engem rejteget!
21. Valami bizonyítéka ugyan legyen a koldusnak tőlem, mintha legbensőbb barátom volna; de különben látsszék szegénynek ez idegenben, mint barátja.
22. Majd elválik, hogy igazán szeret-e a lány!’
23. Amint a nagy király kigondolta a dolgot, nyomban úgy is hajtotta végre.
24. Bizonyos idő múlva, a király látszólagos elutazása után jött a leányhoz a koldus, és így szólt hozzá:

25. ‚Kedves leánya e gazdag háznak! Nézd, nagyon szegény vagyok, s tudom, hogy te igen gazdag vagy!
26. A kapunál ültem, midőn a te felséges vőlegényed elutazott, és alamizsnát kértem tőle.
27. Ekkor megállt, és így szólt: Barátom, semmim nincs itt, amit neked adhatnék, szerfelett gazdag menyasszonyomnak emez emlékén kívül!
28. Térj mielőbb hozzá, és mutasd fel neki az én nevemben! Ő bizonyára akként fog téged ellátni, miként engem látna el mindennel, amire szükséged van!
29. Ha pedig visszatérek, mindent ezerszeresen téritek meg neki!’
30. Amint a leány ezt meghallotta, megörült, és megajándékozta a koldust.
31. A koldus ekkor elment, és néhány nap múlva újból visszatért, és bejelentette magát a leánynál.
32. A leány ez alkalommal máskorra rendelte magához, mert vendégei voltak.
33. A koldus más ízben is felkereste, és saját érkezését jelezte.
34. Ekkor ezt mondták: ‚A leány elment néhány barátjával!’ A koldus szomorúan távozott.
35. A ház kapujához érve, barátaitól környezetten találkozott a leánnyal, ki alig hederített a koldusra.
36. A koldus pedig így szólt: ‚Barátom kedves menyasszonya! Hogyan szereted őt, ha nem hallgatod meg a barátját?’
37. A leány azonban mondta: ‚Szórakozni akarok, majd szeretem én ismét a barátot, mihelyt eljön!’
38. Arra a koldus másnap újra fölkereste a leányt, és derült kedvében találta, mert hiszen víg társasága volt.
39. A koldus megkérdezte tőle: ‚Valóban szereted a vőlegényedet, mikor így szórakozol, holott ő a te ügyedben utazott el?’
40. A leány ekkor kitessékelte a koldust, mondván: ‚Még mi nem kellene! Hát nem elég, ha akkor szeretem, mikor itt van? Miért szeressem őt távollétében is? Ki tudja, ő szeret-e?’
41. A koldus erre eldobta rongyos felsőruháját, s így szólt a meglepett leányhoz:
42. ‚Íme, aki elutazott, mindig itt volt, hogy szereteted megfigyelje!
43. Te azonban alig gondoltál reá, és aki esküd jegyét felmutatta, azt elutasítottad és kigúnyoltad, mert a világ társasága jobban felelt meg neked!
44. De lám, aki most előtted áll, éppen az, ama nagy király, akié az egész világ!
45. Ezerszeresen ad neked vissza mindent, amit neki adtál. Neked azonban örökre hátat fordít, hogy soha többé ne lásd ábrázatát!’
46. Tullia! Ismered e királyt, meg koldust? Lásd, Én vagyok az, te meg ama leány! E világon légy boldog!
47. De ami azután következik, az kitűnik e példabeszédből!

48. Én adtam meg életedet, és hozzá nagy szerencsét, s még sem gondolnál Reám?
49. Ó te vakon született római! Világosságot adtam neked, s te nem ismertél fel!
50. Férjet adtam neked a mennyekből, és te magadhoz akartad ragadni az ő szeretetének Engem illető részét!
51. Ekkor meghaltál. Most ismét feltámasztottalak. Te azonban a világ hódolatát fogadtad érte, s Reám nem hederítettél!
52. Most pedig, miután Magamhoz hívattalak, úgy remegsz, mint egy házasságtörő nő!
53. Mondd, mit tegyek veled?
54. Egyre tovább kolduljak ajtód előtt?
55. Nem, nem teszem, hanem kiadom a részed, és mi ki leszünk egyenlítve!"
56. E szavak József egész házát rémülettel töltötték el.
57. A Kisded azonban kedveltjével, Jakabbal kikívánkozott a szabadba, s késő estig nem tért vissza.

Tullia panasza. Mária vigasztaló szavai. Tullia magába szállása és bűnbánata.

Tullia csak jó idő multán tért ismét magához, s igen keservesen sírásra fakadt, és mondta:

1. „Ó Uram! Miért is lettem egykor látóvá e házban, miért lettem Cyrénius felesége, hogy most vélt boldogságomban, oly sokat kelljen szenvednem?
1. Miért támasztottad fel a halottat? Miért kellett keblembe az életnek újra visszatérnie?
2. Hát kínszenvedésre születtem, miért éppen én, holott ezren meg ezren élnek nyugodtan és boldogan, s alig ismerik azt a könnyet, melyet a fájdalom sajtol a szemükből?"
3. Mária azonban a részvéttől elérzékenyülten a következő szavakkal vigasztalta Tulliát:
4. „Tullia, nem kell perlekedned az Úrral, a mindkettőnk Istenével!
5. Már ez az Ő rendje és módja, hogy éppen azokat próbálja meg erősen, kiket szeret!
6. Ezt ismerd fel szívedben, és éleszd fel újra Iránta való szeretetedet, s Ő csakhamar elfelejti fenyegetését, és újból kegyelmébe fogad!
7. Már gyakran megfenyegette ugyanis a vétkezőket, és prófétái által a legközelebbi napra hirdettette pusztulásukat, sőt megjelölte azt a helyet is, melyen az ebek nyalják fel vérüket.
8. Ha azonban a vétkezők megbánták bűneiket, nyomban így szólt prófétáihoz: „Nem látod, hogy megbánta bűnét? Ezért nem is büntetem meg!"

9. Így volt, mikor Isten meghívta Jónást, hogy a bűn útjára tért ninivebelieknek pusztulásukat hirdesse!
10. Jónás nem akart elmenni, mert így szólt: ‚Uram, tudom, hogy csak nagy ritkán engeded meg bekövetkezni azt, amivel a prófétának fenyegetnie kell.
11. Ezért nem akarok odamenni, nehogy mint próféta szégyent valljak a ninivebeliek előtt, mert Te bizonyára ismét megkönyörülsz rajtuk!'
12. Lásd, még e próféta is indokolt kétellyel viseltetett Isten haragja iránt!
13. Én pedig ezt ajánlom neked: Tedd azt, amit a ninivebeliek tettek, és Ő újra kegyelmébe fogad!"
14. E szavak ismét bátorságot öntöttek Tulliába. Erre Tullia elkezdett maga fölött gondolkozni, és nemsokára jó csomó hibát fedezett fel magában, s így szólt:
15. „Ó Mária, csak most látom be, s válik előttem világossá, hogy miért fedd engem így az Úr!
16. Lám, szívem tele van bűnnel és tisztátalansággal! Ó hogyan leszek képes azt valaha is újra megtisztítani?
17. Hogyan merészkedhessem ennyire tisztátalan szívvel a minden szentség Szentjét imádni?"
18. Mária szólt: „Éppen ezért szeresd őt megbánó bűnfelismerésedben, mert csak az ilyen szeretet tisztítja meg szívedet Őelőtte, a minden szentség Szentje előtt!"
19. Késő este a Kisded kedveltjével, Jakabbal hazatérve, csakhamar Máriához ment, és ennivalót kért. Mária nyomban némi vajat, kenyeret és mézet adott Neki.
20. Erre a Kisded így szólt: „Látok Én még másféle ételt is, adj abból is ennem! Íme, a Tullia szíve ez! Add Nekem, minthogy már előkészítetted Számomra!" – Tullia erre leborult az Úr előtt és sírt.
21. Mária pedig mondta: „Ó Uram! Könyörülj e szegényen, ki sokat szenved!"
22. A Kisded mondta: „Megkönyörültem Én már régen rajta, különben nem élesztettem volna fel többé!
23. Ő azonban nem akarta könyörületemet tudomásul venni, s szívében inkább perlekedni akart, minthogy abba Engem befogadni!
24. Mivel immár Felém fordította szívét, vele is úgy tettem, mint a ninivebeliekkel!"
25. E szavak után a Kisded Tulliához ment, és mondta neki:
26. „Tullia, nagyon elfáradtam. Egykor karodon hordoztál, ami jól esett Nekem, hisz igen puha karod van!
27. Kelj fel tehát most is, végy karodra, és érezd meg, mily édes az élet Urát karodon bírni!"
28. A Kisded emez óhaja teljesen megtörte Tullia szívét.
29. A szíve lehető legnagyobb szeretetével puha karjára vette a Gyermeket, és sírva mondta:

30. „Ó Uram, hogyan lehet az, hogy rettenetes fenyegetéseddel ellentétben most olyan kegyelmes vagy irántam?”
31. A Kisded felelt: „Mert levetkőzted a régi Tulliát, ki ellenemre volt, és újat öltöttél fel, ki becses Előttem! Most azonban nyugodjál meg, mert most már ismét szeretlek!” – E jelenet által könnyekig meghatódtak mindnyájan.

A síró Tullia. A Kisded mély és bölcs szavai a háromféle könnyről. Tullia irigykedéséről és bűnei bocsánatáról.

Minél tovább volt a Kicsike Tullia karján, annál jobban ismerte fel életbevágó hibáit, amiért időközönként nagyon sírt.

1. A Kisded ekkor felemelkedett, és így szólt Tulliához: „Kedves Tulliám! Már megint nem tetszik Nekem, hogy folyton sírsz, holott karodon vagyok!
1. Légy derült és vidám, mert Nekem nem telik örömöm az emberek könnyeiben, ha akkor hullnak, mikor nem szükséges!
2. Talán azt véled, hogy Előttem könnyeid tisztítják meg szívedet minden bűntől?
3. Lásd, ez balgaság! A könnyek lesiklanak ugyan arcodon, és elhomályosítják szemedet, ami még meg is árt neked!
4. A szíveden azonban nem siklanak át, s azt nem tisztítják meg. Sőt gyakran elzárják úgy, hogy sem jó, sem rossz abba nem juthat!
5. Ez aztán a szívben lakozó szellem halálát is okozza.
6. Hisz a szomorú ember állandóan megsértett lény, és e lény semmit sem képes befogadni!
7. Csak háromféle könnyet helyeztem az ember szemébe, azaz öröm- és részvétkönnyet, és azt, melyet a fájdalom szorít ki belőle.
8. Ezeket szeretem Én látni csupán. De a gyász, a bánat és a harag könnyei, melyek az ember önmaga iránti részvétéből származnak, mind önös talaj gyümölcsei, s Előttem csekély értékűek.
9. A gyászkönny megsértett kedélyből fakad, és pótlást követel. Ha ez nem következik be, az ily kedély könnyen titkos haraggá, s végül bosszúérzetté alakul!
10. A bánatkönny hasonló eredetű, s bűn után csak akkor jelentkezik, miután éppen a bűn jótékony fenyítést vont maga után.
11. Akkor azonban nem a bűn miatti könny ez, hanem a megfenyítés miatti. De csak azért a bűn miatti is, mert ez vonta maga után a fenyítést!
12. Ez a könny sem javítja a szívet, mert az ember ez esetben nem Irántam való szeretetéből kerüli a bűnt, hanem a büntetéstől való félelemből. Lásd, ez gonoszabb, mint a bűn maga!
13. Ami a haragkönnyet illeti, szóra sem méltó, mert ez a pokol fenekének forrásvize.

14. Most azonban nem ilyen könny nedvesíti arcod, hanem csak a bánatkönny.
15. De mondom neked: ezt is szárítsd fel szemedből, hisz látod, hogy nem örülök neki!”
16. Tullia erre letörölte könnyeit, s így szólt: „Ó Uram, mily végtelenül bölcs és jó is vagy Te!
17. Mily derült és víg lehetnék én, ha bűnös nem lennék.
18. Én bálványnak áldoztam Rómában a császár parancsára. E tettem gonosz féregként rágja szívemet!”
19. A Kisded szólt: „E bűnt már megbocsátottam neked, mielőtt elkövetted.
20. De te irigykedtél Rám Cyrénius szeretete miatt! Látod, ez nagy vétek volt! Én azonban megbocsátottam mindent, és neked nincs többé bűnöd, mert újra szeretsz. Örülj hát ennek, s légy derült!”
21. Erre Tullia, valamint József egész háznépe ismét derült lett, s azután mindnyájan vacsorához ültek.

A Kisded nyugtató szavai a közelgő éjjeli viharról. Eudokia balga félelme és óvintézkedése. Jézus mindenütt tud óvni.

Vacsora után József megáldotta az összes vendégeket; a Kisded is megáldotta őket, és így szólt:

1. „Térjetek immár mindnyájan nyugodni, ne féljetek azonban, ha éjjel majd egy kis vihar csap e házunkra!
2. Hiszen itt egy hajszála sem görbül meg senkinek!
3. Gondoljátok meg: Aki itt köztetek lakozik, Az a viharoknak is Ura!”
4. E szavakra, melyek Cyrénius hajósai között aggodalmat keltettek a hajó miatt, egyik hajós legény így szólt:
5. „E gyermek igaz próféta, mert rosszat prófétál.
6. Oda kellene hát rögtön indulnunk, ahol Cyrénius hajója csak gyengén van megerősítve, és amennyire csak lehet, partra kellene húzni, sőt megerősíteni!”
7. Ekkor felelt Jonata, és mondta: „Hagyjatok fel ezen aggályotokkal!
8. Először az Úr a hajót is képes megóvni.
9. Másodszor pedig vannak nekem is embereim odahaza, kik jobban értenek a hajók biztonságba helyezéséhez, mint ti! Majd megerősítik ők a Helytartó hajóját. Velem együtt tehát legyetek csak egészen nyugodtak!”
10. Erre mindnyájan megnyugodtak, és pihenni tértek.
11. Mária pedig mindjárt puha és friss ágyat készített a Kisdednek. Lefektette Őt, és saját fekhelye mellé állította a kis ágyat.
12. Mária és Eudokia pedig rendesen együtt aludt egy ágyban, és így volt most is.
13. Eudokia viszont roppantul félve a megjósolt vihartól, így szólt

Máriához:

14. „Mária, igen félek a bizonnyal bekövetkezendő vihartól!
15. Hogy volna, ha kettőnk közé fektetnénk a Kisdedet?
16. Akkor bizonyára biztonságban lennénk minden veszéllyel szemben!”
17. A Kisded azonban észrevévén Eudokia aggodalmát, elmosolyodott, majd így szólt:
18. „Ó Eudokia, néha igen okos vagy – de néha a villámnál is butább!
19. Hát úgy véled, én csak akkor óvhatlak meg, ha az öledben vagyok?
20. Ó, akkor nagyon tévedsz! Karom hosszabb, mint véled!
21. Ha az összes világok végénél lennél is, éppen úgy tudnálak megóvni, mint itt!
22. Csak légy nyugodt, és pihenj le, mint máskor; holnap ismét egészségben fogsz felkelni!” Ez megnyugtatta Eudokiát, ki Máriával együtt rögtön lefeküdt.

Az éjjeli orkán rémületeivel. Vadállatok. József megátkozza a vihart. A Kisded megdorgálja Józsefet. A vihar lecsendülése.

Két óra multával, midőn már mindnyájan pihentek, hatalmas orkán keletkezett, és oly erővel csapott a házra, hogy az egészében megrengett.

1. E dörgő lökéstől az alvók mind felébredtek.
2. Az orkán tovább tombolt ezernyi villám s igen hatalmas mennydörgés kíséretében.
3. Csakhamar remegni és félni kezdtek mindnyájan, kik József házában voltak.
4. Az orkán dühöngéséhez rengeteg fenevad ordítása is járult, ami csak növelte a József háza vendégeinek félelmét.
5. Mindenki abba a szobába kezdett tolulni, melyben József, Cyrénius és Jonata tartózkodott, és ott kerestek oltalmat.
6. József pedig felkelt, világot gyújtott, és vigasztalta a remegőket, amennyire csak tőle tellett.
7. Hasonlóan tette az óriás Jonata és Cyrénius is.
8. Minthogy a vihar egyre hevesebb lett, a hármuk vigasztaló szavainak nem volt sok foganatja. Legtöbbjét azonban különösen az ejtette halálos rémületbe, midőn néhány tigris borzadályt keltő üvöltéssel – a persze jól berácsozott ablakon át – mancsaival kezdett benyúlkálni!
9. Midőn már maga József is megsokallta a dolgot, felgerjedt, és így szólt a viharhoz:
10. „Némulj el, te szörnyeteg, a végtelenség Urának nevében, Ki itt lakozik!
11. Ne nyugtalanítsd tovább azokat, kiknek szükségük van éjjeli nyugalomra! Így legyen!”
12. József e szavakat nagy erővel kiáltotta, úgyhogy még az orkán tombolásánál is jobban megrémítették magukat.

13. A vihar azonban mégsem akart elállni, amin azután József még jobban felgerjedve, még indulatosabban fenyegette meg a vihart.
14. Ám ez is eredménytelen maradt, mivel az orkán semmibe sem vette Józsefet.
15. Ekkor József haragra gyulladt az engedetlen vihar miatt, és megátkozta azt.
16. Azon pillanatban felébredt a Kisded, és így szólt Jakabhoz, ki éppen az ágyacska mellett volt:
17. „Jakab, menj Józsefhez, és mondd meg neki, vonja vissza átkát, mert ő azt átkozza, amit nem ismer!
18. Holnap pedig majd belátja e vihar okát, és felismeri annak jó voltát. Néhány perc múlva úgyis vége lesz!”
19. Jakab rögtön Józsefhez ment, s átadta neki a Kisded üzenetét.
20. József ekkor megemberelte magát, megtette, amit Jakab mondott neki, és a vihar nemsokára lecsendesült. A fenevadak elszéledtek, és József házában ismét nyugodni tértek mindnyájan.

Az éjjeli vihar céljának jelentősége. A kalózok pusztulása. A csontok és fegyverek elégetése.

Másnap reggel, mint rendesen, József már korán kelt, és kiosztotta négy fiának a napi munkát.

1. Az első az volt, hogy jó reggeliről gondoskodjanak, azután pedig, ami majd aznap előadja magát.
2. E rendelkezése után kiment megnézni, hogy mi mindenben okozott kárt az éjjeli vihar.
3. Amint pedig így járt-kelt, csakhamar lerágott emberi csontokra bukkant.
4. Úgyszintén több, embervér áztatta helyre is talált.
5. Ezek láttán eliszonyodott, mert nem tudta e rejtélyt megfejteni.
6. Tovalépkedve, sok gyilokra és kis dárdákra akadt, melyek sok helyütt vérrel voltak befröcskölve.
7. Ezen észleletnél különös világosság éledt fel lelkében. Lassan-lassan kezdte belátni az orkán, valamint az általa odahajtott állatok jótékony hatását.
8. Erre gyorsan négy fiához ment, hogy tudtul adja nekik ezeket. Meghagyta hármuknak, hogy gyűjtsék össze a csontokat és fegyvereket.
9. Másfél óra alatt nagy rakás csontot halmoztak fel egy fa alatt, és mellette egy másik halmazt véres fegyverekből.
10. Csak reggelizés után vezette ki József Cyréniust meg Jonatát, és megmutatta nekik e különös reggeli leletet.
11. Cyrénius ezt meglátva, összecsapta kezét a feje fölött, és mondta:
12. „A mindenható Isten szerelmére! Hát mi ez?

13. Honnan valók ezek az emberi csontok? Honnan a még friss vértől csepegő fegyverek?
14. József, testvérem és barátom! Nincsen sejtelmed, mely halkan megsúgná neked, hogy mi e borzalom oka?”
15. József szólt: „Barátom és testvérem! Ezek vagy tengeri rablók, vagy pedig ama lázadók, kik üldözték a hajódat!
16. De előbb pusztítsuk el mindezt tűzzel!
17. Majd azután igyekezzünk csak a dolog mélyére hatolni!”
18. Cyrénius megelégedett ezzel, és összes embereivel mindenhonnan fát hordatott oda.
19. Miután délig egy szabad helyen kellő nagy rakás fát halmoztak fel, a csontokat a fegyverekkel együtt a nagy farakásra helyezve, elégették.

Megtekintés a ház környékén. Az égetési terület háromszori körbejárása a Kisded által és annak jelentése. A Kisded mindent tudott a veszélyről. Cyréniushoz intézett prófétai szavak.

Néhány óra leforgása után minden el volt égetve, s e jelenetről senki sem tudott meg semmit, Cyrénius szolgáit kivéve, mert az Úr ezt így akarta.

1. Csak ekkor jöttek ki Tullia, Pilla Marónius, a főemberek és századosok Máriával s Jakabbal, ki a Kisdedet vezette, e napon először a házból a szabadba.
1. Pilla Marónius, kinek finom orra volt, nyomban megérezte az égés szagát.
2. Rögtön odament Józsefhez, és mondta: „Nemes barátom! Nem érzed orrcimpáidban valami égetésnek barbár szagát?”
3. Erre József kissé a ház mögé vezette őt, és ujjával megmutatta neki a máglya helyét.
4. Marónius megkérdezte, hogy mit égettek el.
5. József válaszolt: „Barátom, éppen azért esett e dolog a tűznek martalékául, hogy az egész világnak szemébe ne tűnjön!
6. Cyrénius azonban mindent tud, fordulj tehát őhozzá. Majd elmondja ő neked, mi volt itt, minthogy tanúja volt mindennek!”
7. József ekképpen végzett Maróniussal, és vele együtt még néhány kíváncsiskodóval.
8. A Kisded azonban Józseffel, Cyréniussal, Jonatával és Jakabbal a máglyához kívánkozott, mely itt-ott még kissé füstölgött.
9. Odaérve, a Kisded háromszor a tetemes égetési terület körül szaladt. Egy félig megégett tőrt vett, és azt Cyréniusnak adva, így szólt:
10. „Lásd, Cyrénius a te ellenségeid immár le vannak győzve, s hamuvá lett erősségük!
11. Az utolsó ellenséges maradvány itt van a kezemben, ez meg használhatatlanná vált!
12. Átadom neked, annak jeléül, hogy ne állj tovább bosszút azokon, kik

ellened voltak, és ama kevesen, kik még ellened vannak.
13. Amilyen használhatatlan és salakos ez a tőr, olyan legyen minden harag tebenned, és e kevés ellenségedben!
14. Emez ellenségeid Tíruszból indultak, és itt akartak elpusztítani.
15. Én azonban tudtam a napot, az órát, valamint a pillanatot, amikor veszélyben forogtál!
16. Ezért engedtem, hogy éjjel vihar keletkezzék kellő idején, mely a hegyekből kiűzte a fenevadakat.
17. Ez nagy félelembe és rémületbe ejtette a lázadókat, úgyhogy tehetetlenekké váltak a vadállatok támadásával szemben.
18. Lásd, így lesz ez a jövőben is. Hatalmas, felülről származó tűz száll majd a gonosz vétkezők csontjaira, mely porrá, hamuvá emészti őket!
19. Az Úr pedig háromszor fog a világ égéshelye körül vonulni, és senki sem fogja Őt megkérdezni: Uram! Mit cselekszel?
20. Csak a harmadszori körülmenetelnél semmisüljön meg a Földön a haragnak utolsó szikrája."
21. Mindnyájan nagyot néztek e beszéden, minthogy senki sem fogta fel annak értelmét.

A földi életben nem válik minden nyilvánvalóvá. A Gyermek nagy étvágya. Cyrénius kérdése a Földközi-tengerről.

Egy idő múlva odament József a Kisdedhez, és megkérdezte tőle, hogyan kell ezt érteni.

1. A Kisded mondta: „József, ezt hiába kutatod.
1. Hisz sok olyan dolog van, ami nem tárul fel előttetek, mert a Földön éltek!
2. Aki pedig emez élet után Birodalmamba jön szellemileg, annak minden nyilvánvalóvá válik.
3. Ezért ne kérdezz most olyan dolgok felől, melyek még most nem illetnek meg!
4. Hozass most földet, s takargasd be vele az égetési területet!"
5. József erre Cyréniushoz fordult. Cyrénius embereivel mindjárt földet hordatott oda, mellyel befedték e helyet.
6. E munka után dél lett. József fiai is már elkészültek az ebéddel, és készenlétben tartották azt a sok vendég számára.
7. A Kisded maga szólította meg Józsefet: „Már nagyon megéheztem! Három nagy hal megsült, menjünk tehát ebédelni!"
8. József válaszolt: „Ez igen dicséretes, de elég lesz-e a hal a száznál több személynek?"
9. A Kisded felelt: „Hiszen láttad a nagy halakat, minek kérdezel tehát?
10. Mindenik hal bőven nyom száz fontot, ennél több valóban nem kell, és elég kétszáz embernek!
11. Menjünk hát csak haza, már igen éhes vagyok, különösen a Földközi-

tenger jó halaira!”

12. József rögtön ebédre szólította mindnyájukat, és a villába ment.
13. Cyrénius azonban útközben megkérdezte a bájos Kisdedtől, hogy valóban földközi-e e tenger[95].
14. A Kisded válaszolt: „Hogy valóban az-e, vagy nem! A ti módotokra kell veletek beszélnem, ha azt akarom, hogy megértsetek!
15. Ebéd után ellenőrizheted ezt kis földgömbödön, majd meglátod rajta, hogy találó-e ez a kifejezés!”
16. A Kisded erre Jakabbal előre szaladt, hogy minél előbb legyen az asztalnál.
17. Mire József bejött, a Kisded már az asztalnál mosolygott feléje, kezében egy darabka hallal!
18. József titkon igen örült ennek, csupán az illem kedvéért mondta:
19. „De kedves Gyermekem, akkora darabot! Hát képes leszel elfogyasztani?”
20. A Kisded még inkább mosolygott, mondván: „Ne aggasszon az téged, mert arról, hogy gyomromnak egykönnyen ne ártson meg valami, már atyáid gondoskodtak, kik gyakorta a legrosszabb és legnagyobb darabokat tálalták fel nekem!” –
21. József most jól értette, mit akart a Kisded mondani.

József szigorú követelése a Kisdedhez az étkezés előtt elmulasztott ima miatt. Jézus kihez imádkozzék? Az elhalasztott ima megoldása a Kisded esetében.

Ám erre József a megszokott imájába fogott, és megáldotta az étkeket.

1. Azután megkérdezte a Kisdedtől, hogy szintén imádkozott-e.
1. A Kisded azonban ismét mosolygott, és így szólt Jakabhoz:
2. „Te, Jakab, lesz most nekünk haddelhadd! Hiszen mindketten megfeledkeztünk a kérő és hálaadó imáról, s ennek dacára már ettünk a halból!
3. Most te beszélj, ahogyan tudsz, különben bizonyára újra büntetést kapunk, és kissé böjtölhetünk majd!”
4. Jakab kissé zavartan mondta: „Kedves apám, bocsánatot kérek tőled, mert ezúttal Jézusommal együtt tényleg elfelejtettem imádkozni!”
5. Amint József ezt Jakabtól meghallotta, tekintete kissé elkomorodott, és szólt:
6. Ha megfeledkeztetek az imádkozásról, feledkezzetek meg az evésről is estig, s menjetek addig kissé sétálni a szabadba!”
7. A Kisded most Jakabra mosolygott, és mondta: „Itt van, ni, hát nem megmondtam az imént, hogy böjtölés lesz a vége?
8. De mégis várj kissé, előtte néhány szót akarok szólni Józsefhez.
9. Talán alkuba bocsátkozik az estig tartó böjtölés dolgában.”
10. Jakab titkon mondta: „Uram! Tégy, ami legjobbnak látszik Előtted, és majd követem példádat!”

11. A Kisded megkérdezte Józsefet, mondván: „József! Egészen komolyan mondod ezt?”
12. József mondta: „Természetesen, mert aki nem imádkozik, ne is egyék!”
13. A Kisded újra mosolygott és szólott: „Ezt szigorúságnak nevezem!
14. Lásd, ha Én is olyan szigorú lennék, mint te, sokaknak lenne ma böjtbüntetésük, akik ma – noha nem imádkoztak – mégis esznek!
15. De mégis, szeretném hallani tőled, vajon mi végett és kihez imádkozzam tulajdonképpen?
16. Aztán azt is szeretném tőled megtudni, hogy te voltaképpen kihez imádkozol, és kihez kellett volna szegény Jakabnak imádkoznia?”
17. József válaszolt: „Az Úrhoz, az Istenhez, a te szent Atyádhoz kell imádkoznod, mert Ő szent, szentnél szentebb!”
18. A Kisded mondta: „Ebben persze, hogy igazad van.
19. A dologban csak az a bökkenő, hogy te éppen a minden dicsőség Urát, kihez imádkozol, nem ismered!
20. Ezt az Atyát még sokáig nem is fogod felismerni, mert régi szokásaid vaksága ebben megakadályoz téged!”
21. Erre így szólt a Kisded Jakabhoz: „Gyerünk ki, majd meglátod, hogy künn a szabadban ima nélkül is kapunk ennivalót!”
22. Ezzel a Kisded kiszaladt kedveltjével, és nem engedte Magát visszatartani.

Mária és Cyrénius dorgáló szavai Józsefhez a Kisded miatt. József sarokba szorultsága. A Kisded után való keresés.

Mialatt a Kisded és Jakab még künn volt, Mária így szólt Józsefhez:

1. „Hallgass meg kedves hitvestársam és József atya! Néha mégis kissé túl szigorú vagy az isteni Gyermekhez!
1. Ugyan mit lehetne különben egy természetes, kétéves és három hónapos gyermektől elvárni?
2. Vajon ki vetné azt ilyen szigorú fegyelem alá?
3. Te azonban a gyermekek Gyermekével szemben oly szigorú fegyelmet gyakorolsz, mintha – Isten tudja – milyen érett korban lenne!
4. Lásd, ezt igen méltatlannak találom! Ha olykor-olykor mérték fölött szereted is, néha mégis oly szigorú vagy Vele szemben, mintha nem is volna Hozzá szereteted!
5. Mária e véleményéhez csatlakozott Cyrénius, Jonata, Tullia, Eudokia és Pilla Marónius.
6. Cyrénius ezenfelül még így szólt Józsefhez: „Barátom, igazán nem tudom, milyennek tűnsz fel néha előttem!
7. Hol arra tanítasz, hogy a legfőbb isteni lényt magában a Kisdedben ismerjem föl,
8. hol mindjárt azt kívánod a Kisdedtől, hogy Ő imádkozzék Istenhez!
9. Mondd, hogyan egyeztethető ez össze? Ha a Kisded Maga az Istenlény,

ez esetben hogyan imádkozzék Istenhez? Nem tetszik neked eme követelésed kissé esztelennek?

10. Feltéve, ha a Kisded nem volna Az, Akinek most kétségtelenül ismerem, és mindenkor imádom,
11. akkor is úgy vélem, mint igazi gyermekbarát, kívánságod mégis kissé balga egy bölcsőbeli gyermekkel szemben!
12. Mert ki fog egy kilencszer negyedéves gyermektől szigorú imát kívánni?
13. Ne vedd hát rossz néven, ha pogány létemre azt mondom:
14. ‚Barátom, háromszoros vaksággal kell megverve lenned, ha a Kisdedet mindig egyformán nem vagy képes méltányolni!'
15. Valóban, ha a Kisded Jakabbal együtt itt nem lesz mellettem, én sem eszem most egy falatot sem!
16. Hát nem nevetséges, hogy Istenhez, az Úrhoz könyörögsz az étel megáldása végett, majd ugyanazon Egy Istent és Urat eltiltod asztalodtól, amiért megszokott módodon nem imádkozott?
17. A Kisded is bizonnyal ezért kérdezte tőled, hogy tulajdonképpen kihez imádkozzék, és kihez imádkozol te, és kihez kellett volna Jakabnak is imádkoznia!
18. Te azonban véleményem szerint, nem vetted észre, hogy a Kisded mit akart ezzel neked mondani!"
19. E találó megjegyzések igen hatottak József szívére. József erre kiment, hogy a Kisdedet Jakabbal együtt beszólítsa.
20. Ám hiába szólította Jakabot és a Kisdedet, mert ők ketten gyorsan eltávoztak, – hogy hová, azt senki sem tudta.

A Kisded keresése. József titkos szózatot hall. A hang követése a dombra. A Kisded utalása későbbi böjtjére. Étkezés a dombon. Az igaz imáról.

Minthogy pedig erre aggodalom fogta el Józsefet, csakhamar előszólította négy idősebb fiát, és így szólt:

1. „Menjetek, és segítsetek megkeresni a Kisdedet és Jakabot! Vétettem a Gyermek ellen, és szívem igen aggódik!"
1. A négy fiú sietve el is indult minden irányban. Keresték a Kisdedet mintegy óráig, de sehol sem találták meg; eredmény nélkül jöttek haza.
2. Látván pedig, hogy a négy fiú egyedül jött haza, József szívét olyan szorongás fogta el, hogy messzire elment a majorságtól, s ott a Gyermek ellen elkövetettnek vélt vétke miatt keservesen sírt.
3. Amint pedig így sírt, szózatot hallott, mely így szólt hozzá:
4. „József, te igazlelkű, ne sírj, és ne engedd, hogy emberek nyugtalanítsák kedélyedet!
5. Én ugyanis, Kit most aggódva és szorongatott kedéllyel keresel, közelebb vagyok hozzád, mintsem hinnéd.
6. Csak menj arcod irányában előre. Szemeid majd meglátják Azt, Ki

most hozzád beszél, és Akit te keresel!"

7. E csodálatos szavakra József megvigasztalódva kelt fel, és arca irányában sietve ment a mezei úton előre vagy félóráig.
8. Amint így haladt, jókora, mintegy százhetven ölnyi magas dombhoz ért.
9. Ekkor így gondolkozott magában: ‚Vajon erre a dombra is felhágjak e hőségben?'
10. A hang ismét szólt: „Igen, erre a dombra is fel kell menned, mert csak a domb tetején látják meg szemeid az Urat, Kit nem láttál, mikor melletted ült az asztalnál!"
11. József ezt hallván, nem törődött a nagy hőséggel, sietve ment fel a dombra.
12. Midőn csaknem a tetejére ért, azt sűrű ködbe burkoltan találta, s roppantul elcsodálkozott, hogy ebben az évszakban ilyen kis hegyen köd van. Az idő ugyanis húsvét tájt volt.
13. Amint pedig így csodálkozott, íme, a ködből előtűnt Jakab és a Kisded. A Kisded szólt:
14. „Ne átalld, gyere Velem derült kedéllyel e dombtetőre!
15. Ott győződjél meg, hogy még nincs itt az ideje annak, hogy az Úr böjtöljön azért, mert nem imádkozott!
16. Elkövetkezik ugyan az az idő is, mikor böjtölni fog az Úr, most azonban még nincs itt; kövess tehát!"
17. József követte a Kisdedet, és rövidesen felért a dombtetőre.
18. Amint a tetejére ért, a köd szétfoszlott. Egy finom fényezett cédrusfából való keresztgerendán egy sült bárány, felséges borral telt serleg, meg igen finom búzakenyér volt!
19. József felettébb csodálkozott, és így szólt: „De hát honnét vettétek mindezeket, angyalok hozták nektek, avagy Te teremtetted, Uram?"
20. A Kisded a Nap felé nézve mondta: „József, nézd, a Föld eme világítója is az Én asztalomon étkezik!
21. Mondom neked: neki egy óra alatt több kell, mint amekkora ez a Föld, mely hordoz téged. Lásd, még sohasem szenvedett éhséget, szomjúságot! Ilyen, sőt mérhetetlenül nagyobb kosztosom számtalan sok van!
22. Gondolod tehát, hogy böjtölni fogok, ha eltiltasz az asztaltól, mert Önmagamat nem akarom alkalmatlan időben imádni?
23. Lásd, az Úrnak erre nincs szüksége! De most gyere az Én asztalomhoz, és étkezzél Velem, de ezúttal megszokott imád nélkül!
24. Hiszen az igaz ima a Hozzám való szeretet. Ha ez él szívedben, ajkadat mindenkor megkímélheted a fáradságtól!"
25. József erre odament, evett és ivott az Úr igazi asztalán, s mennyeien jóízűnek találta az ételt.

A Kisded evangéliuma a keresztről. A Kisded felkéri Józsefet a fakereszt hordozására. Útközben József elfárad. A Kisded biztatása. József új erővel hordozza a súlyos keresztet a villáig. A viszontlátás hatása otthon. A kereszt jelentősége.

A mennyei étkezés után, mely e kis hegyen történt, József így szólt a Kisdedhez:

1. „Uram és Istenem! Én szegény, öreg, aggastyán, kérlek Téged, bocsáss meg, ha megbántottalak, s térj velem ismét a házba!
1. Nélküled ugyanis nem térhetek immár haza, mert ha Nélküled térnék vissza, mindannyian keserűen ellenem fordulnának, és kemény szavakkal illetnének!”
2. A Kisded válaszolt: „Igen, igen, hiszen veled megyek, mert itt nem fogok hajlékot építeni, hogy itt maradjak.
3. Egyet azonban megkívánok tőled, mégpedig azt, hogy ezen asztalomat vedd a válladra, s vidd Előttem haza!
4. Terhétől pedig ne félj; nyomni fog ugyan egy kissé, de nem fog meghajlítani, még kevésbé meggyengíteni!”
5. E szavakra felvette József a szép keresztet, Jakab meg az ételmaradékot, és így – középütt a Kisdeddel – megindultak visszafelé.
6. Egy idő múlva József így szólt a Kisdedhez: „Halld, szeretett Jézusom, a kereszt mégis nehéz! Vajon nem pihenhetünk kissé?”
7. A Kisded felelt: „Mint ács, vittél te már nagyobb terheket is, melyeket nem Én raktam rád!
8. Lásd, olyankor nem akartál pihenni, míg csak helyén nem volt a teher!
9. Most első ízben hordasz Értem csupán egy kis terhet, és már ezer lépés után pihennél?
10. Ó József! Hordozd, hordozd könnyű terhemet szüntelenül, akkor egykor birodalmamban elnyered méltó jutalmadat!
11. Lásd, e keresztről ismerheted fel az Én terhemet, és csekély nyomása által meg fogja neked mutatni, hogy mi vagyok a világon neked.
12. Mikor pedig karjaimban el fogod hagyni e világot, akkor e kereszt Illés tüzes szekerévé lesz majd számodra, melyben boldogan fogsz Előttem felszállni!”
13. E szavak után az öreg József megcsókolta a meglehetősen súlyos keresztet, és pihenés nélkül vitte tovább.
14. Többé nem tetszett neki olyan nehéznek, úgyhogy azután könnyen vitte egészen a villáig.
15. A villánál pedig mindenkit epedő és aggódó várakozás töltött el, hogy vajon melyik oldalról jöhetne vissza József a Kisdeddel és Jakabbal.
16. De vége szakadt ám ennek, midőn Mária, Cyrénius és a többiek végre-valahára megpillantották a három jövevényt!
17. Mindnyájan tárt karokkal szaladtak eléjük, és Mária legott megragadta a Kisdedet, s görcsös szeretettel becézte!
18. Cyrénius pedig elcsodálkozott Józsefen, hogy ez hogyan cipelhetett

haza vállain egy ilyen akasztófát, mely a legnagyobb szégyen és gyalázat szimbóluma.

19. A Kisded ekkor felemelkedett az anya karajaiban, és így szólt Cyréniushoz:
20. „Bizony, bizony, a legnagyobb gyalázatnak e jele a legfőbb tisztelet jelévé lesz! Ha nem fogod úgy Utánam hordozni, amint most József hordozza, nem jutsz egykor birodalmamba!” – E szavak Cyréniust elhallgatatták, s tovább nem kérdezősködött József terhe felől.

A vacsorára hideg hal citrommal és olajjal. A mózesi és újszövetségi étkezésről.

Ezután mindnyájan ismét a házba tértek, és ott a Kisded akarata szerint az asztalhoz ültek.

1. Ugyanis még senki sem evett a fővendégek közül egy falatot sem. A három hal még úgyszólván érintetlen volt.
1. Minthogy a Kisded után való keresés több órát vett igénybe; az idő estefelé járt.
2. Ez idő alatt a halak természetesen kihűltek, mely állapotban a zsidóknak többnyire nem volt szabad azokat megenni.
3. De mert a Nap még nem szállt alá teljesen, még szabad volt a halakat megenni, csak frissen tűzre kellett volna ismét tenni, és jól átsütni.
4. Ezért József azonnal szólította négy fiát, és megparancsolta nekik, hogy újólag süssék meg a halakat.
5. A Kisded azonban így szólt: „József, hagyd e munkát, mert mostantól fogva a halakat hidegen is meg lehet enni, ha előbb jól megsültek!
6. Újrasütés helyett most azonban hozass citromot és jó olajat.
7. A halak ilyképpen ízletesebbek lesznek, mintha újból megsütnék azokat!”
8. József azonnal megfogadta a Kisded tanácsát. Egy nagy kosárban citromot és eléggé nagy edénnyel friss olajat hozatott.
9. A vendégek mind sóvárogtak ezen új étel után, hogy mennyire fog ízleni.
10. Cyrénius volt az első, ki jókora halat vett. Olajat, meg egy citrom levét tett rá.
11. Midőn Cyrénius hozzálátott az evéshez, nem győzte eléggé dicsérni az ekként elkészített hal ízletességét.
12. A Helytartó eme tapasztalatának hatására a többi vendég is hozzáfogott enni. Annyira ízlett nekik, hogy nem győztek csodálkozni rajta.
13. Mihelyt József maga is derekas próbát tett, így szólt:
14. „Valóban, ha Mózes valaha elfogyasztott volna ily módon készített halakat, bizonyára ezt az étket is felvette volna étrendjébe.
15. Ő azonban nem lehetett olyan jártas a konyhában, mint Te, legkedvesebb Jézusom!”

16. A Kisded ekkor szívélyesen mosolygott, s igen barátságosan szólt:
17. „Kedves apám, József, ennek oka abban rejlik,
18. hogy Mózes alatt, a pusztában ez volt érvényben: ‚Az éhség a legjobb szakács!’ A nép éhségből, vesztére, gyakran nyers húst is evett volna.
19. Ezért kellett Mózesnek ily diétát előírni. Az ételeket frissen és melegen kellett enniük.
20. Most azonban ez áll, és ez lesz érvényes minden időkre: Az Úr a legjobb szakács! Így tehát hidegen is lehet halat enni citrommal és olajjal.
21. Még pedig azért, mert a hideg, de mégis jól megsült hal a pogányok állapotához hasonló: a citrom az őket egyesítő és összevonó, Tőlem eredő erőhöz, az olaj pedig hozzájuk intézett szavamhoz! Érted most már, miért ízlik így jobban a hal?” – Ezen mindnyáján könnyekig megindultak, és fölöttébb csodálkoztak a Kisded bölcsességén.

A Földközi-tenger szellemi vonatkozásban Jézussal.

Miután mindannyian jóllaktak a hideg hallal, felkeltek, köszönetet mondtak Józsefnek ezért a jó ételért, majd a szabadba mentek, minthogy a Nap még nem áldozott le teljesen.

1. Midőn Cyrénius kíséretéből a legtöbb vendég künn volt, a Kisded így szólt hozzá:
1. „Cyrénius! Nem emlékszel már, mit kérdeztél Tőlem odakünn az égetés helyén, mikor a Földközi-tenger halait dicsértem, hogy milyen jók és élvezetesek?”
2. Cyrénius kissé gondolkodóba esett, kérdésére azonban nem tudott többé visszaemlékezni.
3. Így szólt tehát a Kisdedhez: „Ó Uram, én Életem, bocsáss meg, be kell vallanom, hogy teljesen elfelejtettem!”
4. A Kisded ismét elmosolyodott, és igen szelíden szólt a kissé zavart Cyréniushoz:
5. „Nem azt kérdezted-e, hogy vajon a Földközi-tenger a Föld közepén van-e?
6. Én pedig a kis földgömbhöz utasítottalak, hogy nézd és győződjél meg, hogy valóban a Föld közepén van-e a tenger!
7. Lásd, most lenne a legalkalmasabb időnk e dolog elintézésére!
8. Vedd hát kezedbe a kis földgömböt, és találd meg a feleletet kérdésedre!”
9. Cyrénius mondta: „Szegény lelkemre! Bizony ezt teljesen elfelejtettem volna, ha Te, ó Uram, nem figyelmeztetsz most rá!”
10. Jakab ekkor rögtön a mellékszobába sietett, és elébe hozta Cyréniusnak a kis földgömböt.
11. Cyrénius pedig mindjárt kereste a Földközi-tengert, és hamarosan meg is találta.

12. Amint Cyrénius ujjával a Földközi-tengerre mutatott, a Kisded megkérdezte őt:
13. „Cyrénius! Vajon közepe-e ez a Földnek, vagy hogyan véled te ezt a dolgot?”
14. Cyrénius válaszolt: „Euklidész[96] és Ptolemaiosz[97] iskolája szerint ügyes számoló vagyok.
15. Ebből kifolyóan tudom a planimetriából[98], hogy a gömbfelület tetszés szerinti pontja azért van a felület közepén, mert először is a gömb középpontjával a legpontosabb összefüggésben áll.
16. Másodszor az ezen ponttól annak ellenpontjáig vont összes vonalak egyforma görbültségűek és méretűek.
17. Ezen tétel alapján tehát e tenger csakugyan Földközi-tengernek nevezhető.
18. Azt is látom persze, hogy ugyan e körülmények akármelyik tengerre nézve érvényesek, és így bármelyik is lehet középtenger!”
19. A Kisded mondta: „Igazad van, de az euklideszi megállapítások mégsem illenek ide.
20. E tenger mégis kizárólag nevezhető Földközi-tengernek!
21. Az igaz közép ugyanis ott van, ahol az Úr van!
22. Az Úr pedig most itt van e tengernél, s így a tenger közepe itt van!
23. Lásd, ez más számítás, amelyről Euklidész nem is álmodott, és ez helyesebb az övénél!”
24. E magyarázat ugyancsak felkeltette Cyrénius érdeklődését, mire tovább kutatott.

Isten akarata szerint mindennek megvan a saját ideje és rendje. Hiú kutatás Isten mélységeiben. Gyermeki egyszerűségről, mint az igazi bölcsességhez vezető útról.

A Kisded megjegyezte, mivel Cyrénius messzemenő kutatásokba kezdett bocsátkozni:

1. „Cyrénius! Hiába kutatsz tovább, és hasztalan óhajtanád te mindjárt az egész kezet ott, ahol Én egy ujjat mutattam neked!
1. Lásd, ez nem járja! Mindennek megvan a maga ideje és szilárd, változatlan rendje!
2. Ha egy fát virágozni látsz, mindjárt érett gyümölcsét is szeretnéd.
3. De lásd, ez nem járja, mert minden fának megvan a maga ideje és rendje!
4. Az idő és rend azonban öröktől fogva Belőlem való, tehát Önmagam ellen nem vonulhatok.
5. Ezért az időből és rendből nem is lehet semmit elengedni!
6. Jóllehet szeretlek isteni erőm minden teljességéből, de mégsem ajándékozhatok neked egy percet sem a tovatűnő időből!
7. Hiszen ennek feltarthatatlanul tova kell haladnia, mint valami

áramlásnak, és addig nincs nyugta, míg a változtathatatlan örökkévalóság nagy partjára nem ért.

8. Mélységeimben való további kutatásod tehát kissé hiábavaló,
9. mert ezen az úton úgysem fogod mélységeimet egy halszállal sem megközelíteni előbb, míg annak ideje el nem jön.
10. Hagyj fel azért az efféle kutatásokkal, és ne fáraszd szellemedet; kellő időben úgyis szabadon megkapsz mindent Belőlem!
11. Te most annak mélyére szeretnél hatolni, hogy miért van a közép ott, ahol Én vagyok!
12. Mondom neked: Ezt most még nem foghatod fel. Azért higgy előbb, és e hitedben igazold szellemed alázatát!
13. Majd ha szellemed valódi alázata által előbb önmagában érte el a kellő mélységet, akkor majd e mélységből az Én mélységembe is világosan bepillanthatsz!
14. Ha azonban szellemeddel kutatóan akarsz felemelkedni, akkor szellemed egyre jobban elhagyja eleven mélységeit, és az Én mélységeimtől ezáltal eltávolodol, s hozzájuk többé nem közeledel!
15. Sőt még ezt is hozzáteszem: Mostantól fogva maradjon minden mély bölcsesség elrejtve a világ bölcsei előtt!
16. Az egyszerű, gyenge gyermekek és árvák szívükben ezt nyerjék el!
17. Ez okból légy gyermek kedélyedben, akkor majd eljön számodra az idő, hogy az igazi bölcsességben részesülj!”
18. Cyrénius felette elálmélkodott e tanon, és megkérdezte a Kisdedet, mondván:
19. „Hiszen ha így van, akkor többé senkinek sem szabad megtanulnia az írást olvasni, vagy egy írást készíteni!
20. Mert ha Te mindezeket szabadon adod az arra méltóknak, mire való akkor a fáradságos tanulás?”
21. A Kisded válaszolt: „Helyes és alázatos tanulás által a szántóföldet megtrágyázzátok a bölcsesség számára. Ez megfelel rendemnek!
22. A tanulást azonban nem szabad célnak, vagy magának a bölcsességnek tekintened, hanem csupán eszköznek!
23. Miután azonban a szántóföldet megtrágyáztátok, majd elszórom Én a magot, melyből aztán az igazi bölcsesség sarjadzik! Érted ezt?” – Ez alkalommal Cyrénius elhallgatott, és tovább nem kutatott.

Mint Isten szeretetének kifejezése az emberre tett kereszt. A hazavitt kereszt rendeltetése. A kereszt Jézus legfőbb szeretetévé vált. A szeretet különféle jutalma.

A Kisdednek Cyréniussal folytatott eme felette tanulságos megbeszélése után József is a Kisdedhez fordult, és megkérdezte Tőle, hogy mi történjen most a hazahozott kereszttel.

1. A Kisded mondta: „József, mondom neked, az már emberére és helyére

akadt!

1. Hiszen ti is ezt mondjátok a kereskedőnek: ‚Jó portékád van!
2. Ez nem fog sokáig maradni nálad, hamarosan akad valahol vásárlókedvű vevője!'
3. Lásd, ilyen kereskedő vagyok Én is! Jó árut hoztam szabad eladásra.
4. Akadt is már vevője, aki megszerezte a Hozzám való szeretete által!
5. E vevő Jonata, az erős halász!
6. Vajon sok haláért, amivel már oly gyakran gazdagon ellátott minket, ne kapjon ő semmit?
7. Egyik kéz mossa a másikat! Aki vizet ad, annak megint vizet adjanak!
8. Aki olajat nyújt, annak ismét legyen olaja!
9. Aki vigasztal, nyerjen örökkévaló vigasztalást!
10. Aki azonban szeretetet nyújt, annak ismét szeretetben kell részesülnie!
11. Jonata pedig minden szeretetét Nekem adta, tehát oda is adtam neki e keresztben szeretetemet.
12. Ti is adtatok ugyan Nekem szeretetet – vízzel és olajjal.
13. de mondom neked József: A tiszta szeretetet mégis jobban szeretem, mint a vízzel és olajjal valót.
14. Most a kereszt legfőbb szeretetemmé vált!
15. Azért adtam oda Jonatának, mert ő nagyon szeret.
16. Egyedül ő szeret Engem Önmagamért, és ez a tiszta szeretet!
17. Ő szeretett anélkül, hogy tudta volna, ki vagyok!
18. Lássátok, ez szeretet volt jó sok vízzel! Ne is szenvedjetek hát e világon vízben soha hiányt, szemeitekben tudniillik!
19. Cyrénius olajjal szeretett Engem, azért legyen felkenve egykoron az élet olajának kenetével, miként ti is legyetek megitatva az élet vizével!
20. Teljesen az Én termemben azonban csak azok fognak egykor lakni, kik kellőképpen szeretnek!"
21. A Kisded eme beszéde ugyancsak megijesztette Józsefet; maga Cyrénius is nagy szemeket meresztett.
22. A Kisded azonban mondta: „De azért ne aggódjatok, hogy megtagadom tőletek a keresztet: mert akinek szabad lesz a szíve, annak a keresztből is fog jutni!" – E válasz ismét megnyugtatta Józsefet és Cyrénius kedélyét.

Jonata bűnbánó könnyei és az Úr iránti szent szeretete. A test, mint a bűn zsoldja. A tiszta szeretet értéke és vonzása.

A Kisdednek e beszédére Jonata hő szeretetérzettől indíttatva a Kisded elé borult, és sírt a nagy örömtől és hálától.

1. A Kisded így szólt a többiekhez: „Látjátok, hogy milyen hatalmas a Jonata Hozzám való szeretete?
1. Valóban mondom nektek: mindenik könnyből, mely szeméből fakad, egykor egy számára való világ származzék birodalmamban!

2. Noha a könny értékét és különbözőségét már megmutattam nektek, de itt még egyszer megmondom:
3. Előttem egy könny sem nagyobb, mint az, mely hasonló Jonata könnyéhez!”
4. A Kisded e szavainál megemberelte magát a nagy Jonata, és mondta:
5. „Ó Te, életem mindenható Ura! Hogy is vagyok méltó ily végtelen kegyelmedre és irgalmadra – én nagy bűnös?”
6. A Kisded azonban mondta: „Jonata! Kérdezd meg magadat, hogyan is vagy képes szívedben Engem oly hatalmasan szeretni, noha oly nagy bűnös vagy?
7. Hát nem szent a Hozzám való szeretet önmagában, miként isteni mivoltomban Jómagam vagyok?
8. Nagy bűnösként mi módon viselheted el szívedben e szent szeretetet?
9. Hát nem szentelődik meg és nem születik teljesen újjá szívében minden ember az Istenhez való szeretete által?
10. Ha pedig telve vagy ezzel a szeretettel, mondd, mi az benned, amit bűnnek nevezel?
11. Lásd, minden ember teste önmagában bűn; ezért minden ember testének meg is kell halnia.
12. Sőt, mondom neked, még az Én testemnek húsa is a bűn zsoldja alatt van, amiért tiedhez hasonlóan meg kell halnia!
13. De hiszen ez a bűn nem szabad elhatározású, hanem csak irányított bűn, és szabad szellemedet illetően nem jön számba.
14. Értékedet azért nem húsod, hanem pusztán szabad szereteted határozza meg!
15. Egykoron nem az lesz a mértékadó, hogy milyen volt a tested, hanem hogy milyen volt a szereteted!
16. Lásd, ha elhajítasz egy követ a magasba, az nem marad a magasban, hanem csakhamar ismét a földre hull.
17. Vajon miért? – Mert (a követ) vonzza a föld anyaga, mint elítélt szeretet, mellyel önmaga (a kő) is tele van.
18. De miért nem hullnak le az égről a felhők és csillagok? – Lásd, azért nem, mert azokat az ég szeretete vonzza!
19. Nos, ha pedig szíved tele van szeretettel az Isten, örökkévaló Eleven iránt, vajon hová fog téged az egyedül szabad, önmaga is eleven szeretet vonzani?”
20. Ez az utóbbi kérdés a legnagyobb gyönyörrel töltötte el az összes jelenlevőket. Immár tudták, hogy hányadán állnak.

Rovarsereg. Üstökös.

Jonata, valamint a többi jelenlevőknek e kiigazíttatásuk után József ekként szólt:

1. „Barátaim, szép este van! Mi lenne, ha egy órára még kimennénk a

szabadba, mielőtt lepihenünk?

1. Itt a szobában nagyon fülledt a levegő.
2. Ha az ember ilyenkor lefekszik, sem nem alhat, sem nem pihenhet.
3. A Kisded mondta: „József, nekem is ez a véleményem. De ha annyi kellemetlen rovar nem zümmögne, még kellemesebb volna esténként odakünn!”
4. József válaszolt: „Az ám, életem, nagyon is igaz ez!
5. Volna csak valami szer, amivel – rendeddel nem ellenkezve – el lehetne űzni e kellemetlen vendégeket, akkor ez nagyon is kívánatos lenne!”
6. A Kisded mondta: „Ilyen szer hamarosan akad!
7. Menj, végy egy tálba meleg tehéntejet, s állítsd ki! Majd meglátod, hogy az ezernyi kellemetlen apró vendég hogyan lepi el a tálat, minket békén hagyva!
8. József rögtön megparancsolta fiainak, hogy tegyenek ki egy tál meleg tehéntejet.
9. A fiúk nyomban teljesítették József parancsát.
10. Amint a tál meleg tej künn volt a szabadban, a derengő esthomályban csakhamar mindenféle csípős rovarból álló roppant nagy rajt fedeztek fel a tál felett.
11. Mindnyájan ámultak e felfedezésen, miáltal milliónyi szúnyog és tipoly gyűlt össze egy ponton, és ott valóságos tejháborút folytattak egymás ellen.
12. Cyrénius mondta: „Lám, milyen egyszerű és célirányos e készülék.
13. E figyelemre alig méltó, s meleg tejjel telt tál megment minket e kellemetlen szúnyoghadtól!
14. Valóban ezt Tíruszban is nyomban meghonosítom.
15. Esti órákban ott is milliónyi ily állat zaklatja az embereket.”
16. A Kisded szólt: „A szer nagyon jó ugyan, de ugyanazzal az eredménnyel nem lehet majd mindenütt alkalmazni!
17. Ugyanis nem mindenütt azonosak a körülmények.
18. Ilyen körülmények pedig, amilyenek most itt vannak, másutt sehol sincsenek!
19. Ez okból e szer csak itt hat ilyen kitűnően. Ahol azonban nem ilyenek a viszonyok, a szernek sem lesz ilyen a hatása!
20. Most pedig tekints fel az égre, és egy üstököst fogsz felfedezni!” – Cyrénius ekkor feltekintett az égre, és egy fényes üstököst pillantott meg.

Beszélgetés az üstökösről, Mózesről és a Janus-templomról. A végtelenséggel szemben eltűnik minden nagyság.

Cyrénius jól megszemlélve az üstököst, így szólt:

1. „Valóban, különös egy csillagzat! Az első, melyet látok.
1. Hallani már többször hallottam a szerencsétlenségnek e misztikus égi hírvivőiről”.
2. Cyréniusnak e megjegyzésére Pilla Marónius is odajött, és mondta:
3. „Nézz oda! Janus[99] temploma alig volt bezárva hét éve, és mindenki azt mondja:
4. Rómára most örökös béke száll, mert ilyen sokáig még nem volt a templom bezárva!
5. De ímhol a szemünk előtt a rémes jele annak, hogy Janus templomát nemsokára újból megnyitják.
6. A nagy Mars[100]-mezőkön ismét megkezdődik a nagy mozgalmasság”.
7. József erre megkérdezte Pilla Maróniust, hogy komolyan a háború hírnökének tartaná-e az üstökös csillagot.
8. Pilla Marónius egészen komolyan szólt: „Ó barátom, ez az utolsó betűig igaz! Mondom neked: háború háborúra!”
9. Cyrénius hozzátette: „Ez egyszer összetalálkozott két valódi!
10. József még mindig erősen csüng Mózesen, Pilla Marónius pedig nem tud szabadulni régi pogány hiedelmétől.
11. József azonban beleszólt: „Nagyra becsült testvérem és barátom, Cyrénius! Én inkább úgy vélem, hogy Mózes mégis csak jobb, mint a Janus-templom Romában!”
12. Cyrénius így szólt: „Mindenesetre; de ha a miénk az Úr Maga, Jehova Maga az Ő teljességében, akkor úgy vélem, mind Mózesnek, mind az ostoba Janusnak szépen háttérbe kell szorulnia, mégpedig egyszer s mindenkorra!
13. Régi alaptalan mondák szerint úgy látszik, mintha az üstökös a szerencsétlenség hírnöke volna ugyan,
14. de mégis azt hiszem, hogy a mi Urunk és legkedveltebb Jézusunk, Istenségének teljességében a szerencsétlenségnek e vélt ura fölött is Úr! Nem osztozol véleményemben?”
15. József mondta: „Bizonyára! De azért mégsem hasonlítható össze Mózes Róma Janusával, még az Úr eme jelenlétében sem!”
16. Cyrénius mondta: „Ezt nem is akarom; de ha az Úr az enyém, akkor Mózes is, Janus is - legalább énelőttem - egyenlő!”
17. A Kisded szólt Cyréniushoz: „Maradj meg ennél!
18. Mert valóban, ahol a végtelenség forog fenn, ott minden nagyság eltűnik, és a nulla annyit számít, mint a millió!”
19. A Kisded e válasza kis döfést adott Józsefnek, és ő Cyrénius előtt többé nem helyezte előtérbe Mózest.

Szemléltető oktatás az üstökös lényegéről a tejestál példáján.

Az ilyen alkalmakkor az okot mindig erősen kutató Jonata jött Józsefhez,

és így szólt:

1. „Testvér! Ez már megint olyasmi, aminél az Úr, mint az imént a holdfogyatkozásnál, kisegíthetne minket álmodozásunkból.
1. Mit gondolsz, ha megkérdeznők Őt, vajon adna-e róla magyarázatot?”
2. József válaszolt: „Kedves testvérem, Jonata! Ezt meg kell próbálni!
3. Aki erősen bízik az Úrban, az erős sziklára rakja az alapot!
4. Menj a Kisdedhez, Ki Mária ölében ül, és kérdezd meg Őt!
5. Majd elválik, milyen feleletet nyersz kérdésedre!”
6. Józsefnek e válaszára Jonata szeretetteljesen és alázatosan rögtön a Kisdedhez ment, hogy megkérdezze.
7. A Kisded azonban megelőzte Jonatát, és így szólt:
8. „Jonata, tudom már, hogy mit akarsz, de ez nem neked való!
9. Eredj a házba, és végy egy kis fáklyát!
10. Gyújtsd meg, és menj az égő fáklyával a tejestálhoz, mely a szúnyogoknak és tipolyoknak lett odahelyezve!
11. Mondom neked, szintén látsz majd egy üstököst alaptermészetével együtt!”
12. Jonata azonnal megtette, amit a Kisded ajánlott.
13. Ekkor az égő fáklyával a tejestálhoz közeledett, mely felett milliónyi kisebb-nagyobb szúnyog és tipoly rajzott.
14. Ott egy valóban több ölnyi csillámló csóvát vett észre, mely természetesen repülő rovarokból állott.
15. E csóvának a tejestál képezte a fejét.
16. Sok más személy is észrevette e tüneményt.
17. Mindnyájan ámultak ezen csinált jelenségnek az égbeli üstökössel való hasonlatosságán.
18. Jonata odament a Kisdedhez, és megkérdezte Tőle, hogyan értse ő ezt.
19. A Kisded válaszolt: „Egyelőre úgy, amint láttad! A titkot azonban nem szabad mindenkinek meghallania.
20. Egyelőre tehát elégedjél meg ezzel! Holnap is lesz nap!

Az üstökös lényegéről szóló megfelelés magyarázata.

Jonata erre bezzeg elgondolkozott, és sehogyan sem tudott szert tenni egy okos gondolatra.

1. A Kisded természetesen rögtön észrevette, hogy Jonata nem tudta a tejestál üstököst az égbeli üstökössel összeegyeztetni.
1. Felegyenesedve így szólt Jonatához:
2. „Kedves Jonatám! Lásd, bensőd most teljesen hasonlatos a tejestál üstökös képéhez!
3. Egy tejjel telt nagy tálat ábrázol a szíved, melyben szereteted a tej.
4. De a tej fölött most egy óriási szúnyog- és tipolyraj van, hasonlóan ahhoz ama tejestál felett.
5. E rajt a te nagyon is nevetséges gondolataid képezik, melyeket a két

üstökösnek hasonló természete felől táplálsz!
6. De, Jonata barátom, ugyan ki fogja az égbeli üstökös magvát komolyan egy tejestálnak, és csóváját egy szúnyograjnak tartani?
7. Hiszen ezek csak megfelelések, nem pedig teljesen természet szerinti hasonlatosságok!
8. Tudod-e, hogy mi egy megfelelés? Mi egy tál, mi a benne lévő tej, és mi a szúnyog- és tipolyraj?
9. Lásd, nem érted ezeket, halld meg tehát, mondok róluk valamit!
10. A tál egy edényt ábrázol olyan szubsztanciák felvételére, melyekhez Belőlem való tápláló életerők kötődnek.
11. A tej egy ilyen szubsztancia, mely legbővebben tartalmazza a Belőlem való tápláló életerőt.
12. A kisebb-nagyobb szúnyogokban és tipolyokban már szabadon működik az életerő,
13. ha azonban kellő tápláló életerővel nem táplálkozik, csakhamar elgyengül, és nem tud kiképződni egy magasabb, tökéletesebb fok számára.
14. Na lásd, az égi üstökös nem más, mint egy újonnan teremtett, leendő világ.
15. A mag az az edény, mely a Belőlem eredő életerőt felveszi.
16. Ezt az életerőt hatalmas módon melegíti épp egy ezen életerőnek Tőlem adott saját tüze, miáltal tápláló gőzökre bomlik.
17. Hogy pedig ezek a már fejlettebb életerővel bíró gőzök el ne illanjanak, és az új világtest el ne veszítse e gőzöket,
18. számtalan monád[101] felveszi őket. Ezek ismét az újonnan keletkező világtesthez hordják annak tökéletesebb kiképzése végett.
19. Látod, ez a megfelelő hasonlatosság áll fenn az égbeli és a tejestál üstökös között!
20. Ne kutass azonban tovább, hogy szereteted a kutatásban meg ne gyengüljön!”
21. E magyarázatot sokan hallgatták ugyan, de senki sem értette meg. Sokan mégis elhitték, hogy úgy áll a dolog.

Isten műveiben való sok kutatás hátránya. Az ismeret felfuvalkodottá tesz.

Cyrénius pedig megkérdezte a Kisdedet, mondván: „Ó Életem! Vajon miért nem szabad, vagy miért nem kell az embernek mélyebben vizsgálnia műveidet?

1. Kijelentésed szerint miért káros az Irántad való szeretetnek az ilyen kutatás?
1. Én pedig éppen ellenkezőleg úgy vélem, hogy ha az ember egyre mélyebben és tisztábban ismeri meg műveidet, nyilván gyarapodni fog a Hozzád való szeretetben, nem pedig abban meggyengülni.
2. Mert hiszen már köztünk, emberek között is úgy áll a dolog, hogy

valaki annál értékesebb előttünk, minél több tökéletességet fedezünk fel benne.

3. Mennyivel inkább áll ez majd Veled, a minden nagyság, tökéletesség és dicsőség Urával és Teremtőjével szemben, ha mindig egyre mélyebben ismerünk meg!
4. Ezért magam is arra kérnélek, én Életem, adj erről a különös csillagzatról némi bővebb magyarázatot!
5. Szívem ugyanis azt sugallja nekem, hogy egészen tökéletesen majd csak akkor tudlak szeretni, ha felette bölcs működésedben egyre mélyebben megismerlek.
6. Hiszen, ha előbb meg nem ismernek, senki sem szerethet Téged, mint az egy Istent és Urat!
7. Tehát a lelkünknek ‚Téged-felismerése' fő oka a Hozzád való szeretetünknek.
8. Éppúgy a feleségemet is előbb meg kellett ismernem, mielőtt szívembe fogadhattam volna! Ha nem ismertem volna meg, bizonyára feleségem sem lett volna soha!"
9. A Kisded ekkor elmosolyodva mondta: „Kedves Cyréniusom! Ha gyakrabban adnál ilyen bölcs tanításokat, végtére Nekem is ilyen igazán okos emberré kellene lennem!
10. Nézd, hiszen itt csupa új dolgokat mondtál!
11. De gondold el: most tanítóm voltál, bebizonyítani akarván, hogy az alkotásaimban való túl sok vizsgálástól való intelmem nem alkalmas az emberi lélek Hozzám való szeretetszférájának fokozására, hanem hogy arra éppen a vizsgálódás alkalmas!
12. Hogyan oktassalak eszerint Én, veled szembeni tanítvány, az ismeretlen dolgok felől?
13. Ha jobb okokat ismersz a szeretet részére azoknál, melyeket Istened és Teremtőd ad, hogyan esedezhetsz Hozzá mélyebb oktatásért?
14. Avagy úgy véled, hogy Isten emberek megállapította és leszögezte értelmi okok révén volna valamire rábírható, mintha világi törvények szerint való bíró lenne?
15. Ó Cyrénius, még nagy tévedésben leledzel!
16. Lásd, egyedül Én ismerem örök rendemet, mely a minden dolgok anyja.
17. E rendből kifolyólag lettél te is! Szellemed Hozzám való szeretete legsajátosabb életed.
18. Ha a Hozzám való szeretetedet teremtményeimre akarod fordítani, hogy jobban szeress, noha láthatóan, elevenen vagyok előtted,
19. mondd, lesz-e alapja ilyen balga szeretetnövelésnek?
20. Igen, aki Engem még nem ismer, és nem tett tulajdonává, felemelkedhet ugyan Hozzám az általad felmutatott utakon,
21. de ha már Magam vagyok ölében valakinek, mi szüksége annak a te lépcsőfokaidra?"

22. Cyrénius ugyancsak meghökkent, nagyon találva érezte magát, és senki sem kérdezősködött többé az üstökös felől.

A Gyermekben visszahúzódik az isteni mivolta. A Gyermek utolsó rendelkezései József és Cyrénius számára. Nyugalomra térés. Jakab különös kegyelemben részesülése Jézusnál.

Mihelyt az üstökössel kapcsolatos ügy elintéződött, a Kisded így szólt Józsefhez:

1. „József, e két napon át Én voltam mintegy a házigazda, és ti mindnyájan engedelmeskedtetek Nekem.
1. Most azonban újra neked adom át a házigazdai tisztet, és úgy történjen minden, ahogyan te intézkedel!
2. Mostantól fogva ismét olyan vagyok, mint bármely emberfia, és így is kell lennie, mert az Én testemnek is kell növekednie a mindnyájatok üdvére!
3. Ne várjatok hát Tőlem ez országban sem most, sem a jövőben több nyilvános csodát!
4. Hatalmamba és erőmbe vetett hitetekben és bizalmatokban mindazonáltal mégse engedjétek magatokat megingatni!
5. Mert ami öröktől fogva voltam, az vagyok mindenkor, és az is leszek mindörökké!
6. Ne féljétek a világot soha, de attól féljetek, hogy kételkedjetek Bennem – ez lenne ugyanis a ti lelketek halála!
7. Ezzel, József, vedd át ismét a ház kormányzását, és vezesd kellőképpen és igazságosan az Én Atyám nevében! Ámen!
8. Te is, Cyrénius, utazzál holnap szerencsésen ismét Tíruszba, ahol már fontos teendők várnak rád.
9. Szeretetem s kegyelmem veled van, nyugodt lehetsz tehát! Minden egyebet azonban intézz Józseffel, mert most ő a házigazda!”
10. Erre a Kisded Magához szólította Jakabot, és így szólt hozzá:
11. „Jakab! Köztünk pedig legyen a régi viszony, ami neked már ismeretes!
12. Ennél maradjon mindez ebben az országban! Ámen!”
13. József azonban egészen elszomorodott emiatt, s esdekelve kérte a Kisdedet, hogy állandóan maradjon ekként isteni mivoltában.
14. Ám a Gyermek immár egészen gyermekesen beszélt, és beszédében valamely isteninek többé nyoma sem volt.
15. Nemsokára el is álmosodott, és Jakabnak ágyba kellett Őt fektetnie.
16. A társaság még sokáig ült együtt ezen az éjszakán, megbeszélvén egymással így is, úgy is a Kisded eme megváltozásának okát.
17. Valami helyeset azonban egyikük sem mondott, hanem egymást inkább kérdezgették.
18. Valamilyen érvényes válasz viszont egyiküktől sem jött.

19. Végül így szólt József: „Tudjuk, mire van szükségünk, s mi a teendőnk, és ezzel meg is lehetünk elégedve!
20. De már késő éjjel van, úgy vélem tehát legjobb lesz, ha lepihenünk!”
21. Ebben mindnyájan egyetértettek Józseffel, és csakhamar jó pihenőre is tértek a házba.

József reggeli miatti gondja. Az üres éléskamra. Jonata kisegítése.

Másnap, mint rendesen, József már jóval korábban volt talpon, mint a többiek, és kiment megnézni, hogy milyen idő várható.

1. Minden jel arra mutatott, hogy szép idő lesz. Visszatért a házba, felébresztette fiait, hogy készítsenek jó reggelit a vendégeknek.
1. A fiúk csakhamar felkeltek, és mentek utánanézni, milyen készlet van még az éléskamrában.
2. S miután azt átkutatták, mindjárt vissza is mentek, mondván:
3. „Halld, kedves apánk! Megbízásod helyes, és jó is volna.
4. Az éléskamránk azonban annyira kiürült e néhány nap alatt, hogy teljes lehetetlenség még tíz embernek való élelmet is találni benne!
5. Adj tehát valami tanácsot, honnan vegyünk élelmiszereket, és egy óra alatt kész a reggeli!”
6. József ekkor kissé megvakarta a füle tövét, s maga ment az éléskamrába. Ott megerősítve találta fiainak állítását, ami még nagyobb zavarba ejtette.
7. Törte a fejét, de mit sem tudott találni, ami zavarából kimentette volna.
8. Amint így elgondolkozva a pitvarban állt, Jonata ment ki hálókamrájából. Üdvözölte és megcsókolta régi barátját, és megkérdezte tőle, hogy miért állna ott olyan szomorúan és elgondolkozva.
9. József mindjárt megmutatta Jonatának zavara okát, vagyis az üres éléskamrát.
10. Amint Jonata ezt meglátta, így szólt Józsefhez:
11. „Ó legkedvesebb barátom, ezért bezzeg nem kell búsulnod.
12. Lásd, az éléskamráim még ugyancsak teltek. Van nekem még vagy kétszáz mázsa füstölt halam.
13. Fiaid tehát jöjjenek nyomban velem, és másfél óra múlva egészen más képe lesz éléskamrádnak!”
14. Ez az ajánlat valódi balzsam volt József szívére, amit mindjárt el is fogadott.
15. De másfél óra is alig telt el, Jonata máris jött a négy fiúval, halakkal erősen megrakodva.
16. A fiúk vagy négy mázsa füstölt halat, Jonata pedig három nagy tartály friss halat, meg tíz búzakenyeret hozott.
17. Amint József ekként megrakodva megpillantotta az érkezőket, örömmel telt meg, és hálát adva Istennek, dicsőítette Őt ez ajándékért.

Ekkor átölelte és megcsókolta Jonatát.

18. A konyha erre hamarosan megélénkült.
19. A fiúk serényen sürgölődtek. Nemsokára Mária és Eudokia is kilépett hálószobájából. Azután kimentek, és megfejték a teheneket.
20. Így fél óra alatt már bőséges reggeli készült több mint száz vendég részére.

József buzgón verseng Cyréniussal a szeretetért. József önzetlensége. Isten igaz és hamis szolgáinak ismertetőjeleiről.

Amint a reggeli ily módon elkészült, és a vendégek mind talpon voltak, József azonnal Cyréniushoz ment, és megkérdezte tőle, hogy kész-e már, hogy megreggelizzék.

1. Cyrénius így szólt Józsefhez: „Ó fennkölt barátom és testvérem! Persze, hogy teljes kíséretemmel készen vagyok.
1. De tudom azt is, hogy éléskamrádban nincs akkora készleted, hogy több száz embert több napon át megvendégelhess.
2. Ma reggel tehát beküldöm szolgáimat a városba, hogy számomra és számodra élelmiszereket vegyenek!
3. Amint József ezt meghallotta, így szólt:
4. „Ó kedves barátom és testvérem! Hajód számára ezt meg teheted.
5. Az én részemre azonban ilyen fáradozás teljesen hiábavaló volna.
6. Először ugyanis, a reggeli már elkészült, másodszor pedig van éléskamrámban még annyi, hogy nyolc nap alatt is alig tudnátok ti mindnyájan elfogyasztani.
7. Ezért csak énmiattam ne aggódjál, mert bizony, el vagyok én látva a legjobban!”
8. Cyrénius mondta: „Bizony, bizony, ha egyéb nem is szolgálna bizonyságul előttem legmagasabb hivatásodról, megfoghatatlan önzetlenséged tenné azt legteljesebb mértékben!
9. Igen, erről fogják mindenkor Isten igaz és hamis szolgáit egymástól pontosan megkülönböztetni.
10. Az igazak nagymértékben önzetlenek lesznek, a hamisak pedig ennek éppen ellenkezői.
11. Az igazak szívükben szolgálják Istent, ahol legfőbb, örök jutalmuk is van.
12. A hamisak azonban egy, a maguk gonosz módján formált Istennek szolgálnak a világ miatt.
13. Tehát a világ jutalmát is keresik, és lépten-nyomon mértéktelenül megfizettetik magukat!
14. Született pogány létemre ugyanis én tudom a legjobban, hogy a római papok minden lépésükért miként fizettetik meg magukat.
15. Valóban, magamnak is egy ízben száz font aranyat kellett egy főpapnak fizetnem tanácsáért.

16. Kérdés: Az igaz Istennek vajon igaz szolgája volt-e?
17. Te azonban immár három napja, hogy vendégül látsz, és micsoda tanításokat nyertem házadban, mégsem fogadsz el tőlem semmit!
18. Még nyolc gyermekemért sem fogadsz el semmit! Ebből tán csak kiviláglik, hogy milyenek az Isten igazi és kedves szolgái!"
19. József azonban mondta: „Testvér, ne beszélj erről tovább, mert ez is sok nekem.
20. Ülj most asztalhoz, és rögtön itt lesz a reggeli!" – Cyrénius nyomban teljesítette József kívánságát, és asztalhoz ült.

Vidám reggeli. A Gyermek az asztalnál és Mária kifogása. Cyrénius felöltözteti a Gyermeket.

Mihelyt mindnyájan az ebédlőasztalnál ültek, csakhamar asztalra tették a jóízűen elkészített halakat is.

1. Cyrénius ugyancsak ámult, hogy miként kaphatott József már ily kora reggel annyi teljesen friss halat!
1. József itt a nagy Jonatára mutatva, kissé élcesen mondta:
2. „Lásd, ha ilyen nagy halászmester barátja van az embernek, nem kell a kezét nagyon messze kinyújtania, és itt vannak a halak!"
3. Cyrénius itt elmosolyodott, és mondta: „Igazad van!
4. Ilyen körülmények közt bizony lehetnek is az embernek mindenkor friss halai, különösen pedig akkor, ha még *Valaki* van házában!"
5. József felemelte kezét, s a legmegindultabb szívvel mondta:
6. „Igen, testvérem Cyrénius, és még Valaki, Kihez egyikünk sem lesz méltó soha!
7. Ő áldja meg mindnyájunknak ezt a jó reggelit, hogy valóban megerősítse tagjainkat és szeretetünket Iránta, a Legszentebb iránt!"
8. József e felkiáltása sírásra fakasztotta az összes vendégeket, s mindnyájan dicsérték a nagy Istent a még alvó Kisdedben.
9. Midőn pedig a befejezett dicsőítés után a vendégek hozzáláttak a halakhoz, a Kisded is felébredt.
10. A halak jó illata mindjárt megmondta neki, hogy mi van az asztalon.
11. Alacsony ágyacskájából künn is volt gyorsan, egészen meztelenül íziben odaszaladt az asztalhoz, ahol az anya ült, és valami ennivalót kért.
12. Mária azonban rögtön ölébe vette őt, s így szólt Jakabhoz:
13. „Eredj, hozz ki gyorsan a kamarából egy ingecskét!"
14. Jakab nyomban Mária kívánsága szerint cselekedett, és friss ingecskét hozott.
15. A Kisded azonban ezúttal nem akarta az inget felvenni.
16. Mária ekkor kissé kedvetlenül így szólt: „Nézd, Fiacskám, nem illik meztelenül az asztalnál ülni!
17. Szigorú leszek tehát, ha nem engeded magad felöltöztetni!"

18. Cyrénius e zsenge Fiúcska láttára könnyekig megindultan így szólt Máriához:
19. „Ó kedves, legbájosabb anya, add így nekem a Fiúcskát, hogy még egyszer becézzem és csókoljam így egészen meztelenül!
20. Ki tudja, részesülhetek-e még egyszer e végtelen szerencsében e világon?”
21. A Kisded Cyréniusra mosolyogva, azonnal hozzá kívánkozott.
22. Mária rögtön át is adta Őt Cyréniusnak, ki örömében s boldogságában sírt, midőn az egészséges Fiúcska nagy élénken ugrándozott ölében.
23. Cyrénius nyomban meg is kérdezte Tőle, hogy a halnak melyik részéből akar?
24. A Kisded egészen gyermekes módon szólt:
25. „Azt a fehér darabot add a kezembe, melyben nincs szálka!”
26. Cyrénius nyomban a legjobb és legtisztább darabot adta kezébe, melyet örömmel s egészen zavartalanul költött el.
27. Miután jóllakott, így szólt: „Ez jó volt! Most öltöztess fel!
28. Mert ha éhes vagyok, előbb enni akarok, s csak azután felöltözni!” – Erre a Kisded nem beszélt többet, és nyugodtan hagyta, hogy Cyrénius feladja rá ingecskéjét.

Az asztali jelenet folytatása. Cyrénius és a Kisded közti beszélgetés Mária szigoráról.

Midőn a Kisded fel volt öltöztetve, Cyrénius újra megkérdezte Őt, nem ennék-e még jó darabkát a halból.

1. A Kisded azonban így szólt a maga módján: „Egy kis darabkát persze, hogy enném még.
1. De nem merek venni, mert anya rögtön megdorgálna megint!”
2. Cyrénius mondta: „Ó végtelenül szeretett Kisdedem! Ha én nyújtom Neked, akkor anya nem fog szólni semmit.”
3. A Kisded azonban egészen naivul így szólt Cyréniushoz: „Igen, ameddig te itt vagy, persze, hogy nem fog szólni.
4. De miután elmégy, majd kétszeresen kikapok.
5. Ó nem is hiszed, milyen haragos tud lenni anyám, ha olyat teszek, amit ő nem akar!”
6. Cyrénius ezen elmosolyodva, így szólt a Kisdedhez: „Mit gondolsz, ha kissé megszidnám érte a te kissé rossz anyádat, nem tenné az elnézőbbé Veled szemben?”
7. A Kisded mondta: „Kérlek, csak azt ne tedd, mert miután elmégy, úgy megmosná a fejemet, hogy nem lenne párja!”
8. Cyrénius ekkor tovább kérdezte a Kisdedet, mondván:
9. „Ó Életem, mennyei Kisdedem! Ha azonban anyád ilyen rossz, hogyan szeretheted őt mégis annyira?”
10. A Kisded felelt: „Mert ő Irántam való nagy szeretetből olyan rossz.

Mindig attól fél, hogy valami bajom történhetne.

11. Lásd, ezért kell Nekem is őt annyira szeretnem! Ha gyakran alaptalanul haragszik is, szándéka mégis jó, tehát meg is érdemli szeretetem!
12. Lásd, most is azért hibáztatna, ha még egy darabka halat enném, mert úgy vélné, hogy ártana Nekem!
13. Bár nem ártana meg, de most Magam sem akarok véteni anyám jó szándéka ellen.
14. Ó meg is tudom Én Magamat tagadni, megtartván anyám parancsát, ha éppen kell.
15. Ha pedig nem kell, azt is meg tudom tenni, amit Én akarok.
16. Olyankor nem törődöm vele, ha anya kissé veszekszik is!
17. Így most sem kell okvetlenül egy darab halat ennem, tehát meg is akarom Magamat tagadni, nehogy anya ismét pereljen, miután elmentél!"
18. Cyrénius most újra megkérdezte a Kisdedet, szeretetteljesen mondván:
19. „De hát Életem! Hogyha ilyen tisztelettel viseltetel földi anyáddal szemben, miért nem engedted meg az előbb, hogy felöltöztessen?
20. Ezért vajon nem fog veled perlekedni, miután már elmentem?"
21. A Kisded mondta: „Bizonyára, de hát nem fogok azzal törődni!
22. Mert hisz az imént megmondtam, hogy néha azt teszem, amit akarok, és nem kérdem, hogy anyámnak tetszik-e, vagy nem!
23. Jóllehet azért mégis megszidhat Engem anyám, mert jó véleménnyel és jó akarattal teszi azt!"
24. Mária ekkor mosolygott, és tréfásan mondta: „Na várj csak, ha magunk között leszünk!
25. Majd megszapullak ismét, amiért most bevádoltál Cyrénius előtt!"
26. A Kisded mosolyogva mondta: „Ó ezt nem komolyan mondod; meglátom Én rajtad, ha komolyan haragszol, olyankor egészen piros az arcod. Most azonban szép fehér vagy, mint Én, ilyenkor pedig sohasem vagy rossz!"
27. E megjegyzésen mindnyájan nevettek, és a Kisded velük mosolygott. Mária azonban forró szeretetében fogta a Kisdedet, és szerfelett becézte.

Cyrénius hálája, ajándéka és búcsúszava.

E gyermekies jelenet után a reggeli is befejeződött.

1. Miután József befejezte hálaimáját, Cyrénius odalépett Józsefhez, és mondta:
1. „Legkedvesebb barátom! Érdemeid nem csak velem szemben, hanem Julius Augustus Quirinus római Cézárral, mint fivéremmel szemben is oly határozott jellegűek, hogy sohasem leszek képes azokat elegendően meghálálni.
2. De téged teljesen megjutalmazatlanul hagynom merő lehetetlenség!

3. Tudom viszont, hogy királyi jutalmat te nem fogadsz el tőlem.
4. Ezért így gondolkodtam: Ez esztendőben, amint mutatkozik, gyenge gabonatermésed remélhető.
5. Házad mégis eléggé népes.
6. Kilenc személy úgyis is énhozzám tartozik, magatok is nyolcan vagytok: összesen tehát tizenheten.
7. Szellemem azt mondja nekem, hogy lisztes ládáid üresek, éléskamráid is.
8. Teheneid, kecskéid és szamaraid számára való takarmány dolgában is már rosszul állsz!
9. Lásd, mindezt pontosan tudom, valamint azt is, hogy felöltenivalótok is már alig van!
10. Azért te legkedvesebb testvérem, legalább annyit kell tőlem elfogadnod, amennyire egyelőre szükséged van!
11. Jóllehet tudom, hogy legnagyobb mértékben nevetséges volna, ha földi ember eltökélné magában, hogy támogassa a végtelenség Urát, Ki egyetlen szóval miriád világot teremt.
12. De immár azt is tudom, hogy a végtelenségnek e szent Ura örök, csodás rendjével szemben nem akar mindig csodát művelni, minthogy ez számunkra, teremtett lények számára mindig ítélettel jár.
13. Ennek okáért legalább ezúttal annyit kell tőlem elfogadnod, amennyire szükséged van.
14. Remélem, ez alkalommal nem fogsz szokásod szerint elutasítani!”
15. József mondta: „Igen, testvérem! Ezúttal csaknem igazad van.
16. Mielőtt elfogadnék tőled valamit, mégis meg kell kérdeznem az Urat.”
17. Ekkor a Kisded, Ki már Jakabnál volt, gyorsan előjött, és így szólt Józsefhez:
18. „József, csak fogadd el, amit Cyrénius adni akar, hogy elláthasd a házat élelemmel!”
19. József erre beleegyezett Cyrénius ajánlatába, ki nyomban ezer font ezüstöt és hetven font aranyat adott át Józsefnek.
20. József ezt megköszönte Cyréniusnak, s elfogadta e nagy összeget.
21. Cyrénius azonban fölöttébb derült lett, és mondta: „Testvér! Szívem most ezer mázsával könnyebbült meg! Ma azonban még nem utazom innen, csak holnap, mert túl nagy szeretetem nem engedi, hogy távozzam!” József nagyon megörült ennek.

József pénzszekrény és rablók miatti gondjai. A Kisded jó tanácsa.

Józsefnek nem volt pénzesládája, amibe a pénzt beletehette volna.

1. Cyrénius ekkor rögtön megparancsolta szolgáinak, hogy tüstént menjenek a városba, és vásároljanak egy szekrényt, bármibe kerüljön is az.
1. A szolgák azonnal elindultak, és két óra múlva már hoztak egy csinos

cédrusfaszekrényt, mely tíz font ezüstbe került.
2. E szekrényt hamarosan József hálószobájába állították. A fiúk beletették a nagymennyiségű és súlyos pénzt a szép és nehézveretű ládába.
3. Amint a pénzt ilyen módon eltették, József így szólt:
4. „Egész életemben most vagyok először gazdag – világilag.
5. Hiszen ennyi pénzt még soha nem is láttam, még kevésbé volt birtokomban!
6. Nem is tudott házam mostanáig tolvajokról, még kevésbé rablókról!
7. Mostantól fogva mindnyájan nem leszünk képesek eléggé arra ügyelni, hogy megóvjuk e pénzt a tolvajoktól, meg rablóktól!”
8. Jonata azonban mondta: „Testvér, légy efelől nyugodt!
9. Tudom én azt nagyon is határozottan, kihez mennek a rablók, meg a tolvajok!
10. Lásd, ezek csak az irigy meg kapzsi emberekhez mennek!
11. Te pedig nem vagy az, tehát nyugodt is lehetsz, mert tőled különben is háromannyit kap mindenki, mint amennyit kér!
12. Úgy vélem ezért, hogy koldusokkal lesz ugyan dolgod jócskán. Rablókkal és tolvajokkal azonban bizonnyal nem.
13. Erre odament Mária is, és így szólt Józsefhez.
14. Kedves apa, hiszen tudod, hogy kaptunk Dávid atyánk városában is nagy teher aranyat a Perzsiából jövő három napkeleti bölcstől.
15. Lásd, már egy homokszemnyi sincs meg belőle, noha nem rabolták el tőlünk!
16. Úgy vélem, ekként járunk majd ezzel is. Nem telik bele egy év, és tolvajok és rablók nélkül sem lesz már semmink!
17. Légy csak egészen nyugodt. Olyan házban, melyben az Úr lakozik, nincs maradása az aranynak. A rablók meg tolvajok szintén nem szeretnek sokat foglalatoskodni az Úr házában.
18. Ők is éppen jól tudják, mint én meg te, hogy nem ajánlatos erőszakkal hozzányúlni olyan kincsekhez, melyek úgy fekszenek itt, mint a templomládában!”
19. Amint Mária ezt elmondta, még a Kisded ment oda, mondván:
20. „Te hűséges József! Nem kell olyan félő pillantásokat vetned ama szekrényre, melybe testvéreim a pénzt beletették!
21. Ha ugyanis olyan ijedt az arcod, azt gondolom, hogy beteg vagy!
22. Pedig nem akarom, hogy beteg légy!
23. Ez a pénz nem fog téged soká nyomni. Csak vásárolj rajta jó sok lisztet, egyéb élelmet és némi ruhaneműt; a többit oszd el!
24. A szekrény hamarosan ismét kiürül!” A gyermeteg szavak olyan megnyugtatóan hatottak Józsefre, hogy erre egészen felderült.

József további gondjai tűzrevaló miatt. Jonata segítsége a Kisded ereje által.

Mindezek után pedig József a négy fiát szólította magához, és így szólt hozzájuk:

1. „Fogjátok itt ezt a font ezüstöt, és menjetek a városba. Vegyetek ott lisztet meg egyéb, a konyhára szükséges dolgokat.
1. Aztán gyertek, és készítsetek egy jó ebédet annak örömére, hogy Cyrénius az ő jelenlétével ma még megtisztel engem!”
2. A fiúk elmentek, és atyjuk parancsa szerint cselekedtek.
3. De oda jött Mária is, és egészen titkon megjegyezte Józsefnek, hogy a tűzifakészlet is annyira leolvadt, hogy alig lehet már a meglévő kis készlettel egy ebédet is készíteni.
4. József ekkor Jonatát szólítván, közölte vele eme zavarát.
5. Jonata mondta: „Testvér, add ide nagy és erős fejszédet! Én elmegyek, ott a hegyen, az erdőbe!
6. Valóban, három óra alatt lesz fád bőven!”
7. József erre adott Jonatának egy erős fejszét, és ő elment a még majorsághoz tartozó, legközelebbi erdőbe. Ott ledöntött egy nagy cédrusfát, erős kötelet erősített törzsére, és az egész, hatalmas fát József háza elé vonszolta.
8. Ledöntött fájával odaérve, mindnyájan elcsodálkoztak Jonata óriási erején.
9. Cyrénius sok szolgája megpróbálta a fát továbbhúzni. Erőfeszítéseik azonban hiábavalóak voltak.
10. Ők – szám szerint vagy harmincan - nem voltak képesek a fát helyéből egy hajszálnyira sem kimozdítani, mivel ez egészben véve mintegy száz mázsát nyomott.
11. Jonata így szólt Cyrénius szolgáihoz:
12. „E hiábavaló próbálkozás helyett fogjatok a kezetekbe nagy és kis fejszéket. Segítsetek nekem gyorsan felvágni ezt a fát!
13. E fáradozás jobban fog tetszeni a házigazdának, mintha e fán hiú fáradozásotokkal akarnátok óriási erőmet megmérni!”
14. Cyrénius összes szolgái rögtön hozzáláttak, és Jonata erőteljes segítsége mellett fél óra alatt felhasogatták az egész fát.
15. József ekkor örömtelten mondta: „Ó, ez nagyszerű!
16. Bizony az háromnapi munkát adott volna énnekem, míg széthasogattam volna egy ilyen fát.
17. Neked ellenben csak három órába került!”
18. Jonata erre így szólt: „Ó testvérem! A nagy testi erő hasznos dolog!
19. Azonban mi ez Annak erejéhez képest, Aki nálad lakik, Kinek leheletétől megrendül az egész végtelenség?”
20. A Kisded ekkor Jonatához ment, és így szólt hozzá: „Hallgass Jonata, és ne árulj el, mert azt Én tudom, hogy mikor kell mutatkoznom!
21. De ha erőm nem segített volna neked, nem is bírtál volna e fával! Hallgass azonban, és ne szólj róla semmit!” – Ezután nem szólt többet Jonata, és csak most értette meg, hogyan volt képes oly könnyen

végezni a fával.

Kellemetlen deputáció102. Cyrénius meghívja a deputációt ebédre. A pénz átkáról.

Miután József háza ily módon el volt látva fával, József fiai derekasan hozzáláttak az ebédkészítéshez.

1. Ezalatt fényes küldöttség érkezett a városból a legfőbb Helytartó üdvözlésére.
1. Ezúttal ugyanis a városban senki sem értesült Cyrénius jelenlétéről, mivel a legszigorúbb inkognitóban akart jelen lenni.
2. Reggel azonban meglátták a városban az ismert szolgákat, valamint József fiait. Ebből a Helytartó jelenlétére következtettek.
3. Összegyűltek tehát a városban, és teljes díszben vonultak ki, ami azonban ezúttal igen kellemetlenül érintette Cyréniust.
4. Az őrnagy és a már ismert kapitány volt természetesen Osztracíne város nagyszámú küldöttségének az élén.
5. Az őrnagy módfelett mentegetődzött, hogy ily későn, s csak egy szerencsés véletlen folytán értesült arról, hogy a császári, konzuli Fenség szerencséltette e vidéket legfelsőbb jelenlétével.
6. Cyrénius azonban majdnem elfordult e számára rosszkor jött látogatás feletti titkos bosszúságában.
7. Politikai okokból azonban mégis jó képet kellett mutatnia a rossz játékhoz, miért is ékesszólással válaszolt az üdvözlőnek.
8. Végül azonban mégis így szólt az őrnagyhoz: „Kedves barátom! Mi, a világ nagy urai, gyakran mégis rossz helyzetben vagyunk!
9. Közönséges ember mehet, ahova akar, és édes inkognitóban marad.
10. De mi csak egy kissé lépjük az ajtó küszöbét: oda van az inkognitó!
11. Bár fivérem nevében szívesen fogadom ékes üdvözléseteket,
12. mégis úgy áll a dolog, hogy a legszigorúbb inkognitóban vagyok itt.
13. Ez más szavakkal ezt jelenti: ez az ittlétem nem hivatalos, és Rómának semmi szín alatt sem jelentendő meg!
14. Ha megtudnám valakiről, hogy Rómába ilyen jelentést merészelt volna küldeni, valóban nem a legjobban járna! – Jól jegyezzétek meg: a világ számára a legszigorúbb inkognitóban vagyok itt!
15. Hogy miért, azt én tudom, és senkinek sincs joga, hogy érte kérdőre vonjon.
16. Most csak menjetek haza, és öltözködjetek át, aztán gyertek ki újra ebédre, ami napnyugta előtt körülbelül három órával lesz!”
17. A küldöttség ekkor meghajolt a Helytartó előtt, és ismét elvonult.
18. József erre odalépett Cyréniushoz, s így szólt hozzá:
19. „Látod, ez már az első hatása a pénznek, melyet te oly bő mennyiségben juttattál nekem!
20. Szolgáidnak szekrényt kellett hozzá vásárolniuk, felismerték őket, s

ezáltal elárulták ittlétedet!

21. Ahogy mindig szoktam mondani: Az aranyon és ezüstön még mindig rajta van Istennek örök átka!”
22. A Kisded azonban, ki szorosan állt József mellett, mosolyogva hozzáfűzte:
23. „Ezért a büszke aranyon, meg a gőgös ezüstön nem lehet nagyobb csúfságot elkövetni, minthogy az ember kellőképpen kiosztja a koldusok között.
24. Te pedig, kedves Józsefem, mindenkor ezt teszed, azért neked keveset fog ártani az ősi átok, hasonlóképpen Cyréniusnak sem.
25. Ó, nem búsulok Én e miatt a pénz miatt, mert itt már jó helyen van!”
26. E szavak ismét megnyugtatták Józsefet, valamint Cyréniust, mire derült kedvvel várták a meghívott vendégeket.

A pogány deputáció ebédnél. Szokatlan asztali rend. A Kisded a mellékasztalnál. A Kisded prófétai jövendölése.

A meghatározott időben az átöltözködött küldöttség ismét kijött a városból, üdvözölte az összes házbelieket, majd Cyréniussal a már kész ebédhez ült.

1. Mivel pedig váratlanul több vendég gyűlt össze, mint amennyire számítottak, József asztala kisebb volt, semhogy a család is elférhetett volna annál.
1. A Kisded ez okból titkon így szólt Józsefhez: „József apa, teríttess számunkra a szomszédos szobában egy kis asztalt.
2. Mondd meg Cyréniusnak, hogy ne bánkódjék emiatt.
3. Azt is mondd meg neki, hogy ebéd után majd eljövök ismét hozzá!”
4. József ekként tett, miként a Kisded tanácsolta.
5. Cyrénius azonban így szólt Józsefhez: „Ez nem járja! Ha a végtelenség Ura van köztünk, csak nem ültetjük Őt a macskaasztalhoz!
6. Ez ugyancsak legfurcsább rendje volna a világnak!
7. Mondom neked: „Éppen Neki és neked kell legfelül ülnötök!”
8. József mondta: „Legkedvesebb testvérem! Ezúttal ez ugyan meg nem eshet!
9. Lásd, a városból sok pogány van itt, kik rosszul járhatnának az Úr túlságos közelléte miatt. Tehát itt is, miként mindenütt és mindenkor, a Kisded akarata veendő tekintetbe!”
10. A Kisded odament, és folytatta: „Cyrénius! Józsefnek igaza van, csak fogadd meg a szavát!”
11. Cyrénius ekkor nem átallta, és kíséretével, valamint a városbeli küldöttséggel rögtön ebédhez ült.
12. József pedig a mellékszobában rögtön szintén teríttetett egy jókora asztalt, melynél ő, Mária, a Kisded kedveltjével, Jakabbal helyet foglalt.

13. Közöttük volt Jonata, Eudokia és Cyrénius nyolc gyermeke is.
14. Arra az asztalra pedig, melynél ő, Mária, a Kisded és Jakab ült, természetesen kevesebb és kevésbé jó étel került. A vendégek asztalára azonban a legtöbb és jobb ételt tálalták.
15. A Kisded közbeszólt: „Ó, te szégyenfoltja e Földnek! Hát éppen egyetlen Urad számára kell a rosszabbat teremned?
16. Ó, te most termékeny ország Ázsia és Afrika közt, légy sújtva ezért minden időkre nagy terméketlenséggel!
17. Valóban, ha asztalunkon nem lenne e néhány hal, semmi élvezhető nem volna Számomra.
18. Itt egy tejeskása kevés mézzel, amit nem kedvelek, ott egy sült tengeri hagyma, ott meg egy kis dinnye, amott meg egy régensült kenyér, mellette némi vaj meg méz.
19. Ez az egész ebédünk. A néhány halon kívül csupa olyan étel, amit nem kedvelek!
20. Nem akarom azonban, hogy a vendégeknek rosszabb jusson, mint nekünk.
21. De hát az sem helyes, hogy minket sokkal rosszabbul lássanak el, mint a vendégeket!”
22. József azonban mondta: „Ó, kedves Jézusom, ne duzzogj, hiszen valamennyiünknek egy a sorsunk!”
23. A Kisded mondta: „Adj a halból, és akkor jól van ezúttal. Máskor azonban legyen másként, mert ezzel a koszttal nem elégedhetek meg mindenkor!” József ezt megjegyezte magának, és a halból adott a Kisdednek enni.

Egy konyhai jelenet következményeivel. Az Úr emberré válásának alapevangéliuma.

A hal elfogyasztása közben azonban megkérdezte a Kisded Jonatát: „Vajon a legjobb halfaj-e ez?

1. Mondom neked, ez a hal nekem nem ízlik!
1. Először nyúlós, másodszor olyan száraz, mint a szalma.
2. Valóban jó minőségű hal nem lehet, ami abból is felismerhető, hogy sok kellemetlen szálkája van!”
3. Jonata így válaszolt: „Bizony Uram és Istenem, ez a legsilányabb halfaj!
4. Ó bárcsak előbb szólt volna nekem József, szívesen szaladtam volna nem egyszer, de tízszer is oda-vissza, és a legjobb halat hoztam volna Számodra!”
5. József ekkor maga is bosszús lett fiaira, amiért az ő asztalát olyan rosszul látták el.
6. A Kisded azonban mondta: „Bosszankodnunk éppen nem szabad!
7. Sajátságosnak azonban sajátságos marad testvéreim részéről, hogy

maguknak tartják meg a konyhában a legjobbat, nekünk pedig mindenből éppen a legrosszabbat tálalták fel.
8. Legyen bár áldott számukra minden, de nem szép tőlük, és nem méltó a dicséretre!
9. Lásd, jóllehet a hal legjobb darabját adtad Nekem, mégsem vagyok képes megenni, noha még igen éhes vagyok!
10. Ez pedig csak biztos jele annak, hogy a hal rossz!
11. Ízleld meg e darabkát, és meggyőződöl, hogy igazam van!”
12. József ekkor megízlelte a halat, és tökéletesen igazoltnak találta a Kisded állítását.
13. Rögtön fel is állt, és kiment a konyhába, ahol látta, hogy a négy fia hogyan fogyasztott el egy nemes tonhalat.
14. Ez aztán kihozta Józsefet a sodrából, s kezdte alaposan összeszidni a négy szakácsot.
15. Ezek azonban így szóltak: „Apánk, nézd, nekünk mindnyájunknak nehéz munkát kell végeznünk; miért ne fogyasszunk el néha egy jobb darabkát, mint azok, kik nem dolgoznak?
16. Azután nem is rossz a hal, amit az asztalra tettünk!
17. A Kisded azonban, minthogy nagyon elkényeztettétek, gyakran nagyon is makrancos, s olyankor semmi sincs kedve szerint, és semmi sem elég jó neki.”
18. József ekkor haragos lett, és mondta: „Jól van, mivel így beszéltek velem, mostantól fogva nem készíttek többé ételt asztalom számára!
19. Ettől kezdve Mária lesz a szakácsom, ti pedig főzzetek magatoknak, amit akartok, asztalomnál azonban egyikőtöket sem akarom látni többé soha!”
20. József ezzel otthagyta a négy szakácsot, s egy mellékajtón át egészen felindultan tért vissza az asztaltársasághoz.
21. A Kisded ekkor elszomorodott, és erősen zokogva sírásra fakadt.
22. Mária, József meg Jakab ijedt kifejezésekkel rögtön megkérdezte Tőle, hogy mi baja? fáj-e valamije?
23. Vagy mi az, amiért hirtelen olyan szomorú és szenvedő lett?”
24. A Kisded pedig mélyen felsóhajtott, s igen bánatos hangon szólt Józsefhez:
25. „József, hát olyan édes megmutatni a szegényeknek és gyarlóknak önnön erőnket, s egy csekély kihágás miatt teljesen elítéljük őket?
26. Ugyan nézz Rám! Mennyi rémítően rossz szakácsom van Nekem a világon, kik Engem mint a minden atyák Atyját már régen éhen hagytak volna pusztulni, ha ez lehetséges volna!
27. Olyan szakácsaim vannak – mondom neked, kik Rólam mit sem tudnak; sőt tudni és hallani nem is akarnak!
28. Lásd, mégsem megyek ki, hogy méltó haragomban elítéljem őket!
29. Hát annyira édes dolog úrnak lenni? Lásd, Én vagyok a végtelenség egyedüli Ura, és Rajtam kívül nincs több!

30. Lásd, Én, a mindnyájatok Teremtője és Atyja, örök, végtelen isteni fenségemnek teljes felfüggesztésével gyenge embergyermekké akartam válni előttetek,
31. hogy az alázatosságnak e mindenfölötti példája által megundorodjatok ősi uralomvágyatoktól!
32. De nem! A minden idők éppen ezen idejében, mikor a minden Fenség Ura az összes emberek alá alázta Magát, hogy ebben az alázatosságban megnyerjen mindnyájatokat: az emberek leginkább akarnak urak lenni és uralkodni.
33. Tudom ugyan, hogy főként Miattam bíráskodtál a négy fiad fölött.
34. Ha azonban Engem Uradnak ismersz el, miért előzöl meg Engem, mint Urat?
35. Lásd, mi mindnyájan nem vagyunk még azért boldogtalanok, amiért sovány halat szolgáltak fel nekünk, hiszen rögtön jobbat készíttethetünk magunknak.
36. A négy testvér azonban most a világ legboldogtalanabb teremtése, amiért te, mint atyjuk, elítélted őket.
37. Lásd, ez nem méltó büntetés ilyen csekély kihágásért!
38. Ugyan mik volnátok ti, emberek, ha Én is úgy tennék veletek, mint ti tesztek egymással? Ha olyan indulatos és türelmetlen volnék, mint ti?
39. Te nem tudod, hogy miért szolgáltak ki minket ezúttal olyan szűkösen. Én azonban tudom!
40. Ezért mondom neked: Menj, és vond vissza ítéletedet, s Jakab tudtotokra adja majd e rossz étkezés okát!”
41. József ekkor kiment, beszólította négy fiát, hogy ismerjék be előtte hibájukat, s ő azután megbocsássa nekik azt.

A négy testvér alázatos és szívélyes beszéde a megrágalmazott Kisdedhez. A Kisded isteni válasza.

József négy fia mindjárt József ebédlőjébe ment. Rögtön térdre borultak, megvallották hibájukat, majd bocsánatot kértek atyjuktól, Józseftől.

1. József erre megbocsátott nekik, s visszavonta ítéletét.
1. Majd így szólt mindnégyükhöz: „Én ugyan megbocsátottam nektek!
2. De a legkevésbé is engem sértettetek meg az egészben.
3. Ám itt van a Kisded, Kiről legnagyobb bosszúságomra azt állítottátok, mondván:
4. Egészen el volna kényeztetve, s ezért gyakran tele lenne makrancosságokkal, mikor semmi sem volna kedve szerint és elég jó.
5. Ezáltal durván megrágalmaztátok Őt!
6. Menjetek Hozzá, s elsősorban Tőle kérjetek bocsánatot, különben rosszul járhattok!”
7. Erre a négy testvér a Kisded elé járult, és így szólt:
8. „Ó kedves testvérkénk! Igazságtalanul rágalmaztunk meg atyánk előtt.

9. Ezáltal úgy felmérgesítettük őt, hogy majdnem meg kellett minket átkoznia.
10. Gorombán vétettünk Ellened és jó atyánk, József, ellen.
11. Ó megbocsátod-e valaha e nagy bűnünket? Felemelsz-e újra testvéreiddé?”
12. A Kisded erre fölöttébb nyájasan mosolygott a négy bocsánatkérőre. Gyöngéd karocskáit kinyújtotta, és isteni szemében könnyekkel mondta:
13. „Ó keljetek fel, kedves testvéreim, s gyertek ide, hogy megcsókoljalak és megáldjalak titeket!
14. Mert bizony, aki úgy, mint ti, járul Elém, annak megbocsátok, még ha több bűne is volna, mint homok a tengerben és fű a földön!
15. Bizony, bizony, mielőtt még megteremtettem volna e Földet, már láttam rajtatok ezt a bűnt, és már sokkal a ti voltotok előtt meg is bocsátottam nektek.
16. Ó kedves testvéreim, nehogy félelemben legyetek Értem, hiszen úgy szeretlek titeket, hogy irántatok való szeretetből egykor testileg meg fogok halni!
17. Ezért tehát ne féljetek Tőlem, mert valóban, még ha káromoltatok volna is, nem kárhoztattalak volna titeket, hanem sírtam volna szívetek keménységén!
18. Gyertek tehát ide, kedves testvéreim, hogy megáldjalak titeket, amiért kissé megrágalmaztatok Engem!”
19. A Kisdednek e végtelen jósága megtörte a négy testvér szívét úgy, hogy sírtak, mint a kis gyermekek.
20. A többiek az asztali társaságból is úgy meg voltak indulva, hogy senki sem állotta meg a sírást.
21. A Kisded erre felemelkedett, Maga ment oda négyükhöz, megáldotta és megcsókolta őket, majd így szólt hozzájuk:
22. „Most csak fel fogjátok ismerni, hogy mindent megbocsátottam nektek?
23. Kérlek, azonban, menjetek a konyhába, s hozzatok mindnyájunknak jobb halat!
24. Bár még nagyon éhes vagyok, mégsem tudom megenni azt a halat, amit az előbb készítettetek!”
25. Erre csakhamar felemelkedett a négy fiú, megcsókolta a fölöttébb jó Kisdedet, majd mélyen megindultan a konyhába siettek, s a legrövidebb idő alatt a legeslegjobb halat készítették József asztala számára.

Az étkezés megfelelése. Szellemi állapot 4 fázisa a Földön: 1. általában; 2. a zsidóság; 3. a görög egyház; 4. a római egyház és a többi keresztény felekezet.

A jól készített hal József asztalára került, s azzal mindnyájan jóllaktak.

1. Miután az étkezésnek is vége volt, József megkérdezte Jakabot, vajon megadhatná-e neki ennek az előbb szűkös, majd végül igen ízletes étkezésnek prófétai okát?
1. Jakab a legnagyobb alázattal és szerénységgel mondta:
2. „Ó igen, atyánk, József, amennyire az Úr nekem megadja, annyira tudtotokra is akarom adni, hogy mit jelent ez az étkezés,
3. Kérlek tehát, hallgass meg hív figyelemmel!”
4. Mindnyájan Jakab ajkára irányították figyelmüket, ki így kezdett beszélni:
5. „A silány és rosszabb étkezés azt a jövendőbeli időt jelenti, melyben az Úr szavát ki fogják forgatni.
6. Szolgái akkor a javát maguknak fogják megtartani, és gyülekezeteiket, miként a pogányok disznaikat, törköllyel fogják etetni.
7. A zsidók a sült tengeri hagymához lesznek hasonlatosak.
8. Mert, noha olyan gyökér ez, mely az isteni kegyelem tengerén élősködik, és az isteni szeretet lángján mostanában teljesen megsül,
9. mégis mint rossz étel és fölöttébb sovány táplálék szerepel az Úr asztalán, melyhez senki sem fog nyúlni.
10. Az ostoba tejeskása a görögöket jelenti. Ezek jóllehet még inkább fogják az Úr szavait eredeti mivoltában megtartani.
11. Minthogy az aszerint való életmódjuk csak külsőséges lesz, nem pedig benső élet, lágymelegek, ostobák és ízetlenek lesznek, akár ez a főzet. A legjobb életnedveket tartalmazza ugyan, de elhűlt, és kellőképpen nem főtt meg.
12. Ez rosszul is áll az Úr asztalán, mert nincs illata, és így miután még egészen nyers, ízetlen is az Úr ínye számára.
13. A dinnye: Róma. E gyümölcs kúszó, minden irányban tekergőző száron nő.
14. Sok a meddő virágja, de csak kevés mögött mutatkozik gyümölcs.
15. Ha már van is gyümölcse, megérik, kellemes is az illata.
16. De ha felvágják, és belső húsát megízlelik, rögtön érezni, hogy íze sokkal rosszabb az illatánál.
17. Ha fűszerezett mézet nem vesznek hozzá, az ilyen gyümölcs élvezése után könnyen rosszullét fogja el az embert.
18. Sőt ily gyümölccsel az ember még halált is ehet!
19. Rómával is így fog állni jó hosszú ideig! Sokan fogják ezzel a táplálékkal halálukat enni. E gyümölcs ugyancsak rossz ételként fog szerepelni az Úr asztalán, melyhez Ő nem fog nyúlni!
20. Van itt még vaj, kenyér és némi méz, meg néhány sovány hal.
21. Ezek az ételek valamivel jobbak ugyan, és a többiektől nagyon el vannak különítve. Megvan nekik még a kellő látszatuk is!
22. De nincs bennük melegség, és a tűz ízesítő hatása még nem érte mindnyájukat, miért is itt állnak az Úr asztalán, és nem részesülnek

dicséretben.

23. A halak a tűzön voltak ugyan, de a kevés zsír miatt szárazak, mint a szalma, és az Úr ezeket sem élvezheti.
24. Utóbbi ételek alatt bizonyos szekták értendők, melyek az előbbiektől külön fognak válni, és jóllehet van hitük.
25. Szeretetben azonban vagy nem, vagy csak keveset lehet bennük felfedezni. Ezért ők sem lesznek kellemesek az Úr előtt!
26. Ez az étkezés rövid magyarázata. Amennyit nyertem, tudtul adtam mind. Többet azonban nem kaptam, tehát hallgatok.” – Ez a magyarázat nagy feltűnést keltett ugyan, de senki sem értette meg.

Az utolsó jó hal jelenti az Úr szeretetét és nagy irgalmát – jelenleg. A Nap és Föld lakóinak jövőbeli rendeltsége.

József erre így szólt Jakabhoz: „Te a szó szoros értelmében az Úr nevében igen bölcsen beszéltél, noha én is, mint mi valamennyien, még nem vagyunk képesek megérteni, amit mondtál.

1. De ettől eltekintve felismerem benned Isten bölcsességét.
1. Végtére mindnyájan egy felséges és fölöttébb ízletesen készített halat kaptunk asztalunkra.
2. Szeretném azért, ha azt is megfejtenéd, hogy mit jelent végül ez a nemes, jó hal!
3. Az Úr bizonyára ezt is fel fogja neked tárni.
4. Hiszen leleplezte az imént előtted, ami rossz, és rossz is lesz az egész világ számára.”
5. Jakab így válaszolt: „Kedves apám, József, hiszen ez nem tőlem függ, hanem pusztán az Úrtól.
6. Én csak az Úrnak erőtlen eszköze vagyok, és csak akkor beszélhetek, ha az Úr megoldja a nyelvem.
7. Azért ne kérd tőlem azt, amim nincs, és neked ezért nem adhatom,
8. hanem fordulj emiatt az Úrhoz! Ha Ő megadja nekem, akkor nyomban meg is kapod egészen zavartalan módon.”
9. József erre titokban mindjárt a Kisdedhez fordult, és mondta:
10. „Én Jézusom, hadd tudjam meg a jó hal jelentőségét is!”
11. A Kisded most mondta: „József, hiszen látod, hogy még nem készültem el teljesen a halammal. Tehát várj még egy keveset!
12. Hisz Cyrénius még sokáig nem fejezi be ebédjét, tehát még ráérünk egy félóráig.
13. Ezalatt még igen sokat lehet számbavenni, tanácskozni és eldönteni.”
14. Majd Jakabhoz fordulva, így szólt:
15. „Jakab, mialatt elfogyasztom ezt a darabka halamat, beszélheted, ami a szádra jön.”
16. A Kisded erre ismét evett az Ő halából, és Jakab rögtön így kezdett beszélni:

17. „Ez az utolsó, jó hal az Úr szeretetét és nagy irgalmát jelenti, melyet az embereknek fog juttatni azokban az időkben, amikor minden az örök halál örvényei fölött lebeg!
18. Előbb azonban derekas ítéleten kell átmenniük a szakácsoknak.
19. Csak ezen ítélet után jön el az az idő, melyről Ézsaiás próféta jövendölt.
20. „Ez a kor megmarad majd a Földön, és nem veszik el tőle, a Föld akkor eggyé lesz a Nappal.
21. A lakói lakni fogják a Napnak nagy fénymezőit, és azokhoz hasonlóan fognak világítani!
22. Az Úr lesz egyedül az Úr, Ő maga lesz az egy pásztor, és az összes fénylő lakók egy nyáj lesznek!
23. A Föld örökké fenn fog állani, lakói is örökké élni fognak. Az Úr örökké közöttük lesz, mint gyermekeinek öröktől fogva való Atyjuk!
24. Nem lesz ott többé halál. Aki ott élni fog, örökké fog élni, és a halált sohasem fogja látni. Ámen!”
25. Jakab ekkor ismét elhallgatott. Az egész társaság pedig elnémult Jakab nagy bölcsessége fölötti ámulatában. Csupán a Kisded mondta végül: „Így Én is elkészültem a hallal. Azért itt is legyen: Ámen!”

A vendégek felfigyelnek a Gyermekre. Cyrénius felvilágosítást ad. József szomszédjainak véleménye.

A társaság erre csakhamar felkelt az asztaltól, és hálát adott Istennek a testi és szellemi táplálékért, majd nagyobbára a szabadba tért.

1. Csupán József, Mária és a Kisded ment Jakabbal a nagy étkezőbe, ahol Cyrénius vendégeivel még az asztalnál tartózkodott.
1. Cyrénius igen előzékenyen üdvözölte legkedvesebb barátait, és azonnal fel akart kelni, nekik helyet készíteni.
2. A Kisded azonban mondta: „Ó maradj, maradj kedves Cyréniusom ott, ahol vagy!
3. Meg vagyok Én elégedve, ha csupán szívedben van kellő helyem!
4. Ami ezt az asztalhelyet illeti, ez nem fontos Előttem.
5. Most azonban enyéimmel kimegyek a szabadba. Ha befejezted az étkezést, gyere Utánam!
6. Erre a Kisded kedveltjével, Jakabbal tüstént kiszaladt a szabadba, és elszórakozott vele, meg a többi gyermekkel.
7. Néhány városi vendégnek azonban feltűnt a Kisdednek Cyréniussal emez igen értelmes és bizalmas beszélgetése.
8. Megkérdezték Cyréniust, hogy milyen idős e Kisded,
9. mert hiszen úgy beszél már, mint egy meglett férfi, és úgy látszik, mintha igen bizalmas lábon állna a Helytartónál!”
10. Cyrénius mondta: „Mi gondotok rá, ha nagy gyermekbarát vagyok?
11. Hogy a Kisded fölöttébb szellemes, azt mindnyájan láthattátok!

12. De hogy még alig harmadféléves létére hogyan jutott ezen értelmi világossághoz, afelől tudakozódjatok szüleinél.
13. Ők a legjobb felvilágosítást adhatják majd!
14. Én egyáltalán igen csodálom, hogy ti, mint e ház legközelebbi szomszédjai, még nem ismeritek lakóit!”
15. Erre így szóltak egyesek: „Na, de hogyan is ismernők közelebbről ezt a családot?
16. Először sehova nem jár, másodszor időnk is kevesebb, semhogy meglátogathatnánk e különös zsidó családot, mellyel voltaképpen nem ismeri ki magát az ember.
17. Olyan különös misztikus színt kelt, hogy az ember nem tudja, mit tartson róla.
18. Amint más, egészen közönséges emberektől hallottuk, igen békés ez a család, és sok jót tesz a szegényekkel.
19. Egyesek azonban azt mondják, hogy már többször fényes lángokban látták e házat állni, a lángok azonban egy-kettőre elaludtak, és még több effélét is láttak.
20. Tehát nem merjük meglátogatni e családot.
21. Az öreg ugyanis egy zsidó főbűvész, és az is marad.
22. Efféle emberekkel nem jó barátkozni!”
23. Cyrénius erre felkacagott, és mondta: „Hát, ha úgy van, akkor csak maradjatok meg emellett, mert akkor e ház biztonságban van tőletek!” – A vendégek azonban nagyot néztek Cyréniusra, és nem tudták, mire véljék a dolgot.

A féltékeny vendégek gonosz határozata. Aki másnak vermet ás…

Osztracíne városának egyik tekintélyes polgára megkérdezte, hogyan gondolja ezt a Helytartó:

1. „Miért lenne e ház biztonságban azért, mert ezt az öreg zsidót – tán helytelenül – főbűvésznek tartják?”
1. Cyrénius mondta: „Mert ott, amire az örökkévaló Istenség tartja erejének oltalmazó kezét, a gyenge ember nem megy semmire.
2. E ház pedig, mint a messze világon egyetlen egy sem, az istenség leghatalmasabb védelme alatt áll, tehát nem is lehet rajta erőt venni.
3. Tegyétek gonosz szándékkal kezeteket e házra, rögtön fogjátok tapasztalni, hogy hányadán álltok vele!”
4. Erre valamennyi városbeli vendég meghökkent, és így szólt egymáshoz:
5. „A Helytartó csak meg akar minket ijeszteni, mert nincs nála hatalom.
6. Ha azonban komolyan ezen házra és őreá tennők a kezünket, akkor bizonyára hamarosan másképp beszélne.
7. Keljünk tehát fel az asztaltól, s térjünk a városba, hogy alkonyattájt újra idejöjjünk erős hatalommal!

8. Majd meglátjuk, hogy akkor is így beszél-e a Helytartó!”
9. Erre az egész asztaltársaság csakhamar felkelt az asztaltól, és kiment a szabadba.
10. Ott a polgárok, az őrnagy és a városkapitány búcsúzkodni kezdett Cyréniustól, azután útra keltek a városba.
11. József azonban odament a távozni akarókhoz, és így szólt hozzájuk:
12. „Miért akartok már elmenni, mikor a Nap még egy jó óráig világít?
13. Maradjatok itt estig, akkor majd elkísérjük valamennyien Cyréniust a hajójáig, amint illik.
14. Ma éjjel még Tíruszba utazik. Hajóját ezért még ma hozatja rendbe, és be is száll abba!”
15. Az ekként megszólítottak azonban mentegették magukat, mondván: „Ma még igen fontos teendőnk van, tehát ments ki minket legmeghittebb barátodnál!”
16. Ekkor a Kisded szaladva jött elő, és így szólt Józsefhez:
17. „Csak hadd vonuljanak a városba, olyasmi lévén a teendőjük, ami megdicsőítésemre szolgál!”
18. József ekkor engedte elvonulni a városi vendégeket, és a Kisdeddel Cyréniushoz menve, elbeszélte neki, hogy hogyan búcsúztak el ezek, és mit beszélt a Kisded.
19. Cyrénius mondta: „Ó magasztos testvérem! Ismerem én az emberek eme fajtáját!
20. Féltékenyek ők, és a merő, benső bosszúságtól nem tudják, hogy hova legyenek, minthogy a te házadat látogattam meg, és őket cserbenhagytam!
21. De ezért mégis teljesen nyugodt vagyok miattad, hiszen tudom, Kinek oltalma alatt állsz!”
22. A Kisded szólt: „Legyen forró az ő sivár útjuk!
23. Még ma el akarják pusztítani a mi házunkat, mégpedig tűzzel.
24. De ne legyen hozzá idejük, mert lesz nekik otthon rögtön elég dolguk!”
25. A Kisded még alig ejtette ki e szavakat, a fél város máris lángokban állt, és senki sem gondolt többé József házának elpusztítására.

Cyrénius gondja. Isten csapásokkal nem sújt. Istentől távol áll a bosszúállás. Isten mindenkinek igazságos bírája.

Mindannyian megborzadtak, amint egyszerre a levegőbe emelkedni látták a rettenetes füstgomolyt és tűztömeget.

1. Cyrénius megkérdezte Józsefet, nem kellene-e ezeknek a súlyos bajjal szorongatott embereknek segítségükre sietni.
1. József azonban mondta: „Úgy vélem, hagyjuk e dolgot!
2. Természetes emberi erőnkkel úgy sem tudjuk a tűz továbbterjedését megakadályozni.
3. Ami pedig az általa elszegényedetteket illeti, ezek még elég korán a

maga idején ránk fognak találni.
4. Tehát maradjunk itt egészen nyugodtan. Akinek szüksége lesz ránk, majd idejön!”
5. Mellettük a Kisded így szólt Józsefhez: „Kedves József, lásd, ez majd arany- és ezüstszekrényedet is jelentékenyen megkönnyíti!
6. Te is, Cyrénius, megkönnyebbülsz ma, még elutazásod előtt néhány font arannyal és ezüsttel!
7. Mert akik itt voltak, és titkon házunk elpusztításával fenyegettek, mint igen megalázott barátok fognak visszajönni, s támogatásodat fogják kérni.
8. Tehát készülj rá! De ne gondold, mintha hatalmamnál fogva Én gyújtottam volna fel a házaikat.
9. Ilyesmit Én nem teszek; hiszen minden bosszúállás távol áll Tőlem!
10. De neked megmondom: az ő szolgáik tették ezt!
11. Ezek ugyanis már régi gyűlölettel viseltettek uraságuk iránt, mivel túl fukarul és keményen bántak velük.
12. Ma találták az időpontot a legalkalmasabbnak, hogy bosszút álljanak uraságaikon,
13. hogy felgyújtsák összes palotáikat!
14. E világurak tehát hozzájárulásom nélkül éppen abba a verembe estek, amelyet nekünk ásni akartak.”
15. Mihelyt Cyrénius ezt meghallotta a Kisdedtől, gyorsan megkérdezte Tőle, nem kellene-e a gonosz szolgákat letartóztatni.
16. A Kisded mondta: „Ó, hagyd azt! Először jót cselekedtek keményszívű uraságukkal.
17. Másodszor rabolt kincseikkel már régen túl vannak hegyen-völgyön.
18. Harmadszor pedig nem kerülik ki méltó büntetésüket, mivel teljesen önhatalmúan bosszúállásból követték el!
19. Tehát gondoskodjunk először azokról, kik rászorulnak segítségünkre.
20. Ami a gyújtogatókat illeti, azokról már gondoskodva van.
21. Lásd, Isten mindig látja őket, és pontosan ismeri útjaikat.
22. Ezért mindenütt utoléri őket, bárhol tartózkodnak is.
23. Isten mindenkinek legigazságosabb Bírája is, tehát nekik is megadja majd cselekedetük méltó jutalmát!”
24. Ekkor odajött Mária, és nagy csapat felfegyverkezett harcost mutatott Józsefnek, akik gyorslépésben közeledtek a villához.
25. A Kisded azonban mondta. „Ó, ne féljetek! Ez Cyrénius védőőrsége, melyet most az őrnagy küld biztonságotokra a városból!
26. Nemsokára azonban egy tömeg polgárember is követi őket!
27. Tehát csak elszállásoltatásukról gondoskodjatok, minden egyéb magától fog adódni!”
28. Ahogy a Kisded megmondta, úgy is történt. Cyrénius őrséget kapott, és ezt hamarosan egy tömeg leégett polgár követte.

József méltó bánásmódja és Cyrénius nagylelkűsége a leégettekkel szemben. Cyrénius Jonatához megy estére.

Midőn a leégettek József házához értek, József csakhamar felismerte bennünk ugyanazokat az urakat, kik előzőleg vendégei voltak.

1. Megkérdezte tőlük: „Nos, tekintélyes uraim, vajon mi van fontos teendőtökkel, amiért előzőleg oly gyorsan elsiettetek?
1. Abból állott-e, hogy felgyújtottátok a városotokat?
2. Avagy egészen más valamiből, aminek titokban kell előttem maradnia?
3. A leégettek mondták: „Kedves emberbarát! Ne kísérts meg minket, nyomorultakat! Hiszen látod, most a szó szoros értelmében koldusok vagyunk!
4. Ha azonban valamiképpen támogatni tudsz minket, tedd meg, és mi életfogytiglan a jobbágyaid leszünk!”
5. József azonban mondta: „Csak Róma hatalmas patríciusainak vannak rabszolgáik és jobbágyaik.
6. Nekem azonban csak testvéreim vannak, akik mindenkor egyformán testvéreim, akár mint urak, akár mint koldusok.
7. Tőlem telhetőleg azért majd támogatlak is titeket.
8. Ha azonban majd ismét szilárd talajon álltok, ne vállalkozzatok többé olyan teendőre, amilyen a mai lett volna!
9. Amint nektek fáj, hogy szolgáitok s rabszolgáitok ily gyalázatos módon megraboltak titeket, és felgyújtották házaitokat,
10. ugyanígy, és még jobban fájt volna nekem, ha rajtam követtetek volna el hasonlót!”
11. József erre Cyréniushoz ment, és megkérdezte tőle, hogy mit adjanak e szerencsétleneknek egyszeri segítségként!
12. Cyrénius mondta: „Várj csak egy keveset. Hordáraim, kiket hajómra küldtem pénztáramért, nemsokára itt lesznek!
13. Ha itt lesz a nagyobbik pénztáram, majd meglátjuk akkor mennyi essék mindenkire, aki már itt van, és még jönni fog!”
14. Rövid óra alatt az elküldöttek hoztak ezer zacskó aranyat és ezüstöt.
15. Mindenik zacskó pedig tíz fontból állt: keverve volt kétfontnyi arannyal és nyolcfontnyi ezüsttel.
16. Cyrénius ekkor így szólt Józsefhez: „Ezeket a zacskókat oszd el a leégettek között úgy, hogy mindegyikre egy zacskó essék.
17. A többit pedig őrizd meg azok részére, kik még ezután jönnek!
18. Én azonban nem akarok jelen lenni az elosztásnál, nehogy felismerjen az ide jövő nép!
19. Most pedig elmegyek Jonatával a lakására, és remélem, estére viszontlátlak!”
20. József helyeselte ezt, és fiaival azonnal vállalta az elosztást. Cyrénius pedig titkon eltávozott az egész udvarnépével és Jonatával.

József ellátja a leégetteket. József aggodalma a ház és vagyon miatt. Esti vendégek. Vacsora Jonatánál.

Józsefnek a Nap teljes leáldozása után még két óráig volt dolga az elosztással.

1. Ezenfelül helyeket is jelölt ki a hajléktalanoknak, ahol az éjt eltölthették.
1. A városban ugyanis csak kevesen merték eltölteni az éjt. Részint az erős égésbűz, részint pedig a bizonytalanság miatt.
2. Még mindig attól tartottak, hogy a tűz egyik, vagy másik, még sértetlen házba belekap.
3. Mihelyt József ily módon elvégezte teendőjét, egészen titkon megkérdezte a Kisdedtől, hogy bátorságos volna-e a házat most itt hagyni, és Jonatához térni.
4. A Kisded kérdezte: „Mit aggódol a házért és annak tartalmáért?
5. Hiszen nem a miénk, hanem azé, aki megvette; azonképpen tartalma is, ami szintén a vevőé.
6. Tehát csak menjünk Jonatához, aki bizonyára egy jó halat tartogat számunkra!”
7. József mondta: „Neked kétségtelenül igazad van!
8. De gondold meg, hogy van egy arannyal, ezüsttel telt szekrényünk, és hogy teheneink, kecskéink meg szamaraink vannak!
9. Nem válhat ez martalékává az immár igen sok vendégnek?”
10. A Kisded mondta: „József, ez Nekem most túl magas!
11. Beszélj erről Jakabbal. Ő jobban érti ezt a dolgot, mint Én!”
12. József erre Jakabhoz intézte ugyanezt a kérdést.
13. Jakab mondta: „Atyám! Ha mindent elvesztenénk, az Úr azonban megmarad nekünk, mit vesztettünk volna akkor?
14. Az Úr pedig velünk jön Jonatához. Akkor minek az elvesztésétől féljünk itt, a Helytartó házában?
15. Hagyd rabolják el tőled az egész földet, s tartsd meg az Urat, akkor többed van, mintha valamennyi menny és föld volna a legteljesebben használható birtokodban!
16. Vonulj tehát, te legbecsületesebb férfi, félelem és gond nélkül az Úrral Jonatához, és meggyőződöl, hogy semmit sem veszítünk el!”
17. Az Úrnak Jakab szájából való eme szavai annyira megnyugtatták Józsefet, hogy egész atyafiságával legott felkerekedett, és Jonatához ment.
18. Ott már epedve várták mindnyájan József megérkezését.
19. Midőn megpillantották őt, úgy szaladtak eléje, mint gyermekek atyjuk elé, köztük volt Cyrénius is.
20. Midőn ilyen kíséretben József övéivel belépett Jonata házába, Jonata nyomban felhordatta a jól elkészített halakat, s valamennyien megvacsoráztak.

A hajó rendbehozatala. A csodás földgömb. Cyrénius tanácsot kér a nyolc gyermek ügyében. A Kisded tanácsa.

A vacsora után Cyrénius megparancsolta hajósainak a hajó rendbehozatalát.

1. Ezek mentek, és a hajóban rövid idő alatt mindent a legjobb rendbe hoztak.
1. De Jakab is odalépett Cyréniushoz, és megkérdezte tőle, hogy siettében nem feledkezett-e meg a csodás földgömbről, melyet a Kisded pár napja ajándékul adott neki.
2. Cyrénius erre a kérdésre valósággal a hajába kapott, és tüstént maga akart érte szaladni.
3. Jakab azonban így szólt: „Ó Cyrénius, ne törd magad miatta!
4. Mert amiről te megfeledkeztél, arra már gondoltam én!
5. Látod, itt a sarokban, egy kendőben van a földgömb, és neked nem kell már a lakásunkra futnod érte!”
6. Ekkor öröm töltötte el Cyréniust, maga fogta a drágaságot, és a hajóhoz vitte, hol hajóskapitányának leggondosabb őrizetére bízta.
7. Midőn ez is el volt intézve, Cyrénius Józsefhez ment, s így szólt hozzá:
8. „Legmagasztosabb barátom és testvérem, hallgass meg most jó indulattal, mert jó ötletem támadt, és ezt meg kell valósítani!
9. Lásd, házadban egy tömeg ember van, s néhányan közülük megmaradnak nálad!
10. Gyermekeim azonban többé-kevésbé mégis csak gondot és sok alkalmatlanságot okoznak neked, különösen, amint magam is észrevettem, a három fiú!
11. Azért úgy határoztam, hogy magammal viszem legalább a három fiút, és nálad csupán az öt leánykát hagyom!”
12. József mondta: „Legkedvesebb testvérem! Tégy, amint legjobbnak látod. Én mindenbe belenyugszom!
13. Csak tedd mindezt az Úr akarata szerint, úgy lesz a legjobb!
14. Kérdezd azért itt is az Urat, és amit Ő mond, azt tedd!”
15. Cyrénius legmélyebb szeretettel és tisztelettel rögtön a Kisdedhez fordult, s megkérdezte Őt József tanácsa szerint.
16. A Kisded így szólt: „Úgy-úgy, vidd a három rossz fiút csak magaddal, az már tetszik nekem!
17. Sixtus ugyan még megjárná, de ő sem állhatatos, és nem enged érvényesülni.
18. Tehát vidd őt is magaddal, és viseltessél velük szemben kellő szigorral, különben igazi világfiakká fognak válni.
19. A leánykákat azonban csak hagyd itt, őket sokkal jobban szeretem, mert ők is jobban szeretnek Engem, mint a fiúk!
20. De nem azért szeretem őket jobban, mert leányok, hanem csupán Hozzám való nagyobb szeretetükért.”

21. A Kisded e nyilatkozatára Cyrénius fogta a három fiút, megköszönte a Kisdednek e felséges tanácsot, mire hamarosan őket is hajójára vitette.

Cyrénius áldást kér a Kisdedtől. A legnagyobb áldásról.

Midőn a hajó teljesen elkészült az indulásra, Cyrénius a Kisdedhez ment, letérdelt Előtte, s áldását kérte a következő szavakkal:

1. „Ó Uram, nagy Istenem! Én Teremtőm, én örökkévaló Atyám!
1. Ki örök végzésed szerint e porszemen élsz, melyet mi Földnek és világnak nevezünk, hozzánk hasonló alakban, mint gyenge emberfia!
2. Mindenható Uram, Kinek leghalkabb leheletétől a végtelenség minden hatalmassága megrendül!
3. Ó tekints teljes semmiségem porában kegyesen reám, legnyomorultabb féregre!
4. Méltass, Te minden szentségnek Szentje, engem, legméltatlanabb férget a porban, végtelen szent áldásodra!
5. Engedd, ó Életem, hogy legszentebb Neved legyen minden erőm, hatalmam és erősségem!
6. Ó mindenekfelett szeretett Jézusom, szívemnek ősi Királya! Tekints kegyesen és irgalmasan reám, szegény bűnösre, s engedd, hogy folyvást növekedjem az Irántad való szeretetben!
7. Ó fogadd szeretetemet, Te örökké legszeretettebb Jézusom, gyenge, kicsi hálám gyanánt ama végtelen kegyelmekért és irgalmakért, melyeket nekem minden lélegzetvétellel juttatsz!”
8. Ekkor Cyrénius szíve megtörött a szeretettől, s a sírástól nem beszélhetett többé.
9. A Kisded azonban egészen vidáman odaugrott Cyréniushoz, sokszor átölelte őt, majd így szólt hozzá:
10. „Ó ne sírj, legkedvesebb Cyréniusom, hiszen látod, hogy mennyire szeretlek!
11. Ám ebben az érted és hozzád való szeretetemben rejlik legnagyobb áldásom!
12. Mondom néked, ha megmaradsz, amilyen vagy, örökké az Enyém maradsz, és lelked soha nem érzi és észleli meg a halált!
13. Ahogyan pedig te most Tőlem kérted ezt az áldást, úgy kérlek Én is téged: el ne árulj Engem senkinek!
14. Nem Magamért kérlek, hanem a világ miatt,
15. mely a halálba hanyatlana mindjárt, ha ideje előtt felismerne!” –
16. E szavak után a Kisded még egyszer átölelte Cyréniust, és igen csókolgatta őt.
17. Ekkor Cyrénius szélesen kitárta karjait, s így szólt igen megható hangon:
18. „Ó Istenem! Én Istenem! Ó nagy Istenem! Mi vagyok én, hogy megcsókolsz azzal a szájjal, amelyből az egész teremtés keletkezett?

19. Ó tündöklő egek, te Föld, és a mennyeknek erői! Nézzetek, nézzetek ide!
20. Az, Ki titeket és engem teremtett, itt van előttem, s megáld mindenható kezével!
21. Mikor, mikor fogod, ó Föld, ezen idő kegyelmének nagyságát felfogni, melyben örökkévaló Teremtőd és Urad lábai léptek talajodra?
22. Ó te fölöttébb szent talaj, mely az Urat hordozod, vajon hálatelten, önmagad az alázatban megtörve, fel fogod-e valaha ismerni e kegyelem nagyságát?
23. Ó szent hely, milyen nehezen hagylak el!"
24. A Kisded ekkor szinte felemelte Cyréniust, s nem engedte őt újból letérdelni.
25. Ekkor Tullia és Pilla Marónius is odament, és a Kisded megáldotta mindnyájukat, s mindnyájan sírtak, hogy újra válniuk kell.
26. A Kisded azonban mondta: „Ó, ó, hiszen nem válunk el. Mert ahol a szívetek van, ott lesz a kincsetek is!"
27. Ezzel ők megnyugodtak, és felkeltek a földről.

József megáldja Cyréniust. Az öt leány Józsefnél marad. A Kisded tanítása a szeretetről és tűzről. Cyrénius hajóra száll. József Jonatánál marad éjjelre.

József erre Cyréniushoz ment, és megáldotta őt háznépével.

1. Hasonlóképpen odament Mária is, és megáldotta Tulliát és annak társnőit.
1. József ezután így szólt Cyréniushoz: „Testvérem! Ezzel az áldásommal kifejezem szívem óhaját is, mely ebben áll:
2. „Hagyd az öt leánykát egészen nekem, hogy engem tekintsenek teljesen atyjuknak!
3. Neked úgyis lesznek még saját gyermekeid, akik később nehezen férnének meg ezekkel.
4. Nálam azonban emiatt sohasem keletkezhet diszharmónia. Az okát te most éppen olyan jól ismered, mint én."
5. Cyrénius szívesen hajlott József kívánságára. Átadta neki az öt leányt teljes tulajdonául, aminek József igen megörült.
6. József szerette a leánykákat, mert olyan értelmesek és engedelmesek voltak, meg jó növésük és bájos alakjuk volt.
7. Midőn ez el volt intézve, Cyrénius átölelte Józsefet, és mondta:
8. „Testvérem! Ha az Úr is úgy akarja, remélem, hogy nemsokára viszontlátlak!"
9. A Kisded, ki József mellett állott, mondta: „Ámen. – Ha itt nem, akkor országomban!
10. Mert mondom neked: Hosszasan már nem tartózkodhatunk ebben az országban, mert már túl ismeretesek vagyunk.
11. Ha pedig innen elköltözünk, akkor visszavonultságban fogunk rejtőzni,

nehogy ítélet érjen valakit!
12. Mi, a szeretetben eggyé váltak azonban mindenkor együtt leszünk szellemben!
13. Ahol kincsed lesz, ott leszel te is a szíveddel, melyben főkincsed lakozik.
14. Ha Én váltam drága kincseddé a szívedben, valóban, akkor sohasem válsz meg Tőlem!
15. Mert ahol a szeretetben lakozom, ott van az Én tulajdonképpeni lakóhelyem, és ilyen lakóhelyből többé ki nem költözködöm soha!
16. Engedd tehát, hogy folytonosan lakozzam szívedben, akkor számodra nem fogok rejtett helyen lakni!
17. Jelenlétemet ugyanis csupán a szeretet tudja elviselni, miként egyik tüzet a másik!
18. De mindazt, ami nem tűz: a tűz elpusztítja és megemészti!
19. Azért is vonulok vissza a világtól, nehogy tüzem beléje kapjon és elpusztítsa! –
20. Ne kérdezd ám soha: Uram, hol vagy? – Olyankor nem fogom mondani: ‚Itt vagyok!'
21. Hanem kérdezd gondosan szívedet, hogy szeret-e Engem! Én az Engem szerető szívedben, így fogok válaszolni:
22. ‚Itt lakozom Én, szeretetem, kegyelmem és irgalmam teljességében!' –
23. Most szállj bizodalommal hajódra, és jó szél vigyen téged Tíruszba! Ámen." –
24. Cyrénius, a Helytartó, ekkor utolszor búcsúzott Józseftől Egyiptomban, s hajóra szállott.
25. Nyomban jó szél támadt, és tovasietett a hajóval. –
26. József pedig családjával Jonata házába tért, s nála maradt ezen az éjjelen.

Jonata és József megment egy veszélyeztetett hajót, és gazdag jutalom érte.

Másnap reggel, mint rendesen, József volt először talpon, és nemsokára családját is keltegette.

1. Jonata azonban, ki szintén éppen kamrájából jött ki, hogy megnézze, milyen idő lesz teendője számára, így szólt Józsefhez:
1. „De kedves barátom és testvérem, ugyan mit csinálsz már ilyen korán, és miért keltegeted tieidet is?
2. Nem kellene-e megvárnod az Urat, míg Ő kel fel az alvásból?
3. Vajon nem akkor volna-e a legjobb ideje reggelenként felkelni?
4. Kérlek ennek okáért, hagyd legalább a családodat még egy pár óráig nyugodni!
5. Te pedig gyere velem s embereimmel egy kis hajóra, hadd próbáljunk meg egy reggeli fogást!"
6. Ez az ajánlat tetszett Józsefnek, és családját még pihenni hagyván,

Jonatával rögtön egy nagy halászbárkába szállt.

7. Jonata halászlegényei rendbe szedték a hálókat, majd erélyesen megragadták az evezőket.
8. Egy óra múlva már arra a helyre értek a reggeli halászok, ahol a legtöbb hal volt. –
9. Amint ezt a mindenkor kedvező halászhelyet elérték, a Nap is felkelt.
10. Jonata, mintegy órányi távolságban, római hajót látott állani, s nem tudta, hogy voltaképpen mire vélje a dolgot!
11. Így szólt ezért Józsefhez: „Testvérem! Ismerem ott a tengert.
12. Sekély és telve homokzátonnyal! Könnyen megeshet, hogy megfeneklett Rómának egy tengeri utasa.
13. Ez okból haladéktalanul a segítségére kellene sietnünk!”
14. József ebbe beleegyezett, és íziben odaeveztek, s fél óra alatt elérték a hajót.
15. Íme, valóban egy nagy római hajó volt, melyen követ utazott Cyréniushoz.
16. Ezt rögtön felvették, és ő kérte Jonatát, kövessen el mindent a hajó megmentésére.
17. Jonata ekkor megragadta a nagy hajó vontatókötelét, majd meghagyta, hogy erősen evezzenek nagy bárkáján.
18. Nem tellett bele fél óra, midőn a nagy hajó szabaddá lett.
19. A római követ erre gazdagon megajándékozta Jonatát, majd tovább vitorlázott kelet felé.
20. Jonata pedig azután arannyal és ezüsttel tért haza halak helyett; s e reggelen békét hagyott a halászásnak.

A Kisded érdeklődik a fogás iránt. A gazdag halfogás.

Midőn Jonata mintegy három óra múlva Józseffel, meg arany- és ezüsthal fogásával visszatért, házában már mindenki talpon volt, és a még erősen füstölgő város felé tekintgetett.

1. Csak a Kisded szaladt Jakabbal a parthoz közelgő József és Jonata elé.
1. Amint ezek partra léptek, a Kisded üdvözölte és megcsókolta mindkettőjüket. Megkérdezte Jonatát, vajon fogott-e már jó sok halat.
2. Jonata azonban, szintén legnagyobb szeretettel átölelve a Kisdedet, így szólt:
3. „Ó Életem, Szeretetem, dehogyis fogtam ma halakat!
4. Ám megmentettem – bizonnyal mindenható segítségeddel – egy megfeneklett római hajót, mely Cyréniushoz vitt egy követet.
5. Így aztán jó sok arany- és ezüsthal hullott a hálómba, és a tulajdonképpeni halászásnak békét hagytam ma!”
6. A Kisded mondta: „Az helyes és egészen jó!
7. Mivel azonban ma már előre örültem egy friss halnak, szerettem volna, ha arany- és ezüst halaid helyett igaziakat hoztál volna!”

8. Jonata azonban mondta: „Ó Életem! Lásd, a part mentén egész csomó haltartó van kiakasztva, tele legjobb halakkal. Majd szedünk azokból egészen frisseket!”
9. Erre a Kisded mosolygott, és mondta: „Ha így áll a dolog, akkor persze megtarthatod mai arany- és ezüstfogásodat.
10. De igen megéheztem már! Vajon soká tart-e egy hal elkészítése?”
11. Jonata mondta: „Ó nem, ó nem, Életem, fél óra múlva már asztalnál ülünk!”
12. József pedig így szólt a Kisdedhez: „Te valóságos kéregető vagy!
13. Hiszen itt nem vagyunk otthon. Tehát nem kell úgy tenni, mintha odahaza lennénk!
14. Csak türtőztesd magad, majd kerül valami! Idegen házban azonban nem illik koldulni!”
15. A Kisded azonban mondta: „Ejha! Én mindenütt otthon vagyok, ahol szeretnek!
16. Ahol pedig otthon vagyok, ott beszélhetek is arról, amit szeretnék!
17. Hogy pedig Jonata ne kárpótlás nélkül ürítse ki tartóit,
18. vessen hálót a tengerbe, és tegyen legott egy fogást, mely mindnyájunknak elégséges! Jonata, tedd meg!”
19. Jonata máris egy nagy hálót vetett a tengerbe, és hallatlan tömeg igen nemes halat fogott!
20. Erre a Kisded így válaszolt Józsefhez: „Lásd, ha ez hatalmamban áll, akkor csak kérhetek Jonatától egy jó halat!” – József ekkor elhallgatott. Jonata pedig nem tudta hová legyen a hálától.

Jonata és József visszatérése. Reggelizés. Visszatérés József házába. József házának kifosztása és József haragja. A Kisded komoly figyelmeztetése.

Jonata a legjobb halakból tízet rögtön előszedett, és átadta szakácsának, hogy azonnal készítse el.

1. Maga pedig segített segédeinek a többi halakat részint a tartókba, részint a füstölő kamrába vinni.
2. Negyedóra alatt elkészültek a halak, és Józsefnek minden hozzátartozója reggelizni ment.
3. Mire megreggeliztek, már dél felé járt az idő, s József mondta:
4. „De most legjobb ideje, hogy hazatérjünk!
5. Te, Jonata testvérem, elkísérsz, és nálam töltöd a mai napot!”
6. Jonata örömtelt szívvel mondta:
7. „Ó testvérem, ezt a legszívesebben megteszem! Hiszen tudod, milyen határtalanul szeretlek!”
8. Jonata erre ismét vett három tartály legnemesebb halat, és igen derült kedéllyel vonult Józseffel és családjával a villához. –
9. Amint ismét odaértek, nem csekély ámulatukra már egyetlen embert sem találtak ott a leégettek közül.

10. Sőt a ház is üres volt, és minden helyisége tárva-nyitva.
11. József, háza láttán, így szólt: „Ez nem jó jel!
12. Itt, úgy látszik, tolvajok garázdálkodtak! Csak ez a faj menekül, ha meglopott egy házat, míg a becsületes ember ott marad.
13. Menjetek be fiaim, és vizsgáljátok meg, van-e még valami a házban. Azután gyertek, és mondjátok meg nekem!”
14. A négy fiú bement, hogy megvizsgálja a házat, és az istállóban levő állatokon kívül tisztán kifosztva találta.
15. Éppúgy üres volt az éléskamra is. A pénzszekrényben sem volt már egy garas sem!
16. A négy fiú így találva mindent, igen elszomorodottan visszament, és mindenről jelentést tett Józsefnek.
17. József ekkor haragra lobbant az emberek gonoszságán, kik így hálálják meg jótevőiknek a jótéteményeket.
18. Egészen felbőszülten mondta: „Valóban, ha hatalmamban állna az ilyen gyalázatos népséget a legérzékenyebben megbüntetni, legott tüzes esőt bocsátanék az égből az ilyen tolvajok fejére!”
19. A Kisded erre Józsefhez lépett, és mondta: „Ej, ej, József apa, de rossz vagy ma!
20. Hiszen a tolvajok még meghagytak néked Engem, hogy haragudhatsz hát rájuk annyira?
21. Lásd, a tolvajok csak nagy jót tettek házaddal, amikor ennyire kitisztították!
22. Mert valóban: a jövőben nem térek be olyan házba[103], mely nincs így kitisztítva!
23. Ez a ház azonban most minden világi salaktól megtisztult, és így nagyon tetszik Nekem.
24. Először, mert minden rekesze és helyisége nyitott.
25. Másodszor teljesen ki is van tisztítva, és így teljesen alkalmas az Én bevonulásomra! Tehát ne haragudjál a tolvajokra, hogy bűnük nagyobb ne legyen!”
26. József és valamennyien megszívlelték e szavakat, és végül így szólt a Kisded:
27. „Látjátok, így cselekszenek Velem az emberek mind, ahogyan ezek a leégettek a házzal, mégsem bocsátok rájuk az égből tüzes esőt!
28. Tehát ti se átkozzátok azokat, kik jóért gonosszal fizetnek, úgy a mennyben az egy Atya igazi gyermekei lesztek!” E szavak teljesen megnyugtatták Józsefet, mire egészen jókedvűen tért házába.

Józsefék ruháit elrabolták. Jonata vigasza és nemes cselekedete. A Kisded Jonatát boldoggá teszi.

Midőn valamennyien benn voltak a házban, Mária is meggyőződhetett arról, hogy még a ruhaszekrényét is – az Eudokiáéval együtt – tisztára

kifosztották.

1. Mindkettőjük szeme könnybe borult, és Mária így szólt Józsefhez:
1. „Idenézz, rossz emberek prédája lett még a ruha is, mely a Templomban volt rajtam!
2. Valóban ez súlyosan és fájdalmasan érinti szívemet!
3. Ruhák dolgában úgyis olyan szűken állunk, amennyire csak elképzelhető, és mégis a legszükségesebbet is el kellett veszítenünk!
4. Legyen bár minden feláldozva az Úrnak, de mégis fáj, mert ez volt az egyetlen, amelyet a szükséges váltásra bírtam!
5. Valóban ez nagyon fáj! De még jobban fájlalom, hogy a gonosz tolvajok a Kisded fehérneműjét is elvitték!
6. Neki csupán az az egyetlen ingecskéje maradt, ami a testén van! Hogyan leszek képes számára másikat szerezni?
7. Ó szegény Kisdedem! Lásd, lásd, immár nem bujtathatlak naponta friss ingecskébe, ami mindenkor olyan jól esett Neked!”
8. Ekkor Jonata mélyen megindulva odalépett, és így szólt: „Ó, Uramnak te felséges, szent anyja, ne szomorkodjál! Hiszen van most aranyom, ezüstöm nekem is!
9. A legnagyobb örömmel adom oda az utolsóig, és te aztán felhasználhatod szükségleted szerint!
10. Jól tudom ugyan, hogy a minden dicsőség Ura sem aranyomat, sem ezüstömet nem nézi, hiszen Aki oly gyönyörűen öltözteti mezbe az állatokat, fákat, növényeket és az egész mindenséget, testének anyját sem hagyja meztelenné válni!
11. Mégis, annyira boldogítana most engem, ha minden kincsemet neked hozhatnám!
12. Ó anya, fogadd el azokat szívemből!”
13. Mária ekkor barátságosan tekintett Jonatára, és mondta:
14. „Ó mily nagy és nemes vagy Jonata! Ajánlatodat úgy veszem, mintha cselekedet lenne.
15. Ha azonban kellemes volna az Úrnak, akkor ugyan támogatásodat is kérném a Kisded számára.
16. De ha az Úrnak nem kellemes, szívedtől máris elfogadtam mindent, amiért sohasem szűnök meg irántad hálás lenni.”
17. Ekkor odament a Kisded, és így szólt Jonatához: „Kedves Jonata, tedd meg, amit anyám óhajt, és egykor nagy jutalomban részesülsz!
18. Mert lásd, most igazán szegények vagyunk, annál is inkább, mert az emberek üdve miatt nem szabad csodát művelnem!”
19. Jonata erre örömtelten rohant haza. Rövid idő múlva elhozta minden aranyát és ezüstjét, s Mária lábaihoz rakta.
20. Mária és József ezt látván, sírt örömében.
21. Jonata velük sírt, s nem győzött eléggé hálát adni Istennek, mert méltónak találta őt ily kegyelemre, hogy Máriát támogathassa.
22. A Kisded megáldotta Jonatát, és így szólt Máriához: „Lásd, ebből majd

friss ingecskére is telik, azért csak légy ismét vidám!” – Erre mindannyian ismét felderültek és felvidultak.

Az Úr áldása József házában. A család csodálkozása a liszten és hálája. Jakab beszéde Isten megszokott csodáiról.

E tárgyalás közben József fiai ellátták az állatokat, megfejték a teheneket és kecskéket, s szokatlan mennyiségű sűrű tejet nyertek.

1. Amint ezzel elkészültek, ketten egy már beért búzaföldre mentek, és több kévére valót lekaszáltak. A levágott kévékből csakhamar kidörzsöltek egy jókora kosárra való legtisztább búzát.
1. A másik két fivér pedig fogta a kosár búzatermést, a József készítette két kézimalomba öntötte, és a gabonát rövid idő alatt megőrölték.
2. Az Úr áldása által kétszer annyi lisztet nyertek, mint amennyi gabona előbb a kosárban volt.
3. Mind e munkát három óra alatt végezték!
4. Midőn a liszt két kosárban ott a napon állott, József ment ki, és megkérdezte a fiúktól, hogy honnan nyerték ezt a szép lisztet.
5. Midőn fiai elmondták neki, hogy a lisztet hogyan nyerték, megnézte a kidörzsölt kévéket, és mondta:
6. „Hogyan lehetséges ez? Én csak tíz kévét látok! Vajon ezek töltötték volna meg liszttel ezt a két nagy kosarat?”
7. A fiúk mondták: „Igen apánk, így történt! Isten kegyelme által rövid idő alatt tényleg ebből a tíz kévéből nyertük a lisztet.
8. Isten áldása volt a kévéken és munkánkon: onnan ered e gazdag nyereség!”
9. József erre igen megindult szívvel adott hálát Istennek, és ismét bement a házba, hogy elmondja az összes házbelieknek.
10. Valamennyien kimentek, hogy megnézzék a lisztet. Egyik is, másik is mondta:
11. „Ez nem lehet, természetes úton, ez teljesen lehetetlen!”
12. Jakab ekkor benső indításra felvett egy földön heverő búzaszemet, és mondta:
13. „Csodálkoztok valamennyien, hogy a kévékből annyi liszt lett.
14. De vajon mikor csodálkozott közülünk valaki azon, amikor a földbe egy szemet szórt, s nemsokára egy százszemű kalászt látott az egy szemből fakadni?
15. Mégis ez az első naponkénti csoda nagyobb, mint a lisztnek megkétszerezése, mivel egyetlen szemet megszázszorosít!
16. Ha a tíz gazdag kéve csupán egy kosár lisztet adott volna, senki sem csodálkoznék rajta, noha egy kosár is csak olyan csodája Istennek, mint kettő!
17. Azonképpen a százszemű kalászon sem csodálkozik senki, mert a csodákat már megszokták.

18. Kérdem azonban: Vajon helyes-e Istent csak ott csodálni, ahol valami szokatlant enged meg, holott a rendszerinti, közönséges, sokkal fölöttébb áll, minthogy minden időben, folyton-folyvást tesz bizonyságot Isten jóságáról, mindenhatóságáról, szeretetéről és bölcsességéről?" –
19. Jakabnak e beszéde nagy megindultságot keltett. Mindnyájan dicsérték Istent, hogy ilyen bölcsességet adott az embernek. - A fiúk pedig vették a lisztet, és jó ebéd készítéséhez láttak.

Az ebéd hallal és mézeskaláccsal. Evőeszközök hiánya. Jézus tanítása az elkövetett tolvajlásról. A Kisded kérlelhetetlensége a szántszándékos gonoszság ellen.

Egy óra alatt elkészült a jó ebéd, mely öt, jól készített halból és tizennégy mézeskalácsból állt.

1. A méz volt ugyanis az élésszekrényben az egyedüli, amit a tolvajok megkíméltek.
1. Jó italról is gondoskodtak, melyet maga József és Mária készített vízből és citromléből, némi méz hozzákeverésével.
2. Midőn az ebéd ilyen formán elkészült, és midőn azt felhordták az asztalra, József fiai csak akkor gondoltak az asztali eszközökre: kanalakra, villákra meg késekre, melyek József házában nagyobbára fából készültek ugyan,
3. a tolvajok azonban ezeket az értéktelen eszközöket sem kímélték meg.
4. Józsefnek tehát az asztalán voltak ugyan az ételek, de híján a legszükségesebb evőeszközöknek is.
5. Ekkor József a konyhába ment, és megkérdezte négy fiát, hogy micsoda asztalterítés ez.
6. Hogyan lehet ételeket evőeszköz nélkül feltálalni?
7. A fiúk azonban mondták: „Nézz ide, apánk: egy rostélyt, két fazekat egyetlen igen rossz főzőkanalat, egy kést, meg egy favillát hagytak meg.
8. Minden egyebet elvittek tőlünk! A tejet is egyetlen fazékban kell meghagynunk, mert tejesköcsögeink is mind oda vannak!"
9. Midőn József meggyőződött, bement az ebédlőbe az egyetlen főzőkanállal, az egy késsel meg az egy villával, és így szólt Jonatához:
10. „Nézd testvér! Itt az összes evőeszközünk! Valóban ez pajzán rosszakarat, és meg kellene büntetni!
11. Elnézek egy értékes tárgyakra irányuló, vagy szükségből elkövetett lopást!
12. Ennél a lopásnál azonban nem áll sem egyik, sem a másik.
13. Hanem itt a fenyítendő rosszakarat világlik ki. Ezt az Úrnak sem kellene büntetlenül hagynia!
14. Ez után az érvelés után mindnyájan leültek az asztalhoz. József az egy

késsel felosztotta a halat, és az egy villával egy-egy darabkát tett ki-ki elé, s így osztotta el a mézeskalácsot is.
15. Minthogy pedig a Kisded előtt nem volt az Ő kistála, megkérdezte Józseftől, hogy vajon azt is ellopták-e.
16. Mária mondta: „Egészen biztosan, kedves Istenfiacskám, különben bizonnyal Előtted lenne!”
17. Erre így szólt a Kisded: „Valóban, Józsefnek igaza van. Ez pajzán rosszakarat volt, és ezt meg is kell büntetni mindenkor, örökké!
18. Aki nem ismerve tesz gonoszat, azt oktatni kell; hasonlóan azt is, aki szükségből teszi!
19. Aki azonban ismeri a jót, de puszta sátáni rosszakaratból mégis gonoszat cselekszik, az ördög a pokol fenekéről, és tűzzel fenyítendő meg!”
20. Erre ki-ki puszta kézzel fogyasztotta a maga részét.
21. Az étkezők azonban még alig fejezték be ebédjüket, máris iszonyú üvöltés hallatszott kívülről.
22. Vajon mi volt az? A tolvajok voltak, kik a József szükséges házieszközeit gonoszul ellopták, hogy elpusztítsák.
23. Mindegyiket izzó kígyó tekerte körül, és segítségért kiáltozott. A Kisded azonban nem hallgatta meg őket, hanem valamennyit, mintegy százat, mindenhatóságával a tengerbe kergette, ahol valamennyien elpusztultak. - Ez volt az egyetlen eset, amelyben a Kisded kérlelhetetlennek mutatkozott.

Ordítozó ruhatolvajok József háza előtt. A Kisded erélyes beszéde hozzájuk.

Rövid idő múlva újra ordítás hallatszott a távolból, mintegy a város felől, és egy tömeg embert láttak József villája felé sietni.

1. „Hát ez már megint mi?” – kérdezte József az ámuló Jonatától.
1. Jonata válaszolt: „Az Úr ezt - mint minden egyebet is - bizonyára jobban fogja tudni, mint mi.”
2. Jakab így szólt kettőjükhöz: „Ne gondoljatok vele, ezek ugyanis a ruhatolvajok!
3. Utolérte őket az Úr hatalma; lakolnak most a megszentelt ruhákon való vétkükért.
4. Mert aki magára ölti azokat, vagy csak hozzájuk is nyúl, azt csakhamar benső tűz ragadja meg, és emészti hamuvá.
5. Ezért szaladnak most erre, ordítva és jajgatva, s kérni fognak, hogy magunk hozzuk el e ruhákat az ő városbeli, félig leégett házaikból.
6. Ezt meg is akarjuk tenni. Az Úr azonban betölti az Ő akaratát e gonosz vétkezőkön.”
7. Alig ejtette ki Jakab ezen szavakat, az ordító ruhatolvajok máris József ajtaja előtt álltak.
8. Erősen kiabáltak segítségért és szabadulásért. Erre József kiment

Jonatával.

9. Amint künn voltak, így kiáltott feléjük harminc kétségbeesett férfi:
10. „Mindenható Jupiter Isten! Segíts, és szabadíts meg minket, mert gonosz módon vétettünk ellened, nem ismervén fel téged!
11. Most azonban felismertünk, azért kérünk téged, ölj meg minket, vagy vidd el házad ruháit a mi házainkból!”
12. Ekkor kiment a Kisded, és így szólt: „Halljátok, ti gonosz tolvajok!
13. Amint elvittétek a ruhákat, úgy hozzátok ismét ide azokat!
14. Ha nem teszitek, akkor halállal lakoltok!”
15. A tolvajok ezt hallván, mondták:
16. „Ez a fiatal Isten, ennek engedelmeskednünk kell, különben el vagyunk veszve!”
17. Valamennyien hirtelen elrohantak, és ércpálcákon hozták vissza az összes ellopott ruhákat.
18. Puszta kézzel ugyanis senki sem nyúlhatott hozzájuk.
19. Midőn a ruhákat előkerítették, a Kisded elbocsátotta a tolvajokat, és tovább nem büntette őket. József örömmel vette ismét a ruhákat, és bevitte a házba.

Mária benső nemessége és Jézus elismerő szavai. Az Úr értelmezése az irgalmasságról és az ellenségszeretetről.

Midőn Mária ruháit meglátta, megörült ugyan, de egyszersmind megsajnálta azokat, akik visszahozták neki a ruhákat.

1. Mária így gondolkozott: ‚Ezek bizonyára semmit sem kaptak az aranyból, amiért aztán szükségből nyúltak a szegényes ruhákhoz.
1. Most bizonyára nyomasztó szükségbe kerültek.
2. Ó, bárcsak itt volnának, hiszen szívesen odaadnám nekik a ruhákat, vagy annyi pénzt, hogy érte ruhát szerezhessenek maguknak!’
3. A Kisded ekkor az anyához ment, és mondta:
4. „Anya, de szép vagy ma! – Ha tudnád, hogy milyen szép vagy, éppenséggel hiú lennél!”
5. Mária ekkor mosolygott, és így szólt az őt simogató Kisdedhez:
6. „Ó legkedvesebb Jézusom, hát nem egyformán szép vagyok én mindennap?”
7. A Kisded mondta: „Ó igen, te mindig nagyon szép vagy ugyan, de néha mégis kissé szebb vagy.
8. Ma azonban kiváltképpen szép vagy! Valóban, ezer arkangyal vesz körül, és mindegyik legközelebb akar lenni hozzád!”
9. Mária pedig, nem értvén a Kisded szavát, körös-körül tekintgetett, vajon nem láthatná-e ott valamelyik arkangyalt.
10. De nem látott egyebet, csak a szobaberendezést; ezért megkérdezte a Kisdedtől:
11. „Hol van hát az ezer arkangyal, hiszen egyet sem láthatok?”

12. A Kisded ekkor így szólt: „Nem szabad őket látnod, különben hiú lehetnél!
13. Te azonban azért vagy most olyan szép a mennybeli angyalok előtt, mert szívedben akkora irgalmasság fakadt, mely szinte felér az Enyémmel!
14. Mert lásd, ellenséget igazságosan és emberségesen megfenyíteni: szintén helyes, és Istennek tetsző, s így is legyen a földön mindig!
15. Ellenségének vétkét azonban teljesen szívből megbocsátani, és hozzá jót tenni neki, s őt áldani, lásd: ez tisztára isteni!
16. Erre csak az isteni Szeretet végtelen ereje képes.
17. Az emberi szeretet gyenge hozzá!
18. Mivel pedig most úgy tettél, amint Isten cselekszik, azért vagy most olyan szép! Isten ugyanis a legfőbb Szépség, miként a legnagyobb Szeretet.
19. De hajtsd is végre a szíved óhaját, akkor Szeretetem birodalma úgy száll majd rád, mint egy királyság, és te örökké királynő leszel benne!”
20. Mária ekkor azonnal a tolvajok után küldte Jonatát, hogy hozza vissza őket. Miután Jonata visszahozta őket, Mária gazdagon megajándékozta mindannyiukat ama pénzzel, melyet Jonata adott neki, miként Józsefnek.

A szeretet hatalmáról. József háza híres lesz. József bölcsessége megszégyeníti a város előkelőit és gazdagjait. A jó utóhatás.

Az ily módon megajándékozott tolvajok azonban arcukra borulva, valósággal kiáltották:

1. Ez a jóság, ez a nagy lelkűség nem emberek sajátja. Csak az istenek, akik halhatatlanok, képesek még meg is jutalmazni az ellenséget!
1. Mi itt csak büntetést érdemeltünk azért, amiért oly rútul vétkeztünk ellenetek, ti magasztos istenek!
2. Ám, ahelyett hogy jól megérdemelt módon megbüntetnétek minket, gonosz tetteinkért még meg is jutalmaztok, és meg is áldotok!
3. Hát nem istenek vagytok? Igen, ti minden bizonnyal a mennyek legmagasabb urai vagytok, mert általunk soha nem látott tetteitek ezt hirdetik!
4. Azért tisztelet, dicséret és magasztalás érjen titeket a Föld minden emberei részéről!
5. A fejedelmek trónjai és összes koronái örökké hajoljanak meg felséges dicsőségetek előtt!”
6. Ekkor felálltak a tolvajok, majd hála- és tiszteletteljesen elmentek, aztán elhíresztelték ezt az egész városban.
7. A lakosok mind remegtek az istenek ily közelségétől, lopva jártak-keltek, és merő istenfélelmüktől nem mertek dolgozni.
8. A város előkelői azonban nemsokára kimentek Józsefhez, és

megkérdezték tőle, hogy vajon úgy áll-e a dolog, ahogyan azt a nép a félig leégett városban kiabálja.
9. József mondta: „Ami a velük tett jótéteményt illeti: helyes az ő kiabálásuk.
10. Hiszen feleségem betű szerint úgy tett velük.
11. De hogy minket isteneknek tartanak, az rossz bizonyság tinektek, nagyoknak és gazdagoknak!
12. Ezzel a szegény népség nagy szívbéli keménységetekről tesz tanúbizonyságot, amennyiben rajtatok nem lát semmi hasonlatosságot az istenekhez!
13. Cselekedjetek ti is hasonlót ahhoz, amit feleségem cselekedett, és amit házam egész népe cselekszik, s a népség csakhamar megszűnik házam lakóit isteneknek tartani!” –
14. Midőn a város nagyjai és gazdagjai Józsefnek emez igen találó beszédét meghallották, igazán elszégyellték magukat, és eltávoztak.
15. Belátták, hogy József csak fölöttébb bölcs és jó ember, de nem isten.
16. Ettől kezdve azután békében maradt József háza.
17. Családja még félévet töltött e helyen háborítatlanul, és mindenki tisztelte s nagyra becsülte őket.
18. A Kisded sem művelt ez időben több csodát, és mindnyájan egészen természetes módon éltek. Jonata többet tartózkodott Józsefnél, mint odahaza, ott lévén számára a legboldogabb lét.

Heródes halála. Az Úr angyala Józsefet felkéri visszatérésre Izráelbe. A csodálatos utazásra való kellékek. József átad mindent Jonatának. Búcsú és útra kelés napkelte előtt.

Ez idő tájt Heródes, a gyermekgyilkos is meghalt, és fia Archelaus követte őt az uralkodásban.

1. Jakab megmondta ezt Józsefnek és Máriának.
1. József azonban így szólt Jakabhoz: „Ezt ugyan elhiszem neked, de micsoda változásokat idézzen ez elő énnálam?”
2. Jakab mondta: „Ennek a megjelentését, apám, nem adta meg nekem az Úr.
3. De ahogyan angyal által eddig még mindig megmondta neked az Úr, hogy mitévő légy, úgy fog tenni most is.
4. Mert nem az isteni rendben volna, ha fiú írná elő atyja útjait!”
5. Ekkor így szólt József: „Úgy véled, hogy az Úr ezt megcselekszi velem?”
6. Jakab mondta: „Apám, ekképpen hallottam most magamban:
7. „Még az éjjel, tiszta álomban, angyalomat küldöm hozzád, az megjelenti majd neked akaratomat.
8. Ahogyan ő megjelenti, szava szerint hamarosan úgy is cselekedjél!”
9. Amint József meghallotta ezt Jakabtól, kiment és Istenhez imádkozott.

Hálát adott Neki ezért a kijelentésért, amelyet fia, Jakab, szája által vett.

10. Soká imádkozott József, és csak három óra múlva tért a házba nyugodni.
11. Amint pedig a fekhelyén aludt, munkától fáradt tagjának pihenést szánva, álomban megjelent neki az Úr angyala, és így szólt hozzá:
12. „Kelj fel, vedd a Kisdedet és anyját magadhoz, és vonulj az Izráel földjére, mert meghaltak, kik a Kisded életére törtek!"
13. József ezt hallván, hamarosan felkelt, és tudatta ezt Máriával.
14. Mária mondta: „Legyen meg az Úr akarata mindenkor és örökké!
15. De hogyan beszélsz csak mirólunk, hármunkról? Vajon a te gyermekeid itt maradjanak?"
16. József mondta: „Semmiképpen, mert az, amit az angyal nekem mondott, egész házamnak szól!
17. Hiszen az Úr a prófétákhoz is gyakran úgy beszélt, mintha csupán velük volna dolga.
18. Mégis: az Úr beszéde mindenkor Jákob egész házát illette!"
19. Ezt a beszédet mindnyájan megértették, és a fiúk hamarosan kimentek, hogy az útra elrendezzenek mindent.
20. De csodálkozva jöttek vissza, mert az elutazásra már minden el volt készítve, és minden személy számára a legszükségesebb utazásra való kellékekkel ellátva egy-egy szamár állott készenlétben.
21. József átadta minden fekvő és álló jószágát Jonatánák, ki ezen éjjel jelen volt. Megáldotta őt, és meghagyta néki, hogy egy év múlva kövesse őt Názáretbe.
22. Hasonlóan megáldotta, majd megcsókolta őt a Kisded is.
23. József még jóval napkelte előtt teherállataira szállt, és a szárazföld irányában elvonult.

Terhes utazás Egyiptomból Názáretbe. József félelme és Mária vigasztaló szavai. Az Úr parancsa szerint József Názáretbe vonul.

Tíz, igen terhes utazási nap után József övéivel szerencsésen Izráel földjére ért. Egy hegyen megpihent néhány ott lakó embernél, aki állattenyésztésből élt.

1. József tüzetesen tudakozódott hazája viszonyai felől.
1. De amint ezen emberektől meghallotta, hogy most Archelaus uralkodik atyja, Heródes után,
2. hogy ő még atyjánál is kegyetlenebb, nagy félelem szállta meg Józsefet és övéit.
3. Ezután vissza akart fordulni, és ismét Egyiptomba, avagy Tíruszba kívánt vonulni.
4. Bár értesült Jakab szája által, hogy most Archelaus uralkodik Jeruzsálemben,

5. de arról nem értesült, hogy e király még atyján is túltesz a kegyetlenségben.
6. Ez a hír félemlítette meg annyira Józsefet, hogy vissza akart fordulni.
7. Mária ugyan így szólt hozzá:
8. „József! Hiszen az Úr parancsolta nekünk ezt az utazást, miért félünk egy emberkirálytól, Archelaustól, jobban, mint az Úrtól?”
9. József mondta: „Ó Mária, szeretett feleségem, egész helyesen kérdeztél ugyan,
10. de lásd, tudom, hogy az Úr útjai gyakran a legmegfoghatatlanabbak, és tudom, hogy az Úr Ábel óta többnyire halálon keresztül vezeti övéit.
11. Attól tartok most, hogy az Úr nem fog-e engem is halálon át vezetni.
12. Ez az én vélekedésem annál több valószínűséget ölt, minél jobban átgondolom a jeruzsálemi új király kegyetlenségeit.
13. Ezért el is határoztam magamat, hogy holnap reggel ismét visszafordulok.
14. Valóban, ha az Úrnak az a szándéka velünk, hogy meghaljunk, akkor inkább oroszlánokat, tigriseket és hiénákat küldjön reánk, mint egy Archelaust!”
15. József ezért szilárdan elhatározta, hogy ismét visszafordul.
16. De éjjel, álmában, Maga az Úr Szelleme szállta meg őt.
17. Magától az Úrtól kapta József azt a parancsot, hogy Názáretbe vonuljon.
18. József erre hamarosan felkelt, és igen korán indult el.
19. Még aznap Galilea helységeibe ért,
20. és ugyancsak aznap éjjel érkezett Názáret városába is, ahol állandó szállást vett, hogy beteljesüljön, amit a próféta mondott: „Názáretinek fogják nevezni!”

Kedves esti jelenet Salómé erkélyén. Kornélius felfedezi a kis karavánt.

De vajon hol vett József lakást Názáretben? Hol szállt meg, és hova tért be?

1. Az első fejezetekben, ahol Józsefnek Betlehemből Egyiptomba való elutazásáról volt szó, le van írva, hogyan kérte meg József a gazdag Salómét Betlehemben, hogy vegye helyette bérbe Názáret melletti majorságát.

1. Vajon megtette-e Salómé? Meg. Nemcsak azt tette meg, amit József óhajtott, hanem a majorságot annak rendje és módja szerint meg is szerezte magának, mégpedig kettős szándékból.
2. Hogy a majorságot – azon esetben, ha József vagy egyik gyermeke valamikor visszatérne –, teljesen átadja nekik,
3. az ellenkező esetben pedig, hogy ezt a számára annyira megszentelt udvart a magasztos család emlékezetére megtartsa magának.
4. Ő olyan szentségnek tartotta ezt az udvart, hogy maga sem mert abban

lakni, nemhogy bérlőket vett volna bele.

5. Hogy pedig mégis e birtok közelében élhessen, hozzá vásárolt egy szomszédos szántóföldet, ahová igen csinos házikót építtetett, melyben cselédségével lakott, és ahol Kornélius is gyakrabban felkereste őt.
6. Éppen úgy esett, hogy Kornélius egy hivatalos ügyről való visszajöttében, azon a napon szólott be Salóméhoz, amikor József újra Názáretbe érkezett.
7. Az est felséges volt, és a Hold teljes, s egyetlen felhőcske sem homályosított el az égen egyetlen csillagot is.
8. E szép est Salómét Kornéliussal csinos házának tetőzetére vonzotta, mely meglehetősen közel feküdt a főúthoz, József udvara pedig kelet felé, éppen előtte volt, tőle mintegy hetvenölnyire.
9. Mindketten gyakran pillantottak a felséges család egykori hajléka felé, és Kornélius többször szólt Salóméhoz:
10. „Mint valami gyönyörű, magasztos álomban, még mindig élénken magam előtt látom a betlehemi jelenséget, és ez a majorság folytonosan arra emlékeztet.
11. De olyan csodálatosan felséges is volt az a betlehemi jelenség, hogy annál megfejthetetlenebb lesz előttem, minél többet gondolok reá."
12. Salómé viszonozta: „Igen, Kornélius barátom! Én sem foghatom fel, hogy amaz esemény nagyságánál hogyan maradhattam még életben.
13. De köztem és közted még az a különbség, hogy én – amint tudod – nem segíthetek magamon, és szívemben mindenkor imádnom kell a Kisdedet,
14. míg te az egész dolgot inkább valami fölöttébb magasztos történetnek tekinted.
15. Azért már gyakrabban el is képzeltem szellemben: ha ez a család valaha ismét idejutna, én a boldogságtól nem tudnék élni.
16. Ha úgy odaát lakna az udvarban: ó Istenem, micsoda érzés volna ez számomra!
17. Valóban, a mennyek mennyei volnának akkor egyesítve ezen az erkélyen!"
18. Kornélius mondta: „Bizony, igazad van neked! Számomra is ez lenne a legfelségesebb!
19. Mit tennénk azonban, ha teszem fel, ez a felséges isteni család erre vonulna, s mi már messziről felismernők?"
20. Salómé mondta: „Ó barátom! Ne beszélj erről, ez a gyönyör megölne engem!"
21. Midőn ketten ily Istennek tetsző módon beszélgettek az erkélyen, már elég késő is lett.
22. Közben Kornélius mintegy kétszáz ölnyi távolságban, kis karavánhoz hasonló menetet vett észre, és így szólt Salóméhoz:
23. „Nézz oda, még ilyen későn éjszaka is vándorolnak! Görögök-e ugyan, avagy zsidók?

24. Salómé, vajon mit tennél most, ha ez lenne éppen a felséges család?”
25. Salómé valósággal megijedt, és mondta: „De kérlek, ne beszélj mindig erről, és ne kelts fel bennem mindig újból olyan nem teljesíthető kívánságokat.
26. Vajon mit tennél te a minden boldogságok eme boldogságában?”
27. Kornélius válaszolt: „Valóban, akkor én is rosszul járnék! Ám nézd, a karaván megáll, és egy embert látok felénk sietni! Gyere, hadd lássuk, ki az!”
28. Elindultak az ember elé. Az ember pedig József egyik fia volt, ki egy korsóval ment a házhoz vízért.
29. De egyikük sem ismerte fel őt, mert kettőjük érdekében így akarta ezt az Úr.

Názárethez érve, Jóél hollétük felől puhatolódzik. József fiai fát és tüzet kérnek Salómétól.

Miután Jóél vizet merített, megkérdezte tőlük, hogy mennyire van még Názáret?

1. Kornélius mondta: „Barátom, tekints arrafelé, és könnyen meglátod a város falait!
1. Egy gyermek negyedóra alatt könnyen eléri, tehát már jóformán Názáretben is vagy!”
2. Jóél megköszönte ezt a felvilágosítást, és társaságához vitte a vizet.
3. Amint a társaságához ért, József mindjárt megkérdezte tőle, hogy mit tudakolt meg a házikónál.
4. Jóél mondta: „Egy férfi meg egy nő igen barátságosan jött elém. Vizet adtak, s azt mondták, hogy ez már Názáret.
5. Én pedig azt gondoltam, ha ez már a város, akkor bizonyára bérgazdaságunk sincs már messze.”
6. József mondta: „Kedves fiam, igazad van!
7. De tudod-e, hogy kié ez most, három év múltán?
8. Vajon szabad lesz-e egykori lakásunkba bevonulni?
9. Ez azt jelenti, hogy ismét itt kell töltenünk az éjt, a szabad ég alatt, és csak holnap nézünk utána, hogy hol találhatunk magunknak maradandó szállást.
10. De eredj testvéreiddel, s nézz utána, hogy kapjatok valahol egy kevés fát és tüzet,
11. mert e magaslaton a hegyek között kissé hűvös van. Tehát tüzet kell gyújtanunk, hogy kissé felmelegedjünk!”
12. Erre a négy fiú ugyanahhoz a házikóhoz ment, és még ébren találták mind a kettőt.
13. Tudatták Saloméval óhajukat, és némi fát meg tüzet kértek tőle.
14. Ekkor Salómé Kornéliussal együtt megkérdezte tőlük, hogy vajon ki ez a társaság, és meg lehet-e bennük bízni.

15. A fiúk mondták: „Mi Egyiptomból jövünk, és a világ legbecsületesebb emberei vagyunk.
16. Célunk az, hogy megvegyünk itt Názáretben valamit.
17. Alapjában véve magunk is názáretiek vagyunk, csak bizonyos kényszerűség űzött minket Egyiptomba három esztendőre.
18. De mivel e száműzetésünk megszűnt, ismét itt vagyunk, hogy lakást szerezzünk magunknak.”
19. Midőn ők ketten meghallották ezt, mindjárt kellő minőségű fát és tüzet adtak a négy fiúnak, amit ők Józsefhez vittek.
20. József pedig legott tüzet rakott, s valamennyien melegedtek a tűznél.

Kornélius és Salómé karavánról való sejtelme. Kornélius és Salómé köszönti a társaságot. Salómé lerogyott és elájult.

Salómé és Kornélius azonban nagyon eltűnődött afelett, hogy vajon ki lehet ez az Egyiptomból való társaság.

1. Kornélius mondta: „Ez a négy férfiú, ki idősnek éppen nem látszik, megfigyelésem szerint nagyon hasonlít ama csodálatos ember fiaihoz, kivel Betlehemben kettőnknek dolgunk volt.
1. Tájszólásuk is félreismerhetetlenül názáreti hangzású.
2. Te, nagyra becsült barátnőm! Hiszen ama csodaember, akit Józsefnek hívtak, igen valószínűleg szintén Egyiptomba vándorolt, amint Tíruszból fivérem leveleiből értesültem!
3. Hátha ez ugyanaz a József?
4. Ne menjünk-e a társasághoz, hogy megnézzük?
5. Ha ez lenne az igazi, vajon ne vendégeljük-e meg őket a legfelségesebben?”
6. Salómé ezt meghallva, elragadtatásában csaknem elájult, és így szólt:
7. „Ó, barátom! Bizonyára igazad van, az már így lesz! Ez biztosan a szent család!
8. Azért hadd keltsem fel rögtön cselédségemet, és menjünk oda, ahol a család pihen!”
9. Erre Salómé ment, hogy felkeltse egész cselédségét.
10. Fél óra múlva mindenki talpon volt Salómé házában.
11. Mikor pedig mindnyájan készenlétben voltak, Kornélius így szólt Salóméhoz:
12. „Most vonuljunk oda, és lássuk meg, vajon ki ez a család!”
13. Salómé erre rögtön mindenkit egybehívott a házban, és az egész társaság odament, ahol József enyhe tűz mellett megpihent.
14. Odaérve, Kornélius így szólt Salóméhoz:
15. „Nézz oda, a tűz mellett ott, nem a fiatal Mária-e az, József felesége a Gyermekkel?
16. Az az öregember, mondd, nem József-e, ama csodás férfiú, kit Betlehemben ismertünk meg?”

17. Salómé ekkor tágra nyílt szemekkel odaszegezte tekintetét, s lassacskán felismerte, amit Kornélius mutatott neki.
18. Salómé ekkor odalett, lerogyott, elájult, és Kornéliusnak volt dolga, hogy ismét talpra állítsa társnőjét.

Józseték üdvözöltetése. A fáradt vándorok bevonulása régi otthonukba.

Amint Salómé felocsúdott elragadtatásának ájultságából, így szólt Kornéliushoz:

1. „Ó barátom! Hagyj kissé pihennem, akkor majd odamegyek, és hírül adom e szent családnak, hogy gondját viseltem udvarának."
1. Kornélius mondta: „Tudod mit, ha gyengének érzed magad, majd én megyek a te nevedben tudtul adni a családnak, hogy mit tettél érte!
2. Mert lásd, most nincs vesztegetni való idő. E magasztos utasok nagyon fáradtak lehetnek. Mentől előbbi elszállásolásra van szükségük. Ezért rögtön én mennék helyetted oda."
3. Amint Salómé ezt Kornéliustól meghallotta, így szólt:
4. „Ó barátom, igazad van! Már erőt vettem magamon. Nos hát, én is mindjárt veled megyek."
5. Ezen elhatározás után mindketten a társasághoz mentek.
6. Kornélius így kezdett szólni: „Isten, Izráel Ura, van veletek, miképpen énvelem és Salómé társnőmmel!
7. Sikerült megismernem titeket, és immár kétségtelen, hogy te öreg, tisztes ember, fiatal nőddel, Máriával, ugyanaz a József vagy, aki három éve Egyiptomba menekültél, hogy a Heródes üldözését kikerüld.
8. Azért siettem ide, hogy azonnal befogadjalak téged, és tulajdonodba vezesselek!"
9. Midőn József ezt Kornéliustól meghallotta, felkelt, és megkérdezte tőle:
10. „Jó ember, ki vagy, hogy tudtomra adod ezeket?
11. Mondd meg nevedet, és én nyomban követlek!"
12. Kornélius mondta: „Magasztos barátom! Lásd, Jeruzsálem Helytartója vagyok!
13. Nevem Kornélius; ugyanaz, ki Betlehemben csekély barátságot mutattam veled szemben.
14. Azért most ne legyen gondod semmire! Ugyanis barátnőm, Salómé, pontosan teljesítette megbízásodat!"
15. Ekkor Salómé odaborult József lábaihoz, és remegő hangon mondta:
16. „Öröm nékem, szegény bűnösnek, hogy méltatlan szemeim újra megláthatnak!
17. Ó jöjj, jöjj házadba! Mert az én házam méltatlan ilyen kegyre!"
18. Ez könnyekre indította Józsefet, és ő mondta:
19. „Ó, nagy Istenem és Atyám! Mily jó vagy Te! Hiszen Te mindenkor a legjobb célhoz vezeted a fáradt vándort!"

20. Erre átölelte Kornéliust és Salómét, majd velük együtt tüstént majorságába vonult.

A régi hajlék átadása. József elcsodálkozik. Salómé alázata és szeretete. Fenséges bizonyság az Úrról. Salómé és Kornélius szeretete felébreszti Jézust. Az igaz szeretet örökre felébreszti az Urat.

Salómé cselédsége, valamint Kornélius kísérete, és maga Salómé és Kornélius is segítették áthozni József minden poggyászát.

1. Salómé bevezette a társaságot a lakóház jól berendezett szobáiba.
1. József elcsodálkozott a házában helyreállított nagy tisztaságon.
2. Az ágyak mind újak voltak, a régiek pedig megtisztítva. Az istálló is a legcélszerűbben volt berendezve.
3. József meggyőződött róla, hogy Salómé mily híven viselt gondot helyette.
4. Megkérdezte Salómétól: „Ó, kedves barátnőm, hiszen látod, hogy szegény vagyok, és semmi vagyonom nincs! Hogyan téríthetem meg mindezt neked valaha?”
5. Midőn Salómé Józseftől meghallotta e kérdést, sírva mondta:
6. „Ó fennkölt barátom! Ugyan mim van nekem e világon, amit nem Attól nyertem volna, Aki a gyengéd anya karján pihen?
7. Ha pedig mindörökké igaz, hogy Attól nyertem, Aki oly örök csodaképpen nálad van, hogyan nevezhetném magaménak azt, ami öröktől fogva Azé volt, Aki veled van?
8. Hiszen az Úr, az öröktől fogva Szent, nem idegenbe jött hozzánk, szegény bűnösökhöz.
9. Ő örökös tulajdonába jött! Ezért nem is adhatunk Neki semmit!
10. Mi csak az Övét hozzuk neki azzal az erővel, melyet Ő adott nekünk.
11. Velem szemben való tartozásod emlegetése tehát végképp felesleges, mert én már e végtelenül felséges hivatásom által, hogy rólad gondoskodjam, mindörökre meg vagyok jutalmazva.
12. Annál is inkább, mert lelkem egész mélyéből érzem, hogy erre a szent hivatásra bizonyára a legméltatlanabb vagyok!”
13. Salómé ekkor nem tudott tovább beszélni; hallgatott tehát, és sírt az örömtől s boldogságtól.
14. A Kisded erre felébredt és felélénkült.
15. Midőn Mária ölében vidáman felemelkedett, szeretetteljesen tekintett Salómé és Kornélius felé, és mondta:
16. „Ó Salómé és te is Kornéliusom! Látjátok, aludtam, nagy szeretetetek azonban felébresztett!
17. Valóban, ez édes és kellemes! Maradjon így örökké!
18. Mostantól fogva mindenki számára aludni akarok Őslényemben. Aki azonban a ti szeretetetekkel jön hozzám, az fel fog Engem kelteni a maga számára örökre!

19. Salómé, térj most nyugvóra, holnap pedig hozz Nekem jó reggelit!”
20. Salómé fölöttébb el volt ragadtatva, hogy első ízben hallotta az Urat beszélni. – Mindnyájan dicsérték, magasztalták Istent, és azután nyugodni térték.

Salómé reggelire hívja meg a visszatérteket. Jézus kedvenc étele. Jézus és Salómé beszélgetése a sírásról.

Reggel mindkét házban már mindnyájan igen korán talpon voltak. Salómé konyhájában szorgoskodva, jó reggelit készített, mely mézeskalácsból, jó hallevesből és több nemes halból állott.

1. Közülük a pisztráng volt a legjobb, melyet gyakran fogtak ott a hegyi patakokban.
1. Mihelyt a reggeli elkészült, Salómé József házába sietett, és meghívta Józsefet övéivel egyetemben reggelire.
2. József mondta: „Ugyan, kedves barátnőm! Miért vered magad miattam olyan nagy költségbe?
3. Nézd, már fiaim is szorgoskodnak itt a konyhában, hogy elkészítsék a reggelit.
4. Tehát nem lett volna szükséges rólunk annyira vendégszeretően gondoskodnod.”
5. Salómé azonban mondta: „Ó magasztos barátom! Ne vesd meg szolgálód munkáját, hanem gyere!”
6. Józsefet ez igen megindította. Összehívta a háznépét, és Salóméval együtt házába tért reggelire.
7. A küszöbön Kornélius várta őket, és a legszívélyesebben üdvözölte mindnyájukat.
8. Józsefnek nagy volt az öröme, midőn a napvilágnál ismét teljesen felismerte barátját, Kornéliust.
9. Erre mindnyájan a szép ebédlőbe mentek, ahol a reggeli várta a vendégeket.
10. Amint pedig a Kisded az asztalon megpillantotta a halakat, mosolygott, Salóméhoz szaladt, és így szólt hozzá:
11. „Ugyan ki mondta meg neked, hogy szeretem a halakat?
12. Ezzel igazi örömöt szereztél Nekem, mert ez az Én mindenekelőtt való kedvelt ételem!
13. Szeretem ugyan a mézeskalácsot is, úgyszintén a hallevest búzakenyérrel.
14. A halat azonban mégis jobban szeretem minden egyéb ételnél!
15. Nagyon derék vagy, hogy olyan jól gondoskodtál rólam, ezért igen megszerettelek!”
16. E gyermeki dicséret hallatára Salómé az örömtől már újra magánkívül volt, és sírt.
17. A Kisded azonban így szólt hozzá: „Salómé, hiszen te mindig sírsz, ha

nagyon örvendesz valaminek!
18. De lásd, Én nem vagyok a sírás barátja. Nem kell tehát mindig sírnod, ha örülsz valaminek, mert akkor még jobban foglak szeretni.
19. Lásd, nagyon szeretném a te öledben elkölteni a halat.
20. De nem merem, hiszen akkor csupa szeretetből túl sokat sírnál!"
21. Ekkor Salómé, amennyire csak tehette, erőt vett magán, és így szólt a Kisdedhez:
22. „Ó Uram! Ugyan ki nézhet Téged könnytelen szemmel?"
23. A Kisded szólt: „Tekints testvéreimre! Ők is látnak naponta, mégsem sírnak, ha látnak!"
24. Erre Salómé ismét megnyugodott, és mindnyájan asztalhoz ültek, s a Kisded Salómé ölében foglalt helyet.

József nyugtató értesítést kap Kornéliustól. József beszámol Kornéliusnak Cyréniusról. Kornélius öröme. Józsefék mentesítése az adózástól.

Midőn a reggelit elköltötték, József Archelaus királyról beszélgetett Kornéliussal. József tüzetesen megkérdezte tőle, hogy milyen ember ő, és hogyan uralkodik.

1. Kornélius mondta Józsefnek: „Magasztos férfiú és barátom! Ha én és fivérem, Cyrénius, őt meg nem fékeznők, még tízszer kegyetlenebb volna atyjánál.
1. Mi azonban – jó oknál fogva – igen korlátoztuk hatalmát, s ennélfogva csupán adóit szedheti be, éspedig a mi megszabásunkhoz képest.
2. Ha az adókötelesek esetleg valamiképpen vonakodnának adóikat beszolgáltatni, hozzánk kell fordulnia.
3. Ellenesetben bármely napon átnyújthatjuk neki a császár elmozdító okmányát, mely mindenkor kezemben van. Aztán törvényen kívülre helyezettnek nyilváníthatjuk őt a nép előtt.
4. Ettől a királytól tehát a legkevésbé sem kell tartanod,
5. mert nem ajánlatos neki a legcsekélyebben is a fennálló előírások ellen cselekednie.
6. Különben holnap már nem király, hanem Róma számkivetett, törvény oltalmától megfosztott rabja.
7. Barátom, úgy vélem, több a te megnyugtatásodra nem szükséges.
8. Én vagyok most Jeruzsálem Helytartója, és fivérem, Cyrénius, mintegy Ázsia és Afrika vicecsászára, és mi a te barátaid vagyunk.
9. Azt hiszem, jobb kezesség – világi értelemben – aligha lehetséges egy országban az ember számára.
10. Biztonságod és nyugalmad legnagyobb biztosítéka pedig házadban lakik!
11. Tehát légy egészen nyugodt, és folytasd félelem nélkül előttem immár ismert mesterségedet!
12. Én pedig az adókivitelnél majd olyan rovatot keresek ki számodra, ami

nem fog fájni.”

13. Midőn József ezt Kornéliustól meghallotta, ismét teljesen felvidult, és nyugodt lett.
14. Kornélius közben megpillantotta Cyrénius öt leányát és Eudokiát, ki nagyon ismerősnek tetszett előtte, itt azonban mégsem ismerte fel őt.
15. Megkérte tehát Józsefet, hogy adjon neki bővebb felvilágosítást e személyeket illetően.
16. József teljesen az igazsághoz híven minden misztikus záradék nélkül tudatott vele mindent.
17. Mikor Kornélius ilyképpen megtudta, hogy mennyire emberszeretően viselkedett József fivérével, Cyréniussal szemben, el volt ragadtatva.
18. Öröme fölöttébb nagy volt. Miután Józsefet százszor megcsókolta, fivére gyermekeit magához szólította. Becézte és csókolgatta őket.
19. Józsefhez pedig így szólt: „Minthogy fivéremmel ilyen viszonyban állsz, légy adómentes minden időkre, miként bármely római polgár. Ma én magam tűzöm fel házadra a császár mentesítő levelét!” Józsefet ez könnyekre indította, és örömükben vele sírtak mindnyájan.

A csendes és rejtett életet kedvelő József. Kornélius megmagyarázza Józsefnek a római titkos írásmódot.

Ezek után pedig megkérdezte Kornélius Józseftől, vajon Cyrénius tudomást szerzett-e Józsefnek Egyiptomból való elutazásáról.

1. Mert ha nem volna róla tudomása, nem kellene-e őt állami okoknál fogva azonnal értesíteni?
1. József mondta: „Barátom! Tégy fivéreddel szemben, amit akarsz!
2. Arra azonban kérlek, mondd meg neki, hogy egyhamar hozzám ne jöjjön!
3. Hogyha már eljönne, jöjjön az éj és köd borújában, nehogy észrevegye valaki nálam való jelenlétét.
4. Házam ezáltal igen kellemetlen figyelem tárgyává ne legyen, ami nekem is, a Gyermeknek is ártana, és házam isteni nyugalmát megzavarná.”
5. Amint Kornélius ezt Józseftől meghallotta, így szólt:
6. „Ó magasztos barátom, légy efelől nyugodt! Mert mi, rómaiak, mesterek vagyunk a szigorú inkognitóban való látogatásban!
7. Ha holnap Jeruzsálembe érkezem, az lesz az első dolgom, hogy fivéremet titkos írás által ittlétedről szép csendesen értesítem.
8. Ilyen írással, ha kell akár magát Archelaust is odaküldöm fivéremhez, és ő még akkor sem tudná, hogy miről szól az, ha pecsét nélkül volna is a kezében.”
9. József pedig megkérdezte Kornéliustól, hogy hogyan volna ilyen titkos írás lehetséges.
10. Kornélius mondta: „Ó magasztos barátom, ennél mi sem könnyebb.

11. Nézd, az ember vesz egy hosszú, ujjnyi széles papírsávot.
12. E sávot csigamódra egy gömbölyű rudacskára tekeri olyformán, hogy a szélek szorosan egymáshoz érjenek.
13. Ha a sáv a gömbölyű rudacskára ekként fel van tekerve, akkor az ember a rudacska hosszirányában, a pergamensáv összes tekervényeire ráírja titkát.
14. Ám Cyréniusnak is éppen olyan vastag rudacskája van, mint amilyen nekem.
15. Az írás befejezése után letekerem a rudacskáról, és bárkivel, egészen nyíltan, a fivéremhez küldhetem.
16. Hasonló rudacska nélkül távolról sem képes senki kisilabizálni ilyen írást,
17. mert a sávon nem fedez fel egyebet, mint nagyobbára egyes betűket, vagy legfeljebb szótagokat, amiből bizonyára sohasem tud kiigazodni, hogy mi áll a sávon! József, megértettél?"
18. József mondta: „Tökéletesen kedves testvérem!
19. Így hát nem bánom, ha írsz fivérednek, mert ilyenformán senki sem fejti meg a titkot!"
20. Kornélius erre Eudokiához fordulva, különféle dolgokról beszélgetett vele.

Kornélius érdeklődik Józsefnél a Gyermek csodás volta felől. József hivatkozása a Gyermek beszédére. Kornélius elégedjék meg a vállaira tett teherrel!

Kornélius Eudokiával is kellőképpen értekezett mindarról, aminek megtudását szükségesnek találta.

1. Midőn átlátta, hogy Eudokia mondása fivére értesítésével pontosan egyezik,
1. Józsefhez fordulva, így szólt:
2. „Magasztos férfi! Most teljesen tisztában vagyok mindennel!
3. Nem akarlak már megkérdezni afelől, hogy hogyan és miért hagytad el ismét Egyiptomot, jóllehet ott a legjobban el voltál látva.
4. Tudom, hogy te nem teszel semmit, csak amit neked Istened megtenni parancsol.
5. Minthogy te pontosan Istened akarata szerint cselekszel, tetted mindenkor jó és helyes is Isten és mindazon világ előtt, amely hozzám hasonlóan igazságosan gondolkodik, akar és cselekszik.
6. De egyet még megkérdeznék tőled Jeruzsálembe való elutazásom előtt.
7. Ez az egy ebben áll: „Lásd, még teljesen jelenvalóan lebegnek szemeim előtt mindama csodás tünemények, melyek Gyermekednek születésénél megtörténtek.
8. Most azonban úgy látom, mintha ez a csodás volta teljesen eltűnt volna! Mondd, hogyan magyarázzam meg ezt?"

9. József mondta: „Ó barátom, milyen különöset kérdezel?
10. Hát nem hallottad az imént a Gyermeket Salóméval beszélni?
11. Ugyan beszél-e ebben a korban valamennyi gyermek ilyen mély bölcsességgel?
12. Vajon nem találod-e ezt a beszédet egy hároméves Gyermek szájából éppen olyan csodásnak, mint a betlehemi születés ama csodatüneményét?”
13. Kornélius mondta: „Igazad van ugyan, de éppen ezért nem újság előttem e csoda.
14. Mert lásd, Rómában már egyéves gyermekeket is hallottam bámulatra méltó módon beszélni, holott születésük egészen természetes volt.
15. Ez okból nem elégítette ki rendkívüli Gyermeked nagy várakozásaimat.”
16. Ekkor a Kisded maga ment Kornéliushoz, és így szólt hozzá:
17. „Kornélius! Elégedjél meg azzal a teherrel, melyet vállaidra raktam!
18. Mert lásd, gránitheggyé kellene lenned, ha akaratomnak nagyobb terhét akarnád vállaidra venni!
19. Azért ne kívánj Tőlem többet idő előtt!
20. A kellő időben azonban majd eleget teszek neked és a világmindenségnek!”
21. Kornélius ezt hallván, többé nem kérdezősködött, és nemsokára elrendezte poggyászát az indulásra.

Kornélius a házra tűzi a József szabad római polgárjogát feltüntető táblácskáját. A Gyermek Kornéliusnak adott ígérete.

Kornélius néhány óra alatt felkészült az útra. Előzőleg azonban Józseffel még annak lakására ment, és ígéretéhez képest egy, a császár képével és névaláírásával ellátott érctáblácskát szegezett az ajtóra.

1. Ez a kis tábla a császári szabadságnak volt jele, egyidejűleg egy felmentvény, miszerint az illető országot bérlő király nem gyakorolhatta jogát az ilyen házzal szemben.
1. Midőn Kornélius ezzel a munkával elkészült, fogta a tollát, és ezt írta az ajtóra a kis tábla alá római nyelven.
2. *Tabulam hanc libertatis Romanae secundum judicum Caesaris suamque voluntatem affigit Cornelius Archidux Hierosolymae in plena potestate urbis Romae.*[104]
3. Mialatt Kornélius ezzel a felirattal is elkészült, így szólt Józsefhez:
4. „Magasztos barátom! Házad és mesterséged immár mentes mindenféle adótól, melyet Archelaus reád róhat!
5. Csak a Rómát illető kamatgarast kell évente befizetned, melyet remélhetőleg könnyen megtakarítasz.
6. A kamatgarast vagy Jeruzsálemben, vagy itt Názáretben, a császári hivatalban is lefizetheted nyugta ellenében.

7. Tehát mentesítve vagy a hűbérkirály minden háborgatásától! Készíts azonban a tábla fölé kis rácsot, nehogy ellopják, és aláírásomat elrontsák!”
8. József szívében hálát adott Istennek ennyi kegyelemért, és sokszorosan áldotta Kornéliust.
9. A Kisded szintén odament Kornéliushoz, és így szólt hozzá:
10. „Hallgass meg kevéssé Engem is: nagy jutalmad gyanánt Én is mondok valamit!
11. Lásd, te most nagy jót tettél József házával!
12. Azonképpen teszek Én is egykoron egész házaddal!
13. Jóllehet nem tápláló atyám tulajdona e ház, hanem Salóméé, mert ő vette meg.
14. Mégis, a jövőben tulajdon házadnak fizetem vissza sokszorosan, amit Salómé e házának tettél.
15. Te önkezeddel szegezted a ház ajtajára a császári szabadságjegyet, és elláttad aláírásoddal.
16. Így Én is, Magam fogom egykoron Szellememet egész házadra kiterjeszteni, miáltal Isten mennyeinek örök szabadságát nyered el, és abban az el nem múló, örök életet birodalmamban.”
17. Kornélius ekkor felemelte a Kisdedet, megcsókolta, és mosolygott a Kisdednek ezen különös ígérete fölött.
18. Hogyan is érthette volna meg, hogy mit szólt hozzá a Kisded az isteni bölcsesség eme mélységéből?
19. A Kisded mondta: „Ezt majd csak akkor érted meg, ha Szellemem reád fog szállni!” Erre a Kisded ismét Jakabhoz szaladt. – Kornélius közben útra készült. József pedig a házban mindent szükségleteihez képest kezdett elrendezni.

József házában rendezkedik. Megbeszéli Máriával a rokonok és ismerősök látogatását. A Gyermek sajátos viselkedése és figyelemre méltó szavai.

Salómé tevékeny segédkezése mellett József e napon házában mindent a legalkalmasabb rendbe hozott, hálát adott Istennek, és örömmel telt el, hogy atyái országában ismét olyan jó fogadtatásban részesült.

1. Másnap azonban így szólt Máriához, miután a háztartást ezen napra négy fia gondjára bízta:
2. „Mária, hűséges hitvesem! Lásd, ezen a környéken nem egy rokonunk s egyéb jó barátunk és ismerősünk van.
3. Menj, és vedd a Kisdedet, Jakabot, s ha úgy akarod, Eudokiát az öt leánnyal.
4. Látogassuk meg ezen a napon Názáretben és a közeli környéken lakó összes rokonainkat, barátainkat és ismerőseinket.
5. Ők is, kik bizonyára sokáig sajnáltak engemet, ismét örvendezzenek jelenlétünknek!

6. Hát ha ez alkalommal megint jó munkát is kapok, hogy mindnyájatok számára megszerezzem a szükséges kenyeret!”
7. Mária szíves örömmel értett egyet ezzel az ajánlattal, és megtette az ez iránti intézkedéseket.
8. Csak a Kisded nem akart eleinte velük tartani. De midőn az anya hízelgett Neki, mégis engedte Magát felöltöztetni, s rávenni, hogy velük tartson.
9. A Gyermek így szólt: „Veletek megyek ugyan, vinni azonban ne vigyen Engem senki,
10. hanem, ha megyek, köztetek akarok menni mindenüvé, ahova mentek!
11. Ne kérdezzétek azonban, miért akarom ezt így, mert Én nem mondok ki mindent egyenesen, hogy miért teszek valamit így, vagy úgy!”
12. Mária így szólt a Kisdedhez: „Ó, szívesen viteted Te még Magadat, ha jól kifáradtál!”
13. A Kisded mondta: „Ó ne gondolj ezzel! Én sohasem fáradok ki, ha nem akarok!
14. Ha azonban akarok, akkor fáradt is leszek! – De akkor az Én fáradtságom ítélet az emberek számára.
15. Csak az emberek bűne bírhat arra, hogy azután akarnom kelljen a bűnük miatt elfáradni.
16. De mindenekelőtt mondom nektek, hogy közületek senki el ne áruljon!
17. Elég, ha ti tudjátok, hogy Én vagyok az Úr.
18. Ti ítélet nélkül tudjátok ezt, mivel szívetek a mennyekből való.
19. Ha azonban a Föld emberei ezt idő előtt tudnák meg, akkor általa el lennének ítélve, és nekik meg kellene halniuk.
20. Ezért is nem akartam mindjárt veletek tartani.
21. Előbb tudatnom kellett ezt veletek, és minthogy most tudjátok, veletek akarok menni.
22. De értsétek meg: Csak menni akarok, és ne hordozzatok, hogy a Föld megtudja lépteim által, Ki tapodja talaját!”
23. Mindnyájan jól megjegyezték e szavakat, aztán hamarosan útra keltek rokonaikhoz, barátaikhoz és ismerőseikhez.

Jézus léptei alatt keletkező földrengés megfélemlíti Józsefet és Máriát. A városból menekülők óvják őket a továbbmenéstől. Jakab nyugtató szavai révén József továbbvonul a városba.

Midőn József övéivel útra kelt, és a Kisded József és Mária között lépkedett, az egész társaság erősen érezhető földrengést észlelt a Kisded minden lépésénél.

1. József olykor-olykor igen érezhetően, szintén észlelte ezt a jelenséget, és így szólt Máriához.
1. „Asszony, nem érzed, hogy a föld hogyan inog és remeg?”
2. Mária mondta: „Ó, ezt igen erősen érzem!

3. Csak erős vihar ne érjen minket útközben vagy a városban, ami követni szokta a földrengést!
4. Lám, a földrengés tartós, amit még nem értem meg!
5. Ezt bizonyára rémes vihar fogja követni!”
6. József mondta: „Én ugyan sehol sem veszek észre felhőt az égen.
7. De ettől eltekintve mégis igazad lehet.
8. Ha a földrengés hamarosan véget nem ér, akkor még a városba vonulni sem lesz bátorságos.”
9. Amint pedig a család a város felé közeledett, egy tömeg menekülő jött a városból velük szembe, és óvták őket a városba való vonulástól.
10. Így szóltak hozzájuk: „Barátaink, akárhonnan valók vagytok is, ne menjetek be a városba.
11. Rövid félórával ezelőtt erős földrengés volt. Az ember egy percig sem biztos a házak beomlásától.”
12. Ekkor magát Józsefet is futó kétség fogta el, hogy mit is tegyen voltaképpen: továbbmenjen-e, vagy visszaforduljon?
13. Jakab azonban odament Józsefhez, és titokban így szólt hozzá:
14. „Apa, ne félj! Ez a földrengés a legcsekélyebb kárt sem fogja okozni senkinek, sem a városban, sem a környéken!”
15. József immár megértette, honnan eredt a földrengés.
16. Tehát rögtön fel is bátorította övéit, hogy vonuljanak a városba.
17. A városbeli menekülők azonban meglátván, hogy az öreg aggastyán mégis a városba vonul, így szóltak magukhoz:
18. „Vajon ki lehet ez a férfi, hogy nem fél a földrengéstől?”
19. Találgatták, de senki sem ismerte fel őt.
20. Ők pedig szintén a városba akartak ismét vonulni.
21. Mivel azonban a Kisded tovahaladtával a föld ismét remegni kezdett, tovább menekültek. – József azonban teljesen félelem nélkül vonult a városba családjával.

Józseféк Názáretbe való bevonulása. A városbeli emberek zavarodottsága. József utalása a szívbéli bűnbánatra. Látogatás az orvos barátnál.

József pedig a városba érve, nagy félelemben és igen megzavarodva látta az embereket összevissza futkosni.

1. Valamennyien kiáltották: „Ábrahám, Izsák és Jákob Ura, Istene súlyosan meglátogatott minket!
1. Szaggassátok meg ruháitokat, hintsétek meg hamuval a fejeteket, és tartsatok bűnbánatot, hogy az Úr ismét megkönyörüljön rajtunk!”
2. Egyesek odatódultak Józsefhez is, és mohón megkérdezték tőle, hogy vajon ő nem szaggatja-e meg a ruháját?
3. József azonban mondta: „Ó, testvérek! Ha már bűnbánatot akartok tartani, akkor inkább a szívetekben tartsatok, mint ruhátokon!
4. Az Úr ugyanis nem tekinti sem a ruha színét, sem azt, hogy egész-e vagy szaggatott,
5. hanem az Úr csupán a szívet tekinti: Vajon milyen az?
6. Mert a szívekben rossz lakozhat, mint gonosz gondolatok, vágyak, rosszindulat,
7. bujaság, paráznaság, házasságtörés és több efféle.
8. Ezeket vessétek ki szívetekből, ha benne vannak! Ekkor helyesebben cselekedtek, mintha szétszaggatjátok ruháitokat, és hamut hintetek fejetekre!”
9. Midőn az elcsüggedt názáretiek meghallották Józsefnek e beszédét, meghökkenve léptek vissza, és sokan közülük így szóltak maguk között:
10. „Kicsoda ez a férfi, hogy úgy beszél, mintha nagy próféta volna?”
11. A Kisded pedig megbökte Józsefet, és mosolyogva mondta:
12. „Most jól beszéltél. Ez kellett ezeknek a vakoknak!
13. De most legyen a föld ismét nyugodt, hogy zavartalanul tovább vonulhassunk!”
14. A család erre József egyik barátjához vonult, ki orvos volt Názáretben.
15. Amint barátja meglátta az öreg Józsefet, övéivel egyetemben elébe sietett, és nyakába borulva, kiáltotta:
16. „Ó József, József, legkedvesebb barátom és testvérem! Hogyan kerülsz a szorongattatásnak ez órájában ide?
17. Hol voltál három hosszú évig?
18. Honnan jössz te most? Istennek melyik angyala vezetett most erre?”
19. József azonban mondta: „Testvér, vezess minket előbb a házba, és adj vizet, hogy megtisztíthassuk a lábunkat.
20. Azután majd megtudsz mindent, hogy hol voltam, és most honnan jövök!” – Az orvos rögtön teljesítette József kívánságát.

József beszámol barátjának a múlt eseményeiről. Az orvos elmondja Józsefnek Archelaussal történt tapasztalatait. József felháborodása. A

Gyermek bátorító szavai.

Miután József családjával együtt megtisztította lábát, bement az orvos lakószobájába, ahol több beteg volt ápolás alatt. Ott leült övéivel együtt, és egészen röviden elbeszélte neki menekülését főbb vonásaiban, valamint annak okát.

1. Mikor az orvos ezt meghallotta, haragra lobbant Heródes, de még inkább annak még élő fia, Archelaus, ellen.
1. Még sokkal gonoszabbnak festette ezt a zsarnokot, mint amilyen atyja volt.
2. József így szólt hozzá: „Amit te most Archelausról megmondtál, azt én már hazautazásom alatt is hallottam.
3. De az Úr gondoskodott rólam!
4. Íme mentesített házban lakom, és római polgárhoz vagyok hasonló, tehát semmi dolgom ezzel a zsarnokkal!”
5. Az orvos mondta: „Ó barátom, nézd ezt az én házamat! Ennek is volt császári felmentvénye!
6. Nemrég azonban, éjnek idején, jöttek Archelaus adóporoszlói, letépték az ajtóról a táblácskát, és másnap csúnyán megzálogoltak!
7. Veled is hasonló eshet meg, tehát légy résen!
8. Mert mondom neked: ennek az ördögi királynak semmi sem szent! Amit ő nem rabol el, azt aztán elrabolják bérlői és a leggyalázatosabb utcai vámszedők!
9. Midőn József az orvostól ezt meghallotta, maga is haraggal telt el Archelaus ellen, és mondta:
10. „Próbálja csak meg ez a zsarnok; mondom neked, rosszul jár!
11. A Helytartó ugyanis megígérte nekem, hogy Archelaussal mindjárt úgy bánik, mint egy rablógyilkossal, mihelyt nem respektálná Róma privilégiumát!”
12. Az orvos mondta: „Ó testvér! Bármit is becsülj többre, mint az ilyen privilégiumokat!
13. Mert ravaszabbul egy róka sem vonja ki magát valamely bűnténynél a húrokból, mint ez a görög bestia!
14. Nézd, mit tett énnálam, midőn panaszt emeltem a római hivatalban!
15. Nyomban önhatalmú eljárással vádolta meg ügyészét, és tömlöcbe vettette!
16. Midőn pedig kártérítésért folyamodtam a hivatalhoz, elutasítottak ezzel a válasszal:
17. Mivel a király nem bebizonyítottan részes ebben a bűncselekményben, nem is köteles a kártérítésre, csupán az önhatalmúan eljárt tettes.
18. Ennél azonban semmi sem volt található; miként egy közönséges rablásnál, a kárt a károsult viseli! Lásd, ezzel ki voltam fizetve!
19. A táblácskát ugyan a házamra tűzték ismét, de Archelaus fogja tudni a legjobban, hogy mennyi időre!”
20. József ezt meghallván, igen felháborodott, és nem tudta, mit szóljon

hozzá. A Kisded azonban mondta:

21. „Ó ne bosszankodjál emiatt az erőtlen miatt, mert lásd, van még egy Úr, Aki többre képes, mint Róma!” – József erre megnyugodott. Az orvos szemei azonban tágra nyíltak, mert ő még nem ismerte a Gyermeket.

Az orvos csodálkozik a Gyermeken. Az orvos prófétának tartja a Gyermeket. Az orvosnak nem jó megtudni a Gyermek mivoltát. A Gyermek kijavítja az orvos rossz felfogását a Messiásról. Ő nem von kardot Róma ellen.

Csak bizonyos idő múlva kezdett az orvos ismét beszélni, így szólván Józsefhez:

1. „De hát barátom és testvérem! Az Isten szerelmére milyen gyermeked van neked, hogy olyan bölcsen beszél, mint egy főpap az Úr templomában, amikor tumimmal és urimmal áll a szentély előtt?
1. Valóban, csak néhány szót beszélt, és ezek áthatották egész valómat.
2. Elbeszélésedben ugyan mondtad, hogy ez a gyermek volt oka Egyiptomba való menekülésednek, és futólag nem egy ritka körülményt említettél meg az ő születéséről.
3. Abból azt sejtettem, hogyha kijárná az esszénusok[105] prófétaiskoláját, nagy próféta válna ebből a gyermekből.
4. De eszerint, amit most hallottam tőle beszélni, nincs szüksége az esszénusok iskolájára.
5. Hiszen ő máris elsőrangú próféta, akár Sámuel, Illés és Ézsaiás!”
6. József ezzel kissé zavarba jött, és nem tudta, hogy hamarjában mit feleljen barátjának.
7. Ekkor a Kisded újra Józsefhez ment, és így szólt hozzá:
8. „Csak hadd meg az orvost hitében, mert ő is hivatott Isten birodalmára; egyszerre azonban ne tudjon meg túl sokat!”
9. Mikor azonban az orvos e szavakat is meghallotta, elcsodálkozva mondta:
10. „Úgy, úgy, József testvérem! Helyesen mondtam én!
11. Próféta már ő, aki meg fogja jövendölni a megígért közeli Messiást,
12. hiszen most az Isten birodalmáról szólt, melyhez én is hivatalos vagyok.
13. De most meg is értem, hogy ez a kis Sámuel az előbb miért biztatott téged az Úrral, Aki hatalmasabb Rómánál!
14. Persze, ha a Messiás eljön, akkor majd Róma is úgy jár, mint egykor Józsué idejében Jerikó!”
15. A Kisded azonban mondta: „Ohó barátom! Mit beszélsz? Hát nem tudod, hogyan van megírva: ‚Galileából nem származik próféta!?’
16. Ha pedig így van, vajon ki lehet Az, Ki Dávid törzséből származik?
17. Mondom neked: ha eljön a Messiás, Ő nem von kardot Róma ellen,
18. hanem földi küldöttjei által csak szellemi birodalmát fogja hirdettetni!”

19. Ekkor meghökkent az orvos, és bizonyos idő múlva mondta: „Valóban, benned Isten látogatta meg népét!”
20. József erre igazat adott az orvosnak, bővebb magyarázatot azonban mégsem fűzött hozzá.

Az orvos betegeinek bizalmi vizsgálata a Gyermek által. Jézus meggyógyít egy tizenkét éves béna lányt.

E beszélgetés után a Kisded élénken szaladgált ide-oda a teremben, és megkérdezte a mindenféle kórságban sínylő betegektől, hogy mi a bajuk, és hogyan szerezték ezeket a bajokat.

1. A betegek azonban mondták: „Te élénk kisfiú! Megmondtuk már ezt az orvosnak, ki aszerint fog minket meggyógyítani!
1. Mos, a vendégek előtt nem illenék beismerni a mi bűneinket, melyek bizonyára okai testi fogyatkozásainknak.
2. Menj tehát az orvoshoz, majd megmondja ő neked, ha illendő!”
3. A Kisded ekkor mosolygott, és így szólt a betegekhez:
4. „Akkor sem jelentenétek ki a betegségetek okát, ha egészen biztosan segíthetn rajtatok?”
5. A betegek válaszoltak: „Akkor igen!
6. De ehhez még igen sokat kell tanulnod! Szép sok idő fog még eltelni, amíg or leszel!”
7. A Kisded mondta: „Semmiképpen! Én már teljesen kitanult orvos vagyok, és a vittem, hogy pillanat alatt is gyógyíthatok.
8. Mondom nektek: Aki elsőként bízza magát Reám, legott elsőnek is gyógyuljo
9. Volt ott egy tizenkét éves béna leány, aki kedvét találta a Gyermekben, és mon Neki:
10. „Gyere hát ide te kis orvos, meggyógyíttatom magamat általad!”
11. Ekkor a Kisded a leányhoz szaladt, és így szólt hozzá:
12. „Mivel te elsőnek hívtál, elsőnek is gyógyulj meg!
13. Lásd, ismerem bajod okát, szülőidben rejlik az.
14. Te azonban bűn nélkül vagy, tehát mondom neked:
15. Kelj fel, járj szabadon, és emlékezzél meg Rólam!
16. Most azonban ne szólj arról senkinek, hogy Én gyógyítottalak meg!”
17. Lám, a tizenkét éves leány abban a pillanatban meggyógyult, felkelt, és szaba
18. Amint a többi beteg ezt meglátta, ők is kérték meggyógyításukat.
19. Ám a Kisded nem ment ágyaikhoz, mert nem kérték előbb.

Az orvos csodálkozása és alázatos vallomása sejtéséről. A Kisded megtanítja az orvost a legjobb gyógyító módszerre. Az orvos hisz Jézusnak. József házába fogadja a meggyógyított leányt.

Az orvos elképedt, midőn meglátta ezen általa teljesen gyógyíthatatlannak

nyilatkoztatott leány csodás meggyógyulását.

1. A nagy csodálkozástól az orvos alig jutott lélegzethez, és így szólt Józsefhez:
1. „Ó testvér! Kérlek téged, menj ki tőlem!
2. Szívem most igen szorong!
3. Nézd, bűnös ember vagyok, és Gyermekedben nyilván az Úr Szelleme lakozik!
4. Szegény bűnös azonban hogyan állhat helyt a Legfelségesebb mindenlátó és mindenható Szelleme előtt?”
5. Ekkor a Kisded az orvoshoz szaladt, és így szólt hozzá:
6. „Férfiú! Miért leszel most balgává, és miért félsz Tőlem?
7. Ugyan mi rosszat tettem neked, hogy aggodalom tölt el Miattam?
8. Hát úgy véled, hogy a leány meggyógyítása csoda volt?
9. Mondom neked: Semmiképpen! Csak kíséreld meg a többi beteget is ily módon gyógykezelni, és jobban lesznek!
10. Menj, és éleszd fel bennük a hitet, aztán vesd rájuk kezeidet, és abban a pillanatban meg fognak gyógyulni.
11. Előbb azonban magadnak is szilárdan kell hinned, hogy ilyen módon tudsz, és csalhatatlanul bizonyosan fogsz is rajtuk segíteni!”
12. Mikor az orvos meghallotta ezt a Kisdedtől, erősen felgerjesztette hitét, odament a betegekhez, és a Kisded tanácsa szerint cselekedett.
13. Lám, a betegek azonnal meggyógyultak mind, lefizették az orvosnak illetékeiket. Dicsérték és magasztalták Istent, hogy ilyen hatalmat adott az embernek!
14. Ezáltal azonban a csodálatosság is kedvező módon hárult el a Gyermekről a világ szemében.
15. Az orvos ezzel roppant hírnévre tett szert.
16. Sok beteg ment aztán messze földről őhozzá, ahol megtalálták gyógyulásukat.
17. A tizenkét éves leányka pedig látván, hogy az orvos is olyan csodásan gyógyít, úgy vélte, hogy a Gyermek az orvos által tette ezt, és magasztalta aztán az orvos bölcsességét is.
18. A Kisded azonban nem neheztelt miatta, hiszen azért adott Ő az orvosnak ily erőt, hogy a Reá irányuló sejtelem elháruljon.
19. Csak József szólt a leányhoz: „Leány, emlékezzél meg, hogy minden erő felülről jön!
20. Minthogy pedig szolgálatod nincs, gyere házamba, és ott ellátlak!” – A leányka rögtön Józsefhez szegődött, és azután ővele ment.

Józsefék meglátogatják Dumas tanítót. József elmondja a történteket. Jézus az iskolás gyermekek között.

Midőn József – az orvossal folytatott, esetleges ácsmunkák miatti magánbeszélgetések után – útnak indult, az orvos elkísérte őt legközelebbi

barátjáig, aki iskolatanító volt Názáretben, és Dumasnak hívták.

1. Ekkor az orvos ismét hazament, József pedig bement Dumashoz.
1. Dumas azonban nem ismerte fel őt mindjárt, mert egészen elszokott öreg barátjától.
2. Ekkor József megkérdezte tőle, hogy komolyan nem ismeri-e már őt?
3. Dumas azonban megdörzsölte homlokát, és így szólt:
4. „Te feltűnően hasonlítasz ugyan egy bizonyos Józsefhez, kinek három évvel ezelőtt bajai voltak egy templombeli leányzó miatt.
5. Ennek a máskülönben derék embernek annakidején szintén Betlehembe kellett mennie, mégpedig mindenestül.
6. Hogy azután mi történt vele, azt nem tudom.
7. Lásd, az általam igen becsült emberhez nagyon hasonlítasz ugyan, de ő bizonnyal nem vagy!”
8. József mondta: „Ha azonban mégis ugyanaz volnék, nem juttatnál nekem ácsmunkámba vágó munkát?
9. Mert lásd, ismét régi majorságomban lakom.”
10. Mikor Dumas ezt Józseftől meghallotta, így szólt:
11. „Igen, most világos. Te vagy az! Te vagy valóban az én öreg barátom és testvérem József!
12. De az Istenért, vajon honnan jössz most ide?”
13. József mondta neki: „Testvér, adj előbb egy vizes ruhát, hogy megtisztítsam lábaimat a portól, azután majd megtudsz mindent, ami szükséges.”
14. Dumas rögtön vizes ruhát, meg egy korsóval vizet hozatott, és József egész társasága megtisztította lábát, azután Dumas iskolájába mentek.
15. József ott röviden elmondta a három év történetét.
16. A Kisded pedig ezalatt néhány iskolás gyermekkel foglalkozott, kik éppen jelen voltak, és olvasni, meg írni tanultak.
17. Az egyik iskolás gyermek rögtön felolvasott a Kisdednek valamit, de hibákat ejtett benne.
18. A Kisded mindannyiszor mosolygott, és szorgalmasan kijavította az olvasó hibáit.
19. Ez hamarosan feltűnt az iskolás gyermekeknek, akik megkérdezték Tőle, hogy mikor és hol tanult meg olyan jól olvasni.
20. A Kisded mondta: „Ó, ezzel Én így születtem!”
21. A gyermekek mind nevettek ezen, odamentek, és mindezt elbeszélték Dumasnak. Dumas figyelmes lett a Gyermekre, és kérdezgetni kezdte Józsefet a Gyermek ebbeli képessége felől.

Dumas felfigyel a Gyermekre. Dumas nagyra tartja a görög filozófusokat. A Gyermek kifogásolja Dumas nézetét.

József azonban látván, hogy Dumas mennyire igyekszik megtudni, hogy honnan van a Kisdednek ez a csodálatos tulajdonsága, így szólt hozzá:

1. „Testvérem! Hiszen még jól tudom, hogy tanulmányoztad a görögök bölcsességét, és gyakran idézted előttem a bölcs Szókratész tételeit:
1. Az így hangzott: „Az embernek semmit sem kell tanulnia, csak szellemét kell felébresztenie az emlékezet révén.
2. Az embernek ez esetben megvolna mindene, amire az egész örökkévalóság számára szüksége van!
3. Látod, mint bölcs tanítója az ifjúságnak gyakran mondtad ezt nekem!
4. Na lásd, ha ez, a te alapelved, helyes, mi kell akkor még?!
5. Itt tehát nem látsz egyebet, mint szókratészi tételednek élő megerősítését.
6. E Gyermekem Szellemét igen korán élesztette fel egy természetéből eredő folyamat. E Gyermeknek így máris megvan mindene, amire az örökkévalóság számára szüksége van.
7. Nekünk nem kell Neki többet adnunk, mint amennyije önmagától van.
8. Nem találod ezt éppoly helyesnek, mint amilyen helyes, hogy egy meg egy az kettő?”
9. Dumas ekkor a homlokához kapott, és bizonyos pátosszal mondta:
10. „Igen, így van! Én voltam, aki hoztam az ilyen bölcsességből a zsidó tökfejeknek szagolnivalót!
11. Téged azonban nem számítalak hozzájuk, mert hiszen te vagy úgyszólván az egyedüli, kivel megértő módon beszélhettem az isteni Szókratész, Arisztotelész, Platón[106] és több mások felől.
12. Nekünk is vannak ugyan jelentős nagy embereink, úgymint a próféták, és e nép első, nagy királyai.
13. De gyakorlati használatra nem olyan jók, mint a görögök régi bölcsei.
14. Prófétáink mindig olyan nyelvezettel beszéltek, amit önmaguk is talán annyira értettek meg, mint mostanában mi.
15. Mennyire mások ezekkel szemben a régi görögök.
16. Ezek tisztán és érthetően mondják meg, amit akarnak, és így a praktikus embernek legnagyobb hasznára is vannak!
17. Ez azonban bizonnyal onnan is ered, mert ők, hozzám hasonlóan, néptanítók voltak!”
18. József mosolygott ez alkalommal, látván, hogy régi görögtisztelője még teljesen változatlan, de emellett a régi öndicsérő is.
19. Igazat adott tehát neki, nehogy gyanúba ejtse a Gyermeket.
20. A Kisded azonban Maga szaladt oda Dumashoz, és így szólt hozzá:
21. „Ugyan barátom! Igen ködös és buta vagy te még, ha a zsidó bölcseket a görög filozófusok mögé helyezed.
22. Előbbiek ugyanis Istenből beszéltek, a görögök ellenben a világból.
23. Minthogy a te lelked még tele van a világ szellemével, és üres az isteni Szellemtől, azért jobban érted a világit, mint az istenit.”
24. Ez erős oldalvágás volt Dumas számára. Tudós módon gesztikulált, és csak ennyit mondott: *Dixit puer ille. Ego autem intelligo eius ironiam quam acerbam. Dixi.*[107] – Erre eltávozott, otthagyva Józsefet. Ekkor

Józsefék is továbbmentek.

József hazatérésre készül. Mária nemes szavai. A Gyermek legjobb tanácsa. József négy fia védekezik Archelaus adóbehajtói ellen. József közbeszólása.

Midőn pedig József eltávozott Dumastól, így szólt a társasághoz:

1. „Tudjátok mit, elvárható, hogy mindenütt hasonló fogadtatásban részesülünk.
1. Ne vesződjünk tehát tovább egykori barátaink, ismerőseink és rokonaink meglátogatásával!
2. Most láttam Dumasnál, mire képesek az emberek, ha csak kissé is megsértik őket.
3. Az a szándékom tehát, hogy ismét hazatérünk. Mit szólsz hozzá, te hűséges feleségem?”
4. Mária mondta: „József, szeretett hitvestársam, hisz tudod, hogy nincs akaratom veled szemben, mivel a te akaratod mindenkor az enyém is, és annak is kell lennie az Úr szent rendje szerint.
5. De úgy vélem, hogy mivel az Úr megtestesülve jár közöttünk, kérjük ebben is az Ő tanácsát!”
6. József mondta: „Mária, hűséges hitvesem, teljesen igazad van!
7. Mindjárt meg is akarom ezt tenni, és pontosan megtudjuk, mi lenne a legjobb!”
8. A Kisded ekkor kéretlenül mondta: „Ha jó is volna mindenütt, mindazonáltal jobb volna odahaza lenni.
9. Mert lássátok, az Én időm még sokára jön el; ha pedig bárhová elmegyek is veletek, mégsem palástolhatom el Istenségem teljességét úgy, hogy a körülállók meg ne érezzék.
10. Tehát számomra most odahaza a legjobb, mert ott a legkevésbé tűnik fel, Mi lakozik Énbennem.
11. Ha tenéked, József, a jövőben valamelyes járatod lesz üzleti ügyben, akkor csak menj a többi gyermekeddel!
12. Engem azonban hagyj szépen odahaza, akkor a legkevesebb kellemetlenséged származik Miattam!”
13. József tehát ismét hazatért. Megérkezésekor, nem csekély ámulatára nagy viszályban találta otthon hagyott négy fiát néhány archelausi felügyelővel.
14. Ezek a döglegyek rögtön szimatolták, hogy ide valaki beköltözött.
15. Tehát mindjárt készenlétben is voltak az adó kipréselésére. Mivel azonban József fiai megmutatták nekik az ajtón a római felmentvényt, feldühödtek, és le akarták onnan tépni.
16. Éppen ehhez a művelethez érkezett József. Nyomban azt a kérdést intézte a rablókhoz, hogy milyen jognál fogva teszik ezt?
17. Ők azonban mondták: „Mi a király szolgái vagyunk, és a király jogánál fogva tesszük!”

18. József azonban mondta: „Én pedig a mindenható Isten szolgája vagyok, és az Ő jogánál fogva teremtelek ki titeket!” – Ekkor aggódó félelem fogta el a gonosztevőket, és gyorsan elszaladtak. A háznak ettől fogva nyugta volt hasonló galád látogatóktól.

Kétévi szünet csoda nélkül. Jonata megérkezése Egyiptomból. Nagy öröm József házában. A Gyermek tanácsot ad Jonatának. Jonata halászként a Galileai-tengeren.

Így múlt el két év, és semmi feltűnő sem történt többé József házában.

1. Cyrénius ugyan hírét vette József átköltözésének, de mégsem volt képes őt meglátogatni, mert éppen ez időben halmozták túl Rómából államügyekkel.
1. Nem sokkal jobban járt Kornélius.
2. Ő is akkor kapván a legsürgősebb ügyeket, valahányszor vakációt akart magának szakítani, hogy meglátogassa Salómét és barátját, Józsefet.
3. Mindezekről már az Úr azért gondoskodott így, hogy a Kisded Názáretben annál észrevétlenebbül növekedhessen.
4. Így Názáretben is teljes tudatlanságban voltak a Gyermek Lénye felől.
5. Csak a már ismert orvos vont magára általános figyelmet csodakúrái révén.
6. Szinte közmondássá vált, hogy a betegeknek azt mondták:
7. ‚Ha Názáret nem gyógyít meg, akkor nem gyógyít meg az egész világ!’
8. Salómé azonban folyton azon volt, hogy a lehetőség szerint szolgáljon József házának, s a Kisded sokat tartózkodott Salómé házában.
9. Két év múlva végre Jonata jött Egyiptomból József után, hogy meglátogassa őt.
10. József öröme igen nagy volt, hogy ismét megláthatta az ő barátját. A Kisded is ugrándozott örömében az Ő nagy halásza körül.
11. Jonata egészen egyedül, mintegy három hetet töltött József házában, minthogy övéi egy Egyiptomban kiütött járványban (sárgalázban), mind meghaltak.
12. Azért megkérte Józsefet, nem juttathatná-e őt Názáretben valami halászathoz.
13. Ekkor ismét felállott a Kisded, s így szólt Jonatához:
14. „Tudod, kedves Jonata, errefelé az emberek nagyobbára gonoszak, és igen haszonlesők.
15. Így nem sok tehető a te érdekedben! De menj a Galileai-tengerre, mely nincs innen messze, ott még szabad a halászás.
16. Ott majd hamarosan jó kis helyet találsz, és mindig könnyen fogod a legjobb halakat megszerezni!
17. Ezekkel a halakkal azután gyere gyakrabban a názáreti vásárra, ahol jó kelendőségük lesz!”
18. Jonata tüstént megfogadta e tanácsot. Íme, hamarosan egy

özvegyasszony akadt, kinek a Galileai-tenger mellett házikója volt.
19. Ennek az özvegynek mindjárt nagyon megtetszett Jonata, házába fogadta őt, és nemsokára felesége lett.
20. Jonata újra jeles halász lett a Galileai-tengeren, és legolcsóbb halárai miatt a legjobb üzleteket kötötte.
21. Ennél azonban a legbuzgóbb törekvése az volt, hogy hetenként Józsefnek és Salóménak egy jó rakományt juttasson a legnemesebb halakból.
22. Két év alatt ez volt egyedül emlékezetre méltó, máskülönben semmi feljegyzésre érdemes nem történt.

Az immár ötéves Kisded játéka és csodatette: tizenkét gödröcske és tizenkét agyagveréb. Az agyagverebek megelevenítése. A kép magyarázata.

Mikor a Kisded teljesen betöltött öt évet, és még néhány hetet, egy ízben – szombati napon – egy kis patakhoz ment, mely nem messze folydogált József majorságától.
1. Igen derült nap volt, s több gyermek kísérte oda a kis, vidám Jézust.
1. A szomszéd gyermekek ugyanis mind nagyon szerették Jézust, mert folyton élénk volt, és sok ártatlan gyermekjátékot tudott rendezni.
2. Ez okból most is örömest követték Őt a szomszéd gyermekek.
3. Midőn a kis társaság a patakhoz ért, a Kisded megkérdezte játszótársaitól, hogy szabad-e szombatnapon játszani.
4. A gyermekek mondták: „Hat éven aluli gyermekek nem állnak a törvény alatt, és mi alig vagyunk még hatévesek, tehát játszhatunk szombatnapon. Szüleink ezt még sohasem tiltották meg.”
5. A Gyermek Jézus erre így szólt: „Jól beszéltetek! Játsszunk tehát egyet!
6. Hogy azonban bosszúságot mégse okozzunk senkinek, Én egyedül mutatok nektek valami nevezeteset.
7. Mindnyájatoknak egészen nyugodtan kell viselkednetek!”
8. Erre a többiek leültek a füves talajra, és egészen nyugodtan viselkedve, nagy csendben voltak.
9. A Kisded fogott egy kis zsebkést, és a simára taposott úton a patak mentén kivájt tizenkét kicsi, kerek gödröt, majd megtöltötte vízzel a patakból.
10. Aztán vett a patak mellett lévő puha agyagból, s egy pillanat alatt tizenkét verébformájú madárkát formált, s mindenik vízgödröcskéhez odaállított egy verebet.
11. Miután az agyagverebek így fel voltak állítva, a Kisded megkérdezte játszótársaitól, hogy tudják-e mit jelent ez.
12. A gyermekek mondták: „Mit egyebet, mint ami? - Tizenkét, vízzel telt gödröcske, és mellette tizenkét agyagveréb!”
13. A Kisded mondta: „Az bizonyos, ez a kép azonban még egészen mást

is jelent!

14. Halljátok, meg akarom nektek magyarázni! A tizenkét gödröcske Izráel tizenkét törzsét is jelzi.
15. A benne levő tiszta víz az Isten Szava, mely mindenütt ugyanaz.
16. A holt agyagverebek az embereket mutatják olyanképpen, amilyenek ők most általánosságban.
17. Ezek is ott állnak az Isten Szavának élő vizénél, de minthogy túlságosan földiek, mint ezek a verebek, azért ők is – akár e verebek – holtan állnak ezen életmedencék előtt, melyek tele vannak Élettel.
18. De nem akarják, s nem tudják figyelembe venni, mert halottak az ő bűneik révén.
19. Ím azonban azért jön el az Úr, az Isten, Cebaót, és a legnagyobb szorongattatásban újra megeleveníti a halott embereket, hogy újra felrepülhessenek az ég felhőihez."
20. Észrevette azonban ezen gyermekjátékot egy arra menő, vérbeli zsidó, aki ismerte Józsefet. A zsidó rögtön a házba sietett, és mindjárt nagy zajt csapott József háza előtt, mert meggyalázta a szombatot azáltal, hogy így játszani hagyja gyermekeit.
21. József erre nyomban elment vele a gyermekekhez, és – persze csak vak – lármát ütött az idegen kedvéért.
22. Ekkor így szólt a Kisded: „Csakugyan, ez igen szorult állapot, tehát életet adok nektek, agyagverebek, s most szálljatok innen!"
23. Hirtelen felrebbentek az agyagverebek, és elrepültek. Ez lázas ámulatba ejtette mindnyájukat, s a zsidó többet nem szólt. – Ez volt a Kisded első csodatette ötéves korában.

A csoda kíváncsi nézőinek csődületét idézi elő. Még egy csoda. A pajzán fiú elsorvadása. A főbíró szándéka. A főbíró megfenyítése Jézus által.

Ez alkalommal azonban több zsidó is ment még arra a helyre, ahol e csoda történt.

1. Kíváncsian kérdezgették, hogy mi történt ott.
1. Odamentek a közelben lakó szülei is egy igen civakodó fiúnak, akit, mint egyetlen gyermeküket, nagyon elkényeztettek.
2. A kis Jézus gyakran rótta meg ezt a hétéves fiút az ő veszekedő kedvéért.
3. Csakhogy nem sokat használt, mert valahányszor újabb alkalom kínálkozott, mindjárt ismét veszekedett, és hamarosan elpusztított egy-egy játékszert.
4. E fiú, ki ezúttal szintén a gyermekek társaságában volt, nyomban e csodatett után izgalomba jutott, fogott egy fűzfaágat, és mondta:
5. „Ez kifizetődik, hogy elröpültek ezek az agyagverebek!
6. Majd elröpítem ezzel az ággal mindjárt a vizet is!"
7. Ezen szavak után a fiú, kit Annásnak hívtak, kezdte a gödröcskében a

vizet vesszőzni, és a gödröcskéből kihajtani.

8. Ekkor megszakadt az Istengyermek türelme, és igen komoly hangon mondta:
9. „Ó te pajzán, balga, gonosz ember, te szinte testet öltött ördög, el akarod pusztítani, amit Én építettem?
10. Ó te nyomorult, kit leghalkabb leheletemmel megsemmisíthetlek, bosszantani akarsz Engem, és Velem mindenkor dacolni?
11. Íme, hogy esztelenséged és gonosz mivoltod nyilvánvalóvá váljon: sorvadj el három esztendőre, miként amaz ág, amellyel vizemet vesszőzted!"
12. Az Istengyermek ezen szavára a gonosz fiú azon nyomban összerogyott, és annyira összeaszott, hogy csak csont és bőr volt rajta látható.
13. Úgy elgyengült, hogy nem tudott többé felállni, még kevésbé menni.
14. Ekkor a szülők szomorodott szívvel fogták elsorvadt gyermeküket, és sírva vitték házukba.
15. Nemsokára rá József házába mentek, és azután feljelentették őt a főbírónál a Gyermek e tette miatt.
16. Ezt azért, mert József nem engedte meg, hogy megbüntessék Istengyermekét e tettéért.
17. Amint a főbíró odament, elébe szaladt a Kisded, és megkérdezte tőle:
18. „Miért jössz te ide? Engem akarsz elítélni?"
19. A főbíró mondta: „Téged nem, hanem atyádat!"
20. A Kisded mondta: „Fordulj gyorsan vissza, különben önmagadra hárul ítéleted!"
21. A főbíró erre annyira megijedt, hogy hirtelen megfordult, és többé hallani sem akart e dologról.
22. Ez volt a második csoda, melyet a Kisded ugyanabban az időben művelt.

Jézus útra kell Józseffel. A bosszúra ingerelt szülők Jézus ellen. A pásztorfiú sikertelen kezdeményezése. A bosszúálló pásztorfiú meghal.

Midőn József háza ilyen módon ismét rendbe jött, minthogy a főbíró nem fogadott több panaszt József ellen,

1. rá nyolc napra Józsefnek egy közeli faluba kellett mennie, hogy ott megnézzen egy munkát.
1. Ekkor a Kisded Józseffel akart menni, és József fölöttébb szívesen magával is vitte Őt.
2. Az elsorvadt fiú szülei azonban nagy haraggal viseltettek Józseffel és

annak Gyermekével szemben.

3. Józsefnek pedig, hogy a faluba érjen, e fiú szüleinek háza előtt kellett elvonulnia.
4. Midőn József a Kisdeddel e ház felé ment, észrevették.
5. A haragos szomszéd így szólt egyik, szintén igen pajzán béresgyerekéhez, ki rendesen a szomszéd birkáit őrizte:
6. „Nézd, épp erre jön az ács, dögvészes ivadékával együtt a gyalogúton fölfelé!
7. Eredj, és szaladj le ezen az ösvényen teljes erődből!
8. Ha az ács oldalán haladó fiúhoz érsz, lökd fel őt teljes erődből, hogy meghaljon!
9. Akkor aztán pereljen be engem a vén kópé; majd megmutatom neki a törvényt, hogy tizenkét éven aluli gyermekek világi dolgokba beszámíthatatlanok!"
10. Midőn a pásztorfiú ezt meghallotta urától, aki jó jutalmat is ígért neki arra az esetre, ha megöli a Gyermeket,
11. hirtelen, nagy irammal kirohant a szobából József irányába.
12. E pillanatban az elsorvadt fiú, Annás, ágyában így szólt atyjához:
13. „Ó nézd, milyen gyorsan szalad a pásztorfiú halálába, és milyen bánatot fog ez szüleinek okozni!
14. Ó apám, ezt nem kellett volna tenned, mert mondom neked, amint most látom: József igaz, gyermeke meg szent!"
15. Erre elcsendesedett az elsorvadt fiú, s atyja elgondolkozott szavai fölött.
16. A pásztorfiú pedig felhevülten abban a pillanatban ért a Kisdedhez, és jelentékenyen meglökte a vállát.
17. A Kisded azonban nem bukott el, és egészen felindultan szólott a pásztorfiúhoz:
18. „Ezt a jutalom miatt tetted! Így minden munkás megérdemli jutalmát, és amilyen a munka, olyan a jutalom!
19. A te munkád volt: Engem megölni, tehát ugyancsak a halál legyen jutalmad!"
20. A pásztorfiú ekkor hirtelen összerogyott, és meghalt.
21. József azonban nagyon megijedt miatta; ám a Kisded mondta: „József, Miattam te ne félj, mert ami itt egy fiúval történt, az megtörténik az egész világgal, ha minket meg akar lökni!" – József erre továbbment, és a holt fiút a Kisded akarata szerint otthagyta.

Uszítás József ellen. Jézus elhallgattatja az utána jövő szomszédot. A Kisded akarata nem befolyásolható.

Midőn pedig József a faluba ért, és ott szemügyre vette a munkát,

1. a lárma máris követte őt, különösen az elsorvadt fiú atyjának részéről.
1. Ez rögtön felkereste a faluban a megölt fiú szüleit, és József ellen

uszította őket.
2. Ezek izgatottan és kétségbeesetten siettek Józsefhez, és kiáltották:
3. „Távozz innen a te szörnyű gyermekeddel, kinek minden szava egy-egy véghezvitt tett!
4. Gyermekeknek mindenkor felülről való áldásnak kellene lenniük az ember számára.
5. A te gyermeked azonban csak átkunkra jött!
6. Távozz tehát innen, te vészhozó!”
7. Ekkor így szólt a Kisded: „Ha így van, mik vagytok akkor ti Énnekem?
8. Te, Annás atyja, vajon nem mondottad-e a pásztorfiúnak, hogy öljön meg Engem?
9. Nem ígértél-e neki még jó jutalmat is, ha megöl, mert bizton tehetné, minthogy még nem esik a törvény alá?
10. Lásd, korán ébredt Szellememből Én is így gondolkodtam:
11. Én is még sokáig nem esem a törvény alá. Tehát megadom a fiúnak jól megérdemelt jutalmát!
12. Ha törvényszék elé idézel Engem, vagy Miattam József apát, akkor majd mi is megmagyarázzuk neked a törvényt!
13. Látod, Én tehát hozzád hasonlóan gondolkodtam, és úgy is cselekedtem. Hogyan találhatod nálunk méltatlannak a magad cselekvésmódját?”
14. A Kisdednek e beszédére megrettent az elsorvadt fiú atyja.
15. Egészen világosan kivette ebből, hogy ez a Kisded még az emberek gondolatairól és titkos elhatározásairól is tud,
16. Őelőtte tehát nagyon kell az embernek magára vigyáznia.
17. A kiabálók erre mind elhagyták Józsefet a Kisdeddel.
18. Csak a megölt gyermek atyja maradt József előtt, sírva fia miatt, és mondta:
19. „Megölni nem művészet, ellenben megeleveníteni!
20. Tehát senkinek sem kellene ölnie, aki nem tud megeleveníteni!”
21. A Kisded mondta: „Azt is megtehetném, ha akarnám! A te fiad azonban gonosz volt, azért nem akarom!” – Az atya azonban kérlelte a Kisdedet eme beszéd után. A Kisded mondta: „Majd holnap, ma nem!”

József tanácsot ad a meghalt gyermek apjának. Jézusnak megvan a maga rendje. A gonoszságokon való csodálkozásról. Jézus bölcs beszéde és ígérete.

A halott fiú apja azonban nem akart távozni a Gyermek mellől, mivel meghallotta, hogy fiát fel is tudná éleszteni.

1. Ekkor József így szólt hozzá: „Barátom, mondom neked, ne légy tolakodó, mert a Gyermeknek megvan a maga rendje, mely szerint cselekszik.
1. Te nem erőszakolhatsz ki Belőle semmit, ha még jobban is kiabálsz!
2. De menj, és vidd fiadat lakásodba, s fektesd őt, miként egy beteget, jó

ágyba, holnap aztán jobban lesz!”

3. E beszédre a holt fiú atyja végre eltávozott József mellől, s tanácsa szerint cselekedett.
4. Csak azután jutott József nyugalomhoz és időhöz, hogy munkaegyezményt kössön az építtetővel.
5. Arra aztán József újra hazatért, s elbeszélte az elébe jövő Máriának, Eudokiának és Salóménak, mi minden érte őt e rövid úton.
6. Mindhárman elcsodálkoztak az embereknek ilyen gonoszságán.i
7. A Kisded azonban mondta: „Ó, ne csodálkozzatok a gonosz emberek fölött, mert ha megtennétek, ugyancsak volna a világon min csodálkoznotok.”
8. Salómé ekkor így szólt Máriához: „De magasztos testvérnőm! Ez felfoghatatlan!
9. Az isteni Kisdednek csak szent száját kell megnyitnia, és valóságos bölcsesség árad belőle!
10. Milyen távolbalátóan bölcsek voltak ismét ezen szavai!
11. Ó te felettébb boldog anyja egy ilyen Gyermeknek!”
12. A Kisded mondta: „Te, ó fölöttébb boldog Salómé, ki házat vettél Uradnak!
13. Íme, tanúja vagy, hogy miként lakozik Ő abban testileg!
14. Ugyan mi a különbség aközött, ki rövid időre a méhébe fogadott,
15. és derék háziasszonyom között, aki mindenkorra befogad az ő házába?
16. Ha pedig egy anya gyermeket hordoz az ő méhében, ugyan mivel járul hozzá, hogy megelevenüljön, növekedjék, majd világra jöjjön?
17. Hát nem Istennek műve-e mindez, aminél az ember akarata tehetetlen?
18. Ha azonban egy gyermeket befogad a házába, s mindenkorra lakást, ápolást és táplálékot ad neki, mondd, nem több-e ez?
19. Valóban mondom néked: Akik a jövőben hozzád hasonlóan szellemben fogadnak be Engem szívükbe, azok hasonlóak lesznek anyámhoz, fivéreimhez és nővéreimhez!”
20. E szavakat mindnyájan mélyen a szívükbe vésték, majd csendesen és elgondolkozva tértek haza.

A halott pásztorfiú feléledése. Félelme a Gyermektől. A fiú atyja kioktatja gyermekét, és tanúságot tesz József és Jézus előtt. Jézus szeretete a fiú iránt.

Másnap pedig – ugyanazon időben, melyben a fiú a Kisdednek rohant –, ágyában ismét feléledt. Felkelt, s mint akit álmából ébresztettek, megkérdezte, mi ez, és hogyan jutott ő ide, ebbe az ágyba.

1. Atyja tudtára adta neki mindazt, ami történt, s hogyan jutott ő oda.
1. Ekkor a fiút félelem fogta el, és mondta: „Ó apám, ez egy rettenetes gyermek.
2. Őt bizony kerülje minden ember, kinek kedves az élete!
3. Ó adj messze innen szolgálatba, nehogy valahol, valami kedvezőtlen

alkalommal megint összeütközzem ezzel a rettenetes gyermekkel,
4. mert rögtön meg tudna ismét ölni!
5. Előbbi gazdámhoz azonban többé nem megyek, mert ő indított engem a gonoszra!”
6. Atyja azonban mondta: „Fiam! Hálát adok Istennek, hogy ismét az enyém vagy!
7. Nem is adlak többé szolgálatba,
8. hanem magamnál tartalak, ameddig élek!
9. József gyermekétől azonban nem kell annyira félnünk, amint azt véled,
10. mert nyilván e gyermek adta vissza életedet az előre megmondott időben.
11. Ha pedig így van, hogyan volna akkor József gyermeke olyan rettenetes, amiként te elképzeled?
12. Nézd, fiam! Az rettenetes, ki öl, de nem képes feléleszteni!
13. Aki azonban vér nélkül öl, de elevenné tesz, az nem oly rettenetes, amilyennek te gondolod.
14. Most azonban térjünk jobb útra! Menjünk el, és köszönjük meg az ácsnak felélesztésedet!
15. Mert azt már régen tudom, hogy az ács fölöttébb igazlelkű és istenfélő ember!”
16. Atyjának e beszédére a fiú megszűnt félni, és elindult vele Józsefhez.
17. József azonban már a faluban szembejött vele négy fiával és a Kisdeddel, Aki szintén Józseffel tartott a faluba.
18. Midőn a fiú meglátta a Kisdedet, egészen elgyengült,
19. mert úgy vélte, hogy már ismét meg kell halnia.
20. A Kisded azonban rögtön Maga ment a félénk fiúhoz, és így szólt hozzá:
21. „Jórás! Ne félj Tőlem, mert jobban szeretlek téged az egész világnál!
22. Ha oly nagyon nem szeretnélek, akkor nem nyerted volna vissza ismét életed!
23. Lásd, az Én szeretetem ugyanis a te életed örökké!”
24. A fiúnak hamarosan jobb kedve támadt, mikor ekként hallotta beszélni a Kisdedet. Azután ott maradt egész napon át, és játszadozott a Kisdeddel.
25. A Kisded azután a fiúnak is sok elmés játékot mutatott, aminek igen-igen örvendett.

Egy falubeli bíró hamis vádat emel Jézus ellen. József közbeszólása. A bíró megvakul. Jézus komoly beszéde.

Midőn József másnap négy fiával ismét a faluba ment munkájához, és a Kisded vele,

1. hozzá ment egy falusi bíró, és mondta:
1. „Hallod-e, te ács! Nem dicséretes dolog, hogy fiacskádat mindig

magaddal viszed,
2. mert először mérges a kipárolgása, másodszor azok a gyermekek, kiket megérint, hamar megbetegednek,
3. vagy meghalnak, vagy hamarosan megvakulnak, avagy megsüketülnek.”
4. Amikor József e hazugságot meghallotta, félretette szekercéjét, és így szólt a bíróhoz:
5. „Hozd ide azokat a tanúkat, akiket ilyen baj ért fölöttébb ártatlan Fiacskám, Jézus által.
6. Majd elmegyek velük a templomba, hogy Istennek Főpapja előtt intézzem el velük ezt az ügyet!”
7. Ezt a bírót azonban az elsorvadt fiú atyja megvesztegette,
8. és azért keresett alkalmat, hogy amennyire csak lehet, meggyanúsítsa József Fiacskáját.
9. A bíró pedig József e beszédére elment, és rövid idő alatt összeszedett a faluban egy tömeg iszonyúan nyavalyás gyermeket, és odavezette őket Józsefhez.
10. Midőn megérkezett, azt mondta: „Nézz csak ide! Ezt mind a te mérges gyermekednek köszönhetjük!
11. Lásd, ezek a gyermekek gyakrabban meglátogatták gyermekedet, és játszottak vele.
12. Íme, ez a haszon belőle! Kíméld meg hát a mi falunkat, és tartsd dögvészedet a jövőben odahaza!”
13. József a bírótól ilyesmit hallván, bosszús lett, félrevonta a Kisdedet, s mintegy a lelkére beszélve mondta:
14. „Ugyan minek művelsz ilyen dolgokat? Hiszen ezek szenvednek alatta, és gyűlölnek minket!”
15. A Kisded azonban így szólt Józsefhez: „E szavak, melyeket most mondtál, nem Tőlem valók, hanem tetőled.
16. Mert te most a bíró szavait beszélted, aki hazug, nem pedig az én szavaimat, melyek örökké igazak.
17. Azonban mégis hallgatni akarok veled szemben, és nem akarlak megdorgálni kölcsönbe vett beszéded miatt.
18. Ez a megvesztegetett bíró azonban vegye el vádjáért igazságos dorgálását!
19. A bíró legott teljesen megvakult. Mindnyájan pedig, akik a bíróval voltak, eliszonyodtak e tett fölött.
20. Többen közülük teljesen megháborodtak, és kiáltották:
21. „Fussunk innen gyorsan, mert a gyermek szájából minden szó egy-egy végrehajtott tett!”
22. Amint pedig József is látta, hogy a bíró megvakult, és neki bizonnyal sok háborgattatást fog okozni,
23. maga is felháborodott a Kisded ellen, megfogta, és kissé megcibálta fülcimpácskáját, hogy megfenyítse Őt az emberek miatt.

24. A Kisded azonban felhevült ezáltal, és teljes komolysággal szólt Józsefhez:
25. „Legyen elég neked, hogy keresnek, és mégsem találják meg, amit keresnek!
26. Te azonban ezúttal nem bölcsen cselekedtél! – Hát nem tudod, hogy Én a tied vagyok?
27. Miért akarsz megszomorítani, holott a tied vagyok? Ó ne szomoríts meg ezentúl, minthogy Én a tied vagyok?”
28. József erre hamar belátta hibáját, fogta a Kisdedet, és kedveskedett Neki. A körülállók azonban csakhamar mind szétszaladtak a Gyermektől való nagy rettegés miatt.

Pirás Zakéus, názáreti segédtanító dicsvágyból a Gyermek tanítója akar lenni. József tanácsa. Jézus megszégyeníti az álnok tanítót.

Mintegy három hónap múltán, midőn József befejezte falubeli munkáját, a városból bizonyos Pirás Zakéus látogatta meg Józsefet, s itt első ízben személyesen is megismerkedett a Gyermekkel, Kiről már hallott egyet-mást.

1. Titokban azonban tulajdonképpen a Kisded végett ment oda.
1. Ez a Pirás Zakéus, ugyanis a városban egy kevés dolgú másodtanító volt, mégis sokat tartott az ő bölcsességére.
2. De vajon miért ment oda titokban a Kisded végett Józsefhez?
3. Mert így gondolkozott: ‚Ez a fiú kétségkívül igen tehetséges.
4. Elhozom az iskolámba, hogy aztán gyors előmenetele folytán híresebb legyen az én iskolám, mint vetélytársamé.’
5. Ezért főképpen a Jézus Gyermekkel foglalkozott, kérdezgette Őt, és mindig a legtalálóbb feleleteket kapta, amin fölöttébb csodálkozott.
6. Midőn ilyenformán kipróbálta a Fiúcskát, Józsefhez fordulva, így szólt:
7. „Testvérem! Hiszen a kicsinek korához képest rendkívüli esze van. Szerfelett okos gyermeked van,
8. csak kár, hogy még nem tudja a betűket olvasni és írni!
9. Vajon nem adnád énhozzám, az iskolába, hogy nálam tanulná meg a betűk olvasását és írását?
10. Én azután még megtanítanám őt valamennyi tudományra is, hogy tanulja meg a véneket köszönteni, és tisztelje őket, mint nagyatyákat és atyákat;
11. és tudod, hogy megszeresse játszópajtásait, akikkel állítólag már több ízben irgalmatlanul járt el,
12. s hogy végre megtanulja a Mózes törvényét, megismerje Isten népének történetét, és Istennek bölcsességét a prófétákban!”
13. József így szólt a tanítóhoz: „Helyes, barátom és testvérem! De mielőtt magadhoz veszed ezt a Fiamat az iskoládba, tégy itt többek előtt, kik ma nálam vannak, egy kis kísérletet!
14. Mondd meg Előtte, és magyarázd meg Neki világosan a betűket, aztán

kérdezd Őt végig,

15. és abból, hogy a Fiú mit jegyzett meg Magának a magyarázottból, legbiztosabban megállapíthatod, hogy milyen tehetsége van!”
16. A tanító rögtön megtette ezt. Tisztán elmondta a fiú előtt a betűket alfától ómegáig, és tőle telhető legnagyobb igyekezettel meg is magyarázta a jeleket.
17. Jézus azonban ámulva nézett a tanítóra, és így szólt, miután ez kérdést intézett Hozzá:
18. „Ó te képmutató tanító! Hogyan akarod a ‚bétát’ tanítani a tanulóknak, te, ki az ‚alfát’ jelentősége szerint még soha nem ismerted fel?
19. Magyarázd meg a valódi bölcsesség szerint az alfát, és Én elhiszem majd, amit a béta felől mondasz!
20. Hogy pedig meggyőződjél, hogy nincsen szükségem arra, hogy megtanuljam tőled a betűket, és azok alakját és jelentőségét, majd Én magyarázom és mutatom meg neked a betűk valódi jelentőségét!”
21. A kis Jézus ekkor az egészen elképedt tanítónak leckét kezdett tartani az egész alfabétáról, és emellett szorgalmasan kérdezgette is őt, hogy felfogta-e?
22. A tanító minden felelete azonban olyan ostoba és tökéletlen volt, hogy azon valamennyi jelenlevő hangos nevetésre fakadt.
23. Minthogy pedig a tanító ily bámulatos bölcsességet fedezett fel a Gyermekben, s látta, hogy milyen kudarcot vallott, felállt, és így szólt a jelenlevőkhöz:
24. „Jaj nekem, szegénynek! Most egészen megzavarodtam! Magamnak okoztam szégyent, csúfságot és kárt azzal, hogy iskolámba akartam venni ezt a fiúcskát!
25. Ó József testvérem, vedd el tőlem ezt a fiút, nem állhatom ki az ő arckifejezését, és szavának átható voltát!
26. Valóban, e fiúcska nem a Föld szülötte! Hiszen ekkora bölcsességgel a tűz és víz megfékezéséhez is kell értenie!
27. Bolond legyek minden időre, ha nem a világ teremtése előtt született már! Jehova a megmondhatója, hogy milyen méh hordozta őt, s milyen emlők táplálták!
28. Bolond vagyok már! Eljöttem, hogy tanulót szerezzek, és íme olyan tanítóra akadtam, kinek Szellemét én soha utol nem érhetem! Ó barátaim, érezzétek a szégyent énvelem! Egy aggastyánt bolonddá tett egy fiúcska, hiszen ez az én halálom!
29. Ezért, ó József, vedd el tőlem a fiút, mert neki valami nagy hatalmasságnak, vagy angyalnak, vagy Istennek kell lennie!”
30. Valamennyi jelenlevő pedig vigasztalni kezdte a tanítót, mert nagy baja miatt megsajnálták őt.

Zakéus felvilágosítást kap Jézus küldetéséről. Zakéus szeretetre gerjed Jézus

iránt. Jézus megmagyarázza, hol van fent és alant.

Jézus azonban hallván Pirás Zakéusnak eme jajveszékelését, mosolyogva mondta:

1. „Balgaságaid teremjenek gyümölcsöt, és váljanak látókká azok, akiknek szívük vak volt!
1. Halld meg tehát, te balga, ki úgy hordozod Dumast a szemedben, mint egy tövist!
2. Lásd, Én felülről vagyok, hogy az embereket a bennük lévő világiak szerint megátkozzam[108],
3. de ennek utána, hogy kiáltsak az után, ami fent van, Annak megbízása szerint, Aki bennem, fölöttem és fölöttetek van.
4. Aki azért küldött Engem Magából énbennem, hogy titeket megszabadítsalak!”
5. A Gyermek Jézus ezen beszéde után az egész környéken meggyógyultak mindazok, akik valami kórságban sínylődtek.
6. Ilyképpen szabadultak meg mindazok is, kiket világi voltuk miatt olykor-olykor a kis Jézus átka érte, kivéve az elsorvadt fiút.
7. Ennek atyja miatt, a Fiúcska átka alatt, kellett kitöltenie a meghatározott három évet.
8. Pirás Zakéus pedig felkelt, és kiment Józseffel a szabadba, ahol így szólt Józsefhez:
9. „Testvérem! Most a szabadban vagyunk, és senki sem hallgatódzik utánunk!
10. Kérlek téged, legkedvesebb barátomat, magyarázd meg nekem a fiú mibenlétét,
11. mert amint már észrevettem, ő egyáltalán nem természetes gyermek!
12. József azonban így szólt Pirás Zakéushoz: „Nézd, ha Fiacskám természetéről beszélni akarnék, akkor sok nap alatt sem készülnék el vele.
13. De meg nem is engedi a Gyermek, hogy titkot kifecsegjek, ha nékem tetszenék is.
14. Nézd, éppen a Fiúcska jön felénk!
15. Végy bátorságot és szeretetet Iránta. Ő tudtodra ad majd mindent, ami üdvödre válik.”
16. A tanító hamarosan nekibátorodott, és szeretetre gerjedt Iránta, s midőn teljesen a közelébe ért, megszólította Őt, mondván:
17. „Te szerelmetes, csodás fiacskám!”
18. A Fiúcska mosolyogva mondta: „Tudod-e, te tudós férfiú, hogy hol van fent, és hol van alant?
19. Mert lásd, a Föld gömbölyű, akár egy golyó, s körös-körül emberek és teremtmények lakják!
20. Némelyek lent laknak, mások fent. A Föld naponta megfordul tengelye körül, s téged naponta mintegy négyezer mérföldnyire hordoz körül. Mondd, mikor vagy te fent, és mikor alant?”

21. A tanító ekkor egészen elképedt az ilyen hallatlan dolgok felett, és nem tudta, hogy mit válaszoljon.
22. A Fiúcska azonban nevetett Pirás Zakéus ostoba képén, és így szólt hozzá:
23. „Ó te tudós! Hát hogyan akarsz akkor tanítani, ha nem tudod, hogy itt csak a világosság a mérvadó?
24. Ahol világosság van, ott van fent; ahol pedig éjszaka van, ott van alant!
25. Nálad azonban még szintén éjjel van, tehát te alant vagy. Én azonban mindenkor a legfelső Világosságban voltam. Fénytermészetemet a magad éjjelében tehát te éppen olyan kevéssé foghatod fel, amilyen kevéssé látnak minket ellenlábasaink, akiknél most éjjel van!" – Erre a Kisded elszaladt.
26. Pirás Zakéus erre így szólt: „Hagyj most magamra, gondolkozni akarok rajta!" – József magára hagyta a tanítót a kertben.

A tanító gondolatai Jézusról. Jézus figyelmezteti a tanítót balga szándéka miatt. Jézus a pogányok világossága és ítélet a zsidók számára. A tanító menekül.

Egy teljes óráig gondolkozott Pirás Zakéus a Kisded szavain, eredményre azonban sehol sem jutott.

1. ‚Vajon mi lehet ez a gyermek? – mondta többször magában.
1. Tán csak nem Illés, kinek még egyszer el kell jönnie?
2. Vagy Sámuel ő? Vagy egy másik, újra testet öltött próféta?
3. Betlehemben született? – onnan meg próféta nem jön!
4. A Messiásnak azonban onnan kell jönnie?
5. Talán maga a Messiás ez a fiú?
6. Állítólag Dávid törzséből való! Hiszen József, úgy mondják, egyenes ágú leszármazottja Dávidnak,
7. persze, hitelt érdemlő szigorú bizonyítékok híján.
8. Úgy látszik, a dologban sok a valószínűség.
9. De történelmi bizonyítékok nélkül vajon ki fogadhatja és hiheti el, mint olyant, ami szilárd alapon nyugszik?
10. Mégis, a fiú miatt az ember majdnem kénytelen ezt elfogadni.
11. A római szabadoslevél azonban ismét teljesen ellene szól,
12. mert a Messiás mégis csak határozott ellensége lesz a rómaiaknak!
13. Már pedig hogyan lenne ő az, a rómaiakkal való ilyen barátság mellett, akik a maguk polgárává tették őt?
14. Idővel tehát Róma hadvezére, egy pogányok Messiása válhat ugyan belőle,
15. a mi számunkra azonban kétélű kard, mely tönkretesz minket.
16. Ha én ezt a főpapoknak megjelenteném, valóban, ez nagy előnyömre válhatna!"
17. A Kisded ekkor Jakabbal ismét a kertbe ment, odament a tanítóhoz, és

mondta:

18. „Pirás Zakéus! Tégy le arról a szándékról, hogy Engem idő előtt nyilvánvalóvá tégy a főpapoknak,
19. mert akkor már a harmadik lépésnél utolér a halál!
20. Hatalmamról vettél próbát, tehát fogadd meg ezt a jó intelmet!
21. Amit azonban a pogányok Messiásáról beszélgettél magaddal, annak legyen alapja,
22. mert így is lesz: pogányoknak világosság, zsidóknak és Izráel minden gyermekének pedig ítélet!”
23. A tanító erre bosszús lett, és mondta: „Ha így van, akkor eredj el tőlünk, és menj a pogányokhoz!”
24. A Kisded azonban mondta: „Én vagyok az Úr, és azt teszem, amit akarok! Te nem vagy az, kinek joga lenne itt parancsolgatni!
25. Tehát hallgass, és eredj innen, különben még arra késztetsz, hogy megverjelek!”
26. Mihelyt Pirás Zakéus a Kisdedtől ezt hallotta, gyorsan felkelt, és a városba menekült.
27. Ezáltal József megszabadult egy kellemetlen vendégtől, és ismét dolga után látott.

József családjának hatása a szomszédságra. Fiúk a ház lapos tetőzetén. A pajzán Zenon nyakát töri. Zenon szülei megfenyítik Jézust. Jézus feltámasztja és figyelmezteti Zenont.

Bizonyos idő múlva azonban a szeretet mégis ismét Józsefhez vonzotta a szomszéd gyermekeket, valamint azok szüleit is.

1. Különösen péntekenként, amikor főként délután, keveset, avagy semmit sem dolgoztak.
1. Az egyik ily pénteki napon több szomszéd ment oda gyermekeikkel.
2. A leánykák a legkedvesebb társaságot találták Cyrénius öt leányában, akik igen nyájasak, szépek és dolgosak voltak, és mindenekben sok ismerettel bírtak.
3. A fiúk előtt amúgy is igen nagy kegyben állott a kedves élénk Jézus.
4. Mert először sok, igen szellemes játékot mutatott nekik, ami a fiúkat nagyon szórakoztatta,
5. másodszor meg gyakran olyan megható történeteket mesélt el hasonlatok alakjában, hogy a kicsik merő szemmé és füllé váltak.
6. Ezúttal azonban – minthogy egy előző zivatar kissé átáztatta a talajt – a ház lapos tetőzetét választották játszóhelyül.
7. Egy ideig igen jól ment minden, mert a kis Jézus néhány igen vonzó történetet mesélt el.
8. De alkonyat felé élénkebb lett a tető, mivel Jézus olyan kockajátékot rendezett, amely némi ugrándozással járt.
9. A tizenkét jelenlevő fiú között pedig volt egy Zenon nevezetű, pajkos

kópé, és játszótársaitól különféle nyaktörő mutatványokkal akarta elnyerni magukkal hozott takarékfilléreiket.

10. Egy ilyen mutatványba fogott most is, mely abban állott, hogy tizenegy fillért tett – éspedig az Úr Jézus akarata ellen – arra,
11. hogy a mellvédet háromszor körüljárja, anélkül hogy az egyensúlyt elvesztené.
12. Ha háromszor szerencsésen körüljárja, akkor az őt néző többi tizenegy gyermeknek a tizenegy fillérhez még tizenegy fillért kell hozzátenni.
13. Ha azonban elveszti az egyensúlyt, és leesik, akkor elveszti tizenegy fillérjét.
14. A többi fiú erre ráállott, és Zenon rögtön felszökött a párkányra, nyomban némi szédülés fogta el, elvesztette az egyensúlyt, legott a földre zuhant, nyakát szegte, és szörnyet halt.
15. A halott fiú szülei erre keseregve és haragosan felszaladtak a tetőzetre, megragadták Jézust, és bántalmazni akarták.
16. Jézus azonban kiszakította Magát karjaikból, leszaladt a halott fiúhoz, és ott hangosan kiáltotta:
17. „Zenon, kelj fel! Tégy Rólam bizonyságot vak szüleid előtt, hogy én löktelek-e le, és öltelek-e meg?!”
18. A halott fiú erre rögtön felemelkedett, és mondta:
19. „Ó Uram! Te sohasem löktél le és öltél meg,
20. hanem az én nyereségvágyam és gyalázatos mohóságom volt ennek oka.
21. Miután pedig ez a bűnöm megölt, jöttél Te, ó Uram, és újra visszaadtad életemet.”
22. Midőn Zenon szülei hallották ezt a bizonyságot, hamarosan leborultak Jézus előtt, és imádták Isten erejét a Gyermek Jézusban.
23. Jézus pedig így szólt Zenonhoz: „Okulj ám ebből, és tartózkodjál a jövőben hasonló játékoktól, melyek magukban hordják a halált, és gondold meg, hogy ezt elleneztem!”
24. A szülők és Zenon sírtak nagy hálaérzetükben, majd hazatértek.
25. (Ez különben prófétai utalás volt a majdani Júdás Iskáriótra, miként ez könnyen felismerhető.)

A szomszédok tanácsot keresnek Józsefnél. Jézus figyelmezteti Józsefet vigyázatlansága miatt. Amilyen a nép, olyan a kormány. Jézus megrendíti a földet. A szomszédok elfutnak Jézustól.

Egy másik alkalommal, ugyancsak pénteki napon, ismét több szomszéd ment oda, gyermekeikkel Józsefhez, hogy vele több, őket nyomasztó ügyben tanácskozzanak.

1. E szomszédok ugyanis tudták, hogy József a kormányzóval igen jó viszonyban áll.
1. Ez időben kapott József Tíruszból is írást, mégpedig Cyréniustól, aki

József, de különösen a kis Jézus hogyléte felől tudakozódott, mihelyt Rómából ismét Tíruszba érkezett.

2. Erről az írásról azonban nem tudtak a szomszédok.
3. Valamint arról sem, hogy József olyan nagy barátja Cyrénius Helytartónak.
4. József ekkor meg akarta nekik mutatni a levelet, és így biztos vigaszt nyújtani azáltal,
5. hogy magánál a Helytartónál fog érdekükben közbenjárni,
6. mégpedig annál inkább a legjobb eredményre való kilátással, mert nem csak Eudokia, hanem az öt leány is Cyréniushoz tartozott.
7. Ekkor azonban a Kisded gyorsan odaszaladt Józsefhez, hevesen mondva:
8. „József, József, ne tedd ezt soha, mert én vagyok az Úr!
9. Ha megmutatod a levelet, sújtani fogom a Földet, mert Róma felett is Én vagyok az Úr; és nem Cyrénius, sem Augustus Cézár!
10. Mondom neked: Módomban állana Archelaust is elérni, ha jobb lenne a nép hűbérkirályánál!
11. A nép azonban egy hajszállal sem jobb, tehát csak hordozza önnön terhét a hűbérkirályban, ki zsugori, akár az egész nép!
12. Hát nem áll az, szemet szemért, fogat fogért, és így tovább?
13. Azonképpen álljon ez is: fösvénységet fösvénységért, irigységet irigységért!
14. Archelaus tehát valóságos orvosa ennek a kőszívű népnek, és haláláig maradjon meg olyannak, amilyen!”
15. E beszéd elkedvetlenítette a szomszédokat, akik mondták:
16. „Jeles egy pártfogó volna ez a Messiás!
17. Minket korhol, és a pogány Archelaust dicséri!”
18. A Kisded azonban sarkával a földbe dobbantott, és így szólt:
19. „Föld, rendülj meg, tapasztalják vak gyermekeid, hogy Én vagyok a te Urad!”
20. Hirtelen tűz csapott ki ama helyen, és a föld erősen megrendült.
21. A jelenlevők erre mindnyájan megijedtek, és mondták: „Micsoda gyermek ez?! Hiszen megrendül előtte a föld is.
22. Fussunk innen, mert e gyermek mellett nem jó lenni!” Józsefet hamarosan otthagyva, mindnyájan sietve eltávoztak. – József így menekült meg ismét egy nagy veszélytől.

A hatéves Jézus meggyógyítja a szerencsétlenül járt hiú fiút. Jézus figyelmezteti a fiút hiúságáért. Jézus meggyógyítja a bérest. Jézus nem fogad el emberi dicséretet.

Midőn Jézus nem sokkal haladta meg hatodik évét, Salómé egy ízben kidönttetett, majd széthasogattatott szolgáival egy száraz fát, hogy tüzelőt nyerjen belőle.

1. Ez alaklommal egy fiatal béres nagyra tartotta szorgalmát, és így szólt három szolgatársához:
1. „Hagyjátok pusztán rám a széthasogatásnak e munkáját, s én olyan hamar elkészülök vele, mint ti hárman együttesen!”
2. Társai szívesen átengedték neki ezt a dicsőséget.
3. Ő aztán fogta éles fejszéjét, és igen szorgalmasan nekivágott a fának.
4. E buzgalmában azonban egyszer elhibázott egy csapást, és a fa helyett a lábát találta el, melyet ujjától a sarkáig felhasított.
5. Ekkor a földre rogyott, segítségért kiáltott, mire mindnyájan hozzá tódultak, de egyiknek sem volt semmije, hogy a lábát bekötözze.
6. Így a fiatalember hamarosan elvérzett, és nemsokára meghalt.
7. A Salómé közel levő házánál való nagy jajgatásra és kiáltozásra ekkor József családja is figyelmes lett.
8. Jézus gyorsan odaszaladt, és előrenyomult a körülálló embertömegen keresztül a már halott béreshez.
9. Mihelyt a halotthoz ért, gyorsan megragadta felhasított lábát, erősen összenyomta, és abban a pillanatban meggyógyította őt.
10. Miután a láb ily módon meggyógyult, Jézus megragadta a béres kezét, és mondta:
11. „Halljad, te hiú fiatalember! Mondom neked: Kelj fel, s hasogasd tovább a fádat!”
12. A jövőben azonban hagyj fel hiúságoddal, és sohase akarj többet tenni, mint amennyi erődből telik.
13. Úgy a jövőben könnyen megóvod magad hasonló balesetektől!
14. Mert szolgatársaid szintén Istentől nyerték munkaerejüket, és ezt ne szégyenítsd meg bárhol és bármikor.
15. Ha azonban valaki szándékosan lusta szolgatársaid közül, majd megtalálja őt az Úr!
16. Rajtad azonban ne álljon soha, hogy túlzott, hiú szorgalom által bírájává légy!”
17. Ekkor a fiatal béres ép erővel ismét felemelkedett, s tovább hasogatta fáját.
18. A jelenlevők pedig mind térdre estek a Gyermek előtt, és mondták:
19. „Dicsőség és tisztelet a benned lakozó isteni Erőnek! Téged az Úr már korán telített minden isteni erővel!”
20. Jézus azonban ismét gyorsan hazaszaladt, nem akarván az emberek dicséretét.

Mária korsójával való eset. A korsó régen tüske volt Jézus szemében. A darabokra tört korsó.

Máriának még megvolt ama korsója, mellyel vizet merített, midőn az angyal hozta neki a legszentebb üzenetet.

1. Nagyra tartotta ezt a korsót, sőt valóságos szentség volt előtte.

1. Még szívesen sem látta, ha valaki fogta ezt a korsót, hogy igyék belőle.
2. Egyszer pedig, mintegy nyolc napra a Saloménál történt csoda után, Mária egyedül volt Jézussal.
3. Ruhamosással volt elfoglalva, mikor friss vízre volt szüksége.
4. Jézushoz ment tehát, és mondta neki: „Könnyen hozhatnál nekem egy korsónyi friss vizet,
5. itt van még az Általad megszentelt korsó is hozzá!”
6. Jézus fogta a korsót, és a kúthoz szaladt vele, ahol József a többi gyermekkel éppen valamin dolgozott.
7. Jézus pedig a kútnál kissé keményen egy kőhöz ütötte a korsót, és a korsó sok darabban a földön hevert.
8. Ezt meglátta a leánykák egyike, és így szólt: „Na hiszen, mi lesz ebből, odavan a háziasszony szent korsója. De hát kedves Jézus, miért is nem vigyáztál jobban?
9. Nahát, fog anya zsémbelni; na, na, örülhetsz neki!”
10. Ez látszatra kissé elkedvetlenítette Jézust, ki így szólt a leányhoz:
11. „Mi közöd ahhoz, hogy mit teszek? Csak láss hozzá, hogy elkészülj a fonásoddal.
12. Majd hozok én az összetört korsó dacára is Máriának elegendő friss vizet.”
13. A leányka mondta: „Azt én is szeretném látni, hogy korsó nélkül hogyan lehet a házba friss vizet hordani!”
14. Jézus ekkor menten vette kis vörös köpenykéjét, összefogta a végeit, vizet merített beléje, és bevitte a házba, Máriához, anélkül hogy egy cseppet is elcsöppentett volna.
15. Mindnyájan utána mentek e csoda láttán.
16. Mikor Mária ezt látta, elszörnyedt, és mondta: „De hát, Gyermekem! Mi történt a korsóval?”
17. Jézus mondta: „Lásd, az már régen tüske volt a szememben; ezért egy kövön kipróbáltam csodaerejét.
18. Íme: nem volt abból sem rajta, sem benne, tehát nyomban össze is tört apró darabokra!
19. Én azonban úgy vélem, hogy ott, ahol Én vagyok, több becsben kellene állnom, mint egy ilyen ostoba korsó, mely egy hajszállal sem jobb bármely másiknál.
20. E szavakra Mária sem szólt többet, és mélyen szívébe véste azokat.
21. A leányka sem szólt többet, minthogy szerette Jézust.
22. Jézus így szólt hozzá: „Lásd, jobban tetszel nekem, mintha nyelvedet szükség nélkül járatod!” – A leányka megelégedett e kis leckével, és szorgalmasan tovább fonta fonalát.

Kétéves csodaszünet. Drágulás Palesztinában. József júliusban másodszor vet a nyolcesztendős Jézussal. Csodálatos áldás.

Ez után a csodatett után Jézus mintegy két évig nyugodtan viselkedett, és mindenben engedelmeskedett Józsefnek és Máriának.

1. Nyolcadik évében azonban igen rossz aratási esztendő mutatkozott, nagy szá7razság állt be, és minden vetés kiaszott.
1. Az idő már a hetedik hónapban járt, és sehol sem mutatkozott semmi zöld. Sok ízben le kellett ölni a barmokat; vagy Egyiptomból, vagy Kisázsiából drága pénzen szénát és gabonát kellett hozatni.
2. József maga is nagyobbára azokból a halakból élt, amelyeket Jonata juttatott neki hetenként, és házi állatait azzal a sással etette, amit szintén Jonata küldött.
3. Csak a hetedik hónapban mutatkoztak felhők, és időközönként kezdett gyéren esni.
4. József ekkor így szólt négy idősebb fiához: „Fogjátok az ökröket az eke elé, majd búzát vetünk a földbe az Úr nevében!
5. Ki tudja, hátha mégis megáld minket az Úr, hiszen fiúnknak és testvérünknek nevezhetjük Azt, Kit a világba küldött.
6. Noha már két éve semmi jelt nem adott Általa, hogy emiatt Fenségéről már meg is feledkeztünk,
7. de hát, ki tudja, vajon nem annak a következménye-e ez a rossz esztendő, hogy megfeledkeztünk Arról, Ki oly szentül jött mihozzánk felülről?”
8. Az immár nyolcéves Jézus ekkor odalépett Józsefhez, és mondta: „Helyes, József apa! Ti Rólam még sohasem feledkeztetek meg, el is megyek azért veled búzát a barázdába vetni!”
9. József ennek módfelett megörült. Mária és mindnyájan a házban mondták:
10. „Úgy, úgy, ahol a kis Jézus fog vetni, ott biztosan bőséges termés lesz!”
11. Jézus is mosolyogva mondta: „Ez az Én véleményem is. Valóban, Tőlem egy mag se hulljon hiába a földbe!”
12. Erre a szántáshoz és vetéshez fogtak: József az eke után balra vetett, Jézus meg jobbra.
13. Ilyenképpen a szántóföldet fél nap alatt a legjobb módon megmunkálták.
14. Erre nemsokára bő eső esett, a búza erősen kicsírázott, és ennek igen kívánt beérése, nyári termésként, három hónap alatt bekövetkezett.
15. Ekkor tűnt ki csak, hogy azok a kalászok, melyeket jobb felől a Gyermek Jézus vetett, végig ötszáz szemet hoztak, míg a Józseféi csak harmincat-negyvenet.
16. Efölött mindnyájan elálmélkodtak. Midőn aztán a gabonát a csűrben kicsépelték, csak akkor mutatkozott teljes mértékben Isten áldása.
17. Mert egy véka (hetven mérce) búzából, amit elvetettek, pontosan ezer véka termés lett. Olyan termést még senki nem ért meg.
18. Minthogy pedig Józsefnek ilyen készlete volt, hetven vékát magának

tartott meg, kilencszázharminc vékát pedig szétosztott a szomszédok között.

19. Így egy egész környéket megsegítettek a csodás aratással.
20. Jött azután sok szomszéd, dicsérte és magasztalta Isten erejét a Gyermek Jézusban.
21. Jézus azonban az Isten és felebarátjaik iránti szeretetre intette őket, és így szólt mindenkihez: „Szeretet jobb a dicséretnél, és igaz istenfélelem többet ér minden égő áldozatnál!” – Ez időben az elsorvadt fiú is újra egészséges lett.

József és Mária az immár tízéves Jézust egy tanítóhoz akarja adni. Nehézségek az oktatásnál. A tanító megveri a Gyermeket. Utána némává és őrültté válik a tanító.

Ettől fogva a Gyermek Jézus ismét nem tett több jelt, hanem olyan volt, mint a többi gyermek.

1. Csupán József mellett szeretett lenni, amikor József használati tárgyakat, mint ekét, jármot, széket, asztalt, ágyat és efféléket készített, és ilyenkor minden sikerült Józsefnek.
1. Mikor a Fiúcska már tizedik évében él, és a többi gyermektől már semmiben sem akarta Magát megkülönböztetni,
2. József egyszer így szólt Máriához: „Lásd, az emberek körülöttünk ócsárolnak minket, hogy így, minden oktatás nélkül hagyjuk Jézust felnőni, holott olyan felséges tehetségei és hajlamai vannak!
3. Jól tudom, hogy Jézusnak nincs szüksége világi oktatásra,
4. de hogy a szomszédok száját betömjük, mégis odaadnám egy tanítóhoz.
5. Minthogy most két új iskola létrejött a városban, melyeknek tanítói állítólag igen ügyesek, hát kísérletet tennék egyikkel, vagy másikkal.”
6. Mária ebbe beleegyezett, mert ő is belátta ennek látszólagos szükségességét.
7. József magához vette Jézust, és a tanítóhoz vezette Őt.
8. A tanító átvette a Fiúcskát, és így szólt Józsefhez: „Először tanuljon meg görögül a sok köztünk élő görög miatt, és csak azután héberül.
9. Ismerem ugyan e gyermek különös tulajdonságait, és kissé félek is tőle.
10. De azért mégis meg akarom tenni, ami helyes, de a gyermeket teljesen nekem kell átadnod!”
11. József ebbe beleegyezett, és teljesen a tanító házába adta Jézust.
12. Jézus ott három napig a szokásos szabadságot élvezte, és csak negyedik nap vitte Őt a tanító a tanterembe.
13. Itt a táblához vezette, és leírta az egész alfabétát, és kezdte azt magyarázni.

14. Miután néhányszor elmagyarázta, megkérdezte Jézust, hogy mit jegyzett meg magának.
15. Jézus azonban úgy tett, mintha a magyarázatból mit sem tudna, és nem felelt a tanítónak.
16. A tanító három napig kínozta a Fiút és önmagát, de feleletet nem kapott.
17. Negyedik nap azonban bosszús lett, és szigorú büntetéssel fenyegetve, felszólította a Fiút, hogy adjon neki feleletet.
18. Ekkor így szólt hozzá Jézus: „Ha valóban tanító vagy, és valójában ismered a betűket, akkor magyarázd meg Nekem az alfa alapjelentőségét, és Én megmagyarázom neked a bétáét!"
19. Erre mérges lett a tanító, és mutatópálcájával Jézus fejére ütött.
20. Ez fájt a Fiúnak, és így szólt a tanítóhoz: „Hát ez a bölcs módja annak, hogy ostobaságodtól megszabadulj?
21. Valóban, nem a verések miatt vagyok nálad, és nem ez a módja az emberek tanításának és nevelésének!
22. Te azonban némulj meg, és légy eszelőssé, mert ahelyett hogy kellő magyarázatot adtál volna, megvertél."
23. A tanító ott helyben összeesett, és mint őrjöngőt, megkötözve vitték a másik szobába.
24. Jézus pedig legott hazatért Józsefhez, ahol így szólt:
25. „Máskor másik tanítót kérek, ki nem bottal kezében jön az iskolába. Ez azonban most bűnhődik Velem szemben elkövetett vétkeért.
26. József ekkor már tudta, hogy mi történt megint, és így szólt Máriához: „Így hát Jézust nem adhatjuk ki többé kezeink közül, mert Ő megfenyít mindenkit, aki nem olyan lelkületű, mint Ő."
27. Mária ebben megnyugodott, és senki sem merte Jézust szemrehányással illetni.

A második szelíd tanító Józsefnél. Jézus próbára teszi a tanítót. A tanító jó tanúsága Jézusról. Jézus meggyógyítja az előző tanítót.

Néhány hét múlva azonban a második új tanító ment Józsefhez barátságos látogatóba.

1. József előzőleg ugyanis több padot és széket meg egy asztalt készített tantermébe, és ez alkalommal a tanítóban igen jóravaló embert nyert barátjául.
1. Ez a tanító ekkor megismerkedett a Gyermek Jézussal is, s igazi öröme tellett Jézus komoly, de mindamellett szerény és élénk lényében.
2. Megkérdezte tehát Józseftől, vajon tanult-e már a fiú valamelyik iskolában olvasni.
3. József azonban mondta: „Testvérem! Tettem már kísérletet egy pár tanítóval, de egyik sem ment vele semmire,
4. mert e Gyermekben rendkívüli Erő lakozik!

5. Mihelyt aztán kissé goromba hozzá valamelyik tanító: már el is veszett.
6. Mert csak az kell, hogy a Fiú szájából egy szó érje a tanítót, és az a legszörnyűbben meg is van büntetve.
7. Csak nemrégen járt így az első tanító, ki még most is bolond.
8. A tanító mondta: „Úgy-úgy, ezt jól tudom ugyan, ám az zsarnok is volt minden tanulójával szemben.
9. Ha én oktatnám a fiút, valóban én nem félnék attól, hogy engem megbüntet!"
10. Erre így szólt a jelenlevő Gyermek Jézus: „Ugyan mire is taníthatnál te Engem?"
11. A tanító szeretettel ölelte magához a Fiút, kedveskedett Neki, majd így szólt Hozzá:
12. „Én igen barátságos módon megtanítanálak olvasni, írni, s az Írást megérteni!"
13. A Fiú mondta: „Helyes, ha van nálad valami az Írásból, akkor add ide, hogy próbát tegyek előtted!"
14. A tanító legott elővett egy Írástekercset – Dániel volt – és átadta a Fiúnak.
15. A Fiú pedig rögtön a tekercs olvasásához, és akként való magyarázásához fogott, hogy a körülállók mind, a megdöbbent tanítóval együtt, módfelett elámultak.
16. A tanító, a Fiútól ilyet tapasztalván, mondta:
17. „Ó Uram, légy kegyelemmel és irgalommal hozzám, szegény bűnöshöz, mert ez a Fiú nem földi ember!
18. Ó, testvérem József, most világosan értem, hogy miért nem bír ezzel a fiúval egyik tanító sem.
19. E fiú úgyis többet tud, mint az egész Föld tanítói együtt! Ó azért tartsd csak őt itthon!"
20. E bizonyság tetszett a Fiúnak, és mondta: „Minthogy ilyen őszinte vagy, gyógyuljon meg kedvedért a másik tanító is: Úgy legyen!
21. Te azonban maradj szívedben ilyen becsületes, amilyen vagy, akkor igazi tanító leszel mindenkor! Ámen."
22. A Gyermek Jézus erre eltávozott. Nemsokára a tanító is elbúcsúzott Józseftől, és igen elgondolkodva ment hazafelé. – Az első tanító azon órában jobban lett.

Három csoda. A tizenegy éves Jézus és Jakab fát szed. Jakab kígyómarásban meghal, de Jézus feltámasztja. A világi munkához való viszonyulást illető tanítás. Még két ifjú feltámasztása. Irigységben mindig halál rejlik.

Ez időtől fogva a Gyermek Jézus otthon maradt. Nyugodtan és engedelmesen viselkedett, és kisebb munkákat is végzett.

1. Csodát egy egész éven át, tehát tizenegyedik évéig nem tett.

1. Tizenegyedik évében azonban ismét három jelentős csodát vitt végbe, melyek röviden itt következnek.
2. Tavasszal néhány napra elfogyott József tűzifa készlete.
3. Ezért elküldte Jakabot és Jézust – ezeknek lévén legtöbb idejük –, hogy a közeli erdőben rőzsét gyűjtsenek.
4. Ők ketten elmentek, s szorgalmasan cselekedték, amit József megparancsolt nekik.
5. Jakab azonban túlságosan sietett, és Jézus számára kevés gyűjtenivaló maradt, mert Jakab mindenütt megelőzte Őt.
6. Ez igyekezete közben történt pedig, hogy egy lombos gally után nyúlt, mely alatt mérges kígyó volt.
7. Ez megmarta Jakab kezét, ki a fájdalomtól és iszonyattól földre esett. Keze pedig hirtelen megdagadt, és ő hátragörbülve, vonaglott.
8. Jézus ekkor hozzáugrott, belefújt a sebbe, és Jakab abban a pillanatban jobban lett.
9. A kígyó pedig iszonyúan felfúvódva, szétpukkadt.
10. Ezután azonban Jézus így szólt Jakabhoz: „Lassan járj, tovább érsz! Minden világi munkában – ha túlságos buzgalommal űzik –, a halál rejtőzik!
11. Jobb tehát lustának lenni a világ számára, de minden alkalommal annál igyekvőbbnek a szellem számára.
12. Így leljék tehát halálukat mindig a földiekért való igyekezetükben a világiakban szorgalmasak!
13. Én pedig felkeresem a világiakban renyhéket, és örökre magamhoz veszem őket. Azoknak, akik a napnak csak egy órájában dolgoztak, ugyanazt a bért fogom adni, mint azoknak, kik egész napon át szorgalmasan dolgoztak.
14. Boldog legyen minden világiakban renyhe! Jaj azonban mindenkinek, aki a világiakban szorgalmas! Az első barátom lesz, a második ellenségem!”
15. Jakab megjegyezte magának e szavakat, azok szerint élt, és nem törődött vele, ha gyakran ‚lustának és restnek’ is nevezték.
16. Ám ettől kezdve annál buzgóbban foglalkozott szívével, miáltal végtelenül sokat nyert.
17. Kevéssel ezután, két nap múlva, meghalt egy szomszéd özvegyasszonynak egyetlen fiacskája, kit igen siratott.
18. Jézus is odament Jakabbal, hogy megnézze a halott fiút.
19. Látván pedig a hevesen síró asszonyt, megsajnálta őt, megragadta a holt fiú kezét, és mondta:
20. „Kéfás, mondom neked, kelj fel, és ne szomorítsd tovább anyád szívét!” – A fiú ekkor hirtelen felkelt, és mosolyogva üdvözölte a jelenlevőket.
21. Az özvegy ekkor a mély megilletődéstől elragadtatva, mondta: „Vajon ki lehet Józsefnek eme fia, hogy képes egy szóval feltámasztani a

halottakat? Isten-e ő vagy angyal?”

22. Jézus azonban így szólt az özvegyhez: „Ne kérdezősködjél, hanem adj Kéfásnak tejet, hogy tökéletesen felépüljön!”
23. Az özvegy ment, és hamarosan melegített tejet hozott a fiúnak.
24. Ekkor mindnyájan imádni akarták Jézust. Ő azonban elsietett, más gyermekekkel találkozott, és igen elmés módon eljátszadozott velük.
25. Amint pedig ilyenképpen játszadozott, egy másik háznál, melyet városi ácsok javítgattak, leesett egy ember, nyakát szegte, és szörnyethalt.
26. Nyomban egy tömeg ember verődött össze, mely sajnálkozott a szerencsétlenen, és nagy zaj támadt.
27. Midőn Jézus e lármát meghallotta, Jakabbal szintén odament, a halotthoz tolakodott, és így szólt hozzá:
28. „Mallas, mondom neked, kelj fel, és dolgozzál! De jobban szegezd meg lécedet, különben még egyszer leesel!
29. Nem az a fontos ám, hogy mennyit, hanem hogy hogyan dolgoztál! Az irigységben pedig mindenkor a halál lakozik!”
30. Jézus erre ismét gyorsan eltávozott, a halott pedig egészségesen felkelt, és olyan erővel folytatta munkáját, mintha mi baja sem történt volna. Szívében azonban megtartotta Jézus szavait.
31. E három csoda rövid egymásutánban történt, miért is a szomszédok imádni akarták Jézust.
32. Jézus megtiltotta nekik, és hetekig nem mutatkozott a faluban.
33. József házában azonban jól megjegyezték ezt a három csodát, és sokat beszéltek róluk.

Jakab rövid elbeszélése a tizenkét éves Jézusról. Jézus visszavonultsága a harmincadik évéig.

Ez időtől kezdve Jézus visszavonult, és nyíltan nem művelt több csodát, egészen a kánai menyegzőig Galileában.

1. Csak tizenkettedik évében művelt a Gyermek Jézus csodát a tudósok között bölcsessége által, midőn első ízben ment a jeruzsálemi ünnep alkalmával a templomba, miként ezt az evangéliumok is ismertetik,
2. mely csodáról én, Jakab, minthogy jelen nem voltam, csak későbben értesültem Magától az Úrtól, mely rövid leírásában a következő:

1. A nagy tolongásban József és Mária elvesztette Jézust a templomban. Úgy vélték – mivel nem volt velük –, hogy bizonyára Salóméval, vagy más rokonnal és ismerőssel már hazatért!
2. Így hát ők ketten követték a názáretiek karavánját, mellyel csak a Názáret és Jeruzsálem közti szállásban találkoztak.
3. Minthogy azonban ott nem találták Jézust, igen elszomorodtak, és néhány kísérőt magukhoz véve, éjjel visszavonultak Jeruzsálem felé.
4. Odaérve, József azonnal Kornélius kormányzóhoz ment, ki abban az időben még Jeruzsálemben kormányozta az országot.

5. József közölte a vele fölöttébb barátságos és előzékeny Kornéliussal, mi történt vele.
6. Kornélius tüstént római őrséget adott mellé, mellyel József az összes házakat átkutathatta.
7. József ilyenképpen csaknem egész Jeruzsálemet kutatta át, de háromnapi keresés után sem találta Jézust sehol.
8. Ekkor mindkettőjüket nagy aggodalom szállta meg. Szomorúan adták vissza az őrséget Kornéliusnak, ki nem vigasztalhatta meg őket.
9. Minthogy pedig az idő már estefelé járt, Kornélius magánál akarta őket tartani.
10. József mondta: „Ó, nemes barátom, hiszen nálad maradnék ez éjjel, előbb azonban fel kell vonulnom a Templomba, ahol bánatos szívemből és szívemben áldozni akarok Uramnak, Istenemnek."
11. Kornélius ekkor engedte Józsefet és Máriát felvonulni a templomba.
12. Íme, Jézust ott találták a tudósok közt ülve, amint őket kérdezgette, oktatta és kérdéseikre feleleteket adott úgy, hogy mindnyájan fölöttébb elcsodálkoztak,
13. mert Ő a prófétákból megmagyarázta nekik a legtitkosabb íráshelyeket, továbbá a csillagokat, azok pályafutását, alapfényüket, második, harmadik, negyedik, ötödik, hatodik és hetedik fényüket.
14. Ily módon leírta nekik a Föld lényegét is, megmutatván nekik a dolgok fizikai, pszichikai, valamint szellemi összefüggését.
15. Eddig még nem hallott oly módon bizonyította a lélek halhatatlanságát, hogy mindnyájan mondták:
16. „Valóban, ilyet még soha senki nem hallott. Egy tizenkét éves fiú kis ujjában több a bölcsesség, mint mibennünk együttvéve!"
17. Ekkor József és Mária odalépett Jézushoz, és így szólt hozzá:
18. „Ugyan miért tetted ezt velünk? Lásd, három napig nagy fájdalmak közt kerestünk Téged, és nem találtunk sehol!"
19. Jézus azonban mondta: „Ugyan miért tettétek ezt? (azaz odakünn, a katonák segítségével.)
20. Hát nem tudtatok ti Atyám házáról, és hogy abban meg kellett cselekednem azokat a dolgokat, amik Atyáméi?"
21. Ám egyikük sem értette meg e szavakat. Jézus azonban rögtön engedelmesen követte őket hazafelé, miután velük töltötte az éjt Kornéliusnál.
22. A tudósok pedig fölöttébb magasztalták Mária boldogságát, hogy ilyen Gyermeke van.
23. Ez időtől fogva Jézus teljesen visszavonult, és harmincadik évéig nem tett csodát az emberek előtt. Úgy élt, s dolgozott, mint bármely más ember.[109]

Értékes adatok Jézus Lényéről. Az emberi és isteni Őbenne. Az újjászületés

feltételei.

Majd így szól az Írás: És gyarapodott Isten és emberek előtt kegyelemben és bölcsességben, engedelmesen alárendelvén magát szüleinek mindaddig, míg tanítói hivatását meg nem kezdte.

1. Kérdés: Hogyan gyarapodhatott Jézus, az egyedül örökkévaló Istenlény, Isten és emberek előtti bölcsességben és kegyelemben, holott Ő Isten volt öröktől fogva?
1. És nevezetesen hogyan az emberek előtt, holott öröktől fogva a végtelenül legtökéletesebb Lény volt?
2. Ennek helyes felfogása céljából Jézust nem kell bevégzett módon az egyedül való Istennek tekinteni,
3. hanem emberként kell Őt elképzelni, Kibe az egyedül való örök Istenség látszólag tétlenül úgy zárkózott be, ahogyan mindenik ember lényébe a szellem van bebörtönözve.
4. Amint azonban minden embernek az isteni rend szerint meg kell tennie, hogy a szellem szabaddá váljon benne,
5. azt kellett az ember Jézusnak is teljes komolysággal megtennie, hogy szabaddá téve Magában az Istenlényt, eggyé váljon Benne.
6. Minden embernek pedig bizonyos gyengeségeket kell magában hordania, amik a szellem bilincsei, melyek által az mintegy szilárd hüvelybe van zárva.
7. A bilincsek azonban csak akkor pattanhatnak szét, ha a hússal elegyedett lélek a kellő önmegtagadással annyira megerősödött, hogy a szabad szellem megfogására és megtartására elég szilárddá vált.
8. Ennek okáért csak különféle kísértések által juthat az ember gyengeségeinek tudatára, és állapíthatja meg, hogyan és miben van szelleme bilincsbe verve.
9. Ha éppen ezekben a pontokban tagadja meg magát az ő lelkében, akkor ezáltal leoldja a szellemről a bilincseket, és ezzel megbilincseli a lelket.
10. Ha aztán kellő időben a lélek az összes előbbi szellemkötelékek révén megszilárdult, akkor a felszabadult szellem egészen természetesen átmegy a teljes, erős lélekbe,
11. és a lélek ezáltal a szellem mennyei teljhatalmának birtokába jut, miáltal vele örök, tökéletes módon eggyé válik.
12. A bilincseknek egyenként való leválása pedig megfelel a lélek szellemi erőben való gyarapodásának, ami a bölcsesség és kegyelem.
13. A bölcsesség az örök isteni rendnek önmagában való világos szemlélése, a kegyelem pedig az az örök Szeretetfény, mely az összes végtelen és számtalan dolgoknak viszonyait s útjait megvilágítja.
14. Amint pedig ez az eset áll fenn az embernél, akként állt az Istenember Jézusnál is.
15. Lelke hasonló volt bármely emberéhez, és annyival inkább volt gyengeségekkel terhelve, mert a legmindenhatóbb Istenszellemnek Önnönmagát kellett a leghatalmasabb bilincsekbe vernie, hogy

lelkében megtartható legyen.
16. Jézus lelkének tehát önmagát megtagadva, a legnagyobb kísértésekben ki kellett állnia, hogy (lelke) Istenszelleméről levehesse a kötelékeket, Önmagát megerősíthesse velük a szellemek minden Szellemének végtelen szabadsága számára, és így teljesen eggyé váljon Vele (a Szellemmel).
17. Éppen ebben állott Jézusnak az Isten és emberek előtti bölcsességben és kegyelemben való gyarapodása, még pedig oly mértékben, amint az Istenszellem lassan-lassan mind jobban és jobban egyesült az Ő kétségkívül isteni Lelkével, ami a tulajdonképpeni Fiú volt.

Jézus élete és lelki harcai harmincadik évéig. Útmutatások és példák az örök életre való újjászületés feltételeiről. Az Úr utolsó megjegyzése és áldása.

Vajon hogyan élt Jézus, az Úr, tizenkettedik évétől harmincéves koráig?
1. Folyton a legelevenebben érezte Magában a mindenható Istenséget. Lelkében tudta, hogy minden, amit a végtelenség felölel, leghalkabb intésének alá van vetve, és örökké is kell lennie.
1. Lelkében a legerősebb indítást érezte arra, hogy mindeneken uralkodjék.
2. Büszkeség, uralomvágy, legteljesebb szabadságra s jóllétre való vágyakozás, érzékiség és több efféle, valamint harag voltak lelkének főbb gyengéi.
3. Ő azonban lelke akaratából küzdött lelkének ezen leghatalmasabb, leghalálosabb ösztönei ellen.
4. A büszkeséget szegénységgel alázta meg. De minő kemény módszer volt ez Annak számára, Akié volt minden, és mégsem volt szabad semmit a Magáénak neveznie.
5. Az uralomvágyat a legkészségesebb alázattal fékezte meg azok iránt, kik, mint Vele szemben minden ember, ó mily semmik voltak.
6. Örök legfelsőbb szabadságát azzal ostromolta, hogy – noha végtelenül nehezen – az embereknek rabszolgaként engedte át Magát a legalacsonyabb munkák végzésére.
7. Jóllét iránti legerősebb hajlamát szükségből, valamint lelke szabad akaratából is, gyakori böjtöléssel küzdötte le.
8. Az érzékiséget nem ritkán előforduló nehéz munkával, sovány étkezéssel, imádkozással, és bölcs emberekkel való érintkezéssel küzdötte le.
9. Igen, e pontban rendkívül sokat kellett kiállnia, amennyiben külseje és beszédének hangja fölöttébb megnyerő volt,
10. miért is Cyrénius öt gyönyörű leánya kivétel nélkül halálosan szerelmes volt beléje, és versengett egymás közt, hogy Neki tessék.
11. Neki tetszett ugyan az ilyenféle szeretet, de mégis mindegyikhez így kellett szólnia mindenkor: Noli me tangere![110]

12. Minthogy továbbá az emberek gonoszságát egy pillantással átlátta, látta azok alattomosságát és képmutatását, ravaszságát és önzését,
13. érthető is, hogy igen lobbanékony volt, s könnyen megsérthető és megharagítható.
14. Ilyenkor azonban szeretete által csillapította le isteni kedélyét, és erre könyörület következett.
15. Így csupa legnagyobb önmegtagadásban gyakorolta életét, hogy ezáltal ismét helyreállítsa a megzavart *örök rendet*.
16. Ezekből könnyen megérthető, hogy Jézus mint ember azt a tizennyolc évet állandó kísértések, és azok leküzdése között hogyan töltötte el.
17. Minthogy pedig ez mindenki hasznára már ki van nyilatkoztatva, nem marad egyéb mondanivaló, mint a háromnapi tárgyalás[111] a templomban a bölcsekkel és tudósokkal, ami azonban – miként sok egyéb is – most még nem következhet.
18. Elégedjetek meg tehát ennyivel, és a többi akkor következik, amikor majd így szóltok a szolgához: ‚Jöjj testvér az Úr nevében mihozzánk, maradj és lakozzál nálunk!' –
19. Ezzel ez a mű is befejeződött[112], és az Én áldásom és kegyelmem legyen veletek mindenkor!

Ámen

Isteni kinyilatkoztatások szükségessé válnak, amikor az igehirdetők Isten Szavát ellentétesen magyarázzák. Aki meg akar győződni róla, hogy valóban az Úrtól van-e ez az Újkinyilatkoztatás, az alaposan tanulmányozza az utasítást:

„Aki sajátjából beszél, az a maga dicsőségét keresi; aki azonban Annak dicsőségéért dolgozik, Aki őt küldte, az igazmondó, és nincs benne hamisság!"

A Gyermek Jézus című könyv 1924. évi fordítója és kiadója: Horti Ede, Budapest

[←1]

Máté 28,10

[←2]

autentikus: hiteles, eredeti forráson alapuló

[←3]

az írónak, Lorber Jakabnak.

[←4]

L. János Nagyevangéliuma VIII kötet, 86,3: „Lássátok, ez a Názáretből való Jézus, időszámításotok szerint 4151-ben született Betlehemben, Ádám teremtése után, azaz január hónapban, 7. nap, éjfélkor."

[←5]

Apollón, *Phoibosz*: a görög mitológia egyik fő istene, akit a költészet védnökének tekintettek.

[←6]

Zeusz: a görög mitológiában az istenek atyja, a villámlás és mennydörgés istene.

[←7]

Deukalion: a görög mitológiában Prométheusz fia. (Prométheusz: mitológiai alak, titán, aki ellopta az istenektől a tüzet az ember számára.)

[←8]

Pirrha: Deukalion felesége.

[←9]

Ézsaiás 65,14

[←10]

Vö. Luk 2,21

[←11]

1843-ban

[←12]

Sidon és Izmir

[←13]

centurio: katonai rang a régi Róma hadseregében.

[←14]

patrícius: az ókori Róma nemesi uralkodó osztályának tagja.

[←15]

Jupiter, *Juppiter*: a római mitológia főistene, lényegében megfelel a görög Zeusznak.

[←16]

Apollón: a görög mitológia egyik fő istene, akit a költészet védnökének tekintettek.

[←17]

tuskóból nem lesz Merkur; de Mercurius, *Merkuriusz:* a Hermésznek megfelelő isten a római mitológiában.

[←18]

Minerva: istennő a római mitológiában; *Athéné* latin neve.

[←19]

Neptunus: a római mitológia tengeristene.

[←20]

akarva, nem akarva

[←21]

Valamely magas rangú vagy hivatalos személy úgy jelenik meg, hogy kilétét titokban tartja.

[←22] Ovodius: Vö. Új Magyar Lexikon, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1962

[←23]

Augustus képviseletében

[←24]

Úgy legyen!

[←25]

Venus [vénusz]: A szerelem és a szépség ősi itáliai istennője.

[←26]

Vice Caesaris: a Császár képviseletében.

[←27]

Patrícius: eredetileg az ókori Róma kiváltságos osztályának tagja; Vö. KISLEXIKON, Akadémiai Kiadó Budapest, 1968.

[←28]

Delphoi, *Delphi:* jósdájáról ismert görög város az ókorban.

[←29]

Platón: (i. e. 427-347) görög (athéni) filozófus.

[←30]

Szókratész, *Socrates*: (i. e. 469-399) görög idealista filozófus.

[←31]

Apollón: a görög mitológia egyik fő istene; Zeusz és Létó fia; Vulkan(us): a tűz istene a rómaiaknál.

[←32]

Minerva: Athéné latin neve; Athéné: a görög mitológiában Athén városának istennője.

[←33]
Olümpia, *Olympia:* ókori görög szentélykörzet.

[←34]

Minos: a görög mitológiában Zeusz és Europa fia.

[←35]

Aiakus: a görög mitológiában Zeusz és Aigina fia; Minos helyettese az alvilágban.

[←36]

Rhadamanthys: Zeusz és Europa egyik fia.

[←37]

Tantalus: Zeusz egyik fia.

[←38]

Olimposz: az ókori görögök szerint isteneik egy csoportjának lakóhelye.

[←39]

Centurio: (száz főből álló) katonai egység parancsnoka.

[←40]

Cézár: az ókori római birodalom császárainak címe.

[←41]

Tartaros: a mitológiában Tartarus megszemélyesítette az összes alvilág királyságát.

[←42]

Orcus, latin: az alvilág.

[←43]

Jupiter Stator: vereséget megakadályozó Isten a római mitológiában; Jupiter lényegében megfelel a görög Zeusznak.

[←44]

efemeridák: kérészek; rövid ideig, sokszor csak néhány óráig élnek.

[←45]

Gerberus: a mitológia szerint pokolbeli háromfejű kutya.

[←46]

fúriák: a bosszúállás istennői.

[←47]

Vulkán: a tűz istene.

[←48]

óriási egyszerű szörnyetegek.

[←49]

Neptun: a tenger istene.

[<-50]

fátum: előre elkerülhetetlennek hitt, rendszerint szomorú, tragikus sors; végzet.

[←51]

statuál: ellenvetésül valamely szigorú eljárást foganasít.

[←52]

bestia: fenevad, vadállat.

[←53]

apellál: hivatkozik.

[←54]

liktor, *lictor:* hatósági szolga.

[←55]

poroszlók: törvényszolgák.

[←56]

Adjutáns: segédtiszt.

[←57]
Eskór: epilepszia.

[←58]

Szkülla, *Scylla*; Kharübdisz, *Charybdis*: a görög mitológia szerint a Messinai-szorosban Kharübdisz veszedelmes szikláival szemben egy Szkülla nevű halfarkú, kutya- vagy farkasfejekkel ellátott nőtestű szörny élt egy barlangban, s ha az egyiket elkerülték, a másik fenyegette őket pusztulással. A kifejezés átvitt értelemben olyan helyzetet jelent, melyben minden oldalról veszedelmek fenyegetnek.

[←59]

Herkules, *Héraklész*: erényes életével halhatatlanságra emelkedett hős a görög mitológiában; Zeusz és a halandó Alkméné fia. A római mitológiában *Hercules*nek hívták.

[←60]

Szókratész: (i. e. 469-399): ókori görög idealista filozófus és pedagógus.

[←61]

Platón (i. e. 427-347): ókori görög filozófus… Költőnek készült, de Szókratész hatására filozófus lett.

[←62]

Arisztotelész, *Aristoteles* (i. e. 384-322): az ókori görög filozófia legegyetemesebb gondolkodója.

[←63]

pontifex: előkelő főpapi testület tagja az ókori Rómában. Vezetőjük a pontifex maximus.

[←64]

Ízisz, *Isis*: óegyiptomi istennő, a Földközi-tenger körüli anyaistenségek egyike.

[←65]

Ozírisz, *Osiris, Iziri* : meghaló és feltámadó egyiptomi gabonaisten.

[←66]

Láb, *foot:* az angolszász hosszúságegység magyar neve; 1 láb = 30,48 cm.

[←67]

Saeculum [e.: szekulum] *latin:* évszázad.

[←68]

Phaethón: a monda szerint Héliosz napisten fia a görög mitológiában; tüzes napszekér szárnyas lovakkal. Héliosz: napisten a görög mitológiában.

[←69]

Uranus *Uranos* [uránusz]: görög mitológiai istenség.

[←70]

Saturnus, [száturnusz]: római mitológiai istenség.

[←71]

Mítosz: vallási tárgyú ősi monda; hitrege. Mitológia: valamely nép mítoszainak összessége, illetve rendszere.

[←72]

Gigász: az olümposzi istenek ellen támadó kígyólábú óriások neve.

[←73]

Mercurius (merkúriusz): isten a római mitológiában, a görög Hermész alakjának felel meg.

[←74]

Ceres: a földművelés istennője az ókori rómaiaknál.

[←75]

Öl, *bécsi öl:* régi hosszmérték = 6 láb = 1,9 m.

[←76]

Zsolt 90

[←77]

Delphoi, *Delphi:* jósdájáról ismert görög város az ókorban.

[←78]
Concubina (*latin*): ágyastárs

[←79]

Hymen (görög), *himen:* menyegzők istene.

[←80]

Stater: kis ókori, antik pénzdarab.

[←81]

dotáció: javadalmazás.

[←82]

fatális: elkerülhetetlen, kikerülhetetlen.

[←83]

géniusz: rendkívüli tehetség, lángész.

[←84]

Pál apostolra való utalás.

[←85]
Ézs 51. fej.

[←86]

Cebaót: seregek Ura.

[←87]
Ézs 63. fej.

[←88]

Ez amaz Ősnap, az Úrka-nap, melytől az összes (hét nagyságú csoport szerint való) napok fényüket nyerik.

[←89]

Gallia: ókori római tartomány; gall: franciás kifejezésmód; gallok: kelta eredetű nép.

[←90]
Hénok, Énok, Énokh

[←91]

Próbák; megpróbáltatások: testi és lelki erők kemény próbára tevő nehéz helyzetei. Súlyosan elvilágiasodott, e világon élt lelkek számára. (Fordító)

[←92]

Théba, Thébai: görög Thive; város Görögországban.

[←93]

Herkules oszlopai: a Gibraltári-szoros neve az ókori görögöknél.

[←94]
szárnyaló, ünnepélyesen emelkedett hangon.

[←95]

Földközi-tenger: Mare mediterraneum

[←96]

Euklidész, Eukleidész: alexandriai matematikus i. e. 300 táján.

[←97]

Ptolemaiosz, Klaudiosz: alexandriai csillagász (i. e. 2. sz.)

[←98]

planimetria: matematika, síkmértan.

[←99]

Janus: az eredeti funkció általánosításával istene lett minden kezdetnek – így többek között a nap és az év kezdetének is. A Janus nevét viselő ianuarius hónap ismertetésével kapcsolatban áll: L. Róma Istenei, Gondolat, Budapest, 1975.

[←100]

Mars: a római vallás három főistenének egyike; az idők folyamán a harc istenének alakjává formálódott: L. Róma Istenei, Gondolat, Budapest, 1975.

[←101]

éterállatka

[←102]

deputáció: (kéréseket és kívánságokat tolmácsoló) küldöttség.

[←103]

Ház ez esetben az ember szívét jelképezi.

[←104]

A szabadságnak ezt a tábláját Augustus császár akarata és ítélete szerint Kornélius fővezér függesztette ki Rómának Jeruzsálem feletti teljhatalmának birtokában.

[<-105]

Esszénusok: az i. e. II. században létrejött zsidó vallásközösség. Központi településük a Holt-tenger melletti Khirbet Kumránban volt. Barlangokban és sátrakban laktak, szigorú, aszketikus életmódot folytatva.

L. Vallástörténeti Kislexikon, Kossuth Könyvkiadó, 1973.

[←106]
Platón (i. e. 427 – 347): athéni filozófus.

[←107]

magyarul: A fiú beszélt! Én pedig megértettem maró gúnyját! Megmondtam!

[←108]

Ez az Ő átka szintén Szeretetének egy neme (fordító: Horti Ede).

[←109]

János Nagyevangéliumában előfordulnak ugyan feljegyzések Jézus egyes csodáiról ezen időben is, ám ezeket Ő nem nyíltan művelte.

[←110]

Magyarul: Ne nyúlj hozzám!

[←111]

L. Háromnapi jelenet a jeruzsálemi templomban, a leírás ideje: 1859 – 1860.

[←112]
Jézus gyermekkorának leírási ideje: 1843 – 1844.

ISBN 978-615-82461-1-8